Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala ɗo bi ka Iisa Masi iŋ daŋla

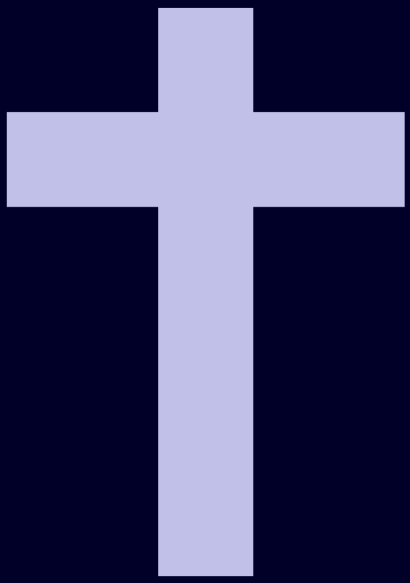

New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)

Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala ɗo bi ka Iisa Masi iŋ daŋla
New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dangaléat

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Dangaléat

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-11-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 29 Jan 2022
ab97a9dd-e7e6-53b0-a477-f2859d09bc84

Contents

Matiye 1
Maark 50
Luk 80
Yaaya 132
Akt 169
Roomen 220
1 Korentiyen 244
2 Korentiyen 266
Galaat 280
Epeeziyen 288
Pilipiyen 296
Koloosiyen 302
1 Tesalonisiyen 307
2 Tesalonisiyen 312
1 Timote 315
2 Timote 322
Tiit 327
Pilemon 330
Hebru 332
Zaak 350
1 Piyer 356
2 Piyer 362
1 Yaaya 366
2 Yaaya 371
3 Yaaya 372
Zuud 373
Apokalips 375

Kabarre ta Gala ta Matiye

Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kaawe kadar ŋa Matiye kat siirta. Ŋaar min paliinna ku Iisa kuuk orok iŋ seera. Ya ku garkiya Kabarre taat Maark siirtu iŋ ta Luk, ŋu kolaag oki Matiye a Lebi. Matiye ŋaar Yuudiɲce ho ŋa siir ɗo Yuudinnar. Ampaã ko, ŋa ibingit rakki rakki Kitamne ta Jamaw ta Awalle ho ŋa siirig werin dakina ɗo maktumney. Ŋa ibingit oki aadin ta Yuudinnar. Taar-at ko taat berji botol ŋa siiriicot maktumne-an ɗo Yuudinnar iŋ gee okiɲco kuuk raka ase iŋ Iisa Masi. Awãlle, Yuudinna, ŋuur aaɗa taat gaanuun kaawiico di. Kar Matiye gay gaaraacog Iisa ho ŋa piliig odinco iŋ botol ta pey, a maman ŋuu ibine baay ta gaanuunco. Kar agindaw ku Yuudinnar gay rakaatɗo kaawata. Ansii ko, ŋu poocig Iisa iŋ ŋuur okiɲco kuuk aaɗaaga. Maajirna gay yaa gaarin Kabarre ta Gala ɗo gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar.

Tamba ta Iisa Masi

1 Ŋuur-aŋ siŋ ku tamba ta Iisa Masi, roŋ ka Dawuud kaak roŋ ka Ibraayim.
2 Ibraayim weetu Isaaka, Isaaka weetu Yakuub, Yakuub weetu Zuuda iŋ siŋtay
3 ho Zuuda weetu Perees iŋ Zaara, ŋuur-aŋ yaaco siŋti Tamaar. Perees gay weetu Esroom, Esroom weetu Araam,
4 Araam weetu Aminadaab, Aminadaab weetu Nasoon ho Nasoon weetu Salmoon.
5 Salmoon weetu Booz, yaaco gay siŋti Raab. Booz gay weetu Obeed, roŋti ka Ruut. Obeed weetu Jeese,
6 Jeese weetu sultan Dawuud.
Dawuud gay weetu Selemaan, ataŋ Selemaan awalle, ta daaciy ta gem rakki ŋu kolaag Uuri.
7 Selemaan weetu Robowaam, Robowaam weetu Abiya, Abiya weetu Aza,
8 Aza weetu Jozapaat, Jozapaat weetu Joraam ho Joraam weetu Oziyaas.
9 Oziyaas gay weetu Jowataam, Jowataam weetu Akaaz ho Akaaz weetu Ezekiyaas.
10 Ezekiyaas gay weetu Manaase, Manaase weetu Amoon ho Amoon weetu Zoziyaas.
11 Zoziyaas gay weetu Jekoniyaas iŋ siŋtay ɗo wiktin taar-at ko gee ku Babiloon nosiriico ɗo gee ku Israyeel ho ŋu iyiig ɗo kiɗco.*
12 Min ŋu iyiig Babiloon-ak, Jekoniyaas weeyiig Salatiyeel, Salatiyeel gay weetu Zorobabeel,
13 Zorobabeel weetu Abiyuud, Abiyuud weetu Eliyakiim, Eliyakiim weetu Azoor,
14 Azoor weetu Sadok, Sadok weetu Akiim ho Akiim weetu Eliyuud.
15 Eliyuud gay weetu Eliyazaar, Eliyazaar weetu Mataan, Mataan weetu Yakuub
16 ho Yakuub weetu Yuusup. Yuusup ko obit mic taat ŋu koliy Mariyam taat weeyig Iisa kaak ŋu koliy Masi.
17 Tamba okintit ko anta : min Ibraayim nam sultan Dawuud gin orok iŋ pooɗ tamba. Min sultan Dawuud nam wiktin taat ŋu iyiig gee ku Israyeel Babiloon gin orok iŋ pooɗ tamba, ho min wiktin taar-ata nam wiktin taat ŋu weeyig Masi gin orok iŋ pooɗ tamba.

Weeŋji ka Iisa Masi

18 Taloŋ maman ŋu weeyiig Iisa Masi. Yaaco Mariyam, taar kaawco mat ko iŋ Yuusup a ŋuu obe. Kar gay, min ŋa bal weye misa iŋ taar di, ta ictu adi iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋɗi.

* **1:11** Anne-aŋ kaawa a gee ku Israyeel ŋu obig ɓerrina ɗo kiɗ ka Babiloon (2 Ruwa 24.12-16).

19 Yuusup ɗubilti, ŋaar gem sellẽ ho ŋa rakaaɗo imilin oorinti kara. Paa ko, ŋa ictu niyine a ŋaa totirinti iŋ bugumiy.
20 Min ŋa pakira misan di, ɗubil ka *Rabbin Buŋ bayniiji ɗo sooniikar ho ŋa kaawiiji aman : « Yuusup, roŋ ka Dawuud, dak ginenno kolaw. Icit Mariyam ɗo gerĩ ar daaciŋ, asaan adti ŋaar asa min gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.
21 Ta asa wee mico, ya ta wee kiiji diye siŋ Iisa† asaan ŋa asa jiliŋ geeŋji min ɗo zunuubinnico. »
22 Maanna-ak kuuniytu ar taat Rabbin Buŋ kaawtu awalle iŋ bi ka nabiiŋcey aman :
23 « Cokiyoŋ ! Gemso taat bal aawe mitko asa ice adi ho taa wee mico. Ya ta wee, mic-ak, ŋuu koliŋ " Emanuweel ". »‡ Siŋ-ak ɗiya aman : « Buŋ goy iŋ ginte. »
24 Min Yuusup niintu, ŋa iciit Mariyam ar daaciy uudin taat ɗubil ka Rabbin Buŋ kaawiiji.
25 Kar gay, ŋa bal weye iŋ taara nam ta weeyig roŋti. Hiyya, mic-ak, Yuusup diyiiji siŋ Iisa.

2

Asiŋco ka gay ibinindi

1 Ŋu weeyig Iisa ɗo hellin ta Beteleyem ɗo kiɗ ka Zuude ɗo wiktin taat sultan kaak ŋu koliy *Herood tiya misa meennuwiy. Min ŋu weeyiiga, gay ibine kaalnal uctu min coke ka pati ho ŋu ɓaawtu Zeruzaleem.
2 Kar ŋu inditu aman : « Moo mic kaak ŋu weetu daaɓiney ho asa gine sultan ka *Yuudinnar-aka ? Ni talig kaaloy bayin min coke ka pati ho ni as abdiyiŋji. »
3 Min sultan Herood doriit kabarreat, ŋa barjiltu yoo gee okiŋco ku Zeruzaleem oki.
4 Ŋa ŋumiig agindaw ku gay satkiner okiŋco iŋ agindaw ku gaanuundi ho ŋa indiigu aman : « Momoŋ ga wer kaak ŋuu weeŋji Masi kaak Buŋ doɓtu ? »
5 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋuu weeŋji ɗo hellin ta Beteleyem ɗo kiɗ ka Zuude, asaan nabiiŋce siirit awalle ɗo Kitamner aman :
6 " Kaŋke Beteleyem, ɗo kiɗ ka Zuude,
ka seener, min ɗo hellinnan ku Zuude-aŋ, ka kapakɗo tak-tak,
asaan min kaŋken di asa amile tatkaw
kaak asa tale kaaco ɗo gee ku Israyeel. " »*
7 Hiyya, min Herood doriit kaaw-at, ŋa koliig iŋ cigile gay ibine kaalnal-aku ho ŋa indiigu a ŋuuji gaare wiktin taat kaal-ak bayintu.
8 Min ŋu gaariiji, ŋa ŋaamiig Beteleyem ho ŋa kaawiico aman : « Ɓaaŋ, indoŋ samaane ɗo bi ka mic-aka. Ya ku gas weriy di, ku asiidu kaawe. Paa kat, nun meendu sa yaa ɓaa abdiyiŋji. »
9 Min sultan kaawiico pa-ak, ŋu ictu botilco. Ɗo ɗeetiŋco, ŋu talig kaal kaak awalle ŋu taltu min coke ka pat-aka. Ŋaar gay siŋja siŋjen di iŋ uŋji nam ŋa daktu pey ɗo wer kaak mic goyiyo.
10 Min ŋu taliig kaal pey ɗo wer-aka, aditco miintu iŋ galal.
11 Hiyya, ŋu uŋjitu geero ho ŋu gasiig mic-ak iŋ yaaco Mariyam. Ŋu dersitu ɗo uŋji ho ŋu abdiyiiga. Kar ŋu piliig gaminco ho ŋu beriiji gamin kuuk kaalne : daabne, *dokkanne ho iŋ itir kaak ŋu koliy miir.
12 Min ŋaar-ak, Buŋ miniig gee-ak ɗo sooniikar a ŋu ɓaanno pey wer ka Herood. Hiyya, ŋu yeeptu ɗo darrico iŋ botol ta pey.

Gaɗe ka kaar ɗo kiɗ ka Meser

13 Min gay ibine kaalnal-ak yeeptu ɗo darrico, ɗubil ka *Rabbin Buŋ bayniiji ɗo Yuusup ɗo sooniikar ho ŋa kaawiiji aman : « Ucu, icig mico iŋ yaaco ho gaɗoŋ ɗo kiɗ ka Meser. Goyoŋ annere nam yiriy taat naaŋ kaawe ja kat kii yeepe. Yampa, Herood yaa bariyiŋ mico ŋaa deeŋji. »

† **1:21** 'Iisa' : Siŋ-aŋ ɗiya a 'Buŋ jilaw'. ‡ **1:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 7.14. * **2:6** Wer ka gase kaawor ɗo Mise 5.1.

14 Hiyya, iŋ aando-at di, Yuusup uctu, ŋa iciig mic-aka iŋ yaaco ho ŋu gaɗtu kayco Meser.
15 Ŋu goytu anner kee nam sultan Herood mattu. Ta kuuniytu ampa-ak asaan kaaw taat Rabbin kaawtu iŋ bi ka nabiiñcey yaa ase ɗo werti. Kaaw-at aman : « Nu kolig roŋdu a ŋaa amile min Meser. »

Dee ka kooginar

16 Min Herood ibintu kadar gay ib-ine kaalnal caaciyga-ak, ŋa dapiñtu aale. Paa ko, ŋa kaawiico ɗo askir-nay a ŋu ɓaa ɗo hellin ta Beteleyem yoo hellinnan kuuk moota, ŋuu deeñ koogin kuuk miday kuuk elginco bañ nece seera. Elgin-ak, Herood girsico min menaw kuuk gay ibine kaalnal kaawiiji.
17 Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle ɗo Kitamner astu ɗo werti aman :
18 « Ŋu dora koriya ɗo geeger ka Raama,
ale dakina ho iŋ morke oki.
Ta Raseel kat ala kooginti.
Ta rakaaɗo a ŋuu dooɗinti† asaan ŋu mate. »‡

Yeepe kaak min Meser

19 Wiktin taat Herood mattu, Yuusup gay goy misa Meser. Hiyya, ɗubil ka Rabbin Buŋ bayniiji ɗo sooniikar
20 ho ŋa kaawiiji aman : « Ucu ! Icig mico iŋ yaaco ho yeepoŋ ɗo kiɗ ka Israyeel, asaan ŋuur kuuk raka deeñ mic-ak mat ko. »
21 Do wer-ak, Yuusup uctu, ŋa iciig mico iŋ yaaco ho ŋu yeeptu Israyeel.
22 Kar ŋa dortu kadar Arkelawuus roŋji ka Herood icit Meennaw ta tacco ɗo kiɗ ka Zuude. Do wer-ak, ko-law obiiga ho ŋa rakaaɗo goye ɗo kiɗ ka Zuude-aka. Kar *ɗubil ka Buŋdi miniig pey ɗo sooniikar. Paa ko, ŋa ɗeettu ɗo kiɗ ka Galile.
23 Ŋa ɓaawtu goye ɗo hellin rakki ŋu kolaat Nazareet. Ta kuuniytu ampa-ak, asaan kaaw taat nabiinna kaawtu awalle as ɗo werti aman : « Ŋu asa koliñ a ŋa Nazareyeñce. »

3

Asiŋji ka Yaaya-Batist (Maark 1.1-8, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

1 Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist astu ɗo kalaan ka Zuude ho ŋa teestu gaare kaaw ta Buŋdi aman :
2 « Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak awalle asaan *Meennaw ta Buŋdi askoŋ ko moota ! »
3 Ŋaar ko Yaaya kaak nabi Ezaayi kaawtu biy awalle aman :
« Gaay toŋgo kaawa ɗo kalaaner aman :
" Siyon botol ta Rabbiner.
Siyoŋjiig botilay-ak ɗalaŋ. " »*
4 Kesuuney ta Yaaya, ŋu siyit iŋ law ku lokumi ho ŋa ɗuunit maasoy iŋ karrabiñ ka zaami. Teeñji gay, ŋa eeyma bagi iŋ yiime.
5 Gee dakina asiiji min Zeruzaleem, min kiɗ ka Zuude okiŋji ho min kiɗin kuuk moota iŋ barre kaak ŋu koliy Zurdan.
6 Min ŋu asiiji, ŋu gaariig zunuubin-nico ɗo uŋco ka geemir ho Yaaya *ba-tiziyiig ɗo barre ka Zurdan-aka.
7 Min Yaaya taltu kadar gee kuuk ŋu koliy *Pariziyenna iŋ *Sadusiyenna asiiji dakina a ŋaa batiziyiñco, ŋa kaawiico aman : « Taloŋ ja, kuŋ gee kuuk ar aalin-aŋku ! Ku pakira a kuu pake min dapiñko ta Buŋdi taat asaw walla ? Ku gasit kaaw-an min momo ?
8 Hadi, ginoŋ gamin ku samaane kuuk gaara a ku rasig goyiŋko kaak awalle.
9 Dakoŋ osenno ɗo aditko aman : " Gi koogin ku tatte Ibraayim ko, " asaan ka seener, Buŋ nec soke min ɗo dambay-aŋ di ŋaa raɓiliñ roŋ ku Ibraayim.
10 Diŋ gay jekin, ŋaar goy ko ka doliye atiydi min ɗo caarco. Ay et kaak waaɗo roŋ kuuk samaane, ŋuu doliyiŋji ho ŋuu acciñ ɗo aki.

† **2:18** 'dooɗinti' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'salinti'. ‡ **2:18** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 31.15.
* **3:3** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3:1 ho Ezaayi 40:3.

11 Nun batiziyaako iŋ amay. Paak gaara kadar ku rasig goyiŋko kaak awalle. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necɗo kaak naa soriŋ ŋugiray. Gem ŋaar-ak yaako batiziyiŋko iŋ Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ ako.
12 Ŋa ob garta ɗo pisiŋji, ŋaa yiile *geme ka putiri ho ŋaa leeŋ ɗo urdey. Kar buŋ gay, ŋaa orin ɗo ak taat matɗo tak-tak. »

Batem ka Iisa Masi (Maark 1.9-11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

13 Min ŋaar-ak, Iisa uctu min kiɗ ka Galile. Ŋa dakiig gas Yaaya ɗo barre ka Zurdan a ŋaa *batiziyiŋji.
14 Kar ŋaar gay zer raka pooce. Ŋa ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Kiŋke kat yaan batiziyindu ga, ki kaawiy a nun kat yaaŋ batiziye ! »
15 Iisa gay telkiiji aman : « Paaɗo, diŋ ginteŋ maanna-aŋ ampaa di, asaan gii necin taat Buŋ rakiyo. » Hiyya, Yaaya ooytu, ŋa batiziyiig Iisa.
16 Min ŋa batiziyga, Iisa amiltu min ɗo amiydi ho ta bite-aŋ di, samaan piltu waakilak. Kar ŋa taliit Ruwwin ta Buŋdi paayiiji ar ammaama ho ta goyiiji.
17 Kar ŋa dora gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Ŋaar-aŋ Roŋdu, nu elgig dakina ho adir miin iŋ galal ɗo bi kaŋji. »

4

Gece ka Iisa Masi

1 Min ŋaar-ak, Ruwwin ta Buŋdi ŋaamiig Iisa ɗo goosiner a *Seetanne yaa geciŋji.
2 Ɗo wer-ak, menaw orok pooɗ, yiriyo aando, ŋa bal okume yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, mey diyaaga.
3 Seetanne, gay gecindi, siŋjiiji moota ɗo Iisa ho ŋa kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, kaawco ɗo dambay-aŋ a ŋuu raɓile tee. »
4 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Gem ke goyaaɗo ɗo bi ka teendi di, illa gay iŋ ay kaaw taat amila min ɗo Buŋdi oki. "* »
5 Min ŋaar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem, geeger kaak Buŋ doɓtu.
Ŋa diyiig kuwa ɗo kaay ka *ger ka Buŋdi
6 ho ŋa kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, beer keɗer, asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman :
" Buŋ yaaco kaawe ɗo ɗubilji ɗo bi kaŋji.
Ɗubal-ak yaaŋ acume† ɗo pisiŋco.
Paa kat, asiŋji ɗooyiyɗo iŋ dambay. "‡ »
7 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Ki gecaagɗo *Rabbin Buŋjiŋ. "§ »
8 Kar Seetanne iyiig pey ɗo kaat ka damba taat bolok. Ŋa gaariijig kiɗin ku sultinniidi okiŋco kuuk ɗo duniiner iŋ samaanuwco.
9 Ŋa kaawiiji aman : « As kii derse uŋtu kiin abdiyindu, kar naaŋ beriŋ gamin-aŋ okiŋco. »
10 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Yalla ɓaa annere Seetanne ! Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Kii abdiye Rabbin Buŋjiŋ keeji di ho ŋaar di kii derse uŋci. "* »
11 Min ŋaar-ak, Seetanne rasiiga, kar *ɗubal ku Buŋdi asiiji ho ŋu taltu kaaci.

Durce ka riyor ɗo kiɗ ka Galile

12 Ɗo wiktin taar-at, ŋu obig Yaaya daŋaayne. Min Iisa dortu pa-ak, ŋa ɗeettu ɗo kiɗ ka Galile, ŋaa teese riyoy.
13 Kar gay, ŋa bal goye ɗo geeger ka Nazareet, ŋa da goy ɗo geeger ka Kapernayuum. Geeger ŋaar-ak goy ɗo bi ka barrer ka Galile, ɗo kiɗ ka Zabiloon iŋ ka Neptali.
14 Ta kuuniytu ampa-ak, asaan kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle as ɗo werti aman :
15 « Kiŋ kiɗ ka Zabiloon iŋ ka Neptali,

* **4:4** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 8.3. † **4:6** 'acume' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'okume'. ‡ **4:6** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 91.11-12. § **4:7** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.16. * **4:10** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.13.

Kiŋ kaak aaniy iŋ barre,
Kiŋ goy aar barre ka Zurdan,
Galile, kiŋ kiɗ kaak Yuudinnaɗo oki goyiyo !
16 Ŋuur kuuk goy ɗo gondikor
yaa tale portikaw dakin aale.
Ŋuur kuuk goy ɗo kiɗ ka kellam ku muuti,
portikaw asaaco bayne. »†
17 Min wiktin taar-at di, Iisa teestu gaare kaaw ta Buŋdi aman : « Ibinoŋ niginko, rasoŋ goye kaak awalle, asaan *Meennaw ta Buŋdi askoŋ ko moota ! »

Kole ka maajirna kuuk awalle (Maark 1.16-20, Luk 5.1-11)

18 Yiriy rakki Iisa jaawa ɗo bi ka barre ka Galile. Ŋa gastu siŋta seer, gay cabe boosir : Simon kaak ŋu koliy oki Piyer iŋ siŋji Andre. Ŋu caba boosi wiktin taat ŋa gasiigu.
19 Iisa ɗiyiico aman : « Asoŋ aaɗonnu ho naako giniŋko gay cabe geemir. »
20 Koɗok di, ŋu rasiig ribbinco ho ŋu aaɗiiga.
21 Iisa siŋjitu pey uŋda sooɗ ho ŋa gastu siŋta seer ku pey, ŋuur kuŋ Zaak iŋ siŋji Yaaya, roŋji ku Zebede. Ŋu goy siya ribbinco iŋ tacco ka markabar. Min Iisa gasiigu, ŋa koliigu
22 ho koɗok di, ŋu rasiig markabco iŋ tacco ho ŋu aaɗiiga.

Coole iŋ ɓilde ka geemir (Maark 1.39, Luk 5.12-16)

23 Iisa jaawiig kiɗ ka Galile okiŋji. Ŋa ɓildiy gee ɗo geray ku salaaner ku *Yuudinnar, ŋa gaariy Kabarre ta Gala ta Meennaw ta Buŋdi ho ŋa cooliig gee kuuk gin ay raɗuwa ho ay gem kaak ziy galjiɗo.
24 Do wer-ak, Iisa, siŋji altu ɗo kiɗ ka Siri okiŋji ho ŋu iyiijig gee kuuk raɗuwco keetiti keetiti : kuuk ariɗ obgu, kuuk gin punpun ho kuuk ruŋgiye. Okiŋco, ŋa cooliigu.
25 Gee dakina astu min Galile, min darre ta Geegirnay ku Orok, min Zeruzaleem, min kiɗ ka Zuude ho min kiɗ kaak aar barrer ka Zurdan.
Okiŋco, ŋu aaɗiig Iisa.

5

Gaare ka kaawor kuwa ka dambar

1 Min Iisa taltu dakinaw ta geemirak, ŋa coktu ka dambar ho ŋa goytu. Maajirnay asiiji moota ho
2 ŋa teestu garkiyiŋco.

Galal ta taɓ

3 Do garaaney-at, ŋa kaawa aman :
« Galal ɗo ŋuur kuuk ibina kadar gelbinco aaye ɗo unji ka Buŋdi,
asaan *Meennaw ta Buŋdi taar loco.
4 Galal ɗo ŋuur kuuk alaw,
asaan Buŋ asa dooɗiŋco.
5 Galal ɗo ŋuur kuuk dalullay,
asaan Buŋ asaaco rasiŋ kiɗ loco.
6 Galal ɗo ŋuur kuuk bariya goye kaak Buŋ rakiyo
ar gem kaak mey diyaaga bariya tee ho see,
asaan Buŋ asaaco beriŋ maan kaak ŋu bariyiyo.
7 Galal ɗo ŋuur kuuk tala amindaw ta eeŋco,
asaan Buŋ asa tale aminduwco.
8 Galal ɗo ŋuur kuuk gelbinco *cawar,
asaan ŋu asa taliŋ Buŋ.
9 Galal ɗo ŋuur kuuk amra gee ɗo werinco,
asaan Buŋ asa koliŋ a ŋu koogi-nay.
10 Galal ɗo ŋuur kuuk ŋu taaɓiyaagu ɗo goyiŋco kaak Buŋ rakiyo,
asaan *Meennaw ta Buŋdi, taar loco.
11 Galal loko ya gee waraako, ya ŋu taaɓiyaako ho ya ŋu diyaako kaawin maalan di, asaan ku aamin lotu.
12 Aaciyoŋ ho goyoŋ ɗo galal asaan haginko taat Buŋ yaako bere ka samaaner-at, taar dakina. Ansi-ak, ku kuuniy ar nabiinna kuuk awalle. Ŋuur oki, ŋu taaɓiyig ar kuŋko.

Maral iŋ portikaw

13 « Ŋa kuŋkoŋ kat ar maral ku duniiner. Ya maral-ak kat cille, gii giniŋ pey maman ŋuu aawe ? Illa ŋuu oriŋ kara, gee yaaco jaawe.

† **4:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.23–9.1.

14 « Ŋa kuŋkoŋ kat ar portikaw ta
duniiner. Geeger kaak ŋu pinig kuwa
ka dambar, ŋaar cigallo.
15 Ginno oki gem kaak biy lampa
ho ŋa zuɓkiit iŋ bardila. Kar gay, ya
gem biy lampa-ak, ŋa diyiit ɗo wer ka
jaɗaŋ. Paa kat, gee kuuk uŋja ɗo ger-
ak yaa talin portikuwti.
16 Ansii ko, portikuwko, ta ceeru ɗo
uŋco ka geemir a gee yaa tale riy taat
samaan ku giniyo ho ŋu oziliŋ̃ Takko
Buŋ ka kuwa ka samaaner.

Garaan ɗo bi ka gaanuundi

17 « Dakoŋ pakirenno a nu as deeŋ̃
*gaanuun kaak Muusa siirtu wala
kaawin kuuk nabiinna kaawtu. Nu
bal ase deeŋ̃co, nu as a gamin-aŋ yaa
ase ɗo werco.
18 Cokiyoŋ, naako kaawe seene,
min kiɗa ho samaane bal bire misa,
Kaawin kuuk Buŋ kaawtu-aŋku, yoo
rakki oki amilaaɗo min ɗo gaanu-
undi. Ŋuu goye kee nam gamin
okiŋ̃co yaa kuuniye.
19 Paa ko, min gaanuun okiŋji, ŋaar
kaak karmiygigɗo kaak kapak tak-
tak ho ŋa jagaag eeŋ̃ji ŋuu gine ar
ŋaara, ŋa asa gine kapak tak-tak ɗo
*Meennaw ta Buŋdi. Kar gay, ŋaar
kaak karmiyaaga ho gaaraag ɗo eeŋ̃ji
ŋuu gine ar ŋaara, ŋa asa gine tatko ɗo
Meennaw ta Buŋdi.
20 Ka seener nu kaawaako, ya
kuŋ kat bal gine taat Buŋ rakiyo
pakgig agindaw ku gaanuundi iŋ
*Pariziyenna, ku uŋ̃jaaɗo ɗo Meen-
naw ta Buŋdi.

Garaan ɗo bi ka dapiŋ̃kor

21 « Ku dor ŋu kaawco ɗo aginiyte
aman : " Dak deenno gemo. Ay gem
kaak dee gemo, ŋuuji ɗukume seriine.
"
22 Hadi nun gay kaawaako aman
: Ay gem kaak dapiŋ̃a iŋ siŋji, nec
ŋuu sakkiyiŋ̃ ɗo wer ka gay seriiner.
Ay gem kaak wara siŋji a ŋa ibanno
maanna, nec ŋuu sakkiyiŋ̃ ɗo wer ka
gay seriiner kaak tatiko. Ay gem kaak
wara siŋji a ŋaa oliyo, nec ŋuu acciŋ̃ ɗo
ak ta ba oole.
23 Ya ki ɓaa ɗo *ger ka Buŋdi a
kiiji bere *satkine, kar ɗo wer-ak,
ki pakirtu kadar siŋjiŋ gin kaaw iŋ
kiŋke,
24 rasit satkineŋ̃ eɗe ho ɗuw ɓaa
amroŋ ja, kar kat kii yeepe berin
satkineŋ̃-ata.
25 « Ya waan sakkiyiŋ̃ciŋ, daan
kaawko koɗok di botildi. Yampa, adi-
neŋ̃ yaaŋ̃ iye ɗo gay ɗukume seri-
iner. Kar gay ɗukume seriiner-ak
yaaŋ̃ bere ɗo pise ka askirnar, ho ŋuur
gay yaaŋ̃ uŋ̃je daŋaayne.
26 Nu kaawaajiŋ, ki gediraaɗo kii
imile kaaŋ̃ min ɗo daŋaayner-ata, illa
ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat
ŋu diyiijiŋ.

Garaan ɗo bi ka ɓaaye ka muŋ̃jam

27 « Ku dor ŋu kaaw aman : " Waan
ɓaayaaɗo muŋ̃jam. "*
28 Kar nun gay kaawaako aman : Ay
gem kaak tala daaciy ta gemor ho ta
deeji, ŋaar-ak ar ŋa wey ko iŋ taara ɗo
gelbiney.
29 Ya odoŋ̃ ta meeda kat iyaaciŋ
ɗo zunuubinnar-ak, ɗimta. Guna
ya maannaŋ̃ rakki nige, min ak taat
matɗo yaa teeŋ̃ ziŋ̃ okiŋji.
30 Ya pisiŋ̃jiŋ ka meeda kat iyaaciŋ
ɗo zunuubinnar-ak, ɗukumga ho ac-
cig kara. Guna ya maannaŋ̃ rakki
nige, min ak taat matɗo yaa teeŋ̃ ziŋ̃
okiŋ̃ji.

Garaan ɗo bi ka totiriikar

31 « Ku dor ŋu kaaw pey aman : " Ya
waan totirit daaciy, ŋaati bere katkat
ta totiriikar. "†
32 Kar nun gay kaawaako aman :
Gem ginno botol ŋaa totirin daaciy,
illa ya ta kokina miday kara. Ya gem
totirit daaciy, ŋa ŋ̃aamit ɗo zunuu-
binnar ya ta ob mitik ka pey. Ho gem
kaak ob daatik taat ŋu totirta, ŋaar oki
uŋ̃je ziy ɗo zunuubinnar.

Garaan ɗo bi ka togiliikar

* **5:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. † **5:31** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 24.1. ‡ **5:33** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.12, Nombir 30.3, Deteronoom 23.22-24.

33 « Ku dor oki ŋu kaawco ɗo aginiyte aman : " Ya ki togil ɗo unji ka *Rabbiner, necit kaawoŋ̃. Dak yeepenno pey aaro. "‡
34 Kar nun gay kaawaako aman : Dakoŋ togilenno tak-tak : wala iŋ samaane, asaan ŋa wer kaak Buŋ goyiyo,
35 wala iŋ kiɗa, asaan ŋa wer kaak ŋa leeyiy asiŋ̃ji, wala iŋ Zeruzaleem, asaan ŋa geeger ka Sultan kaak tatiko,
36 wala iŋ kaaŋ̃ ka meeŋ̃ji, asaan ki gediraaɗo raɓilin̆ durweŋ̃ rakki portiko wal pondiko.
37 Ya ki ooy sa, ooyu ho ya ki pooc sa, poocu. Yampa kaaw taat ŋu gaayiy gaaye, taar asa min ɗo *Seetanner.

Garaan ɗo bi ka kapuuni

38 « Ku dor ŋu kaaw aman : " Ya gem ɗimit odoŋ̃, kiŋ sa ɗimjiit taŋ̃ji ho ya ŋa sik saaŋoŋ̃, kiŋ sa sikijig kaŋ̃ji. "§
39 Kar nun gay kaawaako aman : Ya gem ginaako maan kaak samaanno, dakoŋ kapiyenno. Ya waan baasiŋ̃ciŋ ɗo gargumoŋ̃ ta meeda, newsiijit taat rakki oki.
40 Ya waan sakkiyiŋ̃ciŋ ɗo bi ka parlamaŋ̃, rasjita ho berjit pey batkoŋ̃ min kaatiya.
41 Ya waan kusbiyiŋ̃ciŋ a kii iyiin goroy kilomeetir rakki, iyiit kilomeetir seera.
42 Beriy ɗo ay waan kaak indaaciŋ maanna ho dak newsenno kop ɗo waan kaak telka maannaŋ̃.

Garaan ɗo bi ka ele ka adiner

43 « Ku dor ŋu kaaw pey aman : " Kii eliŋ̃ gijiŋ* ho kii yiliŋ̃ adineŋ̃. "
44 Kar nun gay kaawaako aman : Elguwoŋ adinko ho salkiyguwoŋ̃co ɗo ŋuur kuuk taaɓiyaako.
45 Ansii kat, kuu gine koogin ku Takko kaak kuwa. Pa-ak asaan ŋaar sa cokaat patoy ɗo gee kuuk jookumo ho iŋ kuuk selleŋ̃. Ŋa ŋ̃okaag amiyji ɗo ŋuur kuuk goy iŋ botol ɗo unji ho ɗo ŋuur kuuk goyiŋ̃co iŋ botiliiɗo oki.
46 Kar ya kuŋ kat el gee kuuk elgiikon di, maa haginir taat Buŋ yaako bere ? Gay oba miirir oki elgig ŋuur kuuk elgig di !
47 Kar ya ku ooya ɗo siŋtikon di, maa biidir kaak ajbay ku giniyo ? Ŋuur kuuk ibanno Buŋ oki gina pa !
48 Ŋaar-ak, kuuniyoŋ *cawar ar Takko Buŋ ka kuwa. »†

6

Garaan ta bere ɗo pokirnar

1 Iisa kaaw pey aman : « Pakiroŋ, ya ku gina riy taat Buŋ rakiyo, dakoŋ gaarenno ɗo unco ka geemir. Yampa Takko kaak kuwa yaako toɗin hagin ta riyko-ata.
2 Ya ki raka bere maan ɗo pokiriŋ̃cer, dak delenno dariŋ̃ ɗo odin ku geemir ar gee kuuk abdiya Buŋ iŋ biŋkico di. Gee-ak, ŋu el gaare ziŋkico ɗo berindi ɗo geray ku salaaner ho ɗo botilniidi a gee yaa oziliŋ̃co. Ka seener nu kaawaako : gee ŋuur-ak gasit ko haginco.
3 Kar kiŋ gay, ya ki gina oyaw iŋ pisiŋ̃ji ka meeda, ka ŋ̃ugila ibinaaɗo maan kaak ki beriyo.
4 Ansii ko, maan kaak ki bertu yaa goye iŋ cigile. Paa kat, Takko Buŋ kaak talaag ay maan kaak ki giniy iŋ cigile yaaŋ̃ berin haginеŋ̃.

Garaan ɗo bi ka salaaner

5 « Ya ku salkiyaw, dakoŋ salkiyenno ar gee kuuk abdiya Buŋ iŋ biŋkico di. Ŋuur el salkiye iŋ peyiŋ̃co ɗo geray ku salaaner ho ɗo botilniidi a paa kat, gee yaa taliŋ̃co. Ka seener nu kaawaako : gee ŋuur-ak gasit ko haginco.
6 Kar kiŋ gay, ya ki salkiyaw, uŋ̃ju zugar ho ɗibirga. Indig Takko Buŋ kaak goy ɗo wer kaak ki cigiltu-aka. Paa kat, ŋaar kaak talaag ay maan kaak ki giniy iŋ cigile yaaŋ̃ berin haginеŋ̃.
7 « Ya ku salkiyaw, dakoŋ ɗeelenno taar di kuu goye ar gee kuuk ibanno Buŋ. Gee ŋuur-ak, ɗo taŋ̃co a wal

§ **5:38** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 21.24, Lebitik 24.20, Deteronoom 19.21. * **5:43** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18. † **5:48** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.2.

iŋ ɗeele ka kaawiŋco-ak kat Buŋ ya cokiyiŋco.
8 Dakoŋ icenno taŋco, asaan Takko
Buŋ ibingig maan kaak arumko min
ku bal indiŋji.
9 Cokiyoŋ maman kuu salkiye :
Baaba, Buŋ kaak goy kuwa ka
samaaner,
gee okiŋco yaa ibine kadar siŋji
kuŋjiŋ ŋuur keeco.
10 *Meennuwiŋ yaa ase ɗo duniiner.
Gee okiŋco, ŋu ginguwoŋ taat ki
rakiyo keɗer
ar ŋu gingiy kuwa ka samaaner.
11 Berni tee kaak yaani nece yiriyta.
12 Saamiyniŋgu zunuubinni ar nin
oki saamiygiy ɗo gee kuuk nig-
inti.
13 Dakni rasenno *Seetanne yaani
gece, kar gay gooyni minniney.
[Asaan lociŋ di Meennaw, gudurre
ho iŋ *darjine elgin iŋ elgina.
Aamin.]
14 « Ya kuŋ kat saamiyaaco ɗo
eeŋko, Takko kaak kuwa yaako
saamiye loko oki.
15 Kar ya ku saamayɗo ɗo eeŋkoŋ
gay, Takko Buŋ saamiyaakonno tak-
tak zunuubinniko.

Garaan ɗo bi ka sayamner

16 « Ya ku ic sayamne, dakoŋ
ritiŋenno ar gee kuuk abdiya Buŋ iŋ
biŋkico di. Ŋuur yiimiit wijeenco, paa
kat, gee yaa taliŋ a ŋu ic sayamne.
Ka seener nu kaawaako, gee ŋuur-ak
gasit ko haginco.
17 Kar kiŋ gay, ya ki ic sayamne, acit
wijeeneŋ ho kockac itir.
18 Paa kat, gee ibiniyɗo kadar ki ic
sayamne, illa Takko kat talaag maan
kaak gee giniy iŋ cigile. Ŋaar kaak
talaag maan kaak ki giniy-ak yaaŋ
berin haginеŋ.

Garaan ɗo bi ka mallel

19 « Dakoŋ atkenno malle ɗo
duniiner, yampa gujin yaa cokiŋji,
nadaane yaa obiŋji ho kokinay asa
ɗimiŋ gero, ŋuu kokiniŋji.
20 Kar gay, bariyoŋ malle kaak ɗo
uŋji ka Buŋdi, asaan anner-ak, gujin
ginno, wala nadaane wala kokinaw.
21 Nu kaawiy pa-ak, asaan wer
kaak ki dummiyiy malleŋ-ak, gelbi-
neŋ sa goy eɗen di.

Portikaw ta ziŋkar

22 « Odina, ŋuur ko lampa ta ziŋkar.
Ya odinaŋ tala samaane, ziŋ okiŋji
goy ɗo portikaw.
23 Kar ya odinaŋ tallo samaane gay,
ŋaar-ak ziŋ okiŋji goy ɗo gondikor.
Ansii ko, ya portikaw taat Buŋ
diyiijiŋ ɗo gelbineŋ kat gondiko,
gondikaw-at yaa gineŋ dulum !

Doɓe Buŋ wala gurus

24 « Ginno waan kaak yaa gine riy
ɗo agindaw seera. Ya ŋa gina pa, ka
rakki, ŋaa eliŋji ho ka rakki gay, ŋaa
poociŋji. Kar pey, ka rakki, ŋaa ice
kaawoy ho ka rakki gay, ŋa icaatɗo.
Ku gediraaɗo abdiye Buŋ ho kuu ab-
diye pey gurus.

Diye ka kaar

25 « Do saan taar-an, nu kaawaako
aman : Dakoŋ moyenno ɗo bi ka
teendi wala ka isindi. Goyiŋko, ŋaar
pakgig tee kaak ku tiyo, ho ziŋkiko,
ŋuur pakgit kesuun taat ku isiyo wal
maman ?
26 Taloŋ ɗiiɗi, ŋu luwɗo ho ŋu seɗɗo,
wala ŋu liya gamin ɗo urder. Illa
Takko Buŋ ka kuwa-aŋ di beraaco
tee. Kar kuŋ gay pakgigɗo ɗiiɗ serek
walla ?
27 Waa minninko, iŋ pikirre ta
meeŋji di gedirgiy gaaye yiriy rakki
ɗo menuwiy ?
28 Kar maa di ku moyiy ɗo bi ka
isindi ? Taloŋ maman booyaw amiliy
ɗo kalaaner, wala ŋu wasaw, wala ŋu
azaw.
29 Kar nu kaawaako, sultan Sele-
maan, iŋ *darjiney okintiti sa, bal
gine kesuun taat yaa nece iŋ rakki
min ɗo booyaw-aku.
30 Gaŋ kaak yiriyta goy ɗo kalaaner
ho kaak kawtan di ŋuu oriŋji ɗo ak
din sa, Buŋ imilaaji booyaw. Kar

* **6:13** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

kuŋ yelel-aŋ kat ŋa isiikonno maman ? Taloŋ gee kuuk imaanco sooɗ-aŋku !
31 Dakoŋ moyenno aman : " Gii tee maa ? Gii see maa ? Gii ise maa ? "
32 Gamin ŋuur-ak, illa gee kuuk ibanno Buŋ kat diya kayco. Kar kuŋ gay, Takko Buŋ kaak goy ka samaaner ibingig gamin kuuk yaako nece.
33 Bariyoŋ ja *Meennaw ta Buŋɗi ho goye kaak Buŋ rakiyo. Kar gamin kuuk ɗak gay, Buŋ yaako beriŋco oki.
34 Dakoŋ moyenno ta neginda, asaan neginda taar goy iŋ tanti. Taaɓin ta yiriy rakki nec ko ɗo yiriy taar-at di. »

7

Ɗukume ka seriiner

1 Iisa kaaw pey aman : « Dakoŋ talenno ziŋkiko ar gay ɗukume seriiner, paa kat Buŋ ɗukumiikonno seriin loko.
2 Asaan Buŋ yaako ɗukume seriine ar kuŋ ɗukumiy ɗo eeŋko. Ŋaako yeepiŋ maan kaak kuŋ giniy ɗo geemiŋ.
3 Maman ki taliy gaŋ kaak kapak kaak goy ɗo od ta siŋjiŋ, kar et kaak goy ɗo odoŋ taŋjiŋ gay, ki talgigɗo ?
4 Kiŋ kaak gin et tatik ɗo odoŋ, kar maman ki kaawiy ɗo siŋjiŋ aman : " Gem kol siŋji, rasin ja naa iciŋ gaŋ kaak goy ɗo odoŋ-aŋka ? "
5 Tal ja gem kaak kaawa iŋ biy diaŋka ! Gedar ja ɗo od taŋjiŋ, kii tale karaŋ, kar kii imiliŋ gaŋ kaak goy ɗo od ta siŋjiŋ.
6 Dakoŋ berenno gamin ku Buŋɗi ɗo kaŋir, yampa, ŋuu newse ŋuuko umiŋko. Dakoŋ orenno ɗuurko ɗo uŋco ka kinziirnar, yampa, ŋuuco jaawe kaaco.

Inde ka Buŋɗi

7 « Indoŋ ho Buŋ yaako beriŋ kaak ku indiyo, bariyoŋ ho Buŋ yaako beriŋ kaak ku bariyiyo, kokoŋ ho Buŋ yaako piliŋ ɗibiro.
8 Asaan ŋaar kaak indaw ho bariyaw-ak, Buŋ yaaji bere, ho ŋaar kaak kokaw oki, Buŋ yaaji pile.
9 Minninko-aŋ goy gem kaak ya roŋji kat indaag mappa, ŋaaji bere dambi walla ?
10 Ho ya ŋa indaag booso, ŋaaji bere aalo walla ?
11 Kuŋ kuuk gina jookum din sa iban bere gamin kuuk samaane ɗo kooginko, kar maa di, Takko kaak goy ka samaaner beriicoɗo gamin kuuk samaane ɗo ŋuur kuuk indaaga !
12 Ginoŋco ɗo geemir gamin okiŋco ar taat kuŋ rakiy a ŋuuko gine loko. An ko taat ŋu siirtu ɗo *gaanuun ka Muusa ho iŋ makaatamna ku nabiinnar.

Botilay kuuk seera

13 « Uŋjoŋ min botol ta ŋelel ! Asaan botol taat berel, taar iya gee ɗo aki. Ɗibirti tatko ho gee dakina uŋja meleŋ min eɗe.
14 Kar taat iya gee ɗo janni gay, taar ŋelel ho ɗibirti sa kapak di. Gee sooɗ ɗi kuuk gasaata.

Nabiinna kuuk raada

15 « Yaman pakroŋco ɗo gee kuuk gina ziŋkico ar nabiinna. Ya ŋu as ɗo werko, ŋu gina ziŋkico dalullay ar tamgi, kar ɗo aditco gay, ŋu motilay ar pulkina*.
16 Ku ibingig gee-ak min ɗo riyco ar taat ku ibingig atay min ɗo roŋco. Gee cimɗo siŋa min et kaak gin jamay. Ho gee okaɗɗo gapra min ɗo gurkuɗu.
17 Ay et kaak samaane wiya roŋ kuuk samaane, kar ay et kaak samaanno wiya roŋ kuuk samaanno.
18 Et kaak samaan-ak waaɗo roŋ kuuk samaanno ho et kaak samaanno-ak waaɗo roŋ kuuk samaane.
19 Ay et kaak waaɗo roŋ kuuk samaan-ak, ŋuu doliyiŋji ho ŋuu eriŋji.
20 Ar gi ibiniig et-ak min ɗo roŋji, kuu ibiniŋ gee iŋ riy ta ŋu giniyo.

Maajirna kuuk taɓ

* **7:15** 'pulkina' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

21 « Gee kuuk kolaan a " *Rabbine, Rabbine ", wala okiŋco yaa uŋje ɗo *Meennaw ta Buŋdi ? Ha'a, illa ŋuur kuuk gina riy taat Tanni ka kuwa rakiyo.
22 Ɗo yiriy ta seriiner, gee dakina asaadu kaaw aman : " Rabbine, Rabbine, iŋ siŋ kuŋjiŋ ko, ni gaartu kaawin ar nabiinna. Ni atiktu aariɗna ho ni gintu gamin dakin kuuk ajbay iŋ siŋ kuŋjiŋ ! Maman ki ibingiyɗo ? "
23 Hiyya, naaco kaawe ɗo gee ŋuurak aman : " Nu ibingikonno bat. Yalla ɓaaŋ annere, kuŋ gee kuuk gina jookumo ! "

Geray kuuk seera

24 « Ɗo bi ŋaar-ak ko, ay gem kaak cokiyaat kaawor ho aaɗaat iŋ botilti, ŋaar-ak ar gem kaak gin ilim ho pinig geriy ka maari.
25 Amay ŋoktu, balal miintu, ŋu tambiltu hoŋ us abirtu wuu-wuu. Okiŋco, ŋu duksiyiig ger-aka. Kar iŋ taar-at oki, ger-ak bal eeze asaan ŋu pinig ka maari.
26 Kar ay gem kaak cokiyit kaaworanta ho rawit biti gay, ŋaar-ak ar gem kaak oliyo kaak pinig geriy ɗo yiror.
27 Amay ŋoktu, balal miintu, ŋu tambiltu hoŋ us abirtu wuu-wuu. Okiŋco, ŋu duksiyiig ger-aka ho ŋa eeztu dizic. »

Ɓilde kaak iŋ izinne

28 Min Iisa gaasiit kaawoy, gee okiŋco ajbiytu ɗo ɓildiŋji-aka,
29 asaan ɓildiŋji arro ka agindaw ku gaanuundi. Kar ŋaar gay ɓildaag iŋ izinne.

8

Cale ka burɗumdi (Maark 1.40-44, Luk 5.12-16)

1 Min Iisa paaytu min ka dambar, gee dakina amiltu aaɗiŋji.
2 Min ŋaar-ak, gem kaak gin burɗum ɓaawtu, ŋa dersitu ɗo uŋji ka Iisa ho ŋa indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, kii gedire kiin calindu ya ki ooye. »
3 Iisa ŋaamtu pisiŋji, ŋa diiriiga ho ŋa kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diŋ calu ! » Ek di ŋa caltu *cawar min ɗo burɗumji.
4 Kar Iisa kaawiiji ɗo gem-ak aman : « Yaman dak kaawenno bat ɗo waanna. Kar gay, ɓaa gaar ziŋ ɗo gay satkiner ho ber *satkin uuɗin taat *gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ŋuu ibine kadar ki cale. »

Coole ka gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room

5 Wiktin taat Iisa uŋjitu ɗo hellin taat ŋu koliy Kapernayuum, tatkaw rakki ka askirnar kaak gin askirin miya ɗo aaroy ɓaawiiji moota ho ŋa indiig a ŋaa gaayiŋji. Ŋa kaawiiji aman :
6 « Gem kol Rabbiney, nu gin gay riyor rakki weya kar geero. Ŋa ruŋgiye ho taaɓin patiy kaay. »
7 Iisa telkiiji aman : « Yalla nu ɓaa coliŋji. »
8 Kar tatkaw-ak gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney, nun bal nece kii uŋje ɗo gerir. Kar gay baaŋu, kaaw kaawen di, gay riyor-aŋ yaa coole.
9 Nun meendu oki aaɗa ta aginduwir ho nu gin askirin ɗo aaror. Ya nun kat kaaw ɗo rakki minninco a " Ɓaa ! " Ek di ŋa ɓaayo. Ya nu kol rakki ka pey a " Asu ! " Ek di ŋa asiyo. Kar ya nu gaarji ɗo gay riyor a " Ginit riyanta ! " Ek di ŋa giniita. »
10 Min Iisa doriit kaaw-at, ŋa ajbiyiiji ɗo tatkaw-aka. Kar ŋa kaawiico ɗo gee kuuk aaɗaaga-ak aman : « Nu kaawaako ka seener, min gee ku Israyeel okiŋco, nu bal tale gem kaak gin imaan ar ŋaar-aŋka.
11 Nu kaawaako pey, gee dakina yaa ase min coke ka pati wala min gale ka pati, ŋuu goye keɗer ɗo tee ka iidin ta *Meennaw ta Buŋdi iŋ Ibraayim, Isaaka ho iŋ Yakuub.
12 Kar ŋuur kuuk pakira a zer Meennaw ta Buŋdi ɗo pisiŋco gay, ŋuu atkiŋ kara ɗo gondikor. Ɗo wer-ak, ŋuu eeyme saaŋco ho zuliŋco yaa miŋe dakina. »
13 Hiyya Iisa kaawiiji ɗo tatkaw-ak aman : « Yeep ko geero, taat ki inditu iŋ imaanjiŋ, Buŋ yaaŋ berinti. » Ɗo

wiktin-at di, gay riyor ka tatkaw ka askirnar-ak cooltu.

Coole ka gee dakina (Maark 1.29-31, Luk 4.38-41)

14 Min ŋaar-ak, Iisa ɓaawtu wer kaŋ Piyer. Min ŋa uŋjitu geero, ŋa gasiŋ kogoy weyaw, ziti kobire.
15 Ŋa obiig pisinti ek di ziti ooltu. Min ŋaar-ak, ta uctu ho ta taltu kaaci.
16 Min pat gale, ŋu iyiiji ɗo Iisa gee dakina kuuk aariɗna obgu. Ŋa kaawa kaawen di aariɗna amiliyo ho ŋa cooliig okiŋco kuuk raɗaw oki.
17 Ampaa ko, kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu ɗo werti aman : « Ŋa sokig gamin kuuk taaɓiyaate ho ŋa icit raɗuwte ɗo kaay. »*

Gee kuuk raka aaɗiŋ Iisa

18 Min Iisa taliit dakinaw ta gee kuuk leyga, ŋa kaawiico ɗo maajirnay a ŋuu aale aar barrer.
19 Kar rakki min agindaw ku gaanuundi ɓaawiiji moota ho ŋa kaawiiji aman : « Gem kol Tacco, ay wer kaak ki ɓaayiy di naaŋ aaɗe. »
20 Iisa telkiiji aman : « Bolli, ŋuur gin biddinco ho ɗiiɗ sa gin geriyco, kar nun *Roŋ gemor gay, nu bal gine wer kaak naa uŋje kaar. »
21 Kar rakki min maajirnay ɗiyiiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu ɓaay tiisiŋ tanni. »
22 Iisa gay telkiiji aman : « Rasig gee ku mate yaa tiisiŋ momtinco ho kiŋ gay aaɗnu. »

Peye ka usi (Maark 4.35-41, Luk 8.22-25)

23 Min ŋaar-ak, Iisa ŋeptu markaba ho maajirnay gay aaɗiiga.
24 Tala kar us teestu abire gidi-gidi-gidi ɗo barrer ho amay paka puk-puk nam ŋu gaay miiniŋ markaba. Kar ɗo wiktin taar-at, Iisa gay weyaw.
25 Paa ko, maajirna ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu niiniig aman : « Gem kol Rabbiney, uc kiite jilinte ! Amay tiyaate ! »
26 Ŋaar gay telkiico aman : « Maa di ku giniy kolaw ? Sando, imaanko sooɗ ampa ! » Hiyya, ŋa uctu, ŋa leesiiji ɗo usi ho ɗo amiydi. Ek di wer bugumtu dil.
27 Okiŋco, ŋu ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Ŋaar-aŋ kat maa gemir kaak nam usu ho amay din sa karmiyaaga ? »

Coole ka gee kuuk aariɗna obgu (Maark 5.1-20, Luk 8.26-39)

28 Min wer bugume, Iisa aaltu iŋ markaba ɗo kiɗ ka gee kuuk ŋu koliy Gadariyenna.† Ɗo wer-ak, gin gee seer kuuk aariɗna obgu amiltu min ɗo maggindi ho ŋu ɓaawiiji. Gee-ak motilay aale nam waan gedarro aaɗe min ɗo botol-ata.
29 Gee-ak teestu koole aman : « Ki rakaani gine maman, Iisa, Roŋ ka Buŋdi ? Ki asintiŋ ko taaɓiye walla ? Wiktin taat Buŋ diytu bal nece misa. »
30 Serek sooɗ min ɗo wer-aka, gin kinziirna dakina kuuk gooyaw.
31 Aariɗna-ak marmiliiji ɗo Iisa aman : « Ya ki rakaani atke sa, atkini ni ɓaay uŋje ɗo kinziirna aŋkure. »
32 Iisa gay telkiico aman : « Yalla amiloŋ min ɗo gee-aŋku ! » Hiyya, aariɗna-ak amiltu ho ŋu uŋjitu ɗo kinziirnar. Koɗok di, min ka dambar, kinziirna-ak eeztu tem iŋ gaɗco, ŋu sollitu ɗo barrer ho amay teeyiigu.
33 Gee kuuk gooya kinziirna-ak gaɗtu min ɗo wer-aka ho ŋu ɗeettu ɗo geegirdi. Ŋu iyiicot kabarre okintit ta gee kuuk seer aariɗ obtu-aku.
34 Kar gee ku geeger-ak amiltu okiŋco ŋaamiŋ Iisa. Min ŋu ŋaamiiga, ŋu kaawiiji a ŋaa baaŋe, ŋaa rasiŋ kiɗco.

9

Coole ka gem kaak ruŋgiye (Maark 2.1-12, Luk 5.17-26)

1 Min ŋaar-ak, Iisa ŋeptu markaba, ŋa aaltu barre ho ŋa birtu ɗo geegirji.
2 Min ŋa ottu, gee daariŋ iyiiji gem ruŋgiye ka dariŋgildi. Min Iisa taliit imaanco ta gee-aku, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : « Gem

* **8:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.4. † **8:28** 'Ɗo kiɗ ka gee kuuk ŋu koliy Gadariyenna' : Kiɗ ŋaar-aŋ ŋu kolaag 'Gadara'.

kol roŋji, um biŋ̃ zunuubinnaŋ̃, ŋu saamiyjiŋgu. »
3 Ɗo wer-ak, min agindaw ku gaanuundi, dariŋ̃ kaawiy ɗo aditco aman : « Gem ŋaar-aŋ niga biy iŋ Buŋ ! »
4 Iisa gay ibiniit pikirrico ho ŋa kaawiico aman : « Maa di aditko osiy gallo ampa ?
5 Ya nu kaaw aman : " Zunuubinnaŋ̃, ŋu saamiyjiŋgu " wala " Ucu ho jaawu ", taat moo meleŋ̃ ?
6 Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Roŋ gemor gin gudurre ta saamiye zunuubinnar ɗo duniiner. » Kar pey ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : « Nu kaawiijiŋ-aŋ, ucu, icig dariŋgiljiŋ ho ɗeet geero. »
7 Hiyya, gem-ak uctu ho ŋa ɗeettu.
8 Min gee taltu pa-ak, kolaw uŋ̃jiico ho ŋu teestu ozile Buŋ kaak ber gudurre ar taar-an ɗo geemir.

Kole ka Matiye (Maark 2.13-17, Luk 5.27-32)

9 Iisa uctu min ɗo wer-aka ho ŋa ɗeettu. Ɗo botildi, ŋa taltu gay obe miirir, siŋji Matiye, kaak goy ɗo riyoy. Kar ŋa kaawiiji aman : « Uc aaɗnu. » Hiyya, Matiye uctu ho ŋa aaɗiiga.
10 Iisa ɓaawtu iŋ maajirnay ɗo ger ka Matiye ho ŋu goytu tee. Ɗo wer-ak, gay obe miirir iŋ gee kuuk goyiŋ̃co arro astu dakina tee iŋ ŋuura.
11 Min *Pariziyenna taltu pa-ak, ŋu indiig maajirnay aman : « Maa di tatkuwko tiy iŋ gay obe miirir ho iŋ gee ku pey kuuk gina jookum-aŋku ? »
12 Kar Iisa dorit kaawco ho ŋa telkiico aman : « Gee kuuk cewey barayɗo daptoor, illa ŋuur kuuk raɗaw.
13 Paa ko, nun oki bal ase ɗo gee kuuk tala ziŋkico a ŋu selleŋ̃. Nu as ɗo ŋuur kuuk ibina kadar ŋu gina jookumo. Kar kuŋ gay, ɓaaŋ bariyoŋ baati ta kaaw taat Buŋ kaawtu awalle aman : " Nu rakaaɗo *satkine, nu raka illa kuu gine selliŋkaw ɗo geemir. "* »

Ɓilde ka Iisa, ŋaar marbinto (Maark 2.18-22, Luk 5.33-39)

14 Min ŋaar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu indiig aman : « Nini iŋ Pariziyenna icgiy sayamne, kar maajirnaŋ̃ kuŋ̃jiŋ gay, maa di ŋu icgiyɗo ? »
15 Iisa gay telkiico aman : « Gee kuuk ŋu kolig ɗo iidin ta obindi, ya ŋu goy misa iŋ ŋaar kaak obe, wala ŋuu gonde ? Ha'a, ŋu gondaaɗo ! Kar gay, wiktin yaa ase taat ŋuu iciŋ̃ ŋaar kaak obe min ɗo ɗatikco. Yiriy taar-at kat, ŋu asiy ice sayamne. »
16 Ŋa kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zooɗe iŋ giteen† kaak marbinto. Yampa giteen-ak obaat miriŋ ta ɓokiyo ho mutti gaayiy pey tatiko.
17 Waan laaɗo maam kuuk eelaw ɗo etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiŋ̃ etirsinna-aku, ŋuu ŋ̃aale keɗer ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa ɗo etirsinna kuuk marbinto. Ampaa kat, seerco, ŋu nigiyɗo. »

Coole ka daatkor iŋ nooye ka micar (Maark 5.21-43, Luk 8.40-56)

18 Min Iisa kaawaaco misan di, tatkaw ka *Yuudinnar rakki astu dersa ɗo uŋji ho ŋa kaawiiji aman : « Romor mat diŋka-aŋ di. As kiiti diye pisiŋ̃ji ɗo kaati taa nooye. »
19 Hiyya, ŋa uctu iŋ maajirnay ho ŋu aaɗiig tatkaw-aka.
20 Ɗo wer-ak, gin daatik rakki baarti taaɓiyaata. Elgin orok iŋ seer, ŋu miŋ̃a miŋ̃en di. Ta siŋ̃jitu moota ɗo aaroy ta Iisa, kar ta diirit biti ka kesuuney.
21 Ta giniy pa-ak asaan ɗo adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. »
22 Min ta diiriita, Iisa kolsitu ho ŋa taliita. Ŋa ɗiyiitit aman : « Gem kol romoy, um bike, imaanke cooliŋke. » Ta bite-aŋ di, daatko-at cooltu.

* **9:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 6.6. † **9:16** 'giteene' : Werin daariŋ̃ ŋu kolaat a 'lawne'.

23 Wiktin taat Iisa ottu ɗo ger ka
tatkaw-ak, ŋa gastu gee dakina iŋ
palindina alaata.
24 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Yalla
amiloŋ min anne, mic sa weya di, ta
bal mate. » Kar gee-ak gay ajimiyaag
Iisa.
25 Min ŋu amiltu kara, Iisa uŋjitu
zugar, ŋa obiig pisinti ka mic-ata ho
ta uctu.
26 Hiyya, kabarre-at totirtu ɗo adti
ka darrer okintiti.

Coole ka noolin seera

27 Wiktin taat Iisa amiltu min
ɗo wer-aka, noolna seer aaɗiig iŋ
koliŋco aman : « *Roŋ ka Dawuud,
tal aminduwni ! »
28 Min ŋa ottu geer, noolna-ak
ɓaawtu ɗo uŋji. Iisa gay indiigu aman
: « Ku amniya kadar nu nec piliŋ
odinko walla ? » Ŋuur gay telkiiji
aman : « Hii, gem kol *Rabbiney, ni
amniyaw. »
29 Hiyya, Iisa diiriig odinco ho ŋa
kaawtu aman : « Iŋ imaanko-anta,
Buŋ yaako bere ar taat ku rakiyo. »
30 Ek di odinco piltu ho Iisa
karmiig aman : « Ha', yaman dakoŋ
kaawenno tak-tak ɗo waanna. »
31 Kar ŋuur gay, min ŋu amiltu di, ŋu
teestu ko kaawe ɗo bi ka Iisa ɗo darre-
at okintiti.

Coole ka gem kaak aariɗ sokumig biy

32 Wiktin taat noolna-ak amiliyo,
ŋu iyiiji pey gem kaak aariɗ sokumig
biy.
33 Iisa atkiig aariɗ-aka ho min ŋaar-
ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya, gee
okiŋco ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu
amaŋ : « Maan ar ŋaar-aŋ, gi bal taliŋ
yiriy rakki ɗo kiɗ ka Israyeel ! »
34 Kar Pariziyenna gay kaawtu
aman : « Gem-aŋ atkaag aariɗna iŋ
gudurre ta tatkaw ka aariɗnar ! »

Tale ka amindaw ta geemir

35 Iisa birtu ɗo geegirniidi ho ɗo
hellinniidi okiŋco. Ŋa garkiyiigu ɗo
geray ku salaaŋer ku Yuudinnar, ŋa
gaariy Kabarre ta Gala ta *Meennaw
ta Buŋdi, ŋa cooliy ay raɗuwa ho ay
gem kaak ziy galjiɗo.
36 Iisa tal amindaw ta gee kuuk
dakin-aku asaan ziŋkico oolgu ho ŋu
rawte, ŋu jaawa ar tamgi kuuk ginno
gay gooyiŋco.
37 Min pa-ak, ŋa kaawiico ɗo maa-
jirnay aman : « Riy ta seɗindi goy
dakina, kar gay riyor gay sooɗa.
38 Indoŋ meeŋji gay morgor a ŋaa
ŋaame gay riyor ɗo seɗiŋji. »

10

Paliinna kuuk orok iŋ seera (Maark 3.13-19, Luk 6.12-16)

1 Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay
kuuk orok iŋ seera. Ŋa beriico izinne
taat ŋuu atke aariɗna iŋ gudurre taat
ŋuu coole ay raɗuwa ho ay gem kaak
ziy galjiɗo.
2 Aŋ ko siŋco ku paliinna kuuk orok
iŋ seera : Simon ja kaak Iisa koliig
oki Piyer iŋ siŋji Andre, Zaak roŋ ka
Zebede iŋ siŋji Yaaya,
3 Pilip iŋ Bartelemi, Tooma iŋ
Matiye kaak ica miiri, Taade iŋ Zaak
roŋji ka Alpe,
4 Simon kaak mala ɗo darrey, ho
Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine
ɗo Iisa.

Ŋaame ka paliinna kuuk orok iŋ seera (Maark 6.7-13, Luk 9.1-6)

5 Wiktin taat Iisa ŋaamiig paliin-
nay kuuk orok iŋ seer ɗo riyor-ak,
ŋa taayiigu aman : « Dakoŋ ɓaanno
ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo ho dakoŋ
uŋjenno yoo ɗo geeger rakki ka kiɗ ka
Samari.
6 Kar gay, ɓaaŋco ɗo tamgi kuuk
rawte min gee ku Israyeel.
7 Ya ku ɗeeta ɗo botildi, gaaron
Kabarre ta Gala aman : " *Meennaw
ta Buŋdi askoŋ ko moota ! "
8 Coloŋ gee kuuk raɗaw, nooyoŋ
gee kuuk mate, caloŋ burɗumna ho
atkoŋ aariɗna. Buŋ berko maalan di,
beroŋ oki maalan di.
9 Ya ku ɓaawaw, dakoŋ icenno gu-
rus, wala daabne, wala tammin ku
poddiner.
10 Dakoŋ icenno mokolle, wala
batik seer, wala ŋugir ku pey, wala

doŋkilo. Ya taɓ gay, gay riyor nec gase teeŋ̃ji.

11 « Ɗo ay geeger wala ɗo ay hellin taat ku paaytu, bariyoŋ ja gem kaak nec yaako obiŋko samaane ho goyoŋ ɗo wer-ak di nam kuu ɗeete.
12 Ya ku uŋja ɗo gerdi, kaawoŋ̃co aman : " Aapiy ta goy iŋ kuŋko. "
13 Ya gee ku gerdi kat obiŋko samaane, aapiy yaaco goye. Kar ya ŋu pooc obiŋkoŋ gay, aapiy-at yaako yeepe ɗo maaniiko.
14 Kar wer kaak gee pooc obiŋko ho ŋu pooc cokiye kaawinko, kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko* ho amiloŋ min ɗo ger-aka wala min ɗo geeger-aka.
15 Ka seener nu kaawaako, yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo geemir, gee ku geeger ŋaar-ak yaaco gine raɗ pak geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor†. »

Taaɓin taat yaa ase (Maark 13.9-13, Luk 21.12-17)

16 Iisa kaawtu pey awalle aman : « Cokiyoŋ, nu ŋ̃aamaako ar roŋ ku tamgir ɗo ɗatik ta pulkinar. Goyoŋ neenduway ar aalna ho dalullay ar ammaamna.
17 Gooyoŋ ziŋkiko min ɗo gee ku duniiner, asaan ɗo menaw ku asaw, ŋuuko sakkiyiŋko ho ŋuuko koociŋko iŋ korɗiŋgo ɗo geriyco ku salaaner.
18 Ɗo bi kanto, ŋuuko iyiŋko ɗo uŋco ka guberneernar ho ɗo sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko loco ho ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo oki.
19 Ya ŋu obiŋko ho ŋu sakkiyiŋko, dakoŋ moyenno ɗo kaaw taat kuu kaawe, wala maman kuu ose biŋkiko. Kaawin ŋuur-ak, Buŋ yaako gaariŋ̃co ɗo wiktin-at di.
20 Kaawin kuuk kuu kaawe-ak, ŋuur asɗo min loko, ŋu asa min Ruwwin ta Takko Buŋ.
21 Gee asa bere siŋta ku maaniico, ŋuu deeŋ̃co ho aginay sa yaa gine pa ɗo kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho ŋu asa bariye muutco.
22 Ɗo bi kanto, gee dakina asaako poociŋko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam ɗo muutuy gay yaa gase jile.
23 Ya ŋu taaɓiyaako ɗo geeger rakki, gaɗoŋ ɗo ka pey. Nu kaawaako ka seener, ku necaagɗo geegirnay ku Israyeel okiŋ̃co di, nun *Roŋ gemor yaa ase.
24 « Ku iban kadar *maajiriŋ̃ce, ŋaar pakgigɗo tatkuwiy kaak ɓildiga ho gay riyoy oki pakgigɗo gemoy.
25 Nec di maajiriŋ̃ce yaa gine ar gem kaak ɓildiga ho gay riyor oki yaa gine ar gemoy. Ya gee niga biŋkico iŋ mee gerdi a ŋa Belzebuul‡, ɗo geeŋ̃ji ku geer gay, ŋuu nige biŋkico paka !

Gine ka kolaw ɗo Buŋdi (Luk 12.2-7)

26 « Dakoŋ ginenno kolaw ɗo geemir asaan gamin okiŋ̃co kuuk cigile, ŋuu imiliŋ̃co kara, ho kuuk ŋu rakaaɗo a gee yaa ibiniŋ̃co sa, ŋuuco gaariŋ̃co ŋuu ibiniŋ̃co.
27 Kaawin kuuk nu kaawiiko iŋ aando, kaawoŋgu iŋ yiriyo. Kar kuuk ku dortu iŋ semsume, peyoŋ ɗo wer kaak jaɗaŋ ho gaaroŋgu.
28 Dakoŋ ginenno kolaw ɗo ŋuur kuuk ida zi ka gemor ho gedarro idin kelmoy. Illa ginoŋ kolaw ɗo Buŋ kaak nec ide zi ka gemor iŋ kelmoy ɗo aki.
29 Gee gidayɗo ga ɗiiɗ seer iŋ tamma rakki di ? Yampa ya rakki minninco gal keɗer oki, Takko Buŋ iban.
30 Kar kuŋ gay, duruwko okintiti, Buŋ osta.
31 Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno kolaw. Ɗo uŋji ka Buŋdi, kuŋko kat kaalin pakgig ɗiiɗ okiŋ̃co !
32 « Ay gem kaak kaawa ɗo uŋco ka geemir a ŋa maajiriŋ̃cer, nun oki yaa kaawe ɗo uŋji ka Tanni ka kuwa a ŋa kanto.

* **10:14** 'kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaane sa, ɗo gaayiyco. † **10:15** 'geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor' : Gee ku geegirnay-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirniico asaan goyiŋ̃co jookum aale (Zeneez 19.24-28). ‡ **10:25** 'Belzebuul' : Ŋaar tatkaw ka aariɗnar kaak ŋu koliy pey 'Seetanne'.

33 Kar ay gem kaak poocaan ɗo uŋco
ka geemir gay, nun sa yaa poociŋ̃ji ɗo
uŋji ka Tanni ka kuwa. »

Rawte ka goyindi iŋ gase ka jilindi
(Luk 12.51-53, 14.26-27)

34 « Dakoŋ pakirenno kadar nu as
iye aapiye ɗo adiy ka kiɗar. Nu bal ase
iye aapiye, illa taasiŋ̃ka.
35 Ka seener gay, nu as eriŋ̃ gemo
iŋ roŋji, mica iŋ yaaco, geema iŋ
kogti.
36 Paa ko, ɗo adiy ka gerco, ŋuu goye
adine.§
37 « Gem kaak elgig tacco wal yaaco
pak nunu, turro kanto. Ho gem kaak
elgig roŋji wal romoy pak nunu, turro
oki kanto.
38 Gem kaak icgigɗo etoy ka
taaɓiner a ŋaan aaɗindu, ŋaar-ak oki
turro kanto.
39 Gem kaak raka jile goyiŋ̃ji, ŋaa
rawtiŋ̃ji. Kar waan kaak rawtaag
goyiŋ̃ji ɗo bi kanto gay, ŋaa gase goye
kaak taɓ.

Hagin ta ŋuur kuuk gaayaag gee ku
Buŋdi
(Maark 9.41)

40 « Ŋaar kaak obiŋko samaane,
ar ŋa obin nun meendu. Ho ŋaar
kaak obin nunu, ar ŋa obig ŋaar kaak
ŋ̃aamintu.
41 Gem kaak oba nabiiŋ̃ce ɗo geriy
ɗo saan taat ŋa nabiiŋ̃ce, Buŋ yaaji
bere haginey ar taat ŋa beriy ɗo
nabiiŋ̃cer. Ho ŋaar kaak oba gem
kaak goy goye iŋ botiliy ɗo uŋji ka
Buŋdi, ɗo saan ta goyiŋ̃ji-ak, Buŋ yaaji
bere haginey ar taat ŋa beriy ɗo gem-
aka.
42 Gem kaak gaaya rakki min maa-
jirnar ɗo saan taat ŋa maajiriŋ̃cer,
Buŋ yaaji berin haginey. Ka seener
nu kaawaako, yoo ŋa bera amay
sooɗ ku maala pondik-aŋ di ɗo maa-
jirnar kuuk siŋco allo misa, ŋaa gasin
haginey. »

11

Inde ka Yaaya-Batist
(Luk 7.18-35)

1 Min Iisa taayig ko maajirnay kuuk
orok iŋ seera, ŋa birtu ɓilde gee ho
gaare Kabarre ta Gala ɗo geegirnay
kuuk ɗo kiɗ-aka.
2 Ɗo wiktin taar-at, Yaaya-Batist
goy daŋaayne. Ɗo wer-ak, ŋa dor gee
kaawa ɗo bi ka gamin kuuk Masi
giniyo. Paa ko, ŋa ŋ̃aamtu daariŋ̃ min
maajirnay a ŋu ɓaa indiŋ̃ Iisa aman :
3 « Kiŋ ko Masi kaak yaa ase wala ni
ere ka pey ? »
4 Iisa gay telkiico aman : « Ɓaaŋ
kaawoŋ̃ji ɗo Yaaya ɗo taat ku dortu
ho ku taltu :
5 noolin talaw, mersin jaawa tal-
tal, burɗumin calaw, duŋguyuuyin do-
raw, gee ku mate nooyaw ho kuuk
pokirna gasit Kabarre ta Gala.
6 Galal ɗo ŋaar kaak talintu ho ras-
gitɗo imaanji ɗo bi kanto. »

7 Min maajirna ku Yaaya yeeptu,
Iisa teestu kaawe ɗo bi ka Yaaya ɗo
gee dakina kuuk goy eɗe-ak aman : «
Ku ɓaaw tale maa ɗo kalaaner ? Coor
taat us awkaata walla ? Ha'a !
8 Yampa, ku ɓaaw tale maa ? Gem
kaak is kesuun taat samaane walla
? Ha'a ! Ŋuur kuuk is kesuun
taat samaan-at, ŋuur goy ɗo geray ku
sultinniidi.
9 Yampa, ku ɓaaw tale waa ?
Nabiiŋ̃ce ga ? Hii, ka seener, nu
kaawaako, kuŋ tal gem kaak pakgig
nabiiŋ̃ce.
10 Yaaya-Batist, ŋaar ko kaak Buŋ
kaawtu ɗo Kitamner a ŋaa ŋ̃aame
awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw
aman :

" Nun naa ŋ̃aame gay tabiriikar uŋci
a ŋaaŋ̃ siyin botiliŋ̃. "*

11 Nu kaawaako, miŋ̃ gee kuuk ŋu
weeyig ween di-aŋ, ginno kaak tatik
pakgig Yaaya-Batist. Kar sando, ŋaar
kaak kapak ɗo *Meennaw ta Buŋdi-ak
gay, ŋaar tatik pakgig Yaaya.
12 Min wiktin taat Yaaya-Batist gaariy
kaaw ta Buŋdi yoo diŋka, gee raka
a Meennaw ta Buŋdi yaa ase iŋ
guwaane ho ŋuur kuuk gin gudurre
gay raka gaaminti.

§ **10:36** Wer ka gase kaawor ɗo Mise 7.6. * **11:10** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1.

13 *Gaanuun kaak Muusa siirtu kaaw ɗo bi ka Meennaw ta Buŋdi-ata. Nabi-inna okiŋ̃co oki kaawe nam ɗo wiktin ta Yaaya.
14 Ya ku gin niyine, ooyon kaaw-anta : Yaaya, ŋaar ko *Eli kaak zer yaa ase†.
15 Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye ! »
16 Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku diŋka-aŋ, ŋuur ar maa geenda ? Gee ŋuur-ak ar koogin kuuk goy ba beger ho kuuk koola ɗo kooliŋ̃co aman :
17 " Ni paanko perinna a kuu waare, kar ku bal waare. Ni riyko riyin ku muuti, kar ku bal ale. "
18 Di taloŋ, wiktin taat Yaaya astu, ŋa taaɗo ho ŋa saaɗo ɗo bi ka abaadiner. Iŋ taar-an oki, ŋu ɗiya aman : " Aariɗ obga. "
19 Kar wiktin taat nun *Roŋ gemor astu, nu tiyaw ho nu siyaw ho ŋu kaawa aman : " Taloŋ ja, maan gemir kaak adiy begirji-aŋka ! Ŋa taa ho ŋa saa ! Ŋa royco ka gay obe miirir iŋ gee kuuk gina jookumo. " Gee kuuk ooya ilim ta Buŋdi gay, ŋu ibiniit tak kadar taar selleŋ̃. »

Gee ku geegirnay kuuk pooc aamine (Luk 10.13-15)

20 Min ŋaar-ak, Iisa teestu leese ɗo gee ku geegirnay kuuk ŋa gintu gamin dakina kuuk ajbay, asaan ŋu bal ibiniŋ̃ nigiŋ̃co. Ŋa ɗiyiico aman :
21 « Ɗo gaayiyko, kuŋ gee ku geeger ka Koraziin ! Ɗo gaayiyko, kuŋ gee ku geeger ka Betsayda ! Ŋa lokoŋ ko Buŋ gintu gamin kuuk ajbay. Ya ŋa ginig gamin-aŋ ɗo geeger ka Tiir iŋ ka Sidon, ta-aŋ ŋu ibinig nigiŋ̃co min awalle, iŋ ɗuune ka zamimɗi ho iŋ kokire ka buti ɗo kayco.
22 Ɗo saan taar-an ko, nu kaawiiko, ɗo yiriy ta Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo geemir, geegirnay ku Tiir iŋ Sidon taŋ̃co ginaaɗo raɗ aale ar taŋko.
23 Kuŋ gee ku geeger ka Kapernayuum, ya ɗo taŋko a Buŋ yaako cooniŋko kuwa ka samaaner walla ? Ha'a, illa ŋaako oriŋko ba oole. Ya Buŋ ginig gamin kuuk ajbay-aŋ ɗo geeger ka Sodom‡, geeger-ak yaa goye yoo diŋka.
24 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu kaawaako, yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriine, taaɓinko yaa gine raɗ aale pakgit ta gee ku Sodom. »

Gase ka jamiin ta taɓ (Luk 10.21-22)

25 Ɗo wiktin taar-at, Iisa ictu kaawo aman : « Baaba, kiŋ di *Rabbin ka samaaner ho ka kiɗar, nu ozilaaciŋ ɗo bi kaak ki cigilig maanna-ak ɗo gee kuuk iban kaawna ho ɗo gee kuuk gin ilim, kar ki bayincog ɗo ŋuur kuuk gina ziŋkico ŋ̃aaɗa.
26 Ka seener, kiŋ kat raka a taa kuuniye ansi. »
27 Iisa kaawtu pey ɗo geemir aman : « Tanni berduug gamin okiŋ̃co ɗo pisindu. Waan ibingigɗo Roŋ kat waa, illa Tati. Waan ibingigɗo Tati, illa Roŋo ho ŋuur kuuk Roŋ-ak raka a ŋuu ibiniŋ̃ji.
28 « Asondu okiŋko kuŋ kuuk rawe min gorko ta ooma ho naako jam-miyiŋko.
29 Icon gor taat nu beriiko ho ɓilde kaak nu ɓildiŋko asaan nun dalulle ho gelbiner oola. Paa kat, kuu gase jamiine taat taɓ.
30 Ka seener, ɓilde kaak nu ɓildiŋko, ŋaar raɗɗo ho gor taat naako bere, taar oomno. »

12

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi (Maark 2.23-28, Luk 5.33-39)

1 Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa ɗukuma ɗatik morginar. Maajirnay gay mey diyaagu ho ŋu teestu yiime ganduulinna, ŋu eeymiyo.
2 Min *Pariziyenna taliigu, ŋu ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Talig ja maa-jirnaŋ̃ gina maan kaak *gaanuunte toɗiite iŋ eele ka geeror ! »

† **11:14** Kaaw ta Buŋdi kaawa a Buŋ yaa ŋ̃aameŋ̃ ja gem ar nabi Eli, kar kat, Masi yaa ase (Malasi 3.23).
‡ **11:23** 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiŋ̃co jookum aale (Zeneez 19.24-28).

3 Iisa gay telkiico aman : « Ku bal
garkiyiŋ ga maan kaak Dawuud iŋ
eeŋji giŋtu yiriy rakki taat mey diyi-
igu ?
4 Ŋa uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi iŋ eeŋji
ho ŋu teetu mappa kaak ŋu bertu
*satkin ɗo Buŋdi. Zer tee ŋaar-ak, ŋu
bal gine botol taat ŋu teeŋji, gaanu-
unte ber botol illa ɗo gay satkiner di.
5 Ɗo gaanuun-ak, ku iban tam
kadar ya gay satkiner gina riyco ɗo
ger ka Buŋdi iŋ yiriy ta sabitdi oki, ŋu
nigaaɗo maanna.
6 Kar nun gay kaawaako, maan goy
anne kaak tatik pak ger ka Buŋdi !
7 Buŋ kaaw ɗo Kitamney aman : " Nu rakaaɗo satkine, nu raka illa kuu gine selliŋkaw ɗo geemir. "* Ya ku iban baat ta kaaw-anta, ku diyaaɗo kaaw ɗo eeŋko maalan di.
8 Asaan nun *Roŋ gemor di mee sabitdi. »

Gem kaak pisiŋji mate (Maark 3.1-6, Luk 6.6-11)

9 Min eɗe-ak, Iisa uctu ho ŋa daktu
uŋja ɗo ger ka salaaner ka Yuudin-
naŋ.
10 Ɗo wer-ak, gin gem rakki pisiŋji
mate. Pariziyenna kuuk goy eɗe-ak
rakaaji diye kaaw ɗo Iisa. Ɗo bi ŋaar-
ak ko, ŋu indiig aman : « *Gaanuunte
ber botol ta coole gemor iŋ yiriy ta
sabitdi walla kawwi ? »
11 Iisa gay telkiico aman : « Waa
minninko, iŋ yiriy ta sabitdi, ya ŋa gin
tamga rakki di ho ŋa gal ɗo beendi, ŋa
ɓaayiɗo imiliŋji ?
12 Hadi, gem gay, ŋaar pakgig tamig
serek wal maman ? Paa ko, gaanuun
bertu botol gii gine selliŋkaw ɗo
gemor iŋ yiriy ta sabitdi. »
13 Hiyya, Iisa kaawiiji ɗo gem
kaak pisiŋji mat-ak aman : « Paaŋig
pisiŋjiŋ. » Ek di ŋa paaŋiiga ho pisiŋji
cooltu ar giji.
14 Min ŋaar-ak, Pariziyenna amiltu
ho ŋu ŋumtu dee kaawco maman ŋuu
deeŋ Iisa.
15 Iisa ibinit pikirrico, paa ko, ŋa
ɗeettu min ɗo wer-aka.

Iisa, gay riyor kaak Buŋ doɓtu

Wiktin taat Iisa ɗeetiy-ak, gee dak-
ina aaɗaaga ho ŋa cooliig kuuk raɗaw
okiŋco.
16 Kar ŋa karmiig tak a ŋuu
gariŋjiɗo.
17 Ampaa ko, kaaw taat Buŋ
kaawtu awalle iŋ biy ka nabi Ezaayi
as ɗo werti aman :
18 « Aŋ ko gay riyor kaak nu doɓtu.
Nu elgiga ho galilil okintit goy iŋ
ŋaara.
Naaji bere Ruwwiner.
Ŋaar yaa gaare botol taat samaane ɗo
darrinay okiŋco.
19 Ŋa giɗaaɗo iŋ gemo. Ŋa koolaaɗo.
Gee doraaɗo gaayay ɗo botilay ku
helliner.
20 Ŋa yiimaatɗo coor taat kooŋ ko.
Ŋa diyaatɗo lampa taat gaay ko
mate.†
Ŋaa gine paa nam ŋaa tale nosirraw ta
selliŋkaw ta Buŋdi.
21 Ho gee kuuk min darrinay okiŋco
yaa diye gelbinco iŋ ŋaara. »‡

Iisa iŋ tatkaw ka aariɗnar (Maark 3.22-30, Luk 11.14-23)

22 Yiriy rakki, gee iyiiji gem kaak
ariɗ sokumig biy ho ŋa noolo oki.
Iisa cooliiga. Gem-ak teestu kaawe
ho odinay sa piltu.
23 Gee okiŋco kuuk ŋum-ak ajbiytu
tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Ŋaar-
aŋ ginaaɗo roŋ ka sultan Dawuud
walla ? »
24 Kar min Pariziyenna doriit
kaaw-at gay, ŋu ɗiytu aman : « Gem-
aŋ atkaag aariɗna illa iŋ gudurre ta
Belzebuul, tatkaw ka aariɗnar ! »
25 Iisa gay ibingit pikirrico ho ŋa
ɗiyiico aman : « Ay meennaw taat
geenti taasiŋa benannico, taar asa
gale. Ho ay geeger kaak geeŋji
kaawco ɓagɗo, ŋaar asa totire. Ho
ay gee kuuk adiy ka gerco rakki, ya
kaawco ɓagɗo, ŋu asa eere.

* **12:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 6.6. † **12:20** 'coor taat kooŋ ko' iŋ 'lampa ta gaay ko mate' : daŋil taar-an kaawa a ŋaa kuuniye dalulle iŋ gee kuuk imaanco misa sooɗa. ‡ **12:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 42.1-4.

26 Ya *Seetanne kat atka giji seetanne, ŋa taasiŋa ziy ka meeŋji di. Pa-ak gay, maman meennuwiy yaa taaye ?
27 Nu indaako pey, ya iŋ gudurre ta Belzebuul kat nu atkiy aariɗna, kar maajirinkoŋ gay, ŋu atkiy aariɗnaak iŋ gudurre ta waa ? Maajirin ku maaniikoŋ di yaako ɗukume seriine.
28 Kar ya nu atka aariɗna iŋ Ruwwin ta Buŋdi, ŋaar-ak gaara kadar *Meennaw ta Buŋdi askoŋ ko loko.
29 « Ku iban di, waan gediraaɗo uŋje ɗo ger ka gem kaak bombo, ŋaa soke gamnay, illa ya ŋa ɗuunig ja. Kar ya ŋa ɗuunig gay, ŋaa gedire sokiŋ gamnay bal kaawo.
30 Waan kaak iŋ nunno-ak, ŋaar adiner. Waan kaak ŋumno gee iŋ nunu, ŋaar-ak totiraagu totire.
31 Ɗo bi ŋaar-aŋ, nu kaawaako a Buŋ yaa saamiye ay zunuubinna ku geemir yoo ŋuur kuuk biŋkico amila gallo iŋ ŋaara oki. Kar gem kaak niga biy iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay, Buŋ saamiyaajiɗo.
32 Ya gem kaak nig biy iŋ nun *Roŋ gemor, Buŋ yaaji saamiye. Kar gem kaak waraat Ruwwin ta Buŋdi gay, ŋa saamiyaajiɗo ɗo duniin-anta yoo taat asa neginda. »

Eto iŋ roŋji (Luk 6.43-45)

33 « Cokiyoŋ, ya et kaak samaane, roŋji sa yaa gine samaane. Kar ya et kaak samaanno gay, roŋji sa yaa gine samaanno. Asaan gi ibiniig et-ak min ɗo roŋji.
34 Taloŋ kate, kuŋ gee kuuk ar aalin-aŋku ! Kuŋ aditko pondiko, kar maman kaaw taat yaa amile min biŋkiko yaa gine samaane ? Ka seener, kaaw taat goy ɗo adir-at, taar ko amila kara.
35 Gem kaak selleŋ, amila minniney kaawin kuuk goy ɗo adiy kaak portiko. Kar gem kaak jookum gay, amila minniney kaawin kuuk goy ɗo adiy kaak pondiko.
36 Nu kaawaako, ɗo yiriy ta Buŋ yaa ɗukume seriine, gee yaa ose biŋkico ɗo ay kaaw taat ŋu kaawtu bal baati.
37 Asaan iŋ kaawnaŋ-ak ko, Buŋ yaaŋ ɗukume seriine ho ŋaa ibine kadar biŋ gala wala gallo. »

Inde ka gamin kuuk ajbay (Maark 8.11-12, Luk 11.29-32)

38 Min ŋaar-ak, Pariziyenna daariŋ iŋ agindaw ku gaanuundi kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol *Rabbine, ni raka kii gine ɗo uŋni maan kaak ajbay kaak gaara kadar Buŋ kat tabiriŋciŋ. »
39 Iisa gay telkiico aman : « Gee ku diŋka-aŋ ŋuur jookumo ho ŋu newsiji kop ɗo Buŋdi. Ŋu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ŋuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yunus§ gaartu-ak di.
40 Yuunus gay, awalle, gumba siɗga, yiriyo aando ŋa goy ɗo atti nam mena subba. Ampaa ko, nun Roŋ gemor oki yaa gine mena subba ɗo maginer.
41 Min gee ku Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ŋu ibinig nigiŋco. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig Yuunus ! Ɗo saan taar-at ko, yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriine, gee ku Niniib-ak yaa uce ɗo uŋco ka gee ku diŋka ho ŋuuco diye kaawo.
42 Sultiŋca taat asa min watiine* oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kiɗin kuuk serek aale a taa cokiyiŋ sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig sultan Selemaan serek ! »

Yeepe ka aariɗdi (Luk 11.24-26)

43 Iisa kaawtu pey aman : « Ya aariɗ amil min ɗo gemor, ŋa ɓaayiy ɗo kalaaner ho ŋa bariyiy wer kaak ŋaa goye. Kar ya ŋa bal gaseŋ gay,

§ **12:39** 'Yuunus' : Yuunus, ŋaar nabiiŋce kaak Buŋ ŋaamtu ɗo gee ku Niniib a ŋuu jipte goyiŋco. Wer ka gase kaawor ɗo maktumne ta Yuunus. * **12:42** 'sultiŋca taat asa min watiine' : Sultiŋca-at, ta min Seeba. Ta as taliŋ Selemaan wiktin ta ŋa goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10).

44 ŋa osiig adiy aman : " Nun naa
yeepe ɗo gerir kaak awalle nu amiltu
minniney. " Ek di ŋa yeepiyo. Ŋa
gasiig ger-ak goy maala. Ŋu sooyiig
sakaaŋ̃ ho siy samaane.
45 Paa ko, aariɗ-ak ɓaayiy bariye
eeŋ̃ji peesira kuuk jookum pakgiga.
Ŋu asiy sawa, ŋu uŋ̃jiy ɗo ger-aka ho
ŋu goyiyo. Hiyya, gem-ak, raɗuway
gaayiy dakin pak ta awalle. Ansii ko,
taaco kuuniye ɗo gee ku diŋka kuuk
jookum-aŋku. »

Ataŋ̃ Iisa iŋ siŋtay (Maark 3.31-35, Luk 8.19-21)

46 Wiktin taat Iisa kaawa misa ɗo
gee kuuk ŋ̃um dakin-ak, yaaco iŋ
siŋtay gay pey kara. Ŋu bariya botol
taat ŋuuji kaawe.
47 [Gem rakki asiiji kaaw ɗo Iisa
aman : « Gem kol tacco, yaako iŋ
siŋtaŋ̃ goy kara, ŋu indaaciŋ. »]†
48 Iisa gay telkiiji aman : « Yaani kat
waa ho siŋtar gay kuŋ̃ waa ? »
49 Kar ŋa gaariig maajirnay ho ŋa
kaawtu aman : « Taloŋ, aŋ ko yaani
ho siŋtar.
50 Ka seener, ay gem kaak gina taat
Tanni ka kuwa rakiyo, ŋaar di siŋdu,
boor ho yaani. »

13

Daŋil ta gay luwor (Maark 4.1-9, Luk 8.4-8)

1 Yiriy taar-at di, Iisa amiltu min ɗo
ger-aka ho ŋa birtu bi ka barrer. Ɗo
wer-ak, ŋa goytu, ŋa garkiyiy gee.
2 Gee dakina ŋ̃umiiji nam ŋa coktu
ka markaba, kar ŋa goytu. Geeŋ gay
goy ɗo goŋgumor.
3 Ŋa gaarco kaawin dakina iŋ dele
ka daŋlal. Ŋa kaawiico aman : «
Cokiyoŋ ! Gin gem rakki ɓaa luwo ɗo
morgoy.
4 Wiktin taat ŋa luwiy-ak,* busumji
daariŋ̃ sollitu ɗo botildi ho ɗiiɗ teeyiig
okiŋ̃co.
5 Busumji daariŋ̃ sollitu ɗo wer
kaak gin karŋiyo ̃ho kiɗay perew
di. Koɗok di busam-ak amiltu asaan
kiɗco sooɗ di.
6 Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig
kuuk amil-aku asaan ŋu bal paaye
caari.
7 Daariŋ̃ gay sollitu ɗo wer kaak gin
pompal kuuk gin jamay. Ŋu maaɗiy
sawa nam pompal-ak gootiigu.
8 Kar daariŋ̃ gay sollitu ɗo kiɗ kaak
samaane, ŋu amiltu nam ŋu neetu.
Ganduulin daariŋ̃ wee roŋ miya,† †
daariŋ̃ orok bijigiy ho daariŋ̃ gay
orok subba ! »
9 Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin
ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu
cokiye ! »

Inde ka baat ta daŋlal (Maark 4.10-12, Luk 8.9-10)

10 Min ŋaar-ak, maajirnay ɓaawiiji
moota ɗo Iisa ho ŋu indiig aman : «
Maa di, ki deliico daŋla ? »
11 Ŋaar gay telkiico aman : « Buŋ
gaarkoŋ loko gamin kuuk cigile kuuk
kaawa ɗo bi ka Meennuwiy. Yampa,
ɗo gee ku pey gay, ŋa toɗcogu.
12 Gem kaak gine, Buŋ yaaji gaaye
dakina min kuwa. Kar ŋaar kaak bal
gineŋ gay, ka sooɗ kaak ŋa gintu oki,
Buŋ yaaji imiliŋ̃ji.
13 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu deliico daŋla,
asaan ya ŋu tala sa, ar ŋu tallo ho ya
ŋu cokiya sa, ar ŋu cokayɗo ho kayco
icɗo maanna.
14 Ampaa ko, taat nabi Ezaayi
kaawtu awalle astu ɗo werti aman
:
" Kuu cokiye paa, kar ku ibinaaɗo
baati.
Kuu tale paa, kar ku talaaɗo maanna.
15 Asaan kayco ku geemir-aŋ bombo,
ɗeŋginco amil lawa,
odinco, ŋu timingu,
pa ŋuu tale iŋ odinco,
pa ŋuu dore iŋ ɗeŋginco,
pa ŋuu diye ɗo gelbinco.
Ŋu pooc jipte goyiŋ̃co iŋ nunu,

† **12:47** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **13:4** 'Wiktin taat ŋa luwiy-ak' : Luw taar-at, ŋu dawiig dawe ar ginte liyiy buur. † **13:8** 'roŋ miya' : Ɗo darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki ka geme wee roŋ orok subba, ŋa samaan ko. Ya roŋji miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. ‡ **13:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10.

paa kat nu baltu gedire coolinco. ”‡
16 Kuŋ gay, galal loko asaan odinko
talaw ho ɗeŋginko doraw !
17 Taat nu kaawiiko-an, ka seener,
nabiinna dakina iŋ gee kuuk awalle
kuuk goyinco sellen ɗo uŋji ka Buŋdi
rak tale maan kaak ku taliyo, kar ŋu
bal talinji. Ŋu raka dorin maan kaak
ku doriyo, kar ŋu bal dorinji. »

Baat ta daŋil ta gem ka luwaw (Maark 4.13-20, Luk 8.11-15)

18 « Cokiyoŋ, naako gaare baat ta
daŋil ta gem ka luwaw.
19 Gee kuuk dorit kaaw taat ŋu
gaariico ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi
ho ŋu ibanno baati, ŋuur-ak ar botol
taat busam solliititi. *Seetanne gay
asiy imiliit kaaw-at min ɗo aditco.
20 Daarin gay ar kiɗ kaak gin
karŋiyo kaak busam solliiji. Gee
ŋuur-ak cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho
koɗok di ŋu ooyiit iŋ galal.
21 Kar kaaw-at gay, ŋu rasgitɗo taa
paaye caari, ŋu obiit ɗo menuwir di.
Ya taaɓin ase wal gee waraagu ɗo bi
ka imaanco, ek di ŋu rasiita.
22 Kar daarin gay ar kiɗ kaak gin
pompal kuuk busam sollico. Ŋuur-
ak dorit kaaw ta Buŋdi, kar ŋu pakira
dakina ɗo gamin ku duniiner ho
malle oki ɗaanjiigu. Ampaa ko, kaaw-
at wadirgiyɗo, ta uciy maala.
23 Gee daarin gay ar kiɗ kaak
samaane. Ŋuur-ak cokiyiit kaaw ta
Buŋdi ho gas baati samaane nam
kaaw-at wadirtu. Gee ŋuur-ak ar
ganduulin kuuk wiyaw. Daarin wee
roŋ miya, daarin orok bijigiy ho
daarin gay orok subba. »

Daŋil ta busam kuuk samaanno

24 Min ŋaar-ak, Iisa deliico daŋil
ta pey aman : « Cokiyoŋ, naako
gaare Meennaw ta Buŋdi taar ar maa.
Taar ar gem kaak luw busam kuuk
samaane ɗo morgoy.
25 Iŋ aando, wiktin taat gee weyaw,
adiney astu, ŋa luwtu busam kuuk
samaanno ɗo morgo-aka, kar ŋa
ɗeettu.
26 Wiktin taat busam kuuk
samaane maaɗtu ho ŋu imiltu gandu-
ulinna, kuuk samaanno-ak oki imiltu
kunco.
27 Hiyya, gay riyoy dakiiji kaaw ɗo
mee morgor aman : “ Gem kol Tacco,
ki luw busam kuuk samaane ɗo mor-
gon, kar kuuk samaanno-aŋ gay min
momo ? ”
28 Ŋaar gay telkiico aman : “ Ŋa adin
kat iyduugu. ” Gay riyoy indiig pey
aman : “ Ki raka nii rotinco walla ? ”
29 Ŋaar gay telkiico aman : “ Ha’a,
rasoŋgu. Ya ku rotaagu, *geme oki
yaa rote. ”
30 Rasoŋ ŋuu maaɗe sawa di nam
wiktin ta seɗindi yaa nece. Ɗo wik-
tin taar-at kat, naaco kaawe ɗo gay
seɗindi a ŋuu doɓe ja ŋuur kuuk
samaanno, ŋuu ɗuuninco kaa kaa ho
ŋuuco diye ako. Kar kat, ŋuu sokin
*geme ŋuu leen ɗo urder. »

Daŋil ta busum kaak ŋu koliy mutaard (Maark 4.30-32, Luk 13.18-19)

31 Iisa deliico pey daŋil rakki aman :
« Meennaw ta Buŋdi taar ar busum ka
mutaard kaak gem luwtu ɗo morgoy.
32 Min roŋ okinco, ŋaar di kapak
tak-tak. Kar ya ŋa amile ho ŋa maaɗe,
ŋa ɗeetiy tatik pak gamin okinco
kuuk amila ɗo jineendi nam ŋa giniy
ar et kaak ɗiiɗ sa saayiy geriyco ɗo
leeginay. »

Daŋil ta gelel (Luk 13.20-21)

33 Iisa deliico daŋil ta pey aman : «
Meennaw ta Buŋdi taar ar *gele taat
sooɗ di daatik liyiy ɗo kurgal kuuk
dakina, ta eɗiigu, ho ŋu uciy gusus. »

Maa di Iisa kaawiy iŋ dele ka daŋlal (Maark 4.33-34)

34 Iisa kaawig kaawin-aŋ okinco iŋ
dele ka daŋlal ho ŋa kaawiicog illa iŋ
dele ka daŋlal di.
35 Ansii ko, ta kuuniytu iŋ kaaw taat
nabiince kaawtu awalle aman :
« Naa pile bir iŋ dele ka daŋlal.

§ **13:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 78.2.

Naa imile baaco ta gamin kuuk goy
cigile min kilgiye ka duniiner.
»§

Baat ta daŋil ta busam kuuk samaanno

36 Hiyya, Iisa rasiig gee ho ŋa birtu
geero. Maajirnay dakiig gasa ho ŋu
indiig aman : « Baaŋ̃ ja, gaarni baat
ta daŋil ta busam kuuk samaanno ɗo
morgor-aŋka ? »
37 Iisa telkiico aman : « Ŋaar kaak
luw busam kuuk samaan-ak, ŋa nun
*Roŋ gemor.
38 Morgo-ak, taar ko duniine.
Busam kuuk samaane, ŋuur gee kuuk
ɗo Meennaw ta Buŋdi. Kar busam
kuuk samaanno-ak gay, ŋuur gee
kuuk ic kaaw ta Seetanner.
39 Adin kaak luw busam kuuk
samaanno-ak, ŋaar ko Seetanne*.
Seɗe, ŋaar ko gaase ka duniiner ho
gay seɗindi gay, ŋuur *ɗubal ku Buŋdi.
40 Uudin taat gay seɗindi rotiy gaŋ̃
kaak samaanno ho ŋu oriig ɗo aki,
ampaa ko, ɗubal ku Buŋdi asiy gine ɗo
gaase ka duniiner.
41 Nun Roŋ gemor yaa tabire
ɗubildu, ŋuu atkiŋ̃ min ɗo Meen-
nuwir gee okiŋ̃co kuuk jookumo iŋ
ŋuur kuuk isiŋ̃iig eeŋ̃co a ŋuu rasin
imaanco.
42 Kar ŋuu oriŋ̃co ɗo ak ta matɗo.
Ɗo wer-ak, gee yaa ale ho ŋuu eeyme
saaŋco.
43 Kar ŋuur kuuk goy selleŋ̃ ɗo unji
ka Buŋdi gay, ŋuu irŋ̃e ar pato ɗo
Meennaw ta Tacco Buŋ. Ya ku gin
ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu
cokiye ! »

Daŋil ta malle ka cigile

44 « *Meennaw ta Buŋdi taar ar
malle kaak cigil ɗo morgor. Gem
rakki gaasiiga ho ŋa cigiliig pey ɗo
wer-ak di. Gem-ak adiy giniiji gal
aale nam ŋa ɓaayiy gidiyiŋ̃ gamnay
okiŋ̃co ho ŋa asiy gidiyiŋ̃ morgo-aka.
»

Daŋil ta ɗuur ta kaalne

45 « Meennaw ta Buŋdi taar ar
pey taajiriŋ̃ce kaak bariya ɗuur kuuk
samaan aaŋ̃e.
46 Ya ŋa gas taat kaalin aale, ŋaa
gidiyiŋ̃ gamnay okiŋ̃co ho ŋa asiy
gidiyiŋ̃ ɗuur-ata. »

Daŋil ta ribini

47 « Meennaw ta Buŋdi taar ar pey
ribin ta yaarko taat gee cabiy ay
biyaw ku boosir ɗo barrer.
48 Ya ta miine, gay cabindi ɗaaŋ̃iit
ɗo bi ka amiydi. Kar ŋu goyiy
keɗer, ŋu doɓiig boos kuuk samaane
samaane ŋu leeyiig ɗo gombirkor ho
kuuk samaanno gay, ŋu oriigu.
49 Ansii ko, ɗo gaase ka duniiner,
ɗubal ku Buŋdi asiy eeriŋ̃ gee kuuk
selleŋ̃ min kuuk jookumo.
50 Ŋuur kuuk jookum-ak gay, ŋu
oriŋ̃co ɗo ak ta matɗo. Ɗo wer-ak
ko, gee dakina yaa ale ho ŋuu eeyme
saaŋco. »

Gamin kuuk marbinto iŋ kuuk taay ko

51 Iisa indiig maajirnay aman : «
Has diŋ ku iban baaco ta kaawin-aŋ
okiŋ̃co walla ? » Ŋuur gay aman : «
Hii, ni iban. »
52 Ŋaar gay yeepiico pey aman : « Di
ya pa-ak, ay gem kaak iban *gaanuun
ka Buŋdi ho ŋu garkiyig ɗo bi ka
*Meennaw ta Buŋdi, ŋa ar mee gerdi
kaak soka min malley gamin kuuk
marbinto iŋ kuuk taay ko. »

Iisa ɗo geeger ka Nazareet (Maark 6.1-6, Luk 4.16-30)

53 Min Iisa gaastu iŋ dele ka daŋlay-
at, ŋa ɗeettu min ɗo wer-aka.
54 Ŋa birtu ɗo geeger ka Nazareet
ɗo wer kaak ŋa maaɗtu. Ŋa teestu
garkiye gee ɗo gerco ka salaaner. Gee
kuuk cokiyaaga-ak, okiŋ̃co ajbiytu
tak-tak. Ŋu kaawtu benaŋ̃nico aman
: « Ilimji-an, ŋa gasit min momo ?
Gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk
ajbay-aŋ, ŋa gasit min momo ?
55 Ni iban kadar ŋa roŋ ka gay
gerkiɗe atiydi. Yaaco-at wal siŋti
Mariyam ɗoo ? Siŋtay wal ŋu kuŋ̃
Zaak, Yuusup, Simon iŋ Zuud ɗoo ?

* **13:39** 'Seetanne' : Ŋa gin siŋ ku pey a 'Diyaabul'.

56 Siŋtay kuuk daaɗ sa goy iŋ ginte.
Kar gamnay-aŋ gay, ŋa gasig min
momo ? »
57 Hiyya, pikirrico-at toɗiico ŋu
baltu aamine ɗo Iisa. Kar Iisa ɗiyiico
aman : « Ay wero, nabiiɲce, ŋu
karmiyaag di. Illa ɗo wer kaak ŋu
weeyiiga ho ɗo adiy ka gerco di, ŋu
karmiygigɗo. »
58 Ɗo bi ka imaanco taat sooɗ-at ko,
Iisa baltu gine gamin dakina kuuk
ajbay ɗo wer-aka.

14

Muutuy ta Yaaya-Batist (Maark 6.14-29, Luk 9.7-9)

1 Ɗo wiktin taar-at, sultan
Herood, guberneer ka Galile, dortu
gee kaawa bi ka Iisa.
2 Kar ŋa kaawiico ɗo gay riyoy
aman : « Gem-aŋ ŋaar Yaaya-Batist
! Ŋaar nooy min ɗo muuti. Paa ko,
ŋa gintu gudurre taat ŋa giniy gamin
kuuk ajbay. »
3-4 Ɗo wiktin taat Yaaya goyiy
misa iŋ odinay, Herood gay obit
Herodiyaad, daaciy ta siŋji Pilip.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, Yaaya kaawiiji ɗo
Herood aman : « *Gaanuun baljiŋ
bere botol taat kii obin Herodiyaad.
» Min Herood dortu pa-ak, ŋa bertu
izinne ŋu obiig Yaaya, ŋu ɗuuniig iŋ
jinzirre ho ŋu uɲjiig daŋaayne.
5 Ŋa raka deeɲji, kar gay ŋa gina ko-
law ɗo *Yuudinnar asaan gee okiɲco
talaag ar ŋa nabiiɲce.
6 Ba aaro, yiriy rakki, ŋu iidiya al-
guw ta Herood. Ɗo wer-ak, romti
ta Herodiyaad uɲjitu waare ɗo uŋco
ka geemir. Min Herood taliita-ak, ta
ajbiyga
7 nam ŋa togiltu a ŋaati bere ay
maan kaak ta inditu di.
8 Yaaco gay ɲaamiit a taa indiŋ
Herood aman : « Nu raka kiidu beriɲ
kaay ka Yaaya-Batist annen di ɗo gar-
tar ! »
9 Ɗo wer-ak, sultan Herood adiy
nigtu. Kar min ŋa togil ɗo uŋco ka
geemir gay, ŋa bertu izinne a ŋuuti
beriɲ maan kaak ta inditu.
10 Paa ko, ŋa ɲaamtu gemo ɗo
daŋaayner, ŋuu ɗukumiɲ kaay ka
Yaaya-Batist.
11 Min ŋu ɗukumga, ŋa iyiig ɗo gar-
tar ho ŋa beriitig ɗo gemso-ata. Taar
gay iciiga ho ta iyiitig ɗo yaaco.
12 Min ŋaar-ak, maajirnay ku Yaaya
asiig ic momtey ho ŋu tiisiiga. Kar
ŋu ɓaawtu miniɲ Iisa ɗo maan kaak
kuuniye.

Bere ka teendi ɗo gee alip beey (Maark 6.30-44, Luk 9.1017, Yaaya 6.1-14)

13 Min kabarre-at galiiji ɗo Iisa, ŋa
ɲeptu markaba ho ŋa ɗeettu serek
min gee. Kar min gee kuuk dakin-ak
dortu a ŋa amile, ŋu amiltu min ɗo
helliniico iŋ asiɲco, ŋuu jarbiy ɗo bi
ka barrer ho ŋu aaɗiiga.
14 Min Iisa paaytu min ka markaba,
ŋa gasiig gee kuuk dakin-aku. Ɗo
wer-ak, ŋa taltu aminduwco ho ŋa
teestu cooliɲ ŋuur kuuk raɗaw.
15 Wiktin taat pat gale, maajirnay
siɲjiiji moota ho ŋu kaawiiji aman :
« Gem kol tacco, pat-an ɗeete ho wer
sa serek. Kaawco ɗo gee-aŋku a ŋuu
totire ɗo hellinniidi, ŋu ɓaayiy gidiye
tee. »
16 Iisa gay telkiico aman : « Ha'a,
kuuniyaaɗo ta ŋuu ɗeete, kuŋ maani-
ikon di beroɲco tee ! »
17 Kar ŋuur gay telkiiji aman : « Ni
gin mappa beeyi iŋ boos seer di ! »
18 Ŋaar gay kaawiico aman : « Iyon-
duug anne. »
19 Min pa-ak, ŋa ɗiyiico ɗo geemir
a ŋuu goye ka gaɲ ka balaɲ. Min ŋu
goye, ŋa sokiig mappa kaak beeyi iŋ
boos kuuk seer-aku, ŋa jaaltu kaay
ka samaaner ho ŋa deltu barkin ɗo
Buŋdi. Kar ŋa pirsiig mappa ho ŋa
beriicog ɗo maajirnar a ŋuu ɗeeɗiɲ ɗo
gee-aku.
20 Okiɲco ŋu teetu, ŋu aaytu. Kar
tee kaak ɗak-ak gay, ŋu ɲumiiga nam
ŋa miin girdin orok iŋ seera.
21 Miday kuuk goy eɗe-ak yaa nece
ar alip beey pa, daaɗi iŋ koogin gay,
ŋu bal osiɲco.

* **14:1** 'sultan Herood' : Ŋaar ko ŋu koliy oki 'Herood Antipaas'.

Jiwi kuuk ka amiydi (Maark 6.45-52, Yaaya 6.15-21)

22 Min ŋaar-ak, koɗok di, Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuu n̰epe ka mark-abar ŋuuji ogire ar barrer. Ŋaar gay ɗaktu a ŋaa n̰aamiṇco ja gee-aku.
23 Min ŋa n̰aamiigu, ŋa coktu ka dambar a ŋaa inde Buŋ. Wiktin taat pat gale oki, ŋa goy keeji di ka dambar.
24 Markab gay ot ko ɗatik barrer. Us teestu abire dakina ho amay kuuk uca gulɓaṇ-gulɓaṇ-ak sa taŋkilaaga. Us ŋaamiiga nam markabco siṇjaaɗo.
25 Iŋ ɗatik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, ŋa ica botol ta maajirnay.
26 Wiktin taat maajirna-ak taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, kolaw uṇjiico. Ŋu kaawtu aman : « Hey yaman kelmo ! » ho iŋ koluwco, ŋu teestu koole.
27 Kar koɗok di Iisa ɗiyiico aman : « Oboŋ aditko. Ŋa nunun di, dakoŋ ginenno kolaw ! »
28 Piyer ictu kaawo ho ŋa kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbine, ya ka seener ŋa kiŋke-ak, beror botol naa jaawe ka amiydi naaṇ gase. »
29 Iisa telkiiji aman : « Di ŋaar-ak, asu ! » Ek di Piyer paaytu min ka markabar, ŋa aaniyiig Iisa ho ŋa teestu jaawe ka amiydi.
30 Min Piyer aawiig us abira raɗ-ak, kolaw uṇjiiji ho ŋa teestu nooriye ɗo amiydi. Ŋa kooltu raɗa aman : « Rabbine jorkinu ! »
31 Koɗok di, Iisa n̰aamiiji pise, ŋa obiiga ho ŋa ɗiyiiji aman : « Imaanji goy misa sooɗa ! Maa di adiṇ gintu seera ? »
32 Min pa-ak, seerco, ŋu coktu ka markabar ho us sa peytu min abiriṇji.
33 Kar maajirna kuuk goy ka mark-abar dersitu ɗo uŋji ka Iisa ho ŋu ɗiytu aman : « Way, kiŋke-aŋ Roŋ ka Buŋdi ka seener ! »

Coole ka geemir ɗo kiɗ ka Zeneza-reet (Maark 6.53-56)

34 Min Iisa iŋ maajirnay aaliig barre-ak, ŋu ottu ɗo kiɗ ka Zeneza-reet.
35 Min gee taliigu, ŋu ibiniig Iisa ho ŋu totiriit kabarrey ɗo kiɗ okiṇji. Ampaa ko, ŋu iyiijig geen̰co okiṇco kuuk raɗaw.
36 Ŋu marmiliiji a ŋaa rasiṇco ŋuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okiṇco kuuk diirta-at cooltu.

15

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi (Maark 7.1-13)

1 Ba aaro, daariṇ min *Pariziyenna iŋ agindaw ku gaanuundi uctu min Zeruzaleem ho ŋu ɓaawiiji ɗo Iisa. Ŋu indiig aman :
2 « Maa di maajirnaṇ karmiygigɗo aadanna ku aginiydi ? Ya ŋu raka tee, maa di ŋu acgiyɗo pisiṇco ar kaak aginiyte ɗiyiite ? »
3 Iisa gay telkiico aman : « Kar kuŋ gay, maa di ku aaɗiy aadanna ku aginiyko ku maaniikon di ho ku karmiygigɗo ka Buŋdi-aka ?
4 Buŋ gay ɗiy aman : " Ber ho-roomin ɗo yaako iŋ takko. " Pey ŋa kaaw aman : " Waan kaak niga biy iŋ tacco wala iŋ yaaco, taṇji-at illa muutu. "
5 Kar kuŋ gay garkiya gee a ŋuu kaawe ɗo aginiyco aman : " Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Buŋ. "
6 Ho ku kaawa kadar ŋaar kaak kaawa ampa-ak, necig ko ŋa gedi-raaɗo pey ŋaaco bere horoomine iŋ gaayoy-ata. Paa ko, ku poociit kaaw ta Buŋdi ho ku makiit iŋ ta aginiyko ku maaniiko.
7 Taloŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti-aŋku ! Kaaw taat Buŋ ɗiytu ɗo bi kaŋko, taar ka seener. Ŋa kaaw awalle iŋ bi ka nabi Ezaayi aman :
8 " Gee ŋuur-aŋ beraadu horoomin iŋ
biŋkico di,
kar aditco gay serek min nunu.
9 Abaadin taat ŋu abdiyin-an, taar
uca maalan di,

* **15:9** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.13.

asaan garaan taat ŋu garkiyiy
gee sa, geen di imilit min ɗo
kayco. ”* »

Maan kaak nigaag gemo ɗo uŋji ka Buŋdi
(Maark 7.14-23)

10 Min ŋaar-ak, Iisa koliig gee okiɲco
ho ŋa ɗiyiico aman : « Laaŋ ɗeŋginko
samaane kuu ibinin baat ta kaaw-
anta :
11 maan kaak gem tiyo, ŋaar nigigɗo
ɗo uŋji ka Buŋdi. Kaak nigaaga-ak,
illa kaaw taat amila min ɗo biy. »
12 Kar maajirnay ɓaawiiji moota
ho ŋu indiig aman : « Ki iban
kadar kaawnaɲ-aŋ nigig aditco ku
Pariziyennar wa̰lla ? »
13 Iisa gay telkiico aman : « Ay et
kaak Tanni ka kuwa bal taatiɲji, ŋu
asa rotiɲji.
14 Rasoŋ oola Pariziyenna-aŋku !
Ŋuur noolna kuuk ɗaaŋa noolna ! Ya
nool kat ɗaaŋa giji noolo, seerco, ŋuu
solle ɗo beendi. »
15 Piyer ictu kaawo aman : «
Gaarniɲ ja baat ta daŋlaɲ-anta. »
16 Iisa newsiico loco aman : « Kuŋ
oki kayko ɗibir ga ?
17 Ku ibanno ga maan kaak gem tiy-
ak uŋja ɗo adiy ho ba aar gem-ak ɓaay
dooye ?
18 Kar kaaw taat amila min ɗo bi ka
gemor, taar min ɗo gelbiney ho taar
ko taat niga gemo ɗo uŋji ka Buŋdi.
19 Asaan min ɗo gelbiney-ak ko
amiliy pikirre taat samaanno ta
ŋ̃aamiig ɗo dee ka geemir, ɗo kokine
ka miday wal daaɗ kara, ɗo ɓaaye
kaak muɲjam, ɗo kokinaw, diye ka
kaawor kaak bal botol ho ŋa nigiy biy
iŋ gee.
20 Gamin ŋuur-aŋ ko kuuk niga
gemo ɗo uŋji ka Buŋdi ! Kar gay, tee
kaak bal ace ka pisindi ar ka aadinco,
ŋaar nigɗo gemo ɗo uŋji ka Buŋdi. »

Ase ka daatik taat Yuudiɲcaɗo
(Maark 7.24-30)

21 Min Iisa gaasiit kaawoy, ŋa uctu
min ɗo wer-aka ho ŋa ɗeettu ɗo kiɗ ka
Tiir iŋ ka Sidon.
22 Tala kar daatik rakki taat Yu-
udiɲcaɗo ɓaawiiji ɗo Iisa. Caarti min
gee ku Kana kuuk ɗo kiɗ-aka. Ta
astu marmile ɗo Iisa aman : « Gem
kol *Rabbiney, *Roŋ ka Dawuud, tal
aminduwir ! Romor, aariɗ obta ho ŋa
taaɓiyaat ko taaɓiye ! »
23 Kar Iisa gay da pillo biy. Maa-
jirnay ɓaawiiji moota ho ŋu kaawiiji
aman : « Kaawti ɗo daatko-an a taa
ɗeete, yampa ta aaɗiite iŋ koolinti
kon di-aŋ gay maman ! »
24 Ŋaar gay telkitu aman : « Nun, ŋu
ŋ̃aamintu ɗo gee kuuk ar tamgi kuuk
ra̰wte ɗo kiɗ ka Israyeel. »
25 Kar daatko-at astu dersa ɗo uŋji
ho ta ɗiytu aman : « Gem kol Rab-
biney, baaɲu jorkinu ! »
26 Iisa gay telkiitit aman : « Kuu-
niyaaɗo ŋuu iciɲji tee ka kooginar ho
ŋuu oriɲ ɗo kaɲ̃ir. »
27 Daatko-at ka̰awiiji aman : « Gem
kol Rabbiney, kaawoɲ-an ka seener.
Kar kaɲ̃ sa, ŋuur tiya meerin kuuk
gaama min ɗo pise ka gemco di. »
28 Kar Iisa telkiitit aman : « Way
! Kaŋke-an imaanke-an dakina ! Taa
kuuniye ar taat ka rakiyo. » Hiyya,
ɗo wiktin-at di, romti cooltu.

Coole ka gee dakina

29 Min ŋaar-ak, Iisa birtu ɗo bi ka
barre ka Galile. Ŋa coktu ka kooti ho
ŋa goytu.
30 Gee dakina ɓaawiiji, ŋu iyiiji gee
kuuk raɗaw : mersina, noolna, gee
kuuk ziŋkico galcoɗo, duŋguyuuyna, iŋ
kuuk gin raɗuwnay ku pey. Okiɲco,
ŋu iyiig ɗo uŋji ka Iisa ho ŋa cooliigu.
31 Min gee-ak taliig duŋguyuuyin do-
raw, kuuk ziŋkico galcoɗo coolaw,
mersin jaawa tal-tal ho noolin talaw-
ak, ŋu ajbiytu tak-tak. Ɗo wer-ak, ŋu
teestu oziliɲ Buŋ ka Israyeel.

Bere ka teendi ɗo gee alip pooɗ
(Maark 8.1-10)

32 Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay
ho ŋa ɗiyiico aman : « Gee-aŋ, nu
tala aminduwco, asaan mena subba
ŋu goy iŋ nun di ho ŋu ginno maan
ka teendi. Nu rakaaɗo ŋ̃aamiɲ aditco
aaye, yampa, gudurrico yaa arme
botildi. »
33 Maajirnay indiig aman : « Kalaan
ta-aŋka, kar gi aaniye momo, gii gase

tee kaak yaa neciŋ gee kuuk dakin ta aŋku ? »
34 Ŋaar gay indiig aman : « Ku gin
mappa minaw ? » Ŋuur gay telkiiji
aman : « Ni gin mappa peesira iŋ
teŋilna minaw-minaw pa. »
35 Kar Iisa kaawiico ɗo gee-ak a ŋuu
goye keɗer.
36 Hiyya, ŋa sokiig mappa kaak
peesir-aka iŋ teŋilna-aku. Ŋa deli-
iji barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiigu ho
ŋa beriicog ɗo maajirnay. Ŋuur gay
ɗeeɗiig ɗo gee-aku.
37 Okiŋco, ŋu teetu, ŋu aaytu. Maa-
jirna sokiig tee kaak ɗake nam ŋa
miin girdin peesira.
38 Miday kuuk tee gay, ŋuur alip
pooɗ. Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal
osiŋco.
39 Min ŋu tee, Iisa ŋaamiig kat gee-
aku. Kar ŋa ŋeptu markaba ho ŋa
birtu ɗo kiɗ ka Magadaan.

16

Inde ka maan ka ajbay (Maark 8.11-13, Luk 12.54-56)

1 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna iŋ
*Sadusiyenna siŋjiiji moota ɗo Iisa.
Ŋu rakiiji ɗibe. Ŋu indiig a ŋaaco gaare
maan kaak ajbay kaak asa min ɗo
Buŋdi.
2 Kar ŋaar gay telkiico aman : « Ya
pat gala zil-zil-zil, ku kaawgiy a wer
yaa gine gala asaan pat ta guddiŋir
ginig samaan dindiko.
3 Iŋ wer dugus-dugus sabaan
cokaw, ku kaawgiy a yiriyta-aŋ amay
yaa ase asaan buŋ derɗe. Ku iban
gaare baaco ta gamin kuuk ka
samaaner, kar gamin ku gaarindi
kuuk kuuniya diŋka gay, ku ibanno
baaco.
4 Gee ku diŋka-aŋ, ŋuur jookumo ho
ŋu newsiji kop ɗo Buŋdi. Ŋu raka a
naaco gaare maan kaak ajbay. Kar
gay, illa ŋuu tale maan ka ajbay kaak
nabi Yuunus gaartu-ak di. » Kar ŋa
rasiigu ho ŋa ɗeettu.

Gel ta Pariziyennar iŋ ta Sadusiyennar (Maark 8.14-21)

5 Wiktin taat maajirna aaltu aar
barrer, ŋu rawte ice mappa.
6 Kar Iisa kaawiico aman : « Yaman
pakiroŋ ! Goyoŋ goɗom min *gel ta
*Pariziyennar iŋ ta *Sadusiyennar. »
7 Min pa-ak, maajirna kaawiy be-
nannico aman : « Ŋa kaawiite ampa-
aŋ asaan gi bal ice mappa kar di walla
? »
8 Iisa ibinit pikirrico ho ŋa indiig
aman : « Taloŋ gee kuuk imaanco
sooɗ-aŋku ! Maa di, ku kaawiy benan-
niko a gi bal ice mappa ?
9 Yoo diŋ oki kayko ɗibir di misa
walla ? Ku rawtig ko mappa kaak
beey ku ɗeeɗtu ɗo gee kuuk alip
beey-aku ho iŋ girdin minaw kuuk ku
soktu-aku ?
10 Ku rawtig ko pey mappa ka
peesira ku ɗeeɗtu ɗo gee kuuk alip
pooɗ ho iŋ girdin minaw ku soktu-
aku ?
11 Kar maa di, ku ibingiyɗo kadar
nu kaawgikonno ɗo bi ka mappa
wiktin taat nu kaawiiko a kuu goye
goɗom min ɗo gel ta Pariziyennar iŋ
ta Sadusiyennar ! »
12 Min maajirnay dortu pa-ak, ŋu
ibintu kadar ŋa bal kaawe a ŋuu goye
goɗom min gel ta ŋu giniy mappa,
illa ŋuu goye goɗom min garaan ta
Pariziyennar iŋ ta Sadusiyennar.

Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ doɓtu (Maark 8.27-30, Luk 9.18-21)

13 Min pa-ak, Iisa ɓaawtu ɗo kiɗ ka
Sezare ka Pilip. Ŋa indiig maajirnay
aman : « Do bi ka nun *Roŋ gemor-
aŋ, gee kaawa a nu waa ? »
14 Ŋuur gay telkiiji aman : « Daariŋ
kaawa a ki Yaaya-Batist, daariŋ a ki
*Eli ho daariŋ gay a ki Zeremi wal
nabiiŋce ka pey min awalle. »
15 Iisa gay indiigu aman : « Kar kuŋ
gay kaawa a nu waa ? »
16 Simon kaak ŋu koliy oki Piyer
telkiiji aman : « Kiŋke *Masi kaak Buŋ
doɓtu, Roŋ ka Buŋdi, Buŋ kaak goy
mento. »
17 Iisa telkiiji aman : « Galjiŋ Simon,
roŋji ka Yaaya. Ŋa Tanni ka kuwa kat
gaarjin seen-anta, yampa ŋa gemno.

18 Nun gay kaawaajiŋ aman : " Kiŋ Piyer* ho ɗo dambi-aŋ ko, naa piniɲ *Eglizdu ho muut sa gediraajiɗo ɗo Egliz-aka.
19 Naaɲ beriɲ kerilna ku *Meennaw ta Buŋdi. Maan kaak kii poociɲ keɗer, kuwaŋ sa ŋuu poociŋji, ho maan kaak kii ooyiɲ keɗer, kuwaŋ sa ŋuu ooyiŋji. " »
20 Hiyya, Iisa karmiig maajirnay a ŋuu kaawenno tak-tak ɗo waanna a ŋaar ko Masi kaak Buŋ doɓtu.

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji
(Maark 8.31-9.1, Luk 9.22-27)

21 Min yiriy taar-at di, Iisa teestu kaawe waraŋ ɗo maajirnay aman : « Nun ɓaa Zeruzaleem. Aginay, agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi, ŋuun taaɓiyin dakina. Ŋuu asiin deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »
22 Min pa-ak, Piyer imiliig serpiya ho ŋa leesiiji aman : « *Rabbine, Buŋ yaaɲ gooye ! Maan sa asaajinno tak-tak ! »
23 Kar Iisa kolsiig Piyer ho ŋa kaawiiji aman : « Ɓaa annere, Seetan-aŋka ! Ki toɗaadu botol. Pikirreɲ taar arro ta Buŋdi, taar ar ta geemir di. »
24 Kar Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Ya waan kaak rakaan aaɗindu, ŋaa pooce pey bariye galal ta meeɲji, ŋaa iciɲ etoy ka taaɓiner ho ŋaan aaɗindu.
25 Asaan waan kaak raka jile goyiŋji ka meeɲji, ŋaa rawtiŋji. Kar waan kaak rawtaag goyiŋji ɗo bi kanto gay, ŋaa gase goye kaak taɓ.
26 Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit ɗo pisiŋji ho ŋa rawtig goyiŋji, ŋaar-ak galilti gay maa ? Ŋaa bere maa ŋaa gidiye goye ka gaasɗo ?
27 Ka seener gay, nun Roŋ gemor naa ase iŋ *darjin ta Tanni ho iŋ ɗubilji. Ɗo wer ŋaar-ak, naa kappiye ɗo ay gemo ɗo riy taat ŋa gintu.
28 Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ, daariɲco mataaɗo di, ŋuun talin nun Roŋ gemor asa ar Sultan. »

17

Newse ka zi ka Iisa
(Maark 9.2-13, Luk 9.28-36)

1 Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak iŋ siŋji Yaaya ho ŋa iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok.
2 Tala kar Iisa, ziy newse. Wijeeney irɲa pit-pit ar pato ho kesuuney newis portik kar ɲirɲe.
3 Ta bite-aŋ di, nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, ŋuur Muusa iŋ *Eli kat kaawa iŋ Iisa.
4 Hiyya Piyer kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Ya ki rakaw niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki ɗo Muusa ho rakki gay ɗo Eli. »
5 Min Piyer kaawa misan di, uce irɲaw gootiigu ho min ɗo uc-at amila gaaya taat kaawa aman : « Ŋaar-aŋ Roŋdu, nu elgig dakina ho adir miin iŋ galal ɗo bi kaɲji. Cokiyon kaawoy ! »
6 Min maajirna doriit kaaw-at, kolaw obiigu nam ŋu zuɓik keɗer.
7 Iisa siŋjiico moota, ŋa keɗkiɗiigu ho ŋa kaawiico aman : « Ucoŋ, dakoŋ ginenno kolaw ! »
8 Ŋu jaaltu kayco, kar ŋu bal tale pey waanna, illa Iisa keeji di.
9 Wiktin taat ŋu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakoŋ kaawenno ɗo waanna ɗo maan kaak ku taltu-aŋka nam nun *Roŋ gemor naa nooyeɲ ja min ɗo muuti. »
10 Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa aseɲ ja ? »
11 Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, ŋaa leeɲ gamin-aŋ ɗo botilco.
12 Kar gay, nu kaawaako, Eli ŋaar as ko, kar gee gay bal ibiniŋji. Ŋu taaɓiyig ar taat ŋu raktu. Ansii ko, nun Roŋ gemor oki, ŋu asiin taaɓiyindu. »
13 Paa kat, maajirna ibintu kadar ŋa kaawaaco ɗo bi ka Yaaya-Batist.

* **16:18** 'Piyer' : Iŋ kaaw ta Grek, Piyer-ak a 'dambi'.

Coole ka mic kaak gin punpun (Maark 9.14-29, Luk 9.37-43a)

14 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay yeepco ɗo gee kuuk dakin-ak, gem
rakki siŋjiiji moota ho ŋa dersitu ɗo uŋji.
15 Kar ŋa kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, tal amindaw ta roŋdu. Ŋa
gin punpun. Ya punpunji ucji aale, ŋa galgiy ɗo aki wal ɗo amiydi.
16 Nu iycog ɗo maajirnaŋ, kar ŋu bal gedire cooliŋji. »
17 Iisa kaawtu aman : « Kuŋ gee ku diŋka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa
sooɗa. Ɗakdu mena mina naa goye iŋ kuŋko ho naako sosiŋko pey ? Iyiig
roŋjiŋ-aŋ anne. »
18 Min ŋu iyjiiga, ŋa leesiiji ɗo aariɗ kaak iyiiji punpun-aka. Hiyya, ŋa
amiltu. Ek di mic-ak cooltu.
19 Min ŋaar-ak, maajirna amiltu keeco ho ŋu indiig Iisa aman : « Gem
kol tacco, maa di ni baltu gedire atkiŋ aariɗ-aŋka ? »
20 Ŋaar gay telkiico aman : « Ku baltu gedire-ak asaan imaankon di
sooɗa. Nu kaawaako ka seener, ya ku gin imaan kapak ar busum ka mu-
taard, nec kuuti kaawe ɗo damba-an aman : " Jaŋku annere. " Ek di taa
jaŋke, maan begiraakonno.
21 [Kar gay, aariɗ ŋaar-aŋ, kuu gedire imiliŋji-ak, illa iŋ inde ka
Buŋdi ho iŋ ice ka sayamner ja.]* »

Ɗeele ka kaaw ta Iisa ɗo bi ka muu-tuy (Maark 9.30-32, Luk 9.43b-45)

22 Yiriy rakki, maajirna ŋumtu
okiŋco ɗo kiɗ ka Galile. Iisa kaawiico
aman : « Nun Roŋ gemor, ŋu asaan
berindu ɗo pise ka midir.
23 Ŋuun deendu ho yiriy ta sub-
biŋkar gay, naa nooye. » Min ŋu doriit
kaaw-at, ŋu goytu aminda tak-tak.

Miiri ka ger ka Buŋdi

24 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay ottu
ɗo geeger ka Kapernayuum, gay obe
miirir ka *ger ka Buŋdi ɓaawiiji ɗo
Piyer ho ŋu indiig aman : « Tatkuwko
kappayɗo miiri ka ger ka Buŋdi walla
? »
25 Piyer gay telkiiji aman : « Ŋa
kappay. » Kar wiktin taat Piyer† uŋjiy geero, Iisa ictu kaaw awalle ho
ŋa indiig aman : « Simon, kiŋ gay
pakira maa ɗo kaaw-anta ? Sultinnay
kuuk ɗo duniiner ica miiri ho patanti
min ɗo waa ? Min ɗo geeŋco ku geero
wala min ɗo gee ku kara ? »
26 Piyer telkiiji aman : « Min ɗo gee
ku kara. » Iisa gay kaawiiji aman :
« Di ya pa-ak, koogin ku sultinniidi
maan isgigɗo.
27 Di iŋ taar-an oki, gi rakaaɗo nige
aditco ku gay obe miirir-aŋku. Ɗo
saan taar-an ko, kii iciŋ jambaatjiŋ,
ki ɓaa ɗo barrer, kii cabe boosi. Boos
kaak kii ice awalle-ak di, pilig biy kii
gase tamma rakki. Icga, ŋaar necteŋ
ko kiite kappiye miirte seerte. »

18

Inde kaak a waa tatik paka (Maark 9.33-37, Luk 9.46-48)

1 Ɗo wiktin taar-at, maajirna siŋjiiji
moota ɗo Iisa ho ŋu indiig aman : « Ɗo
*Meennaw ta Buŋdi, waa tatik paka ?
»
2 Iisa koltu mico, ŋa iyiig ɗo ɗatikco
3 ho ŋa kaawtu aman : « Ka
seener nu kaawaako, ya ku bal jipte
goyiŋko ho ku bal gine ziŋkiko ŋaaɗa
ar koogina, ku uŋjaaɗo tak-tak ɗo
Meennaw ta Buŋdi.
4 Gem kaak gina ziy kapak ar mic-
aŋka, ŋaar-ak di kaak tatik paka ɗo
Meennaw ta Buŋdi.
5 Gem kaak obig samaane mic ar
ŋaar-aŋka ɗo bi kanto, ar ŋa obintu
nun meendu. »

Uŋje ka ɗo zunuubinnar (Maark 9.42-48, Luk 17.1-2)

6 Iisa kaawtu pey aman : « Gem
kaak uŋja rakki min eeŋji kuuk
imaanco sooɗa ɗo zunuubinnar,
guna ŋuuji ɗuune tolo ɗo gaayay ho
ŋuu acciŋ ɗo barrer.

* **17:21** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **17:25** 'Piyer' : Ŋu kolaag oki Simon.

7 Way duniine ! Gamin dakina goy
ɗo duniiner kuuk iya gee ɗo zunuu-
binnar ! Ka seener gay, gamin ŋuur-
ak yaa goyen di doo. Kar ŋaar kaak iya
eeŋ̃ji ɗo zunuubinnar gay, taaɓin yaa
gale ɗo kaay !
8 Ya pisiŋ̃jiŋ wal asiŋ̃jiŋ kat iyaaciŋ
ɗo zunuubinnar, ɗukumga ho acig
kara. Gunjiŋ kii uŋ̃je ɗo goye ka
gaasɗo iŋ pise rakki wal merso, min
kii uŋ̃je iŋ pisiŋ̃jiŋ wal iŋ asiŋ̃jiŋ seer
ɗo ak taat matɗo.
9 Ya odoŋ̃ di iyaaciŋ ɗo zunuubin-
nar, ɗimta. Guna kii uŋ̃je iŋ odoŋ̃
rakki di ɗo goye ka gaasɗo, min kii̇̃
uŋ̃je iŋ odinaŋ̃ seerco ɗo aki. »

Daŋil ta tamga ta rawte (Luk 15.3-7)

10 « Yaman, min koogin-aŋ, dakoŋ
aaŋ̃enno rakki minninco. Asaan
nu kaawaako, *ɗubal ku Buŋdi kuuk
gooyaag koogin-aŋ goy doo ɗo uŋji ka
Tanni ka kuwa.
11 [Kar nun *Roŋ gemor as jile ŋuur
kuuk rawte.]*
12 « Ku pakira maa ? Ya gem kat
gin tamgi miya ho rakki minninco
rawte, ŋaa gine maman ? Ŋaa rasiŋ̃
kuuk dakina ka dambar iŋ gemo, kar
ŋa ɓaayiy bariyin ta rawte-ata wal
maman ?
13 Ka seener nu kaawaako, ya ŋa
gasta, ŋaa aaciye. Ho aaciyiŋ̃ji-ak yaa
pake aaciye ka ŋuur kuuk dakin bal
rawte.
14 Ansii ko, Takko kaak goy ka
samaaner rakiyɗo yoo rakki min
koogin-aŋ yaa rawte. »

Nige ka siŋor

15 Iisa kaawtu pey aman : « Ya
siŋjiŋ kat nigjiŋ, ɓaa gasig keejiŋ di ho
gaarjiig maan kaak ŋa nigiiji. Ya ŋa
cokiyiŋ̃ciŋ, ŋaar-ak ki amir iŋ siŋjiŋ.
16 Kar ya ŋa pooce gay, kol gem
rakki wala gee seera. Paa kat, kaaw
yaa mate iŋ saadinna seer wala
subba ar kaak Kitamne kaawiyo.†
17 Ya ŋa pooc cokiyiŋ̃ saadinna-aku,
kaawco ɗo gee ku *Ẽglizdi. Kar ya
ŋa pooc cokiyiŋ̃ gee ku Eglizdi-ak gay,
talig ar ŋa gem kaak ibanno Buŋ wal
gay obe miirir.
18 « Ka seener nu kaawaako, maan
kaak ku poocig keɗer, kuwaŋ sa, ŋuu
poociŋ̃ji, ho maan kaak ku ooyig
keɗer, kuwaŋ sa, ŋuu ooyiŋ̃ji.
19 « Nu kaawaako pey, ya seer
minninko dee kaawco keɗer a ŋuu
inde maanna min ɗo Tanni ka kuwa,
maanna-ak, ŋaaco beriŋ̃ji.
20 Ka seener gay, ay wer kaak gee
seer wal subba ŋ̃um iŋ siŋ kunto, nun
gay ɗatikco. »

Daŋil ta gay riyor kaak pooc saamiye

21 Hiyya, Piyer siŋ̃jiiji moota ɗo
Iisa ho ŋa indiig aman : « Gem kol
*Rabbiney, ya siŋdu kat nigdu, naaji
saamiye dees minaw ? Dees peesira
walla ? »
22 Iisa gay telkiiji aman : « Ha'a,
dees peesirro. Illa orok peesira kat
peesira !
23 Naako gaare *Meennaw ta Buŋdi
taar ar maa. Taar ar Sultan kaak raka
ose gurus iŋ gay riyoy.
24 Min ŋa tees ose, ŋu iyiiji gay
riyor rakki kaak yaaji kappiye tam-
min ŋoŋ̃oŋoŋ̃o.
25 Kar gay riyor-ak gay bal gedire
kappiye ɗaanay. Hiyya Sultan-ak
bertu izinne a ŋuu gidiyiŋ̃co ar
ɓerrina : ŋaara, daaciy, kooginay iŋ
gamnay okiŋ̃co. Ŋa kaawtu pa-ak a
ŋaaji kappiyiŋ̃ ɗaanay-ata.
26 Min pa-ak, gem-ak dersitu ɗo uŋji
ho ŋa marmiliiji aman : " Gem kol
tacco, ic subirraw di, naaŋ̃ kappiyinti
okintiti ! "
27 Hiyya, tatkuwiy-ak taltu amin-
duwiy, ŋa saamiyiijit ɗaanay ho ŋa
rasiig ŋa ɗeettu.
28 Do ɗeetiŋ̃ji, ŋa ŋaamtu iŋ rakki
min eeŋ̃ji kuuk ŋu giniy riy sawa.
Gem-ak, ŋa aaɗaag ɗaan sooɗ pa. Ŋa
gaɓguɓiiga ho ŋa kaawiiji aman : "
Yalla kappiyorduut ɗaanar ! "

* **18:11** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **18:16** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19.15.

29 Giji-ak dersitu ɗo uŋji ho ŋa
marmiliiji aman : " Gem kol royay, ic
subirraw di, naaŋ̃ kappiyinti ! "
30 Kar ka boodaaga-ak gay pooce.
Ŋa sakkiyiiga ho ŋu obiig daŋaayne,
illa ya ŋa kappiyit ja ɗaanay.
31 Min gay riyor taliig maan kaak
asji ɗo royco-ak, aditco nigtu tak-tak
ho ŋu dakiiji os okintiti ɗo tatkuwco.
32 Min ŋu osiiji, tatkuwco kaawiico
a ŋuuji iyiŋ̃ gay riyor-aka. Kar min ŋu
iyiiga, ŋa leesiiji aman : " Taloŋ gay
riyor kaak gelbiney samaanno-aŋka
! Nun kat saamiyjin ɗaanaŋ̃ okintiti
asaan ki marmildu.
33 Nun tal aminduwiŋ̃. Zer kiŋ sa
yaa tale amindaw ta siŋjiŋ ɗoo ? "
34 Hiyya, tatkaw-ak dapiŋ̃tu aale ho
ŋa ŋ̃aamiig gem-ak a ŋuu asiriŋ̃ ɗo
riyo̰r nam ŋaa kappiyin ɗaanay o̰kin-
titi. »
35 Kar Iisa kaawtu aman : « Am-
paa ko, Tanni kaak goy ka samaaner
yaako gine, ya rakki minninko saa-
mayɗo ɗo siŋji iŋ gelbin rakki. »

19

Garaan ɗo bi ka totiriikar (Maark 10.1-12)

1 Min Iisa gaastu iŋ garaaney, ŋa
uctu min kiɗ ka Galile ho ŋa ɓaawtu
ɗo kiɗ ka Zuude, aar barre ka Zurdan.
2 Gee dakina aaɗiiga ho ŋa cooliig
geeŋ̃co kuuk raɗaw.
3 Kar *Pariziyenna daariŋ̃ ɓaawiiji
moota, ŋu rakiy gaase baay. Paa ko,
ŋu indiig aman : « *Gaanuunte bera
botol taat gem yaa totirin daaciy ɗo
ay maan kaak ta nigtu walla ? »
4-5 Iisa gay telkiico aman : « Kita-
mne kaaw aman : " Ɗo teesindi, Buŋ
kilgiyiig mitko iŋ daatko. "* » Kar
ŋa kaawtu pey aman : « Ɗo bi ŋaar-ak
ko, mitko yaa rasiŋ̃ tacco iŋ yaaco, ŋa
ɓaayiy ŋ̃ume iŋ daaciy, ho seerco, ŋuu
gine ar gem rakki di ɗo uŋji ka Buŋɗi.
Ku garkiyit ɗoo-at kaaw-anta ?
6 Ampa-ak, ŋu seerro pey, ŋu ŋ̃um
ko ar gem rakki di. Maan kaak Buŋ
ɗuunga-ak, gem ipiraagɗo ! »
7 Pariziyenna indiig aman : « Hadi,
maa di Muusa gay bertu botol ɗo
gemor taat ŋaa bere maktumne ta
totiriikar ɗo daaciy ? »
8 Iisa gay telkiico aman : « Muusa
berko botol taat kuu totiriŋ̃ daɗitko
asaan kayko bombo. Yaŋ̃pa, ɗo
teesindi-ak taar paaɗo.
9 Nu kaawaako, ya gem totirit
daaciy ho ŋu bal obin iŋ gemo, kar
ŋa obtu ta pey, taar-at daaciyɗo ar ŋa
kokina karan di. »
10 Kar maajirnay kaawiiji aman : «
Ya ampa-ak, guna mitik yaa goye bal
daatko. »
11 Iisa gay telkiico aman : « Gee
okiŋ̃co gediraaɗo icin kaaw-anta, illa
ŋuur kuuk Buŋ berco ja.
12 Ka seener, gee daariŋ̃, min ŋu
weeyiig di, botol ta obindi, Buŋ
toɗcota. Daariŋ̃ gay, ŋu ticgu†. Kar
daariŋ̃ gay, maaniico kat ic niyine a
ŋu obaaɗo daaɗ ɗo bi ka *Meennaw ta
Buŋɗi. Ŋaar kaak nec iciŋ̃ ɓilde ŋaar-
aŋka, ŋa icga ! »

Iisa iŋ koogin kuuk ŋ̃aaɗa (Maark 10.13-16, Luk 18.15-17)

13 Min ŋaar-ak, gee iyiiji koogin ɗo
Iisa a ŋaaco lee pise ho ŋaaco inde
barkin min ɗo Buŋɗi. Kar maajirnay
gay leesiico ɗo gee-aku.
14 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ra-
soŋ koogin-aŋ yaadu ase. Dakoŋ̃co
toɗenno, asaan Meennaw ta Buŋ̃ɗi,
taar ɗo gee kuuk ar koogin-aŋku. »
15 Hiyya, ŋa leeyiico pisiŋ̃ji, kar ŋa
ɗeettu min ɗo wer-aka.

Iisa iŋ gay gamnar (Maark 10.17-31, Luk 18.18-30)

16 Min ŋaar-ak, gem rakki ɓaawiiji
ɗo Iisa ho ŋa indiig aman : « Gem kol
tacco, naa gine maa kaak selleŋ̃ naa
gase goye ka gaasɗo ? »
17 Iisa gay telkiiji aman : « Maa di ki
indiin ɗo bi ka maan kaak selleŋ̃ ? Illa
maan rakki di kaak selleŋ̃. Ya ki raka
goye ka gaasɗo, karmiyiig *gaanuun
ka Buŋɗi. »
18 Gem-ak indiig aman : « Gaanuun
ka moo ? » Iisa gay telkiiji aman

* **19:4-5** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.27. † **19:12** 'ticgu' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'kircigu'.

: « Dakoŋ deenno gee, kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daaɗ kara ho kuŋ daaɗ oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko, dakoŋ kokinenno gamna ho dakoŋ diyenno kaaw ɗo gemor maalan di.
19 Beroŋ horoomine ɗo aginiyko ho elguwoŋ eeŋko ar ziŋka ku maaniiko. »‡
20 Ɗubil-ak kaawiiji aman : « Gaanuun-aŋ okiŋji nu karmiyga. Di kar naa gine maman pey ? »
21 Iisa kaawiiji aman : « Ya ki raka gine ziŋ *cawar, ɓaa gidiyig gamnaŋ okiŋco kuuk ki gintu ho berig gurusji ɗo pokirnar, kar kii gase malle kuwa ka samaaner. Min ki gin ko ampa-ak, asu ho aaɗnu. »
22 Min ɗubil-ak doriit kaaw-at, ŋa yiimiit wijeeney asaan ŋa gay gamnar.
23 Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Ka seener nu kaawaako, uŋje ka ɗo Meennaw ta Buŋdi, ŋaar raɗa ɗo gay gamnar !
24 Nu ɗiyaako pey a lokumo gediraaɗo taa bire min ɗo bee ka ripirrer. Kar ɗo gay gamnar gay, uŋje ɗo Meennaw ta Buŋdi yaaji gine pey raɗ paka. »
25 Min maajirnay doriig kaawat, ŋu ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Di ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile ? »
26 Kar Iisa gay taliig yalaaŋ ho ŋa ɗiyiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, ɗo Buŋdi gay, ŋa meleŋ di. »
27 Hiyya, Piyer ictu kaawo, ŋa ɗiyiiji aman : « Cokay, ni rasig gamin okiŋco, ni aaɗiŋciŋ. Nin gay yaa gase maa ? »
28 Iisa ɗiyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya kiɗ newis marbinto, nun *Roŋ gemor yaa goye ka seesdu ka *darjiner. Kar kuŋ kuuk orok iŋ seer aaɗintu gay, kuu goye ɗo seesna ku sultan, kuu ɗukume seriine ɗo tamba ta orok iŋ seer ta gee ku Israyeel.
29 Ya gem kaak rasig geriy, siŋtay, aginiyji, kooginay wala morginay ɗo saan tanto, ŋaa gase dakin pak miya. Ho ŋaa gase pey goye ka gaasɗo.
30 Gee dakina kuuk ogir diŋka yaa ɗake aaro ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

20

Daŋil ta mee jineendi iŋ gay riyoy

1 Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyoŋ, naako gaare *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa. Gin mee jineendi rakki kaak amil bariye gay riyor iŋ kawtir wer dugus-dugus a ŋu ɓaa gine riy ɗo jineenji.
2 Ŋa gastu gee, ŋu deetu kaawco a ŋaaco kappiye ar kaak ŋu kappiygiy eel ta riyor, kar ŋa ŋaamiig ɗo jineenji.
3 Ŋa amiltu pey iŋ pat parrika ta kawtira ho ŋa gastu gay riyor ku pey ɗo wer ka berel ka helliner. Ŋu goy maalan di.
4 Ŋa kaawiico aman : " Kuŋko oki, ɓaaŋ ginoŋ riy ɗo jineendu ho naako kappiye maan kaak yaako kuuniye. "
5 Hiyya, ŋu ɓaawtu. Kar mee jineendi-ak amiltu pey iŋ yiriyo ho ŋa ŋaamiig pey ɗo jineenji ŋuur kuuk goy maala-aku. Iŋ pat subba oki, ŋa gintu pa.
6 Ba aaro, ŋa amiltu pey iŋ pat beey ta maako. Ŋa gastu pey gee goy maalan di ɗo wer ka berel-aka. Ŋa indiig aman : " Maa di ku eeliy ɗo wer-aŋ di bal riyo ? "
7 Ŋuur gay telkiiji aman : " Di gem dakinti kollo ɗo riyor-ak gay ! " Ŋa ɗiyiico aman : " Di ŋaar-ak, kuŋko oki ɓaaŋ ginoŋ riy ɗo jineendu. "
8 « Min pat gale, mee jineendi kaawiiji ɗo gay kappiye gurusdi aman : " Kolig gay riyor ho ay gem di, kappiyiy ar kaak ŋu kappiygiy eel ta riyor. Tees ja iŋ ŋuur kuuk as ba aaro, kar kii gaase iŋ kuuk as awalle. "
9 Hiyya, ŋuur kuuk tees riy iŋ pat beey ta maako-ak astu, ho ay gem di, ŋa kappiyiiji ar eel ta riyor.

‡ **19:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20, Lebitik 19.18.

10 Ŋa kappiyiit ɗo ay gemo nam ŋa ottu ɗo ŋuur kuuk as awalle. Ŋuur gay pakira a wal ŋaaco kappiye dakin paka. Kar ŋuur oki, ŋa kappiyco ar ta eeɲco di.
11 Min ŋa kappiyiico, aditco nigtu iŋ mee jineendi
12 ho ŋu kaawiiji aman : " Ŋuur-aŋ kat as ba aaro ho ŋu gin riy pat rakki di. Nin-aŋ taaɓiy iŋ riyo, ni icit pat ɗo kayni nam ni eeltu. Kar kat ki kappiyinti sawa di ! "
13 Kar mee jineendi-ak telkiiji ɗo minninco rakki aman : " Gem kol royay, nun tiyaacinno. Gi kaaw ja a naaɲ̃ kappiye tamma rakki ɗo eeloɲ̃ wal maman ?
14 Icig gurusjiŋ ho ɗeettu ! Ya nu raka kappiye ɗo ŋaar kaak as ba aaro ar kaak nu kappiyiijiŋ lociŋ, taar-an isgicinno.
15 Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy iŋ gurusdu wal nu ginno ? Wala ki giniit hasuudinaw-aŋ asaan nu selleɲ̃ ? " »
16 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Paa ko, gee kuuk aaro yaa ogire ho kuuk ogire yaa ɗake aaro. »

Kaaw ta subbiŋkar ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiɲji (Maark 10.32-34, Luk 18.31-34)

17 Min ŋaar-ak, Iisa coontu Zeruzaleem. Wiktin taat ŋu ɓaayiyo, ŋa koliig maajirnay kuuk orok iŋ seer keeco di ho ŋa kaawiico aman :
18 « Cokiyoŋ, diŋ gi ɓaa Zeruzaleem. Anner ko, nun *Roŋ gemor, ŋuun berin ɗo pise ku agindaw ku gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi, ŋuu dee kaawco a ŋuun deendu.
19 Kar ŋuun berin pey ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuudu samtiye, ŋuun koocin iŋ korɗiŋgo ho ŋuun ɗoɗin ka etor. Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »

Inde ka ataɲ̃ Zaak iŋ Yaaya (Maark 10.35-45)

20 Min ŋaar-ak, daaciy ta Zebede siɲjiiji moota ɗo Iisa iŋ kooginti kuuk seer-aku. Kar ta dersitu ɗo uɲji asaan ta raka indiɲ̃ maanna.
21 Iisa gay indiit aman : « Ka raka maa ? » Taar gay aman : « Baaɲ̃or ja, wiktin taat ki asiy teen *Meennuwiɲ̃, nu raka a kooginar kuuk seer-aŋ, rakki yaa goye ɗo meedaɲ̃ ho rakki gay ɗo ɲ̃ugilaɲ̃. »
22 Iisa telkiico aman : « Kuŋ bal ibine baay ta maan kaak ku indiyaka. Kuu gedire seen *kordindi ta taaɓiner taat naa see-anta walla ? » Ŋuur gay aman : « Hii, nii gedire. »
23 Iisa telkiico aman : « Ka seener, kuu ase see min ɗo kordindir ta taaɓiner-ata. Kar ɗo goye kaak ɗo meedar wala ɗo ɲ̃ugilal gay, nun ginno botol ta naa beriɲ̃ji. Werin ŋuur-ak, Tanni kat siyiig ɗo ŋuur kuuk ŋa doɓtu. »
24 Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, ŋu dapiɲ̃iico ɗo siŋta kuuk seer-aku.
25 Hiyya, Iisa koliig okiɲ̃co ho ŋa kaawiico aman : « Ku iɓan kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geeɲ̃co iŋ guwaane ho aginduwco goyaaco ɗo kayco.
26 Kar lokoŋ gay, ta ginaaɗo pa. Minninko ya gem kaak raka gine tatkaw, illa ŋaa gineɲ̃ ja ar gay riyko,
27 ho ya minninko rakki raka ogire, illa ŋaa gineɲ̃ ja ar ɓerriko.
28 Ansii ko, nun Roŋ gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy ɗo geemir, naa bere zir ɗo ŋuur kuuk goy ɗo zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Coole ka noolin seera (Maark 10.46-52, Luk 18.35-43)

29 Iisa iŋ maajirnay amiltu min geeger ka Zeriiko, ŋu ɓaayiy Zeruzaleem ho gee dakina aaɗiiga.
30 Ɗo wer-ak, gin noolin seer kuuk goy ɗo bit ka botildi. Ŋu dortu a Iisa bira min eɗe ho ŋu teestu koole raɗa aman : « Gem kol *Rabbinni, *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! »
31 Gee kuuk dakin-ak gay awɲ̃iico aman : « Ha', bugumoŋ ! » Kar ŋuur gay jaalaat pey gaayco aman : « Gem kol Rabbinni, Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! »

32 Iisa peytu, ŋa koliigu ho ŋa indiig
aman : « Ku raka naako gine maa ? »
33 Ŋuur gay telkiiji aman : « Gem kol
Rabbinni, pilniig odinni ! »
34 Iisa taliit aminduwco ho ŋa di-
iriig odinco. Ek di odinco piltu ho ŋu
teestu aaɗiŋji.

21

Uŋje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Maark 11.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

1 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay
ɓaawtu moota iŋ Zeruzaleem, ŋu ottu
ɗo koot ka Olibiyennar, moota iŋ
hellin rakki taat ŋu koliy Betpaze. Ɗo
wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera
2 ho ŋa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ ɗo
hellin ta goy uŋda antare. Ya ku
ote, kuu gase ɗurkila ɗuune iŋ roŋti.
Ipironta ho iyonduuta iŋ roŋti.
3 Ya waan indaako a maa di ku
ipiriit ɗurkil-anta, telkoŋji aman : "
Ŋa *Rabbin kat rakaata. " Ek di ŋaako
rasiŋko kuudu iyinti. »
4 Ta kuuniytu ampa-aŋ a kaaw taat
nabiiŋce kaawtu awalle astu ɗo werti
aman :
5 « Kaawoŋco ɗo gee kuuk ɗo geeger
ka *Siyon aman :
Taloŋ, sultinko asaako,
Ŋa dalulle ho ŋa ŋep ɗurkila,
ka seener, ŋa ŋep roŋ ka ɗurkilal.
»*
6 Maajirna-ak ɓaawtu ho ŋu gintu ar
kaak Iisa kaawiico.
7 Ŋu iyiijit ɗurkila iŋ roŋti, ŋu sid-
diyiig iŋ kesuunco ho Iisa ŋeptu
kuwa.
8 Gee dakina ɗeeriit kesuunco ɗo
botildi. Daariŋ gay, yiimtu tapar ku
atiydi ho ŋu leeyiig ɗo botildi.†
9 Gee kuuk jaawa ɗo uŋji ho kuuk
aaɗaaga kooliy aman :
« Hozanna, *Roŋ ka Dawuud !
Barkin ɗo ŋaar kaak asa iŋ siŋ ku
Rabbine !
Hozanna, ozilinteŋ Buŋte
kaak goy kuwa ka samaaner ! »‡
10 Wiktin taat Iisa uŋjiy Zeruzaleem,
gee ku geegirdi okiŋco gina yik-yik.
Ŋu indiy ziŋkico aman : « Ŋaar-aŋ gay
maa gemira ? »
11 Gee kuuk dakin-ak telkitu aman : «
Ŋa Iisa, nabiiŋce kaak min geeger ka
Nazareet, kiɗka Galile. »

Iisa ɗo ger ka Buŋɗi
(Maark 11.15-19, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)

12 Min pa-ak, Iisa uŋjitu ɗo *ger
ka Buŋɗi ho ŋa teestu atkiŋ okiŋco
kuuk suugiya atta-aku. Ŋa akiliicog
taabulnico ku gee kuuk maka gurus
ho iŋ seesna ku gee kuuk suugiya
ammaamna.
13 Ŋa kaawiico aman : « Kitamne
kaaw aman : " Gerir, ŋaar ger ka
salaaner. "§ Kar kuŋ gay ginig ger ka
kokiniydi. »
14 Wiktin taat Iisa goy misa ɗo ger
ka Buŋɗi-ak, noolna iŋ mersina asiiji
ho ŋa cooliigu.
15 Agindaw ku gay satkiner iŋ ku
gaanuundi dapiŋtu min ŋu taliig
gamin kuuk ajbay Iisa giniyo, iŋ
koogin kuuk koola ɗo ger ka Buŋɗi
aman : « Hozanna, barkin ɗo *Roŋ ka
Dawuud ! »
16 Ampaa ko, ŋu kaawiiji ɗo Iisa
aman : « Ki cokiyiit kaawco-ata ? »
Iisa telkiico aman : « Hii, nu cokiyta.
Ho ɗo Kitamner ŋu kaaw aman :
" Buŋni, ki giniy nam koogin ku ŋaaɗa
oki,
oziliika yaa amile min ɗo biŋkico.
Ho ŋuur kuuk siya misa buw sa yaaŋ
ozile. "*
Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki
walla ? »
17 Min pa-ak, Iisa uctu ho ŋa rasiigu.
Ŋa ɗeettu min ɗo geeger ka Zeruza-
leem ho ŋa daktu wal Betani.

Iisa iŋ et ka waaɗo
(Maark 11.12-14, 20-24)

18 Min wer waltu, Iisa yeeptu ɗo
geeger ka Zeruzaleem ho mey gay
diyaaga.

---

* **21:5** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 9.9. † **21:8** Ɗo aadinco, ya ŋu raka karmiye gemo, ŋu ɗeeriit kesuunco ho iŋ tapar ku atiydi ɗo botol taat gem-ak aaɗiyo. ‡ **21:9** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.25-26. § **21:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 56.7. * **21:16** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.3.

19 Ŋa taltu et kaak ŋu kolaag *pigiye ɗo bit ka botildi ho ŋa ɓaawtu ɗo baay. Ŋa kociltu, kar ŋa bal gase yoo roŋo, illa tapar di. Ŋa kaawiiji ɗo et-ak aman : « Kiŋke-aŋ wiyaaɗo pey yoo roŋo ! » Min ŋa kaawtu pa-ak, ta bite-aŋ di et-ak aaytu yarap.
20 Min maajirnay taliig et aaye-ak, ŋu ajbiytu tak-tak. Kar ŋu indiig Iisa aman : « Maman et-aŋ aaytu koɗok ampa ? »
21 Iisa gay telkiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku gin imaan ho aditko seerro-ak, kuu gedire giniŋ maan kaak nu gintu ɗo et-aŋka ho kaak pak ŋaar-aŋka oki. Kuu gedire kaawe ɗo damba-an aman : " Ucu, ɓaa gal ɗo barrer ! " Ek di Buŋ yaa jaŋkinti.
22 Ay maan kaak ku indiy iŋ imaan min ɗo Buŋdi, ŋaako beriŋji. »

Izinne ta Iisa asa min momo ? (Maark 11.27-33, Luk 20.1-8)

23 Min ŋaar-ak, Iisa uŋjitu ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa teestu garkiye gee. Kar agindaw ku gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar ɓaawiiji ho ŋu indiig aman : « Waa berjiŋ botol taat ki giniig gamin-aŋku ? Izinne-an, ki ga-sit min momo ? »
24 Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indiŋko maanna iŋ kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gariŋ waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-aŋku.
25 Waa ŋaamig Yaaya-Batist a ŋaa *batiziye gee ? Ŋa Buŋ wala ŋu geen di ? » Kar agindaw-ak teestu meele benannico aman : « Kar giiji telkeŋ kat a maa ? Ya gi telkiji a ŋa Buŋ kat ŋaamga, ŋaate indinte pey aman : " Maa di ku poociit kaawoy ? "
26 Kar ya gi telkiji aman : " Ŋu geeŋ kat ŋaamga, " ŋaar-ak, paa gee kuuk dakin-aŋ yaate uce, asaan okiŋco pakira a Yaaya, ŋaar nabiiŋce. »
27 Hiyya, ŋu telkiiji ɗo Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ŋaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aŋku. »

Daŋil ta koogin seera

28 Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : « Pakiroŋ ɗo daŋil taat naako dele-anta : Gin gem rakki, kooginay seera. Ŋa kaawiiji ɗo roŋji kaak aawo aman : " Yiriyta-aŋ, ki ɓaa gine riy ɗo jineendi. "
29 Kar roŋji-ak gay telkiiji aman : " Ha'a, nu ɓaaɗo. " Kar ba aar gay, ŋa moyiit kaawoy-ata ho ŋa ɓaawtu.
30 Kar tacco kaawiiji pey ɗo aaroy a ŋa ɓaa gine riy ɗo jineendi. Ŋaar gay telkiiji aman : " Hii baaba, naa ɓaawe ! " Kar ŋa ɗaktu. »
31 Kar Iisa indiig agindaw ku gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar-ak aman : « Kaawondu ja, min koogin kuuk seer-aŋ, ka moo ginit riy taat tacco gaariico-ata ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋaar kaak aawo-aka. » Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, gay obe miirir iŋ azbinna yaako ogire ɗo *Meennaw ta Buŋdi.
32 Ka seener gay, Yaaya-Batist asko gaar botol taat samaane ho kuŋ gay bal icin kaawoy. Kar azbinna iŋ gay obe miirir gay icta. Ku taliig iŋ odinko maan kaak ŋa gintu, kar iŋ taar-an oki, ku bal nedimin pikirriko ho ku bal icin kaawoy. »

Daŋil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo (Maark 12.1-12, Luk 20.9-19)

33 Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyoŋ, naako dele daŋil ta pey. Gin mee jineendi rakki. Ŋa taattu atay kuuk ŋu koliy *biŋ ɗo jineen-aka ho ŋa ŋaamiig iŋ kelel†. Ŋa siytu dukitka taat ŋuu miyiŋ roŋ ku atiydi-aku. Kar ŋa pintu ger bolok a ŋuu coke kuwa ŋuu gooyiŋji. Hiyya, ŋa rasig jineen-ak ɗo gee daariŋ a ŋuu gooyiŋji ho ŋa ɗeettu marti.
34 Do wiktin taat roŋ-ak nee, ŋa ŋaamtu gay riyoy ɗo gee kuuk gooyaag jineen-ak a ŋuuji berin haginey.

† **21:33** 'ŋa ŋaamiig iŋ kelel' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ŋa ŋaamiig iŋ jaaba'.

35 Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku. Ka rakki ŋu koociiga, ka seeriŋkar ŋu deeyiiga, kar ka subbiŋkar gay ŋu dawig iŋ dambay, nam ŋaar oki mattu.
36 Kar mee jineendi-ak ŋ̃aamtu gay riyor ku pey, dakin pak kuuk awalle. Kar ŋuur oki, gay gooyindi-ak giniig ar kaak ŋu giniig eeŋ̃co ku awalle.
37 Ba aaro, mee jineendi ŋ̃aamiicog roŋji. Ŋa kaawiy ɗo adiy ãman : " Roŋdu-aŋ, ŋuu karmiyiŋ̃ji. "
38 Kar min gay gooyindi-ak taliig roŋji ɓaaco-ak, ŋu kaawtu benannico aman : " Taloŋ, aŋkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji ɗake. Asoŋ, daanteŋga, kar jineen yaate ɗake lote ! "
39 Hiyya, ɗo wer-ak, ŋu obiiga, ŋu imiliig kara min ɗo jineendi ho ŋu deeyiiga. »
40 Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Ya mee jineendi kat as gay, ŋaa giniŋ̃co maman ? »
41 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋuur gee kuuk gelbinco samaanno-aku, ŋaa taaɓiyiŋ̃ ko taaɓiye nam ŋaa deeŋ̃co. Kar ŋaa beriŋ̃ jineen-ak ɗo gee ku pey kuuk yaaji berin haginey ya wiktin ta okiɗiŋ̃ji nece. »
42 Iisa gay kaawiico aman : « Ɗo Kitamner, ŋu kaaw aman :
" Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,
Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi.
Aŋ ko maan kaak Rabbin Buŋ gintu,
Ho ŋa ajbiyinte tak-tak. "‡
Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? »
43 Iisa kaawiico pey aman : « Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ yaa imilin *Meennuwiy minninko ho ŋaa berin ɗo gee ku pey kuuk yaa gine maan kaak Buŋ rakiyo.
44 [Ay waan kat galji ɗo dambi-aŋka, ŋaa yiime karap-karap, ho ya dambiaŋ kat galji ɗo gemor gay, ŋaa rigiŋ̃iŋ̃ji dagiygay.]§ »
45 Min agindaw ku gay satkiner iŋ *Pariziyenna doriig dele ka daŋlay-at, ŋu ibintu kadar ŋa ceera loco.
46 Min ŋaar-ak, ŋu bariyiy botol taat ŋuu obiŋ̃ji, kar gay, ŋu gina kolaw ɗo odin ku geemir, asaan okiŋ̃co ŋu talaag Iisa ar nabiiŋ̃ce.

22

Daŋil ta gee kuuk ŋu kolig ɗo iidiner (Luk 14.15-24)

1 Iisa kaawiico pey ɗo geemir iŋ dele ka daŋlal aman :
2 « Cokiyoŋ, naako gaare *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa. Taar ar sultan kaak gin tee ɗo iidin ta obe ka roŋji.
3 Ŋa ŋ̃aamtu gay riyoy a ŋuu ɓaa kole gee kuuk siŋco goya ɗo teendi. Kar ŋuur gay pooce.
4 Min ŋu pooce, ŋa ŋ̃aamtu gay riyor ku pey a ŋuuco kaawe ɗo geeaŋ aman : " Jamaŋ̃ce*, teendu ŋaar nee ko, nu dapsiyig ɓarkiydu ho mallel kaak neere-neere. Gamin okiŋ̃co odinco nece. Asoŋ kate ɗo tee ka obindi. "
5 Kar ŋuur kuuk ŋu koliy-ak bal icin kaaw-at ɗo aditco. Daariŋ̃ ɗeet ɗo riyniico, daariŋ̃ ɗeet ɗo morginco ho daariŋ̃ gay ɗeet ɗo suuginniico.
6 Kar daariŋ̃ gay obiig gay riyoraku, ŋu koociig ko kooce nam ŋu deeyiigu.
7 Hiyya, sultan adiy nigtu. Ŋa ŋ̃aamtu askirnay ŋu deeyiig gay dee geemir-aku, ho geegirco sa, ŋu erga.
8 Min pa-ak, ŋa kaawiico ɗo gay riyor aman : " Tee ka iidin ta obindi ŋaar nee ko. Kar gee kuuk siŋco goyak gay bal ture teeŋ̃ji.
9 Diŋ amiloŋ ɗo ŋaamiig ta botilniidi ho ay gem kaak kuu ŋaame-ak, kaawoŋ̃ji a ŋaa ase tee. "
10 Hiyya, gay riyor amiltu. Ŋu ŋ̃umiig gee okiŋ̃co kuuk ŋu gastu, ŋuur kuuk samaane iŋ kuuk samaanno oki. Paa ko, ger kaak ŋuu iidiye-ak miintu iŋ gee.

‡ **21:42** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22-23. § **21:44** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **22:4** 'jamaŋ̃ce' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'jamaangi'.

11 Min sultan uŋjitu ɗo wer kaak
marti goyiy-ak, ŋa taltu gem rakki
kaak bal ise kesuun ta iidiner.
12 Kar ŋa indiig aman : " Gem kol
royay, ki uŋjitu anne bal kesuun ta
iidiner-an gay maman ? " Gem-ak
gay bal pile biy.
13 Hiyya, sultan-ak kaawiico ɗo gay
riyor aman : " Gem-aŋ, ɗuunoŋjiig
asiŋji iŋ pisiŋji ho accoŋ kara ɗo
gondikor. Ɗo wer ka taaɓiner-ak, ŋaa
ale ho ŋaa eeyme saaŋji. "
14 Ampaa di oki, gee dakina, ŋu
koliigu, kar kuuk Buŋ doɓtu gay, ŋuur
sooɗ di. »

Kappiye ka miirir (Maark 12.13-17, Luk 20.20-26)

15 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna
ɓaawtu dee kaawco. Ŋuu bariye botol
taat ŋuu obiŋji Iisa iŋ kaawo.
16 Min kaawco mate, ŋu ŋaamtu
maajirinco daariŋ iŋ daariŋ min
ŋuur kuuk aaɗaag *Herood.† Gee-
ak kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol
tacco, ni iban kadar ki kaawa seene.
Ki garkiya gee iŋ botol ta Buŋdi taat
taɓ. Kiŋ isgicinno iŋ gee kuuk kayco
jaale ho ki ginno kolaw ɗo geemir.
17 Hadi kaawniŋ ja, *gaanuunte
kaaw a gii kappiye miiri ɗo Sezaar,
sultan ka tatik ka Room, wala gi kap-
piyaaɗo ? »
18 Kar Iisa gay ibinit pikirrico taat
samaanno. Paa ko, ŋa telkiico aman :
« Taloŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di
aŋku ! Maa di ku ɗibiidu ?
19 Gaarondu ja tamma ka kappiye
miirir-aka ? » Hiyya, ŋu gaariijig
tamma-aka.
20 Kar Iisa indiigu aman : « Kaa iŋ
siŋ kuuk siir kuwa-aŋ gay ku waa ? »
21 Ŋu telkiiji aman : « Ku Sezaar. »
Kar Iisa kaawiico aman : « Di ŋaar-ak,
gamin ku Sezaar, beroŋjiig ɗo Sezaar,
ho ku Buŋdi sa, beroŋjiig ɗo Buŋdi. »
22 Min ŋu doriit kaawoy-at, ŋu
ajbiytu tak-tak. Kar ŋu rasiiga ho ŋu
ɗeettu.

Kaawo ɗo bi ka nooyindi (Maark 12.18-27, Luk 20.27-40)

23 Yiriy taar-at di, gee daariŋ kuuk
ŋu koliy *Sadusiyenna ɓaawiiji ɗo
Iisa. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku
mate, ŋuur nooyɗo. Ŋu astu indiŋ Iisa
aman :
24 « Gem kol tacco, Muusa siir ɗo
Kitamner aman : " Ya gem ob daatko
ho ŋa mat bal mico, siŋji yaa obin
murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin
ɗo siŋji kaak mate. "
25 Cokay, gin siŋta peesira ɗo
ɗatikni. Ka aawo obtu daatko, kar ŋa
mattu bal mico. Ampaa ko, ŋa rasiit
murgil-at ɗo siŋji kaak aaroy. Siŋji-ak
obiita.
26 Min ŋa obta, ŋaar sa mattu. Ka
subbiŋkar obiita. Ŋaar oki mattu.
Okiŋco, siŋta kuuk peesir-ak obiita
ho ŋu siibiytu bal koogina.
27 Min ŋu siibiye, ba aar taar sa
menuwti gaastu.
28 Ɗo taar-an, kaawniŋ ja, ɗo yiriy
ta nooyindi, min kuuk peesir-aŋ, ka
moo taa gine daaciy ? Asaan okiŋco-
aŋ midiyti ! »
29 Iisa gay telkiico aman : « Kuŋko-
aŋ rawte, asaan ku ibanno kaaw ta
Buŋdi wala gudurrey.
30 Ka seener, ɗo yiriy ta nooyindi,
ginno pey obe. Gee yaa goye
ar *ɗubal ku Buŋdi kuuk goy ka
samaaner.
31 Ɗo bi ka nooyindi, ku bal
garkiyin kaaw taat Buŋ kaawiiko-
anta wal maman ? Ŋa kaaw aman
:
32 " Nun Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka
Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. " »‡ Iisa
kaawtu pey aman : « Ŋa Buŋɗo ka gee
kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee
kuuk goy mento. »
33 Gee okiŋco kuuk dorit garaaney-
at ajbiytu tak-tak.

Gaanuun kaak pakgig okiŋco (Maark 12.28-34, Luk 10.25-28)

34 Min ŋu dortu kadar Iisa gedirco
ɗo *Sadusiyennar nam ŋu gedarro

† **22:16** 'gee kuuk aaɗaag Herood' : Gee ŋuur-ak kaawa a gee okiŋco yaa kappiye miiri ɗo gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune. ‡ **22:32** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 3.6.

pey pile biŋkico-ak, *Pariziyenna
ŋumtu a ŋuuji ɓaawe.
35 Min ŋu ote, rakki min agindaw
ku gaanuundi ictu kaawo a ŋaaji ɗibe
iŋ kaawo. Ŋa indiig aman :
36 « Gem kol tacco, min gaanuun ka
Muusa okiŋji-aŋ, ka moo paka ? »
37 Iisa telkiiji aman : « Kii eliŋ *Rab-
bin Buŋjiŋ iŋ gelbin rakki, iŋ kelmoŋ
okintiti ho iŋ pikirreŋ okintiti.§
38 Ŋaar-aŋ ko gaanuun kaak awalle
kaak pakgig okiŋco.
39 Goy pey ka seeriŋkar kaak ar
ŋaar-aŋka. Ŋa ɗiya aman : " Kii eliŋ
gijiŋ ar ziŋ ka meeŋjiŋ. "*
40 *Gaanuun ka Muusa okiŋji
iŋ kaawin kuuk nabiinna kaawtu,
okiŋco ŋum ɗo kuuk seer-aŋ di. »

Masi iŋ sultan Dawuud (Maark 12.35-37, Luk 20.41-44)

41 Min Pariziyenna goy misa ɗo wer
ka ŋumiŋco-ak, Iisa indiig aman :
42 « Ku pakira maa ɗo bi ka Masi
? Ŋaa gine roŋ ka waa ? » Ŋuur
gay telkiiji aman : « Ŋaa gine roŋ ka
Dawuud. »
43 Iisa indiig aman : « Ya ta as ampa-
aŋ gay, maa di Ruwwin ta Buŋdi
ŋaamig Dawuud, ŋa koliig a " Rab-
bine " ? Ka seener, Dawuud kaaw
awalle aman :
44 " Rabbin Buŋ kaawji ɗo Rabbiner
aman :
As goy ɗo meedar
nam wiktin taat naaco gedire ɗo adi-
neŋ,
ŋuu gine wer ka lee asiŋjiŋ. "†
45 Kar ya Dawuud kat kolaag Masi a "
Rabbiner ", di maman ŋaa gine roŋji ?
»
46 Ɗo wer-ak, waanco rakki sa balji
gedire telke yoo maanna. Min yiriy
taar-at, ŋu cimtu kayco cat, yoo waan
sa indigigɗo pey.

23

Ɗo gaayiyco agindaw ku Yuudinnar (Maark 12.38-39, Luk 11.43-46, 20.45-46)

1 Min ŋaar-ak, Iisa kaawiico ɗo maa-
jirnay iŋ gee kuuk dakin-ak aman :
2 « Agindaw ku gaanuundi iŋ
Pariziyenna, Buŋ berco riy a ŋuu
gaare baay ta gaanuun ka Muusa ɗo
geemir.
3 Ampa-ak, karmiyon kaawco ho
ginoŋ ay maan kaak ŋu kaawiiko.
Kar gay, dakoŋ icenno botilco, asaan
goyiŋco turro iŋ taat ŋu gaariy ɗo
geemir.
4 Ŋu ɗuun gor oom aale ho ŋu diyiit
ɗo geemir. Kar ŋuur maaniico gay, ŋu
gaayɗo gee tak-tak iŋ icile ka gor-ata.
5 Riyco okintit taat ŋu giniy-at, ŋu
rakiy a gee yaa taliŋco di. Gamin
kuuk ŋu ɗuuniy a ŋu rawtaagɗo Buŋ,
ŋu ginaag aginda. Ho batik sa, ŋu isa
kuuk gin gamin ciilay-ciilay.
6 Ya ŋu kolig ɗo teendi, ŋu doɓa
werin kuuk taɓ ho ɗo geray ku
salaaner, ŋu el goye uŋda.
7 Ŋu el a gee yaaco ooye iŋ
karaamine ɗo werin kuuk gee
ŋumiyo ho ŋu el pey a gee yaa
kolguwiŋ a " *Rabbine ".
8 Kar kuŋ gay, ya ŋu kolaako a "
Gem kol Rabbiney ", dakoŋ ooyenno,
asaan kuŋ okiŋko siŋta di, ho Rab-
binko sa, ŋaar rakki di.
9 Ɗo kiɗar, dakoŋ kolenno gemo a "
Takko ", asaan Takko ŋaar rakki di ho
ŋa goy kuwa ka samaaner.
10 Ya ŋu kolaako a " Gem kol
tatkaw " oki, dakoŋ ooyenno. Asaan
Tatkuwko, ŋaar oki rakki di : ŋaar ko
Masi.
11 Kaak tatik minninko yaa gine gay
riyko.
12 Kaak jaala kaay ɗatik geemir,
Buŋ yaa oniŋji, ho kaak ona kaay gay,
Buŋ yaa jaaliŋji.
13 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku
gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ
kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku
toɗaat botol ta *Meennaw ta Buŋdi
ɗo geemir. Ka seener, kuŋ maani-
iko uŋjaaɗo ho ku rasaaɗo ŋuur kuuk
raka uŋje.

§ **22:37** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.5.
† **22:44** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.
* **22:39** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18.

14 [« Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku
gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ
kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku
sokaacog gamin ku murgilgildi ho
pey ɗo salaankon sa, ku osa kaawin
dakina a paa kat gee yaako oziliŋko.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, seriin taŋko yaa gine
raɗ paka.]*
15 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku
gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ
kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku aaliig
barrinay ho ku jaawiig adiy ka kiɗar
okiŋji a kuu gase gem rakki kaak
yaa ice abaadinko. Kar ŋaar kaak ic
kaawko gay, ku giniig a gem-aŋ tur ka
aki pakgiko.
16 « Ɗo gaayiyko, kuŋ noolna gay
ɗaaŋe noolnal-aŋku ! Ku ɗiya aman : "
Ya gẽm looga iŋ *ger ka Buŋdi, taar-at
tiyaaɗo. Kar ya gem looga iŋ daabne
ka ger ka Buŋdi gay, taar-at yaa tee. "
17 Hey, taloŋ kat oliyay ho noolna-
aŋku ! Kaawondu ja, maa kaak
tatik paka : daabne kaak ɗo ger ka
Buŋdi wala ger ka Buŋdi kaak ginaag
daabne *cawar ? Ŋa ger ka Buŋdi kat
paka wal maman ?
18 Ku kaawiy pey aman : " Ya gem
looga iŋ wer kaak ŋu giniy *satkin
ɗo Buŋdi, taar-at tiyaaɗo. Kar ya ŋa
looga iŋ maan kaak ŋu bertu satkin-
ak gay, taar-at kat yaa tee. "
19 Hey, taloŋ kat noolna-aŋku ! Kaa-
wondu ja, maa kaak tatik paka : ta
satkin taat ŋu giniy kat paka wala
ŋa wer kaak ŋu giniy satkine kaak
ginaat satkin cawar kat paka. Ŋa wer
kaak ŋu giniy satkin kat paka wala
maman ?
20 Ya gem looga iŋ *wer ka satkiner-
aka, ŋa looga iŋ ŋaara ho iŋ gamin
okiŋco kuuk ŋu leetu kuwa.
21 Ya gem looga iŋ ger ka Buŋdi-ak,
ŋa looga iŋ ŋaara ho iŋ Buŋ kaak goy
atta.
22 Ya gem looga iŋ samaane, ŋa
looga iŋ sees ka Buŋdi ho iŋ meẽŋji
kaak goyji kuwa.
23 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku
gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna.
Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku
bera zakaane ɗo Buŋdi min tapar
kuuk ɗo jineendi, ŋuur kuuk ɗiyaw
ho kuuk aawa gala. Ku karmiygig
gaanuun iŋ gamin ar ŋuur-aŋku, kar
kaawin kuuk taɓ pak gay, ku rasgu :
ɗukume ka seriiner kaak ɗo botiliy,
selliŋkaw taat ɗo geemir ho iŋ imaan
ta ɗo Buŋdi. Zer ŋuur-aŋ ko kuuk
kuu gine paka, ho ŋuur kuuk ɗak gay,
dakoŋ aaŋiŋcoɗo.
24 Kuŋ noolna gay ɗaaŋe noolnal-
aŋku ! Ku iban cille† pitpiɗiŋ min ɗo
amiydi, kar sando ku siɗa lokkam !
25 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku
gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna.
Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di
! Ɗawkinko iŋ parkikko, ku acaag
arirco samaane. Kar aditco gay, ku
tooygigɗo. Ampa-ak, aditko miin iŋ
gamin ku kokinaw ho iŋ gamin kuuk
gelbinko rakiyo.
26 Hey, Pariziyeŋce kaak nool-aŋka
! Tooyit ja adti ka ɗawkar samaane,
paa kat aarti oki yaa gine wayar.
27 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku
gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna.
Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku ar
maggan kuuk ŋu ooyco maan portiko
min kara. Ya ki talaag min kara-ak,
ŋu samaane. Kar atta gay miin iŋ
kaas ku gee kuuk mate ho iŋ ay gamin
kuuk zooɗe.
28 Kuŋko oki, ɗo uŋco ka geemir, ku
gaara ziŋkiko a ku goy iŋ botol ɗo uŋji
ka Buŋdi. Kar ta aditkoŋ gay keetiti
ho ta miin iŋ gamin ku jookumo.
29 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku
gaanuundi ho iŋ kuŋ Pariziyenna.
Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku
siy maggan aginda ɗo nabiinna ku
awalle, ho pey, ɗo ŋuur kuuk goy
sellẽŋ ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ku siiriig
magginco samaane.
30 Kar ku kaaw aman : " Ya nin kat
goy ɗo wiktin taat aginiyni deeyiig
nabiinna, ni gediraaɗo dee kaawni iŋ
ŋuura nam nii miŋe baarco. "
31 Ansi-ak, kuŋ maaniikoŋ di imil
bayko a ku kooginco kuuk gee kuuk

* **23:14** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. † **23:24** 'cille' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'miye'.

deeyiig nabiinna !
32 Di ŋaar-ak, riy taat aginiyko
teestu-at, gaasonta !
33 Kuŋ kuuk ar aalin-aŋku ! Kuŋ
koogin ku koosinar‡ ! Kuu gine ma-
man, kuu pake min ak ta ba oole ?
34 Ɗo bi ŋaar-aŋ, cokiyoŋ, naako
ɲaame nabiinna, gee kuuk iban
kaawna ho agindaw ku gaanuundi
kuuk taɓ. Kuu aaɗiɲ gee-ak geeger
iŋ geeger kuu obiɲco. Ya ku obgu,
daariɲ, kuu deeɲco, daariɲ, kuu
ɗoodiɲ ka atiydi, ho daariɲ gay, kuu
koociɲco ɗo geriyko ku salaaner.
35 Ampa-ak, ɗo gaayiyko, gee
okiɲco kuuk aginiyko miɲtu baarco
awalle-aŋku, min Abeel kaak sellen
ɗo uŋji ka Buŋdi yoo Zakariya roŋ
ka Baraaki. Zakariya-ak, ku deeyiig
ɗatik taat iŋ ger ka Buŋdi ho iŋ wer
kaak ŋu giniy satkine.
36 Ka seener nu kaawaako, muut ta
gee okiɲco-aŋ yaaco gagire ɗo gee ku
diŋka ! »

Iisa iŋ gee ku Zeruzaleem (Luk 13.34-35)

37 « Tuɓina, tuɓina, gee ku Zeruza-
leem, kuŋko kuuk daggig nabiinna,
ho ŋuur kuuk Buŋ ɲaamiiko oki, ku
zeergig iŋ dambay nam ŋu matiyo.
Dees minaw, nu ictu niyin a naako
ɲumiŋko, kuŋ gee ku Zeruzaleem, ar
kokir taat gootig roŋti iŋ gezgirti. Kar
kuŋ gay pooce !
38 Di ŋaar-ak, goyiro iŋ gerko.
39 Ka seener nu kaawaako, ku ta-
laanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu
asiy kaawe aman : " Rabbin Buŋ yaa
barkiyiɲ ŋaar kaak as iŋ siŋ kuɲji ! "§
»

24

Ɗime ka ger ka Buŋdi (Maark 13.1-2, Luk 21.5-6)

1 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu min ɗo
*ger ka Buŋdi. Wiktin taat ŋa ɗeetiyo,
maajirnay ɓaawiiji moota ho ŋu
kaawiiji aman : « Gem kol tacco, tal
ja samaanaw ta ger ka Buŋdi-aŋka. »
2 Kar Iisa gay telkiico aman : « Hii,
ku talaag ger-aŋka ? Ka seener nu
kaawaako, wiktin yaa ase taat ŋaa
ɗime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu
ɗo giji sa goyaaɗo. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner (Maark 13.3-13, Luk 21.7-19)

3 Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka
Olibiyennar ho ŋa goytu. Maajirnay
ɓaawiiji keeco ho ŋu indiig aman : «
Gem kol tacco, kaawniɲ ja, gamin-aŋ
yaa ase kimin ? Ho kaawniŋ maan
kaak yaani gaare asiɲjiŋ ho iŋ gaase
ka duniiner. »
4 Iisa gay telkiico aman : « Yaman
pakiroŋ, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko
jagiŋko.
5 Gee dakina yaa ase iŋ siŋdu ho ŋuu
kaawe aman : " Ŋa nun ko *Masi !
" Ŋu asa rawte gee dakina min ɗo
botilco ta samaane.
6 Moota ho serek ku asa dore gee
kaawa ɗo bi ka gartar. Yaman, dakoŋ
barjilenno. Ka seener, gamin-aŋ yaa
aseɲ ja, kar duniin gay gaasaaɗo
misa.
7 Darre iŋ darre asa taasiɲe ho sul-
tan iŋ sultan oki asa taasiɲe. Meya
yaa uɲje ɗo werin daariɲ ho kiɗ asa
azire.
8 Ar kaak daatik aawiy atti ka
weendi, gamin okiɲco-aŋ sa gaara
kadar gaase ka duniiner gaaye.
9 Gee kuuk ibanno Buŋ yaako
yiliŋko ɗo saan tanto. Ŋuuko
taaɓiyiŋko ho ŋuuko deeŋko.
10 Ɗo wiktin taar-at, gee dakina yaa
rasin imaanco. Ŋuu isine ɗo benan-
nico ho ŋuu yile oki ziŋkico.
11 Nabiinna dakina kuuk raada yaa
bayne ho ŋuu jage gee dakina iŋ raad-
inco.
12 Zunuubinna gaaya gaayen di
nam gee dakina, eliɲco yaa gine
sooɗa.
13 Kar gem kaak obit imaanji
bombo nam ɗo muutuy gay, ŋaa gase
jile.

‡ **23:33** 'koosinar' : Werin daariɲ, ŋu kolaag a 'koriŋgi'. § **23:39** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.26.

14 Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta
Buŋdi-at, ŋu asa gaarin ɗo duniin ok-
intiti nam gee ku ay darre yaa dorinti.
Kar kat duniin yaa gaaseŋ kate. »

Taaɓin ta dakina
(Maark 13.14-23, Luk 21.20-24)

15 « Gem kaak garkiyaat kaaw-an,
ŋaa ibininti ! Ku asa tale gay nigindi
kaak Buŋ yiliyo ɗo ger ka Buŋdi.
Maanna-ak, nabi Daniyeel kaaw biy.
16 Ya ku talga, gee kuuk goy ɗo
geeger ka Zuude, illa ŋuu gaɗe ɗo
bayco ku dambiniidi.
17 Waan kaak jammiya kara gedi-
raaɗo uɲje atta, ŋaa soke gamnay.
18 Ansii di oki, kaak ɗeet ɗo morgoy
sa yeepaaɗo geero, ŋaa icin batkoy.
19 Raɗco ɗo daaɗ kuuk iŋ aditco ho
kuuk macpi ɗo menaw ŋuur-aku !
20 Indoŋ Buŋ, gamin-aŋ yaa asenno
ɗo koyin ku elgol kuuk ku gediraaɗo
gaɗe kayko ho ɗo yiriy ta eele ka
geeror !
21 Ka seener, wiktin taat kuu taliɲ
maanna-aka, taaɓin yaa gine dakina
ɗo geemir pak taat gee aawtu min
Buŋ kilgiyiit duniine yoo diŋka. Kar
ta ɗeelaaɗo pey tak-tak.
22 Ya Buŋ kat bal peyin taaɓin
koɗok, waan pakaaɗo. Kar gay, ŋa
peyit koɗok ɗo saan ta gee kuuk ŋa
doɓtu.
23 Ɗo mena ŋuur-ak, ya ŋu
kaawaako aman : " Taloŋ, Masi, ŋaar
goy anne ! ", wala aman : " Ŋaar goy
annere ! ", dakoŋ cokiyiɲcoɗo.
24 Ka seener, gay raaɗindi dakina
yaa ase : daariɲ yaa kaawe a ŋuur
ko Masi ho daariɲ a ŋuur nabiinna.
Ŋuu gine gamin dakina kuuk ajbay iŋ
kuuk gaara gudurrico a ŋuu jage gee.
Ŋuu jage yoo ŋuur kuuk Buŋ doɓtu ya
ŋuu gedire.
25 Ha' ! Yaman nun sa miniŋkoŋ ko.
26 « Di ŋaar-ak, ya ŋu kaawaako
aman : " Cokiyoŋ, Masi goy ɗo
goosiner ! ", dakoŋ ɓaanno. Wal ya ŋu
kaawaako aman : " Ŋa cigile-ak anne
! ", dakoŋ cokiyiɲcoɗo.
27 Ka seener gay, ar buŋ kaak irɲaw
cippit min baay yoo gale ka pati, ɲun
*Roŋ gemor oki, naa ase pa.
28 Cokiyoŋ pey, ɗo ay wer kaak
maan mattu-ak di, daamarlin
paayiyo. »

Yeepe ka Roŋ gemor
(Maark 13.24-27, Luk 21.25-28)

29 « Min mena ku taaɓiner-ak bire,
koɗok di pat yaa mate,
kooy sa ceeraaɗo pey,
kaalin yaa solle min kuwa,
ho gamin kuuk gin gudurre ka
samaaner asa azire.
30 Kar kat, maan kaak gaara asindu
ka nun Roŋ gemor yaa bayne kuwa.
Gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar yaa
aaye aleɲ. Gee-ak yaan talin nun *Roŋ
gemor asa ɗatik ucar iŋ gudurre ho iŋ
*darjin okintiti.
31 Perin yaa ale raɗa, kar naa ŋaame
ɗubildu ɗo adiy ka kiɗar okiɲji. Ɗubal-
ak yaa ŋumiɲ gee kuuk nu ɗoɓtu min
ɗo cokeɲ ka paɲti yoo ɗo gale ka pati. »

Daŋil ta et kaak ŋu koliy pigiye
(Maark 13.28-31, Luk 21.29-33)

32 « Cokiyoŋ daŋil ta *pigiye. Ya ku
tala leeginay kat eccaw ho ŋu lee, ku
iban ko kadar kabuŋ gaaye.
33 Ampaa di, kuŋko oki, ya ku talaag
gamin-aŋ asaw, ibinoŋ kadar nun
Roŋ gemor, nu gaay ko ote.
34 Ka seener nu kaawaako, gee
ku diŋka-aŋ mataaɗo di, gamin-aŋ
okiɲco yaa ase.
35 Samaane iŋ kiɗa yaa sawle, kar
kaawnar gay rawtaaɗo tak-tak. »

Wiktin taat Roŋ gemor yaa yeepe
(Maark 13.32-37, Luk 17.26-30, 34-36)

36 « Kar ɗo yiriy ta moo iŋ pat ta
moo naa yeepe gay, waan ibinaagɗo,
wala *ɗubal ku Buŋdi, wala nun Roŋo.
Tatte Buŋ keeji di iban.
37 Yiriy taat nun Roŋ gemor, naa
yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak
asco ɗo geemir wiktin ta nabi Nowe.
38 Ka seener, min wiktin ta amay
kuuk dakina bal teeɲ misa gee, ŋu
tiyaw ho ŋu siyaw. Ŋu oba daaɗi
ho gemsico oki, ŋu beriico miday.
Ŋu giniy paa di nam yiriy taat Nowe
uɲjitu ɗo markab ka tatiko.

39 Wiktin taat ŋu giniy paa di-ak,
amay paaytu ho teeyiig okiɲco. Ɗo
yeepe ka nun Roŋ gemor oki, ta asa
gine pa.
40 Ɗo wiktin taar-at, ya gee seer
gawna ɗo morginco, ka rakki ŋuu
iciɲji ho ka rakki ŋuu rasiɲji.
41 Ya daaɗ seer eygaw, ta rakki ŋuu
icinti ho ta rakki ŋuu rasinti.
42 Di ŋaar-ak, goyoŋ mento, asaan
ku ibanno yiriy ta moo *Rabbinko yaa
yeepe.
43 « Diyoŋ ɗo kayko samaane : ya
mee gerdi kat iban wiktin taat kokin
yaa ase iŋ aando, ŋaa goye mento ho
ŋa rasaagɗo ŋaa ɗobe jolo.
44 Ɗo bi ŋaar-ak, kuŋko oki, siyoŋ
ziŋkiko, asaan ku ibanno wiktin taat
nun Roŋ gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak selleɲ iŋ kaak jookumo (Luk 12.41-48)

45 « Ampa-aŋ gay, kuuniyoŋ ar gay
riyor kaak selleɲ ho neenduwo. Ŋaar
di kaak mee gerdi yaa diyiɲji a ŋaa
tale ɗo kaay ka geriy. Kar ya wiktin
nece, ŋaa bere tee ɗo gee kuuk ŋu
giniy riy sawa.
46 Nu kaawaako, galal ɗo gay riyor
kaak ɗo wiktin taat tatkuwiy yeepe,
ŋaa gasiɲ ŋa ginaat riy-ata.
47 Ka seener nu kaawaako, gem-ak,
tatkaw yaaji beriɲ gamnay okiɲco ɗo
pisiɲji.
48 Kar gay, ya gay riyor ka jookumo
osiig adiy a tatkuwiy yeepɗo koɗok,
49 kar ŋa teesiy koociɲ eeɲji ku
riyor, ŋa tiyaw ho ŋa siyaw nam ŋa
ibanno ziy.
50 Ampa-ak, tatkuwiy yaa ase yiriy
taat ŋa ergigɗo ho wiktin taat ŋa ibin-
gitɗo.
51 Paa kat, tatkaw-ak yaa taaɓiyiɲ
ko taaɓiye ar ŋu taaɓiyiig ŋuur kuuk
kaawa iŋ biŋkico di. Ɗo wer ka
taaɓiner-ak, ŋuu ale ho ŋuu eeyme
saaŋco. »

25

Daŋil ta gemsa ku orok

1 Iisa kaawtu pey aman : « Ɗo wik-
tin taar-at, *Meennaw ta Buŋdi yaa
kuuniye ar daŋil ta gemsa ku orok
kuuk sok lampinco, ŋu ɓaa ŋaamiɲ
ɗubil kaak obe.
2 Min gemsa-ak, kuuk beey neen-
duway ho kuuk beey gay oliyay.
3 Ŋuur kuuk oliyay-ak sokiig lamp-
inco kar ŋu balco ice zaadin ka
sewindi.
4 Kar ŋuur kuuk neenduway gay
sokiig lampinco ho ŋu iciico pey
zaadin ɗo ɗewniico.
5 Ŋu yokiig ɗubile-ak kee. Min ŋa
asɗo koɗok, gemsa-ak teestu goɲce
nam okiɲco wey iciigu.
6 « Iŋ ɗatik aandor, ŋu dortu gem
koola raɗa aman : " Ha', taloŋ ɗubil
ote ! Amiloŋ ŋaamoŋga ! "
7 Min gemsa-ak dortu pa-ak, okiɲco
ŋu niintu ho ŋu biyiig lampinco.
8 Kuuk oliyay-ak indiig eeɲco aman
: " Yaman lampinni mataw, beroniɲ
ja sooɗ min sewiŋko-aka. "
9 Kar kuuk neenduway-ak telkiico
aman : " Ha'a, ŋa necaatenno okinte.
Ɓaaŋ, dakoŋ giday. "
10 Ek di kuuk oliyay-ak ɗeettu
gidiye sewe. Wiktin taat ŋu ɗeete,
ɗubil-ak astu aarco. Kar gemsa kuuk
siy ko ziŋkico uɲjitu iŋ ŋaara ɗo wer ka
obindi. Min ŋu uɲje, ŋu ɗibiriit botol.
11 Kar ba aaro, kuuk oliyay-ak astu
kate. Ŋu koliy raɗa aman : " Gem kol
tacco, pilni botol ! "
12 Kar ɗubil-ak telkiico aman : " Nu
kaawaako seene, nu ibingikonno. " »
13 Hiyya, Iisa kaawtu pey aman : «
Goyoŋ mento, asaan ku ibanno yiriyo
wala pat taat naa yeepe. »

Daŋil ta gay riyor ku subba (Luk 19.11-27)

14 « *Meennaw ta Buŋdi-at yaa ku-
uniye oki ar gem kaak ɓaa marti. Ŋa
koliig gay riyoy ho ŋa beriicog malley
amaanne ɗo pisiɲco.
15 Ka rakki, ŋa berji tammin beey
ku daabner, ka seeriŋkar, seer ho ka
subbiŋkar, rakki. Ay gem di ŋa berji
uudin ta gudurrey. Min ŋa beriicog
gurus-ak, ŋa ɗeettu marti.

16 Kar gay riyor kaak gas tammin
beey-ak, koɗok di, ŋa teestu taajire ho
ŋa gastu tammin beey min kuwa.
17 Ŋaar kaak gas seer-ak oki gintu
pa ho ŋa gastu tammin seer min
kuwa.
18 Kar ŋaar kaak gas tamma rakki-
ak gay daktu ecar bee ho ŋa tiisiig
gurus ka gemoy-aka.
19 « Goytu kee, gemco astu min ɗo
martuwiy. Ŋa koliig gay riyor-aku a
ŋaa tale maan kaak ŋu gintu iŋ gurus-
aka.
20 Gay riyor kaak gas tammin beey-
ak astu ho ŋa gaariijig gurus kaak ŋa
gastu min kuwa. Kar ŋa ɗiytu aman
: " Gem kol tacco, aŋ gurus kaak ki
beriidu amaanne ho ka aŋ gay kaak
nu gastu min kuwa. "
21 Gemoy-ak oziliig aman : " Seese,
kiŋke-aŋ gay riyor kaak samaane ho
kaak nec naaŋ amniye. Ɗo gamin
kuuk sooɗ-aŋ sa, ki gaar ziŋ kadar
naaŋ amniye ho diŋ gay naaŋ bere
kat kuuk dakina. As aacay iŋ nunu.
"
22 Ŋaar kaak gas tammin seer-ak
astu ho ŋa ɗiytu aman : " Gem
kol tacco, aŋ gurus kaak ki beriidu
amaanne ho ka aŋ gay kaak nu gastu
min kuwa. "
23 Gemoy-ak oziliig aman : " Seese,
kiŋke-aŋ gay riyor kaak samaane ho
kaak nec naaŋ amniye. Ɗo gamin
kuuk sooɗ-aŋ sa, ki gaar ziŋ kadar
naaŋ amniye ho diŋ gay naaŋ bere
kat kuuk dakina. As aacay iŋ nunu.
"
24 Kar ba aaro, ŋaar kaak gas
tamma rakki-ak astu ho ŋa ɗiytu
aman : " Gem kol tacco, nu ibingiciŋ
kiŋ gem toŋgo. Ki seɗaw gamin kuuk
ki bal luwiŋco ho ki soka gamin kuuk
ki bal suuɗe tiŋgoŋ.
25 Ampaa ko, nu gintu kolaw ho nu
dakiig tiis gurusjiŋ. Diŋ gay, ŋaar ko-
aŋka, obig maannaŋ. "
26 Kar gemoy-ak kaawiiji aman : "
Kiŋke-aŋ gem kaak napkiyaaɗo. Ki
zegilo ! Ki iban min awalle oki kadar
nu seɗa gamin kuuk nu bal luwiŋco
ho nu soka gamin kuuk nu bal suuɗe
tiŋgor.
27 Ya ki iban ansi-ak, zer kii leeŋ
gurusdu-aŋ ɗo wer ka dummaayner.
Ansii kat ya nu yeepe, naa gasiŋ gu-
rusdu wee. "
28 Kar ŋa kaawtu aman : " Icoŋ
tamma-ak minniney ho beroŋjiig ɗo
ŋaar kaak gin orok-aka.
29 Cokiyoŋ naako kaawe, waan
kaak gine, Buŋ yaaji gaaye min kuwa
nam ŋaa goye ɗo bidinaw. Kar ŋaar
kaak bal gineŋ gay, ka sooɗ kaak ŋa
gintu oki, Buŋ yaaji imiliŋji.
30 Kar gay riyor kaak napkayɗo gay,
atkoŋ kara ɗo gondikor, ɗo wer kaak
ŋu alaw ho ŋu eeyma saaŋco. " »

Seriin ta ba aaro

31 « Wiktin taat nun *Roŋ gemor
yaa yeepe ɗo *darjiner iŋ ɗubal
okiŋco, nu asiy goye ka seesdu ka
sultinnaw.
32 Gee kuuk ɗo adiy ka kiɗar okiŋco
asa ŋume uŋtu. Kar naa eeriŋco ar
gay gooyindi eergiy tamgi iŋ awgi.
33 Kar naa dibiriŋ tamgi ɗo meedar
ho awgi gay ɗo ŋugilal.
34 Kar nun kaak sultan, naaco
kaawe ɗo kuuk ɗo meedar aman : «
Kuŋ kuuk Tanni barkiyiŋko-aŋ, asoŋ
ho uŋjoŋ ɗo Meennaw taat Buŋ siytu
loko min kilgiye ka duniiner.
35 Asaan mey deentu ho ku berdu
tee. Ibin deentu ho ku berdu see.
Nu ɓaawko martaw ho ku obintu
samaane.
36 Nu tukinka ho ku berdu kesuune.
Nu raɗaw wala ŋu obintu daŋaayne ho
ku dakintu tala.
37 Hiyya, ŋuur kuuk selleŋ ɗo uŋji ka
Buŋdi-ak yaadu telke aman : " Gem
kol *Rabbine, kimin ni taliŋciŋ mey
diyaaciŋ ho ni beriijiŋ tee ? Kimin
ibin diyaaciŋ ho ni beriijiŋ see ?
38 Kimin ki asinti martaw ho ni
obiŋciŋ samaane ? Kimin ki tukinka
ho ni beriijiŋ kesuune ?
39 Kimin ki raɗtu wala ŋu obiŋciŋ
daŋaayne ho ni dakiŋciŋ tala ? "
40 Min pa-ak, nun kaak sultan,
naaco telke aman : " Ka seener nu
kaawaako, ya ku ginit riy taar-an ɗo
rakki min ɗo siŋtar kuuk siŋco allo
tak-tak-aŋ, ar ku ginit lotu. "

41 « Kar ba aaro, naaco newse ɗo
kuuk ɗo ŋugilal aman : " Kuŋko-
aŋ Buŋ surpiyiŋko, etiroŋ minniner
serek. Baaŋ ɗo ak taat ŋu biytu ɗo
*Seetanner iŋ ɗubilji. Ak-at matɗo
tak-tak.
42 Asaan mey deentu ho ku baldu
bere tee. Ibin deentu ho ku baldu
bere see.
43 Nu ɓaawko martaw ho ku
dakintu obɗo. Nu tukinka ho ku
baldu bere kesuune. Nu raɗaw wala
ŋu obintu daŋaayne ho ku bal ɓaa
talindu. "
44 Hiyya, ŋuur kuuk ɗo ŋugilal-
ak yaadu telke aman : " Gem kol
Rabbine, kimin ni taliŋciŋ ki meya
wala ibino, ki marte wala tukinka,
ki raɗaw wala ɗo daŋaayner ho ni
dakiŋciŋ gaayɗo ? "
45 Min pa-ak, naaco telke aman :
" Ka seener nu kaawaako, ya ku bal
ginin riy taar-an ɗo rakki min ɗo
siŋtar kuuk siŋco allo tak-tak-aŋ, ar
ku bal ginin lotu. "
46 Gee ŋuur-ak ɓaa goye doo ɗo ak
taat matɗo ho ŋuur kuuk sellen ɗo
uŋji ka Buŋdi-ak gay yaa gase goye ka
gaasɗo. »

26

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa (Maark 14.1-2, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)

1 Min Iisa gaasiig kaawin-aŋ
okiŋco, ŋa ɗiyiico ɗo maajirnay aman
:
2 « Ku iban kadar iidin ta *Paak
ɗaktit ko mena seer di. Ek di nun
*Roŋ gemor, ŋuun berindu ɗo ŋuur
kuuk yaan ɗooɗin ka etor. »
3 Hiyya, agindaw ku gay satkiner
iŋ *aginay ku Yuudinnar ŋumtu ɗo
geriy ka gem rakki siŋji *Kayip, ŋa
*Mee satkiner ka tatko.
4 Ŋu deetu kaawco a ŋuu obiŋ Iisa iŋ
cigile ho ŋuu deenji.
5 Ŋu kaawtu benannico aman : «
Gi gediraaɗo obiŋ yiriy ta iidiner,
yampa, gee yaa barjile. »

Kockice ka itirdi ɗo kaay ka Iisa (Maark 14.3-9, Yaaya 12.1-8)

6 Yiriy rakki, Iisa goy ɗo geeger ka
Betani ɗo ger ka Simon kaak ɗukum
burɗum.
7 Wiktin taat ŋa goytu tee, daatik
rakki asiig gasa. Do pisinti, ta gin
ɗew ka dambir kaak ŋu kolaag al-
baatir. Dewti-ak miin iŋ itir kaak
gasɗo badam. Ta kockiciiji ɗo kaay ka
Iisa.
8 Min maajirna taliig maanna-ak,
aditco nigtu ho ŋu kaawtu aman : «
Maa di ta nigiig itir-aŋ dur di ?
9 Ya gi gidiyig itir-aŋ, nec gii
gase gurus dakina ho gii ɗeeɗiŋ ɗo
pokirnar ! »
10 Min Iisa doriit kaawco-at, ŋa
ɗiyiico aman : « Maa di ku taaɓiyiit
daatko-anta ? Riy taat ta giniidu-an
samaane.
11 Ka seener, pokirna, ŋuur goy doo
iŋ kuŋko, kar nun gay goyaaɗo iŋ
kuŋko doo.
12 Min diŋ di ta kockicdu ko itir,
uudin ta neginda ŋuu uŋjiŋ zir ɗo
maginer.
13 Ka seener nu kaawaako, ay wer
kaak ŋuu gaarin Kabarre ta Gala ɗo
adiy ka kiɗar, ŋuu moye bit ka daatko-
anta ho ŋuu ose ɗo maan kaak ta
gintu. »

Isine ka Zuudas ɗo Iisa (Maark 14.10-11, Luk 22.3-6)

14 Min ŋaar-ak, Zuudas Iskariyoot
kaak min paliinna ku Iisa ku orok iŋ
seer-ak, ɓaawiico ɗo agindaw ku gay
satkiner
15 ho ŋa kaawiico aman : « Ya nu
gaarko maman kuu obiŋ Iisa-ak, ku-
udu bere maa ? » Hiyya, ŋu beriiji
tammin orok subba ku gurusdi.
16 Min yiriy taar-at di, ŋa teestu
bariye botol taat maman ŋaaco gariŋ
Iisa, ŋuu obiŋji.

Iidin ta Paak (Maark 14.12-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

* **26:17** 'iidin ta mappa ka bal gele' : Ta iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy oki Paak. Do iidin taar-at, ŋu moyiy wiktin taat Buŋ imiliig aginiyco min darre ta Meser (Ekzood 12.1-27).

17 Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa
ka bal gele*, maajirna siɲjiiji moota
ɗo Iisa ho ŋu indiig aman : « Ki raka a
ni ɓaate gine tee ka Paakdi momo ? »
18 Iisa gay telkiico aman : « Ɓaaŋ ɗo
geegirdi ɗo wer ka gem rakki pa ho
kaawoɲji aman : " Tatkaw kaawa a
wiktiney gaaye. Ŋa asa iidiye iidin ta
Paak ɗo geriɲ iŋ maajirnay. " »
19 Hiyya, maajirnay ɓaawtu, ŋu
giniit ar taat Iisa kaawiico ho ŋu gini-
ico tee.
20 Min pat gale, Iisa goytu tee iŋ
paliinnay kuuk orok iŋ seera.
21 Wiktin taat ŋu tiyo, ŋa ɗiyiico
aman : « Ka seener nu kaawaako,
rakki minninko yaadu isine. »
22 Min ŋu doriit kaaw-at, ziŋkico
ooliig koloc. Kar ŋu teestu indiɲji
rakki rakki aman : « *Rabbine, ŋa
nununno ɗoo ? »
23 Iisa gay telkiico aman : « Ŋaar
kaak pisinni or ɗo parki-aŋ di, ŋaar-ak
di yaadu isine.
24 Nun *Roŋ gemor asa mate ar taat
Kitamne kaawtu ɗo bi kanto. Kar gay,
raɗji ɗo gem kaak isindu ! Gem-ak, ya
ŋu bal weeɲji sa guna ! »
25 Zuudas kaak isinaaji-ak indiig
aman : « Gem kol Rabbiney, ŋa
nununno ɗoo ? » Iisa gay telkiiji
aman : « Kiŋ meeɲji kaawit ko. »

Tee ka Rabbine (Maark 14.22-26, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

26 Wiktin taat ŋu goytu tee, Iisa ictu
mappa, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋdi, ŋa
pirsiiga ho ŋa beriicog ɗo maajirnay.
Kar ŋa kaawiico aman : « Oboŋ ho
taaŋ, ŋaar-aŋ zir. »
27 Kar ŋa ictu pey *kordindi, ŋa
deliiji barkin ɗo Buŋdi ho ŋa beri-
icota. Kar ŋa kaawiico aman : « Saaŋ
okiŋko,
28 asaan ŋuur-aŋ baarir. Baar-aŋ
ɗuunit *Jamaw ta marbinto taat Buŋ
asiy obe iŋ gee. Baar-ak yaa miɲe ɗo
bi ka gee dakina a ŋuu gase saamiye
ka zunuubinnico.
29 Nu kaawaako aman : " Nu
siyaaɗo pey maam ku *biɲdi nam
yiriy taat naa see kuuk marbinto iŋ
kuŋko ɗo Meennaw ta Tanni. " »
30 Hiyya, ŋu riytu riyin ku iidiner,
kar ŋu amiltu, ŋu ɓaayiy coke koot ka
Olibiyennar.

Kaawo ɗo bi ka tatire ka Piyer (Maark 14.27-31, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

31 Ɗo wer-ak, Iisa kaawiico ɗo maa-
jirnay aman : « Iŋ aando-an di,
okiŋko, kuun rasindu. Ka seener, Ki-
tamne kaaw aman : " Naa deeɲ gay
gooyindi ho tamgiy yaa totire. " »†
32 Kar Iisa kaawtu pey aman : «
Wiktin taat nu nooy min ɗo muuti
gay, naako ogire ɗo kiɗ ka Galile. »
33 Piyer gay kaawiiji aman : «
Ya okiɲco-aŋ rasiɲciŋ oki, nun gay
rasaaciɲno tuk. »
34 Iisa gay telkiiji aman : « Cokay,
naaŋ kaawe seene, ɗo aando-anta,
kokiɲ boogaaɗo di, kii tatire dees
subba a ki ibinginno. »
35 Piyer gay telkiiji aman : « Ya nu
mata iŋ kiŋke oki, nu tatiraaɗo a nu
ibingicinno. » Kar maajirna okiɲco
kaawtu paa di.

Inde ka Buŋdi Jetsemaane (Maark 14.32-42, Luk 22.39-46)

36 Hiyya, Iisa iŋ maajirnay ottu ɗo
wer kaak ŋu kolaag Jetsemaane ho ŋa
kaawiico aman : « Goyoŋ anne, nun
ɓaa inde Buŋ annere. »
37 Min ŋa ɓaayiyo, ŋa iciig Piyer iŋ
koogin ku Zebede kuuk seera : Yaaya
iŋ Zaak. Ɗo wer-ak, kelmoy amiltu ho
ziy sa oolga.
38 Kar ŋa kaawiico aman : « Kel-
mol tiyaan but-but ar naa mate. Kuŋ
goyoŋ anne ho goyoŋ mento iŋ nunu.
»
39 Ŋa siɲjitu uŋda sooɗ, ŋa der-
situ ho ŋa nooɗig uŋji keɗer, kar ŋa
teestu inde Buŋ aman : « Baaba, ya
an kat niyineɲ, etirit taaɓin-an min-
niner. Yampa, taa ginenno ar taat
nun rakiyo, illa taat kiŋ rakiyo. »
40 Min ŋaar-ak, ŋa yeepiico ɗo maa-
jirnay kuuk subba. Kar ŋa gasig ŋu
weyaw. Ŋa kaawiiji ɗo Piyer aman :

† **26:31** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 13.7.

« Ku bal gedire goye mento sooɗ iŋ nunu ?
41 Goyoŋ mento ho indiguwoŋ Buŋ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. Gelbin ka gemor, ŋaar gin niyin taat ŋaa gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. »
42 Ka seeriŋkar, ŋa ɗeettu pey inde Buŋ aman : « Baaba, ya taaɓin-an kat etiraaɗo minniner illa naa seenti ja, ŋaar-ak niyin taɲjin di paka ! »
43 Kar ŋa yeeptu pey ɗo maarjirnay ho ŋa gasiig ŋu weyaw nam ŋu gedarro piliɲ odinco.
44 Min ŋaar-ak, ŋa rasiigu ho ŋa ɗeettu pey inde Buŋ ka subbiŋkar. Ŋa ɗeeliig kaawin ŋuur-ak di.
45 Min ŋa inde Buŋ, ŋa yeeptu ɗo maajirnay ho ŋa ɗiyiico aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way, diŋ wiktinti nec kate. Nun *Roŋ gemor, ŋuun berindu ɗo pise ku gay zunuubinnar.
46 Taloŋ, gem kaak isindu-aŋ asa ko eka ! Ucoŋ, ŋaamінteŋga ! »

Obiɲji ka Iisa
(Maark 14.43-50, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

47 Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min paliinna kuuk orok iŋ seer astu iŋ gee dakina. Min gee-ak, daariɲ gin *seepinpan ho daariɲ gay gin doŋkilay. Agindaw ku gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar kat ɲaamgu.
48 Zuudas gaarco botol taat maman ŋuu obiɲ Iisa. Ŋa kaawiico aman : « Ŋaar kaak naa baamiye, naaji gine cuuɗ, ŋa ŋaar ko ku rakiyo. Oboŋga ! »
49 Min ŋu ottu ɗo wer-aka, Zuudas siɲjiiji moota ɗo Iisa ho ŋa ooyiiji aman : « Seek, gem kol Rabbiney ! » Kar ŋa baamiyiiga ho ŋa giniiji cuuɗ.
50 Iisa gay telkiiji aman : « Ab roya, maan kaak iyiɲciŋ-aŋ, ginga ! » Hiyya, gee-ak ɓaawiiji moota ho ŋu obiiga.
51 Ek di rakki min maajirnay ku Iisa ceeptu *seepiney, ŋa asiɗiig gay riyor kaak gina riy ɗo *mee satkiner ka tatko ho ŋa ɗukumiijit ɗeŋgey.
52 Kar Iisa kaawiiji aman : « Uɲjig seepineɲ-aŋ ɗo caapoy, asaan okiɲco kuuk jaawa iŋ seepinpan-ak, ŋuu deeɲco iŋ seepinpan.
53 Ya ɗo taɲjiŋ, ki pakira a nu gediraaɗo indiɲ Ɲanni yaadu male walla ? Ya nu indiga, koɗok di ŋaadu ɲaame ɗubal dakin dakina‡.
54 Kar ya nu gina ampa-ak gay, maman taat ŋu siirtu awalle ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti ? Asaan Kitamne kaaw a taa kuuniye ansi. »
55 Min ŋaar-ak, Iisa newsiico ɗo geeak aman : « Kun kawta, nu goy iŋ kuŋko ɗo *ger ka Buŋdi. Maa di ku obginno annere ? Ku astu iŋ seepinpan ho iŋ doŋkilay a kuun obindu. Wala nu kokino ?
56 Kar gay, ta kuuniytu ampa-ak a kaaw taat nabiinna siirtu awalle ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti. » Min ŋaar-ak, maajirnay okiɲco gaɗtu, ŋu rasiiga.

Iisa ɗo uɲco ka agindaw ku gay satkiner
(Maark 14.53-65, Luk 22.54-55, 63-71, Yaaya 18.13-14, 19-24)

57 Gee kuuk obig Iisa-ak iyiig ɗo ger ka *Kayip, *mee satkiner ka tatko. Ɗo wer-ak ko, agindaw ku gaanuundi iŋ *aginay ku Yuudinnar ɲumtu.
58 Piyer gay aaɗaag min serek nam ŋu ottu ɗo ger ka mee satkiner-aka. Kar ŋa uɲjitu ɗo wer ka berel ka gerdi-aka ho ŋa goytu iŋ askirna. Ŋa raka tale maman ŋuu deen kaawco.
59 Sando, agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku Yuudinnar bariya botol taat ŋuuji diye kaaw ɗo Iisa ŋuu deeɲji. Ya kaaw-at ɗo wertiɗo oki, ɗo taɲco-at, ta ginaaɗo maanna.
60 Gee dakina uctu, ŋu diyiiji kaaw ta raadiner, kar iŋ taar-at oki, ŋu balji gase oorne. Ba aaro, gee seer uctu ho ŋu kaawtu aman :
61 « Gem-aŋ kaawa a ŋaa ɗimiɲ ger ka Buŋdi-aŋka, kar ɗo menaw subba di, ŋaa piniɲ ɗo weriy. »

‡ **26:53** ɗubal dakin dakina’ : Iisa kaawa ɗo bi ka orok iŋ seer ‘leziyon’. Leziyon rakki, askirinti yaa gine maan ka alip subba (3000) wal alip bijigiy (6000) pa.

62 Hiyya, mee satkiner-ak uctu ho ŋa kaawiiji ɗo Iisa aman : « Kiŋ telka-acoɗo ga ? Gee-aŋ kaawa ɗo bi kaŋjiŋ ɗoo ? »
63 Kar Iisa gay buguma di. Kar mee satkiner-ak togiliiji aman : « Iŋ Buŋ kaak goy mento-aŋka, kaawniŋ ja, kiŋ ko *Masi, Roŋ ka Buŋdi walla ? »
64 Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meeŋjiŋ kaawit ko. Kar gay, nu kaawaako, ɗak mena sooɗ di§, nun *Roŋ gemor, kuun talin nu goy ɗo meeday ta Buŋ kaak gin gudurre ok-intiti, ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner iŋ uca. »
65 Min mee satkiner dortu pa-ak, ŋa eeriit kesuuney* ho ŋa ɗiytu aman : « Ŋa niga biy iŋ Buŋ ! Wala gi raka pey saadine ! Ku doraaga, ŋa geema ziy iŋ Buŋ !
66 Ya loko-ak, gee giniŋji maman ? » Ŋu telkiiji aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. »
67 Ɗo wer-ak, ŋu piciiji ulŋa ɗo wi-jeeney, ŋu koociiga, ho daariŋ gay baasiiga
68 ho ŋu kaawiiji aman : « Hey Masi-aŋka, ya kiŋ kat nabiiŋce-ak, kaawni ja waa kaak meŋŋiŋciŋ† ? »

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa (Maark 14.66-72, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18, 25-27)

69 Ɗo wiktin taar-at, Piyer gay goy kara ɗo wer ka berel-aka. Kar gay riyor rakki ɓaawiiji moota ho ta kaawiiji aman : « Kiŋke oki goy iŋ Iisa, gem kaak min Galile ! »
70 Kar Piyer gay tatiriig Iisa ɗo uŋco ka geemir ho ŋa ɗiytu aman : « Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. »
71 Kar wiktin taat ŋa raka ŋere min ɗo wer-aka, gay riyor taat pey taliiga ho ta ɗiyiico ɗo gee kuuk goy eɗe-ak aman : « Taloŋ, gem-aŋ oki iŋ Iisa kaak min Nazareet. »
72 Ka seeriŋkar, Piyer tatirtu pey ho ŋa togiltu aman : « Iŋ Buŋ, nu ibingigɗo gem-aŋka tara ! »
73 Jammiy sooɗa, gee kuuk goy eɗe-ak ɓaawiiji ɗo Piyer ho ŋu kaawiiji aman : « Ka seener, kiŋke sa min ŋuura ! Ni ibinaaciŋ min ɗo kaawoŋ-an di. »
74 Min ŋaar-ak, ŋa togiltu pey aman : « Iŋ Buŋ-aŋka, nu ɗiykon ɗoo a nu ibingigɗo gem-aŋka ! Ya nu raada sa, Buŋ, ŋaan surpiyindu. » Min ŋa kaawtu pa-ak di, kokir boogtu.
75 Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiiji aman : « Awal ta kokir yaa booge, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya ŋa amiltu kara ho ŋa zugiig ale.

27

Iisa wer ka Pilaat (Maark 15.1, Luk 23.1-2, Yaaya 18.28-32)

1 Iŋ kawtir wer dugus-dugus, agin-daw ku gay satkiner okiŋco iŋ *ag-inay ku Yuudinnar deetu kaawco a ŋuu deeŋ Iisa.
2 Ɗo wer-ak, ŋu ɗuuniiga, ŋu iyiiga ho ŋu beriijig ɗo Pilaat kaak gee ku Room diyiig guberneer ɗo wer-aka.

Muut ta Zuudas (Akt 1.18-19)

3 Min Zuudas kaak isinji ɗo Iisa taltu kadar ŋu raka deeŋ Iisa-ak, ginji raɗa. Hiyya, ŋa ɓaawiico ɗo agindaw ku gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudin-nar a ŋaaco yeepiŋ tammin kuuk orok subba-aku.
4 Min ŋa gasiigu, ŋa ɗiyco aman : « Nun di bir gallo asaan nu isinji ɗo gem-aŋ ŋuu deeŋ maalan di ! » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ginir ! Nin isgininno, taaŋ gagire ɗo gaayaŋ ! »
5 Min Zuudas doriit kaaw-at, ŋa dawiig gurus-ak ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa ɗeettu zikiɗe ziy.
6 Kar agindaw ku gay satkiner ip-iniig gurus-aka ho ŋu ɗiytu aman : « *Gaanuunte berro botol taat gii ŋumiŋ gurus-aŋ iŋ kaak gi dummiyiy

§ **26:64** ‘ak mena sooɗ di’ : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa ‘min diŋka’. Kar gay, wiktin ta ŋu kaawiy ampa-ak, ŋu raka kaawe a maanna-aŋ yaa ase koɗok-koɗok di. * **26:65** ‘ŋa eeriit kesuuney’ : Ɗo aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. † **26:68** ‘meŋŋiŋciŋ’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘ɗoosiŋci’.

ɗo ger ka Buŋdi, asaan ŋa gurus ka kayar. »
7 Hiyya, ŋu deetu kaawco, ŋu iciig
gurus-aka ho ŋu daktu giday morgo
ka gem kaak pina gamin iŋ golŋo. Ŋu
gidiyiig morgo-ak a ŋaa gine wer kaak
ŋuu tiisguwe awraatinna.
8 Ɗo saan taar-at ko, yoo yiriyta ŋu
koliig morgo-ak aman : « Morig ka
baarir. »
9 Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi
kaawtu awalle astu ɗo werti aman : «
Ŋu ic tammin orok subba ku gurusdi.
Gee ku Israyeel talaag gurus-aŋ nec
ko iŋ kayay.
10 Kar iŋ gurus-ak, ŋu gidiytu
morgo ka gem kaak pina gamin iŋ
golŋo ar taat *Rabbin Buŋ kaawiidu.
»*

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat (Maark 15.2-15, Luk 23.3-25, Yaaya 18.33-19.16)

11 Min ŋu beriig Iisa ɗo guberneer
Pilaat, Pilaat indiig aman : « Kiŋ ko
sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa
gay telkiiji aman : « Kiŋ meeŋjiŋ
kaawit ko. »
12 Agindaw ku gay satkiner iŋ *agi-
nay ku Yuudinnar diyiiji kaawna, kar
Iisa gay bugum mayaat.
13 Kar Pilaat kaawiiji aman : « Ki
doraag ɗoo di gee-aŋ diyiijiŋ kaawin-
aŋku ? »
14 Ŋaar gay balji telke maanna nam
guberneer din sa ajbiy tak-tak.
15 Ay iidin ta *Paakdi, guberneer Pi-
laat imilgiy gem rakki min daŋaayne,
ŋaar kaak gee inditu.
16 Ɗo wiktin taar-at, gin gay
daŋaayner rakki siŋji alaw, ŋu kolaag
Iisa Barabaas.
17 Pilaat indiig gee kuuk ŋum
dakin-ak aman : « Naako pike waa
min ɗo daŋaayner ? Iisa Barabaas
wala Iisa kaak ŋu koliy Masi ? »
18 Pilaat ibina tam kadar min hasu-
udinaw di, agindaw-ak iyiijig Iisa.
19 Ɗo wiktin taat Pilaat goy misa
ɗo sees ka seriiner, daaciy ŋaamiiji
kaawo aman : « Yaman cim kaaŋ
min kaawin ku gem-aŋka. Ŋa bal nige
maanna. Maako-an nu bal weye min
sooniika ɗo bi kaŋji. »
20 Ɗo wer-ak, agindaw ku gay
satkiner iŋ aginay ku Yuudinnar
isinaag gee ku dakin-ak, ŋuu indiŋ
Pilaat a ŋaaco pikiŋ Barabaas, kar Iisa
gay ŋuu deeŋji.
21 Ampaa ko, wiktin taat guberneer
Pilaat indiig pey gee-ak aman : « Min
kuuk seer-aŋ, ka moo ku rakiy naako
pike ? » Ŋuur gay telkiiji aman : «
Barabaas ! »
22 Pilaat indiigu pey aman : « Kar
Iisa kaak ŋu koliy Masi gay, naa giniŋ
maman ? » Okiŋco, ŋu telkiiji aman :
« Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka etor ! »
23 Ŋa indiigu pey aman : « Kar ŋa
nig maa di ? » Ŋuur gay koola koolen
di aman : « Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka
etor ! »
24 Min Pilaat taltu kadar ŋa gedi-
raacoɗo ho kaawco bira maan ka pey-
ak, ŋa ictu amay ho ŋa aciig pisiŋji ɗo
uŋco ka geemir. Kar ŋa ɗiytu aman :
« Di ŋaar-ak giniro, nun maan isginno
iŋ muut ta gem-aŋka ! »
25 Gee okiŋco telkiiji aman : « Ya
an di kaawoŋ-ak, baariy ŋu gagirni ɗo
gayiyni yoo ɗo kooginni ! »
26 Hiyya, Pilaat pikiicog Barabaas.
Kar Iisa gay, ŋa ɗiyiico a ŋuu koociŋ iŋ
korɗiŋgo. Min ŋu koocga, ŋa beriicog
ɗo askirnar a ŋuu ɗoodiŋ ka etor.

Ajimiika ta askirnar ɗo Iisa (Maark 15.16-20, Yaaya 19.2-3)

27 Min ŋaar-ak, askirnay ku Pilaat
iyiig Iisa ɗo geriy ka guberneer.
Askirnay okiŋco ŋumtu ɗo wer-aka,
Iisa gay ɗatikco.
28 Ɗo wer-ak, ŋu cimijiit kesuuney
ho ŋu isiiji batik ta dindik buŋ ar ta
sultinniidi.
29 Kar ŋu siyiiji jakumne ta jamiidi
ho ŋu isiiji ar jakumne ta sultinniidi.
Min ŋu isjiigu, ŋu beriiji eto ɗo pisiŋji
ka meeda ar ka sultan icgiyo. Kar ŋu
dersiy ɗo uŋji ho ŋu ajimiyiig aman
: « Gem kol sultan ka *Yuudinnar,
ooyaajiŋ ! »

* **27:10** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 11.12-13 iŋ Zeremi 32.6-15.

30 Kar ɗo wer-ak, ŋu piciiji ulŋa ho
ŋu iciig etoy-aka, ŋu meŋ̃ŋiig ɗo ka̰ay.
31 Min ŋu ajimiyig ko ajimiye, ŋu
cimiijit batko-ata, kar ŋu isiijit taŋ̃ji,
ŋu ɓaay ɗoodiŋ̃ ka etor.

Ɗoode ka Iisa ka etor (Maark 15.21-32, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)

32 Min ŋu amiliy min ɗo geegirdi,
ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki pa siŋ̃ji Si-
mon. Gem-ak min geeger ka Sireen†.
Askirna asiriig a ŋa iciŋ̃ etoy ka Iisa.
33 Ŋu ottu wer rakki ŋu kolaag Gol-
gota. Pa-ak ɗiya aman : « Ɗawik ta
kaar. »
34 Ɗo wer-ak, ŋu beriiji ɗo Iisa
maam kuuk amse iŋ maan kaak
yuutu. Min ŋa aawiig di, ŋa pooctu
seeŋ̃co.
35 Hiyya, ŋu ɗoodiig ka etor. Min
ŋu ɗoodga, ŋu ɗeedíit kesuuney werin
dakina ho ay gem di iciy taat galji.
36 Ba aaro, askirna-ak goytu eɗe
ŋuu gooyiŋ̃ji.
37 Kar ɗo et ka Iisa gay, ŋu ɗooɗ
maan kuwa ɗo kaay. Ɗo maanna-ak,
ŋu siir maan kaak iy obiŋ̃ji aman : «
Ŋaar-aŋ ko Iisa, sultan ka Yuudinnar.
»
38 Gin kokinay seera oki ŋu ɗoodgu
ɗo serpay ka atiydi, rakki ɗo meeday
ho rakki gay ɗo ŋ̃ugilay.
39 Gee kuuk bira min eɗe-ak sekiyiy
kayco ho ŋu wariig Iisa aman :
40 « Kiŋ kaak rak ɗimiŋ̃ ger ka Buŋdi
ho iŋ menaw subba di kii pine ka pey,
ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, jil kat ɗoo
ziŋ̃ ka meeŋ̃jiŋ ho paay min ka etor !
»
41 Yoo agindaw ku gay satkiner,
agindaw ku gaanuundi, iŋ *aginay
ku Yuudinnar sa samtiyaaji aman :
42 « Ŋa jil gee ku pey, kar diŋ gay, ŋa
gedarro jile ziy ka meeŋ̃ji ! Sultan ka
Israyeel kat ampa ? Paay diŋ di min
ka etor, kar niiŋ̃ aamine.
43 Ŋa diyiit ka̰ay iŋ Buŋ ho ŋa
kaawiy a ŋa Roŋ ka Buŋdi. Di ya Buŋ
elgiga-ak, diŋ ŋa jilga kate ! »‡
44 Yoo kokinay kuuk ŋu ɗoodtu ka
atiydi iŋ ŋaara oki, waraag pa.

Muut ta Iisa (Maark 15.33-41, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

45 Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer
astu gondiko ɗo kiɗ okiŋ̃ji nam pat
subba ta maako.
46 Ɗo wiktin taar-at, Iisa kooltu
raɗa aman : « Eli, Eli, lema sabaktani
? » Ansi-ak aman : « Buŋdu, Buŋdu,
maa di ki poociinu ? »§
47 Gee daariŋ̃ kuuk goy moota-ak
dorga ho ŋu ɗiytu aman : « Cokiyoŋ
ja, ŋa kolaag *Eli ! »
48 Ɗo wer-ak, rakki minninco gaɗtu
ŋa ictu bit ka jarɗor, ŋa ɗuuniit ɗo bi
ka etor ho ŋa coopiig ɗo maam kuuk
tooro. Kar ŋa beriijig ɗo Iisa a ŋaa
cooɗe.
49 Daariŋ̃ gay kaawiy aman : « Eroŋ̃
ja, gii tale ya Eli kat asa jiliŋ̃ji. »
50 Ba aar, Iisa kooltu pey raɗa kar ŋa
mattu.
51 Min ŋa mattu, zimilla kuuk
ɓigira* ŋu caaltu atta ɗo ger ka Buŋdi
eertu min ɗatko min kuwa yoo keɗer.
Ɗo wer-ak, kiɗ sa azirtu ho dambinay
sa ɗoostu.
52 Maggan pile ho min gee kuuk
selleŋ̃ ɗo uŋji ka Buŋdi ho mate, dak-
ina nooye.
53 Gee-ak amiltu min ɗo magginco
ho min Iisa nooytu, ŋu ɓaawtu
Zeruzaleem, geeger kaak *cawar, ho
gee dakina taliigu.
54 Min ŋa mattu, tatkaw ka askirin
ku Room iŋ geeŋ̃ji kuuk gooyaag Iisa
taliig kiɗ azire iŋ ay maan kaak
kuuniy-ak, kolaw obiig tak-tak ho ŋu
kaawtu aman : « Way, gem-aŋ Roŋ ka
Buŋdi ka seener ! »
55 Ɗo wer-ak, goy oki daaɗ dakina
kuuk aaɗig Iisa min kiɗ ka Galile ho
ŋu taliy kaaci. Ŋu taliy min serek.
56 Minninco goy Mariyam ta Mag-
dala, Mariyam ataŋ̃ Zaak iŋ Yuusup,
ho iŋ ataŋ̃ koogin kṵ Zebede.

† **27:32** ‘Sireen’ : Ŋa kiɗ ka gee ku pondiko kaak goy iŋ munsakne. ‡ **27:43** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.9. § **27:46** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.2. * **27:51** ‘ɓigira’ : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a ‘bakar’.

Unje ka Iisa ɗo maginer (Maark 15.42-47, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

57 Iŋ pat ta maako, gin gem rakki ŋu kolaag Yuusup min geeger ka Arimate. Ŋa gay gamnar ho ŋaar oki min maajirna ku Iisa.
58 Gem-ak dakiig gas Pilaat ho ŋa indiig momtey ka Iisa. Hiyya, Pilaat beriico izinne ɗo askirnar a ŋuuji beriŋji.
59 Min ŋaar-ak, ŋa dakiig paaya ho ŋa maliyiig iŋ batik marbinto.
60 Kar ŋa iciiga ho ŋa uŋjiig ɗo magin ta meeŋji taat ŋu doɗɗitu ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki, ŋu baltit uŋje. Min pa-ak, ŋa tuŋkiltu dambi tatik, ŋa ɗibiriit magin-ata, kar ŋa ɗeettu.
61 Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala iŋ gaati Mariyam goy keɗer aaniy magine.

Gooye ka maginer

62 Ka kawtinti, iŋ yiriy ta *sabitdi†, agindaw ku gay satkiner iŋ *Pariziyenna ŋumtu ho ŋu ɓaawtu wer ka Pilaat.
63 Min ŋu ottu, ŋu ɗiyiiji aman : « Iŋ karaaminen, ni moy kaaw taat gay raadindi-aŋ kaawtu min ŋa goy misa iŋ odinay. Ŋa kaaw aman : " Iŋ menaw subba di, naa nooye min ɗo muuti. "
64 Baaŋu, gem kol tatkaw, ɗiyco ɗo askirnaŋ a ŋuu gooyin magin-an nam mena subba. Yampa, maajirnay asa kokiniŋ momtey ho ŋuu ɗiye ɗo geemir aman : " Ŋa nooye min ɗatik ta gee ku mate. " Kar raade kaak ba aar-aŋ yaa pakiŋ ka awalle. »
65 Kar Pilaat kaawtu aman : « Paa ko, askirin eku. Ɓaaŋ iŋ ŋuura ho kaawoŋco a ŋuu gooyin magine ar taat ku rakiyo. »
66 Hiyya, ŋu ɓaawtu ɗo maginer, ŋu ŋaariig dambi ka ɗo bit-aka, kar ŋu rasiig askirna-ak yaa gooyinti.

28

Nooye ka Iisa (Maark 16.1-10, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

1 Min yiriy ta *sabit birtu, iŋ dumaas kawtir kawtira, Mariyam ta Magdala iŋ gaati Mariyam ɓaawtu talin magine.
2 Min ŋu ottu, aawa kar kiɗ azirtu liŋic. *Ɗubil ka Buŋdi paaytu min ka samaaner. Ŋa tuŋkiliig dambi kaak ɗo bit ka maginer-aka ho ŋa goyiiji kuwa.
3 Ɗubile-ak, ziy irŋa ar irŋe ka buŋdi ho kesuuney portiŋ kar ar ŋirŋe.
4 Min askirin kuuk gooyaat magine taliig maanna-ak, kelimco amiltu nam ŋu aziraw. Ŋu sollitu keɗer ar gee ku mate.
5 Kar ɗubil ka Buŋdi kaawiico ɗo daaɗ-ak aman : « Dakoŋ ginenno kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa kaak ŋu ɗooɗtu ka etor-aka.
6 Ŋaar ginno anne, ŋa nooye ar taat ŋa kaawiiko. Asoŋ, taloŋ, aŋ ko wer kaak ŋu diyiiga.
7 Kar ɓaaŋ koɗok, dakoŋco kaaw ɗo maajirnay aman : " Iisa ŋaar nooye ho ŋa ogirkoŋ ko ɗo kiɗ ka Galile. Anner kat, ku ɓaayiy taliŋji. " An di ta iyiintu. »
8 Min ŋu doriit kaaw-at, koɗok di ŋu uctu min ɗo maginer. Kolaw obiigu ho galal sa miin aditco. Iŋ gaɗco, ŋu iyaat kabarre-at ɗo maajirnay.
9 Tala kar, Iisa ŋaamaagu ho ŋa ɗiyiico aman : « Nu ooyko ! » Kar daaɗ-ak siŋjiiji moota, ŋu obiig asiŋji ho ŋu abdiyiiga.
10 Hiyya, Iisa ɗiyiico aman : « Dakoŋ ginenno kolaw. Ɓaaŋ kaawoŋco ɗo siŋtar a ŋu ɓaa ɗo geeger ka Galiŋe. Anner kat, ŋu ɓaan talindu. »

Ose ka askirna ɗo gamin kuuk kuuniye

11 Wiktin taat daaɗ-ak ɓaawiico ɗo maajirnay, askirin daariŋ kuuk gooyaat magin-at ɓaawtu ɗo geegirdi.

† **27:62** 'yiriy ta sabitdi' : Yuudinna siya ja ziŋkico iŋ yiriy ta jimeener, kar yiriy ta sabit gay, ŋu eeliy geero.

Ŋu osiico ɗo agindaw ku gay satkiner gamin okiɲco kuuk kuuniye.
12 Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner iŋ *aginay ku Yuudinnar ɲumtu, ŋu deetu kaawco. Ŋu beriico gurus dakina ɗo askirnar
13 ho ŋu kaawiico aman : « Yaman, kuu kaawe a maajirnay kokinig momte-ak aando wiktin taat ku weyiyo.
14 Ya kaaw-an kat gal ɗo ɗeŋgey ta guberneer, nin di yaa gaasin iŋ ŋaara ho yaako ɗake kayko. »
15 Min ŋu kaawiico pa-ak, askirna iciig gurus-aka ho ŋu giniit ar taat ŋu kaawiico. Ansii ko, kaaw-at totirtu ɗo Yuudinnar okiɲco yoo diŋka a maajirnay kat kokinga.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay (Maark 16.14-18, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

16 Ya ɗo maajirna ku Iisa kuuk orok iŋ rakki gay, ŋu ɓaa ɗo kiɗ ka Galile, ɗo damba taat ŋa kaawiico.
17 Min ŋu taliiga, ŋu abdiyiiga. Kar minninco, daariɲ gay aditco osaw.
18 Kar Iisa ɓaawiico ho ŋa kaawiico aman : « Buŋ berduut gudurre okintit kuwa ho keɗer.
19 Ansi-ak, ɓaaŋ ɗo gee ku darrinay okiɲco, ginoŋgu maajirnar, *batiziyoŋgu iŋ siŋ ku Tati, ku Roŋo, iŋ ku Ruwwin ta Buŋdi
20 ho ɓildoŋgu ŋuu gine gamin okiɲco kuuk nu kaawiiko. Nun gay goy iŋ kuŋko kun kawta nam duniin yaa gaase. »

Kabarre ta Gala ta Maark
Pile ka kaawor

Kabarre-an, ŋa Maark kat siirta. Ŋaar attanno iŋ paliinna kuuk orok iŋ seera. Kar ŋa gin riy iŋ rakki min-ninco siŋji Piyer. Ŋa dorig kaawin okiɲco kuuk Piyer ostu. Paa ko, ŋa gastu̱ botol taat ŋa siiriig gamin kuuk Iisa gintu ho kuuk ŋa kaawtu. Min okiɲco kuuk siirit kabarre ta Iisa, ŋa Maark kat siirit awalle. Ŋa siirit ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu ibine kadar Iisa, ŋaar ko Masi kaak Buŋ ɲaamtu̱ a ŋaa jile gee.

Min Iisa teestu riyoy ɗo kiɗar, ŋa gaarit Meennaw ta Buŋdi, ŋa cool gee ho ŋa atke aariɗna. Ŋa kaaw iŋ izinne taat asa min kuwa. Min gee taliig maan kaak ŋa giniyo, ŋu indiy ziŋkico a ŋaar-aŋ gay waa ? Min tatkaw ka askirin ku Room taliig maan kaak kuuniye wiktin taat ŋu ɗoodig Iisa ka etor, ŋa kaawtu aman : « Ka seener, gem-aŋ Roŋ ka Buŋdi. » Maark raka a gee kuuk garkiyaat maktumne-an asa oki ibiniɲ Iisa ar tatkaw ka askirnar-ak ibiniiga.

Gay tabiriikar Yaaya-Batist
(Matiye 3.1-12, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

1 An ko baati ta Kabarre ta Gala, ta kaawa ɗo bi ka Iisa Masi, Roŋ ka Buŋdi.

2-4 Gem rakki, siŋji Yaaya, as mine gee ɗo bi ka asiɲji ka Iisa. Ɗo bi ka Yaaya-ak ko, Buŋ kaawtu awalle ɗo maktumne ta nabi Ezaayi aman :
« Nun naa ɲaame gay tabiriikar uɲci a ŋaaɲ siyin̰ botiliɲ̰.
Gaay toŋgo kaawa ɗo kalaaner aman :
" Siyon botol ta *Rabbiner.
Siyoɲjiig botilay ɗalaŋ. " »*
Wiktin̰ ta Yaaya goyiy ɗo kalaaner, gee asiiji moota ho ŋa ɗiyco aman : « Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak awalle, ŋuuko *batiziyiŋko ho Buŋ yaako saamiyiɲ̰ zunuubinniko. » Kar ŋuur kuuk ooye, ŋa batiziyiigu.

5 Gee dakina asiiji min kiɗka Zuude ho min ɗo geeger ka Zeruzaleem. Kar ŋu gaariig zunuubinnico ɗo uɲco ka geemir ho Yaaya batiziyiig ɗo barre ka Zurdan-aka.

6 Kesuuney ta Yaaya, ŋu siyit iŋ law ku lokumi ho ŋa ɗuunit maasoy iŋ karrabiɲ̰ ka zaami. Teeɲ̰ji gay, ŋa eeyma bagi iŋ yiime.

7 Ŋa kaawiico ɗo gee-ak aman : « Gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necɗo kaak naa soriɲ̰ ɲ̰ugiray.

8 Nun batiziyaako iŋ amay, kar ŋaar gay yaako batiziyiŋko iŋ Ruwwin ta Buŋdi. »

Batem ka Iisa
(Matiye 3.13-4.11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

9 Ɗo wiktin taar-at, Iisa uctu min geeger ka Nazareet ɗo kiɗ ka Galile, ŋa dakiig gas Yaaya. Min ŋa gasga, Yaaya batiziyiig ɗo barre ka Zurdan.

10 Wiktin ta Iisa imiliy kaay min ɗo amiydi, ŋa taliig samaan pil waaki-lak. Kar Ruwwin ta Buŋdi paayiiji ar ammaama.

11 Ɗo wer-ak, ŋa dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Kiɲke ko roŋdu, nu elgiciŋ dakina ho ki berdu galal dakina. »

12 Min ŋaar-ak di, koɗok di, Ruwwin ta Buŋdi ɲ̰aamiig Iisa ɗo goosiner.

13 Ŋa gintu menaw orok pooɗ ɗo wer-aka. Wiktin ta ŋa goyiy eɗe-ak, *Seetanne astu̱ geciɲji. Ŋa goy ko iŋ kumin ku yeer di ho *ɗubal ku Buŋdi gay tala kaaci.

Kole ka maajirnar kuuk awalle
(Matiye 4.12-22, Luk 4.14-15, 5.1-11)

14 Yiriy rakki, ŋu obiig Yaaya daŋaayne. Min ŋaar-ak, Iisa ɓaawtu ɗo kiɗ ka Galile, ŋa teestu gaare Kabarre ta Gala ta asa min ɗo Buŋdi.

15 Ŋa kaawiy ɗo geemir aman : « Wiktinti taar ase. *Meennaw ta Buŋdi askoŋ ko moota. Jiptoŋ goyiŋko ho icon Kabarre ta Gala ! »

---

* **1:2-4** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1, Ezaayi 40.3.

16 Goytu kee, Iisa jaawiy ɗo bi ka
barre ka Galile. Ŋa gastu gay cabe
boosir seera : Simon iŋ siŋji Andre.
Wiktin taat ŋa gasiigu, ŋu caba iŋ
ribbinco.
17 Iisa ɗiyiico aman : « Asoŋ
aaɗonnu ho naako giniŋko gay cabe
geemir. »
18 Koɗok di ŋu rasiig ribbinco ho ŋu
aaɗiiga.
19 Iisa siŋjitu pey uŋda sooɗ ho ŋa
gasiig kuŋ̃ Zaak iŋ siŋji Yaaya, roŋji
ku Zebede. Ŋu goy siye ribbinco ka
markabar iŋ tacco.
20 Ɗo wer-ak, Iisa ɗiyiico aman : «
Aaɗonnu ! » Hiyya, ŋu rasiig mark-
abco iŋ tacco ho ŋu aaɗiiga.

Coole ka gem ka aariɗ obga (Luk 4.31-37)

21 Goytu kee, Iisa ɓaawtu ɗo geeger
kaak ŋu koliy Kapernayuum iŋ maa-
jirnay. Iŋ yiriy ta *sabitdi, ŋa uŋjitu
ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar ho
ŋa teestu ɓilde gee.
22 Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiytu
ɗo ɓildiŋji, asaan ɓildiŋji-ak arro iŋ
ka agindaw ku gaanuundi. Kar gay,
ŋa ɓildaag iŋ izinne.
23 Wiktin ta Iisa garkiyiy-ak, gem
kaak aariɗ obga astu. Kar ŋa teestu
koole aman :
24 « Wayyay, Iisa ka min Nazareet,
ki rakaani gine maman ? Ki asinti
ide walla ? Nun iban tam kadar kiŋke
gem kaak Buŋ doɓtu ho ŋa ŋ̃aamtu. »
25 Iisa leesiiji ɗo aariɗ-ak aman : «
Yalla bugam ho amal min ɗo gem-
aŋka ! »
26 Aariɗ-ak azbiig gem-ak zid-zid-
zid, kar ŋa amiltu iŋ koriyay.
27 Gee okiŋ̃co ajbiytu, ŋu teestu
kaawe benannico aman : « Way
! Taar-an garaan ta marbinto, ŋa
kaawiit iŋ izinne ! Gem-aŋ awŋ̃a yoo
ɗo aariɗnar ho ŋu karmiyaaga ! »
28 Koɗok di, kabarrey ta Iisa totirtu
ɗo kiɗ ka Galile okiŋ̃ji.

Coole ka gee dakina (Matiye 8.14-15, Luk 4.38-41)

29 Hiyya, ŋu amiltu min ɗo ger
ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋu
ɓaawtu wer kaŋ̃ Simon iŋ Andre.
Zaak iŋ Yaaya sa ɓaawtu iŋ ŋuura.
30 Kogoy ta Simon gay raɗaw. Ta
weyaw, ziti kobire. Wiktin ta Iisa astu,
ŋu miniiga.
31 Ŋa siŋ̃jitu moota, ŋa obtu pisinti,
kar ŋa copiliita. Ek di ziti ooltu ho ta
teestu tale kaaco.
32 Iŋ maako, min pat gale, ŋu iyiijig
gee okiŋ̃co kuuk raɗaw, iŋ gee kuuk
aariɗna obgu.
33 Gee ku geegirdi okiŋ̃co ŋ̃umtu
wer geero.
34 Kar Iisa cooltu gee dakina kuuk
gin ay biyaw ta raɗuwar ho kuuk
aariɗna obgu oki. Aariɗna-ak, ŋa
balco rase botol taat ŋuu kaawe,
asaan ŋu ibingiga.

Coole iŋ ɓilde ka geemir (Luk 4.42-44)

35 Ka kawtinti, Iisa saktu iŋ
kawtira. Ŋa uctu min ɗo geegirdi ho
ŋa ɗeettu ɗo kalaaner. Ɗo wer-ak, ŋa
teestu inde Buŋ.
36 Simon iŋ eeŋ̃ji amiltu joriyiŋ̃ji.
37 Min ŋu gasga, ŋu ɗiyiiji aman : «
Gee okiŋ̃co joriyaaciŋ. »
38 Iisa gay ɗiyiico aman : « Yallinte
wer ka pey, ɗo hellinnan aŋkure. An-
nere oki nu ɓaa gaare kaaw ta Buŋdi.
Taar-an di taat iyintu. »
39 Ampaa ko, ŋa jaawiig kiɗ ka
Galile okiŋ̃ji. Ŋa gaariy kaawin ɗo
geray ku salaaner ku Yuudinnar ho
ŋa atkiy aariɗna.

Cale ka burɗumdi (Matiye 8.1-4, Luk 5.12-16)

40 Gem kaak gin burɗum asiiji ɗo
Iisa. Ŋa dersitu ɗo uŋji, ŋa loklikiiji
aman : « Gem kol Rabbiney, kiin
gedire calindu ya ki ooye. »
41 Iisa taltu aminduwiy, ŋa ŋ̃aamtu
pisiŋ̃ji, ŋa diiriiga ho ŋa kaawtu aman
: « Hii, nu ooye, diŋ calu ! »
42 Ek di ŋa caltu *cawar min ɗo
burɗumji.
43 Min ŋaar-ak, Iisa ŋ̃aamiiga ho ŋa
karmiig aman :
44 « Yaman, dak kaawenno bat ɗo
waanna. Kar gay, ɓaa gaar ziŋ̃ ɗo gay
satkiner ho ber *satkin uuɗin taat

gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ŋuu ibine kadar ki cale »

45 Gem-ak gay ɗeettu, ŋa daktu tees ose wer okiŋ̃ji maan ka coolga. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Iisa pooctu uŋje ɗo geegirdi, ŋa goytu ɗo kalaaner di. Geeŋ gay digaaji digen di.

2

Coole ka gem kaak ruŋgiye (Matiye 9.1-8, Luk 5.17-26)

1 Gin menaw, Iisa yeeptu ɗo geeger ka Kapernayuum ho gee dortu kadar ŋa ɗuw ko geero.

2 Ɗo wer-ak, gee asiy asiyo nam wer arme, kara oki wer ginno. Ɗo wer-ak, Iisa gaariico kaaw ta Buŋdi.

3 Wiktin ta Iisa kaawiyo, gee iyiiji gem ka ruŋgiye. Minninco gee pooɗ icilga.

4 Geeŋ gay goy dakina eɗe, ŋu bal gedire iyiŋ̃ ɗo uŋji ka Iisa. Hiyya, ŋu coktu kuwa ka gerdi, aaniy ɗo wer kaak Iisa goyiyo ho ŋu noomtu bee. Min ŋu noomiig bee, ŋu paayiig gem ka ruŋgiy-ak iŋ dariŋgal.

5 Min Iisa taliit imaanco, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : « Gem kol roŋji, zunuubinnaŋ̃, ŋu saamiyjiŋgu. »

6 Ɗo wer-ak, agindaw ku gaanuun ka *Yuudinnar sa goya. Min ŋu doriit kaaw ta Iisa, ŋu teestu kaawe ɗo aditco aman :

7 « Gem-aŋ ɗiya a maa ? Ŋa nigiy biy iŋ Buŋ. Waa yaa gedire saamiye zunuubinna ? Illa Buŋ keeji di ! »

8 Koɗok di, Iisa ibiniit pikirrico ho ŋa kaawiico aman : « Maa di ku giniit pikirre taar-an ɗo aditko ?

9 Ya nu ɗiy ɗo ruŋgiiner-aŋ aman : " Zunuubinnaŋ̃ ŋu saamiyjiŋgu " wala ya nu ɗiyiiji aman : " Ucu, icig dariŋgiljiŋ ho jaawu ", taat moo meleŋ̃ ?

10 Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Roŋ gemor, nu gin gudurre ta saamiye zunuubinnar ɗo duniiner. » Kar pey ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman :

11 « Nu kaawiijiŋ-aŋ, ucu, icig dariŋgiljiŋ ho ɗeet gerko. »

12 Koɗok di, min ɗo uŋco ka geemir, gem-ak uctu, ŋa iciig dariŋgilji ho ŋa ɗeettu. Okiŋ̃co, ŋu ajbiytu tak-tak. Ŋu oziliig Buŋ ho ŋu ɗiytu aman : « Maan ŋaar-aŋ, gi bal taliŋ̃ yiriy rakki ! »

Kole ka Lebi (Matiye 9.9-13, Luk 5.27-32)

13 Min ŋaar-ak, Iisa yeeptu pey ɗo bi ka barre ka Galile. Gee dakin asiiji, ŋa gaariico kaaw ta Buŋdi.

14 Iisa siŋ̃jitu sooɗ min ɗo wer-aka ho ŋa taltu gay obe miirir rakki, siŋji Lebi roŋ ka Alpe. Ŋa goy ɗo riyoy. Kar Iisa ɗiyiiji aman : « Uc aaɗnu ! » Ek di Lebi uctu, ŋa aaɗiiga.

15 Iisa ɓaawtu iŋ maajirnay ɗo ger ka Lebi ho ŋu goytu tee. Ɗo wer-ak, gay obe miirir iŋ gee kuuk goyiŋ̃co arro astu dakina tee iŋ ŋuura. Ŋu goyiy ɗo wer-ak, asaan min gee kuuk aaɗaag Iisa, gee ar ŋuur-aŋ goy dakina.

16 Min *Pariziyenna kuuk agindaw ku gaanuundi oki taltu kadar Iisa tiya iŋ gee-ak, ŋu indiig maajirnay aman : « Maa di, ŋa tiyiy iŋ gee-aŋku ? »

17 Iisa doriit kaawco ho ŋa telkiico aman : « Gee kuuk cewey barayɗo daptoor, illa ŋuur kuuk raɗaw. Nun bal ase ɗo gee kuuk tala ziŋkico a ŋu selleŋ̃. Nu as ɗo ŋuur kuuk ibina kadar ŋu gina jookumo. »

Inde ɗo bi ka sayamner (Matiye 9.14-17, Luk 5.33-39)

18 Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya-Batist iŋ Pariziyenna ictu sayamne uudin ta ŋu icgiyo. Gee astu indiŋ̃ Iisa aman : « Maajirin ku Yaaya-Batist iŋ ku Pariziyennar ica sayamne. Maa di, kuŋ̃jiŋ gay icgiyɗo ? »

19 Iisa telkiico aman : « Gee kuuk ŋu kolig ɗo iidin ta obindi, ya ŋu goy misa iŋ ŋaar kaak obe, wala kuu gedire kuuco kaawe a ŋuu ice sayamne ? Ha'a, ŋu gediraaɗo ice sayamne wiktin ta gem kaak ob goy ɗatikco !

20 Kar gay, wiktin yaa ase taat ŋuu iciŋ̃ ŋaar kaak obe min ɗo ɗatikco. Yiriy taar-at kat, ŋu asiy ice sayamne. »

21 Kar Iisa kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zooɗe iŋ giteen kaak marbinto. Yampa, giteenak obaat miriŋ ta ɓokiyo ho mutti gaayiy pey tatiko.
22 Waan laaɗo maam kuuk eelaw ɗo etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiɲ etirsinna-aku, ŋuu ŋaale keɗer ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa ɗo etirsinna kuuk marbinto. »

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi (Matiye 12.1-8, Luk 6.1-5)

23 Yiriy rakki ta *sabitdi taat *Yuudinna eelgiy geero, Iisa iŋ maajirnay aaɗtu ɗo morginar. Wiktin ta ŋu biriyo, maajirnay teestu yiime kay ku *gemer, ŋu eeymiyo.
24 Pariziyenna taliigu, kar ŋu ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Talu ! Maa di, maajirnaɲ giniy maan kaak gi gingigɗo iŋ eele ka geeror ? »
25 Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyiɲ ga maan kaak Dawuud iŋ eeŋji gintu yiriy rakki taat mey diyigu ?
26 Ɗo wiktin taat Abiyataar goy *mee satkiner ka tatko, Dawuud uɲjitu ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa teetu mappa kaak ŋu bertu *satkin ɗo Buŋdi ho ŋa beriico ɗo eeŋji oki. Zer tee ŋaar-ak, ŋuur bal gine botol taat ŋu teeŋji, illa gay satkiner di. »
27 Iisa kaawiico pey aman : « Geeŋ ke wala ŋu kilgiyig ɗo bi ka eele geeror di ? Ha'a ! Ŋu diyit yiriy ta sabitdi a taa gaaye gee.
28 Ŋaar nun *Roŋ gemor di mee sabitdi. »

3

Coole ka gem kaak pisiŋji mate (Matiye 12.9-14, Luk 6.6-11)

1 Kar Iisa uɲjitu pey ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar-aka ho ŋa gastu gem kaak pisiŋji mate.
2 Adin gay ɗibiiji ɗo Iisa. Ŋu rakiy tale ya ŋaa cooliɲ gem-ak iŋ yiriy ta sabitdi, kar ŋuuji diye kaawo.
3 Iisa kaawiiji ɗo gem kaak pisiŋji mat-ak aman : « Ucu ! As ɗatik anne ! »
4 Iisa indiig gee ku talaaga-ak aman : « *Gaanuunte kaaw a gii ginguwe taat selleɲ wala gii ginguwe taat jookumo iŋ yiriy ta *sabitdi ? Gii jilguwe gee wala gii idguwiɲco ? » Ŋuur gay bugum di.
5 Min ŋa indiig pa-ak, ŋa taliig gee-ak iŋ dapiɲko, asaan ɗeŋginco amil lawa. Kar ŋa yeepiiji ɗo gem ka pisiŋji mat-ak aman : « Taarig pisiŋjiŋ. » Ek di ŋa taariiga ho pisiŋji cooltu ɗo weriy.
6 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna amiltu. Ek di ŋu deetu kaawco iŋ gee ku aaɗaag sultan *Herood maman ŋuu deeɲ Iisa.

Gee dakina iŋ Iisa

7 Iisa iŋ maajirnay uctu ho ŋu ɓaawtu ɗo bi ka barre ka Galile. Gee dakin aale aaɗiiga. Ŋu asa min Galile, min Zuude,
8 min Zeruzaleem ho min kiɗ ka Idume. Goy kuuk asa min aar barre ka Zurdan ho min kiɗ ka geeger ka Tiir iŋ ka Sidon. Gee-ak asiiji ɗo Iisa, ŋu dor maan kaak ŋa giniyo.
9 Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuuji iyiɲ markab moota paa gee kuuk dakin-ak yaa tiryiŋji.
10 Uudin taat ŋa cooliy gee-ak, gee ku raɗaw okiɲco akiliy ziŋkico, ŋu rakiy diiriɲji.
11 Ya gee ku gin aariɗna talga-ak, ŋu solligiy ɗo uŋji ho ŋu kooliy aman : « Kiŋken di Roŋ ka Buŋdi. »
12 Kar ŋa karmiig tak a ŋuu gaariɲjiɗo.

Paliinna kuuk orok iŋ seera (Matiye 10.1-4, Luk 6.12-16)

13 Min ŋaar-ak, Iisa coktu ka dambar. Ŋa koltu gee kuuk ŋa rakiyo ho ŋu asiiji.
14 Ɗo wer-ak, ŋa doɓtu minninco gee orok iŋ seera, ŋa diyiico siŋ a ŋu paliinna. Ŋa doɓiigu asaan ŋa raka ŋuu goye iŋ ŋaara, ŋaa tabiriɲco, ŋu ɓaay gaare Kabarre ta Gala
15 ho ŋuu atikguwe aariɗna.

16 Aŋ ko siŋco ku paliinnar kuuk orok iŋ seera : Simon kaak Iisa koliig oki Piyer,*
17 Zaak roŋ ka Zebede iŋ siŋji Yaaya kuuk Iisa koliig oki Bowanergees, siŋ ŋuur-aŋ ɗiya aman : " gee ku ar dildile ka buŋdi ",
18 Andre, Pilip, Bartelemi, Matiye, Tooma, Zaak roŋji ka Alpe, Taade, Simon kaak mala ɗo darrey,
19 iŋ Zuudas Iskariyoot, ŋaar kaak asaaji isine ɗo Iisa.

Iisa iŋ geeŋ̃ji ku geero

20 Min ŋaar-ak, Iisa yeeptu geero. Gee dakina ŋ̃umiiji pey nam Iisa iŋ maajirnay bal̃ gase wiktin ta ŋuu tee.
21 Min siŋtay dortu pa-ak, ŋu astu a ŋuu iyiŋ̃ gerco, asaan ŋu kaawa ɗo aditco a ŋa oliyaw.

Iisa iŋ tatkaw ka aariɗnar (Matiye 12.22-32, Luk 11.14-23, 12.10)

22 Agindaw ku *gaanuun ka Yu-udinnar astu min Zeruzaleem ho ŋu kaawtu aman : « Ŋa gin *Seetanne kaak ŋu koliy Belzebuul† ! » Ho ŋu kaawtu pey aman : « Gem-aŋ atkaag aariɗna illa iŋ gudurre ta tatkaw ka aariɗnar ! »
23 Kar Iisa koliigu, ŋa deliico daŋla aman : « Maman Seetanne yaa gedire pey atke ziy ?
24 Ya meennaw taat geenti taasiŋ̃a benannico, maman goyiŋ̃co yaa ɓaawe ?
25 Ho ya gee kuuk ɗo adiy ka gerco kat ello ziŋkico, maman goyiŋ̃co yaa ɓaawe ?
26 Pa-ak, ya Seetanne kat ello ziy ho ya geeŋ̃ji kat kaawco ɓagɗo, gudurrey gediraaɗo taa taaye, illa taa peye.
27 « Ku iban di, waan gediraaɗo uŋ̃je ɗo ger ka gem kaak bombo, ŋaa soke gamnay, illa ya ŋa ɗuunig ja. Kar ya ŋa ɗuunig gay, ŋaa gedire sokiŋ̃ gamnay bal kaawo.
28 Ka seener nu kaawaako, Buŋ yaa saamiye zunuubinna okiŋ̃co ku geemir yoo ŋuur kuuk biŋkico amila gallo iŋ ŋaara oki.
29 Kar gem kaak niga biy iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay, Buŋ saamiyaajiɗo. Gem ŋaar-ak gin zunuubinna kuuk gaasɗo tak-tak. »
30 Iisa kaawiy pa-ak, asaan ŋu ɗiya a ŋa gin ariɗ.

Ataŋ̃ Iisa iŋ siŋtay (Matiye 12.46-50, Luk 8.19-21)

31 Min ŋaar-ak, ataŋ̃ Iisa iŋ siŋtay astu. Ŋu peytu kara, kar ŋu ŋ̃aamtu gem ɓaawtu koliŋ̃ji.
32 Gee dakina leyig Iisa ɗatko, kar gem-ak ɗiyiiji aman : « Gem kol tacco, yaako iŋ siŋtaŋ̃ goy kara, ŋu indaaciŋ. »
33 Kar Iisa telkiiji aman : « Yaani kat waa ho siŋtar gay kuŋ̃ waa ? »
34 Ŋa taliig gee kuuk leyga-ak, kar ŋa ɗiytu aman : « Taloŋ, aŋ ko yaani ho siŋtar.
35 Ka seener, ay gem kaak gina taat Buŋ rakiyo, ŋaar di siŋdu, boor ho yaani. »

4

Daŋil ta gay luwor (Matiye 13.1-9, Luk 8.4-8)

1 Iisa teestu pey garkiye gee ɗo bi ka barre ka Galile. Gee dakina ŋ̃umiiji nam ŋa cok ka markabar, kat ŋa goytu. Geeŋ gay goy ɗo goŋgumor.
2 Ŋa gaariico kaawin dakina iŋ dele ka daŋlal. Ŋa kaawiico aman :
3 « Cokiyoŋ ! Gin gem rakki ɓaa luwo ɗo morgoy.
4 Wiktin taat ŋa luwiy-ak*, busumji daariŋ̃ sollitu ɗo botildi ho ɗiiɗ teeyiig okiŋ̃co.
5 Busumji daariŋ̃ sollitu ɗo wer kaak gin karŋiyo ho̱ kiɗay perew di. Koɗok di, busam-ak amiltu asaan kiɗco sooɗ di.
6 Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig kuuk amil-aku asaan ŋu bal paaye caari.
7 Daariŋ̃ gay sollitu ɗo wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ŋu maaɗiy

* **3:16** 'Piyer' : Siŋ ŋuur-aŋ ɗiya a 'dambi'. † **3:22** 'Belzebuul' : Ŋu siŋ ku rakki ku Seetanner. * **4:4** 'Wiktin taat ŋa luwiy-ak' : Luw taar-at, ŋu dawiig dawe ar ginte liyiy buur.

sawa nam pompal-ak gootiigu, yoo roŋ sa ŋu bal imile.
8 Kar daariŋ̃ gay sollitu ɗo kiɗ kaak
samaane nam ŋu neetu. Ganduulin
daariŋ̃ wee roŋ orok subba, daariŋ̃
orok bijigiy ho daariŋ̃ gay miya†. »
9 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye ! »

Baat ta daŋil ta gay luwor (Matiye 13.10-17, Luk 8.9-10)

10 Wiktin ta Iisa siŋjitu sooɗ min gee-ak, maajirnay iŋ gee kuuk goy ɗo serpey indiig a ŋaaco gaare baat ta daŋlal.
11 Ŋa telkiico aman : « Buŋ gaarkoŋ loko maan kaak cigile kaak kaawa ɗo bi ka *Meennuwiy. Kar ɗo gee ku pey gay, ŋa kaawaaco iŋ dele ka daŋlal.
12 Asaan
" Ya ŋu tala sa, ar ŋu tallo
ho ya ŋu cokiya sa, ar ŋu cokayɗo.
Yampa, ta-aŋ ŋuu jipte goyiŋ̃co
ho Buŋ yaaco saamiye. "‡ »
13 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ku ibanno baat ta daŋlal-anta walla ? Kar di maman kuu ibine baat ta daŋlal ta pey ?
14 Anne-ak, gem kaak luwaw, ŋaar totira kaaw ta Buŋdi. Ŋuur kuuk cokiyaat kaaw gay, ŋuur ar wer ka busam solliyo.
15 Gee daariŋ̃, ŋuur ar bit ka botildi, wer ka kaaw-at totiriyo. Min ŋu doriit kaaw-at di, *Seetanne asiy imiliit min ɗo aditco.
16 Kar daariŋ̃co gay, ŋuur ar wer kaak gin karŋiyo. Ŋu cokiyiit kaaw ta Buŋdi ho koɗok di, ŋu ooyiit iŋ galal.
17 Kar kaaw-at gay, ŋu rasgitɗo taa paaye caari, ŋu obiit ɗo menuwir di. Ya taaɓin ase wal gee waraagu ɗo bi ka imaanco, ek di ŋu rasiita.
18 Pey daariŋ̃co ar wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ŋu cokiyiit kaawo,
19 kar gay, ŋu pakira ɗo goyiŋ̃co di, ŋu bariya malle ka duniiner, ŋu diya gelbinco ɗo gamin ku duniiner. Gamin ŋuur-ak imiliit kaaw taat ŋu dortu min ɗo aditco ho ta rawtiy maala.
20 Gee daariŋ̃ gay ar wer ka samaane. Ŋuur-ak cokiyiit kaawo, ŋu ooyiita ho ta wiyiy roŋ : daariŋ̃ wee roŋ orok subba, daariŋ̃ orok bijigiy ho daariŋ̃ gay miya. »

Daŋil ta lampa (Luk 8.16-18)

21 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ginno gem kaak biya lampa ho ŋa zuɓkiit iŋ bardila wala ŋa diyiit ba daŋlil. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ŋa diyiit ɗo wer ka jaɗaŋ.
22 Gamin okiŋ̃co kuuk cigile, ŋuu imiliŋ̃co kara, ho kuuk ŋu rakaaɗo a gee yaa ibiniŋ̃co sa, ŋuu ibiniŋ̃co nam ŋuu taliŋ̃co waraŋ.
23 Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane kuu cokiye. »
24 Iisa ɗiyiico pey aman : « Pakiroŋ samaane ɗo maan kaak kuu cokiye ! Buŋ yaako yeepiŋ̃ maan kaak ku giniy ɗo geemir, kar ŋaako gaaye pey min kuwa.
25 Gem kaak gine, Buŋ yaaji gaaye pey min kuwa. Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ya ŋa diy kaay a ŋa gin maanna oki, ŋuuji imiliŋ̃ minniney. »

Daŋil ta busumdi

26 Iisa ɗiytu pey aman : « *Meennaw ta Buŋdi ar gem kaak liya buur.
27 Gem-ak, aando, ŋa weyiyo, yiriy ŋa goyiy mento, kar ŋa ibanno maman kooy amiliyo ho ta maaɗiyo.
28 Ta amiliy-ak, kiɗ boosit ko. Ta teesiy ja min aaro, ta buriyiyo, ta pikiyo, ta obiy roŋ, kar kat ta niyiyo.
29 Ya koo-at nee, gem-ak iciy goole, ŋa teesiy seɗe, asaan wiktin ta seɗindi nec ko. »

Daŋil ta busum kaak ŋu koliy mutaard (Matiye 13. 31-34, Luk 13.18-19)

30 Iisa ɗiytu pey aman : « *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa ho naa gaarin iŋ daŋil ta moo ?

† **4:8** 'roŋ miya' : Ɗo darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee roŋ orok subba, ŋa samaan ko. Ya roŋji miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. ‡ **4:12** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10.

31 Taar ar busum ka mutaard kaak
gem luwtu. Min roŋ okiɲco, ŋaar di
kapak tak-tak.
32 Kar ya ŋa amile ho ŋa maaɗe, ŋa
ɗeetiy tatik pak gamin okiɲco kuuk
amila ɗo jineendi. Ŋa imiliy leegin
aginda nam ɗiiɗ sa saayiy geriyco ɗo
leeginay. »
33 Ansii ko, Iisa garkiyiy gee iŋ dele
ka daŋlal dakina ar taar-an di, uudin
taat ŋuu gedire obe ɗo kayco.
34 Ŋa garkiyiy gee illa iŋ dele ka
daŋlal di. Kar ya ŋu ɗak keeco iŋ maa-
jirnay gay, ŋa gaariico baati okintiti.

Peye ka usi
(Matiye 8.23-27, Luk 8.22-25)

35 Yiriy taar-at di, iŋ maako, Iisa
ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuu aale aar
barrer.
36 Iisa gay goy ka markabar di. Kar
maajirnay ɗeettu iŋ ŋaara, ŋu rasiig
gee ɗo goŋgumor. Markabin daariɲ sa
ɗeettu iŋ ŋuura.
37 Koɗok di, us teestu abire gidi-
gidi-gidi ɗo barrer ho amay teestu
awke. Amay aastu ɗo markabar nam
ŋa miintu.
38 Wiktin taar-at, Iisa gay weya ɗo
markabar aaro nam ŋa tokume. Maa-
jirnay niiniig aman : « Gem kol tacco,
kiŋ isiɲcinno ga ? Ucu ! Amay tiyaate.
»
39 Iisa niintu, kar ŋa leesiiji ɗo usi
ho ŋa ɗiyiico ɗo amiydi aman : «
Bugumoŋ ! Yalla peyoŋ ! » Ek di us
peytu ho wer siimtu dil.
40 Kar Iisa kaawiico ɗo maajirnay
aman : « Maa di ku giniy kolaw ansi
? Yoo diŋka, ku amnayɗo misa walla ?
»
41 Ŋuur gay kolaw uɲjiico, kar ŋu
teestu inde ziŋkico aman : « Ŋaar-aŋ
kat maa gemir kaak nam usu iŋ amay
din sa karmiyaaga ? »

5

Coole ka gem kaak aariɗ obga
(Matiye 8.28-34, Luk 8.26-39)

1 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ottu
aar barre ka Galile, ɗo kiɗ ka gee ku
ŋu koliy Zeraziyenna.
2 Iisa paaytu min ka markabar.
Tala kar gem rakki aariɗ obga amiliiji
min ɗo maggindi.
3 Gem-ak goyiɲji ɗo maggindi
di. Yoo iŋ jinzirre oki, ŋu gedarro
ɗuuniɲji.
4 Awalle, ŋu ɗooɗgiijiig asiɲji iŋ
jinzirre ho ŋu ɗuungiijiig pisiɲji iŋ
ziɾŋac. Kar ŋa okiɗiig ziɾŋac ho ŋa
kilig jinzirre. Ginno pey gem ka
bombo yaa gedire ɗuuniɲji.
5 Yiriyo, aando, goyiɲji ɗo maggindi
ho ka dambiniidi di. Ŋa kooliyo ho
meeɲji di awriy ziŋkay iŋ dambay.
6 Min ŋa taliig Iisa min serek di, ŋa
iciig gaɗi ho ŋa astu dersa ɗo uŋji.
7 Kar ŋa kooltu raɗa aman : « Ki
rakaan ginin maman, Iisa, roŋ ka
Buŋ ka kuwa ? Baaɲu, nu indaaciŋ,
dakin taaɓiyinduɗo ! »
8 Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan Iisa
ɗiyiiji aman : « Amal, rasig gem-aŋka,
aariɗ ka maala-aŋka. »
9 Kar Iisa indiig aman : « Kiŋ siŋjiŋ
waa ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Nun
siŋdu " Dakinaw ", asaan nin dakina.
»
10 Kar ŋa loklikiiji ɗo Iisa a ŋaa
ɲaamiɲcoɗo kara min ɗo darrer.
11 Ɗo wer-ak, gin kinziirna dakina
gooya ka dambar.
12 Aariɗna loklikiiji ɗo Iisa aman
: « Atikni ni ɓaay uɲje ɗo kinziirna
aŋkure. »
13 Iisa ooytu. Hiyya, aariɗna-ak
amiltu min ɗo gem-aka ho ŋu uɲjitu
ɗo kinziirnar. Koɗok di, min ka
dambar, kinziirna-ak okiɲco eeztu
tem iŋ gaɗco, ŋu sollitu ɗo ɓarrer ho
amay teeyiigu. Kinziirna-ak yaa nece
ar alip seer pa.
14 Min gee kuuk gooya kinziirna-ak
taliig maan kaak kuuniy-ak, ŋu gaɗtu,
ŋu iyiit kabarre-at ɗo geegirdi ho ɗo
hellinniidi. Min gee doriit kabarre-
at, ŋu astu taliɲ maan kaak kuuniy-
aka.
15 Ŋu asiiji ɗo Iisa ho ŋu taliig gem
ka aariɗna obga-ak goy keɗer, ŋa
coole nam ŋa is ko kesuune. Min ŋu
taliiga-ak, kolaw obiigu.

16 Gee kuuk talig maanna-ak osiico ɗo eeŋco maman gem kaak aariɗna obga-ak cooltu ho maman aariɗna-ak uŋjitu ɗo kinziirnar.
17 Kar gee-ak kaawiiji ɗo Iisa a ŋaa baaŋe, ŋaa ɗeete min ɗo kiɗco.
18 Wiktin taat Iisa ŋeptu ka mark-abar, ŋa rakiy ko ɗeete, gem ka cool-ak loklikiiji a ŋa ɓaa iŋ ŋaara.
19 Iisa gay poocji. Kar ŋa ɗiyiiji aman : « Yeep gerko, gasgu geeŋjiŋ ho osco maan kaak Buŋ giniijiŋ ho maman ŋa taltu aminduwiŋ. »
20 Gem-ak ɗeettu. Ŋa teestu kaawe ɗo kiɗ kaak ŋu koliy Geegirnay ku Orok. Ŋa osiicog ay maan kaak Iisa giniiji. Gee okiŋco ku dorit kaawoy-at ajbiytu.

Coole ka daatkor iŋ nooye ka micar (Matiye 9.18-26, Luk 8.40-56)

21 Wiktin taat Iisa yeeptu iŋ mark-aba min aar barrer, ŋa paaytu ɗo goŋgumor ho gee dakina asiiji.
22 Ɗo wer-ak, gin gem rakki siŋji Jayrus astu. Ŋaar ko tatkaw ka ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Min ŋa taliig Iisa, ŋa dersitu ɗo uŋji.
23 Ŋa loklikiiji aman : « Romor ta kapak raka mate. As kiiti lee pisiŋjiŋ ɗo kaati, taa coole ! »
24 Hiyya, Iisa ɗeettu iŋ ŋaara. Gee dakina aaɗiigu nam ŋu tiryaaga.
25 Ɗo wer-ak, gin daatik rakki baarti taaɓiyaata. Elgin orok iŋ seer, ŋu miŋa miŋen di.
26 Ta taaɓiy dakina, ta jaaw ɗo gay dawner dakina, ta gaasig ka pisinti. Iŋ taar-at oki ta bal coole, baarti goy miŋa di.
27 Ta dortu gee kaawa ɗo bi ka Iisa, ta siŋjitu moota min aar ta geemir, ta diiriit bit ka kesuuney.
28 Ta giniy pa-ak asaan ɗo adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. »
29 Ek di baarti peytu, ta aawtu ziti kadar ta coole.
30 Ɗo wer-ak, Iisa aawtu kadar gudurre amil min ɗo ziy. Ŋa kolsitu, ŋa indiig gee-ak aman : « Waa diirit kesuuner ? »
31 Maajirnay telkiiji aman : « Ki tala di gee tiryaaciŋ, kar ki indiy kat a " waa ga diirintu " ? »
32 Iisa gay talaag di, ŋa rakiy ibine waa kaak diirga.
33 Daatko-at kolaw obiita, ta teestu azire asaan ta iban maan kaak astiti. Ta astu, ta dersitu ɗo uŋji, kar ta kaawijiit seen okintiti.
34 Iisa ɗiyiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke cooliŋke. Ɓaa iŋ aapiye. Raɗuwke rasiŋke. »
35 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee astu min ger ka Jayrus tatkaw ka ger ka salaaner-aka ho ŋu kaawiiji aman : « Romoŋ taar mat ko. Maa di ki taaɓiyiig pey *Rabbin-aŋka ? »
36 Kar Iisa doriit kaaw-ata ho ŋa telkiiji ɗo Jayrus aman : « Dak gi-nenno kolaw. Aaman di. »
37 Iisa toɗiico ɗo geemir a ŋuu aaɗiŋcoɗo, illa ŋa kol Piyer, Zaak, iŋ siŋji Yaaya.
38 Min ŋu ottu wer kaŋ Jayrus, Iisa gastu gee dakina hawiyaw. Ŋu alaw ho ŋu koolaw.
39 Iisa uŋjitu geero, ŋa kaawiico ɗo gee-ak aman : « Maa di ku aliyo ho ku giniy hawne ? Mic-an taar bal mate, ta weya di. »
40 Gee-ak ajimiyaag Iisa. Kar ŋaar gay imiliig okiŋco kara, illa ɗak aginiyti ku micar iŋ maajirnay ku subba di. Kar ŋa uŋjitu zugar, wer ka mic-at goyiyo.
41 Ŋa obiit min ɗo pisinti ho ŋa kaawiitit aman : « Talita kum ! » Ampa-ak aman : « Gem kol romoy, nu kaawaake : ucu ! »
42 Mic-at uctu puruk, ta teestu jaawe. Elginti orok iŋ seera. Ɗo wer-ak, ta bico sa amallo ho ŋu ajbiytu tak-tak.
43 Kar Iisa karmiig a ŋu kaawenno tak-tak ɗo gemor ho ŋa ɗiyiico pey a ŋuuti bere tee.

6

Iisa ɗo geeger ka Nazareet (Matiye 13.53-58, Luk 4.16-30)

1 Hiyya, Iisa amiltu min ɗo wer-aka,
ŋa ɗeettu ɗo darrey ho maajirnay sa
aaɗiiga.
2 Yiriy ta *sabitdi, Iisa ɓaawtu ɗo
ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho
ŋa teestu garkiye gee. Ŋuur kuuk
cokiyaaga-ak, okiŋco ajbiytu tak-tak.
Ŋu kaawtu benannico aman : «
Kaawnay-aŋ, ŋa gasig min momo ?
Ilimji ho gudurre taat ŋa giniy gamin
kuuk ajbay-aŋ, ŋa gasig min momo ?
3 Yampa, ŋa ginaaɗo gem ka gerkiɗe
atiydi-aka, roŋti ka Mariyam, siŋco
kaŋ Yakuub, Yuusup, Zuud iŋ Simon
? Siŋtay ku daaɗ sa goy iŋ ginte annen
ɗoo di ? » Taar-an ko toɗco aamine.
4 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Ay wero,
nabiiŋce, ŋu karmiyaag di. Illa ɗo
wer kaak ŋu weeyiiga ho ɗo adiy ka
gerco di, ŋu karmiygigɗo. »
5 Ɗo wer-ak, Iisa bal gine gamin
dakina ku ajbay, illa ŋa lee pisiŋji ɗo
gee minaw minaw paa di ku raɗaw
ho ŋu cooltu.
6 Iisa ajbiytu ɗo bi ka imaanco taat
sooɗ-ata.
Kar ŋa jaawig hellinnan ku moota
iŋ geeger ka Nazareet, ŋa garkiyiy
gee.

Ŋaame ka paliinna kuuk orok iŋ seeŋa (Matiye 10.5-15, Luk 9.1-6)

7 Yiriy rakki, Iisa koliig maajirnay
kuuk orok iŋ seera ho ŋa beriico
izinne taat ŋuu atke aariɗna. Ŋa
ŋaamiig seer, seer.
8 Ŋa kaawiico aman : « Yaman ya ku
ɓaawaw, dakoŋ icenno yoo maanna,
wala tee, wala mokolle, wala gurus,
illa doŋkilo.
9 Isoŋ ŋugira ho kesuun sa taat ɗo
ziŋkikon di. »
10 Kar ŋa kaawiico pey aman : «
Ɗo ay ger kaak ku paaytu, goyoŋ
eɗen di nam menuwko yaa gaase. Ya
menuwko gaase, kar kuu ɗeete min
ɗo ger-aka.
11 Kar wer kaak gee pooc obiŋko ho
ŋu pooc cokiye kaawkoŋ gay, ɗeetoŋ
min eɗe ho kokoŋ burintal kuuk ɗo
asiŋko.* Pa-ak yaaco gaare kadar ŋu
gin jookumo. »
12 Maajirnay ɗeettu, ŋu teestu
kaawe ɗo geemir a ŋuu jipte goyiŋco.
13 Ŋu atkiy aariɗna ho ŋu etiliico
sewe ɗo gee kuuk raɗaw, kar gee-ak
cooliyo.

Muutuy ta Yaaya-Batist (Matiye 14.1-12, Luk 9.7-9)

14 Wiktin taat *Herood dortu gee
kaawa bi ka Iisa, siŋji alaw aale,
asaan ŋu ɗiya aman : « Gem-aŋ,
ŋaar Yaaya-Batist ! Ŋaar nooy min ɗo
muuti. Paa ko, ŋa gintu gudurre taat
ŋa giniy gamin kuuk ajbay. »
15 Kar daariŋ a ŋa *Eli. Daariŋ gay
a ŋa nabiiŋce kaak ar nabiinna kuuk
min awalle.
16 Min Herood doriig kaawin-aŋ
okiŋco, ŋa ɗiytu aman : « Ŋa Yaaya-
Batist kaak nu ɗukumtu kaay-ak di
nooye. »
17-18 Ɗo wiktin taat Yaaya goyiy
misa iŋ odinay, Herood gay obit
Herodiyaad, daaciy ta siŋji Pilip.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, Yaaya kaawiiji ɗo
Herood aman : « *Gaanuun baljiŋ
bere botol taat kii obin Herodiyaad,
daaciy ta siŋjiŋ. » Min Herood dortu
pa-ak, ŋa bertu izinne ŋu obiig Yaaya,
ŋu ɗuuniig iŋ jinzirre ho ŋu uŋjiig
daŋaayne.
19 Herodiyaad obiijit ɗo Yaaya, ta
bariya ko muutuy di. Kar ta bal gase
botol.
20 Herood gay karmiyaag Yaaya.
Ya ŋa cokiy kaawoy, kaaw-at barji-
laaga. Iŋ taar-at oki, ŋa el cokiye
kaawnay. Asaan ŋa iban kadar Yaaya
kaawa seene ho ŋa gem selleŋ ɗo uŋji
ka Buŋdi. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Herood
gooyaag min ɗo Herodiyaad.
21 Kar yiriy rakki, Herood gintu
iidin ta alguway. Ŋa koliig agindaw
ku darrer, agindaw ku askirnar ho iŋ
aginay ku Galile okiŋco.
22 Ɗo wer-ak, romti ta Herodiyaad
uŋjitu waare ɗo uŋco ka geemir. Min

* **6:11** 'kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaan sa, ɗo gaayiyco.

Herood iŋ gee kuuk ŋa koltu taliita-
ak, ta ajbiygu nam Herood kaawiitit
a ŋaati bere ay maan kaak ta inditu di.
23 Kar ŋa togiliitit aman : « Iŋ Buŋ,
ya maan kaak ka inditu di, naake
beriɲji yoo cenne† ta meennuwir oki.
»
24 Hiyya, mic-at amiltu, ta indiit
yaaco aman : « Naa indeŋ kat maa ? »
Yaaco gay telkiitit aman : « Ɓaa indig
kaay ka Yaaya-Batist. »
25 Mic-at yeepiiji koɗok ɗo sultan ho
ta kaawiiji aman : « Nu raka kiidu
beriɲji kaay ka Yaaya-Batist annen di
ɗo gartar ! »
26 Ɗo wer-ak, sultan Herood adiy
nigtu. Kar min ŋa togil ɗo uŋco ka
geemir gay, ŋa bal nakire pey ɗo kaa-
woy.
27 Ek di sultan tabirtu askiriɲce ho
ŋa beriiji izinne a ŋa ɓaa iyiɲji kaay
ka Yaaya-Batist. Askiriɲce-ak ɓaawtu
ɗo daŋaayner ho ŋa ɗukumiig kaay ka
Yaaya-Batist.
28 Min ŋa ɗukumga, ŋa iciig ɗo gar-
tar ho ŋa beriitig ɗo gemso-ata. Taar
gay beriitig ɗo yaaco.
29 Wiktin ta maajirnay ku Yaaya
doriit kabarre-at, ŋu asiig ic momtey
ho ŋu tiisiiga.

Bere ka teendi ɗo gee alip beey (Matiye 14.13-21, Luk 9.10-17, Yaaya 6.1-14)

30 Min paliinna yeeptu, ŋu osiiji ɗo
Iisa gamin okiɲco kuuk ŋu gintu ho
ɓilde kaak ŋu ɓilditu gee.
31 Gee dakina asiyo ho ŋu yeepiyo
nam Iisa iŋ maajirnay bal gase wiktin
ta ŋuu tee. Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay
aman : « Yallinte yeero, ku ɓaay ɗak
jammiye sooɗa. »
32 Hiyya, ŋu ŋeptu markaba ho ŋu
ɗeettu keeco yeero.
33 Wiktin taat ŋu ɗeetiy-ak di, gee
dakina ibiniig wer kaak ŋu ɓaayiyo.
Gee ku min ɗo hellinniidi okiɲco
amiltu iŋ asiɲco, ŋu gaɗtu, ŋu ɓaawtu
ɗo wer-aka nam ŋu ogiriico ɗo kuŋ
Iisa.
34 Min Iisa paaytu min ka mark-
abar, ŋa gasiig gee kuuk dakin-aku.
Ɗo wer-ak, ŋa taltu aminduwco,
asaan ŋu ar tamgi kuuk ginno gemco
ka gooyindi. Kar ŋa teestu ɓildiɲco iŋ
kaawin dakina.
35 Wiktin taat pat gal ko, maajirnay
siɲjiiji moota ho ŋu kaawiiji aman : «
Gem kol tacco, pat-an ɗeete ho wer sa
serek.
36 Kaawco ɗo gee-aŋ a ŋuu totire ɗo
hellinniidi ho ɗo geray ku gee kuuk
goy yeero, ŋu ɓaayiy gidiye tee. »
37 Kar Iisa telkiico aman : « Kuŋ
maaniikon di beroɲco tee ! » Ŋuur
gay indiig aman : « Gee-aŋ, gurus
dakin ja kat yaaco nece. Ki raka a ni
ɓaa gidiye paa di walla ? »‡
38 Iisa gay ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ,
dakoŋ tala, ku gin mappa minaw. »
Ŋu daktu tala, kar ŋu kaawiiji aman :
« Ni gin mappa beeyi iŋ boos seera. »
39 Iisa ɗiyiico aman : « Kaawoɲco
ɗo gee-aŋ a ŋuu goye ka gaɲ ka balaɲ.
»
40 Hiyya, ŋu goytu, ŋu ɗeettu werin
dakina, daariɲ miya, daariɲ gay orok
beey.
41 Min ŋu goye, ŋa sokiig mappa
kaak beey iŋ boos kuuk seer-aku,
ŋa jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa
deltu barkin ɗo Buŋdi. Kar ŋa pirsiig
mappa ho ŋa beriicog ɗo maajirnar a
ŋuu ɗeeɗiɲ ɗo gee-aku. Boos ku seer-
ak sa, ŋa ɗeeɗiicog okiɲco.
42 Okiɲco ŋu teetu, ŋu aaytu.
43 Kar maajirin miintu girdin orok
iŋ seer iŋ mappa ho boos kuuk ɗak-
aku.
44 Miday kuuk tee-ak gay yaa nece
ar alip beey pa.§

Jiwi kuuk ka amiydi (Matiye 14.22-33, Yaaya 6.15-21)

45 Min ŋaar-ak, koɗok di, Iisa
ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuu ŋepe ka
markabar ŋuuji ogire ar barrer aaniy
geeger ka Betsayda. Ŋaar gay ɗaktu a
ŋaa ŋaamiɲco ja gee-aku.

† **6:23** ‘cenne’ : Werin daariɲ, ŋu kaawa a ‘serpe’.
‡ **6:37** Wer-aŋ, maajirnay ku Iisa kaaw ɗo bi ka ‘deniye miy seera’. Gurus ŋaar-ak nec iŋ kaak gem yaa gase ɗo koyin porpoɗ ku gawnar.
§ **6:44** ‘alip beey’ : Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osiɲco.

46 Min ŋa ŋ̃aamiigu, ŋa coktu ka
dambar a ŋaa inde Buŋ.
47 Pat gale, maajirnay iŋ markabco
ot ko ɗatik barrer. Iisa gay ɗak keeji
kara.
48 Us teestu abire gidi-gidi-gidi, ŋa
ŋaamiigu nam markabco siŋ̃jaaɗo. Iŋ
ɗatik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi,
ŋa ica botilco nam ŋa gaay biriŋ̃co.
49 Wiktin taat ŋu taliig Iisa jaawa ka
amiydi-ak, ŋuur a wal ta kelmo ho ŋu
teestu koole raɗa.
50 Okiŋ̃co min ŋu taliiga-ak, kolaw
uŋ̃jiico tak-tak. Kar koɗok di Iisa diyi-
ico aman : « Oboŋ aditko ! Ŋa nunun
di, dakoŋ ginenno kolaw. »
51 Kar ŋa coktu iŋ ŋuura ka mark-
abar, us peytu min ɗo abiriŋ̃ji ho
maarjirnay sa ta bico amallo.
52 Ŋu ajbiytu-ak asaan maan ka Iisa
gintu iŋ mappa-ak sa, ŋu bal ibine
baay, kayco ɗibire.

Coole ka geemir ɗo kiɗ ka Zenezareet
(Matiye 14.34-36)

53 Min Iisa iŋ maajirnay aaliig
barre-ak, ŋu ottu ɗo kiɗka Zenezareet
ho ŋu peyiig markabco ɗo goŋgumor.
54 Ŋu paaytu keɗer, koɗok di gee
ibiniig Iisa.
55 Gee-ak jaawiig kiɗ ka Zenezareet
okiŋ̃ji, ŋu miniy ziŋkico ɗo wer ka Iisa
ottu, kar ŋu iyiijig geeŋ̃co kuuk raɗaw
iŋ dariŋgilnico.
56 Ɗo ay helline wal geeger wal ɗo
geray ku gee kuuk goy yeero, ŋu im-
iliig geeŋ̃co ku raɗaw ɗo wer ka berel.
Kar ŋu ŋ̃armiliiji a ŋaa rasiŋ̃co ŋuu
diire kin bit ka kesuuney-at ɗi. Paa
ko, okiŋ̃co kuuk diirta-at cooltu.

7

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi
(Matiye 15.1-9)

1 Gee ku ŋu koliy *Pariziyenna iŋ
agindaw daariŋ̃ ku *gaanuun ka *Yu-
udinnar astu min Zeruzaleem. Ŋu
ŋ̃umiiji ɗo Iisa.
2 Ŋu tal maajirnay daariŋ̃ bal
karmiye ace ka pisiŋ̃co ar ka agiŋ̃iyco
gingiy ya ŋu raka tee.
3 Ka seener gay, Pariziyenna iŋ Yu-
udinna okiŋ̃co, ŋuur karmiya kaaw
taat aginiyco rasiico. Uudin ta aadin
ta aginiyco, ŋuur taaɗo ya ŋu bal ace
pisiŋ̃co samaane.
4 Ŋ̃a ŋu yeep min ɗo suuginer, ŋu
aca ja asiŋ̃co kar kat ŋu tiyiyo. Ta
taar-anno ɗi, ŋu karmiya pey gamin
ku pey kuuk aginiyco gaariico ar ace
ka *kordindinar, ka balsinsindi iŋ ka
koŋgilgildi ku hadinner.
5 Pariziyenna iŋ agindaw ku
gaanuun ka Yuudinnar indiig Iisa
aman : « Maa di maajirnaŋ̃ iciyɗo
kaaw taat aginiyte rasiite ? Ya ŋu raka
tee, maa di ŋu acgiyɗo pisiŋ̃co ar kaak
aginiyte ɗiyiite ? »
6 Iisa ɗiyiico aman : « Taloŋ gee
kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco
keetiti-aŋku ! Kaaw taat Buŋ ɗiytu ɗo
bi kaŋko, taar ka seener. Ŋa kaaw
awalle iŋ bi ka nabi Ezaayi aman :
" Gee ŋuur-aŋ beraadu horoomin iŋ
biŋkico di,
kar aditco gay serek min nunu.
7 Abaadin taat ŋu abdiyin-an, taar
uca maalan di,
asaan garaan taat ŋu garkiyiy
gee sa,
geen di imilit min ɗo kayco. "* »
8 Kar Iisa kaawiico pey aman :
« *Gaanuun kaak Buŋ kaawtu, kuŋ
rasig serpiya, kar ku karmiya kat
kaaw ta geemir.
9 Ku zeeɗa pooce gaanuun ka
Buŋdi, kar ku makiig iŋ kaaw ta
aginiydi !
10 Muusa, ŋaar ɗiyko aman :
" Ber horoomine ɗo yaako iŋ takko. "
Ŋa ɗiy pey aman :
" Waan kaak niga biy iŋ tacco wala iŋ
yaaco,
taŋ̃ji-at, illa muutu. "†
11 Kar kuŋ gay garkiya gee a ŋuu
kaawe ɗo aginiyco aman : " Maan
kaak zer naako bere ka gaayor, taar-
at *satkin taat waaliya Buŋ, "

* **7:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.13. † **7:10** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16.

12 ho ansi-ak, ŋu gediraaɗo pey ŋuuco
bere.
13 Kaawin kuuk ku gaariy ɗo ziŋkiko,
ŋuur deet kaaw ta Buŋdi. Ku gina pey
gamin dakina kuuk ar ŋuur-aŋku. »

Gamin kuuk nigaag gem ɗo uŋji ka Buŋdi
(Matiye 15.10-20)

14 Kar Iisa koliig pey gee, ŋa kaawi-
ico aman : « Laaŋ ɗeŋginko samaane
ho cokiyoŋ ! Naako dele daŋla.
15 Maan kaak gem tiyiy, ŋaar ni-
gaagɗo ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋaar maan
ka amila min ɗo gelbiney kat nigaag
ɗo uŋji ka Buŋdi. [
16 Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane kuu cokiye. »]‡
17 Wiktin ta Iisa rasiig gee ŋa uɲjitu
geero, maajirnay indiig aman : «
Gaarniɲ ja baat ta daŋlal-anta. »
18 Iisa telkiico aman : « Kuŋ kayko
ɗibir ga ? Taloŋ, maan ka gem tiyiy-
ak, ŋaar niggigɗo ɗo uŋji ka Buŋdi.
19 Maan ka gem tiyiy-ak, ŋaar
uɲja ɗo adiy, kar ba aaro, gem-ak
ɓaay dooye. Maan ka gem tiyiy-ak,
ŋaar ɲaamgigɗo ŋaa gine gamin ku
samaanno. » Iisa kaawtu pa-ak a
gamin okiɲco, ŋuur ku teendi.
20 Kar Iisa kaawtu pey aman : «
Kaaw ta gem kaawiyo iŋ maan ka
ŋa giniyo, ŋuur di nigaag ɗo uŋji ka
Buŋdi.
21 Asaan min ɗo gelbiney-ak ko
amiliy pikirre taat samaanno ta
ɲaamiig ɗo ɓaaye kaak muɲjam, ɗo
kokinaw, ɗo dee ka geemir,
22 ɗo kokine ka miday wal daaɗ
kara. Ampaa ko, ŋu giniy tamaanaw,
ŋu giniy motol, ŋu caaciyiy gee, ŋu
giniy ta ŋu rakiyo, ŋu giniy hasuudi-
naw, ŋu nigiy biŋkico iŋ eeɲco, ŋu iciy
ziŋkico, ho ŋu poociy jipte goyiɲco.
23 Ŋuur-aŋ ko gamin ku samaanno
kuuk amila min ɗo adiy ka gemor, ho
nigaag ɗo uŋji ka Buŋdi. »

Ase ka daatik taat Yuudiɲcaɗo
(Matiye 15.21-28)

24 Min Iisa gaasiit kaawoy, ŋa uctu
min ɗo wer-aka ho ŋa ɗeettu ɗo kiɗ
ka Tiir. Ŋa uɲjitu ɗo ger rakki, ŋa
rakaaɗo waan yaa ibine a ŋa goy eɗe.
Kar gay, ŋa bal gedire cigile ziy.
25-26 Tala kar daatik rakki romti
ariɗ obta dortu gee kaawa ɗo bi ka
Iisa, ta asiiji. Taar gay Yuudiɲcaɗo,
ŋu weeyit ɗo geeger Siri ɗo ka kiɗ ka
Penisi. Min ta asiiji, ta dersitu ɗo uŋji
ho ta marmiliiji aman : « Gem kol
tacco, baaɲu ! Atkig ariɗ-aŋ min ɗo
romor. »
27 Iisa ɗiyiitit aman : « Ras ja koogin
yaa aaye ! Yampa, kuuniyaaɗo ŋuu
iciɲji tee ka kooginar ho ŋuu oriɲ ɗo
kaɲir. »
28 Daatko-at kaawiiji aman : « Gem
kol *Rabbiney, kaawoɲ-an ka seener.
Kar kaɲ sa, ŋuur tiya meerin kuuk
gaama min ɗo pise ku kooginar di. »
29 Min pa-ak, Iisa ɗiyiitit aman : «
Kaawke ka seener ! Yeep ko gerke,
ariɗ, ŋaar amil ko min ɗo romke. »
30 Hiyya, daatko-at ɗuwtu geero.
Min ta ote, ta gasiit romti ariɗ rasta
ho ta jammiya ko ka daŋlil.

Coole ka gem kaak duŋguyuuyu

31 Min Iisa kaawtu iŋ daatko-at, ŋa
ɗeettu min kiɗ ka Tiir, ŋa aaɗtu min
kiɗ ka Sidon iŋ kiɗ kaak ŋu koliy Gee-
girnay ku Orok ho ŋa birtu ɗo biy
barre ka Galile.
32 Ɗo wer-ak ŋu iyiiji gem kaak
duŋguyuuyu ho gaayay amallo. Ŋu
marmiliiji ɗo Iisa a ŋaa lee pisiɲji ɗo
gem-ak ŋaa coole.
33 Min ŋaar-ak, Iisa obiig gem-aka,
ŋa imiliig serek min ɗo geemir ho ŋa
kolɲiijig ɗeŋginay ku gem-ak iŋ kor-
may§, kar ŋa pictu ulɲa ɗo kormay ho
ŋa diirijiit leesey ta gem-aka.
34 Iisa kociltu kuwa, ŋa niiztu ho ŋa
ɗiyiiji ɗo gem-ak aman : « Eppata ! »
ansi-ak aman : « Pilu ! »
35 Ɗo wer-ak, koɗok di, gem-ak
teestu cokiye, leesey teestu awke, ho
ŋa baagtu kaawe samaane.

‡ **7:16** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.
§ **7:33** 'kormay' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'pernay'.

36 Iisa kaawiico ɗo gee okiŋco aman : « Dakoŋ kaawenno ɗo gemor. » Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋuur gay totiraat kat kaaw ɗo geemir.
37 Gee-ak ajbiytu tak-tak ho ŋu ɗiytu aman : « Way, gem-aŋ gina riy samaane nam duŋguyuuyin sa, ŋa coolaagu ŋu doriyo ho gee kuuk gaayiyco amallo sa, kaawiyo ! »

8

Bere ka teendi ɗo gee alip pooɗ (Matiye 15.32-39)

1 Ɗo wiktin taar-at gee dakina ŋumtu ho ŋu ginno maan ka teendi. Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay ho ŋa ɗiyiico aman :
2 « Gee-aŋ, nu tala aminduwco, asaan mena subba ŋu goy iŋ nun di ho ŋu ginno maan ka teendi.
3 Ya nu ŋaamaag aditco aaye, gudurrico yaa arme botildi, asaan daariŋco as min serek. »
4 Maajirnay telkiiji aman : « Kalaan ta aŋka, kar giico gase tee momo kaak yaa neciŋco ? »
5 Iisa indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » Ŋuur gay aman : « Ni gin mappa peesira »
6 Kar Iisa kaawiico ɗo gee-ak a ŋuu goye keɗer. Hiyya, ŋa sokiig mappa kaak peesir-aka, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiiga ho ŋa beriicog ɗo maajirnay a ŋuuco ɗeeɗiŋji. Hiyya, maajirnay ɗeeɗiicog ɗo gee-aku.
7 Ŋu gin oki teŋilna minaw-minaw pa. Iisa deliiji barkin ɗo Buŋdi ɗo teŋilna-aku ho ŋa ɗiyiico ɗo maajirnay a ŋuuco ɗeeɗiŋco oki !
8 Okiŋco, ŋu teetu, ŋu aaytu. Maajirna soŋkiig kaak ɗake nam ŋu miin girdin peesira.
9 Miday ku tee-ak yaa nece alip pooɗ pa.* Iisa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ kate ! »
10 Kar koɗok di, ŋa ŋeptu markaba iŋ maajirnay ho ŋu ɓirtu ɗo kiɗ ka Dalmanuta.

Inde ka gamin kuuk ajbay (Matiye 16.1-4)

11 *Pariziyenna astu, ŋu teestu meele iŋ Iisa. Ŋu rakiiji ɗibe. Ŋu indiig a ŋaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min ɗo Buŋdi.
12 Iisa niiztu puus kar ŋa ɗiytu aman : « Maa di gee ku diŋka indiy maan kaak ajbay ? Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ, nu gediraaɗo naaco gine maan kaak ajbay loco. »
13 Kar ŋa rasiigu, ŋa ŋeptu markaba ho ŋa aaltu aar barrer.

Maajirnay ku Iisa bal ibiniŋ misa (Matiye 16.5-12)

14 Min ŋu ottu ɗatik barrer, maajirnay pakirtu a ŋu bal ice tee, ŋu gin mappa rakki di ɗo markabco.
15 Iisa taayiigu aman : « Yaman pakiroŋ ! Goyoŋ goɗom min gel ta Pariziyennar iŋ ta *Herood. »
16 Maajirnay kaawtu benannico aman : « Ŋa kaawiite pa-ak asaan gi bal ice mappa-aŋ di walla ? »
17 Iisa ibiniit pikirrico ho ŋa indiig aman : « Maa di ku kaawiy aman : " Gi bal ice mappa-aŋ di walla ? " Yoo diŋ sa ku tallo misa walla ? Kayko icɗo misa ? Ŋu goy misa bombo di ?
18 Ku talig gamin okiŋco kuuk nu gintu ho ku dorig gamin okiŋco kuuk nu ɗiytu, kar kayko icɗo di bat.
19 Wiktin taat nu pirsiig mappa ka beeyi, miday alip beey teetu, ku miin girdin minaw iŋ ka ɗake ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin orok iŋ seera. »
20 Kar Iisa indiigu pey aman : « Hadi wiktin taat nu pirsiig mappa ka peesira, gee alip pooɗ teetu-ak gay, ku miin girdin minaw iŋ ka ɗake ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin peesira. »
21 Iisa ɗiyiico pey aman : « Yoo diŋ sa ku ibinginno a nu waa ? »

Pile ka noolol

22 Hiyya, Iisa iŋ maajirnay ottu Betsayda. Annere, ŋu ɗaaŋiiji nool rakki, kar ŋu marmiliiji aman : « Gem kol *Rabbiney, baaŋu ! Diirga, ŋaa pile. »

* **8:9** 'alip pooɗ' : Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osiŋco.

23 Iisa obiig pisiŋji ka nool-ak, ŋa imiliig serek min ɗo helliner. Kar ŋa giniiji uliŋ ɗo odinay, ŋa leeyiiji pise ho ŋa indiig aman : « Ek kat ki tala maanna ? »
24 Nool-ak telkiiji aman : « Nu tala gee ar atay, kar ŋu jaawaw. »
25 Iisa leeyiiji pey pise ɗo odinay. Gem-ak odinay piltu. Ŋa taliy ko karaŋ.
26 Min ŋaar-ak, Iisa ɗiyiiji aman : « Ɗeet ko gerko, dak jagenno ɗo helliner. »

Piyer ɗiya a Iisa, ŋaar Masi (Matiye 16.13-20, Luk 9.18-21)

27 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ɗeettu ɗo hellinnan ku moota iŋ kiɗ ka Sezare ka Pilip. Ɗo botildi, ŋa indiig maajirnay aman : « Ɗo bi kanto, gee kaawa a nu waa ? »
28 Ŋuur gay telkiiji aman : « Daariŋ kaawa a ki Yaaya-Batist, daariŋ, a ki Eli, ho daariŋ gay, a ki min nabiinna ku min awalle. »
29 Kar Iisa indiig pey aman : « Hadi kuŋ gay ɗiya a nu waa ? » Piyer telkiiji aman : « Kiŋke Masi kaak Buŋ doɓtu. »
30 Kar Iisa karmiig maajirnay a ŋu kaawenno tak-tak ɗo waanna a ŋaar ko Masi kaak Buŋ doɓtu.

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋji (Matiye 16.21-28, Luk 9.22-27)

31 Kar Iisa teestu pey ɓildiŋ maajirnay aman : « Illa nun *Roŋ gemor, naa taaɓiyeŋ ja dakina. Aginay ku darrer, aginday ku gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi yaan poocindu. Ŋuu asiin deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »
32 Ŋa kaawcot ko waraŋ di. Kar Piyer imiliig serpiya ho ŋa leesiiji.
33 Kar Iisa kolsiig maajirnay ho ŋa uciiji ɗo Piyer aman : « Ɓaa annere, Seetan-aŋka ! Pikirreŋ, taar arro iŋ ta Buŋdi, taar ta geemir di. »

Maman gii aaɗiŋ Iisa

34 Kar Iisa koliig gee kuuk dakina ho iŋ maajirnay, ŋa ɗiyiico aman : « Ya waan kaak rakaan aaɗindu, ŋaa pooce pey bariye galal ta meeŋji, ŋaa iciŋ etoy ka taaɓiner ho ŋaan aaɗindu.
35 Asaan waan kaak raka jile goyiŋji ka meeŋji, ŋaa rawtiŋji. Kar waan kaak rawtaag goyiŋji ɗo bi kanto ho ɗo bi ka Kabarre ta Gala gay, ŋaa gase goye kaak taɓ.
36 Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit ɗo pisiŋji ho ŋa rawtig goyiŋji, ŋaar-ak galilti gay maa ?
37 Ŋaa bere maa ŋaa gidiye goye ka gaasɗo ?
38 Gee ku diŋka, ŋuur gina taat samaanno ho ŋu newsiji kop ɗo Buŋdi. Ya gem kaak gina sokaŋ lotu iŋ ɗo kaawnar ɗo uŋco ka gee-aku, nun Roŋ gemor oki, naaji gine sokaŋ ɗo wiktin taat naa ase iŋ *darjin ta Tanni ho iŋ ta *ɗubal ku Buŋdi kuuk *cawar oki. »

9

1 Iisa ɗiyiico pey aman : « Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ, daariŋco mataaɗo di ŋuu talin *Meennaw ta Buŋdi asa iŋ gudurre. »

Newse ka wijeen ta Iisa (Matiye 17.1-13, Luk 9.28-36)

2 Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak iŋ Yaaya ho ŋa iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok. Tala kar Iisa ziy newse.
3 Kesuuney ɗeettu portik kar nam ta diya odina. Min irŋen di, ɗo adiy ka kiɗar okiŋji, ginno gem kaak ya acin portik ansi.
4 Ta bite-aŋ di, maajirna taltu nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, ŋuur Muusa iŋ *Eli kat kaawa iŋ Iisa.
5 Hiyya, Piyer kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki ɗo Muusa ho rakki gay ɗo Eli. »
6 Kar Piyer gay ibanno taat ŋaa kaawe, asaan kolaw obgu.
7 Min Piyer kaawa misan di, uc gootiigu ho min ɗo uc-at amila gaay kaawa aman : « Ŋaar-aŋ Roŋdu, nu elgig dakina. Cokiyon kaawoy ! »

8 Koɗok di, maajirnay taliy-ak Muusa iŋ Eli sawle, illa Iisa keeji di goya.
9 Min ŋu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakoŋ kaawenno ɗo waanna ɗo maan kaak ku taltu-aŋka nam nun *Roŋ gemor, naa nooyeŋ̃ ja min ɗo muuti. »
10 Ŋu ooyiit kaawoy. Kar ŋu teestu inde ziŋkico aman : « Ŋa raka kaawe maa, ŋa ɗiyiy a " naa nooyeŋ̃ ja aŋka ? " »
11 Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa aseŋ̃ ja ? »
12 Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, ŋaa leeŋ̃ gamin-aŋ ɗo botilco. Kar ku iban di ŋu siir ɗo Kitamner a nun Roŋ gemor, naa taaɓiye dakina ho gee yaan poocindu.
13 Kar gay nu kaawaako, Eli ŋaar as ko, kar gee gay taaɓiyig ar taat ŋu rakiyo uudin taat Kitamne kaawtu. »

Coole ka gem kaak gin punpun (Matiye 17.14-21, Luk 9.37-43a)

14 Wiktin ta Iisa iŋ maajirnay ku subba yeepiy ɗo eeŋ̃co, ŋu gastu gee dakina ŋ̃umco ɗo eeŋ̃co-aku. Min gee-ak, goy oki agindaw ku gaanuundi meela iŋ ŋuura.
15 Min gee-ak taliig Iisa, ŋu raastu, ŋu gaɗtu a ŋu ɓaaji ooye.
16 Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela ɗo bi ka moo iŋ agindaw-aŋku ? »
17 Gem rakki min ɗatik geemir ɗiyiiji aman : « Gem kol tacco, nu iyjiŋ roŋdu, kiidu cooliŋ̃ji. Ŋa gin aariɗ ka toɗaaji kaawo.
18 Ay wer kaak aariɗji ucji, ŋa accigig keɗer nam biy amila toppiyo, ŋa eeyma saaŋji ho ziy aayiy yap. Nu indig maajirnaŋ̃ a ŋuuji atkiŋ̃ji, kar gay, ŋu bal gedire. »
19 Iisa kaawiico aman : « Kuŋ gee ku diŋka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa sooɗa. Ɗakdu mena mina naa goye iŋ kuŋko ho naako sosiŋko pey ? Iyiig roŋji-aŋ anne. »
20 Kar ŋu iyiijiga. Min aariɗ talig Iisa-ak, ŋa azbiig mic-ak zid-zid-zid. Ŋa galtu keɗer, ŋa tuŋkiliyo nam biy amila toppiyo.
21 Iisa indiig takaŋ̃ mic-ak aman : « Min kimin aariɗ-aŋ obiiga ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Min ŋa kapaki.
22 Kun kawta, aariɗ ŋ̃aamgig ɗo aki wal ɗo amiydi, ŋa rakiy deeŋ̃ji. Ya kii gedire kiini gaaye, tal aminduwni. »
23 Iisa telkiiji aman : « Maa di ki ɗiyiy a " ya ki gedire kiini gaaye ? " Ɗo ŋaar kaak aamine, botol goya a ŋaa gine ay maanna. »
24 Koɗok di, takaŋ̃ mic-ak kaawtu raɗa aman : « Nu aamin kadar kii gedire giniŋ̃ maanna-aŋka. Kar gay, gaayorduut pey imaandu ! »
25 Min Iisa taltu kadar gee ŋ̃uma ŋ̃umen di-ak, ŋa leesiiji ɗo aariɗ-ãk aman : « Kiŋ aariɗ, ki ginaag gee duŋguyuuyna ho ki toɗa awke ka leeser. Yalla amal rasig mic-aŋka ho dak yeepenno pey tak-tak ! »
26 Aariɗ-ak kooltu raɗa, ŋa azbiig mic-ak zid-zid-zid, kar ŋa amiltu. Ɗo wer-ak, mic-ak weytu lasaaŋ̃ nam gee ku goy eɗe-ak kaawiy aman : « Ŋa mate ! »
27 Hiyya, Iisa obiig min ɗo pisiŋ̃ji, ŋa copiliiga ho mic-ak peytu.
28 Wiktin ta Iisa uŋ̃jitu geero, maajirnay indiig aman : « Gem kol tacco, maa di ni baltu gedire atkiŋ̃ aariɗ-aŋka ? »
29 Iisa gay telkiico aman : « Kar gay, aariɗ ŋaar-aŋ, kuu gedire imiliŋ̃ji-ak, illa iŋ inde ka Buŋdi ja. »

Iisa kaawa pey ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋ̃ji (Matiye 17.22-23, Luk 9.43-45)

30 Min ŋaar-ak, Iisa ɗeettu min eɗe iŋ maajirnay ho ŋu aaɗtu min kiɗ ka Galile. Iisa rakaaɗo gee ya ibine wer ka ŋa goyiyo,
31 asaan ŋa garkiyaag maajirnay. Ŋa ɗiyiico aman : « Nun roŋ gemor, ŋu asaan berin ɗo pise ka midir, ŋuun deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »
32 Kar ŋuur gay bal ibinin baat ta kaawoy. Paa ko, ŋu gintu kolaw taat ŋuu indiŋ̃ Iisa ɗo bi ŋaar-aka.

Inde kaak a waa tatik paka (Matiye 18.1-5, Luk 9.46-48)

33 Hiyya, ŋu ottu kat Kapernayuum. Wiktin ta ŋu goyiy geero, Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela ɗo bi ka moo botildi ? »
34 Ŋuur gay bugum cit-cit, asaan botildi, ŋu meel benannico a ŋuu ib-ine waa kaak tatik paka.
35 Min ŋaar-ak, Iisa goytu keɗer, ŋa kolig maajirnay ku orok iŋ seera, ŋa ɗiyiico aman : « Ya gem kaak raka ogire ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋaa ɗake aar ta eeŋ̃ji ho ŋaa gine gay riyco. »
36 Kar Iisa obtu mic rakki, ŋa iyiig ɗo ɗatikco, ŋa diyiig ɗo tumkay ho ŋa ɗiyiico aman :
37 « Gem kaak obig mic-aŋ samaane ɗo bi kanto, ar ŋa obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, ŋa da obɗo nun di, ŋa obig ŋaar kaak ŋ̃aamintu. »

Waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar kaŋko (Luk 9.49-50)

38 Yaaya ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ni gas gem kaak atka aariɗna iŋ siŋji kuŋ̃ji ho nin gay toɗaaji asaan ŋaar iŋ gintenno. »
39 Kar Iisa gay kaawtu aman : « Dakoŋ̃ji toɗenno. Asaan ginno waan kaak yaa gedire gine maan kaak ajbay iŋ siŋ kunto ho ba aar, ŋaa nige pey biy iŋ nunu.
40 Waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar kaŋko.
41 Gem kaak gaayaako, Buŋ yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, ŋaa gasin haginey yoo ŋa beraako amay sooɗku maala pondik-aŋ di ɗo saan ta ku geeŋ̃ji ku Masi. »

Gale kaak ɗo zunuubinnar (Matiye 18.6-9, Luk 17.1-2)

42 Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak uŋ̃ja rakki min eeŋ̃ji kuuk imaanco sooɗa ɗo zunuubinnar, ŋuuji ɗuune tolo ɗo gaayay ho ŋuu acciŋ̃ ɗo barrer sa guna.
43 Ya pisiŋ̃jiŋ kat iyaaciŋ ɗo zunuubinnar-ak, ɗukumga. Gunjiŋ kii uŋ̃je iŋ pisiŋ̃jiŋ rakki di ɗo goye ka gaasɗo min kii uŋ̃je iŋ pisiŋ̃jiŋ seerco ɗo ak taat matɗo. [
44 Ɗo wer ŋaar-ak, gur ku matɗo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.]*
45 Ya asiŋ̃jiŋ kat iyaaciŋ ɗo zunuubinnar-ak, ɗukumga. Gunjiŋ kii uŋ̃je iŋ asiŋ̃jiŋ rakki di ɗo goye ka gaasɗo min kii uŋ̃je iŋ asiŋ̃jiŋ seerco ɗo ak taat matɗo. [
46 Ɗo wer ŋaar-ak, gur ku matɗo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.]†
47 Ya odoŋ̃ di iyaaciŋ ɗo zunuubinnar-ak, ɗimta. Guna kii uŋ̃je iŋ odoŋ̃ rakki di ɗo *Meennaw ta Buŋdi, min kii uŋ̃je iŋ odinaŋ̃ seerco ɗo ak taat matɗo.
48 Ɗo wer ŋaar-ak, gur ku matɗo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.
49 Uudin taat ak siyiig hadinne ho uudin taat maral giniig tiw gala, Buŋ sa icit taaɓine, ŋa newsiig gemo, ŋa giniy *cawar.
50 Ku iban tam kadar maral ŋuur gala. Kar ya ŋuur kat cille gay, kuuco gaaye maa, ŋuu aawe ? Ŋaar-ak, kuŋko oki goyoŋ gala ar maral ho goyoŋ iŋ aapiye benanniko. »

10

Garaan ɗo bi ka totiriikar (Matiye 19.1-12, Luk 16.18)

1 Min ŋaar-ak, Iisa uctu min eɗe, ŋa ɓaawtu ɗo kiɗ ka Zuude, aar barre ka Zurdan. Pey gee dakin aale ŋ̃umiiji, ŋa teestu garkiyiŋ̃co uudin ta ŋa garkiygiigu.
2 *Pariziyenna daariŋ̃ ɓaawiiji moota, ŋu rakiy gaase ɓaay. Paa ko, ŋu indiig aman : « *Gaanuunte bera botol taat gem yaa totirin daaciy walla ? »
3 Kar Iisa gay telkiico aman : « Muusa gay, ŋaar rasko maa gaanuun da ? »

---

* **9:44** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.
† **9:46** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

4 Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Muusa
ber botol a gem ya siire maktumne ta
totiriikar ho ŋaa totirin daaciy. »
5 Min Iisa dortu pa-ak, ŋa ɗiyiico
aman : « Muusa berko botol taat kuu
totiriŋ daɗitko asaan kayko bombo.
6 Yampa, ɗo teesindi, Buŋ kilgiyit
duniine, ŋa kilgiyig mitko iŋ daatko.*
7 Ɗo bi ŋaar-ak ko, mitko yaa rasiŋ
tacco iŋ yaaco, ŋa ɓaayiy ŋ̃ume iŋ
daaciy,
8 ho seerco, ŋuu gine ar gem rakki di
ɗo uŋji ka Buŋdi. Ampa-ak, ŋu seerro
pey, ŋu ŋ̃um ko gem rakki di.†
9 Maan kaak Buŋ ɗuunga-ak, gem
ipiraagɗo. »
10 Wiktin taat ŋu uŋ̃jitu geero, maa-
jirnay ku Iisa indiig pey ɗo bi ka totiri-
ikar.
11 Ŋa kaawiico aman : « Gem kaak
totirit daaciy ho ŋa obtu ta pey, ŋaar-
ak kokina karan di.
12 Ar taar-an ko, geem taat rasig
mitti ho ta obtu ka pey, taar-at kokina
karan di. »

Iisa barkiya koogina
(Matiye 19.13-15, Luk 18.15-17)

13 Gee iyiiji koogin ɗo Iisa a ŋaaco
lee pise, ŋaa barkiyiŋco. Kar maajir-
nay gay leesiico ɗo gee-aku.
14 Min Iisa taliig maajirnay
leesaaco ɗo geemir-ak, ŋa dapiŋ̃tu ho
ŋa ɗiyiico aman : « Rasoŋ koogin-aŋ
yaadu ase. Dakoŋ̃co toɗenno, asaan
*Meennaw ta Buŋdi taar ɗo gee kuuk
ar koogin-aŋku.
15 Ka seener nu kaawaako, ya waan
kaak bal ooyin Meennaw ta Buŋdi ar
mico, ŋa uŋ̃jaaɗo tak-tak. »
16 Hiyya, ŋa baamiyiig koogina, ŋa
leeyiico pise ho ŋa barkiyiigu.

Iisa iŋ gay gamnar
(Matiye 19.16-30, Luk 18.18-30)

17 Ɗo wiktin ta Iisa amiltu ko, gem
rakki ŋaamiig iŋ gaɗiy. Ŋa dersitu
ɗo uŋji, kar ŋa indiig aman : « Gem
kol tacco, kiŋ kaak selleŋ̃, naa gine
maman naa gase goye ka gaasɗo ? »
18 Iisa gay ɗiyiiji aman : « Maa di ki
koliin a nu selleŋ̃ ? Ginno gem kaak
selleŋ̃ ɗo kiɗar, illa Buŋ keeji di.
19 Kiŋ ibingig gaanuun kaak Buŋ
bertu ɗo geemir : " Dakoŋ deenno
gee, kuŋ miday, dakoŋ kokinenno
daaɗ kara ho kuŋ daaɗ oki, dakoŋ
kokinenno miday kara, okiŋko,
dakoŋ kokinenno gamna, dakoŋ
raadenno iŋ siŋ ku gemor, dakoŋ
diyenno kaaw ɗo gemor, beroŋ
horoomin ɗo aginiyko. " »‡
20 Gem-ak telkiiji aman : « Gem
kol tacco, nu karmiyiig gaanuun-ak
okiŋ̃ji min nu kapak di. »
21 Iisa taliig gem-ak ajbiyga ho ŋa
elgig dakina, ŋa kaawiiji aman : «
Ɗakjiŋ pey maan rakki : ɓaa gidiyig
gamnaŋ̃ okiŋ̃co ho ɗeeɗig gurus-ak ɗo
pokirnar. Paa kat, kii leeŋ̃ malleŋ̃ ɗo
uŋji ka Buŋdi. Kar asu, aaɗnu. »
22 Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa
yiimiit wijeeney asaan ŋa gay gam-
nar.
23 Iisa taliig maajirnay kuuk goy ɗo
serpey, ŋa ɗiyiico aman : « Uŋ̃je kaak
ɗo *Meennaw ta Buŋdi, ŋaar raɗa ɗo
gay gamnar ! »
24 Kaawoy-at uŋ̃jiico kolaw ɗo maa-
jirnay. Kar Iisa ɗiyiico pey aman : «
Gem kol siŋtay, uŋ̃je ka ɗo Meennaw
ta Buŋdi, ŋaar raɗa !
25 Lokumo gediraaɗo taa bire min
ɗo bee ka ripirrer. Kar ɗo gay gamnar
gay, uŋ̃je ɗo Meennaw ta Buŋdi yaaji
gine pey raɗ paka. »
26 Ɗo wer-ak, maajirnay ajbiytu
tak-tak, ŋu indiy ziŋkico aman : « Di
ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile ? »
27 Kar Iisa gay taliig yalaaŋ ho ŋa
ɗiyiico aman : « Maan kaak patiya
kayco ku geemir, ɗo Buŋdi gay, ŋa
meleŋ̃ di. »
28 Min ŋaar-ak, Piyer ɗiyiiji aman :
« Cokay, ni rasig gamin okiŋ̃co a niiŋ̃
aaɗe. »
29-30 Kar Iisa ɗiytu aman : « Ka
seener nu kaawaako, ya gem kaak
rasig geriy, siŋtay, aginiyji, koogi-
nay wala morgoy ɗo saan tanto iŋ

* **10:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.27, 5.2. † **10:8** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.24. ‡ **10:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20.

Kabarre ta Gala, ɗo goye ka diŋka, ŋaa gase pey pak miya : geray, siŋta, aginay, koogina iŋ morgina. Wariy sa, ŋaa gase. Kar ɗo wiktin taat yaa ase neginda gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo.
31 Gee dakina kuuk ogir diŋka yaa ɗake aaro, ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

Iisa kaawa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiŋ̃ji
(Matiye 20.17-19, Luk 18.31-34)

32 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ictu botol ta Zeruzaleem. Iisa ogirico. Kar maajirnay iŋ gee kuuk aaɗaagu, kolaw uŋ̃jiico ɗo maan ka yaaji ase Zeruzaleem. Iisa koliig maajirnay ku orok iŋ seera, ŋa teesiico gaare maan ka yaaji ase.
33 Ŋa kaawiico aman : « Cokiyoŋ, diŋ gi coona Zeruzaleem. Anner ko, nun *Roŋ gemor, ŋuun berin ɗo pise ku agindaw ku gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi, ŋuu dee kaawco a ŋuun deendu. Kar ŋuun berin ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo.
34 Gee-ak yaadu samtiye, ŋuudu pice ulŋ̃a, ŋuun koocindu iŋ korɗiŋgo ho ŋuun deendu. Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »

Inde kaŋ̃ Zaak iŋ Yaaya
(Matiye 20.20-28)

35 Min ŋaar-ak, Zaak iŋ Yaaya, koogi-nay ku Zebede, ɓaawiiji moota ɗo Iisa ho ŋu ɗiyiiji aman : « Gem kol tacco, ni raka kiini giniŋ̃ maan kaak niiŋ̃ inde-aŋka. »
36 Iisa indiigu aman : « Ku raka naako gine maa ? »
37 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ya ki icit Meennuwiŋ, ni raka gemni rakki yaa goye ɗo meedaŋ̃ ho rakki gay ɗo ŋ̃ugilaŋ̃. »
38 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Kuŋ bal ibine baay ta maan kaak ku indiyaŋka. Kuu gedire kuu seen *kordindi ta taaɓiner taat naa see-anta walla ? Kuu gedire ooyiŋ *batem ka taaɓiner kaak eraanu-aŋka walla ? »
39 Ŋuur gay telkiiji aman : « Hii, nii gedire. » Iisa kaawiico aman : « Ka seener, kuu gedire see kordindir taat naa see ho kuu ooyiŋ̃ batem kaak nu kaawtu.
40 Kar ɗo goye kaak ɗo meedar wala ɗo ŋ̃ugilal gay, nun ginno botol ta naa beriŋ̃ji. Werin ŋuur-ak, Buŋ siyig ɗo ŋuur kuuk ŋa doɓtu. »
41 Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, ŋu dapiŋ̃iico ɗo kuŋ̃ Zaak iŋ Yaaya.
42 Hiyya, Iisa koliig okiŋ̃co ho ŋa kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geeŋ̃co iŋ guwaane ho aginduwco goyaaco ɗo kayco.
43 Kar lokoŋ gay, ta ginaaɗo ampa. Minninko, ya gem kaak raka gine tatkaw, illa ŋaa gineŋ̃ ja ar gay riyko,
44 ho ya minninko rakki raka ogire, illa okiŋko, ŋaa gineŋ̃ ja ar ɓerriko.
45 Asaan nun *Roŋ gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy ɗo geemir, naa bere zir ɗo ŋuur kuuk goy ɗo zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Pile ka nool rakki
(Matiye 20.29-34, Luk 18.35-43)

46 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay ho iŋ gee dakina kuuk aaɗaaga-ak, ŋu ottu ɗo geeger ka Zeriiko. Min ŋu aaliig geeger-ak, ŋu gastu nool kaak goy oce ɗo bit ka botildi. Nool-ak, ŋu kolaag Bartime, ŋa roŋji ka Time.
47 Min ŋa dortu kadar ŋa Iisa kaak min Nazareet kat biraw-ak, ŋa teestu koole aman : « Iisa, *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir ! »
48 Gee dakina awŋ̃iiji aman : « Ha', bugam ! » Kar ŋaar gay gaayay jaala jaalen di aman : « Iisa *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir ! »
49 Iisa peytu, ŋa ɗiytu aman : « Koloŋga ! » Ŋu dakiiji ɗiy aman : « Obig adiŋ̃ ! Ucu, ŋa kolaaciŋ. »
50 Hiyya, nool-ak acciit batkoy, ŋa uctu iŋ beeriŋ̃ji ho ŋa ɓaawiiji ɗo Iisa.
51 Min ŋa ɓaawe, Iisa indiig aman : « Ki raka naaŋ̃ gine maa ? » Nool-ak telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, nu raka kin odinar yaa pile-aŋ di. »

52 Iisa gay ɗiyiiji aman : « Ɓaa kate,
imaanjiŋ jiliŋ̃ciŋ. » Ta bite-aŋ di,
odinay piltu ho ŋa aaɗiig Iisa.

11

Uŋje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan (Matiye 21.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

1 Wiktin taat Iisa iŋ maajirnay
ɓaawtu moota iŋ Zeruzaleem, ŋu ottu
ɗo koot ka Olibiyennar, moota iŋ
hellinnan kuuk ŋu koliy Betpaze iŋ
Betani. Ɗo wer-ak, Iisa tabirtu maa-
jirnay seera.
2 Ŋa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ ɗo hellin
ta goy uŋda-antare. Ya ku ote, kuu gase
roŋ ɗurkilal ɗuune. Yiriy rakki waan
bal ŋepiŋ̃ji. Ipiroŋga ho iyoŋduuga.
3 Ŋ̃a gem indaako aman : " Maa di
ku ipirig roŋ ɗurkil-aŋka ? " Telkoŋ̃ji
aman : " *Rabbin kat rakaaga ho
ŋaako yeepiŋ̃ji koɗok di. " »
4 Hiyya, ŋu ɓaawtu, ŋu gasiig roŋ
ɗurkil-ak ɗuun ɗo botildi, moota iŋ
ger ka gemor. Ŋu ontu ipiriŋ̃ji.
5 Wiktin taat ŋu ipiriiga, gee daariŋ̃
kuuk goy eɗe-ak indiig aman : « Ŋaar
ku gina maa ? Maa di ku ipiriig roŋ
ɗurkil-aŋka ? »
6 Ŋuur gay telkiico aman : « Rabbin
kat rakaaga ho ŋaako yeepiŋ̃ji koɗok
di. » Min pa-ak, gee-ak rasiigu, ŋu
ɗeettu.
7 Hiyya, maajirin ku seer-ak iyiijig
roŋ ɗurkil-ak ɗo Iisa. Ŋu siddiyiig iŋ
kesuunco ho Iisa ŋ̃eptu kuwa.
8 Gee dakina ɗeeriit kesuunco ɗo
botildi. Daariŋ̃ gay yiim tapar min ɗo
kalaaner, ŋu leeyiig ɗo botildi.
9 Gee kuuk jaawa ɗo uŋji ho kuuk
aaɗaaga kooliy aman « Hozanna,
Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ̃ ŋaar kaak
asa iŋ siŋ kuŋ̃ji !
10 Buŋ ya barkiyin Meennaw
ta asaw, Meennaw ta tatte sultan
Dawuud. Ozilinteŋ Buŋte kaak goy
kuwa ka samaaner ! »
11 Min ŋaar-ak, Iisa uŋ̃jitu Zeruza-
leem, ŋa ɓaawtu ɗo *ger ka Buŋdi ho
ŋa taliig gamin okiŋ̃co kuuk goy atta.
Min ŋa taliigu, ŋa amiltu iŋ maajirnay
ku orok iŋ seera ho ŋu birtu ɗo hellin
ta Betani, asaan pat ɗeete.

Iisa iŋ et ka waaɗo (Matiye 21.18-19)

12 Ka kawtinti, wiktin ta ŋu amiliy
min Betani, Iisa mey diyaaga.
13 Ŋa taltu min serek et ar buguwa
lee. Iisa ɓaawtu tale ya ŋa gase roŋji.
Kar gay, min ŋa otiiji moota, illa ŋa
tala tapar di, asaan wiktin ta weeŋ̃ji
misa.
14 Hiyya, Iisa ɗiyiiji ɗo et-ak aman
: « Waan aawaaɗo pey roŋjiŋ tak-
tak ! » Wiktin ta ŋa kaawiy pa-ak,
maajirnay doraaga.

Atke ka gee kuuk suugiya ɗo ger ka Buŋdi (Matiye 21.12-17, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)

15 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay
yeeptu pey Zeruzaleem. Iisa uŋ̃jitu
ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa teestu atkiŋ̃
ŋuur kuuk suugiya atta-aku. Ŋa akili-
icog taabulnico ku gee kuuk maka gu-
rus ho iŋ seesna ku gee kuuk suugiya
ammaamna.
16 Kar ɗo gee kuuk jalla gaminco ŋu
biriy min ɗo ger ka Buŋdi sa, ŋa toɗco.
17 Min ŋaar-ak, ŋa garkiyiigu ho
kaawiico aman : « Kitamne kaaw
aman : " Gerir, ŋaar gin ger ka
salaaner ka gee okiŋ̃co. "* Kar kuŋ
gay ginig ger ka kokiŋ̃iydi. »
18 Agindaw ku gay satkiner iŋ agin-
daw ku gaanuundi doriit riy ta Iisa
gintu. Ŋu teestu bariye botol taat
maman ŋuu deeŋ̃ji. Kar gay, ŋu gina
kolaw asaan gee okiŋ̃co ajbiy tak-tak
ɗo garaan taat ŋa garkiyiigu.
19 Iŋ pat ta maako, Iisa iŋ maajirnay
amiltu min ɗo geegirdi.

Kaaw ta buguw ta aaye (Matiye 21.20-22)

20 Ka kawtinti iŋ kawtira, wiktin
taat ŋu yeepiy Zeruzaleem, ŋu taliig
et ka Iisa surpiytu-ak aay yarap min
ɗo caariy.

* **11:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 56.7, Zeremi 7.11.

21 Piyer moyiit kaawoy ta Iisa ho ŋa ɗiyiiji aman : « Gem kol tacco, talig et
ka ki surpiytu-aŋ aay yarap. »
22 Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay aman :
« Cokiyoŋ, nu kaawaako ka seener,
aaminoŋ ɗo Buŋdi iŋ gelbin rakki !
23 Ya gem ɗiytit ɗo damba-an aman
: « Ucu, ɓaa gal ɗo barrer. » Nec
Buŋ yaa jaŋkinti. Kar Buŋ yaaji ooye-
ak, illa ya adiy seerro ho ŋa aamin
iŋ gelbin rakki kadar maan kaak ŋa
inditu-ak yaa kuuniye.
24 Ansi-ak, nu kaawaako, ay maan
kaak ku indiy min ɗo Buŋdi-ak, diyoŋ
ɗo gelbinko kadar ku gasig ko ho Buŋ
yaako beriŋ̃ji.
25 Kar ya ku tees salaane ho ya ku
gin kaaw iŋ gemo, saamiyoŋ̃ji ja. An-
sii ko, Takko kaak goy ka samaaner
yaako saamiyiŋ̃ zunuubinniko oki. [
26 Kar ya ku saamayɗo ɗo eeŋko,
Takko kaak goy ka samaaner sa
saamiyaakonno zunuubinniko.]† »

Izinne ta Iisa asa min momo (Matiye 21.23-27, Luk 20.1-8)

27 Kar Iisa iŋ maajirnay yeeptu
pey Zeruzaleem. Wiktin ta Iisa
jaawiig ger ka Buŋdi, agindaw ku
gay satkiner, agindaw ku gaanuundi
ho iŋ *aginay ku Yuudinnar ɓaawiiji
moota.
28 Ŋu indiig aman : « Waa berjiŋ
botol ki giniy gamin-aŋku ? Izinne-
an, ki gasit min momo ? »
29 Iisa gay telkiico aman : « Nun oki
yaako indiŋko maanna iŋ kaaw rakki
di. Ya ku telkidu, naako gariŋ̃ waan
kaak beraadu botol taat nu̱ giniig
gamin-aŋku.
30 Waa ŋ̃aamig Yaaya-Batist a ŋaa
*batiziye gee ? Ŋa Buŋ walla ŋu geen
di ? Telkondu ja. »
31 Ŋuur gay teestu meele benannico
aman : « Kar giiji telkeŋ kat a maa
? Ya gi telkiji a ŋa Buŋ kat ŋ̃aamga,
ŋaate indinte pey aman : " Maa di ku
poociit kaawoy ? "
32 Kar ginte gediraaɗo gii ɗiye a "
ŋu gee kat ŋ̃aamga. " Ŋu gina kolaw
ɗo geemir, asaan gee okiŋ̃co pakira
kadar Yaaya-Batist, ŋaar nabiiŋ̃ce ka
seener. »
33 Hiyya, ŋu telkiiji ɗo Iisa aman : «
Ni ibanno waan kaak ŋ̃aamga. » Kar
Iisa gay kaawiico aman : « Di ŋaar-
ak, nun oki gaaraakonno waan kaak
berdu botol taat nu giniig gamin-
aŋku. »

12

Daŋil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo (Matiye 21.33-46, Luk 20.9-19)

1 Min ŋaar-ak, Iisa teesiico dele
daŋla ɗo agindaw ku *Yuudinnar
aman : « Gin mee jineendi rakki.
Ŋa taattu atay kuuk ŋu koliy *biŋ̃ ɗo
jineen-aka ho ŋa ŋaamiig iŋ kelel*. Ŋa
siytu dukitka taat ŋuu miyiŋ̃ roŋ ku
atiydi-aku. Kar ŋa pintu ger bolok a
ŋuu coke kuwa ŋuu gooyiŋ̃ji. Hiyya,
ŋa rasig jineen-ak ɗo gee daariŋ̃ a ŋuu
gooyiŋ̃ji ho ŋa ɗeettu marti.
2 Ɗo wiktin taat roŋ-ak nee, ŋa
ŋ̃aamtu gay riyor ɗo gee kuuk
gooyaaga a ŋuuji berin haginey.
3 Kar gay gooyindi-ak obiig gay
riyor-aku, ŋu koociiga ho ŋu atkiig
pisiŋ̃ji orok.
4 Wiktin taat gem ka jineendi taliig
ŋa as pisiŋ̃ji aaye-ak, ŋa ŋ̃aamtu ka
pey. Ŋuur gay, min ŋa otiico, ŋaar sa
ŋu obiiga, ŋu wariiga ho ŋu kayiig ɗo
kaay.
5 Min ŋaar-ak, gem ka jineendi-ak
ŋ̃aamtu ka pey. Ŋaar-ak sa, ŋu deeyiig
kalak. Ŋa ŋ̃aamtu gay riyor dakina
ku pey, daariŋ̃, ŋu koocgu, daariŋ̃
gay, ŋu deegu.
6 Gem kaak ɗakji-ak illa roŋji kon
di, ŋa elgig dakina. Kar ŋa osiig adiy
aman : " Roŋdu-aŋ, ŋuu karmiyiŋ̃ji. "
Kar ŋa ŋ̃aamiig ba aaro.
7 Kar min gay gooyindi-ak taliig
roŋji ɓaaco-ak, ŋu kaawtu benannico
aman : " Taloŋ, aŋkar ko kaak ya
tacco mate, jineen yaaji ɗake. Asoŋ,

† **11:26** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **12:1** 'ŋaamiig iŋ kelel' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'ŋa ŋaamiig iŋ jaaba'.

daanteŋga kar jineen yaate ɗake lote. ”

8 Hiyya, ŋu obiiga, ŋu deeyiiga ho ŋu acciig kara min ɗo jineendi. »

9 Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Mee jineendi-ak yaa giniŋco maman ? Ŋa asa deeŋ gee kuuk gooyaag jineen-aka ho ŋaa beriŋ ɗo gee ku pey.

10 Kar ŋa kaawiico pey aman :
Kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner-an baati maa ?
“ Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,
Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi.
11 Aŋ ko maan kaak *Rabbin Buŋ gintu,
ho ŋa ajbiyinte tak-tak. ”† »

12 Min ŋaar-ak di, agindaw ku *Yuudinnar ibintu kadar Iisa deliit daŋlay-at, ŋa ceera loco. Paa ko, ŋu bariy botol taat ŋuu obiŋji. Kar gay, ŋu gin kolaw ɗo geemir. Hiyya, ŋu rasiig ŋu ɗeettu.

Kappiye ka miirir (Matiye 22.15-22, Luk 20.20-26)

13 Agindaw ku Yuudinnar ŋaamiiji gee ɗo Iisa a ŋuuji ɗibe iŋ kaawo. Min gee-ak, gin *Pariziyenna daariŋ iŋ gee ku *Herood oki.‡

14 Ŋu dakiiji kaaw aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ya kaaw sa, ki kaawaat ɗo gee okiŋco. Kiŋ isgicinno iŋ gee kuuk kayco jaale. Ki garkiya gee iŋ botol ta Buŋdi taat taɓ. Hadi kaawniŋ ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri ɗo Sezaar, sultan ka tatik ka Room wala kawwi ? Gii kappiye wala gi kappiyaaɗo ? »

15 Kar Iisa gay iban kadar ŋu bal imilin ta aditco. Ŋa ɗiyiico aman : « Maa di ku ɗibiidu ? Iyondu ja tamma rakki, naa tale. »

16 Ŋu iyiiji. Kar Iisa indiigu aman : « Kaa iŋ siŋ kuuk siir kuwa-aŋ gay ku waa ? » Ŋu telkiiji aman : « Ku Sezaar. »

17 Min ŋaar-ak, Iisa ɗiyiico aman : « Di ŋaar-ak, gamin ku Sezaar, beroŋjiig ɗo Sezaar, ho ku Buŋdi sa, beroŋjiig ɗo Buŋdi. »

Kaaw ta Iisa taar-at ajbiygu.

Kaawo ɗo bi ka nooyindi (Matiye 22.23-33, Luk 20.27-40)

18 Min ŋaar-ak, gee kuuk ŋu koliy *Sadusiyenna ɓaawiiji moota ɗo Iisa. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku mate, ŋuur nooyɗo. Ŋu astu indiŋ aman :

19 « Gem kol tacco, Muusa siirte ɗo gaanuunji aman : “ Ya gem ob daatko ho ŋa mat bal mico, siŋji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin ɗo siŋji kaak mate. ”§

20 Cokay, gin siŋta peesira. Ka aawo obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico.

21 Ka seeriŋkar oki obiit daatko-ata. Ŋaar oki mattu bal mico. Ka subbiŋkar obiita, ŋaar oki mattu.

22 Hiyya, okiŋco siŋta ku peesir-ak obiita ho ŋu siibiytu bal koogina. Ba aaro, taar sa menuwti gaastu. »

23 Kar Sadusiyenna-ak indiig Iisa aman : « Ɗo taar-an, kaawniŋ ja, ɗo yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-aŋ, ka moo taa gine daaciy ? Asaan kuuk peesir-aŋ okiŋco midiyti ! »

24 Iisa gay telkiico aman : « Kuŋko-aŋ rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Buŋdi wala gudurrey.

25 Ka seener, ɗo yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *ɗubal ku Buŋdi kuuk goy ka samaaner.

26 Ɗo bi ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat ɗo gaanuun ka Muusa wiktin taat Buŋ bayniiji ɗo pompil kaak kobir ako, wal maman ? Ŋa kaaw aman : “ Nun Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. ” »*

27 Iisa kaawtu pey aman : « Ŋa Buŋɗo ka gee kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk goy mento. Ɗo taar-an, ku rawte tak-tak. »

Gaanuun kaak pakgig okiŋco (Matiye 22.34-40, Luk 10.25-28)

† **12:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22-23. ‡ **12:13** ‘Pariziyenna iŋ gee ku Herood’ : Gee ku Herood kaawa a gee okiŋco yaa kappiye miiri ɗo gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune.
§ **12:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.5-6. * **12:26** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 3.5.

28 Wiktin ta Iisa meeliy iŋ gee ku ŋu koliy *Sadusiyenna, tatkaw rakki ka gaanuun ka *Yuudinnar oki hadire. Min tatkaw-ak taltu kadar Iisa telkiico samaan-ak, ŋa ɓaawiiji moota ho ŋa indiig aman : « Gem kol tacco, min gaanuun ka Muusa okiŋ̃ji-aŋ, ka moo paka ? »
29 Iisa telkiiji aman :
« Cokiyoŋ, koogin ku Israyeel !
*Rabbin Buŋte, ŋaar rakki di.
30 Kii eliŋ̃ Rabbin Buŋjiŋ iŋ gelbin rakki̱,
iŋ kelmoŋ̃ okintiti, iŋ pikirreŋ̃ okintiti
ho iŋ gudurreŋ̃ okintiti.†
31 An gay ka aaɗaag ka awalle :
Kii eliŋ̃ giji ar ziŋ̃ ka meeŋ̃jiŋ.‡
Min ku seer-aŋ ginno pey gaanuun ka pakgigu. »
32 Hiyya, tatkaw ka gaanuundi ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Seese, gem kol tacco ! Kaawoŋ̃-an ka seener. Rabbine, ŋaar ko Buŋ̃ kaak rakki-aŋ di ho ginno ka pey.
33 Gii eliŋ̃ Buŋ iŋ gelbin rakki, iŋ pikirrite okintiti ho iŋ gudurrite okintiti. Ho gii eliŋ̃ eente ar ziŋka ku maaniite. Gamiŋ̃ ŋuur-aŋ pakgig *satkin ta mallel ho iŋ satkin taat gee beriy ɗo Buŋdi. »
34 Min Iisa taltu kadar gem-ak telkiji iŋ ibine-ak, ŋa ɗiyiiji aman : « Kiŋke-aŋ serekɗo iŋ *Meennaw ta Buŋdi. » Min yiriy taar-at, ŋu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigɗo pey.

Masi iŋ sultan Dawuud (Matiye 22.41-46, Luk 20.41-44)

35 Wiktin ta Iisa garkiyiy gee ɗo *ger ka Buŋdi, ŋa ɗiy aman : « Maman agindaw ku gaanuundi kaawiy a Masi ŋaar roŋ ka Dawuud ?
36 Ya ŋa roŋ ka Dawuud, maa di Ruwwin ta Buŋdi ŋaamig sultan Dawuud meeŋ̃ji ŋa ɗiy̱tu aman : « Buŋ kaawji ɗo Rabbiner aman :
" As goy ɗo meedar
nam wiktin taat naaco gedire ɗo adineŋ̃,
ŋuu gine wer ka lee asiŋ̃jiŋ. "§
37 Paa ko, Dawuud meeŋ̃ji oki kolaag Masi-ak a " Rabbine ". Di maman ŋaa gine roŋji ? » Wiktin ta ŋa kaawiy paak, gee dakina goya. Kaawoy-at ginco gala.

Ɗo gaayiyco agindaw ku Yuudinnar (Matiye 23.1-36, Luk 20.45-47)

38 Wiktin taat Iisa garkiyiy gee, ŋa kaawiico aman : « Goyoŋ goɗom min agindaw ku gaanuundi kuuk el jaawe iŋ batik ku aginda ho el a gee yaaco ooye ɗo werin kuuk gee ŋumiyo.
39 Ɗo geray ku salaaner, ŋu el goye uŋda ho ya ŋu kolig ɗo teendi, ŋu doɓa werin kuuk taɓ.
40 Ŋu tiyaag murgilgal iŋ neendaw. Kar ɗo salaanco sa, ŋu osa kaawin dakina a paa kat, gee yaa oziliŋ̃co. Ɗo bi ŋaar-ak ko, taaɓin taŋ̃co yaa gine raɗ pak ta gee okiŋ̃co. »

Bere ka murgilal (Luk 21.1-4)

41 Kar Iisa goytu moota iŋ maan kaak gee liyiy gurus ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa taliy maman gee liyiy gurus ɗo maanna-aka. Gay gamnar liya gurus dakina.
42 Kar murgil rakki pokiriŋ̃ca astu. Ta leetu tammin seer kuuk bal baaco.
43 Hiyya, Iisa koliig maajirnay ho ŋa ɗiyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina pakgig gee okiŋ̃co kuuk liya gurus ɗo maanna-aŋka,
44 asaan okiŋ̃co-aŋ ber min gurusco kaak ɗaka maala. Kar murgil-an gay, iŋ pokirruwti, gurusti kaak nec taa tee ɗo menuwir, okiŋ̃ji ta berga. »

13

Ɗime ka ger ka Buŋdi (Matiye 24.1-2, Luk 21.5-6)

1 Wiktin ta Iisa amiliy min ɗo *ger ka Buŋdi, min maajirnay rakki ɗiyiiji aman : « Gem kol tacco, tal ja dambay-aŋku, tal ja pine-aŋka ! »

† **12:30** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.4-5.
‡ **12:31** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18.
§ **12:36** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

2 Iisa telkiiji aman : « Ka seener ŋa
samaane, kar wiktin yaa ase taat ŋuu
ɗime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu
ɗo giji sa goyaaɗo. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner
(Matiye 24.3-14, Luk 21.7-19)

3 Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka
Olibiyennar ho ŋa goytu aaniy ger
ka Buŋdi. Ɗo wer-ak, maajirnay
kuŋ Piyer, Zaak, Yaaya iŋ Andre goy
keeco. Ŋu indiig aman :
4 « Gem kol tacco, kaawniŋ ja,
gamin-aŋ yaa ase kimin ? Ho
kaawniŋ maan kaak yaani gaare
asiŋco ka gamin-aŋ okiŋco. »
5 Iisa gay telkiico aman : « Yaman
pakiroŋ, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko
jagiŋko.
6 Gee dakina yaa ase iŋ siŋdu ho ŋuu
kaawe aman : " Ŋa nun ko Masi ! " Ŋu
asa rawte gee dakina min ɗo botilco
ta samaane.
7 Ya ku dora gee kaawa ɗo bi ka
gartar, moota wala serek, dakoŋ bar-
jilenno. Ka seener, gamin-aŋ yaa
aseŋ ja, kar duniin gay gaasaaɗo
misa.
8 Darre iŋ darre asa taasiŋe ho sul-
tan iŋ sultan oki asa taasiŋe. Werin
daariŋ kiɗ asa azire ho mey yaa
ase. Ar kaak daatik aawiy atti ka
weendi, gamin okiŋco-aŋ sa gaara
kadar gaase ka duniiner gaaye.
«
9 Kuŋ gee kuuk aaɗintu gay, yaman
pakiroŋ ɗo goyiŋko ! Gee asaako
iyiŋko ɗo werin ku ɗukume seri-
iner, ŋu asaako koociŋko ɗo geray ku
salaaner. Ɗo bi kanto, ŋuuko iyiŋko ɗo
uŋco ka guberneernar ho ɗo sultinni-
idi. Paa kat, kuuco kaawin seenko.
10 Kar gay, Kabarre ta Gala, ŋuu
gaarin ja ɗo darrinay okiŋco.
11 Wiktin taat yaa ŋu obiŋko ho ŋu
sakkiyiŋko, dakoŋ moyenno ɗo kaaw
taat kuu kaawe. Kaawin ŋuur-ak,
Ruwwin ta Buŋdi yaako gaariŋco ɗo
wiktin-at di. Kaawoŋ kaaw taat ta
ɗiyiiko di. Ampa-ak, ŋa kuŋɗo kat
kaawaw, ta Ruwwin ta Buŋdi.
12 Ɗo wiktin taar-at, gee asa bere
siŋta ku maaniico ŋuu deeŋco ho agi-
nay sa yaa gine paa ɗo koogiŋco. Koo-
gin asa gine adin ku aginiyco ho ŋu
asa bariye muutco.
13 Ɗo bi kanto, gee dakina asaako
poociŋko. Kar gem kaak obit imaanji
bombo nam ɗo muutuy gay, ŋaa gase
jile. »

Taaɓin ta dakina
(Matiye 24.15-28, Luk 21.20-24)

14 « Gem kaak garkiyaat kaaw-an,
ŋa iban baati ! Ku asa tale maan ka
nigindi kaak Buŋ yiliyo goy ɗo wer
kaak kuunayɗo kaŋji. Ya ku talga, gee
kuuk goy ɗo geeger ka Zuude, illa ŋuu
gaɗe ɗo bayco ku dambiniidi.
15 Waan kaak jammiya kara gedi-
raaɗo uŋje atta ŋaa soke gamnay.
16 Ansii di oki, kaak ɗeet ɗo morgoy
sa yeepaaɗo geero, ŋaa icin batkoy.
17 Raɗco ɗo daaɗ kuuk iŋ aditco ho
kuuk macpi ɗo menaw ŋuur-aku !
18 Indoŋ Buŋ, gamin-aŋ yaa asenno
ɗo koyin ku elgol ku raɗa.
19 Ka seener ɗo wiktin taar-at,
taaɓin yaa gine dakina ɗo geemir
pak taat gee aawtu min Buŋ kilgiyiit
duniine yoo diŋka. Kar ta ɗeelaaɗo
pey tak-tak.
20 Ya Buŋ kat bal peyin taaɓin
koɗok, waan pakaaɗo. Kar gay, ŋa
peyit koɗok ɗo saan ta gee kuuk ŋa
doɓtu.
21 Ɗo mena ŋuur-ak, ya ŋu
kaawaako aman : " Taloŋ, Masi, ŋaar
goy anne ! ", wala aman : " Ŋaar goy
annere ! ", dakoŋ cokiyiŋcoɗo.
22 Ka seener, gay raaɗindi dakina
yaa ase : daariŋ yaa kaawe a ŋuur
ko Masi ho daariŋ a ŋuur nabiinna.
Ŋuu gine gamin dakina kuuk ajbay iŋ
kuuk gaara gudurrico a ŋuu jage gee.
Ŋuu jage yoo ŋuur kuuk Buŋ doɓtu ya
ŋuu gedire.
23 Kuŋ gay, yaman pakiroŋ ! Nun
miniŋkoŋ ko. »

Yeepe ka Roŋ gemor
(Matiye 24.29-31, Luk 21.25-28)

24 Kar Iisa kaawiico pey ɗo maajir-
nay aman : « Ɗo menaw ŋuur-ak, ya

taaɓin-at bire, pato yaa mate, kooy sa ceeraaɗo pey,
25 kaalin yaa solle min kuwa ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire.
26 Kar kat, gee yaan talin nun *Roŋ gemor yaa ase ɗatik ucar iŋ gudurrer okintiti ho iŋ *darjiner.
27 Naa ŋaame *ɗubildu ɗo adiy ka kiɗar okiŋ̃ji, ŋuu ŋ̃umiŋ̃ gee kuuk nu doɓtu miŋ̃ ɗo coke ka pati yoo ɗo gale ka pati. »

Daŋil ta et kaak ŋu koliy pigiye (Matiye 24.32-35, Luk 21.29-33)

28 « Cokiyoŋ daŋil ta *pigiye. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho ŋu lee, ku iban ko kadar kabuŋ gaaye.
29 Ampa di kuŋko oki, ya ku talaag gamin-aŋ asaw, ibinoŋ kadar nun *Roŋ gemor, nu gaay ko ote.
30 Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ mataaɗo di, gamin-aŋ okiŋ̃co yaa ase.
31 Samaane iŋ kiɗa yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaaɗo tak-tak.

Wiktin taat Roŋ gemor yaa yeepe (Matiye 24.36-44)

32 « Kar ɗo yiriy ta moo iŋ pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagɗo, wala *ɗubal ku Buŋdi, wala nun Roŋo. Tatte Buŋ keeji di iban.
33 Yaman pakiroŋ, goyoŋ mento asaan ku ibanno kimin wiktin-at yaa ase.
34 Maanna-aŋ, ŋaar ar gem kaak ɓaa marti. Ŋa rasiig geriy ɗo gay riyoy. Ay gem di ŋa gaarji riy taat ŋaa gine ho ɗo gem kaak gooyaajiig geriy gay, ŋa ɗiyiiji a ŋaa goye mento.
35 Di ŋaar-ak, goyoŋ mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo mee gerdi yaa yeepe. Kin ŋaa ase iŋ maako, ɗatik aandor, iŋ kokir ka awalle wal iŋ kawtira !
36 Ya ŋa yeep rimsilik sa, ŋa gasaakonno ku weye.
37 Taat nu kaawiiko-an, nu kaawiit ɗo gee okiŋ̃co : « Goyoŋ mento ! »

14

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa (Matiye 26.1-5, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)

1 Ɗak ko menaw seer di, *Yuudinna yaa gine iidinco taat ŋu koliy *Paak ho iŋ ta mappa kaak bal *gele. Agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi bariya botol taat ŋuu obiŋ̃ Iisa iŋ cigile a ŋuu deeŋ̃ji.
2 Ŋu kaawtu benannico aman : « Gi gediraaɗo obiŋ̃ iŋ yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

Kockice ka itirdi ɗo kaay ka Iisa (Matiye 26.6-13, Yaaya 12.1-8)

3 Yiriy rakki, Iisa goy ɗo geeger ka Betani ɗo ger ka Simon kaak ɗukum burɗum. Wiktin taat ŋa goytu tee, daatik rakki uŋ̃jitu. Ɗo pisinti ta gin ɗew ka dambir kaak ŋu kolaag albaatir. Ɗewti-ak miin iŋ itir kaak gasɗo badam, ŋu kolaag « naar ». Itir-ak, ŋu bal amsiŋ̃ iŋ maan ka pey. Min ta uŋ̃jitu, ta kilciit gaay ta ɗewti kar ta kockiciiji itir ɗo kaay ka Iisa.
4 Min gee kuuk goy eɗe-ak, daariŋ̃ dapiŋ̃tu ho ŋu kaawiy benannico aman : « Maa di ta nigiig itir-aŋ dur di ?
5 Ya gi gidiyig itir-aŋ, nec ŋaate iye gurus pak tammin miy subba ho gii ɗeeɗiŋ̃ ɗo pokirnar. » Ɗo wer-ak, ŋu uciitit ɗo daatko-ata.
6 Kar Iisa gay ɗiytu aman : « Rasonta ! Maa di ku taaɓiyiita ? Riy taat ta giniidu-an samaane.
7 Ka seener, pokirna ŋuur goy doo iŋ kuŋko ho ya ku rakaw, nec kuuco gine taat samaane. Kar nun gay goyaaɗo iŋ kuŋko doo.
8 Ta gin ta gudurriti. Min diŋ di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda ŋuu uŋ̃jiŋ̃ zir ɗo maginer.
9 Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak ŋuu gaarin Kabarre ta Gala ɗo adiy ka kiɗar, ŋuu moye bit ka daatko-anta ho ŋuu ose ɗo maan kaak ta gintu. »

Isine ka Zuudas ɗo Iisa (Matiye 26.14-16, Luk 22.3-6)

10 Hiyya, min paliinna ku Iisa kuuk orok iŋ seer-aku, rakki kaak ŋu kolaag Zuudas Iskariyoot ɓaawtu ɗo agindaw ku gay satkiner ho ŋa kaawiico iŋ maman ŋaaco gariŋ̃ Iisa, ŋuu obiŋ̃ji.
11 Min ŋu doriit kaaw ta Zuudas, aawco gala. Ŋu ɗiyiiji a ŋuuji bere gurus. Min yiriy taar-at di, Zuudas teestu bariye botol taat maman ŋaaco gariŋ̃ Iisa, ŋuu obiŋ̃ji.

Iidin ta Paak (Maark 14.17-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

12 Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal *gele, yiriy taar-at, ŋu daggiy baar, ŋu gingiy tee ka *Paakdi. Maajirnay indiig Iisa aman : « Ki raka a ni ɓaate gine tee ka Paak momo ? »
13 Kar Iisa tabirtu maajirnay seera ho ŋa ɗiyiico aman : « Ɓaaŋ ɗo geegirdi, kuu ŋaame iŋ gem rakki icil jaliŋ ka amiydi, aaɗoŋga.
14 Ɗo ger kaak ŋaa uŋ̃je, kaawoŋ̃ji ɗo mee ka gerdi-ak aman : " Tatkaw ŋ̃aaminti a niiŋ̃ inde wer kaak ŋaa tee tee ka iidiner iŋ maajirnay ? "
15 Kar ŋaako gaare ger berel ka gusuurdi, gamnay okiŋ̃co goy ko. Eɗeŋ ko, kuute gine tee. »
16 Hiyya, maajirnay ɓaawtu ɗo geegirdi. Ŋu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico ho ɗo wer-ak ko, ŋu gintu tee ka Paakdi.
17 Min pat gale, Iisa iŋ paliinnay ku orok iŋ seer ottu.
18 Wiktin taat ŋu tiyo, ŋa ɗiyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. Ŋaar kaak tiya iŋ nun-aŋ di. »
19 Min ŋu doriit kaaw-at, ziŋkico ooliig koloc. Kar ŋu teestu indiŋ̃ji rakki rakki aman : « Ŋa nununno ɗoo ? »
20 Iisa gay telkiico aman : « Min kuŋko kuuk orok iŋ seera, ŋa ŋaar kaak pisinni oraw ɗo parki-aŋ di.
21 Ka seener, nun *Roŋ gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu ɗo bi kanto. Kar gay, raɗji ɗo gem kaak isindu ! Gem-ak, ya ŋu bal weeŋ̃ji sa guna ! »

Tee ka Paak ta Marbinto (Matiye 26.26-30, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

22 Wiktin taat ŋu goytu tee, Iisa ictu mappa, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋ̃di, ŋa pirsiiga ho ŋa beriicog ɗo maajirnay. Kar ŋa kaawiico aman : « Oboŋ ho taaŋ, ŋaar-aŋ zir. »
23 Kar ŋa ictu pey *kordindi, ŋa deliiji barkin ɗo Buŋ̃di ho ŋa beriicota ho okiŋ̃co seetu.
24 Kar ŋa ɗiyiico aman : « Ŋuuraŋ baarir. Baar-aŋ ɗuunit *Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe iŋ gee ho kuuk miŋ̃ ɗo saan ta gee dakina.
25 Ka seener nu kaawaako, nu siyaaɗo pey maam ku *biŋ̃di nam yiriy taat naa see kuuk marbinto ɗo *Meennaw ta Buŋ̃di. »
26 Hiyya, ŋu riytu riyin ku iidiner, kar ŋu amiltu ŋu ɓaayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaaw ɗo bi ka tatire ka Piyer (Matiye 26.31-35, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

27 Ɗo wer-ak, Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Okiŋko, kuun rasindu, asaan ɗo Kitamner ŋu kaaw aman : " Naa deeŋ̃ gay gooyindi ho tamgiy yaa totire. "* »
28 Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy gay, naako ogire ɗo kiɗ ka Galile. »
29 Piyer gay kaawiiji aman : « Ya okiŋ̃co-aŋ rasiŋ̃ciŋ oki, nun gay rasaaciinno tuk. »
30 Iisa gay telkiiji aman : « Cokay, naaŋ̃ kaawe seene, yiriyta-an di, ɗo aando-anta, kokir boogaaɗo dees seer di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »
31 Piyer gay wakiliiji aman : « Ha'a, ya nu mata iŋ kiŋke oki, nu tatiraaɗo a nu ibingicinno » Kar maajirna okiŋ̃co kaawtu paa di.

Inde ka Buŋ̃di Jetsemaane (Matiye 26.36-46, Luk 22.39-46)

* **14:27** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 13.7.

32 Hiyya, Iisa iŋ maajirnay ottu ɗo
wer kaak ŋu kolaag Jetsemaane ho ŋa
kaawiico aman : « Goyoŋ anne, nun
ɓaa inde Buŋ. »
33 Kar ŋa koliig Piyer, Zaak iŋ
Yaaya. Ɗo wer-ak, kelmoy amiltu ho
ziy sa oolga.
34 Kar ŋa kaawiico aman : « Kel-
mol tiyaan but-but ar naa mate. Kuŋ
goyoŋ anne ho goyoŋ mento. »
35 Ŋa siŋjitu uŋda sooɗa, ŋa dersitu
ho ŋa teestu inde Buŋ a ŋa rakaw
ŋaaji etirin wiktin ta taaɓiner-an min-
niney.
36 Ŋa indiig aman : « Baaba, lociŋ-
ak raɗɗo, etirit taaɓin-an minniner.
Yampa, taa ginenno ar taat nun
rakiyo, illa taat kiŋ rakiyo. »
37 Min ŋaar-ak, ŋa yeepiico ɗo maa-
jirnay kuuk subba. Kar ŋa gasiig ŋu
weyaw. Ŋa kaawiiji ɗo Piyer aman : «
Simon, ki weya ga ! Ki bal gedire goye
mento pat rakki di oki ?
38 Goyoŋ mento ho indiguwoŋ
Buŋ kuu goye bombo ya *Seetanne
gecaako. Gelbin ka gemor, ŋaar gin
niyin taat ŋaa gine taat samaane, kar
ziy gay gedarro. »
39 Ka seeriŋkar ŋa etirtu, ŋa inditu
Buŋ ho ŋa ɗeeliig kaawnay ŋuur-ak di.
40 Kar ŋa yeeptu pey ɗo maarjir-
nay ho ŋa gasiig ŋu weyaw nam ŋu
gedarro piliŋ odinco, ŋu ibanno taat
ŋuuji kaawe.
41 Min ŋa inde Buŋ ka subbiŋkar, ŋa
yeepiico ho ŋa ɗiyiico aman : « Ku
weyaw ho ku darma misa ? Way, diŋ
wiktinti nec kate. Nun Roŋ gemor,
ŋuun berindu ɗo pise ku gay zunuu-
binnar.
42 Taloŋ, gem kaak isindu-aŋ asa ko
eka ! Ucoŋ, ŋaaminteŋga ! »

Obiŋji ka Iisa
(Matiye 26.47-56, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

43 Min Iisa kaawa misan di, Zuudas
min paliinna kuuk orok iŋ seer astu
iŋ gee dakina. Min gee-ak, daariŋ
gin *seepinpan ho daariŋ gay giŋ
doŋkilay. Agindaw ku gay satkiner,
agindaw ku gaanuundi ho iŋ *aginay
ku Yuudinnar kat ŋaamgu.
44 Zuudas, kaak isinji ɗo Iisa,
gaarco botol taat maman ŋuu obiŋji.
Ŋa kaawiico aman : « Ŋaar kaak naa
baamiye, naaji gine cuuɗ, ŋa ŋaar
ko ku rakiyo. Oboŋga, ɗeetoŋga ho
gooyoŋ samaane. »
45 Min ŋu ottu, ta bite-aŋ di Zuu-
das siŋjiiji moota ɗo Iisa ho ŋa ooyiiji
aman : « Gem kol *Rabbiney ! » Kar
ŋa baamiyiiga ho ŋa giniiji cuuɗ.
46 Hiyya, ŋuur kuuk daariŋ ɓaawiiji
moota ho ŋu obiiga.
47 Ek di rakki min maajirnay ku Iisa
ceeptu seepiney, ŋa asiɗiig gay riyor
kaak gina riy ɗo *mee satkiner ka
tatko ho ŋa ɗukumiijit ɗeŋgey.
48 Kar Iisa piltu biy aman : « Ku astu
iŋ seepinpan ho iŋ doŋkilay a kuun
obindu. Wala nu kokino ?
49 Kun kawta, nu goy iŋ kuŋko ɗo
*ger ka Buŋdi ho nu garkiyiy gee.
Maa di ku obginno annere ? Kar gay,
ta kuuniytu ampa-ak a kaaw taat ŋu
siirtu ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti. »
50 Min ŋaar-ak, maajirnay okiŋco
gaɗtu, ŋu rasiiga.
51 Ɗo wer-ak gin ɗubil rakki kaak
aaɗaag Iisa. Ŋa ginno kesuune illa ŋa
kakil zimilla di. Gee-ak obaaga.
52 Ŋaar gay pikicog zimillay-aku ho
ŋa gaɗtu tukinka.

Iisa ɗo uŋco ka agindaw ku gay satkiner
(Matiye 26.57-68, Luk 22.54-55,63-71, Yaaya 18.13-14,19-24)

53 Min ŋaar-ak, ŋu iyiig Iisa ɗo ger ka
mee satkiner ka tatko. Ɗo wer-ak ko,
agindaw ku gay satkiner, agindaw ku
gaanuundi iŋ *aginay ku Yuudinnar
ŋumtu.
54 Piyer gay aaɗaag min serek nam
ŋu ottu ɗo ger ka mee satkiner-aka.
Kar ŋa uŋjitu ɗo wer ka berel ka
gerdi-aka ho ŋa goytu iŋ askirna, ŋu
ooriy ako.
55 Sando, agindaw ku gay satkiner
iŋ agindaw ku Yuudinnar bariya
botol taat ŋuuji diye kaaw ɗo Iisa, ŋuu
deeŋji. Ya kaaw-at ɗo wertiɗo oki, ɗo
taŋco-at, ta ginaaɗo maanna.

56 Ka seener gay, gee dakin diyiiji kaaw ta raadiner, kar kaawco gay rakki ɗo.
57 Gee daariŋ uctu, ŋu diyiiji kaaw ta raadiner aman :
58 « Ni dorig gem-aŋ kaawa a ŋaa ɗiminˇ ger ka Buŋdi kaak gee pintuaŋka, kar ɗo menaw subba di, ŋaa pine ka pey. Ger ŋaar-ak, ŋuur geenno kat yaa piniŋji. »
59 Ɗo kaaw taar-an sa, kaawco rakkiɗo.
60 Hiyya, mee satkiner ka tatko uctu ɗo uŋco ka geemir, ŋa indiig Iisa aman : « Kiŋ telkaacoɗo ga ? Gee-aŋ kaawa ɗo bi kaŋjiŋ ɗoo ? »
61 Kar Iisa gay buguma di, ŋa telkiɗo. Min ŋaar-ak, mee satkiner ka tatko indiig pey aman : « Kiŋ ko Masi, Roŋ ka Buŋ kaak gee abdiyiyo walla ? »
62 Iisa gay ooytu aman : « Hii ! Ŋa nun ko ho kuun talin nun *Roŋ gemor goy ɗo meeday ta Buŋ kaak gin gudurre okintiti ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner iŋ uca. »†
63 Min mee satkiner dortu pa-ak, ŋa eeriit kesuuney‡ ho ŋa ɗiytu aman : « Wala gi raka pey saadine !
64 Ku doraaga, gem-aŋ nigiy biy iŋ Buŋ-aŋka ! Ya ɗo taŋko, gem-aŋ, gii giniˇ maman ? » Kar okiˇco ɗiytu aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. »
65 Min gee kuuk goy eɗe-ak, daariˇ teesiiji pice uliŋ ɗo Iisa. Ŋu ɗuuniig odinay, ŋu koociiga ho ŋu indiig aman : « Hey nabiiˇce-aŋka, kaawniˇ ja waa kaak menˇniˇciŋ§ ! » Kar askirna ŋaamiig Iisa iŋ baase.

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa (Matiye 26.69-75, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18,25-27)

66 Wiktin taat Piyer goyiy kara ɗo wer ka berel ka gerdi, gay riyor ta mee satkiner ka tatko astu.
67 Ta taliig Piyer oora ako, ta ibiniiga, kar ta ɗiyiiji aman : « Kiŋke oki, ki goy iŋ Iisa kaak min Nazareet-aka. »
68 Kar Piyer gay tatirtu aman : « Nu ibingigɗo. Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » Min pa-ak, Piyer amiltu kara min ɗo wer-aka, ŋa peytu ɗo bit ka botildi. Hiyya, kokir boogtu.
69 Gay riyor-at gay taliiga ho ta ɗiyiico ɗo gee kuuk goy eɗe-ak aman : « Kuŋ gem-aŋ ŋaar min ŋuura tara. »
70 Piyer gay tatira di pey. Darum sooɗa, gee kuuk goy eɗe-ak ɗiyiiji pey ɗo Piyer aman : « Ka seener, kiŋke sa min ŋuura, asaan kiŋke min Galile. »
71 Kar Piyer teestu togile aman : « Iŋ Buŋ-aŋka, nu ɗiyko ɗoo a nu ibingigɗo gem kaak ku kaawiy-aŋka ! Ya nu raada sa, Buŋ, ŋaa daan kara. »
72 Ɗo wer-ak di, kokir boogtu ka seeriŋkar. Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiiji aman : « Awal ta kokir yaa booge dees seera, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya, ŋa amiltu kara ho ŋa zugiig ale.

15

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat (Matiye 27.1-2,11-14, Luk 23.1-5, Yaaya 18.28-38)

1 Iŋ kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner, *aginay ku Yuudinnar, agindaw ku gaanuundi iŋ gay ɗukume seriiner, okiˇco ˇumtu dee kaawco. Min ŋu deetu kaawco, ŋu ɗuuniig Iisa, ŋu iyiiga ho ŋu beriijig ɗo Pilaat, guberneer ka Room.
2 Pilaat indiig Iisa aman : « Kiŋ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meeˇjiŋ kaawit ko. »
3 Agindaw ku gay satkiner diyiiji kaawin dakina.
4 Pilaat indiig pey aman : « Ki telkaaɗo ga ? Ki doraag ɗoo di kaawin okiˇco kuuk ŋu diyiijiŋ-aŋku ? »
5 Kar Iisa gay balji telke maanna nam Pilaat din sa ajbiye.

† **14:62** Wer ka gase kaawor ɗo Daniyeel 7.13.
‡ **14:63** 'ŋa eeriit kesuuney' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. 'ɗoosiˇci'.
§ **14:65** 'menˇniˇciŋ' : Werin daariˇ, ŋu kaawa a

6 Ay iidin ta *Paakdi, guberneer Pilaat imilgiy gem rakki min daŋaayne, ŋaar kaak gee inditu.
7 Ɗo wiktin taar-at, gin gem rakki siŋji Barabaas, goy daŋaayne. Gemak, ŋu obig daŋaayin sawa iŋ eeŋ̃ji kuuk ŋu barjiliig gee ho ŋu dee gemo.
8 Gee dakina ɓaawiiji ɗo Pilaat. Ŋu teestu indiŋ̃ji a ŋaaco gine maan kaak ŋa gingiyco ay iidin ta Paakdi.
9 Pilaat telkiico aman : « Ku raka naako pikiŋ̃ Sultan ka Yuudinnar walla ? »
10 Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw ku gay satkiner iyiijig Iisa.
11 Ɗo wer-ak, agindaw ku gay satkiner isiniig gee-ak a ŋuu indiŋ̃ Pilaat ŋaaco pikiŋ̃ Barabaas.
12 Pilaat indiigu pey aman : « Kar ŋaar kaak ku koliy Sultan ka Yuudinnar-aŋ gay, naa giniŋ̃ maman ? »
13 Ŋuur gay baagtu koole aman : « Ɗoodĩg ka etor ! Ɗoodĩg ka etor ! »
14 Pilaat indiigu pey aman : « Ŋaar nig maa di ? » Ŋuur gay koola koolen di aman : « Ɗoodĩg ka etor ! Ɗoodĩg ka etor ! »
15 Pilaat rakaaɗo nige aditco ku geeaku. Hiyya, ŋa pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ŋa ɗiyiico a ŋuu koociŋ̃ iŋ korɗiŋgo. Min ŋu koocga, ŋa beriicog ɗo askirnar a ŋuu ɗoodĩŋ̃ ka etor.

Ajimiika ta askirnar ɗo Iisa (Matiye 27.27-31, Yaaya 19.2-3)

16 Min ŋaar-ak, askirna iyiig Iisa ɗo geriy ka guberneer, ŋu uŋ̃jiig atta. Kar ŋu koliig eeŋ̃co askirna okiŋ̃co.
17 Ɗo wer-ak, ŋu isiiji batik ta dindik buŋ ar ta sultinniidi. Kar ŋu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ŋu isiiji ar jakumne ta sultinniidi.
18 Kar ŋu teesiiji ooye aman : « Seek, sultan ka Yuudinnar ! »
19 Kar ŋu meŋ̃ŋ̃iig ɗo kaay iŋ eto, ŋu piciiji ulŋ̃a ho ŋu dersiy ɗo uŋji, ansiak a ŋu karmiyaaga.
20 Min ŋu ajimiyig ko ajimiye, ŋu cimiijit batko-ata, kar ŋu isiijit taŋ̃ji, ŋu ɓaay ɗoodĩŋ̃ ka etor.

Dooɗe ka Iisa ka etor (Matiye 27.32-44, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)

21 Wiktin ŋu ɓaayiyo, ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki paa siŋji Simon. Gemak min geeger ka Sireen* ho ŋa asa min yeero. Ŋa takaŋ̃ Alekzandir iŋ Rupuus. Ŋu asiriig a ŋaa iciŋ̃ etoy ka Iisa.
22 Kar ŋu iyiig Iisa ɗo wer rakki ŋu kolaag Golgota. Pa-ak ɗiya aman : « Ɗawik ta kaar. »
23 Ɗo wer-ak, ŋu rakji bere maam kuuk amse iŋ dawin kaak ŋu koliy « miir ». Ŋaar gay pooce.
24 Hiyya, ŋu ɗoodĩig ka etor. Min ŋu ɗooɗga, ŋu ɗeeɗiit kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy taat galji.
25 Wiktin taat ŋu ɗoodĩig Iisa, pat nec parrika ta kawtira.
26 Ŋu siirtu kaaw taat iy obiŋ̃ji aman : « Ŋaar-aŋ ko sultan ka Yuudinnar. »
27 Gin kokinay seera oki ŋu ɗooɗgu ɗo serpay ka atiydi, rakki ɗo meeday ho rakki gay ɗo ŋ̃ugilay. [
28 Ansii ko, kaaw ta ŋu siirtu ɗo Kitamner astu ɗo werti aman : « Ŋu osig iŋ gee kuuk jookumo. »]†
29 Gee kuuk bira min eɗe-ak sekiyiy kayco ho ŋu wariig Iisa aman : « Hey ! Kiŋ kaak rak ɗimiŋ̃ *ger ka Buŋdi ho iŋ menaw subba di, kii pine ka pey,
30 jil kat ɗoo ziŋ ka meeŋ̃jiŋ ho paay min ka etor ! »
31 Yoo agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi sa samtiyaaji ɗo Iisa, ŋu kaawiy benannico aman : « Ŋa jil gee ku pey, kar diŋ gay, ŋa gedarro jile ziy ka meeŋ̃ji !
32 Seese Masi, sultan ka Israyeel. Paay diŋ di min ka etor, nii tale kar niiŋ̃ aamine. » Yoo kokinay kuuk ŋu ɗooɗtu iŋ ŋaara oki waraaga.

* **15:21** 'Sireen' : Ŋa kiɗ ka gee ku pondiko kaak goy iŋ munsakne. † **15:28** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Muut ta Iisa
(Matiye 27.45-56, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

33 Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer
astu gondiko ɗo kiɗ okiŋ̃ji nam pat
subba ta maako.
34 Ɗo wiktin taar-at, Iisa kooltu
raɗa aman : « Eli, Eli, lema sabaktani
? » Ansi-ak aman : « Buŋdu, Buŋdu,
maa di ki poociinu ? »‡

35 Gee daariŋ̃ kuuk goy moota-ak
dorga ho ŋu ɗiytu aman : « Cokiyoŋ
ja, ŋa kolaag *Eli ! »
36 Ɗo wer-ak, rakki minninco gaɗtu
ŋa ictu bit ka jarɗor, ŋa ɗuuniit ɗo bi
ka etor ho ŋa coopiig ɗo maam kuuk
tooro. Kar ŋa beriijig ɗo Iisa a ŋaa
cooɗe. Kar ŋa ɗiytu aman : « Eroŋ ja,
gii tale ya Eli kat asa paayiŋ̃ min ka
etor. »
37 Kar Iisa kooltu raɗa ho ŋa mattu.

38 Min ŋa mattu, zimilla kuuk
ɓigira§ ŋu caaltu atta ɗo ger ka Buŋdi
eertu min ɗatko min kuwa yoo keɗer.
39 Min tatkaw ka askirin ku Room
ka pey ɗo uŋji ka Iisa taltu maman
Iisa mattu-ak, ŋa ɗiytu aman : « Way,
gem-aŋ Roŋ ka Buŋdi ka seener ! »

40 Ɗo wer-ak, goy oki daaɗ daariŋ̃
kuuk aaɗig Iisa. Ŋu taliy min serek.
Minninco goy Mariyam ta Magdala,
iŋ Mariyam ataŋ̃ Zaak ka kapaki iŋ
Zooze, ho iŋ Salome.
41 Ŋu aaɗig Iisa wiktin ta ŋa goyiy
Galile, ŋu taliy kaaci. Ɗo wer-ak goy
oki daaɗ dakina ku pey, kuuk coon iŋ
ŋaara Zeruzaleem.

Uŋje ka Iisa ɗo maginer
(Matiye 27.57-61, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

42 Wiktin taat Iisa mattu ka etor,
*Yuudinna okiŋco siya ziŋkico ɗo
yiriy ta sabitdi. Yiriy taar-at teesa
min gale ka pati nam gale ka pat ta
kawta. Ɗo aadinco ta Yuudinnar,
waan uŋ̃jaaɗo gem ka mate ɗo mag-
iner iŋ yiriy ta sabitdi.

43 Ɗo wer-ak, gin gem rakki ŋu
kolaag Yuusup min geeger ka Ari-
mate. Ŋaar oki min agindaw ku dar-
rer ho gee karmiyaaga. Ŋa era ase ka
*Meennaw ta Buŋdi. Yuusup bal rake
a zi ka Iisa yaa goye ka etor iŋ yiriy
ta sabitdi. Ŋa ɓaawiiji ɗo Pilaat bal
kolaw ho ŋa indiig zi ka Iisa.
44 Min Pilaat dortu kadar Iisa mat
ko, ŋa ajbiytu tak-tak. Kar ŋa koliig
tatkaw ka askirnar-aka ho ŋa indiiga
ya Iisa mat ko jammiye.
45 Min Pilaat doriit kaaw ta tatkaw
ka askirnar-ak, ŋa beriiji botol ɗo Yu-
usup ŋa ɓaayiy paayiŋ̃ zi ka Iisa.
46 Hiyya, Yuusup gidiytu kapanne,
ŋa paayiig zi ka Iisa min ka etor ho
ŋa maliyiig iŋ kapanne-ata. Min ŋa
maliyga, ŋa ɓaawtu uŋ̃jiig ɗo magin
taat ŋu doɗɗitu ka dambar. Min pa-
ak, ŋa tuŋkiltu dambi ho ŋa ɗibiriit
magin-ata.
47 Wiktin taar-at, Mariyam ta Mag-
dala iŋ Mariyam ataŋ̃ Zooze goy tala
ɗo wer kaak ŋu diyiig Iisa.

16

Nooye ka Iisa
(Matiye 28.1-8, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

1 Min yiriy ta sabit birtu, kuŋ̃
Mariyam ta Magdala, iŋ Mariyam
ataŋ̃ Zaak, iŋ gaaco Salome gidiytu
itir, ŋu ɓaawiiji kockice ɗo zi ka Iisa.
2 Iŋ yiriy ta dumaas, wer dugus-
dugus sabaan cokaw, ŋu amiltu, ŋu
ɓaayiy ɗo maginer.
3 Ɗo botildi, ŋu kaawiy benannico
aman : « Waa yaate tuŋkiliŋ̃ dambi
min ɗo bit ka maginer ? »
4 Kar ŋu jaaltu kayco, ŋu tala kar
dambi ka tatiko-ak waan tuŋkilig ko.
5 Wiktin taat ŋu uŋ̃jiyo, ŋu gastu
ɗubil rakki goy keɗer iŋ serip ta
meeda. Ɗubil-ak is kesuun portiko.
Min ŋu taliiga-ak, kolaw obiigu.
6 Kar ɗubil-ak kaawiico aman : «
Dakoŋ ginenno kolaw. Nu iban kadar
ku bariya Iisa ka min Nazareet kaak
ŋu ɗooɗtu ka etor. Ŋaar ginno anne,

‡ **15:34** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.2. § **15:38** ‘ɓigira’ : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a ‘bakar’.

ŋa nooye. Taloŋ, aŋ ko wer ka ŋu diyiiga.
7 Kar ɓaaŋ, dakoɲco kaaw ɗo maajirnay iŋ ɗo Piyer aman : " Ŋaar ogirkoŋ ko ɗo kiɗ ka Galile. Anner kat, ku ɓaayiy taliɲji uudin ta ŋa kaawiiko. " »
8 Hiyya, daaɗ-ak amiltu ho ŋu gaɗtu serek min ɗo maginer. Asaan ŋu barjile ho ŋu azira jug-jug. Min kolaw di yoo ɗo waan sa, ŋu bal kaawe.

Bayne ka Iisa ɗo Mariyam ta Magdala (Matiye 28.9-10, Yaaya 20.11-18)

9 [Min Iisa nooytu, yiriy ta dumaas iŋ kawtir kawtira, ŋa bayniitit ja ɗo Mariyam taat min geeger ka Magdala, taat ŋa atiktu aariɗna peesira min ɗo ziti.
10 Ta ɓaawtu, ta osiico ɗo ŋuur kuuk awalle goy iŋ ŋaara. Ŋu morkaw ho ŋu alaw.
11 Kar ŋuur gay, min ŋu doriit kaawti taat a ta talig Iisa nooye-ak, ŋu bal icin kaawti.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay seera (Luk 24.13-35)

12 Min ŋaar-ak, Iisa ziy newsitu ho ŋa bayniico ɗo maajirnay kuuk seera ɗo wiktin taat ŋu ɓaayiy yeero.
13 Hiyya, ŋu yeeptu geero ho ŋu osiico ɗo eeɲco maan kaak kuuniyco botildi. Kar ŋuur gay bal icin kaawco.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay kuuk orok iŋ rakki (Matiye 28.16-20, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

14 Hiyya, ba aar Iisa bayniico ɗo maajirnay kuuk orok iŋ rakki ɗo wiktin ta ŋu tiyiyo. Ŋa leesiico ɗo bi ka imaanco taat sooɗa ho iŋ kayco kuuk bombo, ŋu icgiyɗo kaaw ta gee kuuk talig ŋa nooye.
15 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Jaawoŋ adiy ka kiɗar okiɲji. Gaaron Kabarre ta Gala ɗo gee okiɲco.
16 Ŋaar kaak aamine ho ŋu *batiziyga, Buŋ yaa jiliɲji. Kar ŋaar kaak bal aamine gay, Buŋ yaaji ɗukume seriine.
17-18 Aŋ ko gamin kuuk ajbay kuuk yaa gaare a gee-aŋ aamin lotu : ŋuur kuuk aamin lotu-ak yaa gedire atke aariɗna iŋ siŋdu ho ŋuu gedire kaawe kaawin kuuk marbinto. Ŋuu obe aalna wal ya ŋu see kop taat diya sa, ginaacoɗo maanna. Ŋuu lee pisiɲco ɗo gee ku raɗaw ho gee-ak yaa coole. »

Coone ka Iisa ka samaaner (Luk 24.50-53, Akt 1.9-11)

19 Min *Rabbin Iisa kaawiico pa-ak, Buŋ coonig ka samaaner ho ŋa diyiig ɗo meeday.
20 Min ŋaar-ak, maajirnay totirtu ɗo ay wero, ŋu gaariy Kabarre ta Gala. Rabbin gaayiigu ŋu giniy gamin kuuk ajbay kuuk gaara kadar kaawco ka seener.]*

* **16:20** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Kabarre ta Gala ta Luk
Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar Luk siir makaatamna seera : ta rakki ko-anta ho ta seeriŋkar gay, Akt, riy taat paliinna gintu. Luk gay, ŋaar paliinno ho ŋa bal taliɲ Iisa iŋ odinay. Kar gay, ŋa daptoor ho ŋaar oki hadire ɗo wiktin taat Pool gaariy Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Ŋa bariy baaco samaane ta gamin okiɲco kuuk kuuniye ɗo goyiɲji ka Iisa min ɗo teesindi. Gamin ŋuur-aŋ ko kuuk berji botol ŋa siiriit Kabarre ta Gala-anta. Ŋa siirit ɗo gem rakki kaak Yuudiɲceɗo siŋji Teyopil ho min loci ko Kabarre-an totirtu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo kuuk goy ɗo ay wero ho kaawa Grek.

Ŋa gaariico baaco ku kaawin kuuk raɗa ho aadanna ku Yuudinnar. Luk gaara oki ele kaak taɓ kaak Buŋ gintu ɗo kooginar, ɗo daatir, ɗo pokirnar, ɗo awraatinnar ho ɗo ŋuur kuuk gee poocgu. Maktumne-an gaara kadar Kabarre ta Gala, taar asa oki iŋ galal, iŋ oziliika ho iŋ salaane. Luk raka a gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar yaa ibine kadar Iisa, ŋaar gay jiliɲco.

Teesinti ka Kabarre ta Gala ta Luk

1 Gem kol siŋji Teyopil, min awalle, gee dakina gec siiriɲ gamin kuuk kuuniy ɗo ɗatikte.

2 Ŋu gaarteŋ gamin-ak ar kaak awalle gee kuuk tal iŋ odinco osiiteŋgu, ŋuur-ak riyco ta gaare kaaw ta Buŋdi di.

3 Ampa-ak, nun oki, aldu gala taat min nu bariytu baaco samaane ta gamin okiɲco kuuk kuuniy min ɗo teesindi, nu siiriijiŋ gamin-ak rakki rakki locin.

4 Nu siiriijiŋ-ak asaan kii ibine seen ta garaan taat ki gastu.

Ɗubil ka Buŋdi gaara weeŋji ka Yaaya-Batist

5 Ɗo wiktin taat *Herood goyiy sultan ka Zuude, gin gay satkiner rakki ŋu kolaag Zakariya. Ŋa gina riy ɗo *ger ka Buŋdi iŋ gay satkiner ku Abiya.* Daaciy, siŋti Elizabeet, ta min tamba ta *Haruun.

6 Zakariya iŋ daaciy, seerco, ŋu gee selleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi, ho iŋ gelbin rakki, ŋu karmiyaag *gaanuun ka Buŋdi okiɲji.

7 Kar ŋuur gay bal wee asaan Elizabeet, taar mogina ho seerco ŋu zaɓ ko tak-tak.

8 Yiriy rakki, tamba taɲ Zakariya as gine satkine ɗo ger ka Buŋdi asaan ta kaminco.

9 Zakariya kat ta gal ɗo kaay a ŋa ɓaa onne *dokkanne atta ɗo *ger ka Buŋdi ar kaak gay satkiner gingiy ɗo aadinco.

10 Wiktin taat dokkanne onniy-ak, gee okiɲco gay goy salkiya kara.

11 Tala kar, *ɗubil ka Buŋdi bayniiji ɗo Zakariya ho ŋa pey ɗo meeday ta wer kaak dokkanne onniy-aka.

12 Min Zakariya taliig ɗubil-ak, ŋa barjiltu ho kolaw obiiga.

13 Kar ɗubil-ak gay kaawiiji aman : « Zakariya, dak ginenno kolaw. Buŋ cokiyit salaaneɲ. Daaciŋ Elizabeet yaaɲ wee mico. Ya ta wee, kii koliɲ Yaaya.

14 Adiɲ yaa gine portik aale ho gee dakina yaa aaciye† iŋ kiŋke ɗo bi ka weeŋji.

15 Asaan mic-ak asa gine gay riyor tatko ka Buŋdi. Wala ŋa siya maama, wala ŋa siya argi. Min ɗo adti ka yaaco di, Ruwwin ta Buŋdi miinig ko.

16 Ŋa asa iyiɲ koogin ku Israyeel dakina ɗo botol ta *Rabbinco Buŋ.

17 Ŋaa ogiriɲ uŋji, ŋaa gine riyoy iŋ gudurre ho iŋ ruwwine ar kaak nabi

---

* **1:5** 'gay satkiner ku Abiya' : Min wiktin taat Dawuud goy sultan, ŋu ɗeeɗig gay satkiner werin orok seer iŋ pooɗ (24). Ɗo wiktin taar-at, Abiya tatkaw ka gay satkiner ka porpoɗiŋkar. Kar min gay satkiner okiɲco, werco kaak rakki asgiy gine riy ɗo ger ka Buŋdi menaw peesira, kar ŋu rasit kamin ɗo eeɲco. Zakariya gay, ŋaar gay satkiner min gee ku Abiya. † **1:14** 'aaciye' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'dagine'.

*Eli gintu awalle. Ŋaa amriŋ̃ aginay iŋ kooginco ho ŋaa newsiŋ̃ gee kuuk kayco bombo ŋuu gine gee selleŋ̃. Paa kat, ŋaa ŋ̃ume gee kuuk yaa kuuniye kuŋ̃ji. »

18 Zakariya telkiiji ɗo ɗubil ka Buŋdi-ak aman : « Nunu iŋ daatur, seertini ni zaɓ ko, kar maman naa ibine kadar maanna-aŋ ka seener ? »

19 Ɗubil-ak kaawiiji aman : « Nun ko kaak ŋu koliy Jibriin kaak peya ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋa ŋ̃aamintu a naaŋ̃ iyin kabarre ta gala-anta.

20 Kar kiŋ gay bal aamine ɗo kaawor. Kaawor-at yaa asen di ɗo wiktinti. Ɗo saan taar-at ko, Buŋ yaaŋ̃ sokumiŋ̃ biŋ̃ nam yiriy taat gamin-ak yaa kuuniye. »

21 Wiktin taat Zakariya kaawiy iŋ ɗubil ka Buŋdi-ak, gee kuuk eraag kara gay ajbiytu ɗo taaye kaak ŋa taaytu atta-aka.

22 Min ŋa amiltu, biy sokume. Illa ŋa tawga iŋ pisiŋ̃ji di. Ampaa ko, gee-ak ibintu kadar maan bayinji atta ɗo ger ka Buŋdi.

23 Hiyya, min kuŋ̃ Zakariya deet kaminco, ŋu yeeptu geero.

24 Ba aaro, daaciy Elizabeet ictu adi. Koyin beey ta cigil geer di. Ta kaawtu ɗo adti aman :

25 « Way, Rabbin tal kaatu. Diŋ ŋa imilduut kat sokuŋ̃uwir min uŋco ka geemir. »

Ɗubil ka Buŋdi gaara weeŋ̃ji ka Iisa

26 Adti ka Elizabeet nec ko koyin bijigiy, kar Buŋ ŋ̃aamiig *ɗubiley Jibriin ɗo geeger ka Nazareet ɗo kiɗ ka Galile.

27 Ŋa ŋ̃aamiig ɗo gemso rakki, siŋti Mariyam taat kaawco mat ko iŋ Yusup a ŋuu obe. Yuusup gay, ŋaar min baa taŋ̃ Dawuud.

28 Ɗubil-ak uŋ̃jitu ɗo werti, ŋa ooyi-ititi, ho ŋa kaawiitit aman : « Kaŋ aacay, ka gas barkin min ɗo Buŋdi. Ŋa goy iŋ kaŋke. »

29 Min Mariyam doriit kaawoy-at, ta barjiltu tak-tak. Kar ta ostu ɗo adti aman : « Taar-an gay baati maa ? »

30 Ɗubil-ak kaawiitit aman : « Dak ginenno kolaw, Mariyam, asaan ka gas barkin ta Buŋdi.

31 Kaa ice adi, kaa wee mico ho kaaji diye siŋ Iisa.

32 Mic-ak, siŋji asa aale. Ŋuu koliŋ̃ Roŋ ka Buŋ ka kuwa. Rabbin Buŋ yaaji beriŋ̃ sees ka sultan kaak min ka tacco Dawuud.

33 Ŋaa goye sultan ka gee ku Israyeel doo ho meennuwiy gaasaaɗo tak-tak. »

34 Mariyam telkiiji ɗo ɗubil-ak aman : « Maanna-aŋ yaa kuuniye maman asaan nun ibanno misa mitko ? »

35 Ɗubil-ak kaawiitit aman : « Ruwwin ta Buŋdi yaake ase ho gudurre taat min kuwa yaake gootiŋke ar kelmo. Ansii ko, mic kaak kaa wee-ak yaa goye selleŋ̃ ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋuu koliŋ̃ Roŋ ka Buŋdi.

36 Cokay ! Elizabeet taat min baako oki iŋ adti. Taar taat gee osiy a ta mogina din sa, diŋ adti koynay bijigiy ko ho taa wee mico.

37 Asaan ginno maan kaak pak Buŋ. »

38 Min pa-ak Mariyam kaawtu aman : « Nun gay riyor ta Rabbiner. Kaaw taat ki kaawiidu-an yaa ase ɗo botilti. » Hiyya, ɗubil-ak rasiita ho ŋa ɗeettu.

Mariyam ɓaati ooye ɗo Elizabeet

39 Menaw ŋuur-ak di, Mariyam uctu ho ta birtu sak-sak iŋ uŋti ɗo kiɗ ka Zuude ɗo geeger rakki ka dambar.

40 Ta uŋ̃jitu ɗo ger kaŋ̃ Zakariya ho ta ooyiitit ɗo Elizabeet.

41 Min Elizabeet doriit ooyti-at di, mic kaak ɗo adti-ak teestu awke ho Ruwwin ta Buŋdi miiniita.

42 Ta kaawtu iŋ gaay toŋgo aman : « Min daaɗ okiŋ̃co-aŋ, kaŋken di Buŋ barkiyiŋke ho mic kaak ɗo adke oki, ŋa barkiyga.

43 Nun gay waa, taat nam ataŋ̃ Rabbiner asiin talindu ?

44 Talu, ɗo wiktin taat nu dorig gaayke di, mic kaak ɗo adir-aŋ alji gala nam ŋa awke.

45 Galal loke, kaŋ taat aamin ɗo
kaaw taat Rabbin kaawiike a taa nece
ɗo werti ! »
46 Kar Mariyam ictu riye aman :
« Nu ozila Rabbin Buŋ, ŋaar kaak
tatiko.
47 Gelbiner miin iŋ galal, asaan Buŋ
jilaanu.
48 Ŋa tal aminduwir, nun taat gay
riyoy ho diŋ ŋa jaalintu.
Ka seener gay, min yiriyta ɓaayiy iŋ
uŋti,
gee okiɲco yaa kaawe a Buŋ
berdu galal,
49 asaan Buŋ kaak gin gudurre
okintiti berdu gamin
kuuk samaan lotu.
Sellẽŋ gay siŋji.
50 Aminduwiy goy doo ɗo gee kuuk
karmiyaaga.
51 Ŋa gaarit gudurrey iŋ soriyay.
Ŋa totirig gee kuuk jaala ziŋkico
kuwa.
52 Ŋa paayig sultinnay min ɗo jarɗico,
ho ŋa jaalig masaakanna kuwa.
53 Gee kuuk mey diyaagu, ŋa berco
tee,
ho gay gamnar gay, ŋa atkiig iŋ
pisiɲco orok.
54 Ŋa mogig‡ gay riyoy, gee ku Isray-
eel.
Ansi-ak, ŋa moyiig tale ka amin-
duwiy.
55 Aminduwiy-at, ŋa taliit doo ɗo
Ibraayim iŋ tambaay
ar taat ŋa kaawiico ɗo aginiyte. »
56 Min ŋaar-ak, Mariyam taaytu wer
ka Elizabeet ar koyin subba pa, kar ta
yeeptu gerco.

Weẽŋji ka Yaaya-Batist

57 Elizabeet, min menuwti ku
weendi nectu, ta weetu mico.
58 Mutkiyti iŋ aginiyti dortu a Rab-
bin tal aminduwti-ak, ŋu aaciytu iŋ
taara.
59 Min mic-ak gintu menaw porpoɗ,
kar ŋu astu ɗo *ɗukume ka selẽŋol. Zer
ŋu rakji diye siŋ ku tacco Zakariya.
60 Kar yaaco gay kaawiico aman : «
Ha'a, paaɗo ! Gii koliɲ Yaaya. »
61 Ŋuur gay telkiitit aman : « Ɗo
baako, ginno gem kaak siŋji pa. »
62 Kar ŋu kaawiiji iŋ pisiɲco ɗo
tacco Zakariya aman : « Ki raka roŋji,
gii koliɲ waa ? »
63 Ŋaar gay inditu maan ka siirindi,
kar ŋa siirtu aman : « Siŋji Yaaya. »
Hiyya, gee-ak okiɲco ajbiytu.
64 Ɗo wer-ak, biy piltu kate ho ŋa
teestu kaawe. Ŋa oziliig Buŋ.
65 Gee-ak kolaw uɲjiico. Kaaw-at
totirtu ɗo kiɗ okiɲji ka dambiniidi ka
Zuude ho ŋu kaawa ko ɗo bi ŋaar-ak
di. Okiɲco, gee kuuk doriit kaaw-at,
kolaw uɲjiico,
66 ŋu obiit ɗo gelbinco ho ŋu ɗiytu
aman : « Mic-aŋ asa gine maa gemira
? » Ka seener, gudurre ta Buŋdi goy
iŋ ŋaara.

Zakariya ozila selliŋkaw ta Buŋdi

67 Ruwwin ta Buŋdi miiniig Za-
kariya takaŋ mic-aka, ŋa teestu
kaawe ar nabiiɲce aman :
68 « Oziliika ɗo Rabbine, Buŋ ka Isray-
eel
asaan ŋa mogiig geeɲji ho ŋa jili-
igu.
69 Ŋa imilte Gay Jilindi kaak gin
gudurre
min ɗo tamba ta gay riyoy
Dawuud.
70 An ko kaaw taat min awalle Buŋ
kaawiico
ɗo nabiinnay kuuk ŋa doɓtu
ho ŋuur gay kaawiit ɗo geemir.
71 Kaaw-at, taar ko taat Buŋ ɗiytu
a ŋaate jilinte min ɗo adinte
ho min ɗo pise ka gee kuuk el-
gitenno.
72 Ŋa tal amindaw ta aginiyte
ho ŋa bal rawtin jamuwiy taat taɓ
ŋa obtu iŋ ŋuura.
73 Jamaw-at, taar ko taat Buŋ togiltu
ɗo tatte Ibraayim
74 a ŋaate jilinte min ɗo adinte
ho gii abdiyiŋji bal kolaw.
75 Ampaa ko, gii gine selleŋ ho *cawar
ɗo uŋji,
ɗo menuwte kuuk ŋa beriite ɗo
duniiner. »
76 Zakariya kaawtu pey ɗo roŋji Yaaya
aman :

‡ **1:54** 'mogig' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwig'.

« Gem kol roŋji, yiriy rakki, ŋu asaaŋ kole
a ki nabiiñce ka Buŋ ka kuwa,
asaan kii ogire ɗo Rabbiner ho kiiji siyin botiliy.
77 Kiico gaare ɗo geeŋji maman ŋuu gase jile
ho zunuubinnico, ŋuuco saamiyiñco.
78 Ka seener, Buŋ, ŋaar tala amin-duwte ho ŋa elgiite.
Paa kat, ŋaate ceerin portikuwiy min kuwa ar pat taat cokaw.
79 Taa ceriñ gee kuuk goy ɗo gondikor ho muut eraagu.
Paa kat, ceerinti-ak yaate iyinte ɗo botol ta aapiyer. »
80 Hiyya, mic-ak maaɗiyo ho ŋa gintu bombo ɗo ruwwiner. Ŋa goytu ɗo kalaaner nam yiriy taat ŋa gaartu ziy ɗo gee ku Israyeel.

2

Weeŋji ka Iisa (Matiye 1.18-25)

1 Ɗo wiktin taar-at, sultan kaak tatik ka Room kaak ŋu kolig Sezaar Ogist bertu izinne a ŋuu osiŋ gee kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar okiŋji.
2 Ose kaak awalle-ak kuuniytu ɗo wiktin taat Kiriniyuus goy guberneer ka Siri.
3 Ay gem di ɓaawtu ɗo geegirji, ŋu osiiga.
4 Yuusup sa uctu min ɗo geeger ka Nazareet, kiɗ ka Galile, ŋa ɓaawtu ɗo geeger ka Dawuud kaak ŋu kolig Beteleyem ɗo kiɗka Zuude asaan ŋaar min tamba ta Dawuud.
5 Yuusup ɓaawtu sawa iŋ gemsoy Mariyam taat iŋ adti, ŋu osiigu.
6 Ɗo wiktin taat ŋu goyiy misa Beteleyem, Mariyam koyinti ku weendi nece.
7 Min adti aawiita, ta weeyig aawti, kar ta maliyiig iŋ ŋaŋguuna ho ta ɗeeriig ɗo kolooyner. Ta ɗeeriig pa-ak asaan wer ginno ɗo zugin ku martir.
8 Ɗo wer ŋaar-ak, gin gay gooyindi kuuk goy yeero. Ŋu gooya mallico iŋ aando.
9 *Ɗubil ka Buŋdi bayniico ho *darjin ta Buŋdi gootiig iŋ portikuwti. Kolaw obiig tak-tak.
10 Ɗubil-ak kaawiico karaŋ aman : « Dakoŋ ginenno kolaw, nu iyko kabarre taat yaa bere galal dakina ɗo gee okiñco.
11 Ɗo aandite-an di, ɗo geeger ka Dawuud*, ŋu weeko Gay Jilindi. Ŋaar ko Masi ho *Rabbine.
12 Aŋ ko maan kaak yaako gaare kuu ibiniŋji : ku ɓaa gase mico, ŋu maliyig iŋ ŋaŋguuna ho ŋu ɗeerig ɗo kolooyner. »
13 Ta bite-aŋ di, ɗubal ku Buŋdi dakina paaytu min ka samaaner, ŋu gasiig ka awalle-aka ho ŋu teestu ozile Buŋ.
14 Ɗo oziliñco-ak, ŋu riya aman :
« Darjin ɗo Buŋ kaak goy kuwa ka samaaner
ho aapiye ɗo gee kuuk ŋa elgiyo kuuk goy keɗer. »
15 Wiktin ta ɗubal ku Buŋdi-ak coontu kuwa ka samaaner, gay gooyindi-ak kaawtu benannico aman : « Yallinteŋ ja Beteleyem, gi ɓaa taliŋ maan kaak kuuniye, maan kaak Rabbin Buŋ gaariite. »
16 Koɗok di, ŋu uctu, ŋu ɓaawtu ɗo geeger-aka. Ŋu gasiigu, Mariyam iŋ Yuusup ho iŋ mic kaak ŋu ɗeertu ɗo kolooyner-aka.
17 Min ŋu taliig mic-ak, ŋu osiicot taat ɗubil ka Buŋdi kaawiico ɗo bi kaŋji.
18 Gee okiñco kuuk cokiyit kaaw ta gay gooyindi-ak ajbiytu tak-tak.
19 Kar Mariyam gay obig gamin-aŋ okiñco ɗo adti ho ta pakira dakina loco.
20 Hiyya, gay gooyindi-ak ictu botilco. Ɗo yeepiñco, ŋu jaalig siŋ ku Buŋdi kuwa ho ŋu oziliig ɗo gamin okiñco kuuk ŋu dortu ho kuuk ŋu taltu, asaan ŋu as ɗo botilco uudin taat ɗubil ka Buŋdi kaawiico.

Iisa, ŋu iyiig ɗo ger ka Buŋdi

21 Min mic-ak gintu menaw porpoɗ, wiktin astu taat ŋuuji *ɗukume selŋo

* **2:11** 'geeger ka Dawuud' : geeger-ak, ŋaar geeger ka Beteleyem, wer kaak ŋu weeyig Sultan Dawuud.

ho ŋuuji diye siŋ. Hiyya, ŋu diyiiji siŋ Iisa kuuk *ɗubil ka Buŋdi gaariitit ɗo Mariyam min ta bal ice misa adi.

22 Goytu kee, menaw nectu kuuk ŋuu gine *satkin taat ŋuu kuuniye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi uudin ta *gaanuun ka Muusa kaawtu. Hiyya, Yuusup iŋ Mariyam iciig mic-aka, ŋu ɗeettu Zeruzaleem ho ŋu iyiig ɗo Rabbiner ɗo *ger ka Buŋdi.

23 Ŋu gintu pa-ak asaan ɗo gaanuun ka Buŋdi, ŋu siir aman : « Ay mic kaak aawo, ŋuu beriŋ̃ji ɗo Rabbiner. »†

24 Ŋuuji gine satkine. Satkin-at gay, ŋuuji berguwe toreerin seera wala ammaamin seer kuuk ŋ̃aaɗa.‡

25 Ɗo geeger ka Zeruzaleem, gin gem rakki siŋji Simeyon. Ŋaar gem sellŋ̃ ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋa karmiyaaga. Ŋa era asiŋ̃ji ka Gay Jilindi ka gee ku Israyeel. Ruwwin ta Buŋdi goy iŋ ŋaara

26 ho ta miniig a ŋa mataaɗo, illa ŋa taliŋ̃ ja iŋ odinay, Masi kaak Buŋ ŋ̃aamtu-aka.

27 Paa ko, Ruwwin-at ŋ̃aamiig ɗo ger ka Buŋdi. Ɗo wiktin taar-at di, Iisa, aginiyji iyiig ɗo wer-aka a ŋuuji gine gamin kuuk gaanuun kaawtu.

28 Hiyya, Simeyon iciig mic-ak ɗo pisiŋ̃ji ho ŋa oziliig Buŋ aman :

29 « Gem kol Rabbiney, diŋ ki necit
kaawoŋ̃.
Rasin ko, nun gay riyoŋ̃, naa mate iŋ
aapiye.
30 Ka seener, nu tal ko iŋ odinar ma-
man kiini jile.
31 Jile ŋaar-ak ko kaak ki bertu ɗo uŋco
ka gee okiŋ̃co.
32 Taar portikaw ɗo gee okiŋ̃co a ŋuu
ibiniŋ̃ji,
ho taar *darjine ɗo geeŋ̃jiŋ ku
Israyeel. »

33 Min aginiyji ku micor cokiyiit kaaw ta Simeyon-at, ŋu ajbiytu.

34 Simeyon barkiyiigu ho ŋa kaawiitit ɗo Mariyam ataŋ̃ Iisa aman : « Ɗo bi ka roŋke-aŋ, gee ku Israyeel, dakina yaa solle, dakina gay yaa coone. Mic-aŋ, ŋaar maan ka gaarindi ka Buŋdi kaak gee asiy meele ɗo bi kaŋ̃ji.

35 Ansii ko, kaaw taat cigile ɗo aditco, ŋaa imilin kara. Kar kaŋke Mariyam gay, taaɓin yaa noominŋ̃ gelbinke ar ŋu waaciŋke iŋ garta. »

36 Ɗo wer-ak, gin pey nabiiŋ̃ca rakki siŋti Aan. Ta romoy ta Panuwel min tamba ta Ajeer. Taar zaɓ ko taktak. Ta goytu iŋ mitti elgin peesira, kar ŋa mattu.

37 Min ŋa mattu, ta goytu murgila nam elginti nectu orok porpoɗ iŋ pooɗ (84). Aan-at goyinti, aando, yiriyo, ta goy ko ɗo ger ka Buŋdi di, ta gina riy taŋ̃ji : ta ica sayamne ho ta salkiyaw.

38 Wiktin taat Simeyon oziliy Buŋak, Aan sa goya. Taar oki teestu ozile Buŋ ho ta kaawiy ɗo bi ka mic-ak ɗo gee okiŋ̃co kuuk era jile ka Zeruzaleem§.

39 Min aginiyji ku Iisa gaasiit riy taat gaanuun ka Rabbin kaawtu, ŋu yeeptu ɗo geegirco Nazareet ɗo kiɗka Galile.

40 Mic-ak maaɗiyo ho ŋa ɗeŋriyo. Ibine kaak asa min ɗo Buŋdi miinga ho Buŋ berji barkin dakina.

Iisa uŋje ɗo ger ka Buŋdi

41 Ay elgo, aginiyji ku Iisa ɓaggiy Zeruzaleem ɗo iidin taat ŋu kolig *Paak.

42 Min elginay ku Iisa nectu orok iŋ seera, uudin ta aadinco, aginiyji iyiig iŋ ŋuura.

43 Min iidin-at gaase, ŋu yeeptu. Kar Iisa gay ɗaktu Zeruzaleem. Sando, aginiyji balji pakire.

44 Ɗo taŋ̃co-at a wal Iisa toliya ko iŋ gee kuuk yeepa iŋ ŋuura. Ŋu eeltu iŋ jiwi, kar ŋu teestu bariyiŋ̃ ɗatik ta aginiyco iŋ royinco kuuk goy eɗe.

45 Kar gay, ŋu bal gasiŋ̃ji. Ŋu bariyiy paa nam ŋu yeeptu pey Zeruzaleem atta.

† **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 13.2,12. ‡ **2:24** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 12.8. § **2:38** 'jile ka Zeruzaleem' : Ɗo wiktin taar-at, Yuudinna dakina pakira kadar Buŋ yaaco ŋ̃aame Masi kaak yaa jiliŋ̃co min ɗo pise ka gee ku Room.

46 Mena seer, ŋu bariya bariyen di.
Kar yiriy ta ɓaay ka subbiŋkar gay, ŋu
gasiig ɗo *ger ka Buŋdi. Ŋa goy keɗer
ɗatik ta agindaw ku gaanuundi, ŋa
cokiyiigu ho ŋa indiigu.
47 Gee kuuk cokiyaaga-ak okiɲco
ajbiytu ɗo telkiɲji ka micor-aka,
asaan ŋa telkaaco iŋ ibine dakina.
48 Wiktin taat aginiyji taliiga, ŋuur
sa ajbiytu. Kar yaaco kaawiiji aman
: « Gem kol roŋji, maa di ki giniini
ampa ? Talu, nunu iŋ takko, seer-
tini kelimni amile ɗo wiktin taat ni
bariyiiciŋ. »
49 Iisa gay telkiico aman : « Maa
di kuu bariyiinu ? Ku ibanno kadar
nun naa ginin riyoy ta Tanni ɗo geriy
walla ? »
50 Kar aginiyji gay bal ibine baat ta
kaawoy-ata.
51 Min ŋaar-ak, Iisa yeeptu Naza-
reet iŋ ŋuura ho ŋa karmiyiy kaawco.
Yaaco gay obig gamin-aŋ okiɲco ɗo
adti.
52 Hiyya, Iisa maaɗiyo, ibiniɲji sa
gaayiyo. Ŋa goyiy sellẽ ɗo uŋji ka
Buŋdi ho ɗo uŋco ka geemir.

3

Asiɲji ka Yaaya-Batist
(Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Yaaya 1.19-28)

1 Ɗo wiktin taar-at, Tibeer, sultan
kaak tatiko, gin ko elgin orok iŋ beey
ɗo meennuwiy. Pons Pilaat gay goy
guberneer ka Zuude. *Herood An-
tipaas tala kaati ka Galile ho siŋji Pilip
gay goy kaati ka Iture iŋ Terakoniit.
Lisaniyaas gay goy kaati ka Abileen.
2 *Han iŋ *Kayip gay agindaw ku
gay satkiner. Ɗo wiktinco-at ko,
ɗo kalaaner, Buŋ beriijit kaawoy ɗo
Yaaya roŋ ka Zakariya.
3 Yaaya jaawiig biy ka barre ka
Zurdan. Ŋa kaawiy ɗo geemir aman
: « Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak
awalle, ŋuuko *batiziyiŋko ho Buŋ
yaako saamiyiɲ zunuubinniko. »
4 Ampaa ko, taat nabi Ezaayi siirtu
awalle ɗo maktumney astu ɗo werti
aman :

« Gaay toŋgo kaawa ɗo kalaaner
aman :
" Siyon botol ta *Rabbiner.
Siyoɲjiig botilay-ak ɗalaŋ.*
5 Zoolna, gee yaa tiisiɲco,
dambinay iŋ kootat, gee yaa
eeziɲco.
Botilay kuuk kooliyaw, gee yaa
siyiɲco ɗalaŋ,
ho zorgilna, gee yaa siyiɲco sa-
taaŋ.
6 Paa kat, gee okiɲco yaa tale jile ka
Buŋdi. "† »

7 Min ŋaar-ak, gee dakina ɓaawiiji
ɗo Yaaya a ŋaa batiziyiɲco. Ŋaar gay
kaawiico aman : « Taloŋ ja, kuŋ gee
kuuk ar aalin-aŋku ! Ku pakira a kuu
pake min dapiŋko ta Buŋdi taat asaw
walla ? Ku gasit kaaw-an min momo
?
8 Hadi, ginoŋ gamin ku samaane
kuuk gaara a ku rasig goyiŋko kaak
awalle. Dakoŋ osenno ɗo aditko
aman : " Gi koogin ku tatte Ibraayim
", asaan ka seener, Buŋ nec soke min
ɗo dambay-aŋ di, ŋaa raɓiliɲ roŋ ku
Ibraayim.
9 Diŋ gay, jekin ŋaar goy ko ka
doliye atiydi min ɗo caarco. Ay et
kaak waaɗo roŋ kuuk samaane, ŋuu
doliyiɲji ho ŋuu acciɲ ɗo aki. »

10 Kar gee-ak indiig Yaaya aman : «
Hadi, nii gine ziŋkini maman ? »
11 Ŋaar gay telkiico aman : « Gem
kaak gin kesuun seera, ɗo kaak ginno
gay, ŋaaji bere rakki. Kar gem kaak
gin maan ka teendi sa, ɗo kaak ginno
gay, ŋaaco ɗeeɗiɲji oki. »
12 Ɗo wer-ak, gay obe miirir sa
ɓaawiiji ɗo Yaaya a ŋaa *batiziyiɲco
ho ŋu indiig aman : « Gem kol tatkaw,
nin gay, nii gine maman ? »
13 Ŋaar gay telkiico aman : « Ku
ginno botol ta kuu gaaye gurus ɗo
geemir min kuwa. Icoŋ maan kaak
ŋu kaawikon di. »
14 Ɗo wer-ak, pey gin askirna. Ŋuur
sa indiig Yaaya aman : « Kar nin-
aŋ gay, nii gine maman ? » Ŋaar

* **3:4** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1. † **3:6** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.3-5.

gay telkiico aman : « Dakoŋ gaamenno gurus ka gemor, wala kuuji diye kaaw maala. Illa kuu peye iŋ gurus ka ŋu beriiko ɗo koyer di. »

15 Wiktin taar-at, gee eraag ko Masi kaak Buŋ kaawtu a ŋaa ŋ̃aame-aka, kar ŋu indiy ziŋkico aman : « Yaayaaŋ ko yaa gine ŋaara walla ? »

16 Yaaya gay kaawiico ɗo gee okiŋ̃co aman : « Nun batiziyaako iŋ amay. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necɗo kaak naa soriŋ ŋ̃ugiray. Gem ŋaar-ak yaako batiziyiŋ̃ko iŋ Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ ako.

17 Ŋa ob garta ɗo pisiŋ̃ji, ŋaa yiile *geme ka putiri ho ŋaa leeŋ̃ ɗo urdey. Kar buŋ̃ gay, ŋaa orin ɗo ak taat matɗo tak-tak. »

18 Ansii ko, Yaaya taayiig gee iŋ kaawin dakina ku pey kuuk gaara Kabarre ta Gala.

Herood obig Yaaya-Batist daŋaayne (Matiye 14.3-4, Maark 6.17-18)

19-20 *Herood kaak tala kaati ka Galile gay obit Herodiyaad, daaciy ta siŋji Pilip ho ŋa gin pey gamin kuuk jookum ku pey. Ɗo taar-at ko, Yaaya leesiiji dakina. Iŋ taar-ata oki, Herood bal cime kaay. Ŋa gin pey maan kaak jookumo, ŋa obig Yaaya daŋaayne.

Batem ka Iisa (Matiye 3.13-17, Maark 1.9-11)

21 Min Yaaya, ŋuu bal obiŋ̃ misa daŋaayne ho ŋa *batiziyiig gee okiŋ̃coak, Iisa oki, ŋa batiziyiiga. Wiktin taat Iisa salkiyiyo, samaan piltu waakilak.

22 Ɗo wer-ak, Ruwwin ta Buŋdi paayiiji ar ammaama, ho ŋa dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Kiŋke ko roŋdu, nu elgiciŋ dakina ho ki berdu galal dakina. »

Tamba ta Iisa

23 Wiktin taat Iisa teestu gine riyoyak, elginay yaa nece ar orok subba pa. Gee gay a wal ŋa roŋ ka Yuusup, roŋji ka Eli-aka.

24 Eli gay roŋji ka Mataat, Mataat roŋji ka Lebi, Lebi roŋji ka Melsi, Melsi roŋji ka Janaay, Janaay roŋji ka Yuusup.

25 Yuusup gay roŋji ka Matatiyaas, Matatiyaas roŋji ka Amoos, Amoos roŋji ka Nawuum, Nawuum roŋji ka Esli, Esli roŋji ka Nagaay.

26 Nagaay gay roŋji ka Maat, Maat roŋji ka Matatiyaas, Matatiyaas roŋji ka Simeyiin, Simeyiin roŋji ka Josees, Josees roŋji ka Joda.

27 Joda gay roŋji ka Yowanaan, Yowanaan roŋji ka Reeza, Reeza roŋji ka Zorobabeel, Zorobabeel roŋji ka Salatiyeel, Salatiyeel roŋji ka Neeri.

28 Neeri gay roŋji ka Melsi, Melsi roŋji ka Addi, Addi roŋji ka Kosaam, Kosaam roŋji ka Elmadaam, Elmadaam roŋji ka Eer.

29 Eer gay roŋji ka Iisa‡, Iisa roŋji ka Eliyezeer, Eliyezeer roŋji ka Joriim, Joriim roŋji ka Mataat, Mataat roŋji ka Lebi.

30 Lebi gay roŋji ka Simeyon, Simeyon roŋji ka Zuuda, Zuuda roŋji ka Yuusup, Yuusup roŋji ka Jonaam, Jonaam roŋji ka Eliyakiim.

31 Eliyakiim gay roŋji ka Meleya, Meleya roŋji ka Menna, Menna roŋji ka Mattata, Mattata roŋji ka Nataan, Nataan roŋji ka Dawuud.

32 Dawuud gay roŋji ka Jeese, Jeese roŋji ka Obeed, Obeed roŋji ka Booz, Booz roŋji ka Sala, Sala roŋji ka Nasoon.

33 Nasoon gay roŋji ka Aminadaab, Aminadaab roŋji ka Admiin, Admiin roŋji ka Arni, Arni roŋji ka Hesroon, Hesroon roŋji ka Perees, Perees roŋji ka Zuuda.

34 Zuuda gay roŋji ka Yakuub, Yakuub roŋji ka Isaaka, Isaaka roŋji ka Ibraayim, Ibraayim roŋji ka Teera, Teera roŋji ka Nawoor.

35 Nawoor gay roŋji ka Seruug, Seruug roŋji ka Rewu, Rewu roŋji ka Peleeg, Peleeg roŋji ka Ebeer, Ebeer roŋji ka Seela.

36 Seela gay roŋji ka Kenaan, Kenaan roŋji ka Arpaksaad, Arpaksaad

‡ **3:29** 'Iisa' : Iisa ŋaar-aŋ, ŋa Iisa Masiɗo, ŋa gem ka pey.

roŋji ka Seem, Seem roŋji ka Nowe, Nowe roŋji ka Lemeek.
37 Lemeek gay roŋji ka Matusaleem, Matusaleem roŋji ka Henok, Henok roŋji ka Yereed, Yereed roŋji ka Malaleyeel, Malaleyeel roŋji ka Kenaan.
38 Kenaan gay roŋji ka Enoos, Enoos roŋji ka Seet, Seet roŋji ka Aadum, Aadum gay, ŋaar ko roŋ ka Buŋdi.

4

Gece ka Iisa Masi (Matiye 4.1-11, Maark 1.12-13)

1 Iisa miin iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Min ŋa yeepiy min ɗo barre ka Zurdan-ak, Ruwwin-at ŋaamiig ɗo goosiner.
2 Ɗo wer-ak, *Seetanne astu geciŋji. Menaw orok pooɗ, ŋa gecaag gecen di ho Iisa bal okume yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, Iisa, mey diyaaga.
3 Hiyya, Seetanne kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, kaawiy ɗo dambi-aŋ a ŋaaŋ raɓile tee. »
4 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Gem ke goyaaɗo ɗo bi ka teendi di. "* »
5 Min ŋaar-ak, Seetanne iyiig pey ɗo wer kaak kuwa aale ho koɗok di, ŋa gaariijig kiɗin ku sultinniidi okiŋco kuuk ɗo duniiner.
6 Kar ŋa kaawiiji aman : « Izinne iŋ malle ku sultinniidi-aŋ, okiŋco, naaŋ beriŋco. Gamin-aŋ, ŋu berduug ɗo pisiŋdu ho nun naa beriŋ ɗo ay waan kaak nu rakiy di.
7 Kiŋ gay, ya ki ooy ki abdiyintu-ak, gamin-aŋ okiŋco lociŋ. »
8 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Kii abdiye *Rabbin Buŋjiŋ keeji di ho ŋaar di kii derse uŋci. "† »
9 Min ŋaar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem ho ŋa diyiig kuwa ɗo kaay ka *ger ka Buŋdi, kar ŋa kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, beer keɗer,
10 asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Buŋ yaaco kaawe ɗo ɗubilji ŋuuŋ gooye, "
11 ho ŋu siir pey aman : " Ɗubalak yaaŋ acume‡ ɗo pisiŋco. Paa kat, asiŋji ɗooyiyɗo iŋ dambay. "§ »
12 Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir ɗo Kitamner aman : " Ki gecaagɗo Rabbin Buŋjiŋ. "* »
13 Min Seetanne gaasiig geciŋji kaak ŋa geciig Iisa, ŋa rasiiga ho ŋa ɗeettu minniney a ŋaa ere wiktin ta pey.

Iisa ɗo geeger ka Nazareet (Matiye 4.13-17, Maark 1.14-15)

14 Min ŋaar-ak, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, Iisa yeeptu ɗo kiɗ ka Galile ho gee okiŋco kuuk goy eɗeak kaawa ko ɗo bi kaŋji di.
15 Ŋa ɓilda gee ɗo geray ku salaane ku *Yuudinnar ho gee okiŋco ozila ko ŋaar di.

Ŋu poocig Iisa ɗo geeger ka Nazareet (Matiye 13.53-58, Maark 6.1-6)

16 Iisa ɓaawtu ɗo geeger ka Nazareet ɗo wer kaak ŋa maaɗtu. Ay yiriy ta *sabitdi, ŋa ɓaggiy ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar. Ampaa ko, yiriy ta sabit taar-at oki, ŋa uŋjitu pey ɗo ger ka salaaner. Min ŋa uŋje, ŋa uctu a ŋaa garkiye Kitamne.
17 Ŋu beriiji maktumne taat nabi Ezaayi siirtu. Min ŋa obta, ŋa piliita, ho ŋa gastu wer kaak kaawa aman :
18 « Ruwwin ta Buŋdi goy iŋ nunu
asaan ŋa doɓintu
a naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo pokirnar.
Ŋa ŋaamintu a naa kaawe aman :
" Gee kuuk goy ɗo daŋaayner, ŋuu pikiŋco.
Ŋuur kuuk noolna, ŋuu piliŋ odinco.
Ŋuur kuuk ŋu taaɓiyaagu, ŋuuco imilin taaɓinco.
19 Ŋa ŋaamintu a naa gaarin elgo taat kuu talin barkin ta Rabbin Buŋ. " »†

---

* **4:4** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 8.3.
‡ **4:11** 'acume' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'okume'.
* **4:12** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.16.
† **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.13.
§ **4:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 91.11-12.
† **4:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 61.1-2.

20 Min ŋa gaastu iŋ garaaney, ŋa maliyiit maktumne-at ɗo werti, kar ŋa beriijit ɗo gay riyor ho ŋa goytu. Gee kuuk goy ɗo ger-ak, okiɲco, odinco gooya ko ŋaar di.
21 Iisa gay teesiico kaawe aman : « Kaaw taat ku dortu ho nu garkiytu min ɗo Kitamner-ata, yiriyta-an kat wiktinti nece. »
22 Gee okiɲco kuuk cokiyga-ak ajbiytu ɗo kaawin kuuk uɲja ɗo gelbiner ŋa kaawiico ho ŋu teestu kaawe samaane ɗo bi kaɲji. Kar ŋu ɗiytu aman : « Ŋaar-aŋ wal roŋ ka Yuusup ɗoo di ? »
23 Kar Iisa telkiico aman : « Ka seener gay, ku asaadu kaawe ar kaak ŋu kaawgiy aman : " Kiŋ gay coole geemir, diŋ gay cool kat ziɲ ka meeɲjiŋ. " Kuudu kaawe pey aman : " Ni ɗorig gamin okiɲco kuuk ki gintu Kapernayuum, diŋ gay ginig anne ɗo darre ta meeɲjiŋ oki. " »
24 Kar ŋa ɗeeltu pey aman : « Ka seener nu kaawaako, ginno nabiiɲce kaak gee ku darrey ica kaawoy.
25 Nu kaawaako ka seener, ɗo wiktin taat nabi *Eli goyiy-ak, gin murgilgal dakina ɗo kiɗ ka Israyeel ho mey yaarko uɲjitu ɗo wer okiɲji asaan elgin subba iŋ koyin bijigiy amay bal ɲoke.‡
26 Kar gay, Buŋ bal ɲaamiɲ *Eli ɗo murgilgal kuuk goy ɗo kiɗ ka Israyeel-aku, ŋa ɲaamig ɗo murgil rakki taat goy ɗo hellin ta Sarepta, ɗo kiɗ ka Sidon.
27 Kar ɗo wiktin ta nabi Elize gay, gin gee dakina kuuk ɗukum burɗum ɗo darre ta Israyeel. Kar Elize da coolɗo yoo rakki minninco. Illa ŋa cool gem rakki siŋji Naama min darre ta Siri. »
28 Min gee kuuk goy ɗo ger ka salaaner doriit kaaw ta Iisa-ak, okiɲco, ŋu dapiɲtu aale.
29 Kar ŋu uctu putur ho ŋu teestu akiliɲji nam ŋu imiliig kara min ɗo geeger ka Nazareet. Geeger-ak, ŋu piniig kuwa ka kooti. Paa ko, gee-ak iyiig Iisa ɗo wer kaak jerle a ŋuu akiliɲji pey, ŋaa tuŋkile keɗer.
30 Kar Iisa gay uctu, ŋa birtu min ɗo ɗatikco ho ŋa ɗeettu.

Coole ka gem kaak aariɗ obga (Maark 1.21-28)

31 Min ŋaar-ak, Iisa ɓaawtu ɗo geeger ka Kapernayuum, ɗo kiɗ ka Galile ho ŋa ɓildiy gee iŋ yiriy ta *sabitdi.
32 Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiytu ɗo ɓildiɲji-aka, asaan ŋa kaawa iŋ izinne.
33 Atta ɗo ger ka salaaner-ak, gin gem rakki kaak aariɗ obga. Gem-ak koola raɗa aman :
34 « Wayyay, Iisa ka Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nu ibingiciŋ tam, kiŋ ko kaak Buŋ doɓtu ho ŋa ɲaamtu. »
35 Iisa telkiiji ɗo aariɗ-ak iŋ gaay toŋgo aman : « Yalla bugam ho amal min ɗo gem-aŋka ! » Hiyya, aariɗ-ak acciig gem-ak bup ɗo ɗatikco ho ŋa amiltu min ɗo gem-aka. Kar gem-ak uc cewey di, maan sa bal giniɲji.
36 Gee-ak okiɲco ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu benannico aman : « Taar-an gay maa kaawra ? Gem-aŋ kaawa iŋ izinne ho iŋ gudurre ɗo aariɗnar, ek di ŋu amiliy min ɗo geemir. »
37 Hiyya, ɗo adiy ka kiɗ ka Galile okiɲji, gee kaawa ko ɗo bi ka Iisa di.

Coole ka gee dakina (Matiye 8.14-17, Maark 1.29-34)

38 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu min ɗo ger ka salaaner ho ŋa ɓaawtu wer kaɲ Simon. Min ŋa uɲjitu geero, ŋa gasiit kogoy, ziti kobire. Ŋu indiig Iisa a ŋaa ase talinti.
39 Iisa ɓaawiititi ho ŋa oniititi, kar ŋa kaawtu iŋ gaay toŋgo ɗo raɗuw-at a taa rasinti. Ek di ta rasiita. Ta bite-aŋ di, geem-at uctu ho ta teestu tale kaaco.
40 Wiktin taat pat gale, gee ku geeger-ak iyiig geeɲco okiɲco kuuk raɗaw iŋ ay biyaw ta raɗuwar ɗo Iisa. Ŋa leeyiico pise ho ŋa cooliigu.
41 Aariɗna amiliy min ɗo gee dakina iŋ koriyco aman : « Kiŋke Roŋ ka Buŋdi ! » Kar Iisa gay awɲiico ho ŋa

‡ **4:25** Wer ka gase kaawor ɗo 1 Ruwa 17.1.

todiico kaawo, asaan ŋu ibingig a ŋaar ko *Masi.

Iisa gaara Kabarre ta Gala do geray ku salaaner (Maark 1.35-39)

42 Min wer waltu, Iisa amiltu, ŋa deettu do kalaaner. Gee dakina amiltu bariyiŋ̃ji. Min ŋu gasga, ŋu leyiiga a ŋaa deetenno.
43 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Nun naa ɓaa do geegirnay ku pey a naa gaarin Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋdi. Do riy taar-an ko, Buŋ ŋ̃aamiinu. »
44 Hiyya, Iisa uctu, ŋa ɓaawtu do kid ka Zuude, ŋa gaariy Kabarre ta Gala do geray ku salaaner ku *Yuudinnar.

5

Doɓe ka maajirna kuuk awalle (Matiye 4.18-22, Maark 1.16-20)

1 Yiriy rakki, Iisa ɓaawtu do biy ka barre kaak ŋu kolig Zenezareet. Gee dakina asiiji a ŋuu cokiye kaaw ta Buŋdi. Gee-ak akila ziŋkico, ŋu raka a ŋuuji ɓaawe moota.
2 Iisa jaaltu kaay ho ŋa taltu markabin seera goy do biy ka barrer. Gay cabindi* gay paay ko ace ribbinco.
3 Iisa ɓaawtu, ŋa coktu ka markab ka Simon-aka ho ŋa kaawiiji a ŋaa siŋjiŋ̃ sood min do goŋgumor†. Hiyya, ŋa goytu iŋ baay ho ŋa teestu ɓilde gee.
4 Min Iisa gaastu iŋ ɓilde ka geemir, ŋa kaawiiji do Simon aman : « Siŋjite pey uŋda do wer ka baata ho pikkiroŋgu ribbinko kuu cabe boosi. »
5 Simon telkiiji aman : « Gem kol tacco, aando-an okintit, ni caba caben di, kar ni bal gase yoo maanna. Kar gay, min ki kaawdu, naa pikkiriŋ̃ ribban. »
6 Hiyya, ŋu pikkiriigu ho ŋu soktu boos dakina nam ribbinco sa eeraw.
7 Ŋu jaaliico pise do eeŋ̃co kuuk goy do markab ka pey a ŋuu jorkiŋ̃co. Eeŋ̃co-ak astu ho okiŋ̃co, ŋu miiniig markabinco seerco iŋ boosi nam markabinco-ak raka nooriye.
8 Min Simon-Piyer taliig maanna-ak, ŋa dersitu ris do asiŋ̃ji ku Iisa ho ŋa kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, etar minniner asaan nu gin zunuubinna. »
9 Simon kaawtu pa-ak, asaan ŋaar iŋ eeŋ̃ji, okiŋ̃co, ŋu ajbiye do bi ka boos kuuk dakina ŋu soktu-aku nam kolaw sa obgu.
10 Min eeŋ̃ji ku Simon kuuk ajbiy-ak, goy oki Ẓaak iŋ Yaaya, kooginay ku Zebede. Kar Iisa diyiiji do Simon aman : « Dak ginenno kolaw. Min yiriyta-aŋ, ki cabaado pey boosi, illa kii cabguweŋ ko geen di. »
11 Hiyya, ŋu iyiig markabinco do goŋgumor, ŋu rasiig iŋ gaminco okiŋ̃co ho ŋu aadiig Iisa.

Cale ka burdumdi (Matiye 8.1-4, Maark 1.40-45)

12 Ba aaro, Iisa goy do geeger rakki ho gem kaak dukum burdum asiiji. Min gem-ak taliig Iisa, ŋa dersitu do uŋji nam ŋa noodiig uŋji keder, kar ŋa loklikiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye. »
13 Iisa ŋ̃aamtu pisiŋ̃ji, ŋa diiriiga‡ ho ŋa kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diŋ calu ! » Ek di ŋa caltu *cawar min do burdumji.
14 Iisa karmiig gem-ak aman : « Yaman, dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, ɓaa gaar ziŋ̃ do gay satkiner ho ber *satkin uudin taat *gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ŋuu ibine kadar ki cale. »§
15 Min ŋaar-ak, gee kaawa ko kaawin kuŋ̃ji di pak ka awalle. Gee dakina ŋ̃umiyo, ŋu cokiyiy kaawoy ho ŋa coõliigu min do radwniico.
16 Kar Iisa gay amilgiy do kalaaner keeji di ho ŋa salkiygiyo.

Coole ka gem kaak ruŋgiye (Matiye 9.1-8, Maark 2.1-12)

17 Yiriy rakki, wiktin taat Iisa ɓildiy gee, agindaw ku gaanuundi iŋ gee

* **5:2** 'Gay cabindi' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'gay dee boosir'. † **5:3** 'o goŋgumor' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'bi joorner'. ‡ **5:13** 'diriiga' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ecimiiga'. § **5:14** Wer ka gase kaawor do Lebitik 14.2-32.

kuuk ŋu koliy *Pariziyenna sa goya. Gee-ak, asa min hellinnan okiɲco ku Galile iŋ ku Zuude ho min geeger ka Zeruzaleem oki. Gudurre ta Rabbin Buŋ goy iŋ Iisa a ŋaa coole gee.

18 Gee daariɲ pa astu, ŋu icil gem kaak ruŋgiye ka dariŋgildi. Ŋu bariya botol taat ŋuu uɲjiɲ ɗo gerdi a ŋuu iyiɲ ɗo Iisa.

19 Kar gay, gee tiɗ aale nam ŋu bal gedire uɲjiɲji. Ampaa ko, ŋu coktu kuwa ka gerdi-aka, ŋu noomtu bee ho ŋu paayiig iŋ dariŋgilji ɗatik geemir ɗo uŋji ka Iisa.

20 Min Iisa taliit imaanco ta gee-aku, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : « Gem kol roŋji, zunuubinnaɲ, ŋu saamiyjiŋgu. »

21 Ɗo wer-ak, agindaw ku gaanuundi iŋ Pariziyenna teestu kaawe ɗo aditco aman : « Ŋa maa gemir kaak niga biy iŋ Buŋ-aŋka ? Waa yaa gedire saamiye zunuubinna ? Illa Buŋ keeji di ! »

22 Kar Iisa gay ibiniit pikirrico ho ŋa kaawiico aman : « Maa di ku giniit pikirre taar-an ɗo aditko ?

23 Ya nu kaaw aman : " Zunuubinnaɲ, ŋu saamiyjiŋgu " wala " Ucu ho jaawu ", taat moo meleɲ ?

24 Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Roŋ gemor, nu gin gudurre ta saamiye zunuubinnar ɗo duniiner. » Kar pey, ŋa ɗiyiiji ɗo ruŋgiiner-ak aman : « Nu kaawiijiŋ-aŋ, ucu, icig dariŋgiljiŋ ho ɗeet gerko. »

25 Koɗok di, gem-ak uctu ɗo uŋco ka geemir okiɲco, ŋa iciig dariŋgilji, ŋa ɗeettu gercoɲ ho ŋa oziliy Buŋ.

26 Ɗo wer-ak, gee okiɲco kolaw obi-igu, ŋu ajbiytu tak-tak ho ŋu teestu ozile Buŋ. Ŋu kaawiy aman : « Yiriyta, gi tal gamin kuuk ajbay aale. »

Kole ka Lebi
(Matiye 9.9-13, Maark 2.13-17)

27 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu kara ho ŋa taliig gay obe miirir, siŋji Lebi, kaak goy ɗo riyoy. Kar Iisa kaawiiji aman : « Uc aaɗnu. »

28 Ek di Lebi uctu, ŋa rasiig gamnay okiɲco ho ŋa aaɗiiga.

29 Kar Lebi iyiig Iisa ɗo geriy, ŋa depiyiiga. Gay obe miirir dakina iŋ gee kuuk pey sa tee iŋ ŋuura.

30 Pariziyenna iŋ agindaw ku gaanuundi kuuk goy eɗe-ak teestu gujumjume. Ŋu kaawiico ɗo maajir-nay ku Iisa aman : « Maa di ku tiyiyo ho ku siyiy iŋ gay obe miirir ho iŋ gee ku pey kuuk gina jookum-aŋku ? »

31 Iisa telkiico aman : « Gee kuuk cewey barayɗo daptoor, illa ŋuur kuuk raɗaw.

32 Nun bal ase ɗo gee kuuk tala ziŋkico a ŋu selleɲ. Nu as ɗo ŋuur kuuk ibina kadar ŋu gina jookumo a ŋuu rasiɲ goyiɲco kaak awalle. »

Inde ɗo bi ka sayamner
(Matiye 9.14-17, Maark 2.18-20)

33 Pariziyenna indiig Iisa aman : « Maajirna ku Yaaya-Batist iŋ kuni ica sayamne doo ho ŋu salkiyaw. Kar kuɲjiŋ gay tiyaw ho ŋu siyaw. »

34 Iisa telkiico aman : « Gee kuuk ŋu kolig ɗo iidin ta obindi, ya ŋu goy misa iŋ ŋaar kaak obe, wala kuu gedire ku-uco kaawe a ŋuu ice sayamne ? Ha'a, kaawaacoɗo.

35 Kar gay, wiktin yaa ase taat ŋuu iciɲ ŋaar kaak obe min ɗo ɗatikco. Yiriy taar-at kat, ŋu asiy ice sayamne. »

36 Iisa deliico pey daŋla aman : « Waan eerro giteen min ɗo batik ta marbinto a ŋaa naale batik taat zooɗe. Yampa, batik taat marbinto-at oki eere ho giteenti sa ɲumaaɗo iŋ taat zooɗe.

37 Waan laaɗo maam kuuk eelaw ɗo etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiɲ etirsinna-aku, ŋuu ɲaale keɗer hoɲ etirsinna-ak sa yaa nige.

38 Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa ɗo etirsinna kuuk marbinto.

39 Waan kaak aaw ko maam kuuk nee-ak ello pey kuuk eelaw. Asaan gee kaawa aman : " Maam kuuk nee kat gala. " »

6

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi
(Matiye 12.1-8, Maark 2.23-28)

1 Yiriy rakki ta *sabitdi, kuŋ Iisa
bira min ɗo morginar. Maajirnay
teestu yiime kay ku *gemer, ŋu
sooyiyo ho ŋu eeymiyo.
2 Ɗo wer-ak, gin *Pariziyenna
daariŋ kuuk kaawiico aman : « Maa
di ku giniy maan kaak *gaanuunte
toɗiite iŋ eele ka geeror ? »
3 Iisa telkiico aman : « Ku bal
garkiyiŋ ga maan kaak Dawuud iŋ
eeŋji gintu yiriy rakki taat mey diyi-
igu ?
4 Dawuud uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi,
ŋa teetu tee kaak ŋu bertu *satkin ɗo
Buŋdi, ho ŋa beriico ɗo eeŋji oki. Zer
tee ŋaar-ak, gem ka pey ginno botol
taat ŋaa teeŋji, illa gay satkiner di. »
5 Iisa kaawiico pey aman : « Nun
*Roŋ gemor di mee sabitdi. »

Coole ka gem kaak pisiŋji mate (Matiye 12.9-14, Maark 3.1-6)

6 Gin menaw, iŋ yiriy ta sabit ta
pey, Iisa uŋjitu ɗo ger ka salaaner ka
*Yuudinnar ho ŋa teestu ɓilde gee. Ɗo
ger-ak, gin gem kaak pisiŋji ka meeda
mate.
7 Agindaw ku gaanuundi iŋ
*Pariziyenna ɗibiiji ɗo Iisa, ŋu rakiy
tale ya ŋaa coole gem iŋ yiriy ta
sabitdi, kar ŋuuji diye kaawo.
8 Sando, Iisa gay ibinit pikirrico.
Ŋa ɗiyiiji ɗo gem kaak pisiŋji mat-ak
aman : « Uc pey ɗatik ta geemir. » Ek
di ŋa uctu, ŋa peytu.
9 Kar Iisa kaawiico aman : « Nu
indaakoŋ ja : gaanuunte kaaw a gii
ginguwe taat selleŋ wala gii ginguwe
taat jookumo iŋ yiriy ta sabitdi ? Gii
jilguwe gee wala gii idguwiŋco ? »
10 Min ŋa indiig pa-ak, ŋa taliig gee-
ak okiŋco, kar ŋa kaawiiji ɗo gem
kaak pisiŋji mat-ak aman : « Taarig
pisiŋjiŋ. » Ek di ŋa taariiga ho pisiŋji
cooltu ɗo weriy.
11 Min agindaw ku gaanuundi iŋ
Pariziyenna taliig maanna-ak, ŋu
dapiŋtu aale ho ŋu teestu kaawe
benannico ɗo maan kaak ŋuuji gine
ɗo Iisa.

Paliinna kuuk orok iŋ seera (Matiye 10.1-4, Maark 3.13-19)

12 Yiriy rakki, Iisa coktu ka dambar
a ŋaa salkiye. Ŋa waltu kuwa iŋ inde
ka Buŋdi.
13 Min wer waltu, ŋa koliig maajir-
nay, kar ŋa doɓtu minninco orok iŋ
seera ho ŋa koliig a ŋu *paliinna.
14 Paliinna-ak, ŋuur ko : Simon
kaak Iisa koliig oki Piyer* iŋ siŋji An-
dre, Zaak iŋ Yaaya, Pilip iŋ Bartelemi,
15 Matiye iŋ Tooma, Zaak roŋji ka
Alpe, Simon kaak mala ɗo darrey,
16 Zuud roŋji ka Zaak, ho iŋ Zuudas
Iskariyoot kaak asaaji isine ɗo Iisa.

Coole ka geemir (Matiye 4.23-25)

17 Kar ba aaro, wiktin taat Iisa
paayiy min ka dambar iŋ paliinnay-
aku, ŋa peytu ɗo wer kaak patal. Maa-
jirnay dakina goy ɗo wer-aka, iŋ gee
dakin dakina ku pey min kiɗ okiŋji
ka Zuude, min Zeruzaleem, ho min
geegirnay ku Tiir iŋ Sidon kuuk goy
ɗo biy ka barrer.
18 Gee okiŋco-ak as a ŋuu cokiye
kaawoy ho ŋaa cooliŋco. Ŋuur kuuk
ariɗna obgu sa, Iisa coolgu.
19 Ay gem di raka diiriŋji, asaan
gudurre taat amila min ɗo ziy-at
coolaag gee okiŋco.

Iisa kaawa ɗo bi ka galal iŋ taaɓine (Matiye 5.1-12)

20 Ɗo wer-ak, Iisa jaaltu kaay, ŋa
taliig maajirnay ho ŋa teestu kaawe
aman :
« Galal ɗo kuŋ kuuk pokirna,
asaan *Meennaw ta Buŋdi taar
loko.
21 Galal ɗo kuŋ kuuk mey diyaako
diŋka,
asaan tee yaako neciŋko.
Galal ɗo kuŋ kuuk zuliŋko miŋaw
diŋka,
asaan ku asa site iŋ galilko.
22 « Galal loko ya gee elgiikonno, ya
ŋu yilaako, ya ŋu waraako ho ya ŋu
kaawaako jookumo, asaan ku aamin
ɗo nun *Roŋ gemor.

* **6:14** 'Piyer' : Siŋ ŋuur-aŋ ɗiya a 'dambi'.

23 Aaciyoŋ min galal wiktin taat
gamin-ak as ko, asaan haginko taat
Buŋ yaako bere ka samaaner-at, taar
dakina. Ansii ko, aginiyco ku geemir-
aŋ taaɓiyiig nabiinna oki pa.
24 « Kar gay, ɗo gaayiyko kuŋ gay gam-
nar,
asaan ku gasit ko galilko.
25 Ɗo gaayiyko kuŋ kuuk diŋ tee
neciŋko,
asaan mey asaako deeŋko.
Ɗo gaayiyko kuŋ kuuk sita diŋka,
asaan kuu asa ale ɗo taaɓinko.
26 « Ɗo gaayiyko kuŋ kuuk gee okiɲco
ozilaako,
asaan awalle aginiyco ozilaag
nabiinna kuuk raada oki. »

Ele ka adiner (Matiye 5.38-48, 7.12)

27 « Kar gay, ɗo kuŋ kuuk
cokiyaanu, nu kaawaako : Elguwoŋ
adinko ho ginguwoɲco selleɲ ɗo ŋuur
kuuk elgiikonno.
28 Indoɲco barkin ta Buŋdi ɗo ŋuur
kuuk surpiyaako ho salkiyoɲco ɗo
ŋuur kuuk taaɓiyaako.
29 « Ya waan baasiɲciŋ ɗo gargu-
moɲ, newsijit taat rakki oki. Ya waan
gaamit batkoɲ, rasjit ta kapak oki.
30 Beriy ɗo ay waan kaak indaaciŋ
maanna ho ya waan gaamig maan-
naɲ, da icenno pey biy.
31 Ginoɲco ɗo geemir ay maanna ar
taat kuŋ rakiy a ŋuuko gine loko.
32 « Ya kuŋ kat el gee kuuk elgiikon
di, maman Buŋ yaako oziliŋko ? Gee
kuuk jookumo oki elgig ŋuur kuuk
elgiigu !
33 Ya kuŋ kat gina selleɲ ɗo ŋuur
kuuk ginaako selleɲ di, maman Buŋ
yaako oziliŋko ? Gee kuuk jookumo
oki gina pa !
34 Ya ku bera ɗaan ɗo gee kuuk
yaako kappiyinti di, maman Buŋ
yaako oziliŋko ? Gee kuuk gina
jookumo oki bera ɗaan ɗo eeɲco ya
ŋu hariya a ŋuuco kappiyinti.
35 Kar gay, elguwoŋ adinko, ginguwoɲco selleɲ. Berguwoɲco ɗaana ho
dakoŋ hariyenno a ŋuuko kappiyinti.
Ansii kat, kuu gine kooginay ku Buŋ
ka kuwa ho kuu gase haginko taat
dakina oki. Asaan Buŋ, ŋaar selleɲ ɗo
gee okiɲco, ŋuur kuuk ozilgigɗo yoo
kuuk motilay oki. »

Ɗukume ka seriiner (Matiye 7.1-5)

36 Iisa gaaytu pey aman : « Kuu-
niyoŋ selleɲ ar Takko ka selleɲ.
37 Dakoŋ talenno ziŋkiko ar gay
ɗukume seriiner, paa kat, Buŋ
ɗukumiikonno seriine loko. Dakoŋ
diyenno kaaw ɗo gemor, paa
kat, seriin ta Buŋdi obaakonno.
Saamiyoɲco ɗo gee kuuk ginaako
jookumo ho Buŋ yaako saamiye loko.
38 Beroŋ ho Buŋ yaako bere. Ŋaako
bere ar gem kaak liya koo ɗo gir-
dor, ŋa yakyikiiga, ŋa ŋoɲyiiga nam ta
sollaw. Ampaa ko, Buŋ yaako yeepiŋ
maan kaak ku giniy ɗo geemir. »
39 Iisa deliico pey daŋla aman : «
Nool kat ɗaaɲgiy giji noolo walla ?
Ha'a, ɗaaɲno. Yampa seerco, ŋuu
solle ɗo beendi.
40 *Maajiriɲce, ŋaar pakgigɗo
tatkuwiy kaak ɓildiga, kar ŋaar kaak
ŋu ɓildig samaane gay yaa nece iŋ
kaak ɓildiga.
41 « Maman ki taliy gaɲ kaak kapak
kaak goy ɗo od ta siŋjiŋ, kar et kaak
goy ɗo odoɲ taɲjiŋ gay, ki talgigɗo ?
42 Kiŋ kaak gin et tatik ɗo odoɲ, kar
maman ki kaawiy ɗo siŋjiŋ aman : "
Gem kol siŋji, rasin ja naa iciɲ gaɲ
kaak goy ɗo odoɲ-aŋka ? " Ki talloɲ et
kaak goy ɗo odoɲ walla ? Tal ja gem
kaak kaawa iŋ biy di-aŋka ! Gedar ja
ɗo taɲjiŋ, kii tale karaŋ, kar kii imiliɲ
gaɲ kaak goy ɗo od ta siŋjiŋ. »

Maajiriɲ kaak taɓ (Matiye 7.16-20,12.33-35)

43 « Et kaak samaane waaɗo roŋ
kuuk gallo ho et kaak samaanno oki
waaɗo roŋ kuuk gala.
44 Asaan ay eto, gee ibinaag min ɗo
roŋji. Gee okaɗɗo roŋ ku buguwar
wala roŋ ku karumder min ɗo et kaak
gin jamay.
45 Gem kaak selleɲ-ak, selliŋkuwiy
asa min ɗo adiy kaak portiko. Kar
gem kaak jookum gay, jookumiy-at sa
asa min ɗo adiy kaak pondiko. Ka

seener, kaaw taat goy ɗo adiy-at, taar ko ŋa imiliit kara. »
46 Iisa kaawiico pey aman : « Maa di ku koliin aman : " *Rabbine, Rabbine " iŋ biŋkikon di, kar kuu gingitɗo taat nu kaawiiko ?
47 Ŋaar kaak asa lotu, kaak cokiyaat kaawor ho kaak aaɗaat iŋ botilti, ŋa ar waa ?
48 Gem ŋaar-ak ar gem kaak pina gero. Ŋa eciriy ja beenay baata, ŋa paayiig dulaayinna ku gerdi ho ŋa teesiy pine ar gem kaak pinig geriy ka maari. Paa kat, ya tambal aaɗji sa ŋaa eeziyɗo, asaan ŋa pin bombo.
49 Kar gay, ya gem kaak cokiyaat kaawor ho aaɗgitɗo iŋ botilti, ŋaar ar gem kaak pin ger bal dulaayinna. Ya tambal aaɗji-ak, koɗok di ŋa eeziy nam ŋa nigiy tak-tak. »

7

Gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room
(Matiye 8.5-13)

1 Min Iisa gaasit kaawoy okintit ɗo geemir, ŋa ɗeettu pey Kapernayuum.
2 Ɗo geeger-ak, gin tatkaw rakki ka askirin ku Room kaak gin askirin miya ɗo aaroy. Tatkaw-ak gin gay riyoy rakki raɗaw nam ŋa gaay mate. Ŋaar gay, ŋa elgiga.
3 Paa ko, wiktin taat ŋa dortu gee kaawa ɗo bi ka Iisa, ŋa tabiriiji aginay daariŋ̃ ku *Yuudinnar, ŋuuji ɗiye a ŋaa aseˇ cooliŋ̃ gay riyoy.
4 Min aginay-ak ottu moota ɗo Iisa, ŋu wakiliiji marmile aman : « Gem-aŋ nec ta ki gaayiŋ̃ji,
5 asaan ŋa elgig geente ho ŋaar di oki pinig gerni ka salaaner. »
6 Hiyya, Iisa uctu ŋa ɓaawtu iŋ ŋuura. Wiktin taat ŋa gaay ote geero, tatkaw ka askirnar-ak ŋ̃aamtu roy-nay a ŋuuji ɗiye aman : « Gem kol *Rabbiney, dak taaɓiyenno asaan nun bal nece kii uŋ̃je ɗo gerir.
7 Ɗo saan taar-at ko, nun meendu baljiŋ ɓaawe. Kar gay baaŋ̃u, kaaw kaawen di, gay riyor-aŋ yaa coole.
8 Nun meendu oki aaɗa ta agin-duwir ho nu gin askirin ɗo aaror. Ya nun kat kaaw ɗo rakki minninco a " Ɓaa ! " Ek di ŋa ɓaayo. Ya nu kol rakki ka pey a " Asu ! " Ek di ŋa asiyo. Kar ya nu gaarji ɗo gay riyor a " Ginit riy-anta ! " Ek di ŋa giniita. »
9 Min Iisa doriit kaaw-at, ŋa ajbiyiiji ɗo tatkaw-aka. Kar ŋa newsiico ɗo gee ku aaɗaaga-ak ho ŋa kaawiico aman : « Nu kaawaako ka seener, min gee ku Israyeel okiŋ̃co, nu bal tale gem kaak gin imaan ar ŋaar-aŋka. »
10 Hiyya, gee kuuk tatkaw tabirtu-ak yeeptu geero. Min ŋu yeepe, ŋu gasiig gay riyor-ak cool ko.

Nooye ka roŋ ka murgilal

11 Min ŋaar-ak, Iisa uctu, ŋa ɗeettu ɗo geeger kaak ŋu koliig Nayiin. *Maajirnay iŋ gee dakina ku pey aaɗaaga.
12 Wiktin taat ŋa gaay ko uŋ̃je ɗo geegirdi-ak, ŋa ŋaamtu iŋ gee kuuk icil momte. Momte-ak gay, ŋa roŋ ka murgilal. Roŋti rakki di gaasiiji. Gee dakina ku geegirdi-ak gay aaɗaata.
13 Min Rabbin taliita, ŋa taltu amin-duwti ho ŋa kaawiitit aman : « Bugam, ɗak alenno pey ! »
14 Kar Iisa siŋ̃jitu moota ho ŋa diirig dariŋgal-aka. Min ŋa diiriig di, gee kuuk icil momte-ak peytu ɗut. Kar Iisa kaawtu aman : « Gem kol roŋji, nu kaawaajiŋ, ucu ! »
15 Ek di momte-ak nooytu, ŋa goytu iŋ baay, kar ŋa teestu kaawe. Hiyya, Iisa beriitig ɗo yaaco.
16 Gee-ak okiŋ̃co ajbiytu tak-tak nam kolaw sa uŋ̃jiico ho ŋu kaawtu aman : « Ozilinteŋ Buŋte ! Ŋa iyte nabiiŋ̃ce tatko ɗo ɗatikte. » Ho ŋu kaawtu pey aman : « Buŋ as mogiŋ̃ geeŋ̃ji. »
17 Hiyya, kabarre-at totirtu ɗo kiɗ ka Zuude okiŋ̃ji yoo ɗo kiɗin kuuk moota oki.

Inde ka Yaaya-Batist
(Matiye 11.2-19)

18 Min ŋaar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist osiijig gamin okiŋ̃co kuuk Iisa gintu-ak ɗo tatkuwco. Min ŋu osiiji pa-ak, Yaaya koltu minninco seera

19 ho ŋa ŋ̃aamiig ɗo Rabbin Iisa a
ŋuu indiŋ̃ji aman : « Kiŋ ko Masi kaak
yaa ase wala ni ere ka pey ? »
20 Min ŋu otiiji, ŋu kaawiiji aman
: « Yaaya-Batist ŋ̃aaminti a niiŋ̃ inde
aman : " Kiŋ ko Masi kaak yaa ase
wala ni ere ka pey ? " »
21 Ɗo wiktin taar-at, Iisa gay coola
gee dakina min ɗo raɗuwniico, ŋa
bera aapiye ɗo mersinar, ŋa atka
aariɗna ho ŋa pila odin ku noolin dak-
ina.
22 Iisa telkiico aman : « Ɓaaŋ kaa-
woŋ̃ji ɗo Yaaya ɗo taat ku taltu ho ku
dortu : noolin talaw, mersin jaawa
tal-tal, burɗumin calaw, duŋguyuuyin
doraw, gee ku mate nooyaw ho kuuk
pokirna gasit Kabarre ta Gala.
23 Galal ɗo ŋaar kaak talintu ho ras-
gitɗo imaanji ɗo bi kanto. »

Iisa kaawa ɗo bi ka Yaaya-Batist (Matiye 11.7-11)

24 Min gee kuuk Yaaya-Batist
tabirtu-ak ɗeettu, Iisa teestu kaawe
ɗo bi ka Yaaya ɗo gee dakina kuuk
goy eɗe-ak aman : « Ku ɓaaw tale maa
ɗo kalaaner ? Coor taat us awkaata
walla ? Ha'a !
25 Yampa, ku ɓaaw tale maa ? Gem
kaak is kesuun taat samaane walla
? Ha'a ! Ŋuur kuuk is kesuun ta
samaan-at, ŋuur gay gamnar kuuk
goy ɗo geray ku sultinniidi.
26 Yampa, ku ɓaaw tale waa ?
Nabiiŋ̃ce ga ? Hii, ka seener nu
kaawaako, kuŋ tal gem kaak pakgig
nabiiŋ̃ce.
27 Yaaya-Batist, ŋaar ko kaak Buŋ
kaawtu ɗo Kitamner a ŋaa ŋ̃aame
awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw
aman :
" Nun naa ŋ̃aame gay tabiriikar uŋci
a ŋaaŋ̃ siyin botiliŋ̃. "*
28 Nu kaawaako, min gee kuuk ŋu
weeyig ween di-aŋ, ginno kaak tatik
pakgig Yaaya. Kar sando, ŋaar kaak
kapak ɗo *Meennaw ta Buŋdi-ak gay,
ŋaar tatik pakgig Yaaya.
29 Gee okiŋ̃co iŋ gay obe miiri oki
cokiyiig Yaaya. Ŋu ibin kadar Buŋ,
ŋaar selleŋ̃ ho ŋu ooytu, Yaaya *ba-
tiziyiigu.
30 Kar *Pariziyenna iŋ agindaw ku
gaanuundi gay poociit taat Buŋ rakiy
a ŋuu gine, ŋu bal ooyiŋ̃ batem ŋaar-
aka. »
31 Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku
diŋka-aŋ, ŋuur ar maa geenda ho ŋu
tur kuŋ̃ waa ?
32 Gee ŋuur-ak ar koogin kuuk goy
ba beger ho kuuk koola ɗo kooliŋ̃co
aman : " Ni paanko perinna a kuu
waare, kar ku bal waare. Ni riyko
riyin ku muuti, kar ku bal ale. "
33 Di taloŋ, wiktin taat Yaaya-Batist
astu, ŋa taaɗo ho ŋa saaɗo ɗo bi ka
abaadiner, oki ku ɗiya aman : " Aariɗ
obga. "
34 Kar wiktin taat nun *Roŋ gemor
astu, nu tiyaw ho nu siyaw, ho ku
kaawa aman : " Taloŋ ja maan gemir
kaak adiy begirji-aŋka ! Ŋa tiyaw ho
ŋa siyaw ! Ŋa royco ka gay obe miirir
iŋ gee kuuk gina jookumo. "
35 Gee kuuk ooya ilim ta Buŋdi gay,
ŋu ibiniit tak kadar taar selleŋ̃. »

Iisa ɗo ger ka Simon kaak Pariziyeŋ̃ce

36 Min ŋaar-ak, *Pariziyeŋ̃ce rakki
kolig Iisa gerco a ŋu ɓaa tee. Iisa
ooytu, ŋa ɓaawtu wer ka gem-aka ho
ŋu goytu tee.
37 Ɗo geegirdi-ak, gin daatik rakki
taat gin oorne. Min ta dortu kadar
Iisa goy tiya ɗo ger ka Pariziyeŋ̃cer-
ak, ta ictu gazzaz wic-wic† miin iŋ itir,
kar ta dakig gasa.
38 Min ta gasga, ta jopintu iŋ al-
inti ɗo aaroy ta Iisa,‡ zuliŋ̃ti etiltu ɗo
asiŋ̃ji ho ta suuɗiig iŋ duruŋ̃wti. Kar ta
giniiji cuuɗ ɗo asiŋ̃ji ho ta kockiciico
itir.
39 Min Pariziyeŋ̃ce kaak kolig Iisa
talit pa-ak, ŋa kaawtu ɗo adiy aman :
« Ya gem-aŋ kat nabiiŋ̃ce ka seener-
ak, ŋaa ibine kadar daatik taat diirga-
an gin oorne. »

* **7:27** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 3.1. † **7:37** 'gazzaz wic-wic' : gazzaz-ak, ŋu siyig iŋ dambay kuuk ŋu koliy 'albaatir'. ‡ **7:38** 'ta jopintu iŋ alinti ɗo aaroy ta Iisa' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya ŋu tiyaw, ŋu daŋlaw, asiŋ̃co gay iŋ aaro.

40 Iisa kaawiiji ɗo gem-ak aman : « Cokay Simon, nu gin kaawo, naaŋ̃ kaawinti. » Simon telkiiji aman : « Gem kol tacco, kaaworduuta. »
41 Kar Iisa deliiji daŋla aman : « Gee seer ic ɗaana ta gurusdi min ɗo gemor. Ka rakki ic tammin miy beey§, rakki gay tammin orok beey.
42 Kar uudin taat seerco ŋu ginno maan kaak ŋuu kappiyinti-ak, gem-ak saamiyiicota. Min ku seer-aŋku, ka moo yaa eliŋ̃ji paka ? »
43 Simon telkiiji aman : « Ya ɗo tanto-at, kaak ɗaanay dakina, ŋa saamiyjiita. » Iisa kaawiiji aman : « Hii ! Biŋ̃ gala. »
44 Min ŋa kaawiiji pa-ak, ŋa newsitit ɗo daatko-ata ho ŋa kaawiiji ɗo Simon aman : « Ki taliit daatko-anta ? Min nu uŋ̃jitu gerko, ki baldu bere amay kuuk naa ace asindu. Taar gay acduug asindu iŋ zuliŋ̃ti ho ta suuɗiig iŋ duruwti.
45 Kiŋ baldu gine cuuɗ, taar gay min ta uŋ̃jitu di, ta aay gine cuuɗ ɗo asindu.
46 Kiŋ baldu kockice itir ɗo kaar, taar gay kockicdu ɗo asindu.
47 Ansii ko, ka seener nu kaawaajiŋ, geem-an zunuubinniti kuuk dakin-ak, ŋu saamiytigu. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ta gaarig elinti dakina. Kar gay, ŋaar kaak ŋu saamiyji sooɗ-ak, eliŋ̃ji oki sooɗa. »
48 Kar Iisa kaawiitit ɗo daatko-at aman : « Gem kol romoy, zunuubinnike ŋu saamiykeŋgu. »
49 Gee kuuk ŋu koltu ɗo teendi-ak kaawtu ɗo aditco aman : « Ŋaar maa gemir kaak nam saamiya zunuubinna kare ? »
50 Kar Iisa gay kaawiitit ɗo daatko-at aman : « Imaanke jiliŋke, ɓaa iŋ aapiye. »

8

Iisa iŋ gee kuuk aaɗaaga

1 Min ŋaar-ak, Iisa birtu ɗo gee-girniidi ho ɗo hellinniidi a ŋaa gaare Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋdi. Paliinna kuuk orok iŋ seer goy iŋ ŋaara,
2 iŋ daaɗ daariŋ̃ kuuk Iisa atiktu aariɗna minninco ho kuuk cool min ɗo raɗuwniico. Daaɗ-ak, minninco goy Mariyam, taat min Magdala, taat Iisa atiktu aariɗna peesira min ɗo ziti,
3 Zaan, daaciy ta Suuza, gay riyor kaak tatik ka sultan *Herood, ho iŋ Sizaan. Daaɗ-ak iŋ eeŋ̃co dakina ku pey gaayaag kuŋ̃ Iisa iŋ gaminco.

Daŋil ta gay luwor (Matiye 13.1-9, Maark 4.1-9)

4 Gee dakin aale amiltu min ay geeger ho ŋu asiiji ɗo Iisa. Ŋu ŋ̃umiy ɗo wer ka Iisa goyiyo ho ŋa deliico daŋla aman :
5 « Cokiyoŋ ! Gin gem rakki ɓaa luwo ɗo morgoy. Wiktin taat ŋa luwiy-ak*, busumji daariŋ̃ sollitu ɗo botildi. Gee jaawiico kaaco ho ɗiiɗ teeyiig okiŋ̃co.
6 Busumji daariŋ̃ sollitu ɗo kiɗ kaak gin karŋiyo. Miŋ̃ ŋu amiltu di, ŋu aaytu asaan wer cokɗo oola.
7 Daariŋ̃ gay sollitu ɗo wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ŋu maaɗiy sawa nam pompal-ak gootiigu.
8 Kar daariŋ̃ pey sollitu ɗo kiɗ kaak samaane. Ŋu amiltu, ŋu maaɗtu ho ŋu imiltu ganduulinna. Ay ganduulic di weetu roŋ miya†. » Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye ! »

Baat ta daŋil ta gay luwor (Matiye 13.10-23, Maark 4.10-20)

9 Min ŋaar-ak, maajirnay indiig Iisa aman : « Daŋlaŋ̃-an baati maa ? »
10 Iisa telkiico aman : « Buŋ gaarkoŋ loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa ɗo bi ka *Meennuwiy. Kar ɗo gee ku pey gay, ŋu delco dele daŋla.
‟ Paa ko, ya ŋu tala sa, ar ŋu tallo,

§ **7:41** 'tammin miy beey' : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor. * **8:5** 'Wiktin taat ŋa luwiy-ak' : Luw taar-at, ŋu dawiig dawe ar ginte liyiy buur. † **8:8** 'roŋ miya' : Ɗo darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee roŋ miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. ‡ **8:10** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9.

ya ŋu cokiya sa, kayco icɗo maanna. ”‡
11 An baat ta daŋla-anta : Busam-ak,
ŋuur gaara kaaw ta Buŋdi.
12 Busam kuuk solle ɗo botildi-ak,
ŋuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, kar
*Seetanne gay asiy imiliit min ɗo
aditco. Ŋa imiliita-ak, pa ŋuu aamine
ho ŋuu gase jile.
13 Busam kuuk solle ɗo kiɗ kaak
gin karŋiyo-ak gay, ŋuur gee kuuk
cokiyaat kaaw-ata ho ŋu ooyiit iŋ
galal. Kar imaanco gay paayɗo caari,
ŋu obiit ɗo menuwir di. Kar wiktin
taat Seetanne gecaag di, ŋu rasiita.
14 Busam kuuk solle ɗo pompal kuuk
gin jamay-ak, ŋuur gee kuuk cokiyaat
kaaw-ata, kar ŋu diy gelbinco ɗo
gamin ku duniiner ho paa ko, roŋco
darsigiyɗo. Gamin ku duniiner-ak,
ŋuur pikirre ta duniiner iŋ galilti ho
iŋ joriye ka mallel oki.
15 Kar busam kuuk solle ɗo kiɗ
kaak samaan-ak gay, ŋuur gee kuuk
cokiyaat kaaw-ata, ŋu obit bombo ɗo
aditco ku portiko, ŋu rasgitɗo tak-tak
nam ŋu wiyiy roŋ. »

Daŋil ta lampa
(Maark 4.21-25)

16 Iisa gaaytu ɗo kaawoy aman :
« Ginno gem kaak biy lampa ho ŋa
zuɓkiit iŋ bardila wala ŋa diyiit ba
daŋlil. Kar gay, ya gem biy lampa-
ak, ŋa diyiit ɗo wer ka jaɗaŋ. Paa
kat, gem kaak uŋja ɗo ger-ak yaa talin
portikuwti.
17 Gamin okiŋco kuuk cigile, ŋuu
imiliŋco kara, yoo kuuk gee ibingigɗo
oki, ŋuu ibiniŋco nam ŋuu taliŋco
waraŋ.
18 Yaman pakiroŋ samaane ma-
man ku doriig kaawin kuuk nu
kaawiiko ! Kar ŋaar kaak gine, Buŋ
yaaji gaaye pey min kuwa. Kar ŋaar
kaak bal gineŋ gay, ya ŋa diy kaay
a ŋa gin maanna oki, ŋuuji imiliŋ
minniney. »

Ataŋ Iisa iŋ siŋtay
(Matiye 12.46-50, Maark 3.31-35)

19 Wiktin taat Iisa kaawiy-ak, yaaco
iŋ siŋtay astu taliŋji. Kar wer gay tiɗe.
Paa ko, ŋu baltu gedire ote moota iŋ
ŋaara.
20 Hiyya, gee miniig Iisa aman : «
Gem kol tacco, yaako iŋ siŋtaŋ goy
kara, ŋu indaaciŋ. »
21 Kar Iisa gay telkiico aman :
« Yaani iŋ siŋtar, ŋuur gee kuuk
cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho ginaat iŋ
botilti. »

Peye ka usi
(Matiye 8.23-27, Maark 4.35-41)

22 Yiriy rakki, Iisa ŋeptu markaba iŋ
maajirnay ho ŋa kaawiico aman : «
Aalinte aar barrer. » Ek di ŋu ɗeettu.
23 Wiktin taat ŋu aaliy barre, Iisa
gay aayiig wey yarap. Koɗok di, us
teestu abire gidi-gidi-gidi ɗo barrer
ho amay aastu ɗo markabar nam
amay-ak raka teeŋco.
24 Paa ko, maajirnay ɓaawiiji ɗo Iisa
ho ŋu niiniig aman : « Gem kol tacco,
ucu, amay tiyaate ! » Hiyya, Iisa ni-
intu ho ŋa awŋiiji ɗo usi ho ɗo amiydi.
Ek di ŋu peytu ho wer siimtu dil.
25 Kar ŋa kaawiico ɗo maajirnay
aman : « Yoo diŋ sa, ku aamanno
misa walla ? » Kar maajirnay gay
kolaw obgu, ŋu ajbiytu tak-tak ho ŋu
indiy ziŋkico aman : « Ŋaar-aŋ kat
maa gemir kaak min ŋa awiŋtu di,
usu iŋ amay oki karmiyaaga ? »

Coole ka gem kaak aariɗ obga
(Matiye 8.28-34, Maark 5.1-20)

26 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay
ottu ɗo kiɗ ka gee kuuk ŋu koliig Zer-
aziyenna kaak goy aar barrer, serek
min Galile.
27 Min Iisa paaytu min ka mark-
abar, gem rakki astu ŋaamiŋji. Gem-
ak aariɗna obga. Ŋa asa min ɗo
geeger-aka, kar taaye ŋa goy ko karan
di. Ŋa goy tukinkin di. Gem-ak goyɗo
zugar, illa goyiŋji ɗo maggindi di.
28 Min ŋa talig Iisa, ŋa kooltu raɗa
ho ŋa zuɓkitu guɓ ɗo asiŋji. Kar ŋa
kaawtu iŋ gaay toŋgo aman : « Ki
rakaan ginin maman, Iisa, roŋ ka
Buŋ ka kuwa ? Baaŋu, nu indaaciŋ,
dakin taaɓiyinduɗo ! »
29 Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan Iisa
kaawji ko ɗo aariɗ-ak a ŋaa amile

minniney. Awalle oki, aariɗ-ak accigiyga. Paa ko, ŋu ɗoodiig pisiŋji iŋ asiŋji iŋ jinzirrina a ŋuu gooyiŋji geero. Kar gem-ak ɗukumiigu ho aariɗ-ak ŋaamiig ɗo kalaaner.

30 Ɗo wer-ak, Iisa indiig aman : « Kiŋ siŋjiŋ waa ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Nun siŋdu " Dakinaw ". » Ŋa kaawtu pa-ak asaan aariɗna dakina uŋje ɗo ziy.

31 Aariɗna-ak loklikiiji ɗo Iisa a ŋaa ŋaamiŋcoɗo ɗo bee kaak sugulgul ba oole.

32 Ɗo wer-ak, gin kinziirna dakina gooya ka dambar. Kar aariɗna-ak indiig Iisa a ŋaaco bere botol taat ŋu ɓaay uŋje ɗo kinziirna-aku. Hiyya, Iisa ooytu

33 ho aariɗna-ak amiltu min ɗo gem-aka, ŋu uŋjitu ɗo kinziirnar. Koɗok di, min ka dambar, kinziirna-ak okiŋco eeztu tem iŋ gaɗco, ŋu sollitu ɗo barrer ho amay teeyiigu.

34 Wiktin taat gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig maan kaak kuuniy-ak, ŋu gaɗtu, ŋu iyiit kabarre-at ɗo geegirdi ho ɗo hellinniidi.

35 Min gee doriit kabarre-at, ŋu astu taliŋ maan kaak kuuniy-aka. Ŋu ɓaawtu moota ɗo Iisa ho ŋu gasiig gem kaak aariɗ obga-ak coole. Ŋa is kesuune ho kaay sa as ko ɗo weriy. Ŋa goy keɗer ɗo uŋji ka Iisa. Min ŋu taliiga-ak, kolaw obiigu.

36 Gee kuuk talig maanna-ak osiico ɗo eeŋco maman gem kaak aariɗ obga-ak cooltu.

37 Ek di gee ku kiɗar-ak okiŋco kolaw obiig aale ho ŋu kaawiiji ɗo Iisa a ŋaa ɗeete min ɗo kiɗco. Hiyya, Iisa ŋeptu markaba a ŋaa ɗeete.

38 Gem kaak aariɗ amil minniney-ak loklikiiji ɗo Iisa a ŋaa ɓaa iŋ ŋaara. Kar Iisa gay ŋaamiig aman :

39 « Yeep gerko ho osit okintit taat Buŋ giniijiŋ. » Hiyya, gem-ak yeeptu ho ŋa osiig maan kaak Iisa giniiji ɗo adiy ka geegirdi okiŋji.

Coole ka daatkor iŋ nooye ka micar (Matiye 9.18-26, Maark 5.21-43)

40 Wiktin taat Iisa yeeptu min aar barrer, gee dakina ŋaamiiga asaan okiŋco ŋu yoka ŋaar di.

41 Ɗo wer-ak, gin gem rakki siŋji Jayrus astu. Ŋa tatkaw ka ger ka salaaner. Ŋa dersitu ɗo asiŋji ku Iisa ho ŋa loklikiiji a ŋaa ɓaawe gerco,

42 asaan romoy taar rakki di ho ta mataw. Elginti yaa nece ar orok iŋ seer pa.

Wiktin taat Iisa ɓaayiyo, ɗo botildi gee dakina nam ŋu tiryaaga.

43 Min ɗo gee-ak, gin daatik rakki baarti taaɓiyaata. Elgin orok iŋ seer, ŋu miŋa miŋen di. Ta orig ka pisinti okiŋji ɗo gay dawner. Kar gay ginno gem kaak gedir coolta.

44 Ta siŋjitu moota ɗo aaroy ta Iisa kar ta diiriit bit ka kesuuney. Ek di baarti-ak peytu min ɗo miniŋco.

45 Ɗo wer-ak, Iisa indiig gee-ak aman : « Waa diirintu ? » Okiŋco, ŋu tatirtu. Kar Piyer gay kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ŋuur gee kuuk dakin-aŋ di tiryaaciŋ. »

46 Kar Iisa gay telkiico aman : « Ka seener, waan diirintu asaan nu aaw gudurre amil min ɗo zir. »

47 Min daatko-at ibintu kadar ta gediraaɗo cigiliŋ maan kaak ta gintu-ak, ta astu iŋ azirinti, ta dersitu ɗo asiŋji. Kar ta teestu ose ɗo uŋco ka geemir okiŋco maan kaak ŋaamit ta diiriig Iisa ho maman koɗok di ta cooltu.

48 Iisa kaawiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke cooliŋke. Ɓaa iŋ aapiye. »

49 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, waan astu min ger ka Jayrus-aka ho ŋa kaawiiji aman : « Romoŋ, taar mat ko, dak taaɓiyiŋjiɗo pey rabbin-aŋka. »

50 Kar Iisa doriit kaaw-ata ho ŋa telkiiji ɗo Jayrus aman : « Dak ginenno kolaw. Aaman di, kar kii tale ya ta bal coole. »

51 Min Iisa ottu wer ka Jayrus-ak, ŋa kol Piyer, Yaaya iŋ Zaak ho iŋ aginiyti ku micar di a ŋuu uŋje iŋ ŋaara. Kar gee kuuk dakin gay, ŋa toɗco.

52 Gee okiŋco kuuk goy eɗe-ak alaw ho marmilaw ɗo kaat ka micar. Kar

Iisa kaawiico aman : « Dakoŋ alenno. Taar bal mate, ta weya di. »
53 Gee-ak ajimiyaag Iisa, asaan ŋu iban kadar taar mate.
54 Min ŋaar-ak, Iisa obiig pisinti ka micar-ata ho ŋa kaawiitit iŋ gaay toŋgo aman : « Gem kol romoy, ucu ! »
55 Ek di mic-at nooytu ho koɗok di ta uctu. Kar Iisa kaawiico a ŋuuti bere tee.
56 Aginiyti ku micar-at ajbiytu taktak, kar Iisa karmiig a ŋu kaawenno ɗo gemor maan kaak kuuniy-aŋka.

9

Ŋaame ka paliinna kuuk orok iŋ seeṛa (Matiye 10.5-15, Maark 6.7-13)

1 Yiriy rakki, Iisa ŋumiig *paliinnay kuuk orok iŋ seera ho ŋa beriico gudurre iŋ izinne a ŋuu atke aariɗna okiṇco ho ŋuu coole gee min ɗo raɗuwniico.
2 Kar ŋa ŋaamiig ŋu ɓaay gaare *Meennaw ta Buŋdi ho ŋuu coole gee.
3 Ŋa kaawiico aman : « Yaman ya ku ɓaawaw, dakoŋ icenno yoo maanna, wala doŋkilo, wala mokolle, wala tee, wala gurus. Kar kesuun sa, taat ɗo ziŋkikon di.
4 Do ay ger kaak ku paaytu, goyoŋ eɗen di nam menuwko yaa gaase. Ya menuwko gaase, kar kuu ɗeete min ɗo ger-aka.
5 Kar wer kaak gee pooc obiŋko-ak, ɗeetoŋ min eɗe ho kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko.* Pa-ak yaaco gaare kadar ŋu gin jookumo. »
6 Min ŋaar-ak, paliinna ɗeettu. Ŋu ɓaawiy ɗo ay helline, ŋu gaariy Kabarre ta Gala ho ay wero ŋu cooliy gee.

Herood Antipaas barjil ɗo bi ka Iisa (Matiye 14.1-12, Maark 6.14-29)

7 Wiktin taat *Herood, guberneer ka Galile, doriig gamin okiṇco kuuk kuuniyaw-ak, ŋa barjiltu asaan gee daariṇ kaawa a Iisa-ak, ŋaar ko Yaaya-Batist kat nooye min ɗo muuti.
8 Kar daariṇ a ŋa *Eli kat bayne, ho daariṇ pey a ŋa nabiiṇce kaak min awalle kat nooy min ɗo muuti.
9 Kar Herood gay kaawtu aman : « Ŋaar nun meendu-aŋ ko kaak ɗukumig kaay ka Yaaya. Kar ŋaar maa gemir pey ŋu kaawiy biy dakin ampa-aŋka ? » Hiyya, Herood teestu bariye botol taat ŋaa taliṇ Iisa.

Bere ka teendi ɗo gee alip beey (Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Yaaya 6.1-14)

10 Min paliinna yeeptu, ŋu osiiji ɗo Iisa gamin okiṇco kuuk ŋu gintu. Kar Iisa koliigu, ŋu amiltu keeco ɗo wer rakki, moota iŋ geeger kaak ŋu koliig Betsayda.
11 Kar min gee kuuk dakin-ak dortu kadar kuṇ Iisa ɗeete, ŋu ictu botilco. Hiyya, Iisa ŋaamiigu, ŋa gaariico Meennaw ta Buŋdi ho ŋa cooliig ŋuur kuuk bariya aapiy ta ziŋkico.
12 Wiktin taat pat galaw, paliinnay kuuk orok iŋ seer-ak ɓaawiiji moota ɗo Iisa ho ŋu kaawiiji aman : « Kaawco ɗo gee-aŋ a ŋuu ɗeete. Ŋu ɓaayiy gase maan ka teendi ɗo hellinnan kuuk moota ho ŋuu wale. Yampa, anne-aŋ kalaane. »
13 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Kuŋ maaniikon di beroṇco tee ! » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa beeyi iŋ boos seer di. Ki raka a ni ɓaa gidiye tee kaak yaa neciṇ gee-aŋku walla ? »
14 Miday kuuk goy eɗe-ak yaa nece ar gee alip beey pa.† Hiyya, Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman : « Kaawoṇco ɗo gee-aŋ a ŋuu goye keɗer, ɗeeɗoŋgu orok beey beey. »
15 Paliinna ooyit kaawoy ho ŋu kaawiico ŋu goytu keɗer.
16 Min ŋaar-ak, Iisa sokiig mappa kaak beeyi iŋ boos kuuk seer-aku, ŋa jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi. Kar ŋa pirsiigu ho ŋa beriicog ɗo *maajirnar a ŋuu ɗeeɗiṇ ɗo gee-aku.

---

* **9:5** 'kokoŋ burintal kuuk ɗo asiŋko' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaane sa, ɗo gaayiyco. † **9:14** 'gee alip beey pa' : Daaɗi iŋ koogin gay, ŋu bal osiṇco.

17 Okiɲco, ŋu teetu ŋu aaytu. Kar
tee kaak ɗak-ak gay, ŋu ɲumiiga nam
ŋa miin girdin orok iŋ seera.

Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ doɓtu (Matiye 16.13-19, Maark 8.27-30)

18 Yiriy rakki, Iisa salkiya keeji.
Maajirnay sa goy iŋ ŋaara. Kar ŋa
indiigu aman : « Ku dora gee kaawa
a nu waa ? »
19 Ŋuur gay telkiiji aman : « Daariɲ
kaawa a ki Yaaya-Batist, daariɲ a ki
*Eli, ho daariɲ gay a ki nabiiɲce kaak
min awalle kat nooy min ɗo muuti. »
20 Iisa kaawiico pey aman : « Kar ya
ɗo taŋkoŋ gay a nu waa ? » Piyer ictu
kaawo aman : « Kiŋ ko *Masi kaak
Buŋ doɓtu. »
21 Kar Iisa karmiig tak-tak-tak a ŋuu
kaawenno ɗo waanna.
22 Ŋa gaaytu aman : « Illa nun
*Roŋ gemor, naa taaɓiyeɲ ja dakina.
Aginay ku darrer, agindaw ku gay
satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi
yaan poocindu. Ŋuu asiin deendu ho
yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »
23 Kar Iisa kaawiico ɗo gee okiɲco
aman : « Ya waan kaak rakaan
aaɗindu, ŋaa pooce pey bariye galal
ta meeɲji, ŋaa iciɲ etoy ka taaɓiner
kun kawta ho ŋaan aaɗindu.
24 Asaan waan kaak raka jile
goyiɲji ka meeɲji, ŋaa rawtiɲji. Kar
waan kaak rawtaag goyiɲji ɗo bi
kanto gay, ŋaa gase goye kaak taɓ.
25 Yampa, ya gem kaak obit duniin
okintit ɗo pisiɲji ho ŋa rawtig goyiɲji
wala ŋa meeɲji di id ziy, ŋaar-ak galilti
gay maa ?
26 Ya gem kaak gina sokaɲ lotu iŋ ɗo
kaawnar, nun Roŋ gemor oki, naaji
gine sokaɲ ɗo wiktin taat naa ase iŋ
*darjin ta Tanni ho iŋ ta *ɗubal ku
Buŋdi kuuk *cawar oki.
27 Ka seener nu kaawaako, min gee
kuuk goy anne-aŋ, daariɲco mataaɗo
di, ŋuu talin Meennaw ta Buŋdi. »

Newse ka wijeen ta Iisa (Matiye 17.1-8, Maark 9.2-8)

28 Min Iisa kaawtu pa-ak, gintu ar
mena porpoɗ, ŋa koliig Piyer, Yaaya
iŋ Zaak ho ŋu coktu ka dambar a ŋuu
salkiye.
29 Wiktin taat Iisa salkiyiyo, wi-
jeeney newsitu ho batkoy sa ɗeettu
portik kar nam ta diya odina.
30-31 Tala kar nabiinna seer bay-
intu ɗatik ta *darjin taat asa min ɗo
Buŋdi. Nabiinna-ak, ŋuur Muusa iŋ
*Eli kat kaawa iŋ Iisa a maman ŋa
ɓaay gaasin riyoy iŋ muutu Zeruza-
leem.
32 Ɗo wer-ak, Piyer iŋ eeɲji gay
aayig wey yarap. Kar min ŋu niintu,
ŋu taliig Iisa iŋ darjiney iŋ gee seer
goy iŋ ŋaara.
33 Wiktin taat gee-ak rakiy ɗeete,
Piyer ictu kaawo aman : « Gem kol
tacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Niiko
siye tarram subba, rakki locin, rakki
ɗo Muusa ho rakki gay ɗo Eli. » Kar
Piyer gay ibanno taat ŋa kaawiyo.
34 Wiktin taat Piyer kaawiy pa-ak,
tala kar uc asiig goota. Min paliinna
taltu kadar uc gootaagu-ak, kolaw
obiigu.
35 Ŋu dortu gaay amila min ɗo ucer,
ta kaawa aman : « Ŋaar-aŋ roŋdu.
Nun kat doɓga. Cokiyon kaawoy ! »
36 Min gaay-at kaawtu pa-ak, pali-
inna taltu ko Iisa keeji di. Min ŋu
taliig gamin-ak, ŋu obiig ɗo aditco ho
ɗo menaw ŋuur-ak, ŋu bal kaawe ɗo
gemor maan kaak ŋu taltu.

Coole ka gem kaak gin punpun (Matiye 17.14-18, Maark 9.14-27)

37 Ka kawtinti, min Iisa iŋ paliinnay
kuuk subba paaytu min ka dambar,
gee dakina astu ŋaamiɲji.
38 Min ɗatik ta geemir-ak, gin gem
rakki koola aman : « Gem kol tacco,
baaɲu, tal ɗo kaay ka roŋdu-aŋ, ŋaar
rakki di !
39 Aariɗ obgiiga ho ŋa koolgiy kool-
giyo. Ŋa tuŋkilgiyo iŋ gudurre nam
biy amila toppiyo. Ŋa taaɓiyaag ko
taaɓiye nam ŋa amila iŋ raɗa.
40 Nu indig maajirnaɲ a ŋuu atkiɲji,
kar ŋu bal gedire. »
41 Iisa kaawtu aman : « Kuŋ gee ku
diŋka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa
sooɗa. Ɗakdu mena mina naa goye iŋ

kuŋko ho naako sosiŋko pey ? Iyiig roŋji-aŋ anne. »
42 Min mic-ak asiiji moota-ak, aariɗ acciig keɗer ho ŋa tuŋkiliy burɗuŋkul-burɗuŋkul. Kar Iisa awn̰iiji ɗo aariɗ-aka. Ek di ŋa cooliig mic-aka ho ŋa beriijig ɗo tacco.
43 Gee-ak okiŋco ajbiytu tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Way, Buŋ-aŋ sa tatko ! »

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy (Matiye 17.22-23, Maark 9.30-32)

Min gee okiŋco ajbiytu ɗo gamin okiŋco kuuk ŋa giniy-ak, Iisa kaawi-ico ɗo maajirnay aman :
44 « Laaŋ ɗeŋginko samaane kuu cokiye taat naako kaawe diŋka : Nun *Roŋ gemor, ŋu asaan berindu ɗo pise ka midir. »
45 Kar ŋuur gay bal ibinin kaawoy asaan ta kaaw agunuwa. Paa ko, ŋu baltu gase baati ho ŋu gintu kolaw taat ŋuu indiŋ̰ Iisa ɗo bi ŋaar-aka.

Inde kaak a waa tatik paka (Matiye 18.1-5, Maark 9.33-37)

46 Min ŋaar-ak, paliinna meela be-nannico a ŋuu ibine waa kaak tatik paka.
47 Iisa gay ibiniit pikirrico. Hiyya, ŋa koltu mic rakki ho ŋa diyig ɗo uŋji.
48 Kar ŋa kaawiico aman : « Gem kaak obig mic-aŋ samaane ɗo bi kanto, ar ŋa obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, ŋa ob ŋaar kaak n̰aamintu. Asaan ya ŋu talaako okiŋko, ŋaar kaak ŋu talaag a ŋa gina ziy kapak, ŋaar ko kaak tatik paka ɗo uŋji ka Buŋdi. »

Waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar kaŋko (Maark 9.38-40)

49 Yaaya kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ni gas gem kaak atka aariɗna iŋ siŋji kuŋ̰ji ho nin gay toɗaaji asaan ŋaar iŋ gintenno. »
50 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Dakoŋ̰ji toɗenno asaan waan kaak adiy pondikɗo iŋ kuŋko, ŋaar kaŋko. »

Iisa ɓaa Zeruzaleem

51 Wiktin taat Buŋ gaay ko iciŋ̰ Iisa ŋaa cooniŋ̰ kuwa ka samaaner, Iisa diy kaay tak illa a ŋa ɓaa Zeruzaleem.
52 Ŋa n̰aamtu gay tabiriikar yaaji ogire. Gay tabiriikar-ak ottu ɗo hellin rakki ta Samari asaan ŋuu siye ziŋkico ŋuu yoke asiŋ̰ji.
53 Kar gee ku helliner-at gay pooc ŋaaminji, asaan ŋa bira Zeruzaleem.‡
54 Min kuŋ̰ Zaak iŋ Yaaya doriit kaaw-at, ŋu kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, ya ki ooye, nii inde ak taat yaa paaye min ka samaaner yaa idiŋ̰ gee-aŋku. »
55 Kar Iisa gay newsiico ho ŋa karmiigu.§
56 Kar ŋu ɗeettu ɗo hellin ta pey.

Maman gem yaa aaɗiŋ̰ Iisa (Matiye 8.19-22)

57 Wiktin taat ŋu ɗeetiyo, ɗo botildi, gem rakki kaawiiji ɗo Iisa aman : « Ay wer kaak ki ɓaayiy di naaŋ̰ aaɗe. »
58 Iisa telkiiji aman : « Bolli, ŋuur gin biddinco ho ɗiiɗ sa gin geriyco, kar nun Roŋ gemor gay, nu bal gine wer kaak naa uŋ̰je kaar. »
59 Kar Iisa kaawiiji ɗo gem ka pey aman : « Aaɗnu. » Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu ɓaay tiisiŋ̰ tanni. »
60 Iisa gay kaawiiji aman : « Rasig gee ku mate yaa tiisiŋ̰ momtinco. Kar kiŋ gay, ɓaa gaarit *Meennaw ta Buŋdi. »
61 Gem ka pey kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol Rabbiney, nun naaŋ̰ aaɗe. Kar beror ja botol taat nu ɓaaco bere ooya taat ba aaro ɗo geendu. »
62 Iisa gay telkiiji aman : « Gem kaak gawnaw ho kolsa aaroy-ak, ŋaar turro ɗo Meennaw ta Buŋdi. »

---

‡ **9:53** ‘ŋa bira Zeruzaleem’ : Gee ku Samari, ŋuur adinco ku Yuudinnar min iŋ elgina. Ŋu rakaaɗo a gee kuuk min Galile yaa bire min ɗo kiɗco ya ŋu ɓaa Zeruzaleem. § **9:55** Iŋ kaaw ta Grek, ɗo makaatamna daariŋ̰ kuuk awalle, ŋu siir ɗo wer-aŋ aman : « Iisa kaawiico aman : " Ku ibanno maan ruwwinir ta uŋjiko ku kaawiy ampa. Asaan nun Roŋ gemor, nu bal ase taat naa idiŋ̰ gee, nu as taat naa jiliŋ̰co. " »

10

Iisa ŋaamiig maajirnay kuuk orok peesira iŋ seera

1 Min ŋaar-ak, *Rabbin doɓtu pey
maajirin orok peesira iŋ seera. Ŋa
ŋ̃aamiig seer seer uŋci ɗo geegir-
nay okiŋ̃co ho ɗo werin okiŋ̃co kuuk
meeŋ̃ji yaa ɓaawe.
2 Ŋa kaawiico aman : « Riy ta
seɗindi goy dakina, kar gay riyor gay
sooɗa. Indoŋ meeŋ̃ji gay morgor a
ŋaa ŋ̃aame gay riyor ɗo seɗiŋ̃ji.
3 Ucoŋ ɓaaŋ ! Nu ŋ̃aamaako ar roŋ
ku tamgir ɗo ɗatik ta pulkinar*.
4 Ya ku ɓaawaw, dakoŋ icenno ɗo
pisiŋko wala gurus, wala mokolle,
wala ŋ̃ugira. Dakoŋ peyenno kuu
ooye iŋ gee ɗo botildi.
5 Ɗo ger kaak kuu uŋ̃je-ak, kaa-
woŋ̃co ja aman : " Aapiy ta Buŋdi yaa
goye ɗo ger-aŋka. "
6 Kar ya ɗo ger-ak kat gin gem ka
aapiyer, aapiy-at yaa goye iŋ ŋaara.
Yampa, ya gem ka aapiyer ginno,
aapiy-at yaa yeepe ɗo maaniiko.
7 Goyoŋ ɗo ger-aka. Taaŋ ho saaŋ
gamin kuuk ŋuuko bere, asaan gay
riyor nec gasin hagin ta riyoy. Dakoŋ
jaŋkenno gero iŋ gero.
8 Ya ku uŋ̃je ɗo geeger ho ŋu
ŋaamiŋko samaan-ak, taaŋ gamin
kuuk ŋu beriikon di.
9 Coloŋ gee kuuk raɗaw ɗo wer-
aka ho kaawoŋ̃co ɗo geemir aman : "
*Meennaw ta Ɓ̃uŋdi askoŋ ko moota.
"
10 Kar ya ku uŋ̃je ɗo geeger ho ŋu
balko ŋaamiŋko samaan gay, ɓaaŋ ɗo
werin kuuk berel ku geeger-aka ho
kaawoŋ̃co aman :
11 " Ni kokaakoŋ yoo burintal ku
geegirko kuuk sopirig asinni. Kar
gay, ibinoŋ tam kadar Meennaw ta
Buŋdi askoŋ ko moota. "
12 Ka seener nu kaawaako, yiriy
taat Buŋ yaa ɗukume seriin ɗo
geemir, gee ku geeger ŋaar-ak yaaco
gine raɗ pak geeger ka Sodom.† »

Geegirnay kuuk pooc aamine ɗo Iisa
(Matiye 11.20-24)

13 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu pey
aman : « Ɗo gaayiyko, kuŋ gee ku
geeger ka Koraziin ! Ɗo gaayiyko, kuŋ
gee ku geeger ka Betsayda ! Ŋa lokoŋ
ko Buŋ gintu gamin kuuk ajbay. Ya
ŋa ginig gamin-aŋ ɗo geeger ka Tiir
iŋ ka Sidon, ta-aŋ ŋu ibinig niginco
min awalle, iŋ ɗuune ka zamimdi ho
iŋ kokire ka buti ɗo kayco.
14 Ɗo saan taar-at ko, ɗo yiriy ta Buŋ
yaa ɗukume seriin ɗo geemir, geegir-
nay ku Tiir iŋ Sidon taŋ̃co ginaaɗo raɗ
aale ar taŋko.
15 Kuŋ gee ku geeger ka Kaper-
nayuum, ya ɗo taŋko a Buŋ yaako
cooniŋko kuwa ka samaaner walla ?
Ha'a, illa ŋaako oriŋko ba oole. »
16 Iisa kaawiico pey ɗo maajirnay
aman : « Gem kaak cokiyaako, ŋa
cokiyaan nunu. Gem kaak poocaako,
ŋa poocaan nunu. Kar gem kaak
poocaanu-ak, ŋa poocaag ŋaar kaak
ŋ̃aamintu. »

Yeepe ka maajirin kuuk orok peesira iŋ seera

17 Goytu kee, maajirin kuuk orok
peesira iŋ seer yeeptu iŋ galal. Ŋu
kaawiy aman : « Gem kol *Rabbinni,
aariɗna din sa karmiyaani yaa ni
kaawaaco iŋ siŋjiŋ. »
18 Iisa gay telkiico aman : « Wiktin
taat ku goy misa ɗo riyor, nu jaaliy
kaar ho nu tal *Seetanne gala min
kuwa ka samaaner ar irŋ̃e ka buŋdi.
19 Di cokiyoŋ ! Nun berko gudurre
taat kuu jaawe ka aalnal ho ɗo
erindilnal. Nu berko gudurre taat
kuuji gedire ɗo adin ka tatko yoo
maan sa asaakonno.
20 Kar gay, dakoŋ aaciyenno ɗo
bi kaak a aariɗna karmiyaakoŋ di,
aaciyoŋ ɗo bi kaak a ŋu siirig siŋko
kuwa ka samaaner. »

Gaare ka Kabarre ta Gala ɗo pokirnar
(Matiye 11.25-27, 13.16-17)

---

* **10:3** 'pulkina' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'. † **10:12** 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiŋ̃co jookum aale (Zeneez 19.24-28).

21 Wiktin taat Iisa kaawiy-ak di,
Ruwwin ta Buŋdi miiniig iŋ galal ho
ŋa kaawtu aman : « Baaba, kiŋ di Rab-
bin ka samaaner ho ka kiɗar, nu ozi-
laaciŋ ɗo bi kaak ki cigilig maanna-ak
ɗo gee kuuk iban kaawna ho ɗo gee
kuuk gin ilim, kar ki bayincog ɗo ŋuur
kuuk gina ziŋkico ŋ̃aaɗa. Ka seener,
kiŋ kat raka a taa kuuniye ansi. »
22 Iisa kaawtu pey ɗo geemir aman
: « Tanni berduug gamin okiŋ̃co ɗo
pisindu. Waan ibingigɗo Roŋ kat
waa, illa Tati. Waan ibingigɗo Tati,
illa Roŋo ho ŋuur kuuk Roŋ-ak raka a
ŋuu ibiniŋ̃ji. »
23 Kar Iisa newsitu ɗo maajirnay ho
ŋa kaawiico ɗo ŋuur keeco di aman
: « Galal loko, kuŋ kuuk taliig maan
kaak ku taliyo !
24 Asaan ka seener nu kaawaako,
nabiinna ho iŋ sultinnay dakina
kuuk awalle rak taliŋ̃ maan kaak ku
taliyo, kar ŋu bal taliŋ̃ji. Ŋu raka
doriŋ̃ maan kaak ku doriyo, kar ŋu
bal doriŋ̃ji. »

Daŋil ta gem kaak selleŋ̃ min Samari

25 Ɗo wer-ak, tatkaw ka gaanuundi
rakki astu. Ŋa weyiiji ɗo Iisa min
keɗer aman : « Gem kol tacco, naa
gine maman naa gase goye ka gaasɗo
? »
26 Iisa kaawiiji aman : « Ɗo *gaanu-
unte ŋu siir a maa ? Ya ki garkiyaaga-
ak, maman ki ibiniy baay ? »
27 Gem-ak telkiiji aman : « Kii eliŋ̃
Rabbin Buŋjiŋ iŋ gelbin rakki, iŋ kel-
moŋ̃ okintiti, iŋ gudurreŋ̃ okintiti ho
iŋ pikirreŋ̃ okintiti.‡ Kii eliŋ̃ giji ar ziŋ̃
ka meeŋ̃jiŋ.§ »
28 Iisa kaawiiji aman : « Kaawoŋ̃-an
ka seener. Ginig gamin-aŋku, kar kii
gase goye ka gaasɗo. »
29 Kar tatkaw ka gaanuundi-ak
gay raka gaare kadar indiŋ̃ji-aŋ
samaane. Paa ko, ŋa indiig pey Iisa
aman : « Gidu-ak gay ŋaar waa kaak
naa ele ? »
30 Iisa deliiji daŋil aman : « Gin gem
rakki paaya min Zeruzaleem, ŋa ɓaa
Zeriiko. Wiktin taat ŋa ɓaayo, koki-
nay ɗukumiiji botol. Ŋu gaamiig gam-
nay okiŋ̃co ho ŋu koociig ko kooce
nam ŋu gaay deeŋ̃ji.
31 Ba aaro, gay satkiner rakki paaya
min ɗo botol-ata. Min ŋa taliig gem-
ak, ŋa jagtu serek ho ŋa birtu.
32 Kar gem rakki kaak min caar kaŋ̃
Lebi* ottu ɗo wer-aka. Min ŋa taliig
gem-ak, ŋaar oki jagtu serek ho ŋa
birtu.
33 Kar gem rakki min geeger ka
Samari ɓaa marti ho ŋa aaɗa min
botol-ata. Min ŋa ottu ɗo wer-aka,
ŋa gasiig gem-aka ho ŋa taltu amin-
duwiy aale.
34 Ŋa siŋ̃jiiji moota, ŋa aciig mutiyji
iŋ dawne ho ŋa ooyiico sewe, kar ŋa
maliyiijigu. Ŋa ŋ̃epiig ka ɗurkilji, ŋa
iyiig ɗo ger ka obe martir, kar ŋa taltu
kaaci.
35 Ka kawtinti, ŋa imiltu tammin
seer† ku gurusdi, ŋa beriijig ɗo meeŋ̃ji
ka ger ka obe martir-aka ho ŋa kaawi-
iji aman : « Gem kol siŋji, gem-aŋ,
taliy kaaci. Ya gurus kaak nu beri-
iji kat arme, ɗo yeepindu naaŋ̃ kap-
piyiŋ̃ji. »
36 Min Iisa gaasiit kaawoy-ata, ŋa
indiig tatkaw-ak aman : « Ki indi-
inu a " Gidu gay waa ? " Diŋ gay
nun indaaciŋ, min gee kuuk subba
kuuk gasig gem kaak ŋu kooctu-aka,
ka moo giji ? »
37 Tatkaw-ak telkiiji aman : « Gem
kaak ginji selleŋ̃. » Hiyya, Iisa kaawi-
iji aman : « Di ŋaar-ak, ɓaa, kiŋke oki
gin ar ŋaara. »

Iisa goy wer kaŋ̃ Maart iŋ Mariyam

38 Wiktin taat kuŋ̃ Iisa ɓaay Zeruza-
leem, ɗo botildi, ŋu ottu ɗo hellin
rakki. Ɗo hellin-at gin daatik rakki
siŋti Maart taat ŋaamiigu gerti.
39 Maart gin boo ŋu kolaat
Mariyam. Ta daktu goy keɗer moota
iŋ *Rabbin Iisa ho ta cokiyiy kaawoy.

‡ **10:27** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 6.4-5.
§ **10:27** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18.
* **10:32** 'gem rakki kaak min caar kaŋ̃ Lebi' : Gee ŋuur-ak gaayaag gay satkiner ɗo Ger ka Buŋdi.
† **10:35** 'tammin seer' : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor.

40 Kar Maart gay gina tukina ho riy
patiy kaati. Paa ko, ta ɓaawiiji ɗo Iisa
ho ta kaawiiji aman : « Gem kol Rab-
biney, tal ja, boor-an rasduut riy ta
tukinar-an okintit ɗo kaar. Ampa-ak,
ya lociŋ samaane walla ? Di kaawti
taan gaayindu ɗako. »
41 Rabbin telkiitit aman : « Maart,
Maart, ka moya gamin dakina ho gel-
binke goy eɗen di.
42 Kar gay, illa ka diye gelbinke ɗo
maan rakki di. Mariyam, taar doɓ
maan kaak samaan paka ho ginno
waan kaak yaati imiliŋji. »

11

Iisa ɓildiig maajirnay ɗo bi ka salaaner
(Matiye 6.9-13, 7.7-11)

1 Yiriy rakki, Iisa salkiya ɗo wer
rakki. Wiktin taat ŋa gaastu iŋ
salaaney, *maajiriŋcey rakki kaawi-
iji aman : « Gem̃ kol *Rabbiney,
ɓildini ja maman nii salkiye ar kaak
Yaaya-Batist ɓildiig maajirnay. »
2 Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ya
ku salkiyaw, kaawoŋ aman :
" Baaba,
gee okiŋco yaa ibine kadar siŋji
kuŋ̃jiŋ ŋuur keeco.
Meennuwiŋ̃ yaa ase ɗo duniiner.
3 Berguwaani tee kaak yaani nece
yiriyta.
4 Saamiyniŋgu zunuubinni,
asaan nin oki saamiyaaco ɗo gee
okiŋco kuuk niginti.
Ho dakni rasenno *Seetanne yaani
gece. " »
5 Iisa iciico pey kaaw aman : « Ya
minninko rakki gin roya, ŋa dakig
gas ɗatik aandor ho ŋa kaawiiji aman
: " Gem kol royay, beror ja ɗaan ta
mappa subba di,
6 asaan royar rakki as kar min
marti ho nu ginno maan kaak naaji
bere amay. "
7 Kar ya royay-ak telkiji min zugar
aman : " Rasin goɗom ! Nun ɗibirit
ko botilni. Nunu iŋ kooginar, ni cok
ko. Nu gediraaɗo pey uce naaŋ̃ bere
maanna. "
8 Ka seener nu kaawaako, ya royay
ucaaɗo ɗo saan taat ŋu royna oki,
ya gem-ak wakila inde, ŋaa ucen di,
ŋaaji bere maan okiŋ̃ji kaak ŋa indiyo
asaan ŋa wakila bal sokaŋ̃.
9 Kar nun gay kaawaako : indoŋ
ho Buŋ yaako beriŋ̃ kaak ku indiyo,
bariyoŋ ho Buŋ yaako beriŋ̃ kaak ku
bariyiyo, kokoŋ ho Buŋ yaako piliŋ̃
ɗibiro.
10 Asaan ŋaar kaak indaw ho
bariyaw-ak, Buŋ yaaji bere, ho ŋaar
kaak kokaw oki, Buŋ yaaji pile.
11 Minninko-aŋ goy gem kaak ya
roŋji kat indaag booso ŋaa tee, ŋaaji
bere aalo walla ?
12 Ho ya ŋa indaag ɗiisa ŋaa tee, ŋaaji
bere erindile walla ? Ha'a, beraajiɗo.
13 Kuŋ kuuk gina jookum din sa
iban bere gamin kuuk samaane ɗo
kooginko, kar maa di Tatte ka kuwa
beriyɗo Ruwwiney ɗo ŋuur kuuk in-
daaga ! »

Iisa iŋ tatkaw ka aariɗnar
(Matiye 12.22-30, Maark 3.22-27)

14 Yiriy rakki, Iisa coola gem kaak
ariɗ sokumig biy. Min ŋa atkiig
ariɗ-ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya,
gee kuuk dakin goy eɗe-ak ajbiytu
tak-tak.
15 Kar gee daariŋ̃ minninco gay
kaawtu aman : « Gem-aŋ atkaag
ariɗna illa iŋ gudurre ta Belzebuul*,
tatkaw ka ariɗnar. »
16 Daariŋ̃ pey raka geciŋ̃ji ho ŋu
indiig a ŋaaco gaare maan kaak ajbay
kaak asa min ɗo Buŋdi.
17 Kar Iisa gay ibingit pikirrico ho
ŋa kaawiico aman : « Ay meennaw
taat geenti taasiŋa benannico, taar
yaa gale ho geriyti sa yaa eeze ɗo
eeŋ̃co.
18 Ku kaawa a nu atka ariɗna iŋ
gudurre ta Belzebuul. Kar nu in-
daako, ya Seetanne kat taasiŋa ziy
ka meeŋ̃ji di-ak, maman meennuwiy
yaa taaye ?
19 Nu indaako pey, ya iŋ gudurre ta
Belzebuul kat nu atkiy ariɗna, kar

* **11:15** 'Belzebuul' : Ŋuur siŋ ku rakki ku Seetanner.

maajirinkoŋ gay, ŋu atkiy aariɗna-ak iŋ gudurre ta waa ? Maajirin ku maaniikoŋ di yaako ɗukume seriine.
20 Kar ya nu atka aariɗna iŋ gudurre ta Buŋdi, ŋaar-ak gaara kadar *Meennaw ta Buŋdi as ko loko.
21 « Ya gem kaak mitko iŋ gartiy kat gooya geriy, ginno waan kaak yaa wakiɲ malley.
22 Kar ya gem kaak mitik pakgiga ho gedirji gay, ŋa gaamiɲ gartiy kuuk ŋa diytu kaay ho ŋaa ɗeeɗiɲ gamin okiɲco kuuk ŋa gaamtu min ɗo gem-aka.
23 « Waan kaak iŋ nunno-ak, ŋaar adiner. Waan kaak ɲumno gee iŋ nunu, ŋaar-ak totiraagu totire. »

Yeepe ka aariɗdi (Matiye 12.43-45)

24 Iisa kaawtu pey aman : « Ya aariɗ amil min ɗo gemor, ŋa ɓaayiy ɗo kalaaner ho ŋa bariyiy wer kaak ŋaa goye. Kar ya ŋa bal gaseŋ gay, ŋa osiig adiy aman : " Nun naa yeepe ɗo gerir kaak awalle nu amiltu minniney. "
25 Ek di ŋa yeepiyo. Ŋa gasiig ger-ak sooy sakaaɲ ho siy samaane.
26 Paa ko, aariɗ-ak ɓaayiy bariye eeɲji peesira kuuk jookum pakgiga. Ŋu asiy sawa, ŋu uɲjiy ɗo ger-aka ho ŋu goyiyo. Hiyya, gem-ak, raɗuway gaayiy dakin pak ta awalle. »

Galal ta taɓ

27 Min Iisa kaawtu pa-ak, gin daatik rakki min ɗatik geemir taat kaawiiji iŋ gaay toŋgo aman : « Galal ɗo daatik taat sosiɲciŋ ɗo adti ho berjiŋ buwti ! »
28 Kar Iisa telkiitit aman : « Nun gay kaawaake, galal ɗo ŋuur kuuk cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho ginaat iŋ botilti. »

Iisa pooc gine maan kaak ajbay (Matiye 12.38-42)

29 Min ŋaar-ak, gee dakina asiiji moota ɗo Iisa ho ŋa teesiico kaawe aman : « Gee ku diŋka-aŋ, ŋuur jookumo. Ŋu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ŋuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yu-unus† gaartu-ak di.
30 Asaan uudin taat nabi Yuunus kuuniytu maan kaak gaaraw ɗo gee ku Niniib, nun *Roŋ gemor oki naa kuuniye pa ɗo gee ku diŋka.
31-32 Min gee ku Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ŋu ibinig nigiɲco. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig Yuunus ! Ɗo saan taar-at ko, yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriine, gee ku Niniib-ak yaa uce ɗo uŋco ka gee ku diŋka ho ŋuuco diye kaawo. Sultiɲca taat asa min watiine‡ oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kiɗin kuuk serek aale a taa cokiyiɲ sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig sultan Selemaan serek ! »

Daŋil ta lampa (Matiye 5.15, 6.22-23)

33 Iisa gaaytu ɗo kaawoy aman : « Ginno gem kaak biy lampa ho ŋa zuɓkiit iŋ bardila wala ŋa diyit ɗo wer ka cigile. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ŋa diyaat ɗo wer ka jaɗaŋ. Paa kat, gee kuuk uɲja ɗo ger-ak taliy portikuwti.
34 Odinaɲ, ŋuur ko lampa ta ziɲ. Ya odinaɲ tala samaane, ziɲ okiɲji goy ɗo portikaw. Kar ya odinaɲ tallo samaane gay, ŋaar-ak, ziɲ okiɲji goy ɗo gondikor.
35 Ŋaar-ak goy goɗom, yampa portikuwiɲ yaa gine gondiko.
36 Ya ziɲ okiɲji goy ɗo portikaw ho ŋa ginno weriy kaak goy ɗo gondikor-ak, goyiɲji okiɲji yaa goye ɗo portikaw taat ar lampa taat caapiɲciŋ portik kar. »

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi (Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)

37 Min Iisa gaastu iŋ kaawoy-ak, *Pariziyeɲce rakki koliig gerco a ŋu ɓaa tee. Hiyya, Iisa ooytu, ŋa ɓaawtu ɗo wer ka gem-aka ho ŋu goytu tee.

† **11:29** 'Yuunus' : Ŋaar nabiiɲce kaak Buŋ ɲaamtu ɗo gee ku Niniib a ŋuu jipte goyiɲco. Wer ka gase kaawor ɗo maktumne ta Yuunus. ‡ **11:31-32** 'sultiɲca taat asa min watiine' : Sultiɲca-at, ta min Seeba. Ta as taliɲ Selemaan wiktin ta ŋa goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10).

38 Min Pariziyeŋce-ak taltu kadar Iisa tiya bal ace ka pisindi ar kaak ŋu gingiy ɗo aadinco-ak, ŋa ajbiytu.
39 Paa ko, Rabbin Iisa kaawiiji aman : « Kuŋ Pariziyenna, ku iban ace aar ta ɗawkinar iŋ ta parkikdi. Kar attaŋ gay, gelbinko miin iŋ kok-inaw ho motol.
40 Taloŋ kat gee kuuk ibanno maanna-aŋku ! Buŋ kaak kilgiyig aarco ta gamin-aŋ, ŋa ŋaar di oki kaak kilgiyig gelbin ka gemor wala maman ?
41 Di gamin kuuk ɗo ɗawkinar ho ɗo parkikdi-ak, beroŋcog ɗo pokirnar. Paa kat, kuu goye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. »
42 Iisa gaaytu pey aman : « Ɗo gaayiyko, kuŋ Pariziyenna ! Ku bera zakaane ɗo Buŋdi min tapar kuuk ɗo jineendi, ŋuur kuuk ɗiyaw§ ho kuuk aawa* gala. Kar gay, ku ɗukumgitɗo seriin iŋ botilti ho ku elgigɗo Buŋ. Zer ŋuur-aŋ ko kuuk kuu gine paka, ho ŋuur kuuk ɗak gay, dakoŋ aaŋiŋcoɗo.
43 « Ɗo gaayiyko, kuŋ Pariziyenna ! Ku el goye uŋda ɗo geemir ɗo geray ku salaaner ho ku el a gee yaako ooye iŋ karaamine ɗo werin kuuk gee ŋumiyo.
44 « Ɗo gaayiyko, kuŋ Pariziyenna ! Kuŋ ar maggan kuuk gee jaawaaco kaaco asaan ŋu pakirgiycoɗo. »†
45 Gem rakki min agindaw ku gaanuundi kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol tacco, ki kaawiy ampa-aŋ, ki waraani nini oki. »
46 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Kuŋ agindaw ku gaanuundi oki, ɗo gaayiyko ! Ku diyco gor oom aale ɗo geemir. Kar kuŋ maaniikoŋ gay diirgitɗo iŋ pisiŋko wala ku gaayaag iŋ icile.
47 « Ɗo gaayiyko, kuŋ kuuk siyiig maggan kuuk samaane ku nabiinna kuuk awalle. Nabiinna-ak, aginiykoŋ di deegu !
48 Ansi-ak, ku gaara kadar ku ooy iŋ taat aginiyko gintu. Ŋuur deeyig nabiinna, kar kuŋ gay siyco maggan.
49 Ɗo saan taar-at ko, Buŋ iŋ ibiniŋji kaawtu aman : " Nun naaco tabire nabiinna iŋ paliinna. Ŋuu deeŋ daariŋ ho daariŋco gay, ŋu taaɓiyiŋ taaɓiyen di. "
50 Min ɗo kilgiye ka duniiner, ŋu deeyig nabiinna dakina ho baarco gay yaaco gagire ɗo gee ku diŋka.
51 Ka seener nu kaawaako, Buŋ yaa taaɓiyiŋ gee ku diŋka-aŋ ɗo muut-at okintiti, min muutuy ta Abeel yoo ta Zakariya kaak ŋu deeyig ɗo *ger ka Buŋdi, ɗatik iŋ wer kaak ŋu giniy *satkine ho iŋ wer kaak atta *cawar aale.‡
52 « Ɗo gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi ! Kuŋ kuuk gin kerle ka pile kayir ɗo pisiŋko. Kar iŋ kerle-ak oki, ku bal pile kayko ku maaniiko ho ku toɗco ɗo ŋuur kuuk raka a kayco yaa pile. »
53 Min Iisa amiltu min ger ka Pariziyeŋcer-ak, agindaw ku gaanu-undi iŋ Pariziyenna dapiŋtu aale iŋ ŋaara ho ŋu teestu indiŋji iŋ kaawin dakina.
54 Ŋu rakaaji ɗibe a ŋuu gase oorin taat ŋu obiŋ iŋ kaawo.

12

Gine ka kolaw ɗo Buŋdi (Matiye 10.26-27)

1 Wiktin taat Iisa kaawiy-ak, gee asiy asiyo nam ŋu ŋepiɗa ziŋkico. Hiyya, Iisa teestu kaawe ɗo maajir-nay aman : « Pakiroŋ ja ! Goyoŋ goɗom min lees ta *Pariziyennar ! Taar ar *gele taat ucaag gamin okiŋco. Dakoŋ kuuniyenno gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti.
2 Gamin okiŋco kuuk cigile, ŋuu im-iliŋco kara, ho kuuk ŋu rakaaɗo a gee yaa ibiniŋco sa, ŋuuco gariŋco ŋuu ibiniŋco.

§ **11:42** ‘ŋuur kuuk ɗiyaw’ : Iisa kaawa ɗo bi ka tapir rakki kaak ŋu kolaag ‘menthe’ iŋ nassariŋca wala ‘naana’ iŋ sogiŋga. * **11:42** ‘ŋuur kuuk aawa gala’ : Iisa kaawa ɗo bi ka tapir rakki kaak ŋu kolaag ‘rue’ iŋ nassariŋca. † **11:44** Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya gem ŋepiɗ magine, ŋa cawarro ɗo uŋji ka Buŋdi ho salaaney oki, Buŋ ooyaatɗo. ‡ **11:51** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 4.8, 2 Kronik 24.20-22.

3 Ansii ko, gamin okiŋco kuuk ku
kaawiy iŋ aando, gee yaa cokiyiŋco
iŋ yiriyo, ho kuuk ku semsumiy zugar
iŋ eeŋko sa, gee asa cokiyiŋco waraŋ
ɗo wer okiŋji. »
4 « Kar nu kaawaako ɗo kuŋ kuuk
roynar : dakoŋ ginenno kolaw ɗo
ŋuur ku diya zi ka gemor ho gedarro
gine maan kaak pak ŋaar-aŋka.
5 Nun, naako gaare waan kaak ku-
uji gine kolaw : waanna-ak, ŋa Buŋ
kaak gin gudurre, ya ku mate, ŋaa
gedire oriŋko ɗo aki. Nu kaawaako
seene, ŋa ŋaar kat kuuji gine kolaw !
6 « Gee gidayɗo ga ɗiiɗ beeyi kuuk
ŋaaɗa iŋ gurus seer di ? Yampa, ya
rakki minninco gal keɗer oki, Buŋ
iban.
7 Kar kuŋ gay, duruwko okintiti,
Buŋ osta. Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno
kolaw. Ɗo uŋji ka Buŋdi, kuŋko kat
kaalin pakgig ɗiiɗ okiŋco ! »

Ooye wal pooce ka Iisa Masi (Matiye 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

8 « Nu kaawaako waraŋ : ay gem
kaak kaawa ɗo uŋco ka geemir a ŋa
*maajiriŋcer, nun *Roŋ gemor oki,
naa kaawe ɗo uŋco ka *ɗubal ku
Buŋdi a gem-aŋ kanto.
9 Kar ay gem kaak poocaanu ɗo
uŋco ka geemir gay, nun Roŋ gemor
oki, naa poociŋji ɗo uŋco ka ɗubal ku
Buŋdi.
10 Ya waan kaak biy amila gallo ɗo
nun Roŋ gemor, Buŋ yaaji saamiye.
Kar ya waan kaak niga biy iŋ Ruwwin
ta Buŋdi gay, Buŋ saamiyaajiɗo.
11 « Ya ŋu sakkiyaako ɗo geray ku
salaaner, wala ɗo uŋco ka sultinni-
idi, wal ŋuur kuuk gin izinne, dakoŋ
moyenno ɗo kaaw taat kuu imile
kayko.
12 Asaan ɗo wiktin taar-at di,
Ruwwin ta Buŋdi yaako gaare taat
kuu kaawe. »

Iisa kaawa ɗo bi ka malle ka duniiner

13 Min gee kuuk dakin-ak, gem
rakki kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem
kol tacco, kaawiy ɗo siŋdu a nii ɗeeɗiŋ
malle kaak tanni rasinti-aŋka. »
14 Iisa telkiiji aman : « Ab roya,
waa diyintu a naako ɗukume seriin ta
gaminko ho naako ɗeeɗiŋ malliko ? »
15 Kar ŋa kaawiico ɗo ŋuur okiŋco
aman : « Goyoŋ goɗom ! Dakoŋ
elenno malle ka duniiner, asaan goye
ka gemor, Buŋ tallo malle kaak ŋa
gintu, ya malle-aŋ kat dakin nam wer
ka leeŋji ginno oki. »
16 Iisa deliico daŋla aman : « Gin
gay gamnar rakki kaak kiɗay niya
gamna.
17 Gem-ak kaawiy ɗo adiy aman : " Naa gine kat maman ? Nu bal gine werin kuuk naa leeŋ gamin-aŋku. "
18 Hiyya, ŋa ictu niyin aman : " An ko taat naa gine ! Naa ɗiminco urdinar, naa pine kuuk aginda paka, naa leeŋ gamnar okiŋco iŋ mallel atta.
19 Ampa-ak, naa kaawe pey ɗo adir aman : Gem kol siŋji, ki gin tee ka elginar. Diŋka-aŋ jammay, taa, saa ho kaŋju ɗo duniineŋ. "
20 Kar Buŋ gay kaawiiji aman : " Tal ja gem kaak ibanno maanna-aŋka ! Ɗo aando-an di, ŋuu icin ruwwineŋ ho gamin kuuk ki gintu kirip-kirip-aŋ gay, ki rasiŋ ɗo waa ? " »
21 Hiyya, Iisa gaasiit kaawoy aman : « Di taloŋ ! Ŋaar-aŋ maan kaak yaaji ase ɗo gem kaak bariya malle ɗo meeŋji di : ɗo uŋco ka geemir-ak, ŋa gay mallel, kar ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ŋa ar maan kaak maala. »

Malle ka taɓ (Matiye 6.25-34)

22 Kar Iisa kaawiico ɗo maajir-
nay aman : « Ɗo saan taar-an, nu
kaawaako aman : ɗo goyiŋko, dakoŋ
moyenno ɗo bi ka teendi wala ka
isindi.
23 Asaan goye, ŋaar pakgig tee kaak
ku tiyo, ho ziŋka, ŋuur pakgit kesuun
taat ku isiyo.
24 Taloŋ ɗiiɗi, ŋu luwɗo ho ŋu seɗɗo.
Ŋu bal gine urdina wala werin kuuk
ŋu dummiyiŋ gaminco. Kar Buŋ be-
raaco tee. Kar kuŋ gay pakgig ɗiiɗ
serek !
25 Waa minninko, iŋ pikirre ta
meeŋji di gedirgiy gaaye yiriy rakki
ɗo menuwiy ?

26 Ya maan kaak kapak-aŋ din sa,
ku gedirgijiɗo, kar maa di ku pakiriy
ɗo gamin ku pey ?
27 Di taloŋ maman booyaw amiliy
ɗo kalaaner, wala ŋu wasaw, wala ŋu
azaw. Kar nu kaawaako, sultan Se-
lemaan, iŋ *darjiney okintiti sa, bal
gine kesuun taat yaa nece iŋ rakki
min ɗo booyaw-aku.
28 Gaŋ̃ kaak yiriyta goy ɗo kalaaner
ho kaak kawtan di ŋuu oriŋ̃ji ɗo ak
din sa, Buŋ imilaaji booyaw. Kar
kuŋ yelel-aŋ kat ŋa isiikonno maman
? Taloŋ gee kuuk imaanco sooɗ-aŋku
!
29 Kar kuŋ gay, dakoŋ diyenno gel-
binko ɗo gamin ku teendi wala ku
seendi di. Dakoŋ obenno tirit ɗo
gamin-aku.
30 Gamin ŋuur-ak, illa gee kuuk
ibanno Buŋ kat diya kayco. Kar kuŋ
gay, Takko Buŋ ibingig gamin kuuk
yaako nece.
31 Bariyoŋ ja *Meennaw ta Buŋdi,
kar gamin kuuk ɗak gay, Buŋ yaako
beriŋ̃co oki. »
32 Iisa gaayiitit ɗo kaawoy aman :
« Kuŋ kuuk ar hidbiner taat sooɗ di,
dakoŋ ginenno kolaw. Ŋaar-ak, alji
gala ɗo Takko, ŋaako berin Meennaw,
kuu hokumiye iŋ ŋaara.*
33 Gidiyoŋ gaminko ho beroŋ
gurus-ak ɗo pokirnar. Ampa-ak, ku
dummiyiig malliko ɗo uŋji ka Buŋdi,
ɗo wer kaak ŋa rawtaaɗo. Wer-
ak samaane, ŋa zooɗaaɗo tak-tak.
Kokinay gediraaɗo kokiniŋ̃ji ho gujin
sa cokaagɗo.
34 Nu kaawiiko pa-ak, asaan wer
kaak ku dummiyiy malliko-ak, gel-
binko sa goy eɗen di. »

Siye ka ziŋkar ɗo ase ka Rabbiner

35 « Ɗuunoŋ masisko bombo, peyoŋ
kay asiŋko ho rasoŋ lampinko yaa
obe.
36 Goyoŋ mento ar gay riyor kuuk
era tatkuwco kaak asa min ɗo iidin ta
obindi a ya ŋa ote ho ŋa kooca botol,
koɗok di ŋuuji pile.
37 Galal ɗo gay riyor kuuk goy
mento wiktin taat tatkuwco ase. Ka
seener nu kaawaako, ya tatkuwco
gasiig ŋu goy mento-ak, ŋaar meeŋ̃ji
sa yaa uŋ̃je pisiŋ̃ji ɗo riyor, ŋaaco
kaawe a ŋuu goye keɗer ho ŋaaco bere
tee.
38 Ya ŋa as ɗatik aandor wala ɗatik
kawtira oki, galal ɗo gay riyor kuuk
ŋa gasig ŋu goy mento.
39 « Diyoŋ ɗo kayko samaane : ya
mee gerdi kat iban wiktin taat kokin
yaa ase, ŋaa rasiŋ̃ji ŋaa ɗobe jolo walla
?
40 Kuŋko oki, siyoŋ ziŋkiko, asaan
ku ibanno wiktin taat nun *Roŋ
gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak selleŋ̃ iŋ kaak jookumo
(Matiye 24.45-51)

41 Min ŋaar-ak, Piyer indiig Iisa
aman : « Gem kol *Rabbiney, ki deliit
daŋla-an lonin di wala ɗo gee okiŋ̃co ?
»
42 Kar Rabbin Iisa telkiiji aman : «
Gay riyor kaak selleŋ̃ ho neenduwo,
kaak mee gerdi yaa diyiŋ̃ji a ŋaa tale
ɗo kaay ka geriy ho ya wiktin nece ŋaa
bere tee ɗo gay riyor-ak, ŋaar waa ?
43 Nu kaawaako, galal ɗo gay riyor
kaak ɗo wiktin taat tatkuwiy yeepe,
ŋaa gasiŋ̃ ŋa ginaat riy-ata.
44 Ka seener nu kaawaako, gem-ak,
tatkaw yaaji beriŋ̃ gamnay okiŋ̃co ɗo
pisiŋ̃ji.
45 Kar gay, ya gay riyor-ak osiig
adiy a tatkuwiy yeepɗo koɗok, kar ŋa
teesiy koociŋ̃ eeŋ̃ji gay riyor, ŋa tiyaw
ho ŋa siyaw nam ŋa ibanno ziy.
46 Ampa-ak, tatkuwiy yaa ase yiriy
taat ŋa ergigɗo ho wiktin taat ŋa ibin-
gitɗo. Paa kat, tatkaw-ak yaa taaɓiyiŋ̃
ko taaɓiye ar ŋu taaɓiyiig ŋuur kuuk̃
gingitɗo riy iŋ botilti.
47 Ŋaar kaak ibingit di riy taat
tatkuwiy rakiy a ŋaaji gine, kar ŋa
pooc gininti-ak gay, ŋuu koociŋ̃ ko
kooce.
48 Kar ŋaar kaak ibingitɗo riy taat
tatkuwiy rakiy a ŋaaji gine gay, ya ŋa
gina maan kaak nec yaaji iye kooce

* **12:32** 'ŋaako berin Meennaw, kuu hokumiye iŋ ŋaara' : Taloŋ oki ɗo Luk 22.29.

oki, ŋuu koociŋ sooɗ di. Ɗo ŋaar kaak ŋu berji dakina, ŋuu inde oki minniney dakina. Ho ɗo ŋaar kaak ŋu diyji amaanne dakina, ŋuu inde oki minniney dakin paka. »

Eere ka geemir ɗo bi ka Iisa (Matiye 10.34-36)

49 « Asindu-aŋ, nu as iye ako ɗo kiɗar, ho ɗo tanto-ak, nu raka a illa ŋuu biyinti ko.
50 Naa uŋje ɗo taaɓiner ar gem kaak ŋu nooriyig ɗo amiydi. Ŋuun *batiziyindu iŋ batem ka taaɓiner. Maanna-aŋ yaan oomin ko oome nam wiktiney yaa nece.
51 Ku pakira a nu astu-aŋ, nu iy aapiy ɗo kiɗar walla ? Ha'a, nu bal iye. Asindu-aŋ a gee yaa eere benannico.
52 Taloŋ, min diŋka-aŋ di, ya gee beey kat goy ɗo adiy ka gerco, kaawco ŋumaaɗo. Kuuk subba kaawco yaa waale iŋ kuuk seera, ho kuuk seera oki, kaawco ya waale iŋ kuuk subba.
53 Ɗo bi kanto ko, gee yaa eere : gem iŋ roŋji ho mico iŋ tacco, geema iŋ romti ho mica iŋ yaaco, geema iŋ kogti ho kogo iŋ kogti oki. Paa kat, gee dakina yaa eere. »†

Maman gem yaa ibine baat ta wiktiner (Matiye 16.2-3)

54 Iisa kaawiico pey ɗo gee kuuk dakin-ak aman : « Ya ku tala Buŋ diy uce iŋ gale ka pati, koɗok di ku kaawiy aman : " Yaman buŋ asaw. "‡ Kar kaawko asiy ɗo botilti ho ŋa ŋokiyo.
55 Kar pey, ya ku tala us abira min watiine, ku kaawiy aman : " Yaman wer yaa gine toŋgo. " Kar ŋa giniy toŋgo.
56 Taloŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti-aŋku ! Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk keɗer ho iŋ kuuk ka samaaner. Kar maa di gamin kuuk kuuniya diŋ gay, ku ibingiyɗo baaco ? »

Dee ka kaawor (Matiye 5.25-26)

57 Iisa gaayiitit ɗo kaawoy aman : « Maa di maaniiko icgiyɗo niyin taat kuu ibiniŋ gamin kuuk selleŋ kuu giniŋ iŋ botilco ?
58 Ya waan sakkiyiŋciŋ, daan kaawko botildi di. Yampa, adineŋ yaaŋ iye ɗo wer ka ɗukume seriiner. Kar gay ɗukume seriiner-ak yaaŋ bere ɗo pise ka askirnar, ho ŋuur gay yaaŋ uŋje daŋaayne.
59 Nu kaawaajiŋ, ki gediraaɗo kii imile kaaŋ min ɗo daŋaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat ŋu diyiijiŋ. »

13

Jipte ka goyindi

1 Ɗo wiktin taar-at, gee daariŋ astu ho ŋu osiiji ɗo Iisa maan kaak guberneer Pilaat gintu. Ŋa deeyig gee daariŋ min Galile ɗo wiktin taat ŋu giniy *satkine. Paa ko, baar ku geemir-ak amsitu iŋ kuuk ŋu giniy satkine.
2 Min Iisa dorit kaawco, ŋa telkiico aman : « Taloŋ muutco ta gallo ta gee-aku. Ku pakira a muutco gaara kadar zunuubinnico pakgig zunuubinna ku gee ku Galile kuuk bal mate walla ?
3 Ha'a, pakgigɗo. Nu kaawaako, ya ku bal ibiniŋ niginko, okiŋko, muutko yaa gine gallo ar taŋco.
4 Pey, gee kuuk orok iŋ porpoɗkuuk mat wiktin taat durdurre ka geeger ka Silowe eeziico-ak, ku pakira a zunuubinnico pakgig ku eeŋco kuuk goy Zeruzaleem walla ?
5 Ha'a, pakgigɗo ! Nu kaawaako, ya ku bal ibiniŋ niginko, okiŋko, muutko yaa gine oki gallo pa. »

Daŋil ta et kaak waaɗo

6 Kar Iisa deliico daŋla aman : « Cokiyoŋ, gem rakki gin jineene. Ɗo jineen-ak, gin et ar buguwa. Gem-ak ɓaawtu okiɗe roŋji, kar ŋa bal gase yoo rakki.

† **12:53** Wer ka gase kaawor ɗo Mise 7.6. ‡ **12:54** 'gale ka pati' : Ɗo darre ta Israyeel, buŋ liya uca iŋ gale ka pati.

7 Kar ŋa kaawiiji ɗo gay riyoy aman : " Talu ! Gin ko elgin subba, nu asgiy okiɗe roŋ ku et-aŋka, kar nu gasɗo maanna. Doliyiig kara asaan ŋa ica wer maala. "
8 Kar gay riyoy-ak telkiiji aman : " Gem kol tacco, rasig pey ɗo elgol-anta. Naaji siye porɗa ɗo baay ho naaji lee dooyo.
9 Pa-ak, wal ŋaa ween diŋ ga roŋ weeno*. Kar ya ŋa bal weeŋ gay, kii doliyiŋji di. " »

Iisa cool geem ta raɗaw iŋ yiriy ta sabitdi

10 Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa goy ɓilda gee ɗo ger ka salaaner.
11 Ɗo wer-ak, gin daatik rakki ariɗ obta nam elgin orok iŋ porpoɗ ta goy kooŋ di. Ta gedarro taa peye tal.
12 Min Iisa taliit daatko-at, ŋa koli-ita ho ŋa kaawiitit aman : « Kaŋ coole min ɗo raɗuwke. »
13 Min ŋaar-ak, Iisa leetu pisiŋji ɗo kaati, ek di ta peytu tal ho ta teestu ozile Buŋ.
14 Kar tatkaw ka ger ka salaaner-ak dapiŋtu ɗo bi kaak a Iisa cool geem iŋ yiriy ta sabitdi. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa kaawiico ɗo gee kuuk dakin-ak aman : « Gi gin mena bijigiy ku riyor. Ɗo mena ŋuur-ak kat kuu ase ŋuuko cooliŋko. Yampa, dakoŋ asenno iŋ yiriy ta sabitdi. »
15 Kar *Rabbin Iisa telkiiji aman : « Kuŋ gee kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ho ta aditkoŋ gay keetiti ! Iŋ yiriy ta sabitdi, waa kaak iparro berkiy wala ɗurkilji min ɗo saayney† ho ŋa ɓaayiji bere amay ?
16 Kar daatko-an, taar min tamba ta Ibraayim. *Seetanne ɗuunit nam elgin orok iŋ porpoɗ. Kar maa di nu ipiriitɗo min ɗo raɗuwti iŋ yiriy ta sabitdi ? »
17 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, adiney okiŋco sokaŋ deeyiig ko dee. Kar gee kuuk dakin-ak gay, aaciyaw ɗo gamin okiŋco kuuk ajbay ŋa gintu.

Daŋil ta busum kaak ŋu koliy mu-taard (Matiye 13.31-32, Maark 4.30-32)

18 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu aman : « *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa ho naa taskiyin iŋ maa ?
19 Taar kapak ar roŋ ka mutaard kaak gem luwtu ɗo jineendi. Roŋ-ak amiltu, ŋa maaɗtu ho ŋa gintu ar eto nam ɗiiɗ sa saaytu ɗo leeginay. Meennaw ta Buŋdi oki pa. »

Daŋil ta gelel (Matiye 13.33)

20 Iisa kaawtu pey aman : « Meen-naw ta Buŋdi taar naa taskiyin iŋ maa ?
21 Taar ar *gele taat sooɗ di taat daatik liyiy ɗo kurgal kuuk dakina, ta eɗiigu ho ŋu uciy gusus. »

Botol ta ŋelel (Matiye 7.13-14,21-23)

22 Wiktin taat Iisa ɓaay Zeruza-leem, ŋa aaɗa geegirnay ho hellinnan iŋ ɓilde ka geemir.
23 Ɗo botildi, waan rakki indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, Buŋ yaa jile gee sooɗ di walla ? » Kar Iisa ɗiyiico ɗo gee kuuk goy ɗo wer-ak aman :
24 « Zeeɗoŋ kuu uŋje min ɗo botol ta ŋelel. Asaan nu kaawaako, gee dakina yaa bariye botol taat ŋuu uŋje, kar ŋu gediraaɗo.
25 « Wiktin yaa ase taat mee gerdi yaa uce ŋaa ɗibirin botol. Ya ku goy kara ɗo wiktin-ata, ku as kooce ɗibiro ho kuu indiŋ aman : " Gem kol tacco, pilni botol. " Ŋaar gay yaako telke aman : " Nu ibanno kuŋ min momo ? "
26 Kar kuuji telke aman : " Ni tee ho ni see iŋ kiŋke. Ki ɓilde oki gee ɗo werin kuuk berel ku geegirni. "
27 Kar mee gerdi-ak yaako telke pey aman : " Nu ibanno kuŋ min momo, etiroŋ serek minniner, okiŋko, kuŋ gee kuuk gina jookumo. "
28 Kar ɗo wiktin taat kuu taliŋ aginiyko Ibraayim, Isaaka, Yakuub

* **13:9** 'weeno' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'zootira' wala 'daayum'. † **13:15** 'saayne' : Werin daariŋ, ŋu kolaat a 'ɗeŋgile'.

ho iŋ nabiinna okiɲco ɗo *Meennaw ta Buŋdi, kar kuŋ gay, ŋuuko oriŋko kara-ak, kuu eeyme saaŋko ho zuliɲko yaa miɲe dakina.
29 Ɗo Meennaw ta Buŋdi-at, gee yaa
ase min coke ka pati, min gale ka
pati, min watiine ho min munsakne.
Okiɲco, ŋuu goye keɗer ɗo tee ka iidin
ta Meennaw ta Buŋdi.
30 Ansii ko, min gee kuuk diŋ goy
aaro, daariɲ yaa ogire, ho min gee
kuuk diŋ ogire, daariɲ yaa ɗake aaro.
»

Iisa iŋ gee ku Zeruzaleem (Matiye 23.37-39)

31 Ɗo wiktin taar-at, *Pariziyenna
daariɲ ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu kaawiiji
aman : « Uc min anne, ɗeet wer ka
pey. Yampa, *Herood rakaaɲ dee. »
32 Iisa gay telkiico aman : « Ɓaaŋ
kaawoɲji ɗo guberneer kaak neen-
duw ar sokriya-ak aman : " Min
yiriyta yoo kawta, nu gina riy ta atke
ariɗnar ho ta coole geemir. Kar yiriy
ta subbiŋkar gay, naa gaasin riy-ata. "
33 Kar gay, nu ic ko botol ta Zeruza-
leem. Min yiriyta, kawta ho neginda
oki, illa naa siɲje iŋ uŋdu. Yampa,
nabiiɲce, ŋu daggigɗo kara min ɗo
geeger-aka.
34 « Tuɓina, tuɓina, gee ku Zeruza-
leem, kuŋko kuuk daggig nabiinna,
ho ŋuur kuuk Buŋ ɲaamiiko oki, ku
zeergig iŋ dambay nam ŋu matiyo.
Dees minaw, nu ictu niyin a naako
ɲuminko, kuŋ gee ku Zeruzaleem, ar
kokir taat gootig roŋti iŋ gezgirti. Kar
kuŋ gay pooce !
35 Di ŋaar-ak, goyiro iŋ gerko. Ka
seener nu kaawaako, ku talaanno
pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy
kaawe aman : " Rabbin Buŋ yaa
barkiyiɲ ŋaar kaak as iŋ siŋ kuɲji ! "‡
»

14

Coole ka gemor iŋ yiriy ta sabitdi

1 Yiriy rakki iŋ yiriy ta *sabitdi,
rakki min agindaw ku *Pariziyennar
ɓaawtu iŋ Iisa ɗo geriy a ŋu ɓaa tee.
Gee kuuk goy eɗe-ak okiɲco leeyig
odinco ruum ɗo Iisa ya ŋaa ɲepiɗiɲ
*gaanuunco wala kawwi.
2 Ɗo wer-ak, gem rakki gin raɗuw ta
waase ziŋkar goy ɗo uŋji ka Iisa.
3 Iisa ictu kaawo ho ŋa indiig agin-
daw ku gaanuundi iŋ Pariziyenna
aman : « Gaanuunte beraate botol ta
coole gemor iŋ yiriy ta sabitdi wala
kawwi ? »
4 Kar ŋuur gay bugum cit-cit. Ɗo
wer-ak, Iisa obiig gem kaak raɗaw-
aka, ŋa cooliiga ho ŋa kaawiiji a ŋaa
ɗeete.
5 Min ŋaar-ak, Iisa iciico kaawo ɗo
gee kuuk ɗo ger-ak aman : « Waa min-
ninko iŋ yiriy ta sabitdi, ya roŋji wala
berkiy kat gal ɗo beendi, ɓaayiyɗo
imiliɲ koɗok ? »
6 Ɗo bi ŋaar-ak oki, ŋu bugum di cit-
cit. Ŋu bal gedire telke.

Taayiika ɗo bi ka doɓe ka wer ka goyindi

7 Min gee kuuk ŋu koltu-ak, ay gem
di bariya wer kaak taɓ ŋaa goye uŋda.
Min Iisa taltu pa-ak, ŋa deliico daŋla
aman :
8 « Ya waan koliɲciŋ ɗo iidin ta
obindi, dak goyenno uŋda. Paa ŋuu
kole gem kaak tatik pakgiciŋ.
9 Yampa, gem kaak koliŋko-ak yaaɲ
kaawe aman : " Gem kol siŋji, uc rasig
wer-aŋ ɗo gijiŋ. " Hiyya, kii uceŋ
kat iŋ kaaɲ waase, ki ɓaay goye aar ta
geemir.
10 Kar gay, ya waan koliɲciŋ-ak, goy
aar ta geemir di. Ampaa kat, ya kaak
koliɲciŋ-ak ase, ŋaaɲ kaawe aman : "
Gem kol royay, as kii goye uŋda anne.
" Paa kat, gee kuuk ku tiyiy sawa yaa
ibine kadar kiŋ kaaɲ jaale.
11 Nu kaawiy pa-ak, asaan ya gem
kaak jaala ziy ɗo uŋco ka eeɲji-ak,
Buŋ yaa yeepiɲ kapak tak-tak, ho ya
gem kaak yeepa ziy kapak gay, Buŋ
yaa jaaliɲji. »

Kole ka pokirnar ɗo teendi

12 Min ŋaar-ak, Iisa kaawiiji ɗo ŋaar
kaak kolig ɗo teendi aman : « Ya ki kol
gee a ŋu ɓaa tee ɗo geriɲ, yiriyo wala
aando, dak kolenno roynaɲ, siŋtaɲ,

‡ **13:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.26.

gee ku adiy ka gerko, wala mutkiyiŋ kuuk gay gamnar. Yampa, ŋuur oki yaaŋ kole ho ŋuuŋ kapiyin haginеŋ taat ŋu teetu.
13 Kar gay, ya ki bera tee ka iidiner,
kol pokirna, mersina, noolna iŋ kuuk
ziŋkico galcoɗo.
14 Ya ki gina pa-ak, kii gase galal,
asaan ŋuur gediraaɗo ŋuuŋ kapiyin
haginеŋ taat kiŋ beriico. Illa Buŋ
kat yaaŋ kapiyinti ɗo wiktin taat ŋaa
nooyiŋ ŋuur kuuk goy iŋ botol ɗo uŋji.
»

Daŋil ta gee kuuk ŋu kolig ɗo iidiner (Matiye 22.1-10)

15 Min gee kuuk tiyaw dortu pa-ak,
rakki kaawiiji ɗo Iisa aman : « Galal
ɗo ŋaar kaak yaa goye ɗo tee ka iidin
ta *Meennaw ta Buŋdi. »
16 Iisa gay deliiji daŋla aman : «
Gem rakki gina iidine. Ŋa koltu gee
dakina ɗo teendi.
17 Pat ta teendi nece, ŋa ŋaamtu gay
riyoy rakki a ŋa ɓaa kole gee kuuk
siŋco goya aman : " Asoŋ koɗok ! Tee
ŋaar nee ko. "
18 Kar ŋuur gay, okiŋco imiltu kayco
a ŋu otaaɗo. Ka awalle-ak kaawiiji ɗo
gay riyor-ak aman : " Baaŋu, kaawiy
ɗo tatkuwiŋ ŋaadu saamiye. Diŋ di nu
gidiy morgo, illa nu ɓaa ja taliŋji. "
19 Ka seeriŋkar kaawiiji aman : "
Baaŋu, kaawiy ɗo tatkuwiŋ ŋaadu
saamiye. Diŋ di nu gidiy barkay orok
ku riyor, nu ɓaa ja geciŋco. "
20 Ka subbiŋkar kaawiiji aman : "
Nun daaɓiner di ob daatko. Ɗo bi
ŋaar-ak ko, nu gediraaɗo naa ɓaawe. "
21 Hiyya, gay riyor-ak yeeptu ɗo
tatkuwiy ho ŋa osiijig kaawinco-aku.
Min tatkaw-ak doriig kaawin-ak, ŋa
dapiŋtu ho ŋa kaawiiji ɗo gay riyoy-
ak aman : " Gaɗ koɗok ɗo werin kuuk
berel ho ɗo botilay ku geegirdi. Ɓaa
kolig pokirna, mersina, noolna ho iŋ
kuuk ziŋkico galcoɗo. "
22 Jammiy sooɗa, gay riyoy-ak
yeeptu, ŋaa kaawiiji ɗo tatkuwiy
aman : " Gem kol tacco, nu ginit taat
ki kaawiidu, kar wer gay goy di ɗake.
"
23 Hiyya, mee gerdi-ak kaawiiji
aman : " Ɓaa ɗo botilay ku yeero ho
gee kuuk kii ŋaame, wakilco ŋuu uŋje,
paa kat, gerir yaa miine iŋ gee.
24 Ka seener nu kaawaako, min gee
kuuk awalle nu koltu ho pooc-aŋ, yoo
waan sa aawaagɗo teendu. " »

Maman gem yaa aaɗiŋ Iisa (Matiye 10.37-38)

25 Yiriy rakki, Iisa ica botol ho gee
dakin aaɗaaga. Ŋa kolsitu ho ŋa
kaawiico aman :
26 « Ya waan kaak rakaan aaɗindu,
illa ŋaan elindu pak aginiyji, daaciy,
kooginay, siŋtay ho ziy ka meeŋji
oki. Yampa, ŋa ginaaɗo tak-tak *maa-
jiriŋcer.
27 Ya waan kaak icaagɗo etoy ka
taaɓiner a ŋaan aaɗindu, ŋaar-ak gedi-
raaɗo gine maajiriŋcer.
28 Ya minninko rakki raka pine ger
tatiko, illa ŋa goya ja keɗer, ŋaa tale ya
gurusji yaaji nece ŋaa peyiŋ ger-aka.
29 Yampa, ya ŋa durcit baay ho ŋa
bal peyiŋji, gee okiŋco kuuk biraw
yaaji samtiye aman :
30 " Huu, taloŋ ja, gem-aŋ tees pine
gero kar ŋa bal peyiŋji ! "
31 Ya sultan rakki raka taasiŋe iŋ
giji, illa ŋa tala ja iŋ askirnay kuuk
alip orok ya ŋaa gedire taasiŋe sultan
kaak gin orok seer alip askirna ɗo
aaroy.
32 Ya ŋa gediraaɗo gay, ŋaaji ŋaame
paliinna min ŋu misa sereki, ŋuuji
kaawe ɗo sultan-ak a ŋuu gine ma-
man garta yaa peye. »
33 Iisa gaayiitit pey ɗo kaawoy
aman : « Minninko rakki gediraaɗo
ŋaan aaɗindu ya ŋa bal rasiŋ malley
okiŋji kaak ŋa gintu. »

Maral kuuk cille (Matiye 5.13, Maark 9.50)

34 Iisa kaawtu pey aman : « Ku iban
tam kadar maral, ŋuur gala. Kar ya
ŋuur kat cille gay, kuuco gaaye maa
ŋuu aawe ? Ha'a, ginno maanna.
35 Maral kuuk cille-ak, ŋuur ku-
unayɗo diyarre ɗo kiɗar wala ɗo
morginar. Gee oraag ka suusi. Ya ku

gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye. »

15

Daŋil ta tamga ta rawte (Matiye 18.12-14)

1 Yiriy rakki, min gay obe miirir iŋ gee ku pey kuuk gin zunuubinna, dakina ɓaawiiji ɗo Iisa a ŋuu cokiyiŋ̃ji.
2 Ɗo wer-ak, *Pariziyenna iŋ agindaw ku gaanuundi dapiŋ̃tu ho ŋu kaawtu aman : « Gem-aŋ jaawa iŋ gee kuuk gin zunuubinna ho ŋa tiya iŋ ŋuura. »
3 Iisa gay deliico daŋla aman :
4 « Cokiyoŋ, ya rakki minninko gin tamgi miya ho ta rakki rawte, ŋaa gine maman ? Ŋaa rasiŋ̃ kuuk dakina ɗo kalaaner iŋ gemo ho̱ ŋa ɓaayiy bariyin ta rawte nam ŋaa gasinti.
5 Ya ŋa gasta, ŋaa aaciye ho ŋaa icin ɗo gornay.
6 Ŋaa yeepe geero ho min ŋa ote, ŋaa koliŋ̃ roynay iŋ mutkiyiy ho ŋaaco kaawe aman : " Asoŋ, aaciyoŋ iŋ nunu asaan tamgar taat rawte-at, nu gasta. "
7 Ka seener nu kaawaako, ampaa kat, ya gem rakki gay zunuubinnar ibinig niginji, *ɗubal ku Buŋdi yaa aaciye dakina. Aaciye ŋaar-ak pakgig aaciye kaak ɗubal-ak yaa aaciye iŋ gee kuuk orok parrika iŋ parrika kuuk pakira a ŋu goy ko iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi ho isgigɗo iŋ jipte ka goyiŋ̃co. »

Daŋil ta gurus ka rawte

8 Iisa gaayiitit ɗo kaawoy aman : « Ya daatik rakki gin tammin orok ku gurusdi ho rakki rawte, ta biyaaɗo lampa taa tale samaane ho taa elŋ̃e lapaɗ-lapaɗ adiy ka gerti nam taa gasiŋ̃ji walla ?
9 Ya ta gasga, ta koliŋ̃ gaadinti iŋ mutkiyti ho taaco kaawe aman : " Asoŋ, aaciyoŋ iŋ nunu, asaan tammar kaak rawte, nu gasga. "
10 Ka seener nu kaawaako, ɗubal ku Buŋdi yaa aaciye oki dakin pa, ya gay zunuubinnar rakki kat ibinig niginji. »

Daŋil ta koogin seera

11 Iisa kaawtu pey aman : « Gem rakki gin koogin seera.
12 Yiriy rakki, roŋji ka kapak kaawiiji ɗo tacco aman : " Baaba, baaŋ̃u, min malle-aŋ, berduut ko haginer. " Hiyya, tacco ooytu ho ŋa ɗeeɗiicog malley ɗo kooginay seerco.
13 Gin menaw seer subba, roŋji ka kapak-ak gidiyiig gamnay okiŋ̃co ho ŋa ɗeettu iŋ gurusji ɗo darre ta serek. Anner-ak, ŋa kaŋ̃jit ko kaŋ̃je iŋ gurus nam wer kaak ŋa gaasiiga.
14 Wiktin taat ŋa gaasga, mey yaarik uŋ̃jitu ɗo darre-ata ho maan kaak ŋaa tee sa ginno tak-tak.
15 Hiyya, ŋa ɓaawtu bariye riyo. Gem rakki min ɗo darre-at iciiga, ŋa ŋ̃aamiig gooye kinziirna ɗo morginay.
16 Ɗo wer-ak, ŋa raka kin miine adiy iŋ keckil* kaak kinziirna eeymiy-ak di oki, waan bergijiɗo.
17 Hiyya, ŋa pakiriit kat duniin kee ho ŋa kaawtu aman : " Way, nun-aŋ kati, gay riyor ku tanni tiya maakkawtira nam ŋu pica siro. Kat nun gay mata anne iŋ meya !
18 Nun naa yeepe iŋ tanni ho naaji kaawe aman : Baaba, nu nig ɗo uŋji ka Buŋdi ho ɗo uŋjiŋ.
19 Dakin talinduɗo pey ar roŋji. Talin ko ar nu gay riyoŋ̃ di. "
20 Hiyya, ŋa uctu, ŋa ɗeettu wer ka tacco. Min ŋa asa misa serek di, tacco taliiga ho ŋa taltu aminduwiy dakina. Ŋa uctu iŋ gaɗiy, ŋa ɓaawtu ŋaaminji. Min ŋu ŋaame, ŋa baamiyiig tipic ho̱ ŋa giniiji cuuɗ.
21 Kar roŋji kaawiiji aman : " Baaba, nu nig ɗo uŋji ka Buŋdi ho ɗo uŋjiŋ. Dakin talinduɗo pey ar roŋjiŋ. "
22 Kar tacco gay kaawiico ɗo gay riyoy aman : " Kuŋ-aŋku, gaɗoŋ koɗok. Iyoŋ̃jit kesuun taat kaalne-ata ho isoŋ̃jiita. Uŋ̃joŋ̃ji korkiɗo ho isoŋ̃ji oki ŋ̃ugira.

* **15:16** 'keckile' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'goddo'.

23 Iyoŋ ijiliɲ kaak dub-dub-aka ho
dapsiyoŋga. Ginintẽ iidin yaarko ho
aaciyintẽ !
24 Gii iidiye-ak asaan roŋdu kaak ku
taliy-aŋ, ar ŋa mate ho diŋ gay ŋa goy
iŋ odinay. Ŋa rawte ho diŋ gay, nu
gasga. " Hiyya, ŋu teestu iidine.
25 « Wiktin taar-at, roŋji ka aawo
gay ɗeet yeero. Ɗo yeepiɲji, min ŋa
gaay ote geero, ŋa dora gaŋgin alaw.
26 Hiyya, ŋa koltu gay riyor rakki ho
ŋa indiig aman : " Ŋaar maa di kuuniy
geero ? "
27 Gay riyor-ak telkiiji aman : "
Ŋaar siŋjiŋ kaak kapak-ak ɗoo ase ho
takko dapsiyig ijiliɲ kaak dub-dub-
aka, asaan ŋa as iŋ cewey. "
28 Min roŋji ka aawo dortu pa-ak, ŋa
dapiɲtu aale ho ŋa pooctu uɲje geero.
Kar tacco amiltu saliɲji a ŋaa uɲje
geero.
29 Ŋaar gay telkiiji ɗo tacco aman :
" Cokay baaba ! Gin elgin dakina nu
gina riy lociŋ di ho yiriy rakki nu bal
pooce kaawoɲ. Kar lotu gay, yoo roŋ
awkor oki, ki baldu bere naa iidiye iŋ
roynar.
30 Kar gay, wiktin ta roŋjiŋ kaak
kaɲje iŋ malleɲ iŋ azbinna as gay, ki
dapsiyjiig ijiliɲ kaak dub-dub-aka. "
»
31 Tacco gay telkiiji aman : « Gem
kol roŋji, kiŋ goy doo iŋ nunu ho
gamin kunto, okiɲco, ŋuur kuɲjiŋ di.
32 Kar gay, ya taɓ-ak, ginte iidiye
ho ginte aaciye, asaan siŋjiŋ kaak ki
taliy-aŋ, ar ŋa mate, ho diŋ gay, ŋa goy
iŋ odinay. Ŋa rawte ho diŋ gay, nu
gasga ! »

16

Daŋil ta gay riyor kaak neenduwo

1 Yiriy rakki, Iisa deliico pey daŋla
ɗo maajirnay aman : « Gem rakki
gay gamnar, ŋa gin gay riyor rakki
ŋa beriijig gamnay ɗo pisiɲji. Kar
gee daariɲ astu ŋu osiiji ɗo tatkaw-ak
aman : " Yaman gay riyoɲ-aŋ nigaag
gamnaɲ. "
2 Tatkuwiy-ak koliiga ho ŋa kaawi-
iji aman : " Nu dor gee kaawa
jookumo ɗo bi kaɲjiŋ. Osor ja gurus
kaak ki gastu, asaan min yiriyta-aŋ ki
goyaaɗo pey tak-tak kaaco ka gam-
nar. "
3 Kar gay riyor-ak osiig adiy aman
: " Tatkuwir imilaan min ɗo riyor.
Gawin sa, nu ka gawnarro ho naa oce
sa, sokaɲ diyaanu. Kar nun-aŋ, naa
gine zir maman ga ?
4 Wayya ! Nun iban maan kaak
naa gine. Ansi-ak, ya ŋa imilin min
ɗo riyor oki, gee goy di kuuk yaan
obindu tara ! "
5 Kar ŋa koliig ŋuur okiɲco kuuk
ic ɗaan ta tatkuwiy a ŋuu ase rakki
rakki. Ŋaar kaak asji awalle-ak, ŋa
kaawiiji aman : " Ɗaanaɲ minaw taat
kiiji kappiye ɗo tatkuwir ? "
6 Ŋaar gay telkiiji aman : " Nun,
naaji kappiye yogingan miya ku
sewindi. " Kar gay riyor-ak telkiiji
aman : " Aan katkiɗjiŋ ta ɗaani, goy
keɗer koɗok ho siir yogingan orok
beey di. "
7 Kar ŋa kaawtu pey ɗo ka pey
aman : " Kiŋ gay taɲjiŋ minaw ? "
Ŋaar gay telkiiji aman : " Nun, naaji
kappiye suwaalin miya ku *gemer. "
Gay riyor-ak kaawiiji aman : " Aan
katkiɗjiŋ ta ɗaani, goy keɗer koɗok ho
siir suwaalin orok porpoɗ di. "
8 Hiyya, tatkuwiy oziliig gay riyoy
kaak jookumo asaan ŋa ginit riyoy
iŋ neendaw. Ka seener, gee ku ɗo
duniiner-aŋ, neenduwco taat benan-
nico pakgit ta ŋuur kuuk goy ɗo por-
tikaw ta Buŋdi. »

9 Iisa gaaytu pey aman : « Ka seener
nu kaawaako, obguwoŋ roynaw iŋ
gurus kaak jagaag gee ku duniiner.
Paa kat, wiktin taat gurus-ak gaase,
Buŋ yaako obiŋko ɗo geriy kuu goye
doo.
10 Ŋaar kaak gaara ziy a ŋuu am-
niyiɲji iŋ gamin kuuk sooɗa, kuuk
dakina oki, ŋaaco gedire. Kar ŋaar
kaak nigaag gamin kuuk sooɗ-ak gay,
kuuk dakina oki, ŋaa nigiɲco.
11 Ya gamin ku duniiner kat ku
balco gedire-ak, waa yaako amniye
gamin kuuk taɓ ?
12 Ya ku tiya gamin ku geemir, ku
maaniikoŋ gay, waa yaako beriɲco.

13 « Ginno gay riyor kaak yaa gine
riy ɗo agindaw seera. Ya ŋa gina
pa, ka rakki, ŋaa eliŋ̃ji, ho ka rakki
gay, ŋaa poociŋ̃ji. Kar pey, ka rakki,
ŋaa ice kaawoy, ho ka rakki gay, ŋa
icaatɗo. Ku gediraaɗo abdiye Buŋ ho
kuu abdiye pey gurus. »

Iisa kaawa ɗo bi ka gaanuun iŋ Meennaw
(Matiye 11.12-13, 5.31-32, Maark 10.11-12)

14 Do wer-ak, *Pariziyenna kuuk
goy cokiya kaawin ku Iisa-ak
samtiyaaji asaan ŋu el gurus dakina.
15 Kar Iisa kaawiico aman : « Kuŋ
Pariziyenna, ku el gaare ziŋkiko ɗo
uŋco ka geemir a ku gee selleŋ̃. Kar
Buŋ gay ibingit ta aditko. Asaan
maan kaak gee taliig taɓ-ak, Buŋ gay
yilaaga.
16 « Taat *gaanuun ka Muusa
kaawtu iŋ taat nabiinna gaartu,
taŋ̃co di tee kee nam wiktin taat
Yaaya-Batist astu. Min ŋa ase, ŋu
gaariit ko Kabarre ta Gala ta *Meen-
naw ta Buŋdi ho ay gem di oosa kaay
a ŋaa uŋ̃je.
17 Ku tala maman ? Samaane iŋ
kiɗa, ŋuu sawle meleŋ̃ di walla ? Ha'a,
meleŋ̃ɗo. Kar nun gay kaawaako,
taar-at oki meleŋ̃ min wer rakki kaak
ŋu siirtu ɗo gaanuundi yaa amile.
18 « Gem kaak totirit daaciy ho ŋa
obtu ta pey, ŋaar-ak kokina karan di.
Kar gem kaak ob daatik taat mitti
totirta, taar-at oki daaciyɗo. »

Daŋil ta gay gamnar iŋ Lazaar

19 Iisa deltu daŋla aman : « Gin gem
rakki gay gamnar. Ŋa isa kesuun taat
samaane, dindiko ho kaalne, ho kun
kawta ŋa gina iidine, ŋa tiya gala.
20 Gin oki pokiriŋ̃ce rakki siŋji
Lazaar. Ŋa weya ɗo botol ta geero
ta gay gamnar-aka. Ziŋkay okiŋ̃co
mutay di.
21 Ya gay gamnar-ak tiyaw, ŋa raka
kin tee kaak gaama keɗer-ak di, oki
ŋa gasɗo. Illa kaŋ̃ kat asa meraag
mutiyji.
22 Yiriy rakki, pokiriŋ̃ce-ak mattu
ho *ɗubal ku Buŋdi iyiig ɗo wer kaak
Ibraayim goyiyo. Kar gay gamnar oki
mattu ho ŋu tiisiiga.
23 Gay gamnar-ak taaɓiya dakina
ba oole. Ŋa jaaltu kaay ho ŋa taliig
min serek Ibraayim iŋ Lazaar kaak
goy ɗo serpey.
24 Hiyya, ŋa teestu koole aman
: " Kuk, gem kol tacco Ibraayim,
tal aminduwir. Kaawiy ɗo Lazaar
ŋaa coopiŋ̃ kormoy ɗo amiydi, ŋaadu
corre ɗo bir, gaayar yaa boosen ɗako.
Yampa, ak-an patiy kaar. "
25 Kar Ibraayim kaawiiji aman : "
Gem kol roŋji, pakar ɗo goyiŋ̃ji ka
awalle. Ki gas galal ho Lazaar gay
taaɓiye. Diŋ anne-aŋ, Lazaar gas
galal, ŋa jammiy kate ho kiŋ gay
taaɓiyaw.
26 Ta taar-anno di, gin oki bee baata
ɗatikte. Ansii kat, ya gee kuuk uc min
anne raka ɓaa ɗo werko wala kuuk
min ɗo werko ho rakaani ase-ak, ŋu
gediraaɗo ŋuu aaliŋ̃ bee-aka. "
27 Hiyya, gay gamnar-ak kaawtu
aman : " Baaŋ̃ ja, ŋ̃aamig Lazaar ɗo
ger ka tanni.
28 Nu gin kur siŋtar beey, ŋa ɓaa
miniŋ̃co paa ŋuur oki yaa ase ɗo wer
kaak nun taaɓiyiy-aŋka. "
29 Ibraayim telkiiji aman : " Siŋtaŋ̃,
ŋuur gin ko gaanuun kaak Muusa si-
irtu ho iŋ taat nabiinna gaartu. Illa
ŋuu ice kaawco ! "
30 Gay gamnar-ak kaawiiji aman
: " Gem kol tacco Ibraayim, taar-an
sooɗco. Illa ya waan kaak min ba oole
ɓaawco ja kat, ŋuu ibiniŋ̃ nigiŋ̃co. "
31 Ibraayim gay kaawiiji aman : "
Ya ŋu pooc iciŋ̃ gaanuun kaak Muusa
siirtu ho iŋ kaawin kuuk nabiinna
gaartu-ak, ya waan kaak nooy min ɗo
muuti kaawco oki, ŋu icaaɗo kaawoy.
" »

17

Taayiik ta Iisa ɗo bi ka saamiyindi
(Matiye 18.6-7,21-22, Maark 9.42)

1 Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman
: « Gamin goy di kuuk iya gee ɗo
zunuubinnar. Kar ŋaar kaak uŋjaag
eeŋ̃ji ɗo zunuubinnar gay, ɗo gaayay.

2 Gem ŋaar-ak, ŋuuji ɗuune tolo ɗo
gaayay ho ŋuu acciŋ̃ ɗo barrer, guna
min ŋaa uŋ̃je rakki min eeŋ̃ji kuuk
imaanco sooɗa ɗo zunuubinnar.
3 Yaman goyoŋ goɗom !
« Ya siŋ̃jiŋ kat nigjiŋ, leesiy. Kar ya
ŋa ibinig nigiŋ̃ji-ak, saamiyiy.
4 Ya yiriy rakki di ŋa nigjiŋ dees
peesira ho ŋa asji dees peesira a kiiji
saamiye, ŋaar-ak saamiyiy. »

Imaan taat kapak gin gudurre

5 Min ŋaar-ak, paliinna kaawiiji ɗo
Iisa aman : « Gem kol Rabbinni,
gaayninta imaanni. »
6 Kar *Rabbin Iisa telkiico aman : «
Nu kaawaako, ya ku gin imaan kapak
ar roŋ ku mutaard, nec kuuji kaawe
ɗo et-aŋ aman : " Jaŋku ɗo barrer. "
Ek di ŋaa jaŋke. »

Gay riyor kaak ginit riyoy

7 Iisa kaawtu pey aman : « Ya rakki
minninko gin gay riyor kaak gaw-
naaji wala kaak gooyaaji, ya ŋa asa
curtaŋ min yeer di, kiiji kaaweŋ ko a
ŋaa tee walla ?
8 Ha'a, kaawaajiɗo. Kiiji kaawe
aman : " Sorig gamnaŋ̃ ho is ku pey,
ginor maan naa tee. Kar wiktin taat
nu tee aay ja, kat kiŋ asiy tee ba aaro.
"
9 Gem-ak yaa oziliŋ̃ gay riyoy asaan
ŋa ginit riy okintit taat ŋa gaariiji
walla ? Ha'a, ozilaagɗo.
10 Ansi-ak kuŋko oki, ya ku ginit
riy okintit taat Buŋ gaariiko, kaawo
aman : " Nin gay riyor kuuk maala,
ni ginit riyni taat ŋu gaarintin di. " »

Iisa iŋ gee orok kuuk ɗukum burɗum

11 Wiktin taat Iisa ɓaayiy Zeruza-
leem, ŋa aaliig guŋgar ku kiɗ ka
Samari iŋ ka Galile.
12 Min ŋa gaay uŋ̃je ɗo helliner, gee
orok kuuk ɗukum burɗum ɓaawtu
ŋaamiŋ̃ji. Min ŋu ŋaamtu, ŋu peytu
serek
13 ho ŋu teestu koole aman : « Hey,
gem kol tacco Iisa, tal aminduwni ! »
14 Min Iisa taliigu, ŋa kaawiico
aman : « Ɓaaŋ gaaroŋ ziŋkiko ɗo gay
satkiner. » Hiyya, min ŋu ɓaa misan
di, ŋu caltu ko.
15 Min ŋu tal ziŋkico cale, rakki min-
ninco yeeptu ɗo Iisa ho ɗo yeepiŋ̃ji-ak
ŋa oziliy Buŋ iŋ gaay toŋgo aman : «
Darjin ɗo Buŋdi ! Darjin ɗo Buŋdi ! »
16 Kar min ŋa ottu ɗo wer ka Iisa,
ŋa dersitu ɗo uŋ̃ji nam ŋa noodĩg uŋ̃ji
keɗer ho ŋa oziliiga. Gem-ak min kiɗ
ka Samari.
17 Hiyya, Iisa kaawtu aman : « Gee
kuuk orok-ak okiŋ̃co bal cale walla ?
Kar kuuk parrik gay moo ?
18 Taloŋ kate, min okiŋ̃co kuuk
cale-aŋ, illa ŋa marte-aŋ di kaak yeep
ozile Buŋ. »
19 Kar Iisa kaawiiji ɗo gem-ak aman
: « Ucu, ɓaa kate. Imaanjiŋ kat
jiliŋ̃ciŋ. »

Ase ka Meennaw ta Buŋdi (Matiye 24.23-28,37-41)

20 Min ŋaar-ak, *Pariziyenna indiig
Iisa aman : « *Meennaw ta Buŋdi yaa
ase kimin ? » Ŋaar gay telkiico aman
: « Meennaw ta Buŋdi, taar asaaɗo ar
maan kaak gee taliyo.
21 Gee kaawaaɗo aman : " Taloŋ, ta
anta " wal " Taar ko antare, " asaan,
ka seener, Meennaw ta Buŋdi, taar
goy ko ɗatikko. »
22 Kar Iisa kaawiico ɗo maajirnay
aman : « Wiktin yaa ase taat ku
rakaan talin nun *Roŋ gemor ho ku
talaanno, yoo yiriy rakki di oki.
23 Gee yaako kaawe aman : " Taloŋ
ŋaar ko aŋka " wal " Ŋaar ko aŋkare. "
Dakoŋ ɓaanno ho dakoŋ aaɗiŋ̃coɗo.
24 Ka seener gay, nun Roŋ gemor,
naa ase ar buŋ kaak irŋ̃aw cippit min
baay yoo gale ka pati.
25 Kar gay, illa nun Roŋ gemor, naa
taaɓiyeŋ̃ ja dakina ho gee ku diŋka
yaan poocindu.
26 Yiriy taat nun Roŋ gemor, naa
yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak
asco ɗo geemir wiktin ta nabi Nowe.
27 Wiktin taar-at, gee tiyaw, ŋu
siyaw ho ŋu oba daaɗi nam yiriy taat
Nowe uŋjitu ɗo markab kaak tatiko.
Hiyya, amay kuuk dakina paaytu ho
kuuk ɓoka ɓoke teeyiig gee okiŋ̃co.

28 Ampaa di oki, ɗo wiktin ta gem
kaak ŋu koliy Loot : gee tiyaw ho
siyaw, ŋu gidiya gamna ho ŋu imila
gaminco ku gidiyir. Ŋu taata atay ho
ŋu pina geray.
29 Kar gay, yiriy taat Loot amiltu
min ɗo geeger ka Sodom*, Buŋ
ɲokiico ak ta baruukiner, ho okiɲco,
ŋa idiigu dakap.
30 Ampaa ko, wiktin taat nun Roŋ
gemor, naa ase oki, taa kuuniye pa.
31 « Yiriy taar-at, gem kaak jammiya
kara gediraaɗo uɲje atta ŋaa soke
gamnay. Ansii di oki, kaak ɗeet ɗo
morgoy sa yeepaaɗo geero.
32 Moyoŋ ɗo taat astit ɗo daaciy ta
Loot.†
33 Gem kaak gooya ziy asa rawtiɲji
ho kaak rawtaag ziy asa jiliɲji.
34 Nu kaawaako, ɗo aando taar-ata,
ya gee seer weya ka daŋlil, ka rakki
ŋuu iciɲji ho ka rakki ŋuu rasiɲji.
35 Ya daaɗ seer eygaw, ta rakki ŋuu
icinti ho ta rakki ŋuu rasinti. [
36 Ya gee seer ɓaa ɗo morgor, ka
rakki ŋuu iciɲji ho ka rakki gay ŋuu
rasiɲji. »]‡
37 Kar maajirnay ku Iisa indiig
aman : « Gem kol Rabbinni, maanna-
aŋ yaa kuuniye momo ? » Ŋaar gay
telkiico aman : « Ɗo wer kaak maan
mattu-ak di, damaarlin paayiyo. »

18

Gay seriiner iŋ murgila

1 Min ŋaar-ak, Iisa deliico pey daŋla
ɗo maajirnay a ŋuu salkiyguwe doo,
ŋuu rasenno tak-tak.
2 Ŋa kaawiico aman : « Gin gem pa
gay ɗukume seriiner ɗo geeger rakki.
Ŋa karmayɗo Buŋ ho ŋa indaɗo*.
3 Ɗo geeger-ak, gin oki murgil
rakki. Ta ɓaggiyji ɗo ka seriiner-aka.
Ta sakkiyiiji aman : " Gem kol tatkaw,
baaɲu, talit kaawni iŋ adiner-aŋka. "
4 Ɗees dakina zer ŋa poocaadi, kar
min ŋaar-ak, ŋa osiig adiy aman : "
Ka seener, nu karmayɗo Buŋ ho nu
indaɗo.
5 Iŋ taar-an oki, naati talin kaawti
paa di. Yampa, daatko-an toɗdu
wero. Ya nu talit kaawti, taan
rasindu, naa gase kaar. " »
6 *Rabbin Iisa gaayiitit ɗo kaawoy
aman : « Taloŋ ja gay ɗukume seri-
iner kaak ɓagɗo botol-aŋka ! Diŋ sa ŋa
talit kaaw ta murgil-anta.
7 Kar ya ŋuur kuuk Buŋ doɓtu
alaaji yiriyo ho aando, maa di ŋa
ɗukumiicoɗo seriine. Wala ŋaa taaye
talin kaawco ? Ha'a, taayaaɗo.
8 Ka seener nu kaawaako, koɗok di
Buŋ yaaco ɗukume seriin iŋ botilti.
Kar maan rakki goya, wiktin ta nun
*Roŋ gemor naa yeepe, naa gase gee
kuuk gin imaan walla ? »

Daŋil ta Pariziyeɲcer iŋ ta gay obe miirir

9 Iisa deltu daŋla rakki ɗo gee kuuk
tala ziŋkico a ŋu goy iŋ botol ɗo uŋji ka
Buŋdi ho ŋu talaag eeɲco ar maan ka
maala. Ŋa kaawiico aman :
10 « Yiriy rakki, gee seer uɲje
salaane ɗo *ger ka Buŋdi. Ka rakki
Pariziyeɲce, ka rakki gay, gay obe
miirir.
11 Pariziyeɲce-ak teestu salkiye ɗo
adiy iŋ ka peyiɲji aman : " Buŋdu,
nu delaajiŋ barkine asaan nun arro
gee kuuk kokinay, kuuk jookumo ho
kuuk kokina miday wal daaɗ kara.
Naaɲ ozile asaan nun arro gay obe
miirir-aŋka.
12 Ɗo suugin rakki, nu ica sayamne
menaw seera ho nu bera zakaane
min gamnar okiɲco kuuk nu gasiyo.
"
13 Kar gay obe miirir-ak gay, peytu
aaro ho ŋa oniig kaay. Ŋa rakaaɗo
kocile tak-tak ka samaaner. Ŋa
obiig goŋgumoy ho ŋa lokliktu aman
: " Buŋdu, tal aminduwir, nun gay
zunuubinnar. " »
14 Iisa gaayiitit pey ɗo kaawoy
aman : « Ka seener nu kaawaako, ɗo

* **17:29** 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiɲco jookum aale (Zeneez 19.24-28). † **17:32** 'daaciy ta Loot' : Daaciy ta Loot raɓiltu marlo asaan Buŋ kaawtit a ta kolsaaɗo ho taar gay kolse (Zeneez 19.26). ‡ **17:36** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **18:2** 'indaɗo' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'inaddo' wala a 'jaalayɗo'.

wiktin taat gay obe miirir-ak yeeptu geero, Buŋ talga a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji. Kar Pariziyeɲce gay, ŋa poocga. Asaan ŋaar kaak jaala ziy, Buŋ yaa oniɲji ho ŋaar kaak ona ziy gay, Buŋ yaa jaaliɲji. »

Iisa iŋ koogina (Matiye 19.13-15, Maark 10.13-16)

15 Ɗo wiktin taar-at, gee daariɲ iyiig kooginco ku ɲaaɗa ɗo Iisa a ŋaaco lee pise, ŋaa barkiyiɲco. Min maajirna taliigu, ŋu leesiico ɗo gee-aku.
16 Kar Iisa gay koliig koogin-aku ho ŋa kaawtu ɗo maajirnay aman : « Rasoŋ koogin-aŋ yaadu ase. Dakoɲco toɗenno, asaan *Meennaw ta Buŋdi taar ɗo gee kuuk ar koogin-aŋku.
17 Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak bal ooyin Meennaw ta Buŋdi ar mico, ŋa uɲjaaɗo tak-tak. »

Iisa iŋ gay gamnar (Matiye 19.16-30, Maark 10.17-31)

18 Ɗo wer-ak, tatkaw ka *Yuudinnar rakki indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, kiŋ kaak selleɲ, naa gine maman naa gase goye ka gaasɗo ? »
19 Iisa gay telkiiji aman : « Maa di ki koliin a nu selleɲ ? Ginno gem kaak selleɲ ɗo kiɗar, illa Buŋ keeji di.
20 Kiŋ ibingig *gaanuun kaak Buŋ bertu ɗo geemir : " Kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daaɗ kara ho kuŋ daaɗ oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko, dakoŋ deenno gee, dakoŋ kokinenno gamna, dakoŋ raadenno iŋ siŋ ku gemor, beroŋ horoomin ɗo aginiyko. " »
21 Gem-ak telkiiji aman : « Nu karmiyiig gaanuun-aŋ okiɲji min nu kapak di. »
22 Min Iisa dortu pa-ak, ŋa kaawiiji aman : « Ɗakjiŋ pey maan rakki : ɓaa gidiyig gamnaɲ okiɲco ho ɗeeɗig gurus-ak ɗo pokirnar. Paa kat, kii leeɲ malleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar asu, aaɗnu. »
23 Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa yiimiit wijeeney asaan ŋa gay gamnar.
24 Min Iisa taltu kadar gem-ak yiimit wijeeney-at, ŋa kaawtu aman : « Uɲje ka ɗo Meennaw ta Buŋdi, ŋaar raɗa ɗo gay gamnar !
25 Ka seener, lokumo gediraaɗo taa bire min ɗo bee ka ripirrer. Kar ɗo gay gamnar gay, uɲje ɗo Meennaw ta Buŋdi yaaji gine pey raɗ paka. »
26 Gee kuuk cokiyaaga-ak kaawtu aman : « Di ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile ? »
27 Iisa gay telkiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, ɗo Buŋdi gay, ŋa meleɲ di. »
28 Hiyya, Piyer kaawiiji ɗo Iisa aman : « Kar nin kuuk rasig gaminni ho ni aaɗiɲciŋ-aŋ gay ? »
29 Kar Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya gem kaak rasig geriy, daaciy, siŋtay, aginiyji, kooginay ɗo saan ta *Meennaw ta Buŋdi-ak,
30 ɗo goye ka diŋka, ŋaa gase dakin paka, ho ɗo wiktin taat yaa ase neginda gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo. »

Kaaw ta Iisa ɗo bi ka muutuy iŋ nooyiɲji (Matiye 20.17-19, Maark 10.32-34)

31 Min ŋaar-ak, Iisa koliig paliinna kuuk orok iŋ seer keeco ho ŋa kaawiico aman : « Cokiyoŋ, diŋ gi coona Zeruzaleem. Anner kat, gamin okiɲco kuuk nabiinna siirtu ɗo saan ta nun *Roŋ gemor-ak yaa ase uudinco.
32 Ŋuun berin ɗo pise ka gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuun warindu, ŋuudu samtiye ho ŋuudu pice ulɲa.
33 Ŋuun koocindu iŋ korɗiŋgo ho ŋuun deendu. Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »
34 Kar paliinnay gay ibanno tak-tak maan kaak Iisa rakiy kaawe asaan ŋu cigilcot baat ta seener.

Coole ka noolol (Matiye 20.29-34, Maark 10.46-52)

35 Wiktin taat kuɲ Iisa gaay ote ɗo geeger ka Zeriiko, gin nool kaak goy oce ɗo bit ka botildi.
36 Min ŋa doriig gee kuuk dakina biraw-ak, ŋa inditu maan kaak kuuniye.

37 Ŋu telkiiji aman : « Ŋa Iisa kaak
min geeger ka Nazareet kat biraw. »
38 Hiyya, ŋa teestu koole aman : «
Iisa *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwir
! »
39 Gee kuuk ogir-ak, awn̰iiji aman :
« Ha', bugam ! » Kar ŋaar gay, gaaɣay
jaala jaalen di aman : « Iisa, Roŋ ka
Dawuud, tal aminduwir ! »
40 Iisa peytu ho ŋa kaawiico a ŋuuji
iyiŋji. Min ŋu iyiijiga, Iisa indiig
aman̰ :
41 « Ki raka naaŋ gine maa ? » Nool-
ak telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney,
nu raka kin odinar yaa pile-aŋ di. »
42 Iisa gay telkiiji aman : « Odinaŋ̰,
ŋu piloŋ. Imaanjiŋ kat coolin̰ciŋ. »
43 Ta bite-aŋ di, odinay piltu. Min
ŋaar-ak, ŋa aaɗiig Iisa ho ŋa oziliy Buŋ,
ho gee okin̰co kuuk taliig maanna-ak,
ŋuur oki oziliig Buŋ.

19

Iisa iŋ Zaase

1 Kuŋ̰ Iisa uŋjitu ɗo geeger ka Zeri-
iko, kar̰ ŋu bira iŋ uŋco.
2 Ɗo geeger-ak, gin gem rakki paa
siŋji Zaase. Ŋa tatkaw ka gay obe
miiri ho ŋa gay gamnar.
3 Ŋa bariya botol taat ŋaa taliŋ a Iisa
kar waa. Kar gay, ŋa talgigɗo asaan
ŋa geeram ho gee ginji dakina.
4 Hiyya, ŋa gaɗtu uŋda, ŋa coktu ka
et kaak ŋu koliy sikomoor. Paa kat,
ŋaa taliŋ̰ Iisa ya ŋa biraw.
5 Min Iisa ottu ɗo wer-aka, ŋa jaaltu
kaay ho ŋa koliig aman : « Zaase, paay
koɗok. Yiriyta-aŋ illa nu ɓaa paaye
gerko. »
6 Koɗok di, Zaase paaytu ho ŋa
ŋaamiig Iisa iŋ galal.
7 Min gee okin̰co taltu pa-ak, ŋu
teestu gujumjume aman : « Ha', taloŋ
gem-aŋ ɓaa paaye ɗo wer ka gay
zunuubinnar-aŋka ! »
8 Min ŋaar-ak, Zaase peytu ɗo uŋji
ka *Rabbin Iisa ho ŋa kaawiiji aman
: « Gem kol Rabbiney, nun naa berin
serip ta mallel ɗo pokirnar ho ya nu
ic gurus ɗo gemor iŋ gaayo, naaji
yeepiŋ̰ dees pooɗi. »
9 Hiyya, Iisa kaawiiji aman : «
Yiriyta-aŋ Buŋ as jiliŋ̰ gee ku ger-aŋka,
asaan Zaase oki min̰ roŋ ku Ibraayim.
10 Ka seener gay, nun *Roŋ gemor
as bariye gee kuuk rawte, naa jiliŋ̰co.
»

Daŋil ta sultan iŋ gay riyor (Matiye 25.14-30)

11 Iisa gaayiitit pey ɗo daŋlay ɗo gee
kuuk cokiyaaga, asaan ŋaar gaay ko
ote Zeruzaleem ho gee pakira kadar
*Meennaw ta Buŋdi taar asa ko.
12 Daŋlay-at aman : « Gin gem rakki
baaco tiya meennaw. Ŋa raka ɓaa
marti serek a ŋuu darjiyiŋji sultan ɗo
darrey, kar kat ŋaa yeepe.*
13 Paa ko, ŋa koltu min gay riyoy gee
orok. Ŋa ɗeeɗiico tammin orok kuuk
ŋu koliy 'miin'† ho ŋa kaawiico aman :
" Ginoŋ iŋ ŋaar riyo nam yiriy taat naa
yeepe. "
14 Kar gee ku darrey gay elgigɗo.
Paa ko, ŋu n̰aamtu gee ɗo aaroy, ŋuuji
kaawe ɗo sultan kaak tatko aman :
" Gem-aŋ ni rakaagɗo kiini darjiyiŋ̰
sultan. "
15 Iŋ taar-ata oki, ŋu darjiyiiga ho
ŋa yeeptu ɗo darrey. Min ŋa yeepe, ŋa
koliig gay riyoy kuuk ŋa berco gurus-
aku, ŋa raka tale maan kaak ŋu gastu
min kuwa.
16 « Kaak awalle ɓaawtu ho ŋa
kaawtu aman : " Gem kol tacco,
gurusji-aŋ iy pey eeŋ̰ji orok min
kuwa. "
17 Sultan-ak oziliig aman : " Seese,
kiŋke-aŋ gay riyor kaak samaane. Ɗo
gamin kuuk sooɗ-aŋ sa, ki gaar ziŋ̰
kadar naaŋ̰ amniye. Ŋaar-ak, naaŋ̰
diye tatkaw, kii goye kaaco ɗo geegir-
nay kuuk orok. "
18 « Ka seeriŋkar ɓaawtu ho ŋa
kaawtu aman : " Gem kol tacco,
gurusji-aŋ iy pey eeŋ̰ji beey min
kuwa. "
19 Sultan gay oziliig aman : " Seese,
kiŋke-aŋ oki, naaŋ̰ diye tatkaw, kii

* **19:12** Ɗo aadin ta gee ku Room, ŋa sultan ka tatik kat darjiya sultinnay ɗo kiɗinco. † **19:13** 'miin' : Miin rakki, ŋa gurus kaak gem gasiy ɗo mena miya ku riyor.

goye kaaco ɗo geegirnay kuuk beey. ”

20 « Kar gay riyor ka pey astu ho ŋa
kaawtu aman : “ Gem kol tacco, aŋ
gurusji. Nu ɗuuniig iŋ ŋaŋguuna ho
nu dummiyjiŋga.
21 Nu ginaajiŋ kolaw asaan kiŋ gem
toŋgo. Ki soka gamin kuuk ki bal
suuɗe tiŋgoŋ‡ ho ki seɗa gamin kuuk
ki bal luwiŋco. ”
22 « Sultan-ak kaawiiji aman : “
Taloŋ ja gay riyor kaak napkiyaaɗo-
aŋka ! Naaŋ obe iŋ kaaw taat amil
min ɗo biŋ. Ki iban kadar nun gem
toŋgo. Nu soka gamin kuuk nu bal
suuɗe tiŋgor ho nu seɗa gamin kuuk
nu bal luwiŋco.
23 Ya ki iban pa-ak, maa di ki
dummiygigɗo gurusdu wer ka dum-
maayner ? Ansii kat, ya nu yeepe naa
gasiŋ gurusdu wee. ”
24 Kar ŋa kaawiico ɗo ŋuur kuuk
goy eɗe-ak aman : “ Icoŋ tamma-ak
minniney ho beroŋjiig ɗo ŋaar kaak
gin orok-aka. ”
25 Kar ŋuur gay kaawiiji aman : “
Gem kol tacco, ŋaar gin ko tammin
orok ! ”
26 Sultan-ak telkiico aman : “
Cokiyoŋ, naako kaawe, waan kaak
gine, Buŋ yaaji gaaye min kuwa. Kar
ŋaar kaak bal gineŋ gay, ka sooɗ kaak
ŋa gintu oki, Buŋ yaaji imiliŋji.
27 Kar adiner kuuk rakaaɗo a naa
gine sultinco-ak gay iyonduug anne
ho daaŋgu uŋtu. ” »
28 Min Iisa gaastu iŋ kaawoy, ŋa
ogiriico, ŋu ictu botol taat coona
Zeruzaleem.

Uŋje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan (Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Yaaya 12.12-19)

29 Wiktin taat Iisa gaay ote ɗo
hellinnan kuuk ŋu koliy Betpaze iŋ
Betani, moota iŋ koot ka Olibiyennar,
ŋa tabirtu maajirnay seera.
30 Ŋa kaawiico aman : « Ɓaaŋ ɗo
hellin ta uŋda antare. Ya ku ote,
kuu gase roŋ ɗurkilal ɗuune. Yiriy
rakki, waan bal ŋepiŋji. Ipiroŋga ho
iyoŋduuga.
31 Kar ya waan indaako aman : “
Maa di ku ipirig roŋ ɗurkil-aŋka ?
” Telkoŋji aman : “ *Rabbin kat
rakaaga. ” »
32 Maajirnay ɓaawtu ho ŋu gasiig
gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico.
33 Wiktin taat ŋu ipiriiga, maaniico
ku ɗurkil-ak indiigu aman : « Maa di
ku ipirig roŋ ɗurkilal-aŋka ? »
34 Ŋuur gay telkiico aman : « Rabbin
kat rakaaga. »
35 Hiyya, ŋu iyiijig ɗo Iisa. Kar iŋ
kesuunco ŋu siddiyiiga ho ŋu ŋepiig
Iisa.
36 Wiktin taat Iisa ɓaawiy-ak, gee
ɗeeraaji kesuunco§ uŋci.
37 Min ŋa paayiy min ɗo koot
ka Olibiyennar ho ŋa gaay ko ote
Zeruzaleem, maajirnay okiŋco iŋ
dakinuwco-at alco gala. Ŋu teestu
ozile Buŋ iŋ gaay toŋgo ɗo gamin
okiŋco kuuk ajbay ŋu taltu.
38 Ɗo oziliŋco-ak, ŋu kaawiy aman
: « Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ sultan
kaak as iŋ siŋ kuŋji ! Aapiye kuwa
ka samaaner ho *darjin ɗo Buŋdi ɗo
wer-aka ! »
39 Min gee-aku, gin *Pariziyenna
daariŋ kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem
kol tacco, awiŋco ɗo maajirnaŋ a ŋuu
bugume. »
40 Iisa gay telkiico aman : « Nu
kaawaako, ya ŋuur kat bugume,
dambay gay yaa kooleŋ kate. »

Iisa iŋ gee ku Zeruzaleem

41 Wiktin taat Iisa gaay ko ote ɗo
geeger ka Zeruzaleem ho ŋa talaag
ko, ŋa altu ɗo saan ta geeŋji
42 aman : « Wayyayo, gee ku
Zeruzaleem ! Yiriyta-aŋ ku bal ibine
maman aapiy yaa ase ! Kar diŋ gay,
aapiy taar-at cigilko, ku gediraaɗo
gasinti.
43 Wiktin yaa ase taat adinko yaa
pine durdurre, ŋuuko leyiŋko ɗatko

‡ **19:21** ‘tiŋgoŋ’ : Werin daariŋ, ŋu kaawa a ‘wer erindiŋ’. § **19:36** ‘ɗeraaji kesuunco’ : Awalle ɗo darre ta Israyeel, ya gem kaak siŋji alaw kat biraw, gee ɗeeraaji kesuunco wala zimilla ɗo botildi. Ŋaar-ak gaara kadar gem-ak, ŋu talaag ar sultan.

nam ku gediraaɗo amile ho ŋuuko taasiŋiŋko.
44 Ŋuuko idiŋko dakap, kuŋko iŋ gee-girko, yoo dambi rakki sa goyaaɗo ɗo giji, asaan ku bal ibinin wiktin taat Buŋ astu a ŋaako mogiŋko*. »

Atke ka gee kuuk suugiya ɗo ger ka Buŋdi
(Matiye 21.12-17, Maark 11.15-19, Yaaya 2.13-22)

45 Min ŋaar-ak, Iisa uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa teestu atkiŋ gee kuuk suugiya atta-aku.
46 Ŋa ɗiyiico aman : « Kitamne kaaw aman : " Gerir, ŋaar gin ger ka salaaner. "† Kar kuŋ gay ginig ger ka kokiniydi. »
47 Min ŋa atkiigu, kun kawta, Iisa ɓildiig gee ɗo ger ka Buŋdi. Kar gay, aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner iŋ ku gaanuundi bariya botol taat ŋuu deeŋji.
48 Kar ŋu ibanno maman ŋuu obiŋji asaan gee okiŋco cokiyaaga ho ŋu tala ko ŋaar di.

20

Izinne ta Iisa asa min momo ?
(Matiye 21.23-27, Maark 11.27-33)

1 Yiriy rakki, wiktin taat Iisa ɓildiy gee ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa gaariico Kabarre ta Gala, agindaw daariŋ ɓaawiiji, ŋuur agindaw ku gay satkiner iŋ ku gaanuundi, iŋ aginay ku darrer oki.
2 Ŋu indiig aman : « Kaawni ja, waa berjiŋ botol taat ki giniy gamin-aŋku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? »
3 Iisa gay telkiico aman : « Nun oki naako indiŋko, kar telkondu :
4 " Waa ŋaamig Yaaya ŋa *batiziyiy gee ? Ŋa Buŋ walla, ŋu geen di ? " »
5 Ŋu teestu meele benannico aman : « Kar giiji telkeŋ kat a maa ? Ya gi telkiji a ŋa Buŋ kat ŋaamga, ŋaate indinte pey aman : " Maa di ku poociit kaawoy ? "
6 Kar ya gi telke aman : " Ŋu gee kat ŋaamga, " gee kuuk okiŋco-aŋ yaate dawinte iŋ dambay ŋuute deente, asaan okiŋco, ŋu pakira kadar Yaaya, ŋaar nabiiŋce. »
7 Hiyya, ŋu telkiiji ɗo Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ŋaamga. »
8 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aŋku. »

Daŋil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo
(Matiye 21.33-46, Maark 12.1-12)

9 Ɗo wer-ak, Iisa deliico daŋil ɗo gee-ak aman : « Gin mee jineendi rakki. Ŋa taattu rezeŋ, ŋa rasig ɗo gay riyor a ŋuu gooyiŋji, kar ŋa ɗeettu marti ho ŋa taaytu.
10 Ɗo wiktin taat roŋ-ak nee, ŋa ŋaamtu gay riyor ɗo gee kuuk gooyaaga a ŋuuji berin haginey. Kar gee kuuk gooyaaga-ak, koocig gay riyor kaak ŋa ŋaamtu-aka ho ŋu atkiig pisiŋji orok.
11 Kar mee jineendi-ak ŋaamtu gay riyor ka pey. Gee kuuk gooyaaga-ak koociiga, ŋu wariiga ho ŋaar oki, ŋu atkiig pisiŋji orok.
12 Ŋa ŋaamtu pey ka subbiŋkar. Ŋaar-ak oki, ŋu koociiga, ŋu awriiga ho ŋu acciig kara min ɗo jineendi.
13 Kar mee jineendi-ak osiig adiy aman : " Di naa gine maman ? Naa ŋaame roŋ ka adir kaak nu elgiy dakina. Ŋaar-ak, ŋu karmiyiŋji ! "
14 Kar min gay gooyindi-ak taliig roŋji ɓaaco-ak, ŋu kaawtu benannico aman : " Taloŋ, aŋkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji ɗake. Daanteŋga kar jineen yaate ɗake lote. "
15 Hiyya, ŋu imiliig kara min ɗo jineendi ho ŋu deeyiiga. »
Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Mee jineendi-ak yaa giniŋco maman ?
16 Ŋa asa deeŋ gee kuuk gooyaag jineen-aka ho ŋaa beriŋ ɗo gee ku pey. » Min gee-ak doriit kaawoy-at, ŋu kaawtu aman : « Tuɓina, maan ŋaar-aŋ, Buŋ yaa iyiŋjiɗo tak-tak ! »

* **19:44** 'mogiŋko' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwiŋko'. † **19:46** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 56.7.

17 Kar Iisa gay taliig yalaaŋ ho ŋa
kaawiico aman : « Kitamne kaaw
aman :
" Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,
Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi.
"*
Kaaw-an baati maa ?
18 Ay gem kaak galji ɗo dambi-aŋka,
ŋaa yiime karap-karap ho ya dambi-
aŋ kat galji ɗo kaay gay, ŋaa rigiŋ̃iŋ̃ji
dagiygay. »

Kappiye ka miirir (Matiye 22.15-22, Maark 12.13-17)

19 Min Iisa gaasiit kaawoy, agin-
daw ku gaanuundi iŋ agindaw ku
gay satkiner ibintu kadar Iisa deliit
daŋlay-at, ŋa ceera loco. Min ŋaar-
ak di, ŋu teestu bariye botol taat ŋuu
obiŋ̃ji. Kar gay, ŋu gina kolaw ɗo
geemir.
20 Min pa-ak, ŋu gooya ko ŋaar di.
Ŋu ŋ̃aamiiji gee kuuk gina ziŋkico a ŋu
sellẽŋ̃ ɗo uŋji ka Buŋdi. Gee-ak raka
obiŋ̃ji iŋ kaawo a ŋuu gase botol taat
ŋuu iyiŋ̃ji ɗo uŋji ka guberneer kaak
gin izinne.
21 Paa ko, ŋu indiig Iisa aman : «
Gem kol tacco, ni iban kadar ɓildiŋ̃jiŋ
iŋ kaawnaŋ̃, ŋuur ɗo botilco. Kiŋ is-
gicinno iŋ gee kuuk kayco jaale. Ki
ɓilda gee iŋ seen ta Buŋdi.
22 Hadi kaawniŋ̃ ja, gaanuunte
kaaw a gii kappiye miiri ɗo Sezaar,
sultan ka tatik ka Room, wala gi
kappiyaaɗo ? »
23 Kar Iisa gay ibiniit neenduwco
ho ŋa kaawiico aman :
24 « Gaarondu ja tamma ka gurusdi.
Kaa iŋ siŋ kuuk siir kuwa-aŋ gay ku
waa ? » Ŋu telkiiji aman : « Ku Sezaar.
»
25 Kar Iisa kaawiico aman : « Di
ŋaar-ak, gamin ku Sezaar, beroŋ̃jiig ɗo
Sezaar, ho ku Buŋdi sa, beroŋ̃jiig ɗo
Buŋdi. »
26 Iŋ neenduwco-at oki, ŋu bal gase
kaaw taat ŋuu obiŋ̃ji ɗo uŋco ka
geemir. Ɗo wer-ak, ŋu bugumtu dil,
ŋu ajbiy ɗo telke kaak ŋa telkiico.

Kaawo ɗo bi ka nooyindi (Matiye 22.23-33, Maark 12.18-27)

27 Min ŋaar-ak, gin gee daariŋ̃ ŋu
kolaag *Sadusiyenna. Gee ŋuur-ak
kaawa a gee ku mate, ŋuur nooyɗo.
Ŋu ɓaawiiji moota ɗo Iisa
28 ho ŋu indiig aman : « Gem
kol tacco, Muusa siirte ɗo gaanuunji
aman : " Ya gem ob daatko ho ŋa mat
bal mico, siŋji yaa obin murgil-ata.
Paa kat, taaji wee koogin ɗo siŋji kaak
mate. "†
29 Cokay, gin siŋta peesira. Ka aawo
obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico.
30 Ka seeriŋkar oki obiit daatko-ata.
Ŋaar oki mattu bal mico.
31 Ka subbiŋkar oki paa di, nam
okiŋ̃co kuuk peesir-ak obiita ho ŋu
mattu bal koogina.
32 Ba aar, daatko-at sa, menuwti
gaastu.
33 Ɗo taar-an, kaawniŋ̃ ja, ɗo yiriy ta
nooyindi, min kuuk peesir-aŋ ka moo
taa gine daaciy ? Asaan kuuk peesir-
aŋ okiŋ̃co midiyti ! »
34 Iisa gay telkiico aman : « Gee ku
diŋka, ŋuur obaw.
35 Kar gay, gee kuuk Buŋ berco
botol a ŋuu goye ɗo duniin taat asa
neginda ho kuuk asa nooye min ɗo
muut-ak, ginno pey obe.
36 Gee ŋuur-ak mataaɗo tak-tak
asaan ŋuu gine ar *ɗubal ku Buŋdi.
Ŋuu gine koogin ku Buŋdi asaan ŋa
nooyig nooye.
37 Ɗo bi ka nooyindi, Muusa gaarit
waraŋ ɗo wiktin taat Buŋ bayniiji ɗo
pompil kaak kobir ako. Ŋa koliig
Buŋ aman : " *Rabbine, kiŋ Buŋ ka
Ibraayim, Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka
Yakuub. "
38 Ŋa Buŋɗo ka gee kuuk mate, kar
gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk goy mento.
Asaan ɗo uŋji ka Buŋdi, gee ku subba-
aŋ, okiŋ̃co goy mento. »
39 Agindaw ku gaanuundi daariŋ̃
ictu kaawo aman : « Gem kol tacco,
an kat kaawo. »
40 Min ŋaar-ak, ŋu bal gedire pey
indiŋ̃ tak-tak.

* **20:17** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22. † **20:28** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.5-10.

Masi iŋ sultan Dawuud (Matiye 22.41-46, Maark 12.35-37)

41 Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : « Maman gee kaawiy a Masi, ŋaar *roŋ ka Dawuud ?
42 Ya ŋa roŋ ka Dawuud, maa di sultan Dawuud meeŋ̃ji kaawiy ɗo maktumne ta *Soom aman :
" Rabbin Buŋ kaawji ɗo Rabbiner aman :
As goy ɗo meedar
43 nam wiktin taat naaco gedire ɗo adineŋ̃,
ŋuu gine wer ka lee asiŋ̃jiŋ. "‡
44 Paa ko, Dawuud kolaag Masi-ak a " Rabbiner ". Di maman ŋaa gine roŋji ? »

Ɗo gaayiyco agindaw ku Yuudinnar (Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)

45 Ɗo wiktin taat gee okiŋ̃co cokiyiy-ak, Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman :
46 « Goyoŋ goɗom min agindaw ku gaanuundi kuuk el jaawe iŋ batik ku aginda ho el a gee yaaco ooye ɗo werin kuuk gee ŋ̃umiyo. Ɗo geray ku salaaner, ŋu el goye uŋda ho ya ŋu kolig ɗo teendi, ŋu doɓa werin kuuk taɓ.
47 Ŋu tiyaag murgilgal iŋ neendaw. Kar ɗo salaanco sa, ŋu osa kaawin dakina, paa kat, gee yaa oziliŋ̃co. Ɗo bi ŋaar-ak ko, taaɓin taŋ̃co yaa gine raɗpak ta gee okiŋ̃co. »

21

Bere ka murgilal (Maark 12.41-44)

1 Iisa jaaltu kaay ho ŋa taliig gay gamnar kuuk bera gurus ɗo Buŋdi. Gurusco-ak, ŋu leeyiig ɗo koopor ka goy ɗo *ger ka Buŋdi.
2 Ŋa taltu oki murgil rakki pokiriŋ̃ca tak-tak. Ta bertu tammin seer kuuk bal baaco.
3 Kar Iisa kaawtu aman : « Ka seener nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina pakgig gee-aŋ okiŋ̃co,
4 asaan ŋuur ber min gurusco kaak ɗaka maala. Kar murgil-an gay, iŋ pokurruwti, gurusti kaak nec taa tee ɗo menuwir, okiŋ̃ji, ta berga. »

Ɗime ka ger ka Buŋdi (Matiye 24.1-2, Maark 13.1-2)

5 Ɗo wer-ak, gee daariŋ̃ gay kaawa ɗo bi ka ger ka Buŋdi aman : « Taloŋ ja, ger-aŋ ŋu pinig samaanaw, ŋu siirig iŋ gamin kuuk gee bertu ɗo Buŋdi ho iŋ dambay kuuk samaane. »
6 Kar Iisa gay telkiico aman : « Okiŋ̃co kuuk ku taliy-aŋ, wiktin yaa ase ŋ̃aat ŋuu ɗime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu ɗo giji sa goyaaɗo. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner (Matiye 24.3-14, Maark 13.3-13)

7 Gee kuuk cokiyaaga-ak indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, gamin kuuk ki kaawiy-aŋ yaa ase kimin ho kaawniŋ̃ ja maan kaak yaani gaare asiŋ̃co ? »
8 Ŋ̃isa gay telkiico aman : « Yaman pakiroŋ, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko. Gee dakina yaa ase iŋ siŋdu ho ŋuu kaawe aman : " Ŋa nun ko Masi ! " wal " Wiktin taar nec ko ! " Kar kuŋ gay, dakoŋ icenno kaawco.
9 Ya ku dora gee kaawa ɗo bi ka gartar ho gee amila sawirnaw, dakoŋ barjilenno. Ka seener, gamin-aŋ yaa aseŋ̃ ja, kar duniin gay gaasaaɗo misa. »
10 Kar Iisa kaawiico pey aman : « Darre iŋ darre asa taasiŋ̃e ho sultan iŋ sultan oki asa taasiŋ̃e.
11 Kiɗ asa azire liŋ̃ic. Meya iŋ raɗuwa yaa ase anne-anne ɗo kiɗin daariŋ̃. Gee yaa tale gamin kuuk isa kolaŵ ho gamin kuuk gaara gudurre ta Buŋdi kuuk asa min kuwa ka samaaner.
12 Kar gay, awal taat gamin-aŋ yaa ase, gee yaako obiŋko ɗo bi kanto, ŋuuko taaɓiyiŋko. Ŋuuko iyiŋko ɗo geray ku salaaner, ŋuuko uŋ̃jiŋko daŋaayne, ŋuuko iyiŋko ɗo uŋco ka sultinniidi ho ɗo guberneernar.
13 Taaɓin taar-at yaako bere botol taat kuu kaawe seene ɗo bi kanto.

‡ **20:43** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

14 Min diŋka-aŋ, diyoŋ ɗo kayko,
dakoŋ moyenno ɗo kaaw taat kuu
imile kayko,
15 asaan ŋun naako bere lees ta
gala ho iŋ ibine kaak nam adinko
sa gediraaɗo yaako meeliŋko wala
yaako telke.
16 Nam aginiyko, siŋtiko, jaamko
ho royinko ku maaniikon di yaako
sakkiyiŋko ɗo wer ka seriine. Min-
ninko daariŋ, ŋuu deeŋco.
17 Gee dakĩna yaako yiliŋko ɗo saan
tanto.
18 Kar gay, yoo duruwko rakki sa
galaaɗo keɗer.
19 Goyoŋ bombo, zeeɗoŋ ɗo
imaanko. Paa kat, kuu gase goye ka
gaasɗo.

Zeruzaleem asa ide (Matiye 24.15-21, Maark 13.14-19)

20 « Wiktin taat ku tala askirin leyig
geeger ka Zeruzaleem, ibinoŋ kadar
ŋa gaay ko ide.
21 Ɗo menaw ŋuur-ak, gee kuuk ɗo
kiɗ ka Zuude, illa ŋuu gaɗe ɗo bayco
ku dambiniidi, kuuk ɗo geeger ka
Zeruzaleem yaa amile koɗok yeero
ho kuuk yeero uŋjaaɗo ɗo geegirdi.
22 Buŋ yaaco peyin ɗo kayco ɗo
menaw ŋuur-aku, asaan gamin kuuk
nabiinna siirtu ɗo makaatamnar as
ɗo botilco.
23 Raɗco ɗo daaɗ kuuk iŋ aditco
ho kuuk macpi ɗo menaw ŋuur-aku !
Gee ku darre-at yaa taaɓiye aale iŋ
dapiŋko ta Buŋdi.
24 Gee daariŋ, ŋuu deeŋco iŋ *seep-
inpan, daariŋ, ŋuu obiŋco ŋuu iyiiŋco
ɗo darriniyco. Kar gee kuuk Ɗu-
udinnaɗo gay yaa iciŋ geeger ka
Zeruzaleem, ŋuu gine ɗo giniŋco nam
wiktinco yaa bire.

Yeepe ka Roŋ gemor (Matiye 24.29-31, Maark 13.24-27)

25 « Min ka samaaner, kuu taliŋ
gamin kuuk gaara gudurre ta Buŋdi :
ka pati, ɗo koyer, ɗo kaalnal. Ɗo kiɗar,
barre yaa uce gulɓaŋ-gulɓaŋ ho gee
yaa dore hawin ta amiydi gidi-gidi-
gidi nam gee kuuk ɗo adiy ka kiɗar
okiŋco kellimco yaa amile ho kolaw
yaa obiŋco.
26 Ya ŋu pakira ɗo gamin kuuk
yaa ase ɗo adiy ka kiɗar-ak, kellimco
amiliyo nam ŋu mataw, asaan gamin
kuuk gin gudurre ka samaaner asa
azire.
27 Kar kat, gee yaan talin nun *Roŋ
gemor yaa ase ɗatik ucer iŋ gudurrer
okintiti ho iŋ *darjiner.
28 Ɗo wiktin taat gamin-aŋ
baynaw-ak, jaaloŋ kayko kuwa,
asaan Buŋ gaay ko jiliŋko. »

Daŋil ta et kaak ŋu koliy pigiye (Matiye 24.32-35, Maark 13.28-31)

29 Min ŋaar-ak, Iisa deliico pey daŋla
aman : « Taloŋ ja *pigiye-aŋka ho atay
okiŋco-aŋku.
30 Ya ku talaag ŋu eccaw, kuŋ
maaniiko iban ko kadar kabuŋ
gaaye.
31 Ampaa di kuŋko oki, ya ku ta-
laag gamin-aŋ baynaw, ibinoŋ kadar
*Meennaw ta Buŋdi gaay ko.
32 Ka seener nu kaawaako, gee ku
diŋka-aŋ mataaɗo misan di, gamin-aŋ
okiŋco yaa bayne.
33 Samaane iŋ kiɗa yaa sawle, kar
kaawnar gay rawtaaɗo tak-tak. »

Goye ka mento

34 Kar Iisa kaawtu pey aman : «
Yaman pakiroŋ ! Dakoŋ diyenno
gelbinko leŋ-leŋ ɗo seendi di ho ɗo
pikirre ta gamin ku duniiner. Ya ku
gina ampa-ak, yiriy ta ɗukume seri-
iner yaako cokiŋko bordiko,*
35 ar boos kuuk ŋu sokig iŋ ribino.
Ansii ko, gee kuuk goy ɗo adiy ka
kiɗar okiŋji, taaco ase loco.
36 Goyoŋ mento ho salkiyoŋ doo.
Paa kat, kuu gase gudurre taat kuu
pake min ɗo gamin okiŋco kuuk
yaako ase ho kuu ɓaa ɗo uŋdu, nun
*Roŋ gemor, bal sokaŋ. »

37 Iŋ yiriyo, Iisa ɓildigiy gee ɗo ger
ka Buŋdi. Iŋ aando gay, ŋa ɓaggiy
wale kuwa ka koot ka Olibiyennar.

* **21:34** 'bordiko' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'gugal'.

38 Kar iŋ kawtir wer dugus-dugus,
gee okiɲco asgiy ɗo ger ka Buŋdi, ŋuu
cokiyiɲji.

22

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa (Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Yaaya 11.45-53)

1 Iidin ta mappa kaak bal *gele taat
*Yuudinna koliy *Paak gaay ko.
2 Agindaw ku gay satkiner ho iŋ
agindaw ku gaanuundi bariya botol
taat ŋuu deeɲ Iisa, kar ŋu gina kolaw
ɗo geemir.
3 Ɗo wer-ak, *Seetanne uɲjiiji ɗo
Zuudas kaak ŋu koliy oki Iskariyoot,
ŋaar min paliinna ku Iisa kuuk orok
iŋ seera.
4 Ŋa ɓaawtu ɗo agindaw ku gay
satkiner iŋ agindaw ku gay gooye
*ger ka Buŋdi ho ŋa kaawiico iŋ ma-
man ŋaaco gariɲ Iisa, ŋuu obiɲji.
5 Gee-ak, aawco gala ho ŋu kaawtu
a ŋuuji bere gurus.
6 Hiyya, Zuudas ooytu ho ŋa teestu
bariye botol taat maman ŋaaco gariɲ
Iisa ɗo wiktin taat ya gee dakin ginno
ja.

Iidiye ka iidin ta Paakdi (Matiye 26.17-25, Maark 14.12-21, Yaaya 13.21-30)

7 Yiriy ta iidiner astu, yiriy taar-
at, ŋu daggiy baar, ŋu gingiy tee ka
*Paakdi.
8 Iisa ŋaamiig Piyer iŋ Yaaya. Ŋa
kaawiico aman : « Ɓaaŋ ku ɓaate gine
tee ka iidin ta Paakdi. »
9 Ŋuur gay indiig aman : « Ki raka a
ni ɓaate gine tee momo ? »
10 Iisa telkiico aman : « Cokiyoŋ
samaane, ya ku uɲjaw ɗo geegirdi,
kuu ŋaame iŋ gem rakki icil jaliŋ ka
amiydi. Aaɗoŋga ɗo ger kaak ŋaa
uɲje.
11 Kaawoɲji ɗo mee gerdi-ak aman
: " Tatkaw ŋaaminti a niiɲ inde wer
kaak ŋaa tee tee ka iidiner iŋ maajir-
nay. "
12 Kar ŋaako gaare ger berel ka
gusuurdi, gamnay okiɲco goy ko.
Eɗeŋ ko, kuute gine tee. »
13 Hiyya, maajirin ɓaawtu, ŋu
gasiig gamin-ak uudin taat Iisa
kaawiico ho ɗo wer-ak ko, ŋu gintu
tee ka Paakdi.

Tee ka Paak ta marbinto (Matiye 26.26-30, Maark 14.22-26, 1 Korentiyen 11.23-25)

14 Wiktin taat pat nectu ta teendi,
Iisa goytu tee iŋ *paliinnay
15 ho ŋa kaawiico aman : « Min
taaɓiner bal ase misa-aŋ, nu raka ja a
illa gii tee sawa tee ka iidin ta Paakdi-
anta.
16 Nu kaawiiko ampa-ak asaan min
tee ŋaar-aŋ, nu tiyaaɗo pey tee ka
iidin-anta nam yiriy taat Buŋ asiy
gaare baat ta iidin-an ɗo Meennuwiy.
»
17 Kar ŋa iciit *kordindi, ŋa deltu
barkin ɗo Buŋdi ho ŋa kaawtu aman
: « Obon kordindi-anta, kuu see, kuu
ɗakguwe ɗo ziŋkiko.
18 Ka seener nu kaawaako, min
diŋka-aŋ, nu siyaaɗo pey maam ku
*biɲdi nam yiriy taat *Meennaw ta
Buŋdi yaa ase. »
19 Kar ŋa ictu mappa, ŋa deli-
iji barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiiga ho
ŋa beriicog ɗo maajirnay. Kar ŋa
kaawtu aman : « Ŋaar-aŋ zir kaak naa
bere *satkin ɗo saan taŋko. Ginguwoŋ ansii kat kuu moyguwe bir. »
20 Min ŋu tee, ŋa beriico oki ko-
rdindi ar kaak ŋa beriico mappa ho
ŋa kaawtu aman : « Kordindi-an
gaara *Jamaw ta marbinto taat Buŋ
asiy obe iŋ gee iŋ baarir kuuk miɲ ɗo
saan taŋko.
21 Kar gay taloŋ, gem kaak asaadu
isine pisinni ora ɗo parki.
22 Ka seener, nun *Roŋ gemor asa
mate ar taat Buŋ kaawtu. Kar gay,
raɗji ɗo gem kaak isindu ! »
23 Min Iisa kaawtu pa-ak, maajir-
nay teestu inde ziŋkico aman : « Waa
kaak yaa ginin riy-anta ? »

Inde kaak a waa tatik paka

24 Min ŋaar-ak, maajirna teestu
meele benannico a minninco-aŋ waa
tatik paka.
25 Kar Iisa kaawiico aman : « Sultin-
nay ku duniiner goy kaaco ka geeɲco.

Ŋu hokumiyaag geeŋco iŋ guwaane, kar ŋu raka pey a gee yaa koliŋco a " gay selliŋkaw ".
26 Kuŋko-aŋ, dakoŋ ginenno ar ŋuura. Minninko, gem kaak tatik paka yaa tale ziy ar ŋa kapak, ho ŋaar kaak hokumiya yaa gine ar gay riyor.
27 Naako indiŋko : ya ɗo taŋko, gem kaak tiya kat tatko wala kaak iya tee ? Kaak tiyaw-ak ɗoo di ? Kar nun gay, nu goy ɗatikko ar gay riyor kaak iyaako tee.
28 Kuŋko-aŋ ko, wiktin taat taaɓin gasintu, ku balnu rasindu.
29 Ɗo saan taar-at ko, nun naako berin Meennaw ɗo pisiŋko ar Tanni Buŋ beriiduuta.
30 Paa kat, ku asiy tee ho kuu see iŋ nunu ɗo *Meennuwir. Ku asiy goye ar sultinnay, kuu ɗukume seriin ɗo tamba ta Israyeel taat orok iŋ seera. »

Iisa kaawa ɗo Piyer a ŋa asa tatire (Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Yaaya 13.36-38)

31 Iisa kaawiiji ɗo Simon Piyer aman : « Simon cokay samaane, Seetanne indig Buŋ a ŋaako dodiyiŋko ar ŋu dodiyiy *geme.
32 Kar nun gay indijiŋ Buŋ imaanjiŋ giniyɗo sooɗa. Kar wiktin taat Seetanne geciŋciŋ ko ho ki goy pey bombo ɗo imaaŋjiŋ, ɗeŋrig siŋtaŋ oki. »
33 Piyer gay kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol *Rabbine, ya ŋu uŋjaaciŋ daŋaayne wala ŋu diyaaciŋ oki, nun rasaacinno. »
34 Kar Iisa telkiiji aman : « Piyer, nu kaawaajiŋ ka seener, yiriyta iŋ aando-anta, kokir boogaaɗo di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »

Gurus, mokolle iŋ seepine

35 Min ŋaar-ak, Iisa indiig maajirnay aman : « Wiktin taat nu ŋaaminko ɗo riyor, ku bal soke ɗo pisiŋko wala gurus, wala mokolle, wala ŋugira. Ɗo wiktin taar-at, maan arumko walla ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ha'a ! Maan balni arme. »
36 Kar ŋa kaawiico aman : « Min diŋka-aŋ, kaak gin gurus, ŋa icga. Kaak gin mokolle oki, ŋa icta. Kaak ginno *seepin gay, ŋa gidiyit batkoy ho ŋaa gidiye seepine.
37 Kar nu kaawaako, kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner ɗo bi kanto yaa ase ɗo werti. Kaaw-at aman : " Ŋu asa taliŋ ŋaar oki atta iŋ gee kuuk jookumo. "* Ka seener, kaawin okiŋco kuuk ŋu siirtu ɗo bi kanto-ak gaay ko nece. »
38 Maajirnay kaawiiji aman : « Gem kol Rabbinni, aŋ seepinpan seera. » Iisa gay telkiico aman : « Rason kaawanta. »

Iisa ɗo koot ka Olibiyennar (Matiye 26.36-46, Maark 14.32-42)

39 Min ŋaar-ak, Iisa amiltu iŋ maajirnay min ɗo geegirdi. Ŋu ɓaawtu ɗo koot ka Olibiyennar uudin ta ŋa ɓaggiyo.
40 Min ŋu ottu ɗo wer-ak, ŋa kaawiico aman : « Indoŋ Buŋ kuu goye bombo ya Seetanne gecaako, kuuji gedire. »
41 Kar Iisa etirtu minninco serek sooɗ, ŋa dersitu ho ŋa indiy Buŋ aman :
42 « Baaba, lociŋ-ak raɗɗo, etirit taaɓin-an minniner. Yampa, taa ginenno ar taat nun rakiyo, illa taat kiŋ rakiyo. » [
43 Hiyya, *ɗubil ka Buŋdi bayniiji a ŋaa ɗeŋriŋji.
44 Iisa kelmoy amile nam ŋa tala aminda. Ɗo wer-ak, ŋa salkiytu iŋ gelbin rakki paa nam tiŋgoy etila cuscus ar baar.]†
45 Min ŋa gaastu iŋ salaaney, ŋa uctu ho ŋa yeeptu wer ka maajirnay. Min ŋa ottu, ŋa gasiig ŋu weye asaan ŋu moya gamin okiŋco kuuk ŋu dortu ho kuuk yaa ase ba aaro.
46 Kar ŋa indiig aman : « Maa di ku weyiyo ? Ucoŋ, indoŋ Buŋ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. »

---

* **22:37** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.12. † **22:44** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Obiŋji ka Iisa (Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Yaaya 18.3-11)

47 Min Iisa kaawa misan di, tala kar gee asaw. Zuudas kaak min paliinna kuuk orok iŋ seer ogirco. Ŋa ɓaawiiji ɗo Iisa, ŋa baamiyiiga ho ŋa giniiji cuuɗ.‡
48 Kar Iisa gay kaawiiji aman : « Zuudas, nun kaak *Roŋ gemor, iŋ cuuɗan di, ki isiniidu ! »
49 Min maajirin ku Iisa taltu maan kaak yaa kuuniye-ak, ŋu indiig aman : « Rabbine, ni asiɗiñ gee-aŋ iŋ seepinpan walla ? »
50 Ek di rakki min maajirnay ku Iisa ceeptu seepiney, ŋa asiɗiig gay riyor kaak gina riy ɗo *mee satkiner ka tatko ho ŋa ɗukumiijit ɗeŋgey ta meeda.
51 Kar Iisa ictu kaawo aman : « Ha'a, paaɗo, goyoŋ werko rakki ! » Kar ŋa atiit ɗeŋge-at ɗo werti.
52 Min pa-ak, Iisa kaawiico ɗo agindaw ku gay satkiner, ku gay gooye ger ka Buŋdi ho *aginay ku Yuudinnar aman : « Ku astu iŋ seepinpan ho iŋ doŋkilay a kuun obindu, wala nu kokino ?
53 Nun sa goy doo iŋ kuŋko ɗo ger ka Buŋdi. Maa di ku obginno annere ? Kar diŋ gay, wiktin taŋko ase, taar taat gondikaw§ yaa gaare gudurriti. »

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa (Matiye 26.57-58,69-75, Maark 14.53-54,66-72, Yaaya 18.12-18,25-27)

54 Min ŋaar-ak, ŋu obiig Iisa, ŋu iyiig ɗo ger ka mee satkiner ka tatko ho ŋu uñjiig atta. Piyer gay aaɗaag min aaro, ɗatikco ɗukume.
55 Min ŋaar-ak, gee daariñ ŋaamtu ako ɗo wer ka berel ŋu ooriyo. Piyer oki goytu iŋ ŋuura.
56 Daatik rakki gay riyor taliig Piyer oora ako, ta taliig yalaaŋ ho ta kaawiico ɗo gee-ak aman : « Ha', taloŋ gemaŋ oki iŋ ŋaara ! »
57 Kar Piyer gay tatirtu aman : « Ha'a, nu ibingigɗo gem-aŋka. »
58 Jammiy sooɗ, gem ka pey taliiga ho ŋa kaawtu aman : « Kiŋ oki rakki min maajirnay ku Iisa ɗoo ? » Kar Piyer telkiiji aman : « Ha'a, nun min ŋuurro. »
59 Goytu kee, yaa gine ar pat rakki pa, kar gem rakki ka pey wakiliy di aman : « Ka seener gay, gem-aŋ, ŋaar goy iŋ ŋaara asaan ŋaar oki min kiɗka Galile. »
60 Kar Piyer gay telkiiji aman : « Hey kiŋke-aŋka, kaawoñ-an gay min momo ? » Min ŋa bal ɗeen kaawoy misan di, kokir boogtu.
61 Ɗo wer-ak, Rabbin kolsiig Piyer ho ŋa taliig yalaaŋ. Hiyya, Piyer moyiit kaaw taat Rabbin kaawiiji aman : « Yiriyta iŋ aando-anta, kokir boogaaɗo di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »
62 Min ŋaar-ak, Piyer amiltu kara ho ŋa zugiig ale.

Ŋu koocig Iisa ho ŋu warga (Matiye 26.67-68, Maark 14.65)

63 Gee kuuk gooyaag Iisa ajimiyiiga ho ŋu koociiga.
64 Ŋu ɗuuniig odinay ho ŋu indiig aman : « Hey nabiiñce-aŋka, kaawniñ ja waa kaak menŋiñciŋ* ! »
65 Kar ŋu wariig ko ware.

Iisa ɗo uŋco ka agindaw ku gay satkiner (Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Yaaya 18.19-24)

66 Min wer waltu, *aginay ku Yuudinnar ŋumtu, ŋuur agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gaanuundi. Kar gee kuuk gooyaag Iisa-ak iyiicoga.
67 Min ŋu iyga, ŋu indiig Iisa aman : « Kaaw ta gaayaŋ, ya kiŋ ko Masi kaak Buŋ doɓtu. » Ŋaar gay telkiico aman : « Ya nun kat ɗiyaako, ku amniyaanno,
68 ho ya nun kat indaako, ku yeepaaduɗo.

‡ **22:47** 'ŋa giniiji cuuɗ' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya ŋu ooya ɗo gem kaak ŋu ibingiga, ŋu gingiy pa. § **22:53** 'gondikaw yaa gaare gudurriti' : Gudurre ta gondikaw, ta gudurre taat amilaw min ɗo Seetanner di. * **22:64** 'menŋiñciŋ' : Werin daariñ, ŋu kaawa a 'ɗoosiñci'.

69 Kar gay, ɗak mena sooɗ di†, nun
*Roŋ gemor yaa goye ɗo meeday ta
Buŋ kaak gudurre okintit ɗo pisiŋji. »
70 Ɗo wer-ak, okiŋco kaawtu aman
: « Di pa-ak, kiŋ ko Roŋ ka Buŋdi walla
? » Ŋaar gay telkiico aman : « Kuŋ
maaniiko kaawit ko a ŋa nunu. »
71 Hiyya, ŋu kaawtu benannico
aman : « Maaniite cokiyit ko ta biy,
wala gi raka pey saadine ! »

23

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat (Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Yaaya 18.28-38)

1 Ɗo wer-ak, gee ku ɗukuma seriin-
ak uctu okiŋco, ŋu iyiig Iisa ɗo uŋji ka
guberneer Pilaat*.
2 Min ŋu iyiiga, ŋu diyiiji kaaw
aman : « Ni gasig gem-aŋ as nigin
darrini ho ŋa isinaag gee a ŋuu kap-
piyenno miiri ɗo Sezaar, sultan ka
tatik ka Room. Ŋa gina ziy a ŋa Masi,
ansi-ak a ŋa Sultan. »
3 Pilaat indiig Iisa aman : « Kiŋ
ko sultan ka Yuudinnar walla ? »
Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meeŋjiŋ
kaawit ko. »
4 Pilaat kaawiico ɗo agindaw ku
gay satkiner ho ɗo gee kuuk dakin-ak
aman : « Nun bal gase oorin taat naa
obiŋ gem-aŋka. »
5 Kar gee kuuk diyji kaaw-ak wak-
iliy kon di aman : « Ŋa isinaag gee iŋ
ɓildiŋji, min kiɗ ka Galile yoo kiɗ ka
Zuude okiŋji nam ŋa astu anne. »

Iisa ɗo uŋji ka sultan Herood

6 Wiktin taat Pilaat dortu-ak, ŋa
inditu aman : « Gem-aŋ min Galile
walla ? »
7 Kar min ŋu kaawiiji a Iisa asa min
ɗo kiɗ ka Galile ɗo wer kaak *Herood
Antipaas goy kaaci, ŋa ŋaamiijiga. Ɗo
menaw ŋuur-ak, Herood oki goy ɗo
geeger ka Zeruzaleem.
8 Min ŋu ottu ho Herood taliiga-ak,
alji gal aale asaan min awalle ŋa raka
taliŋji. Ŋa dor gee kaawa biy ho ŋa
raka taliŋ ŋaa gine maan kaak ajbay.
9 Ɗo wer-ak, ŋa indiig iŋ kaawin
dakina, kar Iisa gay bugum mayaat.
10 Agindaw ku gay satkiner iŋ ku
gaanuundi sa goya. Ŋu diyiiji kaawin
kuuk ooma.
11 Ɗo wer-ak, Herood iŋ askirnay
wariiga. Ŋu isiiji batik taat samaane
ho ŋu ajimiyiiga. Kar ŋu ŋaamiijig
pey ɗo Pilaat.
12 Awalle Herood iŋ Pilaat, ŋuur
adine ho yiriy taar-at di ŋu amirtu.

Ŋu iyiig pey Iisa ɗo uŋji ka Pilaat (Matiye 27.15-26, Maark 15.6-15, Yaaya 18.39-19.16)

13 Min ŋu yeepig Iisa, Pilaat ŋumiig
*Yuudinna iŋ aginduwco iŋ agindaw
ku gay satkiner
14 ho ŋa kaawiico aman : « Ku iy-
duug gem-aŋka ho ku diyji kaawo a
ŋa isinaag gee a wer yaa nige. Kar
nu indig uŋko ho min kaawin okiŋco
kuuk ku diyji, oorin rakki sa nu balji
gase taat yaaji iye obe.
15 Herood oki balji gase oorin taat
ŋaa obiŋji. Paa ko, ŋa ŋaamiteŋga. Di
ŋaar-ak, gem-aŋ ŋaar ginno oorin taat
yaaji iye muutu.
16 Ansi-ak, naa koociŋji di kar naa
pikiŋji. » [
17 Ɗo ay iidin ta *Paak, ɗo aadiney,
Pilaat imilgiyco ɗo Yuudinnar gem
rakki min ɗo daŋaayner.]†
18 Kar gay, okiŋco, ŋu teestu obe
kuuri aman : « Ɗaag gem-aŋka ho
pikiniig Barabaas. »
19 (Barabaas gay, ŋu uŋjiig
daŋaayne asaan ŋa barjilig gee ku
geegirdi ho ŋa dee gemo.)
20 Pilaat gay, ɗo taŋji-at, ŋa raka
pikiŋ Iisa. Ampaa ko, ŋa kaawiico
paa ɗo gee kuuk dakin-aku.
21 Kar ŋuur gay kaawiy raɗa aman :
« Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka etor ! »
22 Ka subbiŋkar, Pilaat ictu pey
kaawo aman : « Ŋaar nig maa di ? Yoo

† **22:69** ‘ak mena sooɗ di’ : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa ‘min diŋka’. Kar gay, wiktin ta ŋu kaawiy ampa-ak, ŋu raka kaawe a maanna-aŋ yaa ase koɗok-koɗok di. * **23:1** ‘Pilaat’ : Ŋaar Roominˌce, ŋa Yuudiŋceɗo. Sultan ka tatik ka Room diyiig guberneer ɗo kiɗin ku Zeruzaleem. † **23:17** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

oorin rakki taat nec yaa iye muutuy oki, nu balji gase. Naa koociɲ iŋ korɗiŋgo kar naa pikiɲji. »

23-24 Kar ŋuur gay wakila di kaawe raɗa aman : « Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka etor ! » Gaayco jaala jaalen di nam Pilaat giniicot taat ŋu rakiyo.

25 Ŋa pikiicog Barabaas ar taat ŋu inditu, ŋaar kaak barjilig gee ku gee-girdi ho dee gemo. Kar Iisa gay, ŋa beriicog ɗo pise ka askirnar a ŋuuji gine taat gee-ak rakiyo.

Ɗooɗe ka Iisa ka etor (Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Yaaya 19.17-27)

26 Ŋu iyiig Iisa ɗo wer kaak ŋuu deeɲji ho ŋu iciig et kaak ŋu ɗoodiɲ kuwa. Ɗo botildi, ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki pa siɲji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen‡ ho ŋa asa min yeero. Ŋu asiriig ŋaa iciliɲ et-ak ɗo goroy ho ŋaa aadiɲ Iisa.

27 Gee dakin aale aaɗaaga. Min-ninco goy oki daaɗ kuuk alaw ho kuuk marmilaw ɗo saan taɲji.

28 Iisa kolsiig daaɗ-aku ho ŋa kaawiico aman : « Kuŋ daaɗ ku Zeruzaleem, dakoŋ alenno lotu. Illa aloŋ ta maaniiko ho ta kooginko,

29 asaan wiktin yaa ase taat gee yaa kaawe aman : " Galal ɗo moggan, ŋuur kuuk bal aawe wee ho kuuk bal bere popo tak-tak. "

30 Ɗo menaw ŋuur-ak, gee yaa kaawe ɗo dambiniidi aman : " Sollonni ɗo kayni " ho ɗo kotat aman : " Gootonni. "§

31 Ka seener, ya et kaak balaɲ kat ŋu doliyaag ampa-ak, kar kaak aay gay ŋuu giniɲji maman ? »*

32 Ɗo werco-ak, ŋu iytu oki kokinay seera a ŋuu deeɲco iŋ Iisa.

33 Min ŋu ottu ɗo koot kaak ŋu koliy « Ɗawik ta kaar », ŋu ɗoodig Iisa ka etor. Ŋu ɗoodiig oki kokinay-aku : rakki ɗo meeday ho rakki gay ɗo ŋugilay.

34 Min ŋu ɗoodig Iisa, ŋa inditu tacco Buŋ aman : « Baaba, saamiyco ɗo gee-aŋku asaan ŋu ibanno maan kaak ŋu giniyo. » Kar askirna-ak ɗeediit kesuun ta Iisa werin dakina ho ay gem di iciy taat galji.

35 Gee gay talaaga. Ŋuur agindaw ku Yuudinnar oki samtiyaaji aman : « Ŋa jil gee ku pey. Diŋ gay, ŋa jil ziy ka meeɲji ya ŋaar kat Masi kaak Buŋ doɓtu kare ! »

36 Askirin oki samtiyaaji. Ŋu ɓaawiiji moota ho ŋu beriiji maam ku tooro

37 ho ŋu kaawiiji aman : « Ya kiŋ kat sultan ka Yuudinnar-ak, jil kat ɗoo ziɲ ! »

38 Kar ɗo et ka Iisa, ŋu ɗooɗ maan kuwa ɗo kaay kaak ŋu siirji aman : « Ŋaar-aŋ ko sultan ka Yuudinnar. »

39 Rakki min kokinay kuuk ŋu ɗooɗtu-ak wariig Iisa aman : « Kiŋke-aŋ ɗoo ko kaawa a ki Masi kaak Buŋ doɓtu-aka ! Jil ziɲ ho kiini jile oki ! »

40 Kar kokin ka seeriŋkar-ak gay leesiiji ɗo giji aman : « Ginte-aŋ, ŋu obinte ŋuute deente ar ŋaara. Kiŋ ginno kolaw ɗo Buŋdi walla ?

41 Tante-an taar ɗo botilti asaan ŋuute deente ɗo maan kaak gi gintu. Kar ŋaar-aŋ gay nig maa ? »

42 Kar ŋa kaawtu pey aman : « Gem kol tacco Iisa, dakin rawtinno ɗo wiktin taat ki asiy teen meennuwiɲ. »

43 Iisa gay telkiiji aman : « Ka seener nu kaawaajiŋ, yiriyta-aŋ di, ki ɓaa goye ɗo janni iŋ nunu. »

Muut ta Iisa (Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Yaaya 19.28-30)

44-45 Wiktin taat pat nectu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko ɗo kiɗ okiɲji nam pat subba ta maako. Ɗo *ger ka Buŋdi sa, zimilla kuuk ŋu ɗuuntu ɗo botol taat uɲja ɗo wer kaak *cawar aale eertu miɲ ɗatko min kuwa yoo keɗer.

46 Hiyya, Iisa kooltu raɗa aman : « Baaba, nu diyit ruwwiner ɗo

‡ **23:26** 'Sireen' : Ŋa kiɗ ka gee ku pondiko kaak goy iŋ munsakne. § **23:30** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 10.8. * **23:31** Daŋil ta et kaak balaɲ iŋ kaak aaye : Et kaak balaɲ, ŋaar gaara gem kaak bal gine oorne ho kaak aaye gay gaara kaak gin oorne. Iisa, ŋaar bal gine oorne ho ŋu ɗoodig ka etor.

pisiŋciŋ. » Kar min ŋa kaawtu pa-ak
di, ŋa mattu.
47 Min tatkaw rakki ka askirin
ku Room taliig gamin okiŋco kuuk
kuuniy-ak, ŋa oziliig Buŋ ho ŋa
kaawtu aman : « Way, ka seener,
gem-aŋ bal nige maan tak-tak ! »
48 Ɗo wer-ak, goy gee dakina kuuk
as tale maan kaak kuuniye. Min ŋu
totirtu, ŋu deliig goŋguminco min nige
kaak aditco nigtu.
49 Roynay ku Iisa okiŋco ho iŋ daaɗ
kuuk aaɗig min Galile-ak peytu serek
ho ŋu taliy maan kaak kuuniya-aka.

Uŋje ka Iisa ɗo maginer (Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Yaaya 19.38-42)

50-51 Ɗo wer-ak, gin gem rakki ŋu
kolaag Yuusup. Ŋaar min geeger ka
*Yuudinnar kaak ŋu koliy Arimate.
Gem-ak goyiŋji samaane ho ŋa sellẽ
ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋa era ase ka *Meen-
naw ta Buŋdi. Ŋaar min *aginay ku
Yuudinnar, kar gay, ŋa bal ooye ɗo
kaawco ho ɗo maan kaak ŋu gintu.
52 Ŋa ɓaawtu gasiŋ Pilaat ho ŋa in-
diig zi ka Iisa.
53 Kar ŋa paayiig min ka etor, ŋa
maliyiig iŋ kapanne ho ŋa ɓaawtu
uŋjiig ɗo magin taat ŋu doɗɗitu ka
dambar. Magin-at, yoo momte rakki
oki ŋu balti diye.
54 Yiriy taar-at ta siye ka ziŋkar
asaan yiriy ta *sabitdi gaay ko.
55 Daaɗ kuuk as min Galile iŋ Iisa-
ak aaɗiig Yuusup min aaro. Ŋu taliit
magin-ata ho maman ŋu ɗeeriig Iisa.
56 Kar ŋu yeeptu ɗo geriyco ho ŋu
teestu siye gamin kuuk ŋuuji ooye ɗo
momtey ka Iisa : itir iŋ sewe. Kar
gay, iŋ yiriy ta sabitdi, ŋu bal ɓaawe
ɗo maginer, ŋu eeltu geero uudin taat
*gaanuun kaawtu.

24

Nooye ka Iisa (Matiye 28.1-10, Maark 16.1-8, Yaaya 20.1-10)

1 Iŋ yiriy ta dumaas, wer dugus-
dugus, daaɗ-ak sokiig gamin kuuk ŋu
siytu a ŋuuji ooye ɗo ziy ka Iisa ho ŋu
ɓaawtu ɗo bit ka maginer.
2 Min ŋu ote, ŋu gasig dambi kaak
ŋu goottu magin-ak tuŋkil serpiya.
3 Ŋu uŋjitu ɗo maginer, kar ŋu bal
gasiŋ zi ka *Rabbin Iisa.
4 Ŋu ajbiytu nam ta bico sa amallo.
Ɗo wer-ak, tala kar gee seer kesuunco
irŋa pit-pit bayniico.
5 Daaɗ-ak kolaw obiigu nam ŋu
onig kayco. Kar gee-ak kaawiico
aman : « Maa di ku bariyiy gem
kaak goy mento min ɗatik ta gee kuuk
mate ?
6 Ŋaar kawwi ɗo maginer, ŋa nooye.
Pakiroŋ ɗo kaaw taat ŋa kaawiiko
wiktin taat ŋa goyiy Galile.
7 Kaaw-at aman : " Illa nun *Roŋ
gemor, ŋuun berin ɗo pise ka gee
kuuk jookumo. Ŋuun ɗoodin ka etor
ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye.
" »
8 Hiyya, daaɗ-ak moyiig kaawin
kuuk Iisa kaawiico.
9 Ŋu yeeptu min ɗo maginer ho ŋu
osiicog gamin okiŋco kuuk ŋu taltu ɗo
paliinna kuuk orok iŋ rakki ho ɗo gee
okiŋco kuuk aaɗig Iisa.
10 Daaɗ kuuk iyiit kabarre ɗo
paliinnar-ak, ŋuur Mariyam ta min
geeger ka Magdala, Zaan, Mariyam
ataŋ Zaak ho iŋ daaɗ daariŋ ku pey.
11 Kar min paliinna-ak doriit
kabarre-at, ɗo taŋco a wal daaɗ-ak
osa kaawin kuuk bal baaco diŋ ga.
Paa ko, ŋu baltu amniyiŋco.
12 Kar Piyer gay uctu, ŋa iciig gaɗi
ŋa ɓaawtu ɗo maginer. Min ŋa ottu,
ŋa yogiltu ho ŋa taltu jarɗaɗ di goy
keeco. Ɗo wer-ak, ŋa ajbiytu tak-tak.
Hiyya, ɗo yeepiŋji ŋa osiig kat adiy ɗo
maan kaak kuuniye.

Maajirna seer ɗo botol ta Emayuus (Maark 16.12-13)

13 Ɗo yiriy taar-at di, maajirna seer
ku Iisa ɓaa ɗo hellin taat ŋu koliy
Emayuus. Hellin-at, min Zeruzaleem
yaa nece ar kilomeetir orok.
14 Ɗo botildi ŋu kaawiy benannico
ɗo gamin okiŋco kuuk kuuniye.

15 Wiktin taat ŋu kaawiyo ho ŋu meeliy-ak, Iisa meeɲji jorkiigu ho ŋa toliyiy iŋ ŋuura.
16 Maajirna-ak talaaga, kar gay, maan toɗco ŋuu ibiniɲji.
17 Iisa indiig aman : « Ku meela ɗo bi ka moo botildi ? » Ɗo wer-ak, ŋu peytu ɗut ho ŋu yiimiit wijeenco.
18 Rakki minninco siŋji Kileyopaas telkiiji aman : « Min gee kuuk goy Zeruzaleem, kiŋ keejiŋ di ibingigɗo gamin kuuk kuuniy ɗo menaw-aŋku walla ? »
19 Iisa indiig aman : « Ŋuur maa ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Maan kaak asji ɗo Iisa ka min Nazareet ! Ŋaar nabiiɲce tatiko. Ɗo uŋji ka Buŋdi ho ɗo uŋco ka gee okiɲco, ŋa gaarit gudurrey iŋ gamin kuuk ŋa giniyo ho iŋ kaawin kuuk ŋa kaawiyo.
20 Aginduwte ku gay satkiner iŋ aginiyte ku darre berig ɗo pise ka agindaw ku Room a ŋuu obiɲji, ŋuuji diye kaawo ho ŋuu deeɲ ka etor.
21 Zer nin pakir a wal ŋaar ko kaak asa jiliɲ gee ku Israyeel min adinco. Kar taar gay bal ase pa, ho diŋ gay gin ko menaw subba min gamin-aŋ kuuniytu.
22 Illa gay daaɗ daariɲ minninni iyinti kaawin kuuk ajbay. Ŋu sak bit ka maginer,
23 kar ŋu bal gasiɲ ziy ka Iisa. Ŋu asinti kaaw a *ɗubal ku Buŋdi bayinco ho ŋu kaawiico a ŋa goy mento.
24 Minninni, daariɲ ɓaawtu ɗo maginer ho ŋu gasiig gamin-ak uudinco ar taat daaɗ-ak kaawiico. Kar ŋaar gay, ŋu bal gasiɲji. »
25 Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Kuŋ maa di kayko ɗibirtu ampa ? Kaawin okiɲco kuuk nabiinna iyiikoaŋku, maa di ŋu uɲjigikonno koɗok ?
26 Ka seener, nabiinna kaaw a illa Masi kaak Buŋ doɓtu yaa taaɓiyeɲ ja ampa, kar kat, ŋaa uɲje ɗo *darjiney. »
27 Kar Iisa gaariico baaco ta kaawin kuuk ŋu siirtu ɗo saan taɲji. Ŋa teestu iŋ makaatamna ku Muusa iŋ ku nabiinnar nam ŋa gasiit Kitamne okintiti.
28 Wiktin taat ŋu gaay ote ɗo hellin taat maajirna-ak ɓaayiyo, Iisa gintu ar ŋa bira iŋ uŋji.
29 Kar ŋuur gay toɗiiji aman : « Ha'a, gem kol siŋte, as iŋ nini asaan patan ɗeete. » Hiyya, Iisa ooytu ho ŋa ɓaawtu goye iŋ ŋuura.
30 Wiktin taat ŋu goyiy keɗer ɗo teendi, ŋa ictu mappa ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi. Ŋa pirsiiga ho ŋa ɗeeɗiicoga.
31 Ɗo wer-ak odinco piltu kate ho ŋu ibiniig Iisa. Kar ta bite-aŋ di, ŋa sawiltu min ɗo uŋco.
32 Min pa-ak, ŋu kaawtu benannico aman : « Min ŋa kaawiite ɗo botildi ho ŋa gaariite baat ta Kitamner-at, kaaw-at eruwgintenno walla ? »
33 Koɗok di, ŋu uctu ho ŋu yeeptu Zeruzaleem. Ŋu gasiig *paliinna kuuk orok iŋ rakki ɲum iŋ eeɲco.
34 Maajirna-ak, kaawiico ɗo ŋuur kuuk asa min hellin ta Emayuus-ak aman : « Ka seener, *Rabbin nooye ! Ŋa bayinji ɗo Simon. »
35 Kar maajirin ku seer-ak osiico oki maan kaak kuuniyco ɗo botildi ho maman ŋu ibiniig Iisa ɗo wiktin taat ŋa pirsiig mappa.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay (Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

36 Wiktin taat ŋu kaawa misan di, tala kar Iisa goy ɗatikco ho ŋa kaawiico aman : « Aapiye, taa goye iŋ kuŋko ! »
37 Ɗo wer-ak, ŋu raastu ho kolaw obiigu, ŋuur a wal ta kelmo.
38 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Maa di ku barjiliyo ho aditko gintu seera ?
39 Taloŋ pisindu ho asindu. Ka seener ŋa nunu ! Diironnu ho kuu tale asaan kelim taar bal gine kuma wala kaaso ar ku taliy nun gintuaŋka. »
40 Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋa gaariico pisiɲji iŋ asiɲji.
41 Alco gala ho ŋu ajbiytu tak-tak, kar iŋ ajbiyiɲco-ak oki, ŋu bal amniye loci. Paa ko, Iisa indiig aman : « Ku gin maan ka teendi walla ? »

42 Ŋuur gay aman : « Hii, ni gine. »
Kar ŋu persiiji boos ka bike.
43 Iisa iciiga ho ŋa teeyig uŋco.
44 Kar ŋa kaawiico aman : « Aan
taat nu kaawiiko wiktin taat nu goyiy
iŋ kuŋko : Gamin kuuk siir ɗo bi
kanto ɗo *gaanuun ka Muusa, ɗo
makaatamna ku nabiinnar ho iŋ ta
*Soom, okiɲco yaa aseɲ ja uudinco. »
45 Ɗo wer-ak, Iisa piliig kayco ho ŋu
ibiniit kat baat ta Kitamner.
46 Ŋa kaawiico aman : « An kaaw
taat siir ɗo Kitamner : " Illa Masi
yaa taaɓiyeɲ ja, ŋaa mate, kar yiriy
ta subbiŋkar gay ŋaa nooye min ɗo
muuti. "
47 Paa kat, gee yaa gaare Kabarre
ta Gala iŋ siŋ kuɲji min Zeruzaleem
yoo adiy ka kiɗar okiɲji. Kabarre-
at a ŋuu ibiniɲ nigiɲco, ŋu poociɲ
goyiɲco kaak samaanno ho Buŋ
yaaco saamiyiɲ zunuubinnico.
48 Kuŋ kon di gee kuuk talig gamin-
aŋ iŋ odinko.
49 Kar nun meendu yaako ɲaame
maan kaak Tanni kaawtu a ŋaako
bere. Kuŋ gay, goyoŋ ɗo geeger-aŋ
di nam gudurre taat asa min kuwa*
yaako miiniŋko. »

Iisa coona ka samaaner (Maark 16.19-20, Akt 1.9-11)

50 Min ŋaar-ak, yiriy rakki Iisa im-
iliig maajirnay min ɗo geeger-aka, ŋa
iyiig moota iŋ hellin ta Betani. Ɗo
wer-ak, ŋa jaaltu pisiɲji ho ŋa barkiyi-
igu.
51 Wiktin taat ŋa barkiyiigu-ak di,
ŋa etirtu minninco ho Buŋ coonig ka
samaaner.
52 Ɗo wer-ak, ŋu abdiyiiga, kar ŋu
yeeptu Zeruzaleem iŋ galal dakina.
53 Min ŋu yeepe, ŋu ɓaggiy ɗo *ger
ka Buŋdi ho ŋu oziliiga.

* **24:49** 'gudurre taat asa min kuwa' : Gudurre-at, taar Ruwwin ta Buŋdi.

Kabarre ta Gala ta Yaaya

Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar ŋa Yaaya kat siirta. Yaaya, ŋaar min paliinna kuuk orok iŋ seera. Kar ŋa bal siiriŋ̃ siŋji kuuk Yaaya-ak ɗo maktumne-anta. Illa ŋa siir aman : « Ŋaar kaak Iisa elgiyo » (Yaaya 13.23).

Maktumne ta Yaaya, taar ginno dele ka daŋlal. Kar gay, ta gin kaawin dakina kuuk Maark, Matiye iŋ Luk bal siiriŋ̃co. Ta kaawa oki ɗo bi ka gamin peesira kuuk ajbay Iisa gintu. Ŋuur ko kuuk gaara a Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋdi. Ta kaawa pey ɗo bi ka Iisa kaak meela iŋ gee ar : maajirnay, Nikodeem, daatik taat min geeger ka Samari, agindaw ku Yuudinnar ho siŋtay ku Lazaar. Yaaya siir ɗo gee okiŋ̃co kuuk bariya botol, seene ho iŋ goye ka gaasɗo. Gamin ŋuur-aŋ, illa iŋ Iisa kat ŋuu gasiŋ̃co.

Iisa Masi, ŋaar Kaaw ta Buŋdi

1 Awalle, min Buŋ bal kilgiyin misa duniine, gem kaak ŋu koliy Kaaw ta Buŋdi goy ko. Ŋa goy sawa iŋ Buŋ ho ŋaar meeŋ̃ji di Buŋ.

2 Min Buŋ bal kilgiyin misa duniine, ŋa goy ko iŋ ŋaara.

3 Iŋ Kaaw-at di, Buŋ kilgiyiig gamin okiŋ̃co. Maan ginno kaak ŋa kilgiytu bal t̃aara.

4 Ta taar kat ber goye ɗo gamin okiŋ̃co. Ho iŋ goye kanti ko, gee taltu portik̃aw.

5 Portikaw-at caapiy ɗo gondikor, kar gondikaw baltit gine maanna.

6 Kar gay, gin gem rakki kaak Buŋ ŋ̃aamtu, ŋu kolaag Yaaya-Batist.

7 Ŋaar as kaawe ɗo geemir ɗo bi ka ŋaar kaak gaarit portikaw-ata, asaan gee yaa cokiye kaawoy ho ŋuu aamine iŋ ŋaara.

8 Yaaya gay, ŋaar meeŋ̃jiɗo kat portikaw, ŋaar as kaawe biti di.

9 Portikaw-at taar ko seene. Taar as ɗo adiy ka kiɗar ho ta caapiy ɗo gee okiŋ̃co.

10 Gem kaak ŋu koliy Kaaw-ak, ŋaar goy ɗo adiy ka kiɗar. Iŋ ŋaar ko, Buŋ kilgiyiig kiɗa. Kar gee kuuk ɗo adiy ka kiɗar gay bal ibiniŋ̃ji.

11 Ŋa ɓaaw goye iŋ geeŋ̃ji ku meeŋ̃ji, kar geeŋ̃ji gay bal obiŋ̃ji.

12 Kar ɗo gee kuuk obga ho kuuk aamin iŋ siŋji, ŋa berco botol taat ŋuu gine koogin ku Buŋdi.

13 Ŋuu gine kooginay-ak, asaan Buŋ kat bercog wee ka marbinto. Wee ŋaar-ak wala isgig iŋ niyin ta gemor, wala iŋ pikirre ta gemor.

14 Gem kaak ŋu koliy Kaaw-ak gintu gemo ho ŋa astu goye iŋ ginte. Gi talit *darjiney taat ŋa gastu min Tacco Buŋ. Darjiney-at, taar ko ta Roŋji ka daŋgiro.* Iŋ barkiney, ŋa elgiy gee ho ŋa gaariico seen ta Buŋdi.

15 Yaaya gay, ŋaar kaaw biy. Ŋa kaawtu raɗa aman : « Taloŋ ! Aŋ ko gem kaak nu kaawiiko awalle aman : " Gin gem rakki kaak yaa ase ɗo aaror, kar gay, ŋa ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ŋaar goy ko. " »

16 Paa ko, iŋ selliŋkuwiy-at, ŋa barkiyiite dakina, okinte ŋa barkiyaateŋ di gaay iŋ gaayo.

17 Awalle Buŋ berteŋ *gaanuun min ɗo pise ka Muusa. Kar barkin iŋ seen gay, Buŋ berteŋgu iŋ ase ka Iisa Masi.

18 Ginno waan kaak talig Buŋ. Illa Roŋji ka daŋgiro, ŋaar kaak goy sawa iŋ Buŋ-ak di, gaarteŋga.

Kaawo ɗo bi ka Yaaya-Batist (Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Luk 3.1-18)

19 Yiriy rakki, agindaw ku Yuudinnar kuuk goy Zeruzaleem ŋ̃aamtu gay satkiner iŋ gee ku min baaco taŋ̃ *Lebi a ŋuu gasiŋ̃ Yaaya. Min ŋu gasga, ŋu indiig aman : « Kiŋ waa ? »

20 Ŋaar gay balco cigile maanna. Ŋa telkiico aman : « Nun-aŋ Masiɗo. »

21 Ŋuur gay indiig pey aman : « Di kiŋ ke waa ? Wal kiŋ ko *Eli ? » Yaaya

* **1:14** 'daŋgiro' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'kiɗa di' wal 'rakki di'.

gay telkiico aman : « Ha'a ! Nun Eliɗo. » Ŋu indiig pey aman : « Di wal kiŋ ko nabiiɲce kaak ŋu kaawtu biy ɗo Kitamner-aka ? » Ŋaar gay telkiico aman : « Ha'a ! Ŋa nunno. »

22 Kar ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Di kiŋ waa ? Ki kaawa maa ɗo bi kaɲjiŋ ? Asaan ni raka niico yeepe kaaw ɗo ŋuur kuuk ɲaaminti. »

23 Yaaya telkiico aman : « Nun ko gem kaak nabi Ezaayi kaawtu biy aman : " Gin gem rakki koola ɗo kalaaner a *Rabbinte asaw. Ucoŋ, siyoɲji botol ɗalaŋ. "† »

24 Min gee kuuk ŋu ɲaamtu ɗo Yaaya, goy oki gee kuuk ŋu koliy *Pariziyenna.

25 Ŋu indiig aman : « Di ya kiŋ kat Masiɗo, wala ki Eliɗo, wala ki nabiiɲceɗo kaak ŋu kaawtu biy ɗo Kitamner-ak, maa di ki *batiziyiy gee ? »

26 Yaaya telkiico aman : « Nun-aŋ batiziya gee iŋ amay di. Kar gem rakki goy ɗo ɗatikko kaak ku ibingigɗo.

27 Gem-ak yaa ase ɗo aaror, kar gay, nun bal nece kaak naa one, naa soriɲ ɲugiray. »

28 Maanna-ak kuuniy ɗo wer kaak Yaaya batiziyiy gee, ɗo geeger ka Betani, aar barrer kaak ŋu koliy Zurdan.

Iisa Masi, ŋaar Roŋ Tamgi ka Buŋdi

29 Ka kawtinti, Yaaya taliig Iisa asaaji. Ɗo bi kaɲji, ŋa ɗiytu aman : « Taloŋ, aŋ ko *Roŋ tamgi ka Buŋdi, ŋaar sooya zunuubinna ku geemir.

30 Ɗo bi kaɲji ko, nu ɗiytu aman : " Goy gem rakki kaak yaa ase ɗo aaror, kar gay, ŋaar ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ŋaar goy ko. "

31 Awalle, nunu oki ibingigɗo. Kar diŋ gay, nun as *batiziye gee iŋ amay a naa gaariɲji ɗo gee ku Israyeel. »

32 Ɗo bi ka Iisa Masi, Yaaya kaawtu pey aman : « Nu tal Ruwwin ta Buŋdi paayiiji ɗo Iisa ar ammaama ho ta goyiiji.

33 Awalle nun ibingigɗo oki, kar gay, Buŋ kaak ɲaamintu a naa batiziye gee iŋ amay kat kaawdu aman : " Ki asa tale gem rakki, Ruwwin ta Buŋdi yaaji paaye ho taaji goye. Gem ŋaar-ak ko asa batiziye gee iŋ Ruwwin ta Buŋdi. "

34 Nun talig maanna-ak iŋ odinar ho nu kaawaako ka seener, gem-aŋ, ŋaar Roŋ ka Buŋdi. »

Gee kuuk tees aaɗiɲ Iisa

35 Ka kawtinti, Yaaya-Batist goy pey ɗo wer-ak iŋ maajirnay seera.

36 Ɗo wiktin taat ŋa taliig Iisa biraw, ŋa kaawtu aman : « Taloŋ, aŋ ko *Roŋ tamgi ka Buŋdi ! »

37 Maajirnay ku Yaaya ku seer-ak dorit kaawoy taat ŋa kaawtu-ata ho ŋu teestu aaɗiɲ Iisa.

38 Iisa kolsitu ho ŋa tala ŋu aaɗaaga. Ŋa indiig aman : « Ku aaɗiin gay ku bariya maa ? » Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « *Rabbine, kiŋ goy momo ? » (Siŋ ku Rabbin-ak ɗiya a « Tatkaw ».)

39 Ŋaar gay telkiico aman : « Asoŋ tala. » Hiyya, ŋu daktu tal wer ka ŋa goyiyo. Wiktin taar-at yaa neceŋ ko pat pooɗ ta maako. Hiyya, ŋu eeltu iŋ ŋaara.

40 Min gee seer kuuk doriit kaaw ta Yaaya ho aaɗiig Iisa-ak, Andre siŋji ka Simon Piyer sa goya.

41 Ŋa uctu dakiig gas siŋji Simon ho ŋa miniig aman : « Ni gasig *Masi. » (Siŋ ku Masi-ak ɗiya a « Ŋaar kaak Buŋ doɓtu. »)

42 Kar ŋa iyiijig Simon ɗo Iisa. Iisa taliig yalaaŋ kar ŋa ɗiyiiji aman : « Kiŋke Simon, roŋ ka Yaaya. Min yiriyta-aŋ gee yaaɲ koleŋ ko Sepaas. » (Siŋ ku Sepaas-ak ɗiya a « Piyer ».‡)

43-44 Ka kawtinti, Iisa ictu niyin taat ŋaa ɓaawe ɗo kiɗ ka Galile. Ɗo botildi, ŋa ŋaamtu iŋ gem rakki siŋji Pilip kaak min Betsayda, werco kaɲ Andre iŋ Piyer. Iisa ɗiyiiji ɗo Pilip aman : « Aaɗnu ! »

45 Kar Pilip gay ɓaa tale gem rakki siŋji Natanayeel. Pilip ɗiyiiji

† **1:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.3. ‡ **1:42** 'Piyer' : 'Sepaas' iŋ kaaw ta Yuudinnar ho 'Piyer' kaak asa min kaaw ta Grek, ŋuur baaco rakki di a 'dambi'.

ɗo Natanayeel aman : « Ni gasig gem kaak ŋu kaawtu biy ɗo Kitamner, ɗo *gaanuun ka Muusa ho ɗo makaatamna ku nabiinnar oki. Ŋa Iisa roŋji ka Yuusup min geeger ka Nazareet. »
46 Kar Natanayeel gay ɗiyiiji aman : « Has min Nazareet kat amilgiy maan ka samaane ? » Pilip gay telkiiji aman : « Asu, ki ɓaa tale. »
47 Min Iisa taliig Natanayeel gaayji ko ote-ak, ŋa kaawtu ɗo biy kaɲji aman : « Taloŋ ! Aŋ kat gem ka Israyeel kaak taɓ. Ŋaar-aŋ, yoo raadin rakki oki, amilaaɗo minniney. »
48 Natanayeel gay indiig aman : « Maman ki ibinginu ? » Iisa telkiiji aman : « Do wiktin taat Pilip gasiɲciŋ ɗo baat ta buguwar-ak di, nun taliɲciŋ ko. »
49 Min pa-ak, Natanayeel kaawtu aman : « Gem kol Rabbiney, nu iban kadar kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi, Sultan ka Israyeel ! »
50 Iisa telkiiji aman : « Nu kaawaajiŋ ja a nu taliɲciŋ ɗo baat ta buguwar-ata, ampaa ɗoo wal ki aamintu kadar nu Roŋ ka Buŋdi ? Hadi ki asa tale misa gamin kuuk ajbay pa-ak ŋuur-aŋku.
51 Cokiyoŋ, naako kaawe seene. Ku asa tale samaan yaa pile waakilak ho *ɗubal ku Buŋdi yaa paayguwe ho ŋuu cokguwe, ŋuu birguwe min ɗo werir, nun *Roŋ gemor. »

2

Maan ka ajbay kaak Iisa teestu gine

1 Min ŋaar-ak, menaw seer birtu. Kar gee gay gina iidin ta obindi ɗo geeger ka Kana, kiɗka Galile. Do iidin taar-at, Mariyam ataɲ Iisa goya.
2 Kar Iisa iŋ maajirnay sa, ŋu ɲaamco, ŋu astu.
3 Kar ba aar, maam ku *biɲdi kuuk gee siyo gaase. Hiyya, ataɲ Iisa ɗiyiiji ɗo roŋti aman : « Gee-aŋ, seeɲco arme. »
4 Iisa telkiitit aman : « Iya, nun gay yaa gine maa ? Nun wiktiner misa taat naa gaare zir. »
5 Min pa-ak, yaaco ɗiyiico ɗo gay riyor aman : « Ya taat ŋa kaawiikon di, ginonta. »
6 Kar ɗo wer-ak gay gin guwin bijigiy ku dambiydi. Guwin-ak, *Yudinna aciy ziŋkico ɗo aadinco a ŋuu goye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. (Ay guw di ica jeliŋgin pooɗ wal beey.)
7 Iisa ɗiyiico ɗo gay riyor-ak aman : « Miinoŋ guwin-aŋ iŋ amay ! » Kar ŋu miiniig pal-pal-pal.
8 Min guwin-ak miine, Iisa ɗiyiico aman : « Diŋ gay itiɲoŋ* min amay-aŋku, kuuji iye ɗo meeram.† » Hiyya, ŋu itiɲtu, ŋu iyiiji.
9 Min ŋu iyiijigu, amay-ak raɓil ko maam ku biɲdi. Ŋuur kuuk itiɲig amay-ak iban wer kaak ŋu asiyo. Kar meeram gay ibanno. Min ŋa aawiigu, ŋa koliig gem ka obe
10 ho ŋa ɗiyiiji aman : « Kun kawta, gee bera ja maam ku yuutu, kar ya gee aay koŋ gay, ŋu beriy kuuk yuutiŋkuwco sooɗa. Di kiŋ gay dummiyig kuuk yuutu yoo diŋka ! »
11 Maan kaak gaara gudurre ta Buŋdi-aka, ŋaar ko maan kaak Iisa gintu awallico ta gamnar. Ŋa ginig ɗo geeger ka Kana, kiɗ ka Galile. Ansii ko, Iisa gaartu *darjiney ɗo geemir ho maajirnay aamintu loci.
12 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ yaaco ho iŋ siŋtay kuuk goy oki ɗo wer-aka yoo maajirnay, okiɲco, ŋu uctu ho ŋu birtu ɗo geeger ka Kapernayuum. Do wer-ak, ŋu goytu menaw sooɗa.

Atke ka taajirnar min ɗo ger ka Buŋdi
(Matiye 21.12-13, Maark 11.15-17, Luk 19.45-46)

13 Menaw ku iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy *Paak gaaye. Kar Iisa uctu, ŋa ɓaawtu ɗo geeger ka Zeruzaleem.
14 Min ŋa ottu, ŋa uɲjitu ɗo *ger ka Buŋdi. Do ger-ak gin gee ku gidiya

* **2:8** 'itiɲoŋ' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'ɗokiɲo'. iidiner ɗo geemir.

† **2:8** 'meeram' : Meeram-ak, ŋaar ko ɗeeɗa tee ka

barkay, tamgi iŋ ammaamna. Atta-ak gin oki gee kuuk maka gurus. Ŋu ɗeerig gaminco ka taabulnal.
15 Min Iisa taltu pa-ak, ŋa soktu mernan ho ŋa siytu korɗiŋgo, kar ŋa atkiig okiɲco kara, yoo tamgico iŋ barkiyco. G̃ee ku maka gurus-ak, ŋa akiliig taabulnico ho ŋa dawiig gur-usco.
16 Ŋa kaawiico ɗo taajirin ku ammaamnar-ak aman : « Imiloŋ gaminko-aŋ min anne ! Ger ka Tanni, dakoŋ giniɲjiɗo ger ka suuginer ! »
17 Ɗo wer-ak, maajirnay ku Iisa moyiit kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitam-ner aman : « Gem kol *Rabbiney, nu elgig geriɲ dakina. Ya nu moyaw-ak, adir erwaan ar ako. »‡
18 Hiyya, agindaw ku Yuudinnar indiig Iisa aman : « Ni raka kiini gaare maan kaak ajbay, nii ibine kadar Buŋ ko tabiriɲciŋ, ki giniig maanna-aŋka. »
19 Iisa gay telkiico aman : « Ɗimoŋ ger-aŋka. Ya ku ɗimig gay, ɗo menaw subba di, nun naa peyiɲ ɗo weriy. »
20 Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Ger-aŋ, ŋu pinig ɗo elgin orok pooɗ iŋ bijigiy. Kar kiŋ gay maman ɗo menaw subba di, ki kaawiy a kii piniɲji ! »
21 Sando, wiktin taat Iisa kaawiy ɗo bi ka gerdi-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka ziy ka meeɲji.
22 Ba aar, min Iisa nooytu min ɗo muuti, maajirnay moyiit kaawoy-ata. Paa ko, ŋu aamintu ɗo kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner ho ɗo taat Iisa kaawtu.

Iisa iban adat ku geemir

23 Ɗo wiktin taat Iisa iidiyiy iidin ta *Paak ɗo geeger ka Zeruzaleem, ŋa gin gamin ku ajbay dakina. Min gee taliig gamin ku ajbay-ak, dakina minninco piltu biŋkico a ŋu aamin iŋ ŋaara.
24 Kar Iisa gay bal amniyiɲco, asaan okiɲco, ŋa ibingit ta aditco.
25 Ŋa rakaaɗo a gem yaaji ose ɗo biy ka gemor, asaan ŋa ibingit okintit taat goy ɗo adiy ka gemor.

‡ **2:17** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.10.

3

Nikodeem indaag Iisa

1 Kar gin gem rakki siŋji Nikodeem. Ŋa min gee ku ŋu koliy *Pariziyenna ho ŋa min *agindaw ku Yuudinnar.
2 Yiriy rakki, ŋa dakiig gas Iisa iŋ aando, ŋa ɗiyiiji aman : « Gem kol Tacco, ni iban kadar Buŋ kat tabiriɲciŋ, ki asiini ɓilde, asaan ginno gem kaak yaa gedire giniɲ gamin kuuk ajbay ar kuuk ki gintu-aŋku ya Buŋ iŋ ŋaarro. »
3 Iisa telkiiji aman : « Cokay, naaɲ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa gedire talin *Meennaw ta Buŋdi ya ŋu bal weeɲ wee ka marbinto. »
4 Nikodeem gay indiig aman : « Maman gem kaak tatik ko, ŋuu weeɲ pey marbinto ? Ampa-ak, ŋaa uɲje pey ɗo atti ka yaaco kat taa weeɲji wal maman ? »
5 Iisa ɗiyiiji aman : « Cokay, naaɲ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa uɲje ɗo Meennaw ta Buŋdi ya ŋu bal weeɲ iŋ amay ho iŋ Ruwwin ta Buŋdi.
6 Ŋuur kuuk ŋu weeyig ween di, ŋuur goy koogin ku geemir di. Kar ŋuur kuuk ŋu weeyig iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay, ŋuur koogin ku Buŋdi.
7 Dak ajbiyenno ɗo kaawor taat aman : " Illa ku asa ja wee wee ka marbinto. "
8 Pakar ja ɗo usi. Ŋa abiriyo ho ŋa aaniyiy wer kaak ŋa rakiy di. Gee cokiya abiriɲji kaak ŋa abiriyo, kar gay, gee ibanno wer kaak ŋa asiyo ho kaak ŋa ɓaayiyo. Hadi, gem kaak ŋu weeyig iŋ Ruwwin ta Buŋdi sa, ŋaar paa di. »
9 Kar Nikodeem indiig aman : « Maman maanna-aŋ yaa kuuniye ? »
10 Iisa telkiiji aman : « Kiŋ siŋjiŋ ale, ki tatkaw ka *gaanuun ka gee ku Israyeel, kat ki ibingigɗo gamin-aŋku ?
11 Di cokay, naaɲ kaawe seene ! Nin kaawa ɗo bi ka maan kaak ni ibingiyo ho kaak ni taltu iŋ odinni, kar kuŋ gay rakaaɗo ice kaawni.
12 Ya nu kaawaako ɗo bi ka gamin kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar din sa, ku

aamanno, kar maman kuu aamine ya nu kaawaako ɗo bi ka gamin kuuk goy kuwa ka samaaner ?
13 Asaan ginno waan kaak coon ka samaaner, illa nun *Roŋ gemor di paay min kuwa.
14 Ku iban kadar gin ko elgin dakina, nabi Muusa siytu aal ka hadinner, ŋa caaliig kuwa ka etor ɗo wiktin taat ŋu goyiy ɗo goosiner. Uudin ta ŋa caaliig aal-aka, nun Roŋ gemor oki, ŋu asaan caalindu ka etor ansi.*
15 Ŋu asaan caalin ka etor-ak a gem kaak aamin lotu yaa gase goye ka gaasɗo ɗo uŋji ka Buŋdi.
16 Ka seener, Buŋ elig gee ku duniiner okiɲco nam ŋa tabiriig Roŋji kaak daŋgiro a ay gem kaak aamin loci idiyɗo maala, kar gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo.
17 Buŋ, ŋaar bal tabiriɲ roŋji ɗo duniiner a seriin yaa obiɲ gee, kar gay, ŋa tabirig a ŋaa jiliɲ gee okiɲco.
18 Gem kaak aamin ɗo Roŋ ka Buŋdi, seriin obaagɗo. Kar ŋaar kaak bal aamine loci gay, seriin obig ko, asaan ŋa bal aamine ɗo Roŋ ka Buŋdi kaak daŋgiro.
19 Talu, maman seriin yaa obe gee : portikaw as ɗo duniiner, kar geeŋ gay el gondikaw kat guna, asaan ŋu gina gamin kuuk jookumo.
20 Ka seener gay, gee kuuk gina jookum-ak, ŋuur elgitɗo portikaw ho ŋu ɓaggitiɗo, asaan ŋu rakaaɗo gee yaa taliɲ gaminco kuuk jookum ŋu giniy-akũ.
21 Kar gee kuuk gina riy taat samaane ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ŋuur ɓaa ɗo portikaw, asaan gee yaa tale waraŋ kadar ŋu gina gamin kuuk samaane ɗo uŋji ka Buŋdi. »

Kaawo ɗo bi ka Iisa iŋ Yaaya

22 Min ŋaar-ak, Iisa iŋ maajirnay uctu, ŋu ɗeettu ɗo kiɗ ka Zuude. Ɗo wer-ak, ŋu taaytu ho Iisa *batiziyiy gee.
23 Ɗo wiktin taar-at, Yaaya-Batist sa batiziya gee. Ŋaar gay goy kiɗ ka Enon, moota iŋ Saliim, asaan ɗo wer-ak gin amay dakina. Gee asiiji ho ŋa batiziyiigu.
24 Kar ɗo wiktin taar-at, Yaaya, ŋu bal obiɲ misa daŋaayne.
25 Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya daariɲ teestu meele iŋ *Yuudiɲce rakki ɗo bi ka aadinco. Aadinco-at kaawa ɗo bi ka acindi kaak gem yaa gine *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi.
26 Ɗo wer-ak, maajirna-ak dakiig gas Yaaya ho ŋu ɗiyiiji aman : « Gem kol Tacco, gem kaak goy awalle iŋ kiŋke aar barre ka Zurdan, ŋaar kaak ki kaawinti biy-ak, diŋ ŋa tees kar batiziye gee ho gee okiɲco ɓaa ko loci di. »
27 Yaaya gay telkiico aman : « Gem gediraaɗo gine maan kaak Buŋ balji kaawe.
28 Ku dor di nu kaawko a nun Masiɗo. Kar gay, nun gem kaak Buŋ tabirtu yaaji siyin botiliy.
29 Ku iban di mitik iŋ daatko, yiriy ta ŋuu obe, ŋaar ko mitti ho royay gay, ŋaar goy ɗo serpey, ŋa cokiyiy gaayay, ansi-ak galji. Di nun sa paa di. Nun ko royay ka mitkor. Diŋka-aŋ galilil nec kat ɗo werti.
30 Min yiriyta ɓaayiy iŋ unti, siŋji kuɲji yaa coone ho kunto gay yaa oné. »

Gem kaak asa min kuwa ka samaaner

31 « Ŋaar kaak asa min kuwa ka samaaner, ŋaar pakgig gee okiɲco. Kar ŋaar kaak asa min ɗo kiɗar gay, ŋaar goy ɗo kiɗar di ho ŋa kaawa ɗo bi ka gamin kuuk ɗo adiy ka kiɗar di. Ka seener, ŋaar kaak asa min kuwa ka samaaner, [ŋaar pakgig gee okiɲco.]†
32 Ŋa kaawa ɗo bi ka maan kaak ŋa taltu ho ŋa dortu, kar gay, ginno gem kaak icit kaawoy.
33 Ŋaar kaak icit kaawoy gay gaara kadar Buŋ kaawa seene.
34 Kar gay, ŋaar kaak Buŋ tabirtu gay, ŋaar kaawa kaaw taat Buŋ beriiji, asaan Buŋ berji Ruwwiney okintiti.

* **3:14** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 21.9. † **3:31** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariɲ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

35 Tatte Buŋ, ŋaar elgig Roŋji ho ŋa
berji izinne ɗo gamin okiɲco.
36 Gem kaak aamin ɗo Roŋ ka
Buŋdi, ŋaar gas goye ka gaasɗo. Kar
gay, ŋaar kaak pooc aamine ɗo Roŋ
ka Buŋdi, ŋaar gasaagɗo goye ŋaar-aka.
Kar gay, dapiɲko ta Buŋdi yaa paaye
kaaci. »

4

Iisa kaawa iŋ daatik taat min Samari

1-3 Pariziyenna dortu kadar gee
kuuk aaɗaag Iisa ho kuuk Iisa
*batiziyiy-ak gin dakin pakgig gee
kuuk aaɗaag Yaaya. Ka seener gay,
Iisa ŋaar meeɲjiɗo kat batiziya gee,
illa maajirnay di. Min Iisa doriit
kaaw-at, ŋa uctu min Zuude ho ŋa ictu
botol ta Galile.
4 Ɗo ɓaaɲji, ŋa aaɗ min kiɗ ka
Samari.
5 Hiyya, ŋa ottu ɗo geeger ka Samari
kaak ŋu koliy Sikaar. Geeger-ak
moota iŋ morig kaak Yakuub beriiji
awalle ɗo roŋji Yuusup.
6 Ɗo wer-ak ko, Yakuub ecirtu bee
ka amiydi. Min Iisa iŋ maajirnay ottu
ɗo wer-aka, Iisa rawe. Ampaa ko, ŋa
daktu goy ɗo bi ka beendi. Pat nec ko
yiriyo.
7-8 Wiktin taat Iisa jammiyiy-ak,
maajirnay gay ɓaawco gidiye tee ɗo
geegirdi. Awalle min ŋuu ɗeete,
daatik rakki min kiɗ ka Samari ɓaaw
amay. Ta gasiig Iisa ɗo bi ka beendi-
aka. Ŋa indiit aman : « Beror ja amay,
naa see. »
9 Daatko-at kaawiiji aman : « Kiŋ
kat *Yuudiɲce, kar maman ki in-
diin a naaɲ bere amay, nun taat
*Samariteɲca ? » Sando, Yuudinna iŋ
gee ku Samari gay kaawco ɓagɗo.
10 Iisa telkiitit aman : « Ya ka
iban maan kaak Buŋ beriyo ho ya ka
ibingig ŋaar kaak kaawaake a " beror
amay ", zer kaŋ kat yaan indindu
ho naake bere amay kuuk bera goye
kaak taɓ. »
11 Daatko-at ɗiyiiji aman : « Gem
kol *Rabbiney, bee-aŋ baata aale ho
kiŋ bal gine maan ka itiɲindi. Kar
maman kii gasiɲ amay kuuk bera
goye-aka ?
12 Migini* Yakuub ko berintiŋ bee-
aŋka. Ŋaar meeɲji sa seetu amiyji, yoo
kooginay ho malley oki. Ɗo taɲjiŋ-ak,
kiŋ kat tatik pakgig Yakuub walla ? »
13 Iisa telkiitit aman : « Ya gem kaak
see amay ku beendi-aŋ, ibin yaa obiɲ
pey.
14 Kar gem kaak yaa see amay kuuk
naaji bere gay, ibin obaagɗo pey.
Amay kuuk naaji bere-ak yaaji goye
ar coɲcal kuuk bera goye ka gaasɗo
ɗo uŋji ka Buŋdi. »
15 Daatko-at telkiiji pey aman : «
Gem kol Rabbiney, beror ja amiyjiŋ-
aku a ibin obiinno pey ho nu asiyɗo
pey deese amay min ɗo beendi. »
16 Iisa ɗiyiitit aman : « Ɓaa, kolig
mitke, kar kuu ase. »
17 Taar gay aman : « Nun bal gine
mitko. » Iisa kaawiitit aman : « Way,
ka kaaw seene a ka bal gine mitko-
aŋka.
18 Asaan awalle ka ob miday beey
ho kaak diŋ ku goyiy-aŋ sa, ŋa
mitkenno. Ɗo taar-an ka kaaw seene.
»
19 Hiyya, ɗo wer-ak, ta kaawiiji
aman : « Gem kol Rabbiney, nu tala
kadar kiŋ nabiiɲce.
20 Aginiyni ku Samari abdiy Buŋ
kuwa ka damba-anta, kar kuŋ Yu-
udinna ɗiya a wer ka abdiye Buŋdi,
ŋaar Zeruzaleem. »
21 Iisa telkiitit aman : « Gem kol
yaaco, cokay : wiktin asaw taat ku ab-
diyiigɗo Tatte Buŋ kuwa ka damba-
an di wal Zeruzaleem di. Icit kaawor-
anta.
22 Kuŋ gee ku Samari, ku abdiya
Buŋ kaak ku ibingigɗo. Kar nin Yu-
udinna gay ibingig ja kat ni abdiyiiga,
asaan ŋaar kaak yaa jile gee amil min
ɗo Yuudinnar.
23 Kar gay, wiktin asaw ho diŋ taar
as ko taat gay abaadiner kuuk taɓ yaa
abdiye Buŋ iŋ gelbin rakki ho iŋ botol
ta seener. Asaan Tatte Buŋ, ŋaar raka
a gee yaa abdiyiɲ ansi.
24 Buŋ, ŋaar ruwwine ho ŋuur

* **4:12** 'Migini' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'tanni ka tatko'.

kuuk abdiyaaga, illa ŋuu abdiyiŋ̃ iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ seene. »
25 Daatko-at telkiiji aman : « Nu iban kadar Masi yaa ase, ŋaar kaak Buŋ yaa tabire ŋa asiy jiliŋ̃ gee. Ya ŋa ase, ŋaani gariŋ̃ gamin okiŋ̃co. »
26 Iisa telkiitit aman : « Ŋa nun kaak kaawaake-aŋ ko Masi. »
27 Ɗo wiktin taat ŋa kaawiy pa-ak ko, maajirnay astu min bariye tee. Ŋu ajbiytu ɗo bi kaak ŋa kaawa iŋ daatko. Kar waanco ke bal gedire indiŋ̃ aman : « Ki rakaati maa ? » wala « Maa ki kaawiy iŋ taara ? »
28 Min ŋaar-ak, daatko-at rasig jeliŋgiti, ta ɗeettu ɗo geegirdi ho ta dakiig min gee aman :
29 « Amiloŋ, asoŋ taloŋ ! Gem-aŋ gaarduug gamin okiŋ̃co kuuk nu gintu ! Wal ŋaa gine Masi ga ! »
30 Hiyya, ŋu amiltu, ŋu dakiig gasa.
31 Ɗo wiktin taat ta ɗeettu mine gee, maajirnay ɗiyiiji aman : « Gem kol Tacco, kiŋ okam ɗak maanna tara ! »
32 Ŋaar gay telkiico aman : « Nun gin tee kaak kuŋ ibingigɗo. »
33 Maajirnay kaawiy benannico aman : « Di gem-aŋ, waan iyji tee ga ? »
34 Iisa ɗiyiico aman : « Nun, teendu, illa naa ginin taat ŋaar kaak ŋ̃aamintu rakiyo ho naa gaasin ja tak riy taat ŋa beriidu. »
35 Ŋa ɗiyiico pey aman : « Kaaw agunuw rakki kaawa aman : " Ɗak ko koyin pooɗ di, kar gee yaa seɗe. " Nun gay ɗiyaako a taloŋ ja morgin-aŋku. Koo nee ko, ta raka ko seɗe.
36 Gem kaak seɗaw, ŋaar gasaag ko maan ka yaaji nece ɗo elgol ho ya ŋa ŋ̃umig gamin-aŋku, ŋa ŋ̃umiig ɗo goye ka gaasɗo. Ansii ko, ŋaar kaak luwaw iŋ ŋaar kaak seɗaw, ŋu aaciyiy sawa.
37 An gay kaaw agunuw ta pey, taat ɗiya aman : " Aŋka-aŋ luwaw ho aŋ gay seɗaw. " Taar sa seene.
38 Nu tabiriŋko seɗe ɗo morig kaak ku bal gawniŋ̃ji. Gee ku pey gawinga, kar kuŋ gay tiya tiŋgico. »
39 Ɗo kaaw ta daatkor taat aman : « Gem-aŋ gaarduug gamnar okiŋ̃co kuuk nu gintu », gee dakina kuuk min geeger ka Samari-ak aamintu ɗo Iisa.
40 Wiktin taat gee ku Samari otiiji ɗo Iisa, ŋu kaawiiji a ŋaa baaŋ̃e ŋaa jammiye ɗo werco. Hiyya, ŋa gintu menaw seer iŋ ŋuura.
41 Ɗo wiktin taat Iisa goytu iŋ ŋuura, gee ku Samari dakina pak ku awalle aamintu iŋ Iisa, asaan ŋu dorig meeŋ̃ji kat kaawco.
42 Hiyya, ŋu ɗiyiitit ɗo daatko-at aman : « Diŋ nin aamintu-aŋ ɗo kaaw taat ni dortu min ɗo meeŋ̃ji Iisa. Ni bal aamine ɗo kaaw taŋken di ho ni iban kadar ka seener, ŋaar ko yaa jiliŋ̃ gee. »

Iisa cool roŋ ka tatkaw rakki

43 Min Iisa gin ko menaw seer Samari, ŋa uctu min wer-aka ho ŋa ictu botol ta Galile.
44 Iisa meeŋ̃ji ɗiy aman : « Nabiiŋce, gee karmiygigɗo ɗo darrey ta meeŋ̃ji. »
45 Kar gay, ɗo wiktin taat Iisa ottu ɗo kiɗ ka Galile, gee ku Galile obig samaane, asaan ŋuur sa ɓaaw iidiye iidin ta *Paak Zeruzaleem ho ŋu talig gamin okiŋ̃co kuuk Iisa gintu ɗo iidin-ata.
46 Hiyya, Iisa yeeptu ɗo geeger ka Kana, ɗo wer kaak ŋa newsiig amay maam ku *biŋdi. Geeger-ak sa ɗo kiɗ ka Galile. Ɗo geeger ka Kapernayuum gay gin tatkaw rakki roŋji raɗaw.
47 Wiktin taat tatkaw-ak dortu a Iisa uc min Zuude, ŋa astu gasiŋ̃ji ɗo kiɗ ka Galile. Ŋa marmiliiji ɗo Iisa a ŋa ɓaa cooliŋ̃ roŋji kaak gaay mate.
48 Kar Iisa ɗiyiiji aman : « Ya ku bal tale gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurre ta Buŋdi, kuŋ amniyaaɗo bat ! »
49 Tatkaw-ak wakiliiji aman : « Gem kol Tacco, asor koɗok paa roŋdu yaa mate. »
50 Iisa gay telkiiji aman : « Yeep ko ɗo geriŋ̃, roŋjiŋ, ŋaar cewey ko. » Hiyya, tatkaw-ak aamintu ɗo kaaw ta Iisa ho ŋa yeeptu ɗo geriy.

51 Do yeepiŋji, ŋa ŋ̃aamtu iŋ gay
riyoy kuuk ɓaa gasiŋ̃ji. Ŋu ɗiyiiji
aman : « Roŋjiŋ, ŋaar cewey ko ! »
52 Tatkaw-ak indiigu aman : « Iŋ
maa patira ŋa aawiig zi cewey ? »
Ŋuur gay telkiiji aman : « Duuɗi, iŋ pat
rakki ta yiriyo kat zi ooltu. »
53 Takaŋ̃ mic-ak pakirtu kadar pat
taar-at ko Iisa kaawiiji aman : «
Roŋjiŋ ŋaar cewey ko. » Hiyya,
tatkaw-ak aamintu ɗo Iisa iŋ gee ku
geriy okiŋ̃co.
54 Ŋaar-aŋ maan kaak ajbay ka
seeriŋkar kaak Iisa gintu ɗo kiɗ ka
Galile. Ŋa ginig ɗo wiktin taat ŋa
yeeptu min kiɗ ka Zuude.

5

Iisa cool ruŋgiine

1 Min ŋaar-ak, *Yuudinna iidiya iid-
inco ɗo geeger ka Zeruzaleem ho Iisa
ɓaawtu hadire.
2 Do geeger-ak, gin ɗibir rakki kaak
ŋu koliy ɗibir ka Tamgir. Moota iŋ
ɗibir-ak, gin koriy taat ŋu kolaat Bet-
zaata iŋ kaaw ta *Hebru ho ɗo bit ka
koriyor-at, ŋu siy kellam beeyi.
3 Kellam-ak miin iŋ gee kuuk raɗaw
: noolna, mersina iŋ ruŋgiina. [Gee-
ak era wiktin taat amay ku koriyor
yaa awke.
4 Asaan werin daariŋ̃, *ɗubil
ka Buŋdi paaygiy ɗo koriŋ̃-ata, ŋa
awkigig amay-aku. Kar min gee kuuk
raɗaw, kaak paay awalle di cooliyo,
yoo raɗuway ta maa oki.]*
5 Kar ɗo wer-ak, gin gem rakki kaak
raɗuway gin ko elgin orok subba iŋ
porpoɗ.
6 Iisa taliig gem-ak daŋle ho ŋa dor
kadar raɗuway taay ko, kar ŋa indiig
aman : « Ki raka kii coole walla ? »
7 Gem-ak telkiiji aman : « Gem
kol *Rabbiney, nu bal gine gem kaak
yaan paayin ɗo koriyor wiktin taat
amay awkiyo. Ya nu ɓaa paayen di,
waan ka pey ogirdu ko. »
8 Iisa ɗiyiiji aman : « Diŋ ucu,
maliyit argaŋ̃ ho ɗeettu ! »
9 Hiyya, koɗok di, gem-ak cooltu.
Ŋa maliyiit argay ho ŋa ɗeettu. Sando,
yiriy taar-at gay ta *sabitdi.
10 Min agindaw ku Yuudinnar taliig
gem-aka ho ŋu ɗiyiiji aman : « Hey
kiŋke-aŋka ! Yiriyta-aŋ sabit, kar maa
di ki iciit argaŋ̃ ? Taar-an, *gaanuun
toɗta. »
11 Ŋaar gay telkiico aman : « Gem
kaak coolintu-aŋ ko ɗiydu a naa
maliyin argar ho naa ɗeete. »
12 Agindaw-ak indiig pey aman : «
Ŋaar waa kaawjiŋ pa ? »
13 Kar gem-ak gay ibingigɗo gem
kaak coolga, asaan min Iisa cooliig di,
ŋa uŋjitu ɗatik ta gee kuuk dakin goy
ɗo wer-aka.
14 Kar ba aaro, Iisa dakiig gas gem
kaak ŋa cooltu-ak ɗo *ger ka Buŋdi
ho ŋa ɗiyiiji aman : « Diŋ ki cool ko.
Kar gay, dak ginno pey zunuubinna,
yampa omaayin yaaŋ̃ ase pey pak
taat asjiŋ awalle. »
15 Gem-ak dakiico os ɗo agindaw ku
Yuudinnar a ŋa Iisa kat coolga.
16 Min ŋaar-ak, Yuudinna teestu
taaɓiyiŋ̃ Iisa, asaan ŋa coolig gem-ak
iŋ yiriy ta sabitdi.
17 Iisa gay teesiico ose baati aman :
« Tanni, ŋaar ginaat riyoy yoo yiriyta
ho nun sa gina ar taŋ̃ji-at di. »
18 Do kaawoy taar-an ko, agindaw
ku Yuudinnar bariyiy botol taat ŋuu
deeŋ̃ji, asaan ŋaar bal aaliŋ̃ gaanuun
ka sabitdi di, kar gay, ŋa ɗiy a Buŋ
kat Tacco ho ansi-ak, ŋa gina zi nec iŋ
Buŋ.

Buŋ berji izinne ɗo Roŋji

19 Iisa gay ɗiy pey aman : « Cokiyoŋ,
naako kaawe seene : nun Roŋ ka
Buŋdi, nu gedarro gine maan keedu.
Nu tala gamin kuuk Tanni giniyo,
nun sa giniy ar kuŋ̃ji di. Gamin kuuk
Tanni giniy-ak, nun Roŋji sa gina ŋuur
di.
20 Asaan Tanni ŋaar elgiinu ho ŋa
gaaraadu ay maan kaak ŋa giniyo.
Ŋaadu gaare pey gamin ku aginda pak
ŋuur-aŋku nam kuu ajbiye tak-tak.

* **5:4** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

21 Ka seener gay, Tanni, ŋaar nooya
gee ku mate ho ŋa beriico goye. Ar
taar-at ko, nun kaak Roŋji sa bera
goye ɗo gee kuuk nu rakiyo.
22 Pey Tanni, meeŋji ɗukumaaɗo
seriin ɗo geemir, kar gay, ŋa berdu
izinne ɗo nun Roŋji, naa ɗukume
seriin ɗo geemir.
23 Ansii ko, gee okiŋco yaadu bere
horoomine ar kaak ŋu beriiji ɗo
Tanni. Gem kaak bergiiduɗo ho-
roomine ɗo nun Roŋo, ŋaar bergiijiɗo
ɗo Tanni kaak tabirintu.
24 « Cokiyoŋ, naako kaawe seene
: ya gem kaak cokiya kaawor ho ŋa
aamina ɗo kaak tabirintu, ŋaar gas
ko goye ka gaasɗo. Ŋaar-ak, seriin
obaagɗo. Kar gay, ŋaar aaɗ ko min ɗo
muuti ho ŋa tees ko goye kaak taɓ.
25 Cokiyoŋ, naako kaawe pey seene
: wiktin yaa ase ho taar as ko
taat gee ku mate yaa cokiyin gaayar,
nunu kaak Roŋ ka Buŋdi, ho kuuk
cokiyaata yaa gase goye ka gaasɗo.
26 Asaan ar Tanni beriy goye ɗo
geemir, nun kaak Roŋji sa, ŋa berdu
botol a naa bere goye ɗo geemir.
27 Ho ŋa berdu pey izinne a naa
ɗukume seriin ɗo geemir, asaan nun
*Roŋ gemor.
28 Dakoŋ ajbiyenno ɗo gamin kuuk
nu kaawiiko-aŋku. Wiktin yaa ase
taat gee ku mat okiŋco yaa cokiyin
gaayar
29 ho ŋuu nooye. Gee kuuk gin riy
taat samaane, ŋuur yaa gase goye ka
gaasɗo. Kar gee kuuk gin riy taat
jookum gay, seriin yaa obiŋco.
30 « Nun gediraaɗo gine maan
keedu. Ya nu ɗukuma seriin ɗo
geemir, nu ɗukumaat uudin taat
Tanni ɗiyiidu. Kaaw taat nu
ɗukumta-at, taar ɗo botilti, asaan nu
gina riy taat Buŋ kaak tabirintu rakiy
di, yampa, nu ginno ta meendu di. »

Saadinna ku Iisa

31 Iisa kaawtu pey aman : « Ya nun
meendu di ɗiya a kaawor-an seene,
maman gee yaa ibine a nu kaawa
seene ?
32 Kar gay, gin waan ka pey kat
kaaw bir ho nu iban kadar kaaw taat
ŋa kaawiy-at, taar seene.
33 Kuŋ kat tabirji gee ɗo Yaaya-
Batist ho ŋaar sa kaawko seene bi
kanto.
34 Nun gay, ŋa gemno kat yaa
kaawe bir. Kar gay, ya nu kaawa pa-
ak, nu raka a kuu gase jile.
35 Yaaya, ŋaar goy ar lampa ɗo
geemir ho ŋa ceeriico. Do wiktin taar-
at, portikaw-at berko galal.
36 Kar gay, nun gin saadin kaak
tatik pakgig Yaaya. Ka seener, riy
taat Tanni beriidu ho taat nu giniy-at,
taar ko saadiner ho ta gaara kadar ŋa
Tanni kat tabirintu.
37 Ho Tanni kaak tabirintu sa,
meeŋji saadiner. Kar kuŋ gay
bal ɗorin kaawoy ho ku bal talin
wijeeney bat.
38 Ku icgitɗo kaaw ɗo kayko, asaan
ku bal aamine iŋ nun kaak ŋa tabirtu.
39 Ku el garkiye ɗo Kitamner a kuu
gase baati, asaan ku pakira kadar an-
sii di kuu gase botol taat yaako iyiŋko
ɗo goye ka gaasɗo. Sando, Kitamne-
an sa kaawa bi kanto di.
40 Kar gay, ku rakaaɗo ase lotu a
naako bere goye ka gaasɗo.
41 « Nun-aŋ barayɗo oziliik ta asa
min ɗo geemir.
42 Nun ibingiko. Nu iban tak kadar
ku elgigɗo Buŋ min ɗo aditko.
43 Nun as asaan Tanni kat tabirintu
ho ku pooc obindu. Kar gem kaak as
iŋ ta kaay di gay, ku obaaga.
44 Ku el ozile ziŋkiko, kar gay, ku
barayɗo oziliik taat asa min ɗo Buŋdi.
Kar di maman kuu aamine lotu ?
45 Dakoŋ moyenno a nun kat naako
sakkiyiŋko ɗo Tanni. Ŋaar kaak yaako
sakkiyiŋko gay, ŋa Muusa kaak ku
diytu gelbinko.
46 Zer, ya ku aamin ka seener iŋ
Muusa, nec kuun aaminindu oki,
asaan ŋaar siir ɗo bi kanto ko.
47 Kar gay, ya ku amnayɗo iŋ taat
Muusa siirtu, maman kuu aaminin
kaawor ? »

6

Bere ka teendi ɗo gee alip beey (Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Luk 9.10-17)

1 Min ŋaar-ak, Iisa aaltu barre ka
Galile, ŋaar di ŋu koliy oki barre ka
Tiberiyaad.
2 Gee dakina aaɗiiga, asaan ŋu tal
gamin kuuk ajbay ŋa giniy ɗo wiktin
taat ŋa cooliy gee kuuk raɗaw.
3 Iisa coktu ka dambar iŋ maajir-
nay ho ŋu goytu.
4 Ɗo wiktin taar-at, iidin ta *Yu-
udinnar taat ŋu koliy Paak gaay ko.
5 Kar Iisa jaaltu kaay ho ŋa taltu
kadar gee dakina asaaji. Hiyya, ŋa
indiig Pilip aman : « Momoŋ ga gii
gidiye tee kaak yaa nece ɗo gee-aŋ
okiɲco ? »
6 Iisa kaawiy pa-ak, asaan ŋa raka
geciɲ Pilip di. Yampa, ŋa iban ko
maaɲ kaak ŋaa gine.
7 Pilip gay telkiiji aman : « Gee-
aŋ, gurus ka eel ta gee miy seer sa
necaaɗo yaaco gidiye tee, ya ay gem
di yaa okume maan kapak kapak oki.
»
8 Min maajirnay, rakki kaak ŋu
kolaag Andre, siŋji ka Simon Piyer
ɗiyiiji ɗo Iisa aman :
9 « Mic rakki goy anne kaak gin
mappa beey ka oorze* ho iŋ boos
seera. Kar ŋuur-aŋ gay yaa nece maa
ɗo gee kuuk dakin-aŋku ? »
10 Iisa kaawiico ɗo maajirnay aman
: « Ɗiyoɲco ɗo gee-aŋ a ŋuu goye keɗer.
» Kar ŋu goytu. Wer-ak gin gaɲ ka
balaɲ dakina. Gee-ak yaa nece alip
beey†.
11 Hiyya, Iisa sokiig mappa-aka, ŋa
jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa deltu
barkin ɗo Buŋdi. Kar ŋa pirsiiga ho
ŋu ɗeeɗiicog ɗo gee kuuk goy keɗer-
aku. Kar pey, Iisa sokiig boos-aku, ŋa
barkiyiigu ho ŋuur oki, ŋa ɗeeɗiicog
ar ka mappar-aka. Okiɲco, ŋu teetu,
ŋu aaytu.
12 Min ŋu tee aaye, Iisa ɗiyiico ɗo
maajirnay aman : « Ŋumoŋ tee ka
ɗak-aŋka, dakoŋ rasenno maan keɗer.
»
13 Hiyya, ŋu sokiig mappa ka ɗake
nam ŋu miin girdin orok iŋ seer min
ɗo mappa ka beey-ak di.
14 Min gee-ak taltu maan ka ajbay
kaak Iisa gintu-ak, ŋu ɗiytu aman : «
Way ! Gem-aŋ nabiiɲce ka seener.
Ŋaar ko kaak ŋu ɗiytu awalle a ŋaa ase
ɗo duniiner. »
15 Kar Iisa uctu ho ŋa etirtu pey
keeji ka dambar, asaan ŋa ibin ko
kadar gee-aŋ raka obiɲji ŋuu darjiyiɲ
sultan.

Jiwi kuuk ka amiydi (Matiye 14.22-27, Maark 6.45-52)

16 Iŋ maako, maajirnay ku Iisa
ɓaawtu ɗo bi ka barrer.
17 Ŋu daktu ɲep markaba a ŋuu
aaniye geeger ka Kapernayuum aar
barrer. Ɗo wiktin taar-at, wer aando
ko, kar Iisa bal jorkiɲco misa.
18 Kar us dakina paaytu ho ŋa
abiriy ɗo amiydi nam amay awka
dakina.
19 Min maarjirna-ak ɗeet ko serek
ta kilomeetir beey wal bijigiy, ŋu
taliig Iisa asaaco moota ɗo markabco.
Ŋa jaawa ka amiydi. Ɗo wer-ak, ko-
law obiigu.
20 Iisa gay ɗiyiico aman : « Ŋa
nunun di, dakoŋ ginenno kolaw. »
21 Zer maajirnay-ak rak iciɲ Iisa
ɗo markabco, kar tala kar ŋa ɗooy
ko keɗer, ŋu ot ko ɗo wer kaak ŋu
ɓaayiyo.

Iisa ar tee kaak gee tiyo

22 Ka kawtinti, gee kuuk ɗak aar
barrer-ak pakirtu kadar awalle gin
markab rakki di ɗo wer-aka ho ŋu
iban kadar Iisa bal ɲepe iŋ maajirnay
ɗo markab-aka, ŋuur ɗeet keeco di.
23 Ba aar, markabin ku pey uctu
min geeger ka Tiberiyaad. Ŋu asiig
gas gee ɗo bi ka barrer, ɗo wer kaak
*Rabbin Iisa deltu barkin ɗo Buŋdi ho
ŋa beriico tee.
24 Min gee-ak taltu kadar Iisa iŋ
maajirnay ginno ɗo wer-aka, ŋu
ɲeptu markabna ho ŋu aaniytu
Kapernayuum, ŋu ɓaayiy bariyiɲji.

* **6:9** 'mappa beey ka oorze' : Oorze-ak, ŋa gaɲ ar *geme. † **6:10** 'alip beey' : Daaɗ iŋ koogin gay ŋu bal osiɲco.

25 Ŋu dakiig gas Iisa aar barrer ho
ŋu indiig aman : « Gem kol Tacco, kiŋ
as anne kimin ? »
26 Iisa telkiico aman : « Cokiyoŋ,
naako kaawe seene, ku bariyin sa,
asaan nu berko tee ku aaytu. Yampa,
ku bariyginno, asaan ku ibin ko
baaco ta gamin kuuk ajbay nu gintu.
27 Nu kaawaako a zeeɗoŋ, kuu gase
tee kaak taayaw ho kaak bera goye
ka gaasɗo. Yampa, dakoŋ zeeɗenno
ɗo tee kaak taayɗo. Tee kaak taayaw-
ak, ŋa nun *Roŋ gemor ko kaak yaako
beriɲji, asaan Tanni Buŋ berdu maan
kaak gaara kadar nu gin izinne min
loci. »
28 Ŋuur gay telkiiji aman : « Nii gine
maman a nii necin taat Buŋ rakiyo ?
»
29 Iisa telkiico aman : « Riy taat
Buŋ rakiy-at, illa kuu aamine iŋ nunu
kaak ŋa tabirtu. »
30 Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Ya ki
raka nii aamine iŋ kiŋke-ak, gaarni ja
maan kaak ajbay kaak gaara kadar
Buŋ kat tabiriɲciŋ. Kiini gine maa ?
31 Awalle, ɗo wiktin taat aginiyni
goyiy ɗo goosiner, ŋu tee tee kaak ŋu
koliy " maan "‡. Ansii ko, ŋu siirtu
ɗo Kitamner aman : " Buŋ berco tee
kaak asa min kuwa ka Buŋɗi. " »
32 Iisa telkiico aman : « Cokiyoŋ,
naako kaawe seene, ŋa Muusaɗo kat
berko tee kaak asa min kuwa ka
Buŋɗi, ŋaar kaak beraako tee kaak taɓ
gay, ŋaar Tanni.
33 Asaan tee kaak Buŋ beriyo, ŋaar
ko kaak asa min kuwa ho bera goye
ɗo geemir. »
34 Kar gee-ak kaawiiji aman : « Gem
kol Tacco, kun kawta, berguwaani
tee ŋaar-aka. »
35 Kar Iisa kaawiico aman : «
Tee kaak bera goye kaak taɓ-ak, ŋa
nun ko. Gem kaak as lotu, mey
diyaagɗo, ho ŋaar kaak aamin lotu,
ibin diyaagɗo tak-tak.
36 Nun kaawkoŋ ko a ku talintu, kar
ku bal aamine.
37 Ay gem kaak Tanni beriidu
yaadu ase, ho ŋaar kaak asaadu, nu
poocaagɗo bat.
38 Nu poocaagɗo-ak, asaan ya nu
paay min ka samaaner, nu paay a
naa gine riy ta ŋaar kaak ɲaamintu.
Yampa, nu bal paaye a naa gine riy
taat nu rakiy di.
39 An ko riy taat ŋaar kaak ɲaamin
rakiyo : min ŋuur kuuk ŋa beriidu, nu
rawtaaɗo rakki minninco, kar gay, ɗo
yiriy ta ba aaro, illa naa nooyiɲco min
ɗo muuti.
40 Ka seener, an ko taat Tanni
rakiyo : ay gem kaak talin nun Roŋo
ho kaak aamin iŋ nunu yaa gase goye
ka gaasɗo, ho nun gay, naa nooyiɲji
ɗo yiriy ta ba aaro. »
41 Min ŋaar-ak, *Yuudinna teestu
osiɲ Iisa asaan ŋa kaaw aman : « Nun
tee ɲkaak paay min ka samaaner. »
42 Ŋuur gay ɗiytu aman : « Gem
ŋaar-aŋ, ŋa Iisa, roŋji ka Yuusup-ak
ɗoo di ? Gi ibingig kuɲ tacco iŋ yaaco.
Maman ŋa kaawiy diŋka a ŋa paay
min ka samaaner ? »
43 Kar Iisa gay telkiico aman : «
Dakoŋ osenno benanniko.
44 Waan gediraaɗo yaadu ase ya
Tanni kaak ɲaamintu baldu iyiɲji.
Ho ŋaar kaak asaadu gay, naa
nooyiɲji ɗo yiriy ta ba aaro.
45 Do makaatamna ku nabiinnar,
ŋu kaaw aman : " Buŋ yaa ɓildiɲ gee
okiɲco. "§ Ay gem kaak cokiya kaaw
ta Buŋɗi ho ica kaawoy yaa ase lotu.
46 Ginno bat gem kaak talig Buŋ,
illa ŋaar kaak as min ɗo Buŋɗi keeji di
talga.
47 « Cokiyoŋ, naako kaawe seene :
gem kaak aamina lotu gay, ŋaa gase
goye ka gaasɗo.
48 Nun ko tee ka bera goye.
49 Aginiyko tee tee kaak ŋu koliy
maan ɗo goosiner, kar iŋ taar-at sa,
ŋu mattu di.
50 Kar gay, ya gem tiya tee kaak
paay min ka samaaner-ak, ŋa
mataaɗo.
51 Nun ko tee kaak paay min ka
samaaner ho kaak bera goye. Gem
kaak tiya tee ŋaar-aŋ yaa gase goye ka

‡ **6:31** 'maan' : Ŋa tee kaak Buŋ bertu ɗo gee ku Israyeel ɗo goosiner (Ekzood 16.13-15). § **6:45** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 54.13.

gaasɗo. Tee kaak naa bere-aŋ, ŋaar zir ka meendu. Naa beriŋ̃ji-ak a gee ku duniiner yaa gase goye kaak taɓ. »

52 Min ŋa kaawtu pa-ak, *Yuudinna teestu leese benannico aman : « Maman gem-aŋ kaawiy a ŋaate bere ziy kat gii tee ? »

53 Iisa telkiico aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene, nun *Roŋ gemor, ya ku tiyaagɗo zir ho ku siyaagɗo baarir, ku gasaagɗo goye kaak taɓ-aka.

54 Gem kaak tiya zir ho siya baarir, ŋaar yaa gase goye ka gaasɗo, ho nun gay, naa nooyiŋ̃ ɗo yiriy ta ba aaro.

55 Asaan zir, ŋaar tee kaak taɓ, ho baarir sa, ŋuur see kaak taɓ.

56 Gem kaak tiya zir ho siya baarir-ak, ŋaar yaa goye iŋ nunu ho nun sa yaa goye iŋ ŋaara.

57 Tanni kaak ŋ̃aamintu, ŋaar goy mento ho nun sa goy ɗo saan taŋ̃ji. Ampaa ko, ŋaar kaak tiya zir yaa gase goye ɗo saan tanto.

58 Ŋaar-aŋ ko tee ka taɓ kaak paay min ka samaaner. Ŋa arro tee kaak aginiyko teetu, kar ŋu mattu di. Gem kaak tee tee ŋaar-aŋ, ŋaa gase goye ka gaasɗo. »

59 Iisa kaawiig kaawnay-aŋ ɗo geeger ka Kapernayuum wiktin taat ŋa ɓildiy gee ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar.

Dakin min gee ku aaɗaag Iisa rasga

60 Min maajirnay dortu kaaw taat Iisa kaawtu-at, daariŋ̃co ɗiytu aman : « Kaaw-an taar raɗ̃ aale. Waa yaa ooyinti ? »

61 Iisa gay iban tak kadar maajirnay leesa benannico. Kar ŋa kaawiico aman : « Kaawor-an erwig aditko walla ?

62 Kar di, kuu gine maman wiktin ta kuun talin nun *Roŋ gemor naa yeepe ɗo wer kaak nu paaytu-aka ?

63 Taar Ruwwin ta Buŋdi ko taat bera goye. Gem keeji di gediraaɗo gine maanna. Kar gay, kaawin kuuk nu kaawiiko awalle-ak, ŋu asa min ɗo Ruwwiner ho ŋu bera goye.

64 Kar gay, ɗo ɗatikko, goy gee ku aamanno. » Iisa gay ibingig ko min ɗo teesindi, ŋuur kuuk bal aamine iŋ ŋaara ho ŋaar kaak asa gaariŋ̃ji ɗo adiney oki.

65 Iisa kaawiico pey aman : « An ko kaaw taat nu kaawiiko min awalle : ya Tanni Buŋ bal bere botol ɗo gemor, gem gediraaɗo yaadu ase. »

66 Min ŋaar-ak, dakin min gee ku aaɗaag Iisa rasiiga, ŋu pooctu aaɗiŋ̃ji.

67 Kar Iisa indiig maajirnay ku orok iŋ seera aman : « Kuŋ sa rakaan rasindu walla ? »

68 Simon Piyer telkiiji aman : « Gem kol Tacco, nin-aŋ gay, nii aaɗe pey waa ? Kiŋke-aŋ ko kaak kaawa kaaw taat bera goye ka gaasɗo.

69 Ni iban ho ni aamina kadar kiŋke-aŋ ko kaak Buŋ doɓtu ho ŋa ŋ̃aamtu. »

70 Iisa gay telkiico aman : « Ŋaar nun ko kaak doɓiŋko, kuŋko kuuk orok iŋ seer-aŋku. Kar gay, min-ninko, rakki, ŋaar seetanne. »

71 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka Zuudas, roŋji ka Simon Iskariyoot. Ŋaar sa min ɗo maajirnay ku Iisa kuuk orok iŋ seera ho ŋaar ko kaak asaaji isine ɗo Iisa.

7

Iisa yeep Zeruzaleem ɗo iidiner

1 Min ŋaar-ak, Iisa uctu jaawe ɗo kiɗ ka Galile. Ŋa rakaaɗo ɓaawe ɗo kiɗ ka Zuude, asaan *agindaw ku Yuudinnar bariyaaga a ŋuu deeŋ̃ji.

2 Ɗo wiktin taar-at, iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy Tabernaakile as ko moota.

3 Kar siŋtay ku Iisa ɗiyiiji aman : « Uc ɓaa ɗo kiɗ ka Zuude, asaan anner kat maajirnaŋ̃ sa yaa tale riy taat ki giniyo.

4 Ya gem kaak raka a siŋji yaa ale, ŋaar ginaaɗo gamin iŋ cigile. Kiŋ gina gamin kuuk ajbay, ŋaar-ak samaane. Ginig gamin-aŋ ɗo uŋco ka gee okiŋ̃co, ansii kat, ŋuuŋ̃ ibine. »

5 Ka seener, maaniico siŋ̃tay ku Iisa din sa aamanno iŋ ŋaara.

6 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Wiktin taat naa ɓaawe bal nece misa. Ya lokoŋ gay, taar samaan ko !

7 Gee kuuk ɗo kiɗ-aŋ, ŋuur
poocaakonno. Kar gay, ŋu oyaanno
nunu, asaan nu kaawaaco seene ɗo bi
ka gamin kuuk samaanno ŋu giniyo.
8 Kuŋ ɓaaŋ ɗo iidin-anta. Nun gay
ɓaaɗo misa, asaan wiktiner bal nece
misa. »
9 Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋa ɗaktu
ɗo kiɗ ka Galile.
10 Wiktin taat siŋtay ku Iisa ɗeettu
ɗo iidin-at, ŋaar oki ɓaawtu iŋ cigile,
ŋa bal gaare ziy.
11 Ɗo wiktin taat gee iidiyiyo, agin-
daw ku Yuudinnar bariyiiga ho ŋu
indiy aman : « Ŋaar kat moo ? »
12 Gee dakina kuuk hadir ɗo iidin-
at meeliy benannico ɗo bi ka Iisa.
Daariŋ kaawa aman : « Gem-aŋ, ŋaar
selleŋ. » Kar daariŋ gay ɗiya aman :
« Ŋa caaciya gee. »
13 Kar gay, ŋu semsuma di, asaan ŋu
gina kolaw paa agindaw ku Yuudin-
nar yaa doriŋ kaawinco-aku.
14 Ɗo wiktin taat iidin-at ottu ɗatko,
Iisa uŋjitu ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋa
teestu ɓilde gee.
15 Gee ku cokiyaaga-ak ajbiytu ho
ŋu ɗiytu aman : « Maman gem-
aŋ ibiniy gamin dakina, kar ŋa bal
garkiyen di ? »
16 Iisa gay telkiico aman : « Garaan
taat nu garkiyiiko-an, taar asɗo min
ɗo meendu, kar gay, ta asa min ɗo
Buŋ kaak ŋaamintu.
17 Ya gem raka gine maan kaak Buŋ
rakiyo, ŋaa ibine ya ɓildindu-aŋ asa
min ɗo Buŋdi wal nu garkiya gee iŋ
kaar ka meendu di.
18 Ya gem kaak garkiya iŋ kaay ka
meeŋji di, ŋaar raka a siŋ ku meeŋji
yaa ale. Kar gem kaak gina riy a siŋ
ku ŋaar kaak tabirga yaa aleŋ gay, ŋa
kaawa seene ho ŋa ginaat riyoy iŋ
botilti.
19 Ŋaar Muusa ko kaak berko
*gaanuun, kar minninkoŋ gay, ginno
gem rakki oki kaak karmiyaaga. Pa-
ak gay, maa di ku rakiin deendu ? »
20 Gee-ak telkiiji aman : « Ki gin
aariɗ ɗo kaaŋ wal maman ki kaawiy
a ni rakaaŋ dee ? »
21 Iisa kaawiico aman : « Nun gin
maan rakki di ho okiŋko ku ajbiytu.
22 Muusa kaawko a kuu *ɗukumguwe
seloŋo ɗo kooginko kuuk miday. Kar
maanna-aŋ, ŋa Muusaɗo kat teesga,
ŋu aginiyji. Iŋ taar-at ko, yiriy ta
sabitdi sa, ku ɗukuma di seloŋo.
23 Ya yiriy ta sabit oki, ku ɗukuma
seloŋo ɗo gemor ho ku niggigɗo
gaanuun ka Muusa, maa di ku
dapiŋiidu ya nu cool gem ɗo yiriy ta
sabitdi ?
24 Dakoŋ obenno rikimit ɗo maan
kaak gee taliy di. Kar gay, pakiroŋ ɗo
botol ta seener. »
25 Min gee kuuk goy Zeruzaleem,
daariŋ kaawtu aman : « Ŋa ŋaar-aŋ
ɗoo koŋ kaak ŋu bariyiy a ŋuu deeŋji-
aka ?
26 Taloŋ ! Di ŋaar ɗoo ko kaawa
pey ɗo ɗatik ta geemir-aŋka ? Kar
aginduwte kaawgijiɗo maanna-aŋ
gay maa ? Di wal ŋu ibinig ko kadar
ŋa ŋaar ko Masi kaak Buŋ doɓtu ?
27 Zer, ŋaar-aŋ gay, gee ibingig
aginiyji. Kar gay, Masi kaak Buŋ yaa
tabire-ak, gee ibinaaɗo wer kaak ŋaa
ase. »
28 Kar ɗo wiktin taat Iisa garkiyiy
gee ɗo ger ka Buŋdi-ak, ŋa kaawtu
raɗa aman : « Aŋ kat ku ibingin taɓi
? Ku iban wer kaak nu asiyo walla
? Nun bal ase iŋ ta kaar di. Kar
waan kaak tabirintu-aŋ gay, ŋaar ka
amaanner ho kuŋ ibingigɗo.
29 Nu ibingiga, asaan nu asa min ɗo
weriy ho ŋaar ko kaak tabirintu. »
30 Hiyya, ŋu teestu bariye botol taat
ŋuu obiŋji, kar ŋu bal gedire asaan
wiktiney goy misa.
31 Min ŋaar-ak, gee dakina aamintu
iŋ ŋaara ho ŋu kaawiy aman : « Ya
Masi ase-ak, ŋaa gine gamin kuuk
ajbay pak ŋuur kuuk gem-aŋ gintu
walla ? »

Pariziyenna raka obiŋ Iisa

32 Wiktin taat *Pariziyenna dortu
gee semsuma ɗo bi ka Iisa, ŋuura iŋ
agindaw ku gay satkiner, ŋu ŋaamtu
gee a ŋu ɓaa obiŋ Iisa.
33 Iisa gay kaawtu aman : « Nun goy
pey iŋ kuŋko ɗo wiktin sooɗa, kar kat
naa yeepe gasiŋ ŋaar kaak tabirintu.

34 Kuun bariyindu ho ku gasaanno,
asaan ku gediraaɗo ɓaawe wer kaak nun, naa ɓaawe. »
35 *Yuudinna teestu kaawe benannico aman : « Ŋaar ɓaa momoŋ ga nam gee gasiigɗo kare ? Wal ŋa ɓaa wer kaak Yuudinna goyiy iŋ Grekna, wal ŋa ɓaa ɓildiɲ Grekna ɗoo walla ?
36 Ŋa kaawiite aman : " Kuun bariyindu ho ku gasaanno, asaan ku gediraaɗo ɓaawe wer ka nun, naa ɓaawe. " Kar kaawoy-an gay raka kaawe maa ? »

Amay kuuk bera goye ɗo geemir

37 Yiriy ta gaase ka iidiner, taar yiriy ta yaarko. Yiriy taar-at ko, Iisa peytu ɗatik ta geemir ho ŋa teestu kaawe raɗa aman : « Ya gem kaak ibin diyaaga, illa ŋaadu ase ho ŋaa see.
38 Ŋaar kaak aamin iŋ nunu, ar ŋa gas od ta amiydi ɗo gelbiney. Ampaa ko, amay kuuk bera goye yaa gaɗe min ɗo gelbiney ar taat ŋu kaawtu ɗo Kitamner. »
39 Wiktin taat Iisa kaawtu pa-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka Ruwwin ta Buŋdi taat gee kuuk yaa aamine iŋ ŋaara yaa gase. Sando, wiktin taar-at, Ruwwin-at bal ase misa, asaan Iisa, Buŋ bal darjiyiɲ misa.

Gee meela ɗo bi ka Iisa

40 Min gee dorig kaawin-ak, daariɲ ɗiytu aman : « Gem-aŋ, ŋaar Nabiiɲce kaak taɓ kaak ŋu kaawtu awalle a ŋaa ase-aka. »
41 Daariɲ gay kaawtu aman : « Ŋaar ko *Masi ka̰ak Buŋ doɓtu. » Kar daariɲ gay ɗiytu aman : « Masi ke amilaaɗo min kiɗ ka Galile,
42 asaan ŋu kaaw ɗo Kitamner kadar Masi yaa amile min baa ta Dawuud ho ŋaa ase min Beteleyem, geeger ka Dawuud. »
43 Ansii ko, gee meeltu benannico ɗo bi ka Iisa nam ŋu eertu.
44 Daariɲco raka obiɲ Iisa, kar gay, ŋu bal gedire.
45 Gee kuuk ŋu ŋaamtu a ŋuu obiɲ Iisa yeeptu ɗo wer kaak agindaw ku gay satkiner iŋ *Pariziyenna goyiyo. Kar agindaw-ak indiig aman : « Maa di ku obgigɗo Iisa ? »
46 Ŋu telkiico aman : « Ginno gem kaak yaa gedire kaawe ar kaawin kuuk Iisa kaawtu aŋkure. »
47 Kar Pariziyenna ɗiyiico aman : « Kuŋko-aŋ oki, ŋa rawtiŋkoŋ ko ?
48 Min ginte Pariziyenna, ginno rakki kaak aamin iŋ Iisa, yoo aginduwte oki.
49 Ŋuur kuuk aamin iŋ Iisa-ak, ŋuur ibingigɗo *gaanuunte. Ŋuur gee kuuk surpiye ! »
50 Nikodeem oki goy iŋ Pariziyenna-aku. Ŋaar ko kaak yiriy rakki dakig gas Iisa. Ɗo wer-ak, ŋa uctu ho ŋa kaawiico ɗo Pariziyenna-ak aman :
51 « Gaanuunte ɗiya a gi gediraaɗo obe gemo iŋ taar-anta ! Illa ya gi dor ja min ɗo biy ho gi ibin maan kaak ŋa gintu. »
52 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋaar kiŋ sa min Galile wal maa ? Garkay ja ɗo Kitamner kat kii ibine kadar nabiiɲce amilaaɗo bat min Galile. »
[
53 Min ŋaar-ak, ŋu totirtu, ay gem di ɗeettu ɗo geriy.

8

Daatik taat kokina mitik kara

1 Kar Iisa gay uctu, ŋa coktu ka koot ka Olibiyennar.*
2 Kar ka kawtinti iŋ kawtir kawtira, ŋa yeeptu, ŋa uɲjitu ɗo *ger ka Buŋdi ho gee okiɲco asig gasa. Ŋa goytu ho ŋa teestu ɓildiɲco.
3 Hiyya, agindaw ku gaanuundi iŋ *Pariziyenna obtu geem taat kokina mitik kara. Ŋu iyiit ɗatik geemir ɗo uɲji ka Iisa.
4 Kar ŋu kaawiiji ɗo Iisa aman : « Gem kol Tacco, talu, ni obit geem-an kokina mitik kara.
5 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Muusa siirtu ɗo *gaanuunte a geem taat gina ansi-ak, ŋuu zeerin iŋ dambay nam ŋuu deenti. Kar kiŋ gay, kaawoɲ maa ? »
6 Ŋu indiig pa-ak, asaan ŋu rakiy a ŋaa dee jookumo, ansii kat, ŋuu

* **8:1** 'koot ka Olibiyennar' : Koot-ak, ŋu koliig pa-ak, asaan ŋa gin et dakina kaak ŋu koliy Olibiye.

gase botol taat ŋuu obiŋji. Iisa gay onig kaay ho ŋa teestu siire iŋ perney keɗer.
7 Ŋu wakiliy wakiliy inde, kar Iisa jaaltu kaay ho ŋa kaawiico aman : « Minninko, kaak ginno zunuubinna, ŋa ic dambi awalle ho ŋa zeerta. »
8 Kar ŋa ontu pey, ŋa teestu siire pey keɗer.
9 Min ŋu dortu pa-ak, ŋu teestu amile rakki rakki, min jaminna yoo ku ŋaaɗa, ɗak ko Iisa keeji di iŋ daatik taat pey ɗatko-ata.
10 Kar Iisa jaaltu pey kaay, ŋa indiit daatko-at aman : « Ŋu moon di gee kuuk obiŋke-aku ? Moon di kuuk sakkiyiŋke-aku ? »
11 Ta telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, ginno yoo gemo. » Ŋaar gay telkiitit aman : « Nun sa naake rasiŋke. Ɓaa ho dak ginenno pey zunuubinna. »]†
12 Iisa kaawiico pey ɗo gee ku cokiyaaga-ak aman : « Nun ko portikaw ta duniiner. Ŋaar kaak aaɗaanu jaawaaɗo ɗo gondikor, kar gay, ŋaa gasin portikaw taat bera goye. »
13 *Pariziyenna kaawiiji aman : « Ki kaawa ɗo bi ka meeŋjiŋ di, ansi-ak, kaawoŋ, gee icaatɗo. »
14 Iisa gay telkiico aman : « Ya nun kat kaawa ɗo bi ka meendu sa, kaawor, taar ka seener, asaan nun iban wer kaak nu asiyo ho wer kaak nu ɓaayiyo. Kar kuŋ gay ibanno wer kaak nu asiyo ho kaak nu ɓaayiyo.
15 Kuŋ ɗukuma seriine ar taat gee giniy di. Nun gay ɗukumaaɗo seriin ansi.
16 Ya nun kat diya kaaw gay, tanto seene, asaan nun keeduɗo, kar gay, iŋ Tanni kaak tabirintu-ak, nin sawa.
17 Ɗo *gaanuunko, gee garkiyaat kaaw taat kaawa aman : " Ya kaaw ta saadinna seer as werti rakki, kaaw-at ka seener. "‡
18 Nun kaawa ɗo bi ka meendu di ho Tanni kaak tabirintu sa kaawa ɗo bir. »
19 Gee-ak indiig Iisa aman : « Takkoŋ gay goy momo ? » Ŋaar gay telkiico aman : « Wala ku ibinginu, wala ku ibingig Tanni. Ya ku ibinginu, ku ibingig Tanni oki. »
20 Iisa kaawiig kaawnay-aŋ wiktin taat ŋa ɓildiy gee ɗo ger ka Buŋdi, moota iŋ wer kaak gee beriy maan ɗo Buŋdi. Kar ŋu bal obiŋji, asaan wiktiney goy misa.

Iisa ko kaak goya

21 Iisa kaawiico pey aman : « Nun, naa ɗeete. Ya nu ɗeete, kuun bariyindu, kar gay, ku gasaanno, kuu mate iŋ zunuubinniko. Ku gediraaɗo ɓaawe wer kaak nu ɓaayiyo. »
22 *Agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico aman : « Ŋa kaawiy a gee gediraaɗo ɓaawe wer kaak ŋa ɓaayiy-aŋ, ŋa raka dee ziy walla ? »
23 Iisa telkiico aman : « Nun asa min kuwa, kar kuŋ gay min keɗer. Kuŋ min ɗo duniin-anta, kar nun gay min ka samaaner.
24 Iŋ taar-an ko, nu kaawiiko aman : " Ku asa mate iŋ zunuubinniko. " Ka seener, ya ku aaminaaɗo kadar 'nun kaak goya'§, ku asa mate iŋ zunuubinniko. »
25 Kar ŋu indiig aman : « Kiŋke waa ? » Iisa telkiico aman : « Min awalle, nu kaawko a maa ?
26 Nu gin kaawin dakina ɗo bi kaŋko ho naako deeŋco. Nu gaara ɗo duniiner kaawin kuuk ŋaar kaak tabirintu beriidu di, ho ŋaar gay kaawa seene. »
27 Gee-ak, ŋuur bal ibine kadar ŋa kaawiico ɗo bi ka Tacco Buŋ.
28 Ampaa ko, Iisa kaawiico aman : « Wiktin taat ku asiy jaalindu, nun *Roŋ gemor, ku asiy ibine kadar 'nun kaak goya'. Ku asiy ibine pey kadar riy taat nu giniy-an, ta meenduɗo, kar gay, nu kaawaako taat Tanni Buŋ gaariidu.

† **8:11** Wer ka gase kaawor 7.53–8.11 ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. ‡ **8:17** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19.15. § **8:24** 'nun kaak goya' : Siŋ ŋuur-aŋ gaara siŋ ku Buŋdi ɗo Jamaw ta Awalle (Ekzood 3.14-15).

29 Ŋaar kaak tabirintu goy iŋ nunu. Ŋa balnu rasin keedu, asaan nu gina doo maan kaak ŋa elgiyo. »
30 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee dakina aamintu iŋ ŋaara.

Horrina iŋ ɓerrina

31 Kar ɗo *Yuudinna kuuk aamin iŋ ŋaar-ak, Iisa kaawiico aman : « Ya ku obit kaawor-an bombo, kuu kuuniye maajirnar kuuk taɓ.
32 Ku asiy ibine seen taat kaawa ɗo bi ka Buŋdi ho seen-at yaako giniŋko horrina. »
33 Ŋu telkiiji aman : « Nini min tamba ta Ibraayim ho ni ɓerrinno bat ku gemor. Maman ki kaawiy a nii gine horrina ? »
34 Iisa gay telkiico aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene : ay gem kaak gina zunuubinna, ŋaar ɓerre ka zunuubinnar.
35 Ɓerre-ak, ŋaar kuunayɗo roŋ ka geero, kar gay, roŋ ka geer-ak goy roŋ ka geer di.
36 Ya Roŋ ka Buŋdi kat imilaako min ɗo ɓerriŋkaw, ku asa kuuniye horrina ka seener.
37 Nu iban kadar ku amil min tamba ta Ibraayim. Kar ku rakaan deendu asaan ku poocit kaawor.
38 Nun kaawaako maan kaak Tanni gaariidu. Kar kuŋko gay gina taat takko kaawiiko. »
39 Ŋu telkiiji aman : « Nin, tanni, ŋaar Ibraayim. » Kar Iisa kaawiico aman : « Ya ka seener, kuŋ koogin ku Ibraayim-ak, kuu gine ar taat ŋa gintu.
40 Diŋ gay, ku rakaan deendu. Maa di ? Ku rakiin deendu-aŋ, asaan nu kaawaako seen ta Buŋdi. Ibraayim, ŋaar ginno tak-tak maan ar ŋaar-aŋka !
41 Kuŋko, ku gina gamin kuuk takko giniy di. » Ŋuur gay telkiiji aman : « Nin buuminno, tanni, ŋaar rakki di, ŋaar ko Buŋ-aŋ di. »
42 Iisa ɗiyiico aman : « Ka seener, ya Buŋ kat Takko, kuun elindu, asaan nun sa asa min ɗo Buŋdi, ŋaar kat ŋ̃aamintu. »
43 Maa di ku ibingitɗo taat nu kaawiiko-anta ? Ku ibingitɗo-ak, asaan ku gedarro icin kaawor.
44 Takko kaŋko, ŋaar *Seetanne. Ku el gine gamin kuuk ŋa rakiyo. Min ɗo teesindi sa, ŋaar usin dee ka geemir. Ŋa kaawɗo seene, asaan ginno seen loci. Ya ŋa raadaw, ŋa kaawa kaaw taat taŋ̃ji di, asaan ŋaar ko gay raadindi ho ŋ̃a tacco ka gay raadindi.
45 Kar nun gay, nu kaawa seene. Iŋ taar-at ko, ku aaminginno.
46 Waan minninko yaadu diye kaaw kadar nu gin zunuubinna yoo rakki oki walla ? Ya nu kaawaako seene, maa di ku aamanno ɗo kaawor.
47 Ya waan gin gem ka Buŋdi, ŋaar cokiya kaawin ku Buŋdi. Kar kuŋ gay, ku cokayɗo, asaan ku gee ku Buŋdiɗo.

Iisa iŋ Ibraayim

48 *Agindaw ku Yuudinnar kaawiiji ɗo Iisa aman : « Ya ni kaawa a ki min *Samari ho ki gin aariɗ ɗo kaaŋ̃, kaaw-an ka seenerro walla ? »
49 Ŋaar gay telkiico aman : « Nun bal gine aariɗ, kar gay, nu bera horoomin ɗo Tanni ho kuŋ gay bergiduɗo horoomine.
50 Nun barayɗo ozile ka meendu, kar gay, gin waan ka pey kat rakaaga ho kaak asa tale baat ta kaaw-anta.
51 Cokiyoŋ, naako kaawe seene : gem kaak obit kaawor-an bombo, ŋa mataaɗo tak-tak. »
52 Agindaw ku Yuudinnar ɗiyiiji aman : « Diŋka-aŋ, ni iban kadar aariɗ obiŋ̃ciŋ. Ibraayim, ŋaar mat ko. Ho nabiinna oki, ŋuur mat ko. Kar kiŋke gay, ki kaawiy a gem kaak obit kaawoŋ̃ bombo, ŋaar mataaɗo tak-tak.
53 Tatte Ibraayim, ŋaar mate. Ki pakira kadar kiŋ kat tatik pakgiga walla ? Nabiinna oki, ŋuur mate. Ɗo taŋ̃ji-at, kiŋ gay waa kina ? »
54 Iisa gay telkiico aman : « Nun barayɗo ozile ka meendu. Ya nu bariya ozile ka meendu-ak, ta ginno baati. Ŋaar kaak ozilaanu, ŋaar Tanni. Ku ɗiya a ŋaar ko Buŋko.

55 Ka seener gay, kuŋ ibingigɗo ho
nun kat ibingiga. Ya nu ɗiya a nu
ibingigɗo, nun sa yaa gine raada ar
kuŋko. Kar gay, nu ibingiga ho nu
obit kaawoy bombo.
56 Min Ibraayim goy misa iŋ odi-
nay, ŋa pakir ɗo yiriy ta weendu ho ŋa
aaciy dakina. Kar min ŋa taliit yiriy-
ata, adiy gintu portik aale. »
57 Agindaw ku Yuudinnar ɗiyiiji
aman : « Kiŋ, elginaŋ bal nece misa
orok beey-aŋ di, ki talig ko Ibraayim
walla ? »
58 Iisa telkiico aman : « Cokiyoŋ,
naako kaawe seene, min Ibraayim ŋu
bal weeŋ misan di, nun goy ko. »
59 Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋu soktu
dambay a ŋuu zeeriŋji. Hiyya, Iisa
toopintu iŋ gee, ŋa amiltu min ger ka
Buŋdi ho ŋa ɗeettu.

9

Pile ka noolol

1 Yiriy rakki, Iisa biraw ho ɗo
botildi, ŋa gastu noolo. Min ŋu
weeyig di, ŋaar nool ko.
2 Min *maajirnay taliiga, ŋu indiig
Iisa aman : « Gem kol Tacco, gem-aŋ,
min ŋu weeyig di, ŋa nool ko. Ŋaar kat
gin zunuubinna, wala aginiyji kat gin
zunuubinna ? »
3 Iisa telkiico aman : « Gem-aŋ
nooltu-aŋ, wala ɗo bi ka zunuubinna
ku aginiyji, wala ku meeŋji. Ŋa
nooltu-aŋ a gee yaa tale maan kaak
Buŋ yaaji gine.
4 Min pat goy misa, illa gii ginin riy
ta ŋaar kaak ŋaamintu. Aando asaw
ho ɗo aando-an, gem gediraaɗo gine
riyo.
5 Min nun goy misa ɗo duniiner,
nun portikaw ta gee ku duniiner. »
6 Hiyya, min Iisa kaawtu pa-ak, ŋa
pictu ulŋay ho ŋa liiptu golŋo. Kar ŋa
torziig golŋo-ak ɗo odin ku nool-aka.
7 Kar ŋa ɗiyiiji aman : « Ɓaa acig
odinaŋ ɗo koriy taat ŋu boktu ŋu koliy
Silowe. » (Siŋ kuuk Silowe-ak ɗiya
a « tabire ».) Hiyya, nool-ak daktu
ac odinay. Min ŋa acgu, odinay piltu
karaŋ. Kar ŋa yeeptu ɗo geriy.
8 Mutkiyiy iŋ gee kuuk talig wiktin
taat ŋa ociy-ak indiy ziŋkico aman :
« Gem-aŋ ar nool kaak goygiy oce-ak
ɗoo ? »
9 Daariŋco ɗiya aman : « Hii, ŋa
ŋaara. » Ɗaariŋco gay aman : « Ha'a,
ŋa ŋaarro. Gem-aŋ ar ŋaar di. » Kar
ŋaar gay telkiico aman : « Ka seener,
ŋa nunu ko. »
10 Ŋu indiig aman : « Kar maman
odinaŋ piltu ? »
11 Ŋaar gay telkiico aman : « Gem
kaak ŋu koliy Iisa kat liip golŋo, ŋa
torziig ɗo odinar kar ŋa ɗiyiidu aman
: " Ɓaa acig odinaŋ ɗo koriy ta Silowe.
" Nu ɓaawtu, nu ɗakiig aca, ek di, nu
teestu tale. »
12 Ŋu indiig pey gem-ak aman : «
Kar diŋ gay, ŋa moo ? » Ŋa telkiico
aman : « Baana ! Nu ibanno wer kaak
ŋa ɗeettu. »

Pariziyenna indaag nool ka pile

13 Gem kaak awalle nool-ak, ŋu
iyiig ɗo uŋco ka Pariziyennar.
14 Sando, yiriy taat Iisa liiptu golŋo
iŋ ulŋay ho ŋa piliig odin ku nool-ak,
ta yiriy ta *sabitdi.
15 Pariziyenna oki indiig gem-aka
a ŋa ginji maa ɗo odinaŋ ŋu piltu.
Ŋa ɗiyiico aman : « Ŋa torzidu goliŋ
ɗo odinar, kar nu dakiigu aca, ek di
odinar piltu. »
16 Pariziyenna daariŋ ɗiytu aman
: « Gem-aŋ, ŋaar asɗo min ɗo Buŋdi,
asaan ŋa karmayɗo *gaanuun kaak
kaawa ɗo bi ka yiriy ta sabitdi. »
Daariŋco gay ɗiytu aman : « Ya gem-
aŋ gin zunuubinna, maman ŋaa gine
gamin ku ajbay ? » Min ŋaar-ak, ŋu
eertu.
17 Ŋu indiig pey nool kaak pil-ak
aman : « Kiŋke gay pakira maa ɗo
bi ka gem kaak pilig odinaŋ ? » Ŋa
telkiico aman : « Ŋaar nabiiŋce. »
18 Kar gay, agindaw ku Yuudinnar
aamanno kadar ŋu weeyig gem-aŋ
noolo ho diŋ odinay pile. Ampaa ko,
ŋu koliig aginiyji.
19 Kar ŋu indiig aman : « Gem-aŋ
roŋko walla ? Ka seener, min ku
weeyig di, ŋa nool ko walla ? Diŋ gay,
maman ŋa taliyo ? »

20 Aginiyji-ak telkiico aman : « Hii,
ŋa roŋni ho min ni weeyig di, ŋaar
nool ko.
21 Kar ni ibanno maman odinay
piltu. Ho ni ibanno gem kaak pilgu.
Indoŋ meeɲ̃ji, ŋaar sa tatik ko nec
ŋaako kaawe. »
22 Aginiyji kaawtu ansi-ak, asaan
ŋu gina kolaw ɗo agindaw ku Yuudin-
nar. Ka seener, agindaw-ak deet ko
kaawco kadar ay gem kaak kaawa
a Iisa ko Masi kaak Buŋ doɓtu, ŋuu
atkiɲ̃ji min ɗo gerco ka salaaner.
23 Iŋ taar-at ko, aginiyji ku nool-ak
ɗiytu aman : « Indoŋ meeɲ̃ji, ŋaar sa
tatik ko nec ŋaako kaawe. »

24 Pey *Pariziyenna koliig gem-ak
ka seeriŋkar ho ŋu ɗiyiiji aman : «
Kaaw ja seen taat Buŋ weeɲ̃ciŋ ! Nin
iban kadar gem kaak cooliɲ̃ciŋ-aŋ,
ŋaar gin zunuubinna. »
25 Gem-ak telkiico aman : « Nu
ibanno ya ŋa gin zunuubinna wala
ŋa bal gine. Kar gay, nu iban maan
rakki di : awalle nu noolo, diŋ gay, nu
talaw. »
26 Ŋu indiig pey aman : « Ŋaar ginjiŋ
maa ? Maman ŋa piliig odinaɲ̃ ? »
27 Ŋa telkiico aman : « Nun
kaawkoŋ ko, kar ku bal icin kaawor.
Kar ku indaan pey maa ? Kuŋko oki
raka gine maajirnay walla ? »
28 Ŋu uciiji aman : « Ŋa waɲ̃jiŋ, kiŋ
kat *maajiriɲ̃cey ! Nin-aŋ maajirin
ku Muusa.
29 Ni iban kadar Buŋ kaawji ɗo
Muusa, kar gay, gemoɲ̃-aŋ, ni ibanno
wer kaak ŋa asiyo. »
30 Gem-ak telkiico aman : « Way,
nun-aŋ ajbiye ! Gem-aŋ kat pilig odi-
nar ho ku ibanno wer ka ŋa asiyo !
31 Gi iban tak kadar Buŋ ooyɗo
kaaw ta gem kaak gin zunuu-
binna, kar gay, ŋa ooya gem kaak
karmiyaaga ho gina taat Buŋ rakiyo.
32 Min kilgiye ka duniiner, gi bal
dore tak-tak gem kat pil odin ku
gemor kaak ŋu weeyig noolo.
33 Ka seener, gem-aŋ, ŋaar as min
ɗo Buŋdi, yampa, ŋa gediraaɗo giniɲ̃
maanna-aŋka. »

34 Pariziyenna-ak telkiiji aman : «
Kiŋ din sa, min ŋu weeɲ̃ciŋ di, ki miin
ko iŋ zunuubinna, kar ki raka ɓilde
kuɲ̃ waa ? » Min ŋaar-ak, ŋu atkiig
kaɲ̃a.
35 Min Iisa dortu kadar ŋu atkiig
gem-aka, ŋa ɗeettu bariyiɲ̃ji. Ŋa
dakiig gasa ho ŋa kaawiiji aman : « Ki
aamina iŋ nun *Roŋ gemor walla ? »
36 Gem-ak telkiiji aman : « Gem
kol *Rabbiney, ŋaar waa kaak naa
aamine iŋ ŋaara ? »
37 Iisa ɗiyiiji aman : « Ŋa nun ko
kaak ki taliy kaawiijiŋ-aŋka. »
38 Hiyya, gem-ak kaawiiji aman : «
Rabbine, nu aamin iŋ kiŋke. » Min ŋa
kaawtu pa-ak, ŋa dersitu ɗo uŋji.
39 Kar Iisa kaawiiji aman : « Nun as
ɗo duniiner a ɗukume ka seriiner yaa
kuuniye : kuuk tallo asa tale, ho kuuk
talaw gay asa gine noolna. »
40 Pariziyenna daariɲ̃ kuuk goy ɗo
serpey ta Iisa doriit kaawoy-ata ho ŋu
indiig aman : « Ki pakira a nin sa
noolna walla ? »
41 Iisa telkiico aman : « Ya kuŋ kat
noolna, ku bal gine zunuubinna. Kar
gay, uudin taat ku kaawiy a ku talaw,
ansii ko, ku goyiy iŋ zunuubinnikon
di. »

10

Daŋil ta tamgir iŋ gay gooyindi

1 Iisa kaawiico pey aman : «
Cokiyoŋ, naako kaawe seene : ya gem
ɗob min ɗo joli, ŋaar kokino ho ŋa
bandiɲ̃ce.
2 Kar gay, ŋaar kaak uɲja min ɗo
botildi, ŋaar kat gay gooyindi.
3 Gem kaak gooya wer geer yaaji
pile botol. Tamgi iban gaayay, ŋa
koliig rakki rakki iŋ siŋco ho ŋa im-
iliig kara.
4 Ya ŋa imilig okiɲ̃co, ŋaar ogiriico
ho ŋuur gay aaɗiig min aaro, asaan ŋu
ibingiga.
5 Kar gay, ŋu aaɗɗo gem kaak ŋu
ibingigɗo. Ya ŋu dor gaay ta gem
kaak ŋu ibingigɗo, ŋuu gaɗe minniney
serek. »
6 Min Iisa deliicot daŋil-ata, gee bal
ibine baati.

7 Ampaa ko, Iisa ɗiytu pey aman : « Cokiyoŋ, naako kaawe seene : nun ko ɗibir ka wer kaak tamgi goyiyo.
8 Gee kuuk as awalle, ŋuur kokinay ho ŋu bandina, kar tamgi gay bal ooyiŋco.
9 Nun ko ɗibir ka wer kaak tamgi goyiyo. Gem kaak aaɗa min lotu, ŋaa gase jile. Ŋaa uŋjiguwe, ŋaa amilguwe ho ŋaa gase tee.
10 Kokin asiy kokiniyo, ŋa diyiy gee ho ŋa nigiyo. Nun gay, nu as a gee yaa gase goye kaak taɓ.
11 Nun ko gay gooyindi kaak taɓ. Gay gooyindi kaak taɓ-ak, ŋaar yaa ooye muut ɗo bi ka tamgiy.
12 Gem kaak ŋu gidiyig gidiyen di, tamgi-ak kuŋjiɗo. Ampaa ko, ya ŋa tala pulkina* asa di, ŋaa gaɗe, ŋaa rasiŋ tamgi-aku. Kar pulkin gay yaa totiriŋco.
13 Gem kaak ŋu gidiyig gidiyen di-ak, ŋaar isgigɗo iŋ tamgi.
14-15 Nun ko gay gooyindi kaak taɓ. Nu ibingig tamgir ho ŋuur sa ibinginu. Nu ibingigu ar Tanni ibinginu ho nun oki ibingig Tanni. Naa bere zir naa mate ɗo bi ka tamgir.
16 Nu gin pey tamgi ku pey kuuk bal uŋje misa iŋ eeŋco. Illa naa iyiŋco a ŋuu ŋume iŋ eeŋco. Ampaa ko, ŋuu cokiye gaayar ho ŋuu gine hidbin rakki, ho gay gooyiŋco oki rakki.
17 Tanni, ŋaar elgiinu, asaan naa bere zir ɗo muuti, kar naa gasiŋji pey ya nu nooye.
18 Ginno gem kaak yaan deendu, nu meendu ko bera zir ɗo muuti. Nu gin botol taat naa mate ho nu gin gudurre taat naa nooye. Aŋ maan kaak Tanni kaawiidu a naa gine. »
19 Min agindaw ku Yuudinnar doriit kaaw ta Iisa-at, ŋu eertu werin seera.
20 Dakinuwco kaawtu aman : « Gem-aŋ, ŋaar oliyo ho ŋa gin aariɗ. Maa di ku cokiyiy kaawoy ? »
21 Kar daariŋ gay ɗiytu pey aman : « Bat, gem-aŋ, ŋaar oliyɗo. Ŋa bal gine aariɗ. Maa oliyir kaak kaawa ansi ! Oliy kat gedirgiy pile odin ku noolnal walla ? »

Yuudinna poocig Iisa

22 Wiktin taar-at, ta siteener ho ŋu iidiya iidin ta pile ka *ger ka Buŋdi Zeruzaleem.
23 Ɗo menaw ku iidiner-ak, yiriy rakki, Iisa kaariy atta ɗo ger ka Buŋdi-aka. Kar ŋa peytu ɗo kelim taat ŋu koliy kelim ta Selemaan.
24 Yuudinna daariŋ ŋumtu pey ɗo uŋji ho ŋu ɗiyiiji aman : « Kimin ja kat kiini mine ? Kaawni waraŋ ya kiŋke-aŋ ko Masi kaak Buŋ doɓtu wala kawwi ! »
25 Iisa gay telkiico aman : « Nun kaawkoŋ ko, kar ku bal icin kaawor. Gamin kuuk nu gintu iŋ gudurre ta Tanni kaawa ko waraŋ ɗo bi kanto. Gamin-aŋ nec ko kuu ibine kadar nun ko kaak Buŋ tabirtu.
26 Kar gay, ku bal aamine, asaan ku tamgirro.
27 Ar tamgi kuuk cokiyaat gaay ta gay gooyiŋco, geendu sa cokiyaat gaayar. Nu ibingigu ho ŋu aaɗaanu.
28 Nu beraaco goye ka gaasɗo. Ŋu mataaɗo tak-tak ho ginno gem kaak nec gaamiŋco min ɗo pisindu.
29 Tanni kaak berduugu-ak, ŋaar gin gudurre pak gee okiŋco. Ginno gem kaak nec gaame maan min pise ka Tanni.
30 Nunu iŋ Tanni, nin rakki di. »

31 Min *Yuudinna dortu pa-ak, ŋu ipintu dambay a ŋuu zeeriŋji ŋuu deeŋji.
32 Kar Iisa gay kaawiico aman : « Nu gin gamin dakin kuuk ajbay ɗo uŋko iŋ gudurre taat Tanni beriidu. Ku talig iŋ odinko. Min gamin-aŋ, ka moo ku rakiin deen iŋ dambay ? »
33 Yuudinna ɗiyiiji aman : « Ni diyaacinno ɗo bi ka maan kaak samaane ki gintu. Ni rakiiŋ dee-ak, asaan ki niga biŋ iŋ Buŋ. Kiŋ kat gem di, kar ki gina ziŋ ar Buŋ ! »†

* **10:12** 'pulkina' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'. † **10:33** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 24.16. ‡ **10:34** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 82.6.

34 Iisa telkiico aman : « Ŋu siir ɗo
*gaanuunko kadar Buŋ kaaw aman :
" Kuŋko ko buŋnay. "‡
35 Ansi-ak, ŋuur kuuk cokiyaat kaa-
woy, ŋu kolaag a 'buŋnay' ho gee iban
kadar gee siimaatɗo kaaw ta Buŋdi.
36 Kar nun gay, Buŋ doɓintu ho ŋa
ɲaamintu ɗo duniiner. Kar maman
ku̱ diyiidu kaawo a nu niga bir iŋ Buŋ
wiktin taat nu kaawtu a nu Roŋ ka
Buŋdi ?
37 Ya nu ginno riy ta Tanni,
dakonnu aaminindu̱ɗo.
38 Kar ya nu gina riy ta Tanni gay,
ya ku aaminginno oki, aaminoŋ iŋ
gamin kuuk nu gintu-aku. Iŋ taar-at
ko, kuu ibine waraŋ a Tanni goy iŋ
nunu ho nun sa goy iŋ ŋaara. »
39 Agindaw ku Yuudinnar teestu
pey bariyiŋ̱ji a ŋuu obiŋ̱ji, kar gay, ŋa
paka di.
40 Iisa yeeptu pey aar barre ka Zur-
dan ɗo wer kaak Yaaya-Batist *ba-
tiziyiy gee awalle ho ŋa goytu ɗo wer-
aka.
41 Gee dakina asiiji ho ŋu ɗiyiiji
aman : « Yaaya bal gine yoo maan
rakki oki ka ajbay, kar kaawoy taat
ŋa kaawtu ɗo bi ka Iisa gay, taar as ɗo
botilti. »
42 Hiyya, gee dakina kuuk ɓaa ɗo
wer-ak aamintu iŋ Iisa.

11

Muut ta Lazaar

1-2 Gin gem rakki, siŋ̱ji Lazaar. Ŋa
goy ɗo hellin ta Betani iŋ siŋtay ku
daaɗi, Mariyam iŋ Maart. Mariyam
gay, taar ko taat kockicji itir ɗo asiŋ̱ji
ku *Rabbin Iisa ho ta sooyjig iŋ du-
ruwti. Kar yiriy rakki, Lazaar-ak
galtu raɗuwa.
3 Siŋtay-ak ɲ̱aamiiji gem ɗo Iisa
a ŋaa miniŋ̱ji. Min gem kaak ŋu
ɲ̱aamtu-ak ote, ŋa kaawiiji ɗo Iisa
a̱man : « Gem kol Tacco, royaŋ̱
Lazaar raɗaw. »
4 Min Iisa dorit kaaw-at, ŋa ɗiytu
aman : « Raɗuway taar-an diyaagɗo.
Iŋ raɗuw taar-an ko, gee yaa tale
*darjin ta Buŋdi. Ho iŋ taar ko oki,
gee yaa tale darjin ta Roŋ ka Buŋdi. »
5 Iisa gay elgig ku̱ŋ Maart iŋ booti
ho iŋ Lazaar oki.
6 Kar gay, ɗo wiktin taat ŋa dortu
kadar Lazaar raɗaw, ŋa bal uce
koɗok. Ŋa goy ja pey menaw seer ɗo
wer-aka.
7 Min ŋaar-ak, ŋa kaawiico ɗo maa-
jirnay aman : « Yeepinte Zuude. »
8 Kar maajirnay gay telkiiji aman
: « Gem kol Tacco, misa-aŋ di, ŋu
rakaa̱ŋ dee iŋ dambay, kar diŋ pey ki
raka yeepe annere ? »
9 Iisa gay ɗiytu aman : « Min
kawtira yoo maako, wer, ŋaar yaa
goye karaŋ di. Ŋaar kaak jaawa iŋ
yiriy-ak, ŋa batakɗo, asaan ŋa tala
karaŋ.
10 Kar ŋaar kaak jaawa iŋ aando
gay, ŋaar tallo karaŋ ho ŋa batkaw,
asaan ŋa ginno portikaw ɗo gelbiney.
»
11 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu pey
aman : « Royte Lazaar weye, kar gay,
nu ɓaa niiniŋ̱ji. »
12 Maajirnay telkiiji aman : « Gem
kol Rabbinni, ya ŋa weyaw-ak, ŋaa
coole ɗoo di. »
13 Sando, Iisa gay rakaaco kaawe
a Lazaar mate. Ŋuur gay a wal ŋa
kaawa ɗo bi ka wey ku maalan di.
14 Hiyya, Iisa piliicot waraŋ aman :
« Lazaar mat ko.
15 Kar gay, ya nu ginno ɗo serpey
wiktin taat ŋa raɗiyo oki, adir gala,
asaan ansii ko, ku gastu botol taat
kuu aamine iŋ nunu tak-tak. Diŋ gay
ucinte, gi ɓaa taliŋ̱ji. »
16 Hiyya, Tooma kaak ŋu koliy pey
Didim ɗiyiico ɗo eeŋ̱ji aman : «
Yallinte, ginte oki, gi ɓaa mate iŋ Rab-
binte ! »
17 Min ŋu ottu ɗo wer-aka, ŋu dortu
kadar Lazaar goy ko ɗo maginer. Ŋa
gin ko menaw poodi.
18 Kar Betani iŋ Zeruzaleem gay,
ɗatikco yaa nece ar kilomeetir subba
pa.
19 Ansii ko, *Yuudinna dakin asiico
ooya ɗo ku̱ŋ Maart iŋ Mariyam ɗo
siŋco ka mate.
20 Min Maart dortu kadar Iisa gaay
ko ote ɗo helliner, ta uctu, ta ɓaawtu
ŋaaminji. Mariyam gay ɗaktu geero.

21 Min Maart otiiji ɗo Iisa, ta ɗiyiiji
aman : « Gem kol *Rabbiney, zer ya
ki goya, siŋdu mataaɗo.
22 Kar diŋka-aŋ sa, nu iban kadar ya
ki inde maan ɗo Buŋdi, ŋaaŋ̃ beriŋ̃ji. »
23 Iisa ɗiyiitit aman : « Siŋke, ŋaar
yaa nooye. »
24 Maart telkiiji aman : « Nu iban
kadar ŋa asa nooye ɗo wiktin taat gee
okiŋ̃co asiy nooye ɗo yiriy ta ba aaro.
»
25 Kar Iisa gay kaawiitit aman : «
Nun ko kaak bera goye ɗo geemir ho
ŋa nun di oki kaak nooya gee. Gem
kaak yaa aamine iŋ nunu, ya ŋa mate
oki, ŋa asa nooye, ŋaa goye pey.
26 Ho ya gem kaak goy misa iŋ odi-
nay aamina iŋ nun-ak, ŋa mataaɗo
tak-tak. Maanna-aŋ, ka aamina walla
? »
27 Taar gay telkiiji aman : « Ka
seener, gem kol Rabbiney, nu aamin
kadar kiŋ ko Masi, Roŋ ka Buŋdi, ŋaar
kaak yaa ase ɗo duniiner. »

28 Min Maart kaawtu pa-ak, ta
yeeptu kolin booti Mariyam. Ta sem-
sumiitit aman : « Rabbin ase, ŋaa
kolaake. »
29 Min Mariyam dortu pa-ak, ta
uctu puruk, ta ɓaawiiji.
30 Sando, Iisa bal uŋ̃je misa ɗo
helliner. Ŋa goy misa ɗo wer kaak
Maart ŋaamiiga-ak di.
31 Min Mariyam ɓaawiiji ɗo Iisa,
*Yuudinna kuuk as ooya ɗo kuŋ̃
Mariyam goy misa gerco. Min ŋu
taliit Mariyam uctu puruk-ak, ŋuur sa
aaɗiita. Ya ɗo taŋ̃co-ak a wal ta ɓaa ale
ɗo maginer.

32 Hiyya, Mariyam ottu ɗo wer kaak
Iisa goyiyo. Min ta taliiga, ta dersitu
ɗo uŋji ho ta kaawiiji aman : « Gem
kol Rabbiney, zer ya ki goya, siŋdu
mataaɗo. »
33 Iisa taliit Mariyam alaw iŋ Yu-
udinna kuuk aaɗta oki. Hiyya, ziy
ooliiga ho ŋa barjiltu.
34 Ŋa indiig aman : « Ku diyig
momtey-ak momo ? » Ŋuur gay telki-
iji aman : « Gem kol Rabbinni, as niiŋ̃
gaare. »
35 Kar meeŋ̃ji Iisa teestu ale.
36 Min Yuudinna taliig Iisa alaw-ak,
ŋu ɗiytu aman : « Taloŋ ja, ŋa elgig
Lazaar ! »
37 Kar daariŋ̃ minninco gay ɗiytu
aman : « Ŋa piŋ̃ odin ku noolol, maa
di ŋa baltu gedire jiliŋ̃ Lazaar min ɗo
muuti ? »

Nooye ka Lazaar

38 Iisa gay, ziy ooliig di misa wiktin
taat ŋu ottu ɗo maginer. Magin-at
gay, ŋa girpi*. Ŋu diyiig momtey ka
Lazaar atta ho ŋu ɗibiriit iŋ dambi
tatko.
39 Hiyya, Iisa kaawiico aman : «
Tuŋkiloŋ dambi-aŋka. » Maart gay
ɗiyiiji aman : « Gem kol Rabbiney,
momtey-aŋ, ŋaar menuwiy pooɗ ko
atta. Wiktin-an, ŋaa zooɗeŋ ko. »
40 Iisa telkiitit aman : « Nu balke
kaawe kadar ya kaŋ kat aamin iŋ
nunu, ka asa tale *darjin ta Buŋdi
walla ? »
41 Hiyya, ŋu tuŋkiliig dambi-aka.
Kar Iisa gay jaalig kaay ho ŋa ɗiytu
aman : « Gem kol Tacco, nu ozilaaciŋ
ɗo cokiye kaak ki cokiyiinu.
42 Ho nu iban kadar ki cokiyaan
doo, kar gay, nu kaawiy pa-ak ɗo bi
ka gee kuuk goy iŋ nun-aŋku a ŋuu
aamine kadar kiŋ kat tabirintu. »
43 Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa koliig
Lazaar raɗa aman : « Lazaar, amal
kara ! »
44 Ek di Lazaar kaak mat-ak amiltu.
Pisiŋ̃ji iŋ asiŋ̃ji, ŋu maliyjig iŋ jarɗaɗ
ho ŋu suriyig kaay oki. Ɗo wer-ak,
Iisa ɗiyiico aman : « Ipiroŋga ho rasoŋ
ŋaa ɗeete. »

Dee ka kaawor ɗo muut ta Iisa (Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Luk 22.1-2)

45 *Yuudinna dakina kuuk ɓaawco
ooya ho iŋ Mariyam taliig maan kaak
Iisa gintu ho ŋu aamintu iŋ ŋaara.
46 Kar daariŋ̃co gay dakiig gas
*Pariziyenna ho ŋu osiico ɗo bi ka
maan kaak Iisa gintu.
47 Kar agindaw ku gay satkiner iŋ
Pariziyenna ŋ̃umtu ho ŋu ɗiytu aman
: « Gem-aŋ, ŋaar gina gamin dakina

* **11:38** 'girpi' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'pugurum'.

kuuk ajbay. Diŋ gay, gii giniɲ maman ?
48 Ya gi rasaag paa di, gee okiɲco yaa aamine iŋ ŋaara. Kar gee ku Room asa ɗimiɲ *ger ka Buŋdi ho ŋu asa nigin darrite. »
49 Minninco, gin gem rakki, siŋji *Kayip. Ɗo elig taar-at, ŋaar ko *mee satkiner ka tatko. Ɗo wer-ak, ŋa uctu ho ŋa kaawiico aman : « Kuŋ, kayko ɗibire.
50 Ku ibanno ga ? Ya gem rakki mat ɗo bi ka gee okiɲco, ŋaar-ak, guna min darrite okintit yaa ide. »
51 Sando, kaaw taat ŋa kaawiy-at, taar asɗo min loci di. Kar gay, ar ŋaar di mee satkiner ka tatko, ŋa kaawiy ar nabiiɲce kadar Iisa asa mate ɗo bi ka Yuudiɲna okiɲco.
52 Kar gay, ŋa bal mate ɗo bi ka Yuudinna keeco di. Ŋa mat a koogin ku Buŋdi kuuk totir ɗo adiy ka kiɗar okiɲji yaa ɲume werco rakki ɗo uŋji ka Buŋdi.

53 Min yiriy taar-at di, agindaw ku Yuudinnar deetu kaawco a ŋuu deeɲ Iisa.
54 Min ŋaar-ak, Iisa jaawa ko iŋ cigilen di min ɗo agindaw ku Yuudinnar. Ŋa uctu ho ŋa ɗeettu ɗo geeger rakki moota iŋ goosin kaak ŋu kolaag Epraayim. Ɗo wer-ak, ŋa daktu goy iŋ maajirnay.

55 Min iidin ta Yuudinnar taat ŋu koliy Paak gaaye, gee dakina uctu min geegirnay okiɲco ho ŋu ɓaawtu Zeruzaleem. Ŋu ɓaaw siye ziŋkico a ŋuu gine selleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi† ɗo iidin-ata.
56 Gee kuuk as ɗo iidin-at bariyaag Iisa. Ɗo adiy ka ger ka Buŋdi, ŋu kaawiy benannico aman : « Gem-aŋ kat yaa ase ɗo iidiner walla ? Wala ku pakira maa ? »
57 Ŋu kaawiy pa-ak, asaan agindaw ku gay satkiner iŋ Pariziyenna kaaw kadar ya gem ibingig wer kaak Iisa goyiy-ak di, illa ŋaa minninco a ŋuu ɓaawe obiɲji.

12

Kockice ka itirdi ɗo kaay ka Iisa (Matiye 26.6-13, Maark 14.3-9)

1 Wiktin taat iidin ta *Paak ɗaktit ko menaw bijigiy di, Iisa uctu ho ŋa ɗeettu Betani, hellin ta Lazaar kaak ŋa nooytu-aka.
2 Min ŋa ottu, ŋu giniiji tee ho Maart iyiicoga. Min gee ku tee iŋ Iisa-ak, Lazaar sa goya.
3 Kar Mariyam ictu ɗew miin iŋ itir kaak gasɗo badam. Itir ŋaar-ak, ŋu ginig iŋ et kaak ŋu koliy « naar » ho ŋu bal amsiɲji. Mariyam kockiciijig itir-ak ɗo asiɲji ku Iisa ho ta sooyiijig iŋ duruwti. Ɗeeɲji iciig adiy ka gerdi okiɲji.
4 Min maajirnay ku Iisa, rakki kaak ŋu kolaag Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine ɗo Iisa ɗiytu aman :
5 « Taloŋ ja ! Maa di gi gidiyiigɗo itir-aŋ uŋda ho gii ɗeeɗiɲ gurus ɗo pokirnar ? Itir-aŋ nec iye gurus tammin miy subba*. »
6 Wiktin taat ŋa kaawiy pa-ak, ŋa pakarro ɗo pokirnar, ŋa meeɲji kat kokino. Min awalle, ŋaar ko dummiyaacog gurusco ho ŋa iciy sooɗsooɗ ɗo meeɲji.
7 Iisa gay ɗiyiiji ɗo Zuudas aman : « Rasit oolo ! Ta ginig maannaaŋ uudin taat ŋu asiidu gine ya ŋu uɲjaan ɗo maginer.
8 Pokirna, ŋuur goy doo iŋ kuŋko, kar nun gay goyaaɗo doo iŋ kuŋko. »
9 *Yuudinna dakina dortu kadar Iisa goy Betani. Ŋuur sa ɓaawtu. Ɓaaɲco gay, ŋu bal ɓaa taliɲ Iisa di, kar gay, ŋu ɓaaw taliɲ okiɲ Lazaar kaak ŋa nooytu-aka.
10 Hiyya, agindaw ku gay satkiner deetu kaawco a ŋuu deeɲ Lazaar oki,
11 asaan ɗo bi ka Lazaar ko, gee dakina icɗo kaawco, ŋu aamina ko ɗo kaaw ta Iisa di.

Uɲje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan (Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Luk 19.28-40)

† **11:55** 'ŋu ɓaaw siye ziŋkico' : Yuudinna, ya ŋu raka gine selleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋu aca ja ziŋkico uudin ta aadinco. * **12:5** 'tammin miy subba' : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor.

12 Ka kawtinti, gee dakin aale kuuk ɓaa iidin Zeruzaleem dortu kadar
Iisa asa ɗo geegirdi.
13 Gee-ak ɗukumtu carig iŋ
margigti, ŋu ɓaawtu ŋaamiŋ̃ Iisa
botildi. Ŋu kooliy raɗa aman :
« Darjin ɗo Buŋdi !
*Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ̃ ŋaar kaak
asa iŋ siŋ kuŋ̃ji.
Taloŋ, ŋa ŋaar ko Sultan ka Israyeel.
Ozilinteŋga ! »†
14 Ɗo botildi, Iisa gastu roŋ ɗurkilal
ho ŋa ŋ̃eptu uudin taat ŋu siirtu ɗo
Kitamner aman :
15 « Dakoŋ ginenno kolaw, kuŋ gee ku
geeger ka Siyon‡.
Taloŋ, sultinko asaako,
ŋa ŋ̃ep roŋ ɗurkilal. »§
16 Ɗo wiktin taar-at, maajirnay bal
ibine misa baaco ta gamin-aŋku. Ba
aar, min Iisa gasit ja *darjiney kat ŋu
moytu maan kaak Kitamne kaawtu
ɗo bi kaŋ̃ji ho ŋu ibintu kadar maan
kaak gee gintu-aŋ necit kaaw-ata.
17 Ɗo wiktin taat Iisa nooyiig
Lazaar ho ŋa koliig min ɗo maginer,
gee dakin aale goya. Ŋaar-ak ko, ŋu
dakiico os ɗo eeŋ̃co maan kaak Iisa
gintu.
18 Ɗo taar-at ko, gee dakin astu
ŋaamiŋ̃ji. Ŋu astu-ak, asaan ŋu dorig
maan kaak ajbay Iisa gintu.
19 Pariziyenna gay kaawiy benan-
nico aman : « Ku talaw, diŋka-aŋ, gi
gediraaɗo gine maanna. Gee okiŋ̃co-
aŋ aaɗa ko ŋaar di. »

Grekna daariŋ̃ as taliŋ̃ Iisa

20 Min gee kuuk ɓaaw Zeruzaleem
a ŋuu abdiye Buŋ ɗo wiktin ta iidiner-
at, Grekna oki goya.
21 Ŋu dakiig gas Pilip kaak min Bet-
sayda taat ɗo kiɗka Galile ho ŋu ɗiyiiji
aman : « Gem kol Tacco, ni raka taliŋ̃
Iisa. »
22 Pilip dakiiji kaaw ɗo Andre, kar
seerco, ŋu ɓaawiiji ɗo Iisa ho ŋu
kaawiiji.
23 Iisa ɗiyiico aman : « Diŋ kat wik-
tinti nece taat nun *Roŋ gemor, naa
gasin *darjiner.
24 Cokiyoŋ, naako kaawe seene, ya
gem luwa koo, ŋa tiisiig bungiy ho
ta amiliyo. Maanti kaak ɗak keɗer
zooɗiyo, kar iŋ ŋaar-ak ko, ta wiyiy
roŋ dakina. Yampa, ya ŋa bal luwinti,
ta goy taar di.
25 Ampaa ko, gem kaak el goye ka
duniiner, ŋa asa rawte ziy maala.
Kar gem kaak obɗo tirit ɗo goye ka
duniiner-aŋ gay, ŋa asa gase goye ka
gaasɗo.
26 Ya gem kaak rakaadu gine riyo,
illa ŋaan aaɗindu. Ampaa ko, wer
kaak nu ɓaayiyo, gay riyor-ak yaa
ɓagguwe oki iŋ nunu. Gem kaak
ginaadu riy-ak, Tanni yaaji bere ho-
roomine.
27 « Diŋka-aŋ, kelmol amile. Ɗo
Tanni gay, naaji kaawe kat maa ?
Wala naa gedire naaji kaawe a " Gem
kol Tacco, etirit taaɓin-an minniner ?
" Ha'a, nu kaawaajiɗo, asaan ɗo bi
ŋaar-aŋ ko, nun astu ɗo duniiner.
28 Maan kaak naaji kaawe-ak aman
: " Gem kol Tacco, jaalig siŋjiŋ kuwa.
" » Min ŋaar-ak, gee dortu gaay taat
kaawa min kuwa ka samaaner aman
: « Nu jaalig ko ho naa jaaliŋ̃ pey. »
29 Gee kuuk goy ɗo wer-ak doriit
gaay-ata ho ŋu ɗiytu aman : « Ŋaar-
aŋ, buŋ kat awŋ̃aw. » Kar daariŋ̃ gay
ɗiy aman : « Ŋa *ɗubil ka Buŋdi kat
kaawji. »
30 Iisa gay kaawiico aman : « Gaay-
an bal kaawe a nun kat yaa dore, illa
kuŋkon di.
31 An ko wiktin taat ŋuu ɗukumin
seriin ta gee kuuk goy ɗo adiy kiɗar.
Diŋ, Buŋ yaa atkiŋ̃ sultan ka duniiner
min ɗo adiy ka kiɗar.
32 Kar nun gay, wiktin taat ŋuun
jaalin kuwa-ak, naa iyiŋ̃ gee okiŋ̃co
lotu. »
33 Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, ŋa
gaara maman ŋa asiy mate.
34 Gee-ak kaawiiji aman : « Ɗo
*gaanuundi, ŋu siir a Masi mataaɗo

† **12:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.25-26. ‡ **12:15** 'geeger ka Siyon' : Ŋuur-aŋ siŋ ku rakki ku geeger ka Zeruzaleem. § **12:15** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 9.9.

tak-tak. Kar kiŋke-aŋ gay, maman ki kaawiy a *Roŋ gemor-ak, ŋuu jaaliɲ kuwa. Roŋ gemor-ak, ŋaar waa ? »

35 Kar Iisa ɗiyiico aman : « Portikaw goy misa iŋ kuŋko ɗo mena sooɗ di. Jaawoŋ min portikaw goy misa iŋ kuŋko. Jaawoŋ ɗo portikaw paa gondikaw yaako gootiŋko, asaan gem kaak jaawa ɗo gondikor, ŋaar ibanno wer kaak ŋa ɓaayiyo.

36 Aaminoŋ ɗo portikaw ɗo wiktin taat ta goy misa iŋ kuŋko. Ansii kat, kuu gine gee ku portikaw. »

Min Iisa kaawtu pa-ak, ŋa daktu cigal serek minninco.

Yuudinna bal aamine iŋ Iisa

37 Iisa gin gamin dakina kuuk ajbay ɗo uŋco ka geemir. Kar iŋ taar-an oki, gee bal aamine iŋ ŋaara.

38 Maanna-aŋ ko gaara kadar kaaw ta nabi Ezaayi as ɗo botilti aman :

« Gem kol *Rabbiney, waa icit kaaw
taat ni kaawtu ?
Ki gaarit gudurreɲ ɗo waa di ? »*

39 Ezaayi gaarig pey maan kaak toɗco ɗo geemir a ŋuu aamine iŋ Iisa.

40 Ŋa kaawtu aman :

« Buŋ timincog odinco ho ŋa ginig
kayco bombo.
Ŋa ginig a ŋu talaaɗo iŋ odinco
ho diyaaɗo maan ɗo gelbinco.
Ampaa ko, ŋu newsiiɗo loci pa ŋaa
cooliɲco. »†

41 Ezaayi ɗiytu pa-ak, asaan ŋa talit *darjin ta Iisa ho ŋa kaaw biy.

42 Iŋ kaaw ta Ezaayi-at, agindaw ku Yuudinnar dakin aamintu iŋ Iisa. Kar gay, ŋu bal gaarin imaanco ɗo geemir, asaan ŋu gina kolaw ɗo Pariziyennar, pa ŋuu atkiɲ min ɗo ger ka salaaner.

43 Gee-ak raka a gee yaa eliɲco di. Ɗo taɲco-at, ŋu tala kadar ele ŋaar-aŋ pakgig kaak asa min ɗo Buŋdi.

Iisa, ŋaar portikaw ta duniiner

44 Iisa kaawtu raɗa aman : « Ŋaar kaak aamin iŋ nunu, ŋa bal aamine iŋ nun di, ŋa aamin oki iŋ ŋaar kaak tabirintu.

45 Ho ŋaar kaak talintu, ŋa talig ŋaar kaak tabirintu oki.

46 Nun kaak portikaw, nu as ɗo duniiner. Ampaa ko, ay gem kaak aamin iŋ nunu goyiyɗo ɗo gondikor.

47 Ya waan cokiya kaawor ho ŋa ginno maan kaak nu kaawiyo, ŋa nununno kat yaaji ɗukume seriine, asaan nu as ɗo duniiner a naa jile gee, nu bal ase a naaco ɗukume seriine.

48 Kar ŋaar kaak poocintu ho icɗo kaawor, iŋ kaaw taar-at ko, seriin asiy obiɲji ɗo yiriy ta ba aaro.

49 Ka seener gay, nun bal imilin kaaw-an min ɗo kaar. Kar gay, ŋa Tanni kaak tabirintu kat berduut kaaw-anta, asaan naa gaarin ɗo geemir.

50 Nun iban kadar kaaw taat Buŋ kaawtu-an, taar bera goye ka gaasɗo ɗo geemir. Iŋ taar-at ko, kaaw okintit taat nu kaawiyo, taar asa min ɗo Tanni. »

13

Iisa aca ase ku maajirnay

1 Wiktin taat iidin ta *Paak gaaye, Iisa ibin ko kadar wiktin taat ŋaa rasin duniin nec ko ho ŋaa yeepeŋ ko ɗo Tacco. Ŋa elgig geeɲji kuuk ɗo adiy ka kiɗar iŋ ele kaak gaasɗo tak-tak.

2 Iŋ maako, Iisa iŋ maajirnay goytu tee. Sando, *Seetanne uɲje ko ɗo adiy ka Zuudas, roŋji ka Simon Iskariyoot a ŋaaji isine ɗo Iisa.

3 Iisa iban kadar ŋa asa min ɗo Buŋdi ho ŋaa yeepe pey loci. Ŋa iban oki kadar Tacco berjiig gamin okiɲco ɗo pisiɲji.

4 Wiktin taat ŋu tiyo, Iisa uctu ho ŋa soriit batkoy, ŋa ictu ɲaŋguuna ho ŋa ɗuunit maasoy.

5 Kar ŋa weertu amay ɗo maan ka acindi ho ŋa teestu aciɲ ase ku maajirnay ho ŋa sooyiɲco iŋ ɲaŋguun kuuk ɗo maasoy-aku.

6 Wiktin taat ŋa otiiji ɗo Simon Piyer, Simon pooctu aman : « Gem kol *Rabbiney, kiŋke acaaduɗo ase kunto. »

---

* **12:38** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.1. † **12:40** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10.

7 Iisa ɗiyiiji aman : « Diŋka-aŋ, kiŋ
ibanno maan kaak nu giniy-aŋka, kar
gay, neginda ja kat ki asiy ibiniŋ̃ji. »
8 Simon Piyer ɗiyiiji aman : « Ha'a
! Kiŋ acaaduɗo tak-tak ase kunto. »
Iisa gay telkiiji aman : « Ya nu baljiŋ
aciŋ̃ gay, kiŋ gasaaɗo pey haginеŋ̃ iŋ
nunu. »
9 Ampaa ko, Simon Piyer ɗiyiiji
aman : « Gem kol Rabbiney, kiŋ
acaaɗo asindu di, kiidu aciŋ̃ pisindu
ho kaar oki. »
10 Kar Iisa ɗiytu aman : « Ya gem
kaak ac ko ziy-ak, ŋaar *cawar ko, illa
asiŋ̃ji di raka ace. Kuŋ cawar ko, kar
gay, okiŋkonno. »
11 Ŋaar ibingig ko gem kaak asaaji
isine. Paa ko, ŋa kaawtu aman : «
Okiŋko, ku cawarro. »
12 Min Iisa aciig asiŋ̃co ku maajir-
nay, ŋa isiit batkoy ho ŋa goytu pey ɗo
teendi. Kar ŋa indiigu aman : « Has,
ku ibinig maan kaak nu giniiko-aŋka
walla ?
13 Kuŋ kolaan a " Gem kol Tacco
" wal " Gem kol Rabbiney ". Ya
ku kaawa ampa-ak, ku kaawa seene,
asaan ŋa nun ko.
14 Hadi, ya nun kat Takko ho Rab-
binko kaak acig asiŋko, kuŋko oki,
kuu acguwe asiŋko benanniko.
15 Maanna-aŋ, nu gaarkoŋ a kuu
ginguwe ar kaak nu gaariiko.
16 Cokiyoŋ, naako kaawe seene :
ɓerre, ŋaar pakgigɗo gemoy, ho gem
kaak ŋu tabirtu sa, ŋa pakgigɗo gem
kaak tabirga.
17 Diŋ gay, maanna-aŋ, ku ibingig
ko, ho ya ku karmiyga, kuu goye ɗo
galal.
18 Kar gay, nun kaawaaɗo ɗo bi ka
kuŋ okiŋko. Nun ibingig geendu kuuk
nu doɓtu-aku. Kar gay, kaaw taat ŋu
siirtu ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti
aman : " Gem kaak tee iŋ nunu, gin
adiner. "*
19 Nu minaakoŋ ko min diŋka, ya
maanna-ak ase, kuu aamine kadar ŋa
nun kaak nunu.
20 Cokiyoŋ, naako kaawe seene :
gem kaak obig samaan ŋaar kaak nu
tabirtu, ar ŋa obintu nun meendu, ho
ya ŋa obintu gay, ar ŋa obig oki ŋaar
kaak ŋ̃aamintu. »

Seetanne unje ɗo adiy ka Zuudas (Matiye 26.20-25, Maark 14.17-21, Luk 22.21-23)

21 Min Iisa kaawtu pa-ak, kelmoy
amiltu piw ho ŋa kaawiico bal cigile
aman : « Ka seener nu kaawaako,
rakki minninko yaadu isine. »
22 Maajirnay teestu tale odinco,
asaan ŋu ibanno Iisa kaawa ɗo bi ka
waa.
23 Min maajirna-ak, ŋaar kaak Iisa
elgiyo goy ɗo serpey.
24 Simon Piyer kaawiiji iŋ odinay
a ŋaa indiŋ̃ Iisa ɗo gemoy kaak ŋa
kaawiyo.
25 Hiyya, *maajiriŋ̃ce-ak oniiji ɗo
Iisa ho ŋa indiig aman : « Gem kol
Rabbiney, ŋaar waa ? »
26 Iisa telkiiji aman : « Naa ice
lokumne, naa ocumin ɗo tiwir, kar
naajig berin ɗo gem-aka. » Kar Iisa
ictu lokumne, ŋa ocumiita ho ŋa beri-
ijit ɗo Zuudas, roŋji ka Simon Iskariy-
oot.
27 Min Zuudas obiig lokumne-at,
Seetanne uŋjiiji. Kar Iisa ɗiyiiji aman
: « Zuudas, maan kaak ki rakiy gine-
ak, ginig koɗok. »
28 Min gee kuuk tiya iŋ Iisa-ak,
waanco rakki sa bal ibinin kaawoy.
29 Sando, Zuudas gay, ŋaar ko dum-
miyaacog gurusco. Ansii ko, maajirin
daariŋ̃ pakirtu a wal Iisa kaawji ɗo
Zuudas a ŋa ɓaa gidiye tee ka iidiner,
wal ŋaa ɗeeɗe gurus ɗo pokirnar.
30 Zuudas gay, min ŋa okumiit
lokumney-at, koɗok di, ŋa amiltu
kara. Wer gay aando.

Iisa ber gaanuun kaak marbinto

31 Min Zuudas amiltu kara, Iisa
ɗiytu aman : « Diŋka-aŋ, nun *Roŋ
gemor, nu gasit ko *darjiner. Iŋ nun
ko, gee taliit darjin ta Buŋdi.
32 Asaan nu gaaraat darjin ta Buŋdi
ɗo geemir ho Buŋ sa gaaraat tanto ɗo
geemir. Ɗak ko sooɗ di, ŋaaco gaar-
inti, ŋaan coonin kuwa, ni ɓaayiy goye
sawa.

* **13:18** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 41.10.

33 Gem kol kooginay, nu taayaaɗo
pey iŋ kuŋko. Ku asaan bariyindu,
kar gay, diŋ nu kaawaako taat nu
ɗiyiico ɗo *Yuudinnar aman : "
Ku gediraaɗo ɓaawe wer kaak nu
ɓaayiyo. "
34 Nu beraako *gaanuun ka
marbinto : " Elguwoŋ eeŋko ar ku
elgiy ziŋka ku maaniiko. Ar kaak nu
elgiiko, kuŋko oki elguwoŋ ziŋkiko. "
35 Ya ku el ziŋkiko, ŋaar-ak, gee yaa
ibine kadar ku maajirnar. »

Iisa ɗiya a Piyer asa tatiriŋji (Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Luk 22.31-34)

36 Simon Piyer indiig aman : « Gem
kol Rabbiney, ki ɓaa momo ? » Iisa
telkiiji aman : « Diŋka-aŋ, ki gedi-
raaɗo kiin aaɗindu ɗo wer kaak nu
ɓaayiyo, kar gay, neginda ja kat ki
asiin aaɗindu. »
37 Piyer ɗiyiiji aman : « Maa di nu
gediriiɗo naaŋ aaɗe diŋka ? Nun ooy
a naa mate ɗo bi kaŋjiŋ. »
38 Iisa gay telkiiji aman : « Ka
seener, ki ooy kii mate ɗo bi kanto
walla ? Di cokay, naaŋ kaawe seene
: kokir boogaaɗo di, kii tatire dees
subba a ki ibinginno. »

14

Iisa ko botol taat iya gee ɗo Tacco Buŋ

1 Iisa ɗiytu pey aman : « Dakoŋ
ginenno kolaw. Beroŋ gelbinko ɗo
Buŋdi ho lotu oki.
2 Do ger ka Tanni, werin goy dak-
ina. Paa ko, nu dakiiko kaawɗo a nu
ɓaako siye wero.
3 Ya nu ɓaawe ho nu dakko siy wer
gay, naa yeepe ho nu asiiko sokiŋko,
ku ɓaayiy goye oki ɗo wer kaak nu
ɓaayiyo.
4 Kuŋ ibingit botol taat iya gee ɗo
wer kaak nu ɓaayiyo »
5 Tooma ɗiyiiji aman : « Gem kol
*Rabbiney, nin ibanno wer kaak ki
ɓaayiyo. Kar gay, maman nii ibinin
botiliŋ ? »
6 Iisa ɗiytu aman : « Nun meendu
ko botol-ata. Nun di oki seene ho
goye. Waan ginno kaak yaa ɓaa ɗo
Tanni ya ŋa bal bire min lotu.
7 Uudin taat ku ibinginu, kuu ibiniŋ
oki Tanni. Kar gay, min diŋ di, kuŋ
ibinig ko ho ku talga. »
8 Pilip ɗiyiiji aman : « Gem kol
Rabbiney, gaarniŋ ja Takko, ek di,
necintiŋ ko. »
9 Iisa telkiiji aman : « Iŋ elgin-aŋ
kat gi goy sawa di, geekaaɗe Pilip, yoo
diŋ sa ki ibinginno di misa ? Ya gem
kaak talintu, ŋaar talig Tanni oki. Kar
maa di ki kaawiy aman : " Gaarniŋ ja
Takko ".
10 Ki bal aamine kadar nu goy iŋ
Tanni ho Tanni goy iŋ nunu walla ?
Kaawor taat nu kaawiiko-an, nu bal
imilin min ɗo kaar, kar gay, ta asa
min ɗo Tanni. Ŋaar kat goy iŋ nunu
ho ŋaar di ginaat riyoy-anta.
11 Aaminoŋ ɗo kaawor a nun goy iŋ
Tanni ho Tanni goy iŋ nunu. Ya ku
gediraaɗo aamine ɗo kaawor-at sa,
aaminoŋ ɗo bi ka riy taat nu giniyo.
12 Cokiyoŋ, nu kaawaako seene :
gem kaak yaa aamine iŋ nunu, ŋaa
gedire giniŋ gamin kuuk nu giniyo.
Ŋa gin pey botol ŋaa gine gamin kuuk
pak ŋuur-aŋku, asaan nun coona wer
ka Tanni.
13 Ho gamin okiŋco kuuk kuu inde
iŋ siŋdu, nu asa giniŋco. Ansi-ak, Roŋ
ka Buŋdi yaa gaarin *darjin ta Tacco.
14 Ya ku inda maan iŋ siŋdu, nun
naa giniŋji. »

Iisa ɗiy a ŋaa ŋaame Ruwwin ta Buŋdi

15 Iisa ɗiytu pey aman : « Ya ku
elgiinu, kuu cokiye kaawor.
16 Naako indiŋ Tanni ho ŋaako
ŋaame waan ka pey kaak asaako
gaayiŋko. Ŋaa goye doo iŋ kuŋko.
17 Waanna-ak gay, ta Ruwwin ta
seener. Gee kuuk el gamin ku duni-
iner, ŋuur gasaatɗo, asaan ŋu talgitɗo
ho ŋu ibingitɗo. Kar kuŋko gay ibin-
gita, asaan ta goy iŋ kuŋko ho taa
goyeŋ ko ɗo gelbinkon di.
18 Ansi-ak, nu rasaakonno gollina.
Nu asa goye iŋ kuŋko.

19 Ɗak sooɗ di, gee kuuk el gamin ku
duniiner talaanno pey. Kuŋ gay yaan
talindu, asaan nun goya ho kuŋko oki
yaa goye.
20 Yiriy taar-at, ku asiy ibine kadar
nun goy iŋ Tanni ho kuŋ goy iŋ nunu,
ho nun sa goy iŋ kuŋko.
21 « Ay gem kaak cokiya kaawor
ho ŋa karmiyaata, ŋaar ko elgiinu ho
Tanni sa yaa eliŋ̃ ŋaar kaak elgiinu.
Nun sa naa eliŋ̃ji ho nu cigilaajiɗo
maanna. »
22 Zuud ɗiyiiji ɗo Iisa aman : « Gem
kol *Rabbiney, maman ki kaawiy a
kii gaare ziŋ̃ loni, kar ɗo gee kuuk el
gamin ku duniiner gay, ki cigiliy ziŋ̃ ?
» (Zuud-ak gay, ŋaar keeji min Zuudas
Iskariyoot.)
23 Iisa telkiiji aman : « Gem kaak
elgiinu-ak, yaa karmiyin kaawor ho
Tanni sa yaa eliŋ̃ji. Seertini iŋ Tanni
niiji ɓaawe ho ni ɓaayiy goye iŋ ŋaara.
24 Gem kaak elginno, ŋaar kar-
mayɗo kaawor. Ibinoŋ kadar kaaw
taat nu kaawiiko-an, nu bal imilin
min ɗo kaar, kar gay, ta asa min ɗo
Tanni kaak ŋ̃aamintu.
25 Nu kaawiikonta ɗo wiktin taat nu
goy misa iŋ kuŋko.
26 Ruwwin ta Buŋdi taat Tanni Buŋ
yaako ŋ̃aame iŋ siŋdu-at, taar ko
yaako gaariŋ̃ gamin okiŋ̃co ho taako
moyiŋ̃ kaawŋ̃ar okiŋ̃co.
27 « Diŋka-aŋ, nun ɗeetaw ho nu
rasaako aapiye. Aapiy taat nu
rasiiko-an, taar aapiy tanto di. Nun
bergitɗo ar gee ku duniiner bergiyo.
Dakoŋ barjilenno ho dakoŋ ginenno
kolaw.
28 Ku dor di, nu ɗiyko a " nu ɗeetaw
ho naako yeepe ". Zer ya ku elgi-
inu, aditko yaa gine portiko, asaan
nu coona wer ka Tanni, ŋaar kaak
pakginu.
29 Min gamin-aŋ bal ase misa, nu
kaawkonta ko a wiktin taat gamin-aŋ
yaa kuuniye, kuu aamine iŋ nunu.
30 Nun kaawaaɗo pey dakina iŋ
kuŋko, asaan sultan ka duniiner
asaw. Kar gay, ŋa ginno gudurre lotu.
31 Illa gee ku duniiner yaa ib-
ine kadar nu elgig Tanni ho gamin
okiŋ̃co kuuk nu giniy-ak, nu ginaag
uudiŋ̃ taat ŋa kaawiidu. Diŋ gay
ucoŋ, ɗeetinte min anne ! »

15

Iisa ar et kaak ŋu koliy biŋ̃

1 Iisa ɗiyiico pey ɗo maajirnay
aman : « Nun ar et kaak taɓ kaak ŋu
koliy *biŋ̃ ho Tanni gay gemoy ka et-
aka.
2 Leeginay kuuk waaɗo, ŋa
ɗukumaagu. Kar ŋuur kuuk wiya gay,
ŋa siyiigu. Pa-ak, ŋu wiyiy pey dakin
paka.
3 Kuŋko gay, iŋ kaawin kuuk nu
kaawiiko-ak, ku gin ko *cawar.
4 Goyguwoŋ iŋ nunu ar nun goyiy
iŋ kuŋko. Ya ŋu ɗukumig leegina, ŋu
waaɗo. Ŋu wiy-ak, illa ya ŋu goy ɗo
etco. Kuŋko oki, ya ku raka gine maan
kaak Buŋ rakiyo, illa kuu goyguwe iŋ
nunu.
5 Ay gem kaak goy iŋ nunu, nun oki
goy iŋ ŋaara, ŋaa wee dakina. Asaan
bal nunu, ku gediraaɗo gine maanna.
6 Ŋaar kaak goyaaɗo iŋ nunu, ŋu
acciŋ̃ kara ar leegin kuuk ŋu ɗukumig
min ɗo etco. Leegin-ak, ŋu aayaw,
kar ŋuu ŋ̃umiŋ̃co, ŋuu oriŋ̃ ɗo aki taa
teeŋ̃co.
7 Kuŋ gay, ya ku goy iŋ nunu, kaa-
wor oki goy iŋ kuŋko, indiguwoŋ
maan kaak ku rakiy di ho kuu gasiŋ̃ji.
8 Taloŋ maman *darjin ta Buŋdi
yaa bayne waraŋ. Taa bayne-ak ya ku
wiya roŋ dakina, asaan ansii kat kuu
gaare kadar ku maajirnar kuuk taɓ.
9 Nun elgiiko ar kaak Tanni elgiinu.
Goyguwoŋ ɗo ele kanto.
10 Ya ku karmiyaat kaawor, kuu
goyguwe ɗo ele kanto-aka. Nun oki,
nu karmiyiit kaaw taat Tanni kaawi-
idu ho nu goyiy ɗo eliŋ̃ji.
11 « Nu kaawiiko ansi-ak a galilil
yaa goye iŋ kuŋko ho galilko yaa ase
ɗo werti.
12 Aŋ ko *gaanuun kaak nu beriiko
: elguwoŋ ziŋkiko ar kaak nu elgiiko.
13 Ele kaak pak ele okiŋ̃ji, illa gem
kaak ooy muut ɗo bi ka roynay ku
bici.

14 Ku kuuniytu roynar-ak ya ku ginaat taat nu kaawiiko.
15 Nu kolaakonno pey gay riyor, asaan gay riyor-ak, ŋaar ibanno maan kaak gemoy giniyo. Nu kolaako roynar, asaan nu gaarkoŋ gamin okiɲco kuuk nu dortu min ɗo Tanni.
16 Kuŋ gay, kuŋ balnu doɓindu, kar gay, nu meendu kat doɓiŋko. Nu ŋaaminko a ku ɓaayiy wee roŋ kuuk yaa taaye doo. Ansi-ak, maan kaak kuu inde min ɗo Tanni iŋ siŋdu, ŋaako beriɲji.
17 Maan kaak nu indiy minninkoŋ gay, illa kuu elguwe ziŋkiko. »

Gee yilaag kuŋ Iisa iŋ geeŋji

18 Iisa kaawtu pey aman : « Ya gee yilaako-ak, ibinoŋ kadar nun kat ŋu yilin ja awalle.
19 Ya kuŋ kat ar gee ku duniiner, gee ku duniiner yaako eliŋko asaan ku geeɲco. Kar gay, ku arro gee ku duniiner-aŋku. Ŋa nun ko kaak doɓiŋko a kuu goye keeko min gee ku duniiner-aŋku. Do bi ŋaar-ak ko, ŋu yiliiko.
20 Moyon kaaw taat nu kaawiiko a " ɓerre, ŋaar pakgigɗo gemoy ". Gee taaɓiyintu, ho ŋu asaako taaɓiyiŋko kuŋko oki. Ya ŋu karmiyiit kaawor tanto, ŋuu karmiyin taŋko oki.
21 Gamin-aŋ okiɲco, ŋuuko giniɲco ɗo bi kanto, asaan ŋuur ibingigɗo ŋaar kaak tabirintu.
22 Zer, ya nu bal ase ho nu balco kaawe, ŋaar-ak, ŋu bal gine zunuubinna yoo rakki. Diŋ gay, ŋu ginno botol taat waan yaaco saamiyiɲ zunuubinnico.
23 Gem kaak yilaanu, ŋaar yilaag Tanni oki.
24 Do uŋco, nu giniig gamin kuuk ajbay kuuk waan bal giniɲ yiriy rakki. Ya nu bal gine ampa-ak, ŋu ginno zunuubinna. Kar gay, ŋu talig gamin kuuk nu gintu-aku, ho iŋ taar-at sa, diŋ ŋu yilaanu ho yilaag Tanni oki.
25 Do gaanuunco, ŋu siir aman : " Ŋu yilin bal botol. "* Gee-aŋ yilintu asaan kaaw taat ŋu siirtu-an yaa ase ɗo werti.
26 « Nu ɓaako ŋaame min ɗo Tanni waan kaak yaako gaayiŋko. Taar Ruwwin ta seener, ta asa min ɗo Tanni. Ya ta ase, taako goye saadiner.
27 Kuŋko oki yaa goye saadinnar, asaan min ɗo teesindi, gi goy sawa di.

16

1 « Nu ɗiyiiko ansi-ak a ku rawtiitɗo imaanko.
2 Ŋu asaako atkiŋko min ɗo geriyco ku salaaner ho wiktin asaw taat gee asiiko dagguwiŋko. Ŋuur kuuk yaako deeŋkoŋ gay, loco-ak, illa ŋuu gine riy ta Buŋdi.
3 Maanna-aŋ, ŋuu giniɲji, asaan ŋu ibingigɗo Tanni ho nun sa, ŋu ibinginno.
4 Nu kaawiiko min diŋka-aŋ, asaan wiktin taat maanna-ak yaa ase, kuu ibine kadar nu miniŋkoŋ ko. Min ɗo teesindi, nu balko kaawiɲ gaminaŋku, asaan nu goy misa iŋ kuŋko. »

Riy taat Ruwwin ta Buŋdi giniyo

5 Iisa ɗiyiico pey ɗo maajirnay aman : « Diŋ gay, nun coona ko wer ka ŋaar kaak tabirintu. Kar minninko, rakki sa indiginno aman : " Ki ɓaa momo ? "
6 Ku barjiltu-aŋ, asaan nu ɗiyko a nu ɗeetaw.
7 Sando, nun gay kaawaako seen di a ya nu ɗeet di guna. Asaan ya nu bal ɗeete, waan kaak asaako gaayiŋko asaakonno. Kar ya nu ɗeet gay, nu ɓaako ŋaaminji.
8 Ya ŋa as gay, ŋa asaaco gaare ɗo gee ku duniiner kadar maan kaak ŋu pakiriy ɗo bi ka zunuubinnar, ɗo bi ka maan kaak ɗo botiliy ho ɗo bi ka seriiner, ŋaar ɗo botiliy.
9 Ŋa asaaco gaare ɗo bi ka zunuubinnar, asaan ŋu bal aamine iŋ nunu.
10 Ŋa asaaco gaare ɗo bi ka maan kaak ɗo botiliy-ak, asaan nu coona ɗo Tanni ho ku talaanno pey.
11 Ho ɗo bi ka seriiner gay, ŋa asaaco gaare, asaan sultan ka duniiner, seriin obig ko.
12 « Dak gamin dakina kuuk nu balko kaawiɲco misa. Kar gamin

* **15:25** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 35.19, 69.5.

ŋuur-ak gay, ya nu kaawkoŋgu diŋka, ku ibinaaɗo baaco.
13 Wiktin taat Ruwwin ta seener yaa ase, taako iyiŋko ɗo botol ta seener okintiti. Ka seener gay, ta kaawaakonno gamin kuuk ta imiliy min ɗo kaati. Kar gay, taako kaawe gamin okiɲco kuuk ta dortu ho taako gaare gamin okiɲco kuuk yaa ase neginda.
14 Ruwwin ta seener-ak yaa ice min tanto ho taako gariɲco. Ampaa ko, ta asaako gaare gudurre ta *darjiner.
15 Gamin ku Tanni okiɲco, ŋuur kunto oki. Ɗo taar-an ko, nu ɗiyiiko aman : " Ruwwin ta seener asa gaare gudurre ta darjiner, asaan gamin kuuk taako gaare-ak, ŋuur min lotu. " »

Taaɓin yaa newse iŋ galal

16 Iisa ɗiyiico pey aman : « Ɗak ko sooɗ di, ku talaanno pey ho ba aar sooɗ di, kuun talindu pey. »
17 Min maajirnay ku Iisa, daariɲ indiy ziŋkico aman : « Ŋa raka kaawe maa ? Ŋa ɗiyiy a ɗak ko sooɗ di, gi talaagɗo pey ho ba aar sooɗ di, gi asiy taliɲji. Ho pey, ŋa ɗiyiy a ŋaa coone wer ka Tacco. Gamin-aŋ raka kaawe maa ? »
18 Maajirnay indiy pey ziŋkico aman : « Ŋa kaawiy a " ɗak ko sooɗ di ", kar kaawoy-an raka kaawe maa ? Gi ibanno baati. »
19 Sando, Iisa iban kadar maajirnay raka indiɲji. Ampaa ko, ŋa ɗiyiico aman : « Kaawor taat a " ɗak ko sooɗ di, ku talaanno pey ho ba aar sooɗ di, kuun talindu-an " kat, ku bal ibine baati wala maman ?
20 Hadi, cokiyoŋ, naako kaawe seene : ku asa ale ho ku asa marmile. Gee ku duniiner gay asa site. Ku asa taaɓiye, kar taaɓinko gay yaa newse iŋ galal.
21 Daatik taat atti awaata, ta taaɓiya dakina. Ta taaɓiyiy-ak, asaan wiktinti ta weendi nec ko. Kar ya mic amil koŋ gay, koɗok di, ta rawtiit taaɓinti ho ta aaciyiyo, asaan ta wee roŋ gemor.
22 Kuŋ sa, diŋ ku taaɓiyaw. Kar gay, nu asaako taliŋko pey, ho ɗo yiriy taar-at, aditko yaa miine iŋ galal, ho galal-at, waan gaamaatɗo pey mininko tak-tak.
23 « Yiriy taar-at, ku indaanno pey yoo maanna. Ka seener nu kaawaako waraŋ : ay maan kaak ku indiy iŋ siŋdu, Tanni yaako beriɲji.
24 Yoo diŋka, ku bal inde misa maan iŋ siŋdu. Indiguwoŋ ho kuu gase. Ansii kat, aditko yaa miine iŋ galal. »

Iisa gedirtit ko ɗo duniiner

25 Iisa kaawtu pey aman : « Nu kaawkoŋ gamin-aŋ okiɲco iŋ dele ka daŋlal. Kar gay, wiktin asaw taat nu deliikonno pey daŋla. Naako kaaweŋ ko waraŋ di ɗo bi ka Tanni.
26 Yiriy taar-at, kuu inde Buŋ iŋ siŋdu. Nu kaawaakonno a naako inde Tanni ɗo bi kaŋko,
27 asaan ka seener, Tanni meeɲji elgiiko. Ŋa elgiiko-ak, asaan ku elgiinu ho ku aamin kadar nu as min ɗo Buŋdi.
28 Nu as min ɗo Tanni ho nu goytu ɗo duniiner. Diŋ gay, nu rasaat ko duniin-anta ho nu coona wer ka Tanni. »
29 Maajirnay ɗiyiiji aman : « Tal di, diŋ ki kaawa ko waraŋ. Ki dello pey daŋla.
30 Diŋ ni tal ko kadar kiŋ iban gamin okiɲco, nam gamin kuuk gee rakiy yaaɲ inde oki. Ɗo taar-an ko, ni aaminiy kadar ki as min ɗo Buŋdi. »
31 Iisa telkiico aman : « Diŋ ja kat ku aamine walla ?
32 Hadi, wiktin asaw ho taar as ko, taat ku asiy totire, ay gem di yaa ice botiliy, kuun rasindu keedu. Kar nun gay keeduɗo, asaan Tanni goy iŋ nunu.
33 Gamin-aŋ, nu kaawkoŋ min diŋka, asaan kuu goye iŋ aapiye iŋ nunu. Ka seener, kuu taaɓiy ɗo duniiner. Kar gay, ɗuunoŋ masisko, asaan nun gedirtit ko ɗo duniiner-anta. »

17

Iisa inda Buŋ ɗo bi ka geeɲji

1 Min Iisa kaawtu pa-ak, ŋa jaaliig kaay ho ŋa indiig Tacco Buŋ aman : « Baaba, wiktinti ase. Beror ko

*darjine ɗo nun kaak Roŋjiŋ a nun sa,
naa gaarin darjineŋ̃.
2 Ki berduug gee okiŋ̃co ɗo pisindu.
Ansi-ak, naaco bere goye ka gaasɗo
ɗo gee okiŋ̃co kuuk ki beriidu-aŋku.
3 Goye ka gaasɗo-ak, illa ŋuuŋ̃ ibine,
kiŋ Buŋ keejiŋ di ka seener, ho ŋuu
ibiniŋ̃ pey ŋaar kaak ki tabirtu, nun
ko Iisa Masi.
4 Nu gaarit darjineŋ̃ ɗo adiy ka
kiɗar ho nu gaasit ko riy okintit taat
ki beriidu a naa gine.
5 Diŋ gay, Baaba, berduut ko darjin
uŋci loci. Darjin-at, nu ginit ko iŋ
kiŋke min duniin bal kilgiye misa.
6 « Gee kuuk ki doɓtu min ɗo duni-
iner ho ki beriidu-ak, ŋuur ibingi-
ciŋ, asaan nu gariŋ̃ciŋ loco. Nu
gariŋ̃ciŋ a ŋuuŋ̃ ibine. Okiŋ̃co, ŋu
kuŋ̃jiŋ̃, ki berduugu ho ŋu karmiya
kaawoŋ̃.
7 Diŋ ŋuur iban kadar gamin okiŋ̃co
kuuk nu gintu asa min lociŋ,
8 asaan nu gaarcot kaawoŋ̃ taat ki
beriidu ho ŋu cokiyta. Ŋu iban kadar
ka seener, nu asa min lociŋ ho ŋu
aamin kadar ŋa kiŋ ko tabirintu.
9 « Nu indaacinno ɗo bi ka gee ku
duniiner, kar gay, nu indaaciŋ ɗo bi
ka ŋuur kuuk ki beriidu, asaan ŋu
kuŋ̃jiŋ.
10 Gee okiŋ̃co kuuk kunto, ŋuur
kuŋ̃jiŋ, ho gee okiŋ̃co kuuk kuŋ̃jiŋ,
ŋuur kunto. Ho iŋ gee ŋuur-aŋ ko, nu
gaariy darjiner.
11 Diŋ gay, nun, naa rasin ko duni-
ine ho naa coone ɗo weriŋ̃. Ŋuur gay
goy misa ɗo duniiner. Baaba, kiŋ
kaak *cawar aale, gooygu iŋ gudurre
taŋ̃ji, gudurre taat ki beriidu. Gooygu
a ŋuu kuuniye ar gem rakki, ar kiŋke
iŋ nunu, gi rakki.
12 Wiktin taat nu goyiy iŋ ŋuura,
nu gooyig iŋ gudurreŋ̃ taat ki beri-
idu. Nu gooyiigu nam waanco sa
bal rawte, illa ŋaar kaak yaa rawte a
kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner yaa
ase ɗo werti.
13 Diŋ gay, nun coona ko ɗo weriŋ̃.
Ya nu kaawa pa-ak wiktin taat nu goy
misa ɗo duniin-an, nu kaaw a galal
taat nu gintu yaa miiniŋ̃ aditco tak.
14 Nu gaarcot kaawoŋ̃, kar gee ku
duniiner gay yilgu, asaan ŋu attanno
iŋ ŋuura, ar nun oki attanno iŋ gee ku
duniiner-aku.
15 Nu indaacinno a kii imiliŋ̃ min ɗo
duniiner, kar gay, nu indaaciŋ a kii
gooyiŋ̃ min ɗo *Seetanner.
16 Ŋuur gee ku duniinerro ar nunu
gemtiɗo.
17 Ginu a ŋuu kuuniye kuŋ̃jiŋ tak-
tak iŋ botol ta seener. Seen gay, taar
ko kaawoŋ̃.
18 Nu tabiraag gee-ak ɗo adiy ka
kiɗar, ar nun oki, ki tabirin ɗo adiy ka
kiɗar.
19 Ɗo bi kaŋ̃co, nu ras zir okiŋ̃ji loci
a ŋuur oki yaa kuuniye geeŋ̃ji tak-tak.

20 « Kar gay, nu indaacinno ɗo bi
maajirnar kuuk goy diŋka-aŋ di, nu
indaaciŋ oki ɗo bi ka gee kuuk asa
aamine iŋ nunu iŋ kaaw taat ŋuuco
kaawe.
21 Nu indaaciŋ a ŋuur okiŋ̃co yaa
kuuniye rakki. Baaba, kiŋ goy iŋ
nunu ar nun goy iŋ kiŋke, nu raka
a ŋuur oki yaa ŋ̃ume iŋ ginte a gee
ku duniiner yaa ibine kadar kiŋ kat
tabirintu.
22 Nu bercot darjin taat ki beriidu
lotu a ŋuu kuuniye ar gem rakki, ar
kiŋke iŋ nunu, gi rakki.
23 Nun goy iŋ ŋuura ho kiŋ goy iŋ
nunu. Ansi-ak, ŋu gin botol taat ŋuu
kuuniye ar gem rakki di, ho ampaa
ko, gee ku duniiner yaa ibine kadar
ŋa kiŋ ko kaak tabirintu ho ki elgiigu
ar kaak ki elgiinu.

24 « Baaba, gee-aŋ, ki berduugu. Nu
raka a ŋuu goye iŋ nunu ay wer kaak
nu goyiyo. Ampaa ko, ŋuu talin dar-
jiner. Ki berduut darjine-at, asaan ki
elgin min duniin bal kilgiye misa.
25 Baaba, kiŋ ginaag ay maan iŋ
botiliy. Gee ku duniiner, ŋuur baliŋ̃
ibine. Kar nun gay ibiniŋ̃ciŋ ho
geendu-aŋ sa ibin kadar kiŋ ko kaak
tabirintu.
26 Nu gariŋ̃ciŋ loco ho naaŋ̃ gaare
pey a ele kaak̃ ki elgiinu yaa goye loco
oki. Ho nun meendu sa, naa goye iŋ
ŋuura. »

18

Obiŋji ka Iisa (Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Luk 22.47-53)

1 Min Iisa gasiit kaawoy-ata, ŋa uctu iŋ maajirnay ho ŋu ɗeettu aar corkilol kaak ŋu koliy Sedron. Wer-ak gin jineene. Iisa iŋ maajirnay uŋjitu ɗo jineen-aka.
2 Wer-ak, Zuudas kaak asaaji isine ɗo Iisa sa ibingiga, asaan wer-ak, Iisa iŋ maajirnay jaawgiy iŋ menaw.
3 Hiyya, ɗo wer-ak, Zuudas uctu iŋ askirin ku Room ho iŋ askirin ku agindaw ku gay satkiner iŋ ku Pariziyennar. Ŋa ogiriico ho ŋa iyiig ɗo jineen-aka. Askirna-ak sok garti, biruwna ho iŋ lampina.
4 Iisa gay, ŋaar iban ko maan kaak yaaji ase. Ampaa ko, ŋa asiico moota ho ŋa indiigu aman : « Ku bariya waa ga ? »
5 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. » Iisa ɗiyiico aman : « Ŋa nun ko aŋka. » Ɗo wer-ak, Zuudas kaak isinaaji ɗo Iisa-ak sa goya.
6 Ɗo wiktin taat Iisa ɗiytu aman : « Ŋa nun ko aŋka », ŋu dendirtu aaro ho ŋu sollitu keɗer.
7 Iisa indiig pey aman : « Ku bariya waa ga ? » Ŋuur gay ɗiyiiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. »
8 Iisa telkiico aman : « Nu ɗiykon ɗoo a nun ko aŋka. Ya ŋa nun di kaak ku bariyiy-ak, rasoŋ maajirnar-aŋ yaa ɗeete. »
9 Ŋa kaawtu ansi-ak, asaan kaaw taat ŋa kaawtu awalle yaa ase ɗo werti aman : « Baaba, min gee kuuk ki beriidu-aŋ, nu bal rawte yoo waan minninco. »*
10 Hiyya, ɗo wer-ak, Simon Piyer kaak gin *seepin-ak ceepiiga ho ŋa asiɗiig gay riyor kaak gina riy ɗo *mee satkiner ka tatko ho ŋa ɗukumiijit ɗeŋgey ta meeda. Gay riyor-ak, siŋji Malkuus.
11 Iisa gay ɗiyiiji ɗo Piyer aman : « Uŋjig seepineŋ-aŋ ɗo caapoy. Ya lociŋ-ak, taaɓin taat Tanni kaawtu a naa taaɓiye-at, nu aawaatɗo walla ? »
12 Min ŋaar-ak, askirna iŋ tatkuwco, iŋ askirin ku agindaw ku Yuudinnar okiŋco, ŋu obiig Iisa ho ŋu ɗuuniiga.

Iisa ɗo uŋji ka mee satkiner ka tatko

13 Hiyya, ŋu iyiijig ja ɗo gem rakki, siŋji *Han. Ŋaar gay, takaŋ daaciy ta *Kayip. Ɗo elig taar-at, Kayip ko *mee satkiner ka tatko.
14 Ŋaar ko kaak taayig agindaw ku Yuudinnar aman : « Guna ya gem rakki di mat ɗo bi ka gee okiŋco. »

Tatire ka Piyer ɗo bi ka Iisa (Matiye 26.69-70, Maark 14.66-68, Luk 22.55-57)

15 Simon Piyer iŋ giji *maajiriŋce ka pey aaɗaag Iisa. Maajiriŋce ka pey-ak gay, mee satkiner ka tatko ibingiga. Paa ko, ŋa uŋjitu iŋ Iisa ɗo ger ka mee satkiner ka tatko.
16 Kar Piyer gay pey kara ɗo bit ka botildi. Hiyya, maajiriŋce kaak mee satkiner ka tatko ibingiy-ak amiltu kara. Ŋa kaawiitit ɗo daatik taat gooya botol a taa rasiŋ Piyer yaa uŋje oki.
17 Wiktin taat Piyer uŋjiyo, daatik taat gooya botol-at indiig aman : « Kiŋke oki min maajirnay ku gem-aŋ ɗoo ? » Piyer telkiitit aman : « Ha'a, nun maajiriŋceyɗo. »
18 Ɗo wiktin taar-at, us diyaw. Paa ko, gay riyor iŋ askirin kuuk gooya wer-ak biytu ako ŋu ooriyo. Piyer sa peytu iŋ ŋuura, ŋa ooriyo.

Mee satkiner ka tatko indiig Iisa (Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Luk 22.66-71)

19 Kar mee satkiner ka tatik indiig Iisa ɗo bi ka maajirnay ho ɗo bi ka ɓilde kaak ŋa ɓildiy gee.
20 Iisa gay telkiiji aman : « Nun kaaw bal cigile ɗo uŋco ka gee okiŋco. Iŋ menaw, nu ɓildigiy gee ɗo geray ku salaaner ho ɗo *ger ka Buŋdi. Nu bal kaawe maan tak-tak iŋ cigile.

* **18:9** Wer ka gase kaawor ɗo Yaaya 6.39, 17.12.

21 Kar maa di ki indiin pey ? Ya
ki rakaw, indig ja gee kuuk dorintu.
Ŋuur iban taat nu kaawiico. »
22 Ɗo kaawoy taar-at, askiriŋce
rakki min kuuk peya ɗo wer-ak
baasiig Iisa. Ŋa kaawiiji aman : «
Ampaa kat ki telkiiji ɗo mee satkiner
ka tatko walla ? »
23 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Ya nu
kaaw jookumo, gaarduug ja nigindu.
Kar ya kaaw taat nu kaawtu-an kat ɗo
werti gay, maa di ki baasiinu ? »
24 Min ŋaar-ak, *Han ŋ̃aamiig Iisa
ɗo *Kayip, *mee satkiner ka tatko.
Wiktin taat ŋa ŋ̃aamiijiga-ak, Iisa, ŋu
bal ipiriŋ̃ misa.

Tatire ka Piyer
(Matiye 26.71-75, Maark 14.69-72, Luk 22.58-62)

25 Wiktin taar-at, Piyer gay oora
misa ako. Kar ŋu indiig pey aman :
« Kiŋke oki min maajirnay ku gem-aŋ
ɗoo ? » Kar Piyer gay tatirtu aman : «
Ha'a, nun maajiriŋ̃ceyɗo. »
26 Kar min gay riyor kuuk gina
riy ɗo mee satkiner ka tatko-ak, goy
gem rakki jaamay ka gem kaak Piyer
ɗukumtu ɗeŋgey-aka. Gem-ak ɗiyiiji
ɗo Piyer aman : « Kiŋke-aŋ, nu baliŋ̃
tale iŋ Iisa ɗo jineendi walla ? »
27 Piyer gay tatirtu pey. Hiyya, ɗo
wer-ak, kokir boogtu.

Iisa ɗo uŋji ka Pilaat
(Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Luk 23.1-5)

28 Kar iŋ kawtir kawtira, ŋu amiltu
min ɗo ger ka *Kayip ho ŋu iyiig Iisa
ɗo ger ka Pilaat, tatkaw ka Room. Kar
agindaw ku Yuudinnar-ak bal uŋ̃je,
asaan ŋu rakaaɗo nige ziŋkico uudin
taat *gaanuunco ɗiytu awalle min
ŋuu tee tee ka *Paakdi.
29 Ampaa ko, Pilaat amiliico, ŋa
dakiig gas kara. Kar ŋa indiig aman
: « Gem-aŋ, ku gasji maa kaawra ? »
30 Agindaw-ak telkiiji aman : « Ya
gem-aŋ kat bal nige-ak, zer ni iyaa-
jigɗo anne. »
31 Pilaat gay ɗiyiico aman : «
Di ŋaar-ak, oboŋga ku maaniiko,
ku ɓaayiy deen kaawoy uudin taat
gaanuunko ɗiytu. » Ŋuur gay telkiiji
aman : « Nin bal gine botol taat nii
dee gemo. »
32 Iisa gay kaaw ja ko maman ŋa
asiy mate. Ansii kat, uudin taat
agindaw-ak kaawtu, kaaw-at astu ɗo
werti.
33 Min ŋaar-ak, Pilaat uŋjitu pey ɗo
geriy, ŋa koliig Iisa, kar ŋa indiig
aman : « Has, kiŋke-aŋ ko sultan ka
Yuudinnar walla ? »
34 Iisa telkiiji aman : « Kaawoŋ̃-an,
ki meeŋ̃jin di pakire wala gee kuŋ̃ pey
kat kaawjiŋ bir ? »
35 Pilaat gay kaawiiji aman : « Ya
lociŋ-ak, nu *Yuudiŋ̃ce walla ? Ŋuur
gee ku darreŋ̃ iŋ agindaw ku gay
satkiner kat iyiŋ̃ciŋ lotu. Kaawor ja,
ki nig maa ? »
36 Iisa telkiiji aman : « Jarɗor
tanto, taar ɗo duniinerro anne. Zer
ya jarɗor kat anne-ak, wiktin-an,
geendu jilintu ko min ɗo pise ku agin-
daw ku Yuudinnar. Kar gay, jarɗor
tanto, taar ɗo duniinerro anne. »
37 Kar Pilaat indiig aman : « Ya pa-
ak, kiŋke-aŋ ko sultan ɗoo ? » Iisa gay
telkiiji aman : « Kiŋ meeŋ̃jiŋ kaawit
ko. Nun, ŋu weentu ho nu as ɗo
duniiner asaan naa gaare seene. Gee
kuuk raka seene, ŋuur cokiya kaa-
wor. »
38 Pilaat indiig Iisa aman : « Seen
gay taar maa ? »

Pilaat berig Iisa ŋuu ɗoodiŋ̃ ka etor
(Matiye 27.15-31, Maark 15.6-20, Luk 23.13-25)

Min Pilaat kaawtu pa-ak, ŋa dakiig
gas pey Yuudinna-aku ho ŋa kaawi-
ico aman : « Gem-aŋ, nu balji gase
kaaw taat yaa iye muutuy.
39 Kar gay, kuŋ gin aadin taat nu
pikgiyko gem ka daŋaayner ɗo iidin ta
*Paakdi. Kar diŋ gay, ku raka naako
pikiŋ̃ sultan ka Yuudinnar walla ? »
40 Ŋuur gay kooliiji aman : « Ha'a,
ŋaarro. Ni raka Barabaas ! » Sando,
Barabaas-ak gay, ŋaar bandiŋ̃ce.

19

Pilaat ooy a ŋuu ɗoodiŋ̃ Iisa

1 Pilaat uɲjitu pey ɗo geriy. Ŋa ɗiyiico ɗo askirnar a ŋuu koociɲ Iisa iŋ korɗiŋgo.
2 Askirna-ak siyiiji jakumne ta sultinniidi ta jamiidi. Iŋ ajimiye kaak ŋu ajimiyiiga-ak, ŋu isiijit ɗo kaay. Kar pey ŋu isiiji batik ta sultinniidi taat dindiko.
3 Ŋu ɓaawiiji moota, kar ŋu ooyiiji aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar, seek ! » Kar ŋu koociiga.

4 Pilaat amiltu pey kara. Ŋa ɗiyiico ɗo Yuudinnar aman : « Taloŋ ! Naakoŋ imiliɲ Iisa kara. Ansi-ak, kuu ibine kadar nu balji gase oorin taat yaa iye muutuy. »
5 Hiyya, Iisa amiltu kara iŋ jakumne ta jamiidi ɗo kaay ho iŋ batik ta dindik-at ɗo ziy. Pilaat ɗiyiico aman : « Aŋ gemko ! »
6 Min agindaw ku gay satkiner iŋ askirin kuuk gooya *ger ka Buŋdi taliig Iisa-ak, ŋu teestu koole aman : « Ɗoodig ka etor ! Ɗoodig ka etor ! » Pilaat gay kaawiico aman : « Icoŋ ku maaniiko dakoŋ ɗooɗ ka etor, asaan nun-aŋ balji gase oorin taat yaa iye muutuy. »
7 Gee-ak telkiiji aman : « Nin gin *gaanuun kaak kaawa a ŋaa mate, asaan ŋa ɗiya a ŋa Roŋ ka Buŋdi. »
8 Min Pilaat dortu pa-ak, kolaw obiig pey dakin paka.
9 Ŋa uɲjitu pey ɗo geriy. Kar ŋa dakiig gas Iisa ho ŋa indiig aman : « Kiŋke asa min momo ? » Kar Iisa gay balji telke yoo maanna.
10 Min ŋaar-ak, Pilaat ɗiyiiji aman : « Lotu kat ki rakaaɗo kaawe ? Ki ibanno a nu gin botol taat naaɲ pike wal taat naaɲ ɗooɗe ka etor walla ? »
11 Iisa telkiiji aman : « Ya ki gin botol taat kiin ɗooɗin ka etor-ak, illa taat Buŋ beriijiŋ min kuwa. Iŋ taar-ak kat, ŋaar kaak berintu ɗo pisiɲjiŋ ic kaya pak taɲjiŋ. »

12 Min ŋaar-ak, Pilaat bariya ko botol taat ŋaa pikiɲ Iisa di. Kar Yuudinna gay tees pey koole aman : « Ya ki pikig gem-aŋ, ki royayɗo ka sultan ka tatik ka Room ! Asaan gem kaak gina ziy sultan-ak, ŋaar adiney ka sultan ka tatik ka Room ! »
13 Min Pilaat dortu pa-ak, ŋaa imiliig Iisa kara. Ŋa goytu ɗo wer ka seriiner kaak ŋu pintu iŋ dambay. Wer ka seriiner-ak, Yuudinna kolaag iŋ kaawco a « Gabbata ».
14 Sando, ka kawtinti gay iidin ta *Paakdi. Pat ot yiriyo. Ɗo wer-ak, Pilaat kaawiico aman : « Taloŋ, aŋ sultinko ! »
15 Ŋuur gay teestu pey koole aman : « Ibiniy weriy ! Ibiniy weriy ! Ɗoodig ka etor ! » Pilaat indiig aman : « Ku raka naa ɗooɗiɲ sultinko ka etor walla ? » Agindaw ku gay satkiner telkiiji aman : « Ni bal gine sultan ka pey. Sultinni-ak, ŋaar ko sultan ka tatik ka Room-aŋ di. »
16 Hiyya, Pilaat beriicog Iisa, ŋu ɓaayiy ɗooɗiɲ ka etor. Kar askirna-ak obiiga ho ŋu ɗeettu iŋ ŋaara.

Ɗooɗe ka Iisa ka etor (Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Luk 23.26-43)

17 Wiktin taat Iisa amiliy min ɗo geegirdi-ak, meeɲji di icig etoy kaak ŋu ɓaayiy ɗooɗiɲji. Ŋa aaniytu wer kaak ŋu ɓaayiy ɗooɗiɲji-aka. Wer-ak, ŋu kolaag a « Ɗawik ta kaar » ho iŋ kaaw ta *Yuudinnar gay, ŋu kolaag a « Golgota ».
18 Min ŋu ottu ɗo wer-ak, askirna-ak ɗooɗiig Iisa ka etor. Ŋu ɗooɗtu pey gee seer ka atiydi, rakki ɗo meeday, rakki gay ɗo ɲugilay.
19 Pilaat ɗiyiico ɗo geeɲji a ŋuu siire maanna, ŋuu ɗooɗiɲ ka etoy ka Iisa. Maanna-ak, ŋu siirji aman : « Iisa kaak min Nazareet, sultan ka Yuudinnar. »
20 Yuudinna dakina garkiyiig maan kaak ŋu siirtu-aka, asaan wer kaak ŋu ɗooɗiig Iisa-ak mootan di iŋ geeger. Ho siire-ak sa, ŋu siirig iŋ kaaw ta Yuudinnar, iŋ ta Roominar ho iŋ ta Greknar.
21 Min agindaw ku gay satkiner ku Yuudinnar taliig maan kaak Pilaat siirtu-ak, ŋu ɓaawiiji. Ŋu ɗiyiiji aman : « Maa di ki siiriy aman : " Sultan ka Yuudinnar " ? Nin raka kii siire

aman : " Gem-aŋ ɗiya a ŋa sultan ka Yuudinnar. " »
22 Pilaat gay telkiico aman : « Kaaw taat nu siirtu-at, nu siirta. »
23 Askirin gay, min ŋu ɗoodiig Iisa ka etor, ŋu ɗeediit kesuuney werin pooɗ, ay gem di ictu wer rakki. Kar ŋa gin pey batik yaarko taat bal orpe, ŋu azit werti rakki di min kuwa yoo baata. Taar sa ŋu iciita.
24 Ɗo bit kanti ko, askirin kaawtu benannico aman : « Dakinte eerintiɗo. Kaŋjinte kaŋjen di. Gem kaak ta galji di yaa icinti. » Ampaa ko, kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner astu ɗo werti aman : « Ŋu ɗeediit kesuuner ho ŋu kaŋje iŋ batkor ta yaarko. »*
25 Moota iŋ et kaak ŋu ɗoodiig Iisa-ak gay, daaɗ peya eɗe, ŋuur ataŋ̃ Iisa, iŋ booti Mariyam, iŋ daaciy ta Kilopaas ho iŋ Mariyam taat min geeger ka Magdala.
26 Wiktin taat Iisa taliit yaaco ho ŋa taliig *maajiriŋ̃cey kaak ŋa elgiyo peya ɗo serpiti-ak, ŋa ɗiyiitit aman : « Iya, aŋ ko roŋke. »
27 Kar ŋa kaawiiji pey ɗo maajiriŋ̃cey aman : « An ko yaako. » Min ŋaar-ak di, maajiriŋ̃ce-ak iyiit ataŋ̃ Iisa ɗo geriy.

Muut ta Iisa (Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Luk 23.44-49)

28 Min ŋaar-ak, Iisa kaawtu aman : « Ibin diyaanu. » Ka seener, ŋa ibina ko kadar riyoy gaase, ŋa kaawtu paak a kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner yaa ase ɗo werti.
29 Ɗo wer-ak gin bardil miin iŋ maam tooro ku *biŋ̃di. Askirna-ak ictu bit ka jarɗor, ŋu ɗuuniit ɗo korɗiŋ ta et kaak ŋu koliy « Isoop ». Ŋu coopiig ɗo maamar, kar ŋu ŋ̃aamiijig ɗo bi ka Iisa.
30 Min Iisa aawiiga, ŋa ɗiytu aman : « Hiyya, ta nece. » Min ŋaar-ak, ŋa oniig kaay ho ruwwiney amiltu.

Ŋu waacig Iisa ɗo serpey

31 Uudin taat ŋu siya ko ziŋkico ɗo yiriy ta *sabitdi, agindaw ku *Yuudinnar bal rake a momtin kuuk ŋu ɗooɗtu-ak yaa goye pey kuwaŋ di. Asaan yiriy ta sabit-at, taar yaarko. Hiyya, ŋu kaawiiji ɗo Pilaat a ŋaaco kaawe ɗo askirnar ŋuu ɓaa yiimiŋ̃ asiŋ̃co ku gee kuuk ŋu ɗooɗtu-aku.
32 Hiyya, askirna-ak ɓaawtu. Gee kuuk ŋu ɗoodig iŋ Iisa-ak, ŋu yiimiicog asiŋ̃co. Ay gem di, ŋu yiimig asiŋ̃ji rakki rakki.
33 Wiktin taat ŋu otiiji ɗo Iisa gay, ŋu gasig ko ŋa mate. Min pa-ak, ŋu bal ko yiimiŋ̃ asiŋ̃ji.
34 Kar min askirna-ak, rakki ictu garta, ŋa waaciig Iisa ɗo serpey ho baar iŋ amay amiltu.
35 Gem kaak siirkoŋ gamin-aŋ talig iŋ odinay ho kaawoy-an ka seener. Ŋaar meeŋ̃ji iban kadar kaawoy taat ŋa kaawiy-an ka seener ho ŋa kaawiy a kuŋko oki yaa aamine.
36 Kar awalle gay, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Yoo kaasoy rakki sa, ŋu bal yiimiŋ̃ji. »† Maanna-aŋ kuuniytu asaan kaaw-an yaa ase ɗo werti.
37 Ɗo wer ka pey ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Yiriy rakki, odinco, ŋu asa aaniyiŋ̃ ɗo ŋaar kaak ŋu waacig ɗo serpey. »‡

Uŋ̃je ka Iisa ɗo maginer (Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Luk 23.50-56)

38 Min gamin-aŋ birtu, gin gem rakki min geeger ka Arimate kaak ŋu kolaag Yuusup. Ŋaar sa maajiriŋ̃cey ka Iisa. Kar ŋa bal kaawe ɗo geemir, asaan ŋa gina kolaw ɗo agindaw ku Yuudinnar. Ŋa ɓaawiiji ɗo Pilaat ho ŋa dakiig inda a ŋaaji rase botol, ŋa ɓaayiy paayiŋ̃ zi ka Iisa. Hiyya, Pilaat ooytu Yuusup ɓaa paayiŋ̃ji, ŋa ɓaayiy tiisiŋ̃ji.
39 Kar gin pey gem ka pey, ŋu kolaag Nikodeem. Ŋaar ko kaak awalle ɓaawji ɗak ko ɗo Iisa iŋ aando-aka. Ŋaar gay iytu itir kaak ŋa amsig buw ku atay kuuk ŋu koliy « miir » iŋ «

* **19:24** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.19. † **19:36** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 12.46, Nombir 9.12 ho Soom 34.21. ‡ **19:37** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 12.10.

alowes ». Itir ŋaar-ak, oominŋkuwiy yaa nece iŋ jeliŋ ka amiydi.

40 Yuusup iŋ Nikodeem ictu jarɗo, ŋu kockiciitit itir uudin taat Yuudinna gingiy ya ŋu tiisa geeŋco, kar ŋu maliyiig zi ka Iisa iŋ kapanne.

41 Ɗo wer kaak ŋu ɗoodiig Iisa-ak gay gin jineene rakki. Kar atta ɗo jineendi-ak gay gin magin taat ŋu baltit uŋje misa gemo.

42 Uudin taat ka kawtinti sabit ko, pey magin-at sa moota di-ak, hiyya, ŋu uŋjiig zi ka Iisa ɗo maginer-ata.

20

Ŋu bal gasiŋ zi ka Iisa ɗo maginer (Matiye 28.1-8, Maark 16.1-8, Luk 24.1-12)

1 Yiriy ta dumaas, Mariyam taat min Magdala saktu, ta ɓaayiy ɗo maginer. Min ta ottu, ta tala kar dambi kaak ŋu ɗibiriit magin-ak, ŋu tuŋkilig serpiya.

2 Hiyya, ta yeeptu iŋ gaɗti, ta dakiig gas kuŋ Simon Piyer iŋ maajiriŋ kaak Iisa elgiyo ho ta kaawiico aman : « Ŋu imilig *Rabbinte, kar ni ibanno wer kaak ŋu diyiiga. »

3 Min Piyer iŋ *maajiriŋce-ak doriit kaawti, ŋu uctu ho ŋu aaniytu ɗo maginer.

4 Ɗo ɓaaŋco-ak, ŋu gaɗa di. Kar gay, maajiriŋce kaak rakki-ak gaɗa pakgig Piyer. Ampaa ko, ŋa ogiriiji ɗo maginer.

5 Kar ŋa yogiltu ɗo maginer. Ŋa taltu jarɗaɗ di goy keɗer, kar gay, ŋa bal uŋje.

6 Kar ba aar, Simon Piyer sa ottu. Min ŋa ote, ŋaar-ak uŋjitu kalak ɗo maginer. Ŋaar sa taliig jarɗaɗ kuuk goy keɗer-aku.

7 Ŋa taliit pey jariɗ taat ŋu maliyiig kaay ka Iisa. Jarɗo-at, ŋu bal diyin sawa iŋ jarɗaɗ ku awalle-aku. Kar gay, ŋu maliyit keetiti ho ŋu diyig keetiti.

8 Min ŋaar-ak, maajiriŋ kaak ogirji ɗo Piyer ɗo maginer-ak uŋjitu oki. Ŋa taltu iŋ odinay ho ŋa aamintu kadar Iisa nooye.

9 Ka seener gay, yoo yiriy taar-ata, maajirin bal ibinin kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner taat ɗiya a Iisa asa nooye min ɗatik ta gee kuuk mate.

10 Hiyya, maajirin kuuk seer-ak yeeptu ɗo geriyco.

Iisa ŋum iŋ Mariyam taat min Magdala (Matiye 28.9-10, Maark 16.9-11)

11 Mariyam taat min Magdala-at gay yeeptu pey ɗo maginer. Ta peyiy ɗo bit ka maginer ho ta aliyo. Iŋ alinti, ta yogiltu atti ka maginer

12 ho ta taltu *ɗubal ku Buŋdi seer kuuk is batik portik kar. Ŋu goy ɗo wer kaak ŋu diyiig zi ka Iisa, rakki iŋ kaay, rakki iŋ asiŋji.

13 Ɗubal ku Buŋdi-ak indiit aman : « Kaŋ ala maa ga ? » Taar gay telkiico aman : « Ŋu imilig *Rabbiner, kar nu ibanno wer kaak ŋu diyiiga. »

14 Min ta kaawtu pa-ak, ta kolsitu ho ta taliig Iisa peya ɗo wer-aka. Kar gay, ta bal ibiniŋji.

15 Kar Iisa indiit aman : « Kaŋ ala maa ga ? Ka bariya waa ? » Mariyam gay ginig a ŋa gay gooye jineendi, ta ɗiyiiji aman : « Gem kol siŋji, ya ŋa kiŋ kat icig sa, gaaror weriy, nu ɓaayiy iciŋji. »

16 Iisa koliit iŋ siŋti aman : « Mariyam ! » Ta kolsitu ho ta kaawiiji iŋ kaaw ta *Yuudinnar aman : « Rabbuni ! » Ansi-ak aman : « Gem kol Tacco ! »

17 Min ŋaar-ak, ŋa ɗiyiitit aman : « Dakin obinduɗo, asaan nu bal coone misa ɗo Tanni. Kar gay, dakig gas siŋtar, ɗiyco a nun coonaaji ɗo Tanni kaak Takko oki. Nun coona ɗo wer ka Buŋdu kaak Buŋko oki. »

18 Hiyya, Mariyam taat min Magdala-at yeeptu, ta dakiig gas maajirnay ho ta miniig aman : « Nu talig Rabbine. » Kar ta osiicot kaaw taat ŋa kaawiititi.

Bayne ka Iisa ɗo maajirnay (Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Luk 24.36-49)

19 Ɗo dumaas taar-at di, iŋ maako, maajirin ŋumtu ɗo ger rakki. Ger-ak, nam ŋu ɗibirig iŋ kerle min atta, asaan ŋu gina kolaw ɗo agindaw ku Yuudinnar. Ɗo wiktin taat ŋu goyiyo, Iisa astu, ŋa peytu ɗo ɗatikco ho ŋa kaawiico aman : « Aapiy taa goye iŋ kuŋko ! »
20 Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa gaariico pisiŋji iŋ serpey. Min maajirin taliig Rabbin-ak, aditco gintu portiko.
21 Iisa ɗiyiico pey aman : « Aapiy taa goye iŋ kuŋko ! Uudin taat Tanni tabirintu ɗo ɗatikko, nunu oki tabiraako ɗo adiy ka kiɗar, ku ɓaayiy gine riyor. »
22 Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa biyiriico usu ho ŋa ɗiyiico aman : « Ooyon Ruwwin ta Buŋdi.
23 Nu ɗiyaako, ya ku saamiy zunuubinna ku gemor, Buŋ sa yaaji saamiye. Kar ya ku pooc saamiye zunuubinna ku gemor gay, Buŋ sa saamiyaajiɗo. »

Iisa kaawa iŋ Tooma

24 Yiriy taat Iisa asiico ɗo maajirnay-ak, rakki minninco ginno. Ŋaar siŋji Tooma kaak ŋu koliy oki Didim.
25 Kar ba aar Tooma astu. Eeŋji kaawiiji aman : « Ni talig Rabbine ! » Kar Tooma gay telkiico aman : « Ya nun kon di bal tale delin ku pontinar kuuk ɗo pisiŋji, ya nu bal ŋaame kormor ɗo delin ku pontinar ho ya nu bal ŋaame pisindu ɗo del taat ɗo serpey, nu aaminaaɗo bat. »
26 Astu suugin ta pey, yiriy ta dumaasdi, maajirnay ku Iisa ŋumtu pey ɗo ger-aka. Kar yiriy taar-at, Tooma goya. Ger-ak, ŋu ɗibirig pey iŋ kerle min atta. Kar Iisa asiico pey, ŋa peytu ɗatikco ho ŋa kaawiico aman : « Aapiy taa goye iŋ kuŋko ! »
27 Kar Iisa ɗiyiiji ɗo Tooma aman : « Kiŋ kaak meela-aŋka, talig pisindu ho ŋaam kormoŋ anne. Ŋaamig pey pisiŋjiŋ ɗo del ta serper. Min yiriyta-aŋ, pey ko min meelo ho aaman ! »
28 Tooma telkiiji aman : « Kiŋke Rabbiner ho Buŋdu ! »
29 Iisa ɗiyiiji aman : « Ki aamintu asaan ki talintu. Kar gay, nu ɗiyaajiŋ, galal ɗo gee kuuk balin talindu ho aamine. »

Baati ta maktumne-anta

30 Iisa gin pey gamin kuuk ajbay dakina kuuk maajirnay taltu iŋ odinco. Kar gay, waan bal siiriŋ atta ɗo Kitamne-anta.
31 Kar gay, gamin okiŋco kuuk ŋu siirtu-aŋ, ŋu siirig a kuu aamine kadar Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ doɓtu, ho ŋaar ko Roŋ ka Buŋdi. Ya ku aamin ɗo kaaw-anta, iŋ siŋ kuŋji, kuu gase goye kaak taɓ.

21

Iisa bayinco ɗo maajirnay ku peesira

1 Ba aar, Iisa bayniico pey ɗo maajirnay ɗo bi ka barre kaak ŋu koliy Tiberiyaad. Taloŋ maman ŋa bayniico.
2 Maajirnay ku Iisa peesira goy werco rakki. Ŋuur gay kuŋ Simon Piyer, iŋ Tooma kaak ŋu koliy Didim, iŋ Natanayeel kaak min Kana kiɗ ka Galile, iŋ koogin ku Zebede ho iŋ maajirin seer ku pey.
3 Simon Piyer ɗiyiico ɗo eeŋji aman : « Nu ɓaa cabe boosi. » Ŋu kaawiiji aman : « Gi ɓaa sawa. » Hiyya, ŋu daktu ŋep markabco ho ŋu ɗeettu. Ŋu daktu tees cabe. Kar ɗo aando taar-at, ŋu bal gase yoo maanna.
4 Min wer wale, Iisa peyiico ɗo goŋgumor. Kar maajirnay gay bal ibiniŋji.
5 Iisa indiig aman : « Gem kol koogi-nay, has ku bal ice yoo maanna ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Hii ! Yoo maanna, ni bal ice. »
6 Iisa ɗiyiico aman : « Di ŋaar-ak, pikkiron ribinko iŋ pise ka meeda, ek di, kuu gase. » Hiyya, ŋu pikkiriit ribinco uudin taat ŋa kaawiico. Kar ta miintu nam ŋu gedarro ɗaaŋinti.
7 Maajiriŋ kaak Iisa elgiy-ak ɗiyiiji ɗo Piyer aman : « Gem kaak kaawte-aŋ, ŋa *Rabbine ! » Min Piyer dortu a ŋa Rabbin-ak, ŋa isiit batkoy taat ŋa

cimtu wiktin taat ŋa ɓaay cabe ho ŋa galtu ɗo amiydi.
8 Maajirin ku pey-ak gay ɗaaŋ̃iit ribinco iŋ boosti ho ŋu coktu ɗo goŋgumor iŋ markabco. Asaan goŋgum serekɗo, ŋaa nece ar kociŋgil miy seer di.
9 Min ŋu paaytu keɗer, ŋu taltu ako taat ŋu leetit boos kuwa ho ŋu taltu pey mappa.
10 Iisa ɗiyiico aman : « Iyondu min boosko kuuk ku soktu-aŋku. »
11 Hiyya, Simon Piyer coktu ka markabar, ŋa ɗaaŋ̃iit ribin keɗer. Atta ta gin boos ku aginda miya iŋ orok beey iŋ subba (153). Kar iŋ dakinaw ta boosir-aŋ sa, ribinco bal eere.
12 Iisa koliig aman : « Asoŋ, kuu tee. » Hiyya, ŋu astu. Kar waanco bal gece indiŋ̃ aman : « Kiŋ waa ? » asaan ŋuur iban ko kadar ŋa Rabbine.
13 Iisa siŋ̃jitu moota, ŋa ictu mappa ho ŋa ɗeeɗiicoga. Kar ŋa beriico pey boosi.
14 Bayniŋ̃ji ŋaar-ak, ka subbiŋkar ko ɗo maajirnay min ŋa nooytu.

Iisa kaawa iŋ Piyer

15 Min ŋu teetu, Iisa indiig Simon Piyer aman : « Simon, roŋji ka Yaaya, has ki elgin pak eeŋ̃jiŋ walla ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Hii, Rabbiner, ki iban kadar nu elgiciŋ. » Iisa kaawiiji pey aman : « Di ŋaar-ak, tal kaaco ka roŋ tamgir-aŋku. »
16 Kar pey Iisa indiig ɓaayiy ka seeriŋkar aman : « Simon, roŋji ka Yaaya, has ki elgiinu walla ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Hii, Rabbiner, ki iban kadar nu elgiciŋ. » Iisa ɗiyiiji aman : « Di ŋaar-ak, tal kaaco ka roŋ tamgir-aŋku. »
17 Kar pey Iisa indiig ɓaayiy ka subbiŋkar aman : « Simon, roŋji ka Yaaya, has ki elgiinu walla ? » Wer-ak, Piyer adiy nigtu ɗo bi kaak Iisa indig dees subba aman : « Has ki elgiinu walla ? » Kar ŋa telkiiji ɗo Iisa aman : « *Rabbiner, ki iban gamin okiŋ̃co. Ki iban kadar nu elgiciŋ. » Iisa gay ɗiyiiji aman : « Di ŋaar-ak, tal kaaco ka roŋ tamgir-aŋku.
18 Cokay ! Naaŋ̃ kaawe seene. Ɗo ɗubiluwiŋ̃, kiŋ meeŋ̃jiŋ ɗuuna karraabiney, ki ɓaayiy wer kaak ki rakiyo. Kar ya ki zaɓ gay, waan ka pey kat yaaŋ̃ ɗuuniŋ̃ji ho ŋaaŋ̃ iye ɗo wer kaak ki rakiyɗo ɓaawe. »
19 Iisa kaawiy pa-ak, asaan ŋa raka gaare maman Piyer asiy mate ɗo oziliik ta Buŋdi. Hiyya, min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa ɗiyiiji ɗo Piyer aman : « Aaɗnu ! »

Iisa iŋ maajiriŋ̃ kaak ŋa elgiyo

20 Piyer kolsitu ho ŋa taliig *maajiriŋ̃ kaak Iisa elgiy-ak aaɗaag min aarco. Ŋaar ko kaak awalle onji ɗak ko ɗo Iisa ɗo wiktin ta teeŋ̃co ho ŋa indiig aman : « Gem kol *Ɓabbiney, ŋa waa kaak yaaŋ̃ isine ? »
21 Min Piyer taliig maajiriŋ̃ce-ak, ŋa indiig Iisa aman : « Gem kol Rabbiney, di ŋaar gay, maa yaaji ase ɗo kaay ? »
22 Iisa telkiiji aman : « Ya nun kat raka a ŋaa goye paa nam naa yeepe ɗo duniiner gay, kiŋ maa isgiciŋ ? Kiŋ aaɗiŋ̃ di ! »
23 Ɗo wer-ak, kabarre totiriico ɗo ɗatik ta siŋtar a maajiriŋ̃ce ŋaar-ak mataaɗo tak-tak. Sando, Iisa gay ɗiyiiji ɗo Piyer aman : « Ya nun kat raka a ŋaa goye paa nam naa yeepe ɗo duniiner gay, kiŋ maa isiŋ̃ciŋ ? » Yampa, ŋa balji ɗiye a maajiriŋ̃ce-ak mataaɗo.
24 Ŋa maajiriŋ̃ kaak Iisa kaawiy biyaŋ ko kaak kaawiig gamin-aŋku ho ŋa siiriig siire. Di nin gay iban kadar ŋa kaawa seene.
25 Iisa gin pey gamin dakina ku pey. Zer, ya ŋu siiraag gamin-aŋ okiŋ̃co-ak, nu ibina kadar adiy ka kiɗar okiŋ̃ji gediraaɗo iciŋ̃co.

Akt
Riy ta paliinna ku Iisa Masi
Pile ka kaawor

Luk siir makaatamna seera : taat awalle Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka riy taat Iisa Masi gintu keɗer. Ta seeriŋkar gay, taar ko maktumne ta Akt-anta, taat kaawa ɗo bi ka riy taat paliinna gintu min Buŋ cooniig Iisa ho ŋa diyiig ɗo serpey. Iisa Masi, paliinna talgigɗo iŋ odinco ar ka awalle. Kar gay, ŋa goy ɗatikco iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Ruwwin-at gaayaag maajirin ku Iisa ɗo gaare ka Kabarre ta Gala.

Luk siirit maktumne-an ɗo gem rakki siŋji Teyopil (Akt 1.1) iŋ gee okiɲco kuuk raka ibine gamin kuuk kuuniye min Iisa nooytu min ɗo muuti. Ampaa ko, ya gee dorit Kabarre ta Gala ho ŋu ooyta, ŋu teesiy ko Egliz. Luk gaara ja maman Egliz teestu Zeruzaleem iŋ Yuudinna. Ŋa gaaraate pey maman Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka Iisa totirtu ɗo kiɗ ka Palestin okiɲji ho ɗo darrinay kuuk leyig barre kaak ŋu koliy Mediteraane, nam Room, geeger ka Tatko. Kar min ɗo werin ŋuur-ak ko, diŋ oki kretiyenna gaariit Kabarre-at ɗo gee kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar okiɲji.

Maajirna era Ruwwin ta Buŋdi

1 Gem kol siŋji Teyopil, nu siir ko ɗo maktumner taat awalle gamin okiɲco kuuk Iisa Masi gintu ho kaawin okiɲco kuuk ŋa gaartu min Buŋ ɲaamiiga
2 nam yiriy taat Buŋ cooniig ka samaaner. Min ŋa bal coone misa, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi kat ŋa doɓtu gee a ŋuu goye paliinna, kar ŋa gaariico maan kaak ŋuu gine.
3 Ka seener, min ŋa nooytu, ŋa bayinco loco. Ŋa goy iŋ ŋuura mena orok pooɗ ho ŋa gaariico gamin dakina kuuk gaara kadar ka seener, ŋa goy iŋ odinay. Ŋa kaawco ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi.
4 Yiriy rakki, wiktin taat ŋu rakiy tee, ŋa ɗiyiico aman : « Dakoŋ amilenno min Zeruzaleem, illa ku ereɲ ja maan kaak Takko Buŋ kaawtu a ŋaako bere. Maan ŋaar-ak, nu kaawkoŋga ko.
5 Ar kaak awalle Yaaya *batiziyiig gee iŋ amay, diŋ gay, ɗak ko mena sooɗ di, Buŋ yaako batiziyiŋko iŋ Ruwwiney. »

Iisa coona ka samaaner

6 Yiriy rakki, gee ɲumtu iŋ Iisa Masi ho ŋu indiig aman : « *Rabbine, a ɗo wiktin anta-an ko, kii berin pey *darjin pisiɲco ɗo gee ku Israyeel* ga ? »
7 Iisa gay telkiico aman : « Ŋaar Tanni iŋ izinney kat ŋa diyiit wiktine. Kar kuŋ gay, ku bal gine botol taat kuu ibininti.
8 Kar gay, wiktin taat Ruwwin ta Buŋdi asko paaya, ku asiy gase gudurre taat ku asiy kaawe bi kanto ɗo geeger ka Zeruzaleem, ɗo kiɗ okiɲji ka Zuude iŋ ka Samari, ho ɗo ay wer ka duniiner, nam kuu gaasiɲ wer okiɲji. »
9 Min ŋa kaawtu pa-ak, Buŋ cooniig Iisa Masi min ɗo uŋco, kuwa ka samaaner. Wiktin taat ŋa cooniyo, uce asiig goota nam ŋu talgigɗo taktak.
10 Wiktin taat ŋu wakiliy kocile-ak, tala kar gee seer kesuunco portiko ɗo serpico.
11 Kar ŋu kaawiico aman : « Gee ku Galile, maa di ku peyiy kay asiŋko ampa, ku kociliy samaane ? Ŋa Iisa kaak Buŋ coontu kuwa-ak di, yeepiɲji sa asa gine ar kaak ku taliig ŋa coontu uŋko-aŋ di. »

Ɲume ka paliinnar

12 Min gee ku seer-ak ɗeettu, maajirna paaytu min ka koot ka Olibiyennar†, ŋu yeeptu Zeruza-

* **1:6** 'ki berin pey darjin pisiɲco ɗo gee ku Israyeel' : Gee ku Israyeel era a Iisa asa icin meennaw ta gee ku Israyeel min ɗo gee ku Room. † **1:12** 'koot ka Olibiyennar' : Koot-ak ŋu koliig pa-ak, asaan ŋa gin atay dakina kaak ŋu koliy Olibiye.

leem mootan di, yaa nece ar kilomeetir rakki.
13 Min ŋu ottu Zeruzaleem, ŋu uŋjitu geero ho ŋu coktu kuwa ka gusuurdi, wer kaak ŋu ŋ̃umgiyo. Ɗo wer-ak, goy Piyer, Yaaya, Zaak iŋ Andre, Pilip iŋ Tooma, Bartelemi iŋ Matiye, Zaak roŋ ka Alpe, Simon kaak mala ɗo darrey, ho Zuud roŋ ka Zaak.
14 Ŋu ŋ̃umgiy iŋ menaw ho ŋu indiy Buŋ iŋ gelbin rakki. Daaɗ daariŋ̃, iŋ Mariyam ataŋ̃ Iisa, ho iŋ siŋtaỹ ku Iisa, ŋuur sa goy iŋ ŋuura.

Ŋu doɓig Matiyaas kat yaa makiŋ̃ Zuudas

15 Ɗo mena ŋuur-ak, yiriy rakki, gee ku aamine ŋ̃umtu maan ka miya iŋ orok seer (12̃0) gemo. Ɗo wiktin taar-at, Piyer uctu ɗatikco ho ŋa kaawtu aman :
16-17 « Gem kol siŋtay, ku iban kadar Zuudas, ŋaar minninte ho riyoy sa ba serpite, kar gay, ŋaar di kaak ogirco ɗo ŋuur kuuk as obiŋ̃ Iisa. Maanna-ak as ɗo weriy asaan Ruwwin ta Buŋdi kat kaawji ɗo Dawuud min awalle a ŋaa siirin ɗo Kitamner a taa kuuniye ampa.
18 Ŋu berji gurus ɗo Zuudas a ŋaaco gaariŋ̃ Iisa Masi. Iŋ gurus-ak, ŋa gidiytu morgo. Ɗo wer-ak, ŋa zuɓkitu guɓ nam aadiy okiŋ̃co sa booye.
19 Gee ku Zeruzaleem okiŋ̃co doriig maan kaak asji ɗo kaay ka Zuudas. Ɗo saan taar-at ko, ŋu kolaag morgo-ak a " Akeldamma. " Pa-ak ɗiya aman : " Morig ka baarir " iŋ kaawco.
20 Cokiyon taat Sultan Dawuud siirtu ɗo maktumne ta *Soom ɗo bi ka Zuudas aman :
" Geriy sa, ŋu poociŋ̃ji
ho waan sa goyaajiɗo. "‡
Ŋa siir pey aman :
" Gem ka pey kat yaa icin riyoy. "§
21 Ɗo bi ka siirindi-aŋ ko, gii ice gem kaak yaa makiŋ̃ Zuudas. Gem ŋaar-ak yaa gine min gee kuuk goy iŋ ginte ɗo wiktin taat Rabbin Iisa goyiy misa,
22 min wiktin taat Yaaya *batiziyiiga nam yiriy taat Buŋ cooniig kuwa ka samaaner min ɗo ɗatikte. Illa gem-ak yaa kuuniye minninte ginte kuuk talig iŋ odinte nooye ka Rabbinte Iisa Masi. »
23 Min ŋu doriit kaaw ta Piyer-at, ŋu doɓtu gee seer : ka rakki, siŋji Yuusup Barsabaas ho gee gay kolaag Zustuus, ka seeriŋkar gay siŋji Matiyaas.
24 Min pa-ak, ŋu inditu Buŋ aman : « *Rabbin ki ibingig gelbin ka gee okiŋ̃co. Gaarni min gee ku seer-aŋ ka moon di ki doɓtu,
25 asaan gem-ak zer yaa goye *paliine yaa makiŋ̃ Zuudas. Yampa, Zuudas, ŋaar rasit̃ ko riyoy ho ŋa ɗeet kar wer ka waaliyga. »
26 Hiyya, ɗo wer-ak, ŋu indiig Buŋ a ŋaaco doɓe ŋaar kaak ŋa rakiyo.* Buŋ gay doɓiig Matiyaas. Hiyya, ŋa ŋ̃umtu iŋ paliinna kuuk orok iŋ rakki.

2

Ruwwin ta Buŋdi paaya ɗo geeŋ̃ji

1 Yiriy ta iidin ta Pantekoot astu, gee ŋuur-ak ŋ̃umtu okiŋ̃co ɗo wer rakki.
2 Koɗok̃ di, ŋu dora kar hawin paaytu min kuwa ar us kaak abira gidi-gidi-gidi nam ŋa miniig wer ka ŋu goyiyo.
3 Ŋu tala kar maan amila ar lesas ku aki, lesas-ak totirtu ho ŋu paayiy ɗo ay kaa ka gemor.
4 Ruwwin ta Buŋdi gay miniigu ho ŋu teesit kat kaawe kaawin kuuk kuŋ̃coɗo uudin taat ta gaariico a ŋuu kaawe.
5 Ɗo wiktin taar-at, ɗo Zeruzaleem, gin *Yuudinna kuuk obit abaadinco bombo ho kuuk asa min darrinay okiŋ̃co kuuk ɗo adiy ka kiɗar.
6 Min hawin-at kuuniytu, gee dakina dortu, ho ŋu astu taliŋ̃ maanna-aka. Ŋu barjiltu asaan ŋu cokiya ŋuur kuuk kaawa kaawin kuuk kuŋ̃coɗo ho ay gem di cokiya waan kaawa iŋ kaaw ta darrey.

‡ **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.26. § **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 109.8. * **1:26** Awalle, wiktin ta gee ku Israyeel raka ibine waa kaak Buŋ yaa doɓe, ŋu inda ja Buŋ, kar ŋu siiriig siŋ ku gee okiŋ̃co ɗo gamnar, ŋu leeyiig gamin-ak ɗo balɗumner, ŋu sekiyiita ho ŋu oriig keɗer. Paa kat, ŋuu tale waan kaak Buŋ yaa doɓe.

7 Maanna-aŋ patiy kayco, taat ŋuu
kaaweŋ ke ŋu ibanno. Ŋu indintu
ziŋkico aman : « Okiɲco kuuk ku taliy-
aŋ, ŋu min Galile di walla ?
8 Maman gee-aŋ di gediriy kaawe
kaawin ku darrite ?
9 Minninte asa min ay darre : min
Partees, min Medi, min Elaam, min
Mezopotami, min Zuude, min Ka-
padoos, min Pont, ho min Aazi.
10 Goy kuuk as min Prizi, min
Pampili, min Meser, min kiɗ ka
Sireen ka Libi, min Room,
11 min Kreet ho min darre ta
Sogindi. Minninte goy kuuk Yu-
udinna ho kuuk Yuudinnaɗo ku
aaɗa abaadin ta Yuudinnar. Yampa,
okinte, gii doraagu ŋu kaawa iŋ
kaawin ku darriniyte ɗo bi ka gamin
kuuk ajbay ku Buŋdi. »
12 Okiɲco, ŋu ajbiytu dakina, taat
ŋu kaaweŋ ke ŋu ibanno. Ŋu inditu
ziŋkico aman : « Taar-an gay baati
maa kate ? »
13 Kar daariɲ gay ajimiyaagu ho ŋu
ɗiyiico aman : « Ŋu see aay di ! »

Piyer kaawa ɗo geemir

14 Min ŋu cokiytu kaaw taat gee
kaawtu-ak, Piyer astu uŋco iŋ pali-
inna kuuk orok iŋ rakki, kar ŋa
kaawiico raɗa ɗo geemir aman : «
Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk Yuudinna
iŋ kuŋ okiŋko kuuk goy Zeruzaleem,
laaŋ ɗeŋginko samaane ɗo taat naako
kaawe ho girsonti ɗo taat kuuniyaw.
15 Ŋu kaawa a gee-aŋ see aaye. Kar
sando, ka seenerro, taar kat daaɓinti
pat parrik di !
16 Kar diŋ gay taat nabi Zowel
kaawtu min awalle as kat ɗo werti.
17 Ŋa kaaw aman :
" An taat Buŋ kaawtu :
Ɗo wiktin taat yaa ase,
naako paayin Ruwwiner ay wer ɗo
gee okiɲco.
Kooginko ku miday iŋ ku daaɗi asiy
kaawe ar nabiinna,
ɗo ɗubilko ho ɗo gemsiko naaco
bayne gamna ŋuu tale.
Kar ɗo aginiykoŋ gay, naaco kaawe iŋ
sooniika.
18 Ka seener, menaw ŋuur-ak,
naa berin Ruwwiner ay wero
ɗo gay riyor kuuk miday ho iŋ
kuuk daaɗi.
Paa kat, ŋu asiy gine nabiinnar.
19 Nu asiy gine gamin kuuk ajbay
dakin ka samaaner ho keɗer
oki.
Gee asa tale baar, ako, iŋ uc ku
mooydi.
20 Pat asa mate ho koy oki asa newse
dindik ar baar,
ja kat yaa ase yiriy ta *Rabbiner.
Yiriy taar-at yaarko ho gin *darjine.
21 Wiktin taar-at, ay gem kaak inda
Buŋ
iŋ siŋ ku Rabbine yaa gase jile. "*
»
22 Piyer ɗeeliit pey kaawoy aman :
« Cokiyoŋ selleɲ, kuŋ gee ku Israyeel,
ɗo taat naako kaawe. Ku iban tam
kadar Buŋ gin gamin kuuk ajbay dak-
ina ɗo ɗatikko. Ŋa ginig gamin-ak iŋ
Iisa Masi kaak min geeger ka Naza-
reet asaan ŋaako gaare kadar ŋaar kat
tabirga.
23 Gem-ak, Buŋ meeɲji ko berkoŋ
ɗo pisiŋko ar taat ŋa raktu. Ŋaar iban
ko min awalle ho ŋa ictu niyine ɗo
maan kaak ku asiiji gine ɗo kaay. Paa
ko, ku beriig ɗo gee kuuk ibanno Buŋ
a ŋuu ɗoodiɲ ka etor kar ŋaa mate.
24 Kar Buŋ gay jilig min ɗo diiginey
ho ŋa nooyig min ɗo muuti asaan
muut ginno gudurre kaaci.
25 Ka seener gay, nabi Dawuud
kaawko ɗo Kitamner aman :
" Nu talaag Rabbine uŋtu doo,
ŋa goy ɗo serpar paa kat, nu galiyɗo.
26 Ɗo saan taar-at ko, adir gintu por-
tiko
ho kaawnar sa gintu gala,
asaan nu iban kadar iŋ imaandu kat
naa ɓaay jammiye ɗo uŋji ka
Buŋdi.
27 Asaan Rabbine, ki rasinno ba oole
ho ki ooyaaɗo kadar nun gemoɲ
yaa zooɗe keɗer.
28 Ki gaarduut botol taat bera goye
ho kiidu miiniɲ adir iŋ galal

* **2:21** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 3.1-5. † **2:28** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 16.8-11.

ɗo wiktin taat naa goye iŋ kiŋke.
”† »
29 Piyer ɗiytu pey aman : « Gem kol siŋtay, naako kaawe waraŋ, Migite Dawuud, ŋaar mate, ŋu diyiig ɗo girpi‡ kaak yoo diŋ oki goy kar ɗo darrite.
30 Kar ŋaar gay nabiiɲce ho ŋa iban kadar Buŋ togile a gem rakki min ɗo tambaay asa tee meennaw.
31 Sando, Dawuud ŋaar iban ko min awalle kadar Masi kaak Buŋ doɓtu asa nooye. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa ɗiytu aman :
“ Buŋ bal rasiɲji ɗo ɗatik ta gee kuuk mate
ho ziy sa bal zooɗe ɗo maginer. ”
32 Ansii ko, nu kaawiiko aman : Buŋ nooyig Iisa Masi-aka, ho okintini, ni talig ŋa goy iŋ odinay.
33 Buŋ cooniiga, kar ŋa diyiig ɗo meeday, kar ŋa beriiji Ruwwiney taat ŋa kaawtu a ŋaaji bere. Maan kaak ŋa gastu min ɗo tacco, ŋa berintiŋ loni. Taar-an ko taat ku doriyo ho ku taliy diŋka.
34 Ya Dawuud meeɲji sa, ŋaar bal coone kuwa. Kar gay, ŋa kaaw ɗo bi ka Iisa Masi aman :
“ Rabbin kaawji ɗo Rabbiner aman :
Asu goy ɗo meedar
35 nam wiktin taat naa asiriɲ adineɲ,
ŋuu gine wer ka lee asiɲjiŋ. ”§
36 Kar gay cokiyoŋ, kuŋ okiŋko gee ku Israyeel, ibinoŋ tam kadar ŋa Iisa Masi kaak ku ɗooɗtu ka etor-ak, ŋa ŋaar ko Buŋ diytu *Rabbine ho Masi ! »

Gee alip subba ɲum iŋ kuuk aamine

37 Min gee-ak doriit kaaw-at, ŋu barjiltu tak-tak, kar ŋu indiig Piyer iŋ eeɲji paliinna aman : « Gem kol siŋtay, ampa-ak gii gineŋ kat maman ? »
38 Piyer gay telkiico aman : « Ibinoŋ nigiŋko ho ay gemo, ŋu *batiziyiɲji iŋ siŋ ku Iisa Masi, kar Buŋ yaako saamiyiɲ zunuubinniko ho ŋaako bere Ruwwiney.
39 Asaan maan kaak ŋa kaawtu-ak, ŋaako beriɲji yoo ɗo kooginko ho ɗo gee kuuk goy serek oki. Ka seener, ŋa beriɲji ɗo gee okiɲco kuuk ŋaa kole. »
40 Piyer kaawco pey kaawin dakina a ŋuu ooyiɲco ho ŋaa iskiɲco*. Ŋa ɗiyco pey aman : « Gee ku diŋka-aŋ, ŋuur samaanno. Pikoŋ botilco ! Ek di kuu gase jile. »
41 Gee kuuk ooy kaawin ku Piyer-ak, ŋu batiziyiigu. Yiriy taar-at, gee gaay nece alip subba ɲumtu iŋ gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi.

Goye ka gee kuuk aamine

42 Gee okiɲco kuuk aamine obit garaan-at bombo taat paliinna ɓildiigu a ŋuu goye ar siŋta kuuk tacco rakki. Ŋuu goye sawa : teeɲco, seeɲco sawa ho salaanco sa sawa.
43 Ɗo wiktin taar-at, paliinna gin gamin dakina kuuk ajbay iŋ gudurre ta Buŋdi ho gamin-aŋ uɲjiico kolaw ɗo geemir.
44 Gee kuuk aamin-ak, okiɲco kaawco rakki ho ŋu ɲumaag gaminco sawa.
45 Ŋu gidiyaag gaminco, ho gurusco-ak gay, ŋu ɗeeɗiig benannico, ay gem di ɗo wer kaak ŋaaji nece.
46 Kun kawta, ŋu ɲuma iŋ gelbin rakki ɗo hoosin ta *ger ka Buŋdi. Ɗo geriyco, ŋu tiya sawa iŋ galal, bal ice ka ziŋkico.
47 Hiyya, ɗo wer-ak, ŋu oziliy Buŋ ho gee okiɲco elgiigu. Ansii ko, kun kawta, Rabbin jiliy gee ku pey asgiy ɲume iŋ ŋuura.

3

Piyer iŋ Yaaya cool gem kaak ruŋgiye

1 Yiriy rakki, ɗo wiktin ta salaaner iŋ pat subba, Piyer iŋ Yaaya coona ɗo hoosin ta *ger ka Buŋdi ka *Yuudinnar.
2 Ŋa gin gem rakki ruŋgiye min ŋu weeyiiga. Kun kawta, ŋu iyiiga, ŋu diyiig ɗo botol ta ger ka Buŋdi taat ŋu

‡ **2:29** ‘girpi’ : Werin daariɲ, ŋu kaawa a ‘pugurum’.
* **2:40** ‘iskiɲco’ : Werin daariɲ, ŋu kaawa a ‘huusiniɲco’.
§ **2:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

koliy « Botol taat Samaane » a ŋaa oce min ɗo gee kuuk asa uŋje eɗe.
3 Wiktin taat gem-ak taliig kuŋ Piyer iŋ Yaaya asa uŋje eɗe-ak, ŋa indiigu aman : « Gem kol siŋtay, berondu ɗak ɗa. »
4 Min ŋu doriit kaaw-at, ŋu peytu ho ŋu taliig yalaaŋ. Kar Piyer ɗiyiiji aman : « Talni samaane. »
5 Ek di gem-ak taliig samaane. Ŋa hariya a wal ŋaa gaseŋ ko maan min-ninco.
6 Kar Piyer gay ɗiyiiji aman : « Wala nu gin gurus, wala nu gin daabne. Kar gay, maan kaak nu gintu di, naaŋ beriŋji, iŋ siŋ ku Iisa Masi ka min Nazareet, nu kaawaajiŋ-aŋ : ucu ho jaawu ! »
7 Ɗo wer-ak, Piyer obiig pisiŋji ka meeda, ŋa jaaliiga. Ta bite-aŋ di, asiŋji ku gemor-ak paaŋtu tal
8 ho ŋa uctu parak, ŋa peytu tal, ho ŋa teesit jiwi. Ŋa uŋjitu iŋ paliinna ɗo ger ka Buŋdi ho ŋa jaawiyo, ŋa beriyo, ho ŋa oziliy Buŋ.
9 Gee okiŋco taliig ŋa jaawaw ho ŋa ozila Buŋ
10 ho ŋu ibiniig a ŋa gem kaak goy-giy oce ɗo botol taat ŋu koliy a « Botol taat Samaane » ta ger ka Buŋdi. Okiŋco, ŋu ajbiytu tak-tak ɗo maan kaak kuuniyji ɗo gem-aka.

Piyer kaawa ɗo geemir ɗo ger ka Buŋdi

11 Piyer iŋ Yaaya uŋjitu ba tarmi ta ger ka Buŋdi taat ŋu koliy « Tarum ta Selemaan » ho gem kaak ŋu cooltu-ak ob baaco di. Gee dakina aaniyiigu iŋ gaɗco asaan ŋu ajbiy aale.
12 Min Piyer taliig ŋu asaaco-ak, ŋa ɗiyiico aman : « Gee ku Israyeel, maa di ku ajbiy pa ɗo gem kaak cool-aŋka ? Maa di ku taliini ampa ? Ku pakira a gem-ak, nin kat coolig iŋ gudurrini walla ? Wal a nin diŋ kat samaane ɗo uŋji ka Buŋdi ?
13 Ha'a, paaɗo ! Ŋa Buŋ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho iŋ ka Yakuub, ŋaar di oki Buŋ ka aginiyte kaak berit *darjiney ɗo gay riyoy Iisa. Kuŋ maaniikon di obiiga, ku iyiig ɗo uŋji ka Pilaat. Kar ɗo wiktin taat ŋa raka pikiŋji, kuŋ gay pooce.
14 Ku indig ŋaako pike ŋaar kaak dee gemo ho kaak selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi ho bal nigeŋ gay, ku poocga.
15 Paa kat, ku deeyig ŋaar kaak bera goye. Kar Buŋ gay nooyig min ɗatik ta gee ku mate, nin gay saadinna.
16 Gem-aŋ coole iŋ gudurre ta siŋ ku Iisa. Nun gay aamin iŋ ŋaara ho paa kat, gem kaak ku taliyo ho ku ibiniy-aŋ cooltu-aŋka. Iŋ amaanne taat iŋ siŋ ku Iisa Masi kat, ŋa gastu gudurre tak-tak.
17 « Diŋ gay gem kol siŋtay, nu iban tam kuŋko ho iŋ aginduwko, pooce kaak ku poociig Iisa-ak asaan ku ibanno maanna.
18 Kar gay, ampa-ak, Buŋ necit kat taat ŋa kaawtu awalle iŋ biŋkico ku nabiinnar aman : " Masi kaak naako tabire asa taaɓiye. "
19 Diŋka-aŋ gay, ibinoŋ nigiŋko, ra-son botol ta samaanno ho aaɗoŋ Buŋ, kar ŋaako saamiyiŋ zunuubinniko.
20 Kar kat, *Rabbin Buŋ yaako bere wiktin ta aapiyer, kar ŋaako ŋaamiŋ pey Masi kaak ŋa doɓtu loko min awalle, ŋaar ko Iisa.
21 Diŋka-aŋ, Iisa Masi yaa goyeŋ ja kuwa ka samaaner nam yiriy taat Buŋ asiy newsiŋ gamin okiŋco marbinto ar taat ŋa kaawtu min awalle iŋ biŋkico ku nabiinna kuuk ŋa doɓtu.
22 Ka seener, nabi Muusa gay kaaw ɗo Kitamner aman : " Rabbin Buŋ yaako doɓe nabiiŋce kaak ar nunu min ɗo siŋtiko. Cokiyon ay kaawoy-ata.
23 Ay gem kaak poociit kaawoy-at, ŋu imiliŋ kara min ɗo gee ku Buŋdi ho ŋuu deeŋji. "*
24 Nabiinna okiŋco kuuk kaaw min wiktin ta Samiyeel kaawtu rakki rakki maan kaak yaa kuuniye ɗo menaw-aŋku.
25 Gem kol siŋtay, kaaw taat Buŋ kaawtu iŋ biŋkico ku nabiinnay, taar loko. Ampa-ak, ku uŋje ko ɗo jamaw

* **3:23** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 18.15, 18.19.

taat Buŋ obtu iŋ aginiyko, wiktin taat ŋa kaawiiji ɗo Ibraayim aman : " Min baa taŋjin di, naa barkiyiŋ gee okiŋco kuuk goy ɗo duniiner. "†

26 Awalle, Buŋ ŋaamig ja gay tabiriikar Iisa Masi loko. Ŋa ŋaamiiga-ak a ŋaako barkiyiŋko ho ay gem di yaa rase goyiŋji ka jookumo. »

4

Piyer iŋ Yaaya ɗo uŋco ka agindaw ku Yuudinnar

1 Wiktin taat Piyer iŋ Yaaya kaawiy misa ɗo geemir di, *agindaw ku Yuudinnar daariŋ astu : gay satkiner, tatkaw ka askirnar kaak gooya ger ka Buŋdi, ho iŋ *Sadusiyenna oki.

2 Min ŋu taliig di, ŋu dapiŋtu asaan Piyer iŋ Yaaya ɓilda gee a Buŋ nooyig Iisa min ɗo muuti. Ansii kat, gee oki asiy nooye.

3 Hiyya, ŋu obiigu ho ŋu uŋjiig daŋaayne. Ŋu waltu atta asaan pat ɗeete.*

4 Kar gay, min gee kuuk cokiyit kaaw ta paliinnar ɗo *ger ka Buŋdiak, dakina aamintu. Iŋ ŋuur kuuk awalle, okiŋco, ŋuu nece ar gee alip beey (5000) pa.

5 Ka kawtinti, agindaw ku Yuudinnar, maŋjikina ho agindaw ku gaanuundi ŋumtu okiŋco ɗo geeger ka Zeruzaleem.

6 Ɗo wer-ak, gin gem rakki ŋu kolaag *Han, *mee satkiner ka tatko, iŋ *Kayip, Yaaya, Alekzandir, ho iŋ gee okiŋco ku adiy ka ger ka gay satkiner ka tatko-aka.

7 Kar Piyer iŋ Yaaya, ŋu imiliig min ɗo daŋaayner ho ŋu iyiig uŋco, ŋu indiigu aman : « Ku cooliig gem-aŋ iŋ gudurre ta waa ho iŋ siŋ ku waa ? »

8 Min ŋaar-ak di, Buŋ miiniig Piyer iŋ Ruwwiney kar ŋa kaawiico aman : « Kuŋ agindaw ku Yuudinnar ho iŋ ku darrer :

9 yiriyta ku indaani ɗo bi ka a ni ginji sellen ɗo runŋiiner-aŋka ho ku raka ibine iŋ maman gem-aŋ cooltu.

10 Di ŋaar-ak, ya gem-aŋ, ku talaag ŋa pey uŋko cewey-aŋ, kuŋ ibanno yoo gee ku Israyeel okiŋco kadar gem-aŋ gas aapiye iŋ siŋ kuŋ Iisa Masi kaak min Nazareet. Ta barkin taŋji kat coolig gem-aŋka. Ŋaar ko ku ɗooɗtu ka etor ho Buŋ gay nooyig min ɗo muuti.

11 Ɗo bi ka Iisa, ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
" Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu.
Ŋaar ko gin dambi kaak taɓ ka gerdi. "†

12 Ka seener, jile goy iŋ ŋaar di. Min ɗo duniiner okintiti, Buŋ bal diye siŋ ku pey ɗo geemir a ŋuu gase jile, illa siŋ kuŋji di. »

13 Ɗo wiktin taar-at, agindaw ku abaadin ta Yuudinnar‡ ajbiytu taktak, asaan ŋu talaag Yaaya iŋ Piyer bal garkiye, kar ŋu kaawaaco ɗo uŋco bal kolaw. Ŋu ibintu kadar ŋu gee kuuk aaɗiig Iisa.

14 Kar gay, min ŋu taliig gem kaak cool-ak goy uŋco, ŋu ibanno kaaw taktak taat ŋuuco telke.

15 Hiyya, ŋu kaawiico aman : « Amiloŋ kara min anne ! » Min ŋu amiltu, agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico ɗo bi kaŋco.

16 Ŋu kaawtu aman : « Di gee-aŋ gi giniŋ maman ? Gee okiŋco kuuk goy Zeruzaleem gin kabarre kadar ŋuur ko ginig maan kaak ajbay-aŋka. Iŋ taar-an, gi gediraaɗo gii meele.

17 Kar gay, gi rakaaɗo kadar kabarre-an yaa totire ɗo geemir. Diŋka-aŋ giico toɗe, ŋu kaawenno bat iŋ siŋ ku Iisa ɗo waanna ho ya ŋu kaawa pey, ŋuu aawe raɗa. »

18 Min ŋaar-ak, ŋu koliig Piyer iŋ Yaaya ho ŋu ɗiyiico aman : « Yaman kawiyoŋ tak-tak-tak, dakoŋ kaawenno ho dakoŋ ɓildenno pey gee iŋ siŋ ku Iisa. »

---

† **3:25** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 22.18. * **4:3** Ɗo gaanuun ka Yuudinnar, ŋu ɗukamno seriin iŋ aando. † **4:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22. ‡ **4:13** 'agindaw ku Yuudinnar' : Gee ŋuur-ak, ŋu orok peesira iŋ rakki gemo. Tatkuwco, ŋaar mee satkiner ka tatko ho riyco gay, ta ɗukume seriiner ta abaadin ta Yuudinnar.

19 Kar ŋuur gay telkiico aman : « Ya
loko-ak, taat moo samaane, nii iceŋ
kat taat moo, kaawin kuŋkoŋ wala
kaaw ta Buŋdi ?
20 Nin gay bugumaaɗo. Ni kaawin
taat ni taltu ho ni dortu min ɗo Iisa. »
21 Kar agindaw ku Yuudinnar
teestu karmiɲco pey, kar ŋu rasiigu
asaan ŋu balco gase oorne taat ŋuu
obiɲco ho gee okiɲco ozilaag Buŋ ɗo
maaɲ kaak kuuniye.
22 Ŋu oziliiga-ak asaan gem kaak
cool-ak ajbiyiig gee-aku, elginay yaa
pake orok pooɗ.

Salaan ta gee kuuk aamine

23 Min agindaw ku Yuudinnar-ak
pikiigu, Piyer iŋ Yaaya dakiig gas
eeɲco ho ŋu osiicog maan kaak agin-
daw ku gay satkiner ho agindaw ku
Yuudinnar kaawiico.
24 Min ŋu doriit kaawco-at, okiɲco,
ŋu teestu salkiye sawa iŋ gelbin
rakki. Ɗo salaanco-at ŋu kaawa aman
: « *Rabbin Buŋ, ŋa kiŋke-aŋ ko kaak
kilgiyig samaane iŋ kiɗa, barre ho iŋ
gamin okiɲco kuuk goya.
25 Ŋa kiŋke-aŋ ko kaak berit
Ruwwineɲ ɗo migini§ Dawuud kaak
gay riyoɲ. Ruwwin-at ko ɲaamig ŋa
kaawiy aman : Ŋa dambi kaak gay
pinindi accitu,
" Maa di gee ku duniiner saariy motol
?
Ŋu diya kaawco maala.
26 Sultinnay siy ziŋkico ɗo gartar.
Ho agindaw ɲum a ŋuu poociɲ Rab-
bine
ho Sultan kaak ŋa doɓtu. "*
27 Hii, ka seener, *Herood iŋ Pons
Pilaat ɲumtu Zeruzaleem iŋ gee kuuk
Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu
poociɲ gay riyoɲ kaak ki doɓtu ho ki
darjiytu.
28 Ampa-ak, ŋu ginit okintit taat ki
kaawtu min awalle ho taat ki raktu iŋ
gudurreɲ.
29 Kar diŋ gay, Rabbine talu, ŋu
saraaninta. Berni gudurreɲ taat ni
gaarin kaawoɲ bal kolaw.
30 Gaar gudurreɲ, kii coole gee ho iŋ
siŋ ku Iisa, kii gine gamin kuuk gaara
gudurreɲ ho kuuk ajbay, ŋaar kaak ki
doɓtu ɗo riyoɲ. »
31 Wiktin taat ŋu gaastu iŋ salaane,
werco kaak ŋu goyiy-ak teestu azire.
Okiɲco, Ruwwin ta Buŋdi miiniigu ho
ŋu ɓaawtu gaare kaaw ta Buŋdi bal
kolaw.

Gee kuuk aamin ɗeeɗa gaminco be-nannico

32 Gee kuuk aamine, okiɲco
kaawco rakki ho gelbinco oki rakki.
Paa ko, ŋu ɲumiig gaminco okiɲco
sawa. Ginno gem kaak yaa kaawe a
maanna-aŋ kanto.
33 Paliinna kaawtu ɗo bi ka Rabbin
Iisa aman : « Ŋa nooye ho ni talig iŋ
odinni. » Ŋu kaawtu iŋ gudurre ok-
intiti ho iŋ gee ku aamin-ak, okiɲco,
Buŋ barkiyiig dakina.
34 Ɗo ɗatikco, ginno gem kaak
arumji maanna. Asaan ay gem kaak
gin kiɗa ho gin ger-ak di gidiyiig
gamnay ho ŋa iyiig gurusji.
35 Ŋu beriig ɗo pise ka paliinnar ho
ŋuur gay, ɗeeɗiig gurus-ak ɗo ay gemo
uudin taat yaaji nece.
36 Ɗo ɗatikco, gin gem rakki ŋu ko-
laag Yuusup. Paliinna gay, kolaag
pey a ŋa Barnabaas, siŋ-ak kaawa a
« Gem kaak iska gee ». Ŋaar min
baa taŋ Lebi, kar ŋu weeyig ɗo kiɗ ka
Sipre.
37 Gem ŋaar-ak gin kiɗa. Ŋa gidiyi-
iga, kar ŋa iyiig gurus-aka, ŋa beriig
ɗo paliinnar.

5

Raade ka Ananiyaas iŋ Sapiira

1 Gin gem rakki ŋu kolaag
Ananiyaas iŋ daaciy Sapiira. Ŋu
deetu kaawco a ŋu gidiyiɲ kiɗco.
2 Min ŋu gidiyga, ŋu kaawtu a ŋaa
ɗukumiɲ gurus-ak daariɲ ho kaak
ɗak gay, ŋaa iyiiɲ ɗo paliinnar.
3 Min pak, Piyer kaawiiji aman
: « Ananiyaas, maa di ki rasiig
*Seetanne uɲjitu ɗo gelbineɲ ? Ki
ɗukumiig gurus kaak ki gidiyiig

§ **4:25** 'migini' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'tanni ka tatko'. * **4:26** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.1-2.

kiɗaŋ̃, kar ki raadiy ɗo Ruwwin ta Buŋdi̱.
4 Min ki bal gidiyiŋ̃ misa kiɗ-aŋ sa, ŋa kaŋ̃ji wal maman ? Ho min ki gidiyiig ko sa, gurus sa kaŋ̃ji wal maman ? Kar maan kaak ŋ̃aamiŋ̃ciŋ ki raadiy ampa-aŋ gay maa ? Ɨban kadar raadinji-aŋ, ki bal raade ɗo geemir, ki raad ɗo Buŋdi. »
5 Min Ananiyaas doriit kaaw-at, ŋa galtu ho ŋa mattu. Hiyya, ŋuur kuuk dorit kabarre-at, okiŋ̃co, kolaw obi-igu.
6 Wiktin taat ŋa mattu, ɗubal astu, ŋu maliyiig ziy iŋ kapanne, ŋu iyiig ɗo maginer ho ŋu tiisiiga.
7 Min ŋu tiisiga, yaa nece ar pat subba pa. Daaciy ta Ananiyaas uŋ̃jitu ɗo wer kaak paliinna goyiyo. Ta bal gasin kabarre-ata.
8 Ɗo wer-ak, Piyer gaariitig gurus kaak mitti iyiico. Ho ŋa indiit aman : « Kiɗ kaak ku gidiytu-aŋ aŋ di gurusji walla ? » Ta taliig gurus-aka kar ta telkiiji aman : « Hii, ŋa ŋaar ko aŋ di »
9 Kar Piyer gay telkiitit aman : « Maman ku ictu niyin iŋ mitke a kuu gecin Ruwwin ta Buŋdi ? Di cokay, gee kuuk asa min tiisiŋ̃ mitke as ko moota iŋ geero. Ŋuuke iciŋke kaŋke oki. »
10 Ar kaawte-an di, ta galtu ɗo uŋji, kar ta mattu. Ɗubal-ak astu ɗo wer-aka, ŋu uŋ̃jitu, kar ŋu gasit ta mat ko. Hiyya, ŋu iciliita, ŋu iyiita ho ŋu tiisiit ɗo serpey ta mitti.
11 Hiyya, *Egliz okiŋ̃ji iŋ gee okiŋ̃co kuuk dorit kabarre-at, kolaw uŋ̃jiico dakina.

Paliinna gina gamin dakina kuuk ajbay

12 Ɗo wiktin taar-at, paliinna gintu gamin dakina kuuk ajbay, kuuk gaara gudurre ta Buŋdi ɗo uŋco ka geemir. Gee kuuk aamine ŋ̃umgiy okiŋ̃co werco rakki ɗo *ger ka Buŋdi, ɗo wer kaak ŋu koliy ba tarum ta Selemaan.
13 Kar gee kuuk kara gay gina ko-law taat ŋuu ŋ̃ume iŋ ŋuura. Yampa, ŋuur sa kaawa samaane ɗo bi kaŋ̃co.
14 Paa di oki, goy gee dakina, mi-day ho daaɗi, ŋu ɗuuntu masisco, ŋu aamintu ɗo *Rabbine ho ŋu ŋ̃umtu iŋ ŋuura.
15 Ɗo saan ta gamin kuuk ajbay kuuk paliinna giniyo, ŋu imilaag gee kuuk raɗaw ɗo botilniidi, ŋu leeyiig ɗo argigdi ho ɗo dariŋgilnal. Ŋu giniy ansi-ak a wal paa kat, ya Piyer biraw kar kelmoy yaa goote diŋ ga min-ninco rakki, ŋaa gasen diŋ ga aapiye.
16 Min darrinay ku moota iŋ Zeruzaleem sa, gee dakina astu. Ŋu iyiig geeŋ̃co ku raɗaw ho iŋ kuuk aariɗ obgu. Gee-ak okiŋ̃co, Buŋ coolgu.

Ŋu obig paliinna daŋaayne

17 *Mee satkiner ka tatko ho iŋ ŋuur kuuk goy iŋ ŋaara kuuk min *Sadusiyenna, ictu niyine a ŋuu obiŋ̃ paliinna. Ŋu ictu niyin-ak asaan ŋu ginaaco hasuudinaw.
18 Min pa-ak, ŋu obiigu, kar ŋu uŋ̃jiig daŋaayne, ɗo wer kaak ŋu obiy gee doo.
19 Kar gay, iŋ aando, Rabbin ŋ̃aamtu ɗubiley piliig ɗibirin ku ɗaŋaayner. Ŋa imiliig paliinna kara, kar ŋa ɗiyiico aman :
20 « Ɓaaŋ ɗo ger ka Buŋdi, anner kat, kuuco gaare ɗo geemir kaaw taat bera goye kaak marbinto. »
21 Min paliinna dortu pa-ak, iŋ kawtir kawtira, ŋu ɓaawtu ɗo ger ka Buŋdi ho ŋu teestu gaarin garaanco.
Iŋ kawtir-at di, mee satkiner ka tatko iŋ ŋuur kuuk goy iŋ ŋaara uctu iŋ taŋ̃co. Ŋu ŋ̃umiig aginay ku darrer ku Israyeel a ŋuu dee kaawco. Kar ŋu ŋ̃aamtu askirna, ŋuu iyiŋ̃ paliinna-ak min ɗo daŋaayner, ŋuu indiŋ̃co.
22 Min ŋu ottu ɗo daŋaayner, ŋu bal gasiŋ̃co. Ek di ŋu yeeptu ho ŋu osiico ɗo maan kaak kuuniye.
23 Ŋu kaawtu aman : « Ni ɓaaw ɗo daŋaayner ho ni gasig ɗibirniiti ɗibir gap-gap. Askirna gay goy eɗe ɗo werco. Kar gay, min ni piliig ɗibirna-ak, yoo waan sa ginno atta. »
24 Min tatkaw ka askirnar ka ger ka Buŋdi iŋ agindaw ku gay satkiner

gasiit kabarre-at, ŋu ibanno taat ŋu kaawe oki. Ɗo wer-ak, ŋu indiy kat ziŋkico ɗo maan kaak asco ɗo paliinnar.
25 Min pa-ak di, waan gay astu min ɗo ger ka Buŋdi, ŋa ɗiyiico aman : « Cokiyoŋ ! Yaman, gee kuuk ku obtu ɗo daŋaayner-aŋ, diŋ goy kur ɗo ger ka Buŋdi, ŋu garkiya gee. »

26 Koɗok di tatkaw ka askirnar amiltu iŋ geeŋji a ŋuu obiiŋ paliinna, ŋuu iyiiŋco. Kar gay, ŋu obiig iŋ taat ool di, asaan ŋu gina kolaw pa gee yaa dawiŋco iŋ dambay.

27 Min ŋu ottu ɗo wer kaak agindaw ku *Yuudinnar ŋumgiyo, ŋu iyiig paliinna uŋco, ho mee satkiner ka tatko teestu indiŋco
28 aman : « Has ni toɗkonno taktak a ku garkiyenno iŋ siŋ ku Iisa ? Di taloŋ ja maan kaak ku gintuaŋka ! Ku kaawcot kaaw-an okintit ɗo gee ku Zeruzaleem okiŋco ho wal maanko ku raka a baar ku gemor-aŋ yaa gagire ɗo gaayiyni kuni. »
29 Piyer iŋ eeŋji telkiico aman : « Ku iban kadar gii karmiyeŋ ja Buŋ, kar gii karmiye kat gee.
30 Kuŋko ko kuuk deeyig Iisa Masi, ku ɗooɗig ka etor. Kar gay, Buŋ ka aginiyte nooyig min ɗo muuti,
31 ŋa coonig kuwa ho ŋa diyig ɗo meeday. Ŋa diyig tatkaw ho Gay Jilindi a ŋaa pile botol ɗo gee ku Israyeel, ŋuu ibiniŋ niginco, ŋuu rasiŋ goye kaak awalle ho Buŋ yaaco saamiyiŋ zunuubinnico.
32 Nin tal iŋ odinni ho Ruwwin ta Buŋdi oki saadine, taar ko taat Buŋ bertu ɗo gee kuuk karmiyaaga. »

33 Wiktin taat ŋu doriit kaaw-at, ŋu dapiŋtu aale nam ŋu gaay deeŋ *paliinna.
34 Ɗo wer-ak, gin gem rakki min *Pariziyenna, ŋu kolaag Gamaliyeel. Ŋaar gay tatkaw ka gaanuundi ho gee okiŋco karmiyaaga. Wiktin taat ŋu rakiy deeŋ paliinna, ŋa uctu ɗatikco ho ŋa kaawtu a ŋuu imiliŋ ja paliinna sooɗa.
35 Min ŋu imiliigu, ŋa ɗiyiico aman : « Gem kol siŋtay gee ku Israyeel, girsonti ɗo taat kuuco gine ɗo geeaŋku.
36 Pakiroŋ ɗo elgin kuuk bir mootaaŋku. Gin gem rakki ŋu kolaag Tedaas. Ŋa gina ziy gem tatiko. Ŋa gas gee yaa gaaye miy pooɗ kuuk aaɗaaga. Kar ŋaar gay, ŋu deeyiiga ho geeŋji sa totirtu. Hiyya, werco siimtu dil.
37 Min ŋaar-ak, amiltu pey gem ka pey ŋu kolaag Zuudas. Ŋa min geeger ka Galile. Wiktin taat agindaw ku Room osiy gee, gem-ak amiltu sawirnaw ho gee dakina aaɗiiga. Ŋaar oki ŋu deeyiiga ho geeŋji sa totirtu.
38 Diŋ gay, nu kaawaako : Cimoŋ kayko min ɗo gee-aŋku ! Rasoŋ ŋuu ɗeete. Asaan ya pikirrico ho riyco kat asa min ɗo geemir, taar yaa peye keetit di.
39 Kar gay, ya riyco taat ŋu giniyan kat asa min ɗo Buŋdi, ku gediraaɗo peyiŋ ampa, yampa, ku asa gine adiney ku Buŋdi ! »

Hiyya, gay seriiner ooyiit kaaw ta Gamaliyeel.
40 Min ŋaar-ak, ŋu iyiig paliinna ho ŋu kaawiico ɗo askirna a ŋuu koociŋco. Ŋu koociigu, kar ŋu kaawiico a ŋuu icenno pey bat bi ka Iisa. Hiyya, ŋu rasiigu, ŋu ɗeettu.
41 Paliinna rasiig gay seriiner iŋ gelbinco kaak portiko, asaan Buŋ taliig ŋu nec icin taaɓine taat ɗo bi ka siŋ ku Iisa.
42 Iŋ taaɓin taat ŋu awtu-anta oki, ɗo ger ka Buŋdi yoo ɗo geriydi sa, kun kawta, ŋu garkiya di gee. Ŋu gaartu Kabarre ta Gala a Iisa, ŋaar *Masi kaak Buŋ doɓtu.

6

Ŋu doɓ gee peesira kuuk yaa gaayiŋ paliinna

1 Ɗo wiktin taar-at, maajirna ku Iisa Masi, illa gaaya gaayen di. Kar gay, *Yuudinna kuuk aamine kuuk kaawa kaaw ta Grek sakkiytu ɗo eeŋco kuuk kaawa *Hebru. Ŋu kaawtu kadar kun kawta, ya ŋu

ɗeeɗa gamin ku teendi, ŋu rawtaag murgilgilco.
2 Min *paliinna kuuk orok iŋ seer doriit sakuunco-at, ŋu ŋ̃umiig gee kuuk aamin ɗo Iisa, kar ŋu ɗiyiico aman : « Ta kuuniyaaninno nii rase gaare kaaw ta Buŋdi ho nii obeŋ ko ɗo ɗeeɗe ka gamin ku teendi di.
3 Ampa-ak, gem kol siŋtay, doɓoŋ minninko gee peesira, kuuk goyiŋ̃co samaane, miin iŋ Ruwwin ta Buŋ̃di, ho gin ilim dakina. Paa kat, niico rasin riy-an ɗo pisiŋ̃co.
4 Nin-aŋ gay, nii bere ziŋkini okiŋ̃co ɗo salaaner ho ɗo gaare ka Kaaw̃ ta Buŋdi ɗo geemir. »
5 Gee okiŋ̃co kuuk ŋ̃um-ak ooyiit kaaw taat paliinna ɗiyiico a ŋuu gine. Ŋu doɓiig ja Etiyeen kaak obig imaanji bombo ho Ruwwin ta Buŋdi gaayaaga. Kar ŋu doɓtu pey Pilip, Prokoor, Nikanoor, Timon, Parmenaas, ho Nikola kaak min geeger ka Antiyoos. Ŋaar Yuudiŋ̃ceɗo, kar min awalle, ŋa ictu ja niyine ɗo abaadin ta Yuudinnar, kar ba aar gay, ŋa aamintu ɗo Iisa Masi.
6 Hiyya, ɗo wer-ak, ŋu iyiig gee ku peesir-ak ɗo uŋco ka paliinnar a ŋuuco lee pise ɗo kayco ho ŋuuco inde barkin ta Buŋdi yaa gaayiŋ̃co.
7 Paa kat, gee ku ibiniit kaaw ta Buŋdi gaayiy gaayen di, ho ɗo Zeruzaleem, gee ku aamin ɗo Iisa Masi oki wadirtu ho gay satkiner dakina ŋ̃umtu iŋ ŋuura.

Ŋu obig Etiyeen

8 Buŋ barkiyiig Etiyeen dakina ho ŋa berji gudurre, ŋa giniy gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurre ta Buŋdi ɗo ɗatik ta geemir.
9 Kar gay, *Yuudinna daariŋ̃ teestu meele iŋ ŋaara. Ŋuur-aŋ gay astu min werin seera. Daariŋ̃ astu min geeger ka Sireen iŋ ka Alekzandir, ŋu ŋ̃umgiy ɗo ger ka salaaner kaak ŋu koliy « Wer ka ɓerrin kuuk ŋu piktu. » Kar daariŋ̃ gay asa min waay Silisi ho min Aazi.
10 Yuudinna ŋuur-ak gay, min ɗo meelco, ŋu balji gedire ɗo Etiyeen, asaan ŋa kaawa iŋ ibine kaak Ruwwin ta Buŋdi beriiji.
11 Hiyya, ŋu deewintu gee a ŋuu kaawe aman : « Ni dorig Etiyeen niga biy iŋ *gaanuun ka Muusa ho iŋ Buŋ. »
12 Ŋu isiniig gee ku dakina, iŋ agindaw ku darrer, ho iŋ gee kuuk ɓilda gaanuun ka Muusa oki. Okiŋ̃co, ŋu teesiig Etiyeen. Ŋu obiiga, kar ŋu iyiig ɗo uŋco ka *aginay ku Yuudinnar.
13 Ɗo wer-ak, ŋu iytu pey gee kuuk raada a ŋuu kaawe aman : « Gem-aŋ wakila di nige biy iŋ *ger ka Buŋdi ka *cawar ho iŋ gaanuun ka Muusa.
14 Ni dorig ŋa kaawa a gem kaak ŋu koliy Iisa kaak min Nazareet-ak ko yaa ɗimiŋ̃ ger ka Buŋdi, ho ŋa ŋaar di pey kaak yaa makiŋ̃ aadanna kuuk Muusa rasiite. »
15 Ɗo wiktin taar-at, gee okiŋ̃co kuuk goy ɗo wer-ak gooyaag ko Etiyeen di, asaan wijeeney irŋ̃a ar ta *ɗubil ka Buŋdi.

7

Etiyeen kaawa ɗo uŋco ka agindaw ku Yuudinnar

1 Kar *mee satkiner ka tatko indiig Etiyeen aman : « Kaawin kuuk ŋu kaawiy ɗo bi kaŋ̃jiŋ-aŋ ka seener walla ? »
2 Ŋaar gay telkiiji aman : « Gem kol aginiyji ho gem kol siŋtay, cokiyoŋ, wiktin taat Ibraayim goyiy misa ɗo darre taat ŋu koliy Mezopotami ho min ŋa bal ɗeete misa goye ɗo geeger ka Haran, Buŋ ka *darjiner bayniiji uŋci.
3 Kar ŋa ɗiyiiji aman : " Amal rasig geeŋ̃jiŋ ho iŋ darreŋ̃, ho ɓaa ɗo kiɗ kaak naaŋ̃ gaare. "
4 Min ŋaar-ak, Ibraayim amiltu min ɗo darre ta Kalde ho ŋa ɗeettu goye Haran. Min tacco mattu, Buŋ kaawiiji a ŋa ɓaa goye ɗo darre taat ku goyiy diŋka.
5 Buŋ ɗiyiiji a ŋaaji berin darre-ata, ho tambaay sa yaa goye eɗe. Kar ɗo wiktin taar-at gay, Buŋ toɗji wero, yoo kaak ŋa diyin baay oki ginno. Ho ɗo wiktin taar-at, ŋa ginno misa yoo mico.

6 An ko kaaw ta Buŋ kaawiiji awalle ɗo Ibraayim aman : " Tambaaŋ asa goye ɗo darre ta geemir. Ŋu asiy giniŋ ɓerrina ho ŋu taaɓiyiŋco nam elgin miy pooɗ.
7 Kar gee kuuk obig geendu ɓerrina-ak gay, nu asaaco gaarinti. Min ŋaar-ak, kooginaŋ-ak yaa amile min annere ho ŋuu asiin abdiyindu anne. "
8 Min ŋa kaawtu pa-ak, Buŋ obtu jamaw iŋ Ibraayim kar ŋa ɗiyiiji aman : " *Ɗukume ka selŋol yaa gine dele ta jamuwte. " Paa ko, min Ibraayim weeyig Isaaka, yiriy ta porpoɗiŋkar, ŋa ɗukumiiji selŋo. Isaaka oki ɗukumji selŋo ɗo Yakuub. Ho Yakuub gay, ɗukumco selŋo ɗo kooginay ku orok iŋ seer, ŋuur ko kuuk aginiyte.

9 « Koogin ku Yakuub gay giniiji hasuudinaw ɗo siŋco Yuusup. Ŋu gidiyig ar ɓerre ɗo geemir. Kar ŋu iyiig kat Meser. Kar Buŋ gay goy iŋ ŋaara
10 ho ŋa jilig min ɗo taaɓin okintiti. Ŋa berji ibine dakina. Ŋa ginig gem selleŋ ɗo uŋji ka Parawon, sultan ka darrer. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Parawon diyiig guberneer ka Meser okintiti, yoo geriy oki, ŋa rasjig ɗo pisiŋji.
11 Goytu kee, mey astu wer okiŋji ka Meser yoo ɗo kiɗ ka Kana, wer kaak Yakuub goyiyo. Gee taaɓiy dakina ho aginiyte sa, gaminco ku teendi arumco tak-tak.
12 Min Yakuub dortu kadar *geme goy Meser, ŋa ŋaamiig aginiyte ɓaaco gidiye tee ho ŋu iyiico.
13 Min tee-ak gase, ka seeriŋkar, ŋa ŋaamiig a ŋuu ɓaaco gidiye pey. Wiktin ta ŋu ottu, Yuusup bariytu botol taat siŋtay ibiniiga. Paa kat, Parawon oki gintu kabarre kadar ŋu gee ku Yuusup.
14 Min ŋaar-ak, Yuusup ŋaamtu a ŋuu koliŋ tacco Yakuub iŋ geeŋji okiŋco. Okiŋco, ŋu nec gee orok peesira iŋ beey (75).
15 Kar min Yakuub doriit kaaw-at, ŋa uctu ŋa ɗeettu Meser iŋ geeŋji okiŋco. Goytu kee, ŋa mattu iŋ koogi-nay okiŋco kuuk aginiyte.
16 Ŋu iyiig momtinco Sisem, Kar ŋu tiisiig ɗo magin taat Ibraayim gidiytu awalle iŋ poddine min ɗo koogin ku Amoor kaak min Sisem.
17 « Goytu elgin kee, geente ku goy Meser weetu ko wee ho ŋu gintu dakina. Sando, wiktinti kat ase taat kaaw ta Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim astu ɗo werti.
18 Sultan ka pey gay coktu, ŋa teestu goye kaati ka Meser ho ŋaar gay ibingigɗo Yuusup.
19 Ŋa caaciyiig geente ho ŋa taaɓiyiig aginiyte aale. Ŋa asiraag a ŋuu oriŋ kooginco kuuk ŋu weetu daaɓinco a paa kat ŋuu mate.
20 Wiktin taar-at ko, ŋu weeyig Muusa. Ŋaar gay samaane ɗo uŋji ka Buŋdi. Koyin subba aginiyji cigilig gerco.
21 Min cigiliŋji gin ko raɗa, ŋu iciiga ŋu diyiig kara. Kar rom ta Parawon asig gasa ho ta iciiga. Ta iyiig gerti, ta maaɗiig ar roŋti ka meenti.
22 Paa ko, ŋu ɓildiig gamin dakina kuuk gee ku Meser ibingiyo. Iŋ taar-at ko, gee ibingig iŋ kaaw taat ŋa ibingiyo ho iŋ riy taat ŋa gingiyo.
23 « Min Muusa elginay nectu orok pooɗ, ŋa ictu niyine a ŋa ɓaa taliŋ siŋtay, gee ku Israyeel.
24 Kar min ŋa ottu ɗo wer ka siŋtay, ŋa tala kar gem rakki min Meser kooca rakki minninco. Ŋa ɓaawtu male ɗo siŋji nam ŋa deeyiiga.
25 Ya ɗo taŋji-at, ŋa pakira kadar siŋtay gee ku Israyeel yaa ibine a Buŋ yaa jiliŋco iŋ siŋ kuŋji. Kar sando, taar gay paaɗo.
26 Ka kawtinti, Muusa gastu min siŋtay seer taasiŋaw. Ŋa rak leyiŋco ho ŋa ɗiyiico aman : " Gem kol siŋtay, ŋaar kuŋ siŋtaɗo ga ? Maa di ku taasiŋiyo ? "
27 Kar gay, ŋaar kaak gedirji ɗo giji-ak akiliig Muusa ho ŋa kaawiiji aman : " Waa diyiŋciŋ tatkaw ho gay ɗukume seriini ?
28 Ki rakaan deendu ar duuɗi ki deeyiig gem kaak min Meser-aka walla ? "

29 Min ŋa doriit kaaw-at, Muusa kolaw obiiga. Ŋa gaɗtu kaya min Meser ho ŋa birtu ɗo darre ta Madiyaan. Ŋa daktu goy ar awraatiɲce ho ɗo darre-at, ŋa weetu koogin seera.
30 « Ŋa goytu elgin orok pooɗ ɗo darre-ata. Yiriy rakki, moota iŋ damba ta Sinayi, Buŋ bayniiji ɗo Muusa ar ɗubiley, ɗatik pompil kaak kobir ako.
31 Muusa talig kadar ak ergigɗo pompil-ak ho ŋa ajbiytu. Ŋa siɲjitu moota a ŋaa pandiyiŋji samaane. Min ŋa pandiyiiga, ŋa dortu gaay ta *Rabbine taat ɗiya aman :
32 " Ŋa nun-aŋ ko Buŋ ka aginiyjiŋ, Buŋ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho iŋ ka Yakuub. " Do wer-ak, Muusa teestu azire, asaan kolaw obga. Ŋa gedarro pey tale tak-tak.
33 Min pa-ak, Rabbin kaawiiji pey aman : " Sorig ŋugiraɲ asaan wer kaak ki diyig asiɲjiŋ-aŋ, ŋaar *cawar.
34 Ka seener, nu tal taaɓin ta geendu Meser. Nu dorig niiziɲco ho nu as jiliɲco. Diŋ gay ucu, nu ŋaamaaciŋ Meser. "* »
35 Kar Etiyeen kaawtu pey aman : « Ŋa Muusa kaak gee ku Israyeel pooctu-ak ɗoo di, ŋu ɗiyiiji aman : " Waa diyiɲciŋ tatkaw ho gay ɗukume seriini ? " Sando, ŋa meeɲji Buŋ kat ŋaamga a ŋaa goye tatkaw ho gay jilindi. Ŋa ŋaamig wiktin taat ŋa asiiji ar *ɗubil ka Buŋdi ho ŋa bayniiji ɗo pompil-aka.
36 Muusa ko imilig gee kuuk Israyeel min Meser. Ŋa gintu gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurre ta Buŋdi, wiktin taat ŋu goyiy misa Meser, wiktin taat ŋu aaltu barre kaak dindiko ho ɗo elgin kuuk orok pooɗ ŋu goytu ɗo goosiner.
37 Ŋa Muusa di pey kaak ɗiyco ɗo gee ku Israyeel aman : " Buŋ asaako bayne nabiiɲce ar nunu min ɗo ɗatikko. "†
38 Min gee ku Israyeel ŋumtu ɗo goosiner, ŋa Muusa-ak di kaak goy ɗatikco iŋ ɗubil ka Buŋdi ho iŋ aginiyte, wiktin taat ɗubil-ak kaawiiji ka damba ta Sinayi. Paa kat, Buŋ beriiji kaawoy a ŋaate gaarinti, taar ko taat bera goye ka gaasɗo.
39 Kar gay, aginiyte ŋuur pooc karmiyiŋji ho ŋu poocit kaawoy oki. Ŋuur gay diy kayco a illa ŋuu yeepe Meser di.
40 Wiktin taat Muusa bal paaye misa min ka dambar, ŋu kaawiiji ɗo *Haruun aman : " Siyte margi gii iciɲji kar gii jaawe iŋ ŋaar uŋte. Asaan gi ibanno maan kaak asji ɗo maan Muusir kaak imilinte min Meser. "
41 Hiyya, ɗo wiktin taar-at, ŋu siytu maan ar ijiliɲce. Ŋu teestu abdiyiŋji ho ŋu giniig ar margico. Kar ŋu gintu iidine ɗo maan kaak ŋu siytu iŋ pisiɲco-aka.
42 Kar Buŋ gay newsiico kopo. Ŋa rasiig ŋu abdiyiy gamin kuuk ceera kuwa ka samaaner ar taat ŋu siirtu ɗo maktumne ta nabiinnar aman :
" Koogin ku Israyeel,
ɗo elgin kuuk ku gintu orok pooɗ ɗo goosiner,
ku gin *satkinkan iŋ malle
ho gamin ku pey kat lotu walla ?
43 Ha'a paaɗo !
Ku icig zug ka margir kaak ŋu koliy Malook
ho ku icig pey margi kaak ar kaalo kaak ŋu koliy Repaan.
Gamin kuuk ku siytu iŋ pisiŋko-aŋ di, ku abdiyiig ar ŋu marginko.
Do bi ŋaar-ak ko, naako atkiŋko serek aar Babiloon. "‡
44 « Wiktin taat aginiyte goyiy misa ɗo goosiner, ŋu gin *kuraarin taat ŋu siytu ɗo Buŋdi. Muusa siyig ar taat Buŋ kaawiiji. Ŋa pinig sawa-sawa ar taat ŋa gaariiji. Iŋ ger-ak ko, gee ku Israyeel yaa ibinguwe a Buŋ goy iŋ ŋuura.
45 Goytu kee, gee-ak rasiit kuraarin-at ɗo kooginco. Kar ŋuur gay iciit kuraarin-at, ŋu ɗeettu iŋ taara ho ŋu iyiit wiktin ta ŋu uŋjiy ɗo darre taat Buŋ beriico. Iŋ tatkuwco Zoozuwe, ŋu nosiriico ɗo gee ku darre-ata. Ŋaar

* **7:34** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 3.1-10. † **7:37** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 18.15, 18.
‡ **7:43** Wer ka gase kaawor ɗo Amoos 5.25-27.

Buŋ kat atkiig gee-ak uŋco. Ampaa ko, kuraarin ta Buŋdi-at goytu nam wiktin ta sultan Dawuud.
46 Dawuud gay goy samaane ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋa indiig a ŋaaji bere botol taat ŋaaji pine wer kaak ŋaa goye. Ŋaar Buŋ ka aginiyji ku Yakuub.
47 Kar gay, ŋa roŋji Selemaan kat pinjig ger-aka.
48 Yampa, Buŋ ka kuwa goyaaɗo atta ɗo ger kaak gem di pintu, asaan ŋa tatik aale. Ar taat Buŋ kaawtu iŋ bi ka nabiiñce aman :
49 " Rabbiñ ɗiy aman :
Samaane, ŋaar wer kaak nu goyiyo ho nu hokumiyo.
Ho kiɗ gay, ŋaar wer kapak di nu leeyiy asindu ho nu jammiyiyo.
Kuudu pine maa gerda ?
Wer kaak nu ɓaay jammiye gay momo ?
50 Ŋa nun di kilgiyig gamin-aŋ okiñco iŋ pisindu. "§ »
51 Etiyeen ɗiyiico pey aman : « Kuŋ, kayko bombo ɗo uŋji ka Buŋdi ! Ɗeŋginko amil lawa. Ku meelgit Ruwwin ta Buŋdi ! Ku ginaag gamin sawa-sawa ar taat aginiyko giniyo.
52 Maa nabiiñcir kaak aginiyko daktu taaɓayɗo ? Ŋu deeyig ŋuur kuuk kaaw ɗo bi ka gem kaak sellẽ pakgig gee okiñco. Ŋaar ko kaak diŋ kuŋ deetu kaawko nam ku deeyiiga.
53 Buŋ berko gaanuunji iŋ botol ta ɗubilji. Kar kuŋ gay pooc karmiyiñji. »

Muut ta Etiyeen

54 Min Etiyeen kaawtu pa-ak, gee ku seriiner dapiñtu ar aditco yaa ɗoose nam ŋu umã korumco.
55 Ŋaar gay miin iŋ Ruwwin ta Buŋdi, ŋa kociltu kuwa. Ŋa taliit *darjin ta Buŋdi ho Iisa Masi gay peya ɗo meeday.
56 Ŋa kaawiico ɗo gee-ak aman : « Taloŋ ja ! Nu tala samaan pile ho *Roŋ gemor gay peya ɗo meeday ta Buŋdi. »
57 Gee kuuk dorit kaaw-at teestu koole raɗa ho ŋu tiriig ɗeŋginco iŋ pisiñco paa ŋu cokiyiñji pey. Kar okiñco, ŋu uciiji,
58 ŋu obiig cap, kar ŋu imiliig kara min ɗo geegirdi a ŋuu dawiñ iŋ dambay. Min amil kara, ŋu cimiig batikco ho ŋu leeyiig ba serpe ta ɗubil rakki siŋji Sawuul ho ŋu teestu dawiñji.
59 Wiktin taat ŋu dawiiga-ak di, Etiyeen inditu Buŋ aman : « Gem kol Rabbiney Iisa, icit ruwwiner ! »
60 Hiyya, ŋa dersitu ho ŋa kooltu raɗa aman : « Rabbine, saamiyco ɗo gee-aŋku. » Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa mattu.

8

1 Ɗubil kaak ŋu koliy Sawuul-ak, kaawco rakki iŋ gee kuuk deeyig Etiyeen.

Sawuul taaɓiyaag geeñji ku Iisa

Yiriy taar-at di, taaɓin taat raɗa asiiji ɗo *Egliz ka Zeruzaleem. Paa kat, ŋu totirtu okiñco ɗo kiɗ ka Zuude iŋ ka Samari, illa ɗak ko paliinna di Zeruzaleem.
2 Gee kuuk karmiyaag Buŋ tiisig Etiyeen ho ŋu alit muutuy dakina.
3 Kar Sawuul gay bariya botol taat ŋaa rawtiñ Egliz ka Iisa tak-tak. Ŋa uñja gero iŋ gero, ŋa obiigu, miday iŋ daaɗi, ho ŋa uñjiig daŋaayne.

Pilip gaara Kabarre ta Gala Samari

4 Gee kuuk totir-ak teestu jaawe ɗo hellinniidi, ŋu gaariy Kabarre ta Gala.
5 Paa ko, Pilip uctu min Zeruzaleem, ŋa ɓaawtu ɗo geeger ka tatik ka Samari. Kar ŋa teestu kaawe a Iisa, ŋaar *Masi kaak Buŋ doɓtu.
6 Gee okiñco ictu niyine ŋu ɓaawtu cokiye samãane kaaw ta Pilip, asaan ŋu dor kadar ŋa gina gamin kuuk ajbay ho diŋ gay maaniico taliig iŋ odinco.
7 Ɗo wer-ak, ŋu tala gee dakina kuuk gin aariɗna coolaw. Aariɗna-ak amiliy iŋ kooliñco. Ŋu tala gee ku ruŋgiye iŋ mersin dakina kuuk coolaw oki.

§ **7:50** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 66.1-2.

8 Ansii ko, gee ku geegirdi-ak,
galilco gintu dakina.

9 Ɗo wiktin taar-at, gem rakki sinji
Simon, goy ko ɗo geeger-aka. Ŋa gina
olgaw* min daayum ho gee dakina
ajbiyaaji. Ŋa tala ziy ar ŋaar di gemo.
10 Ho gee okiɲco kuuk aginda
yoo ku ɲ̃aaɗa karmiyaag dakina.
Ŋu kaawa aman : « Gem-aŋ, ŋaar
gudurre ta Buŋdi taat ŋu koliy
gudurre ta yaarko. »
11 Ŋu cokiyaat kaawoy, asaan min
daayum, ŋa ajbiyaag gee iŋ olguwiy.
12 Kar diŋ gay, Pilip iyiicot Kabarre
ta Gala ta kaawa ɗo bi ka *Meennaw
ta Buŋdi ho ɗo bi ka Iisa Masi. Min
ŋu dorit Kabarre-at, miday iŋ daaɗi
aamintu, kar ŋu *batiziyiigu.
13 Meeɲji Simon oki aamintu ho
ŋu batiziyiiga. Ŋa obtu baay ta Pilip
ho ŋa ajbiytu wiktin taat ŋa taliig
Pilip giniy gamin kuuk ajbay ho kuuk
gaara gudurre ta Buŋdi.

14 Wiktin taat paliinna kuuk goy
Zeruzaleem dortu a gee ku Samari
ooyit kaaw ta Buŋdi, ŋu ɲ̃aamiicog
Piyer iŋ Yaaya.
15 Min ŋu ottu Samari, ŋu indiico
Buŋ ɗo gee ku aamine a ŋaaco bere
Ruwwiney.
16 Asaan Buŋ balco ɲ̃aame misa
Ruwwiney ɗatikco. Ŋu *batiziyiig iŋ
siŋ ku *Rabbin Iisa Masi.
17 Hiyya, Piyer iŋ Yaaya leeco
pise ɗo kayco, kar Buŋ beriico kat
Ruwwiney.
18 Min Simon taltu kadar Buŋ
paayco Ruwwiney ɗo gee-aŋku wik-
tin taat paliinna leeco pisiɲco ɗo
kayco, ŋa imiltu gurus a ŋaa bere ɗo
Piyer iŋ Yaaya
19 ho ŋa ɗiyiico aman : « Nun sa,
berindu gudurre-anta, naa lagguwe
pisindu ɗo geemir ho ŋu gasguwe
Ruwwin ta Buŋdi. »
20 Kar Piyer gay telkiiji aman : «
Hey kiŋke-aŋka, wala gurusjiŋ, wala
meeɲjiŋ, Buŋ yaako idiŋko jot, asaan
kiŋ pakira kadar kii gidiye maan
kaak Buŋ beriig maalan di !
21 Ɗo riy-an maan isgicinno. Ki
ginno botol taat kii uɲje kaaɲ̃ ɗo wer-
aŋka, asaan gelbineɲ̃ samaanno ɗo
uɲji ka Buŋdi.
22 Taat ki inditu-an taar samaanno.
Ibinig niginji ho indig Buŋ, wal ŋaaɲ̃
saamiye diŋ ga ?
23 Nu tala kadar adiɲ teeɲci ɗo
gamin-aŋku ho ki ɗeet ɓerre ka
zunuubinnar. »
24 Kar Simon telkiico aman : «
Kuŋkoŋ sa salkiyondu, paa kat,
kaaw taat ku kaawtu-an ginaaduɗo
maanna. »
25 Min ŋaar-ak, Piyer iŋ Yaaya
wakilit kaawe ɗo geemir ɗo maan
kaak ŋu taltu min ɗo Iisa Masi ho
ŋu gaariy kaaw ta Rabbiner. Kar ŋu
yeeptu Zeruzaleem. Ɗo botildi, ŋu
gaariit pey Kabarre-at ɗo hellinnan
dakina ku Samari.

Pilip iŋ gem kaak min Etiyopi

26 Pilip gay goy misa Samari. Kar
*ɗubil ka Buŋdi astu ɗiyiiji aman : «
Ucu ! Aanay watiine. Ic botol taat ɗo
goosiner taat amila min Zeruzaleem
aaniy Gaza. »
27 Hiyya, koɗok di Pilip uctu ho ŋa
ɗeettu. Wiktin taat ŋa ɓaay botildi,
ŋa tala kar gem kon di uŋci. Gem-ak
gay, tatko min Etiyopi.† Ŋa gina riy
ta taɓ iŋ Kandas sultiɲca ta Etiyopi
ho gaminti okiɲco ɗo pisiɲji. Ŋa asa
abdiye Buŋ Zeruɲ̃zaleem
28 ho diŋ gay, ŋa ɲ̃ep ka puusji ho
ŋa yeepa ko ɗo geriy. Ɗo botildi, ŋa
garkiya maktumne ta nabi Ezaayi.
29 Wiktin taat Pilip taliig gem-aka,
Ruwwin ta Buŋdi kaawiiji aman : «
Jorkig gem ka puusdi aŋkare. »
30 Hiyya, Pilip iciig gaɗi, ŋa jorkiiga.
Min ŋa otiiji moota, ŋa cokiyaag gem-
ak garkiyaw, kar ŋa indiig aman : «
Has garkiyiɲji-aŋ, ki iban baay walla
? »
31 Gem-ak telkiiji aman : « Maman
naa ibine baay ka garkiyindu ya gem

* **8:9** 'olgaw' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'olgi'. † **8:27** 'tatko min Etiyopi' : iŋ nassariɲca ŋu kolaag a 'eunuque'. Gee ŋuur-ak, ŋu ticgu (kircigu) ho ɗo wer-ak, sultinnay icgu ar gee kuuk amaannico.

baldu gaare ? Ŋepu, kiidu gaare baay. »
32 Wer kaak ŋa garkiyiy-ak kaawa aman :
« Ŋa ar tamga kaak ŋu ɗaaŋ̃aag ŋu ɓaa
dapsiyiŋ̃ji.
Wal ar roŋ tamgi kaak allo ya ŋu
ɗukumaag laway.
Paa ko, biy sa ŋa bal piliŋ̃ji.
33 Ŋu eebiyga ho seen sa ŋu toɗjiita.
Waa di pey asa kaawe bi ka kooginay
?
Menuwiy kuuk ɗo duniiner sa, ŋu
gaasgu. »‡
34 Gem-ak indiig Pilip aman : « Baaŋ̃ ja kaawor, nabiiŋ̃ce-aŋ kaawa ɗo bi ka waa ansi-aŋka ? Ŋa kaawa ɗo bi ka meeŋ̃ji di, wal ɗo gem ka pey ? »
35 Hiyya, ɗo wer-ak, Pilip teestu gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min ɗo wer kaak ŋa garkiyiy-aka.
36 Ŋu toliytu kee nam ŋu ottu ɗo wer kaak gin amay. Gem-ak kaawiiji ɗo Pilip aman : « Talu, amay goy-aŋku. Maa yaadu toɗe pey *batem, naa gine gem ka Iisa Masi ? »
37 [Pilip gay telkiiji aman : « Ya ki aamin ka seener ɗo gelbineŋ̃ iŋ Iisa Masi-ak, maan toɗaajinno, naaŋ̃ batiziye. » Kar gem-ak telkiiji aman : « Hii, nu aamin kadar Iisa Masi, ŋaar Roŋ ka Buŋɗi. »]§
38 Kar gem-ak kaawtu a ŋuu peyiŋ̃ puus. Ŋu paaytu, ŋu daktu paay ɗo amiydi, ho Pilip batiziyiiga.
39 Wiktin taat ŋu amiltu min ɗo amiydi, Ruwwin ta Buŋɗi iciig Pilip ho gem-ak bal taliŋ̃ pey tak-tak. Kar ŋaar gay icit botiliy, ŋa ɗeettu iŋ galal.
40 Pilip gay, tala kar, ŋa goy ko Azoot di. Min eɗe-ak, ŋa aaniytu Sezare, ho ɗo botildi, ay wer kaak ŋa ottu di, ŋa gaariy Kabarre ta Gala nam ŋa ottu Sezare.

9

Rabbin Iisa kolaag Sawuul (Akt 22.6-16,26.12-18)

1 Ɗo wiktin taar-at, gem kaak siŋji Sawuul-ak taaɓiyaag gee kuuk aamin ɗo *Rabbin Iisa ho ŋa bariya muutco. Ŋa dakiig gas *mee satkiner ka tatko Zeruzaleem.
2 Ŋa daktu inda izinne a ŋuuji bere makaatamna a ŋaaco iyiŋ̃ ɗo agindaw ku ger ka salaaner ka Damaas. Makaatamna-ak beraaji botol taat ŋaa obiŋ̃ miɗay iŋ daaɗ ku iciit Botol ta Iisa, ŋaa iyiŋ̃ Zeruzaleem.
3 Min ŋa gasiig makaatamna-aku, ŋa iciit botol ta Damaas iŋ eeŋ̃ji. Wiktin taat ŋu gaay ote ɗo geegirdi, tala kar portikaw wic min ka samaaner yoo ɗo kaay.
4 Ɗo wer-ak, tala kar Sawuul gal keɗer bup. Kar ŋa doriit gaay ta gemor kolaag aman : « Sawuul, Sawuul, maa di ki taaɓiyiin ampa-aŋka ? »
5 Sawuul gay indiig aman : « Rabbine, kiŋ waa ? » Gaay-at telkiiji aman : « Ŋaar nun Iisa Masi ko kaak ki taaɓiyiy-aŋka.
6 Ucu, uŋ̃ju ɗo geegirdi. Anner kat, naaŋ̃ gaare maan kaak kii gine. »
7 Kar eeŋ̃ji kuuk ŋu toliyiy sawa-ak, peytu ɗut. Ŋu bal gedire pile biŋkico asaan kellimco amile. Ŋu dora gaaya, kar ŋu tallo waanna.
8 Min ŋaar-ak, Sawuul uctu, ŋa piliig odinay, kar ŋa tallo. Min ɗo wer-ak, eeŋ̃ji obiig min ɗo pisiŋ̃ji, ŋu ɗaaŋ̃iig yoo Damaas.
9 Menuwiy subba, ŋa tallo tak-tak, wala ŋa tiyaw, wala ŋa siyaw.

Sawuul odinay pile

10 Gin gem rakki pa goy Damaas, ŋu kolaag Ananiyaas. Ŋa *maajiriŋ̃cey ka Iisa Masi. *Rabbin bayniiji ho ŋa koliig aman : « Ananiyaas ! » Ŋaar gay oyiiji aman : « Hoy Rabbine, nun ko aŋka ! »
11 Rabbin kat kaawaajiŋ aman : « Ucu, ɓaa diŋ di ɗo botol taat berel ŋu koliy " Ɗalaŋ ", ɗo geriy ka Zuudas ho indiig gem rakki siŋji Sawuul min Tars. Diŋ ŋa goy kar salkiyaw.
12 Iŋ salaaney-at kat, Buŋ gaariiji gem kaak ŋu koliy Ananiyaas, ŋaa

‡ **8:33** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.7-8. § **8:37** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋɗi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

unje gerci, ŋaaji lee pise ɗo kaay a odinay yaa pile. »
13 Ananiyaas gay telkiiji aman : « Nu dor gee dakina kaawa ɗo bi ka gem-aŋka. Ŋu osduug gamin kuuk samaanno ŋa giniy Zeruzaleem ɗo gee kuuk aamin iŋ siŋ kuŋjiŋ.
14 Ho ŋu kaawa pey kadar agindaw ku gay satkiner berji izinne a ŋaa obiŋ gee kuuk aamin okiŋco. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa astu yoo anne. »
15 Kar Rabbin gay kaawiiji aman : « Uc ɓaa paa di, gasig gem-aka, asaan ŋa nun ko doɓga, ŋaadu ginin riyor. Ŋaa jaawe iŋ siŋ kunto ho ŋaan gaarindu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo iŋ sultinniico, yoo ɗo gee ku Israyeel oki.
16 Nun meendu yaaji gaare gamin kuuk yaa taaɓiyiŋ ɗo bi kanto. »
17 Hiyya, Ananiyaas uctu ho ŋa ɗeettu. Kar ŋa uŋjitu ɗo ger-aka, ŋa dakiig gas Sawuul. Kar ŋa leeyig pisiŋji ɗo kaay ho ŋa kaawiiji aman : « Sawuul, gem kol siŋji, ŋaar Rabbin kat ŋaamintu. Ŋaar ko Iisa Masi kaak ki taltu bayinjiŋ ɗo botildi wiktin taat ki asiy anne. Ŋaar ko ŋaamintu loci, asaan odinaŋ yaa pile, ho Buŋ yaaŋ bere Ruwwiney. »
18 Ta bite-aŋ di, gamin ar aar ta gugurumdi sollitu min ɗo odinay ku Sawuul ho ŋa teestu pey tale. Hiyya, ŋa uctu ho Ananiyaas *batiziyiiga, ŋaa gine gem ka Iisa Masi.
19 Ɗo wer-ak, ŋu iyiiji kat tee. Ŋa teetu ho ŋa gastu pey gudurre.

Sawuul gaara kaaw Damaas

Sawuul gin mena iŋ maajirna Damaas, kar ŋa bal taaye.
20 Min ŋa goy misa, ŋa teestu ko gaare kaaw ta Buŋdi ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Ŋa kaawiico aman : « Iisa Masi, ŋaar Roŋ ka Buŋdi. »
21 Gee kuuk cokiyaaga-ak, okiŋco ajbiytu. Kar ŋu teestu inde benannico aman : « Ŋaar-aŋ ɗoo ko gem kaak awalle taaɓiyaag gee kuuk aamin iŋ siŋ ku Iisa Masi Zeruzaleem-aka ? Asiŋji-aŋ, ŋa da asɗo gay obe geemir ho ŋaa iyiiŋco ɗo uŋco ka agindaw ku gay satkiner walla ? »
22 Kar Sawuul gay, kun kawta wakila kaawe iŋ gelbin rakki ɗo Yuudinna kuuk goy Damaas. Ŋa kaawaaco waraŋ kadar Iisa, ŋaar ko Masi kaak Buŋ ŋaamtu ho Yuudinnaaŋ gay gedarro meeliŋji.
23 Min ŋaar-ak, goytu kee, Yuudinna deetu kaawco a ŋuu deeŋ Sawuul.
24 Ŋu ɗuunji kur botilay yiriyo aando. Ampaa kat, ya ŋa ɗeeta min ɗo helliner, ŋuu obiŋji ŋuu deeŋji. Kar gem rakki gay dakiig mina aman : « Ŋu rakaaŋ dee. »
25 Paa kat, iŋ aando di, gee ku aaɗaag Sawuul iciiga, ŋu saliig ɗo barner ho ŋu aaliig aar durdurrer ka geegirdi.

Sawuul goy Zeruzaleem

26 Hiyya, Sawuul amiltu min Damaas, ŋa birtu Zeruzaleem. Min ŋa ottu, ŋa rak ŋume iŋ maajirna. Kar ŋuur gay giŋa kolaw asaan ŋu aamniygigɗo misa kadar ŋa aaɗa Iisa iŋ gelbin rakki.
27 Kar Barnabaas gay ooyga ho ŋa iyiicog ɗo paliinnar. Ŋa osiico iŋ maman Sawuul taliig Rabbin bayniiji ɗo botol ta Damaas ho iŋ maman Rabbin kaawiiji. Kar ŋa osiico a maman ŋa gaartu kaaw bal kolaw iŋ siŋ ku Iisa Masi ɗo geeger ka Damaas.
28 Min ŋaar-ak, Sawuul ŋumtu iŋ ŋuura ho ŋu ɓaawiy asiyo Zeruzaleem sawa, ho Sawuul kaawiy kaaw ta Buŋdi bal kolaw iŋ siŋ ku Rabbine.
29 Ŋa kaawiy oki ɗo Yuudinna kuuk kaawa Grek ho ŋu meelgiyo. Kar ŋuur gay illa bariya botol taat ŋuu deeŋji di.
30 Min gee kuuk aamin iŋ Iisa Masi doriit kaaw-at, ŋu ɓaawtu gasiŋ Sawuul, ŋu imilig kara min ɗo geegirdi ho ŋu toliytu yoo Sezare. Min eɗe-ak, ŋu ŋaamiiga, ŋa ɗeettu Tars.
31 Ɗo wiktin taar-at, *Egliz goy iŋ aapiye ɗo kiɗ ka Zuude yoo kiɗ ka Galile iŋ ka Samari. Gee ku Eglizdiak obtu tirit ɗo botol ta Buŋdi, ŋu

karmiyaat kaawoy ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ŋu wadiriy iŋ uŋco.

Coole ka Eene

32 Ɗo wiktin taar-at, Piyer teestu jaawe kee ɗo atti ka darre okintiti. Kar yiriy rakki, ŋa dakiig gas gee ku Buŋdi kuuk goy Lidda.
33 Min Piyer ottu ɗo wer-ak, ŋa gastu gem rakki siŋji Eene. Ŋaar gay ruŋgiye. Elgin porpoɗ, ŋa weya ka daŋlil di.
34 Ɗo wer-ak, ŋa kaawiiji aman : « Eene, Iisa Masi cooliɲciŋ. Ucu ho maliyig gamnaɲ. » Ɛ̃k di ŋa uctu puruk kay asiŋji.
35 Hiyya, gee okiɲco ku Lidda iŋ gee kuuk goy ɗo kiɗ ka patal ka Saroon taliig gem ka cool-aka ho ŋu aamintu ɗo Rabbin Iisa.

Nooye ka Dorkaas

36 Kar gin geem rakki ɗo geeger ka Jappa ŋu kolaat Tabiita taat aamin iŋ Iisa. (Siŋ kuuk Tabiita-ak, iŋ kaaw ta Grek kaawa a « Dorkaas* ».) Geem-at kun kawta, ta gina samaane ɗo geemir ho gaminti oki, ta beraag ɗo pokirnar.
37 Min Piyer goy misa Lidda di, ta galtu raɗuwa kar ta mattu. Ŋu aciit momta-ata, kar ŋu dakiit ɗeer kuwa ka gusuurdi.
38 Min maajirna kuuk goy Jappa dortu kadar Piyer goy moota, Lidda di-ak, ŋu ŋ̃aamtu gee seera. Ŋu dakiiji kaawa aman : « Gem kol siŋte, baaɲ̃u ! Asniɲ̃ ja koɗok-koɗok. »
39 Hiyya, Piyer uctu pasuwat ho ŋa ɓaawtu iŋ ŋuura. Min ŋu ottu, ŋu iyiig wer kaak ŋu ɗeerit momta-ata. Murgilgal okiɲ̃co asiig gas Piyer iŋ aliɲ̃co ho ŋu teesiiji gaare kesuun taat Tabiita orpitu wiktin taat ta goyiy misa iŋ odinti.
40 Piyer kaawiico ɗo gee-ak a ŋuu amile kara, kar ŋa dersitu inde Buŋ. Min ŋa inditu Buŋ, ŋa newsiitit ɗo momta-ata ho ŋa koliit aman : « Tabiita, ucu ! » Hiyya, ta piliig odinti. Min ta taliig Piyer, ta uctu, ta goytu iŋ baati.
41 Ɗo wer-ak, Piyer obiig pisinti, ŋa copiliita, ta peytu. Kar ŋa koliig murgilgal-aku ho iŋ gee ku aamine, ŋa gaariicot ta nooye.
42 Gee okiɲ̃co kuuk ɗo geeger ka Jappa doriit ka̰barre-ata ho gee dakina aamintu ɗo Rabbin Iisa.
43 Piyer taaytu eɗe ɗo ger ka Simon, gay amye zamimdi.

10

Bayne ka ɗubil ka Buŋdi ɗo Korney

1 Gin gem rakki ŋu kolaag Korney, min geeger ka Sezare. Ŋa tatkaw ka askirnar miya. Askirin kuuk guul werco rakki-ak, ŋu kolaag askirin ku Itali.
2 Gem-ak selleɲ̃. Ŋa abdiya Buŋ iŋ geeɲ̃ji ku geriy okiɲ̃co. Ŋa oya ɗo pokiɾna kuuk *Yuuɗinna ho salaan ta Buŋdi gay, ŋa warrayɗo.
3 Yiriy rakki, iŋ pat subba ta maako, ŋa taliig *ɗubil ka Buŋdi bayniiji waraŋ ɗo geriy. Ɗubil-ak koliig aman : « Korney ! »
4 Wiktin taat Korney taliiga-ak, kolaw gay obiiga. Ŋa telkiiji aman : « Maa di gem kol *Rabbiney ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Buŋ cokiyit salaaneɲ̃ ho ŋa talig pisiɲ̃ji kaak ki beriy ɗo pokirnar-aka. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa pakirjiŋ kat lociŋ.
5 Kar diŋ di, ŋ̃aam gee ɗo geeger ka Jappa, ŋu ɓaayiy kole gem rakki siŋji Simon ŋaa ase. Ŋaar di ŋu koliy pey Piyer.
6 Ŋaar martey ka gem rakki ŋu kolaag oki Simon, ŋaar kaak amya zamam. Geriy moota iŋ bi ka barrer. »
7 Wiktin taat ɗubil ka Buŋdi gaasit kaawoy, ŋa ɗeettu. Min pa-ak, Korney koliig gay riyoy seer iŋ askiriɲ̃cey rakki kaak obit kaaw ta Buŋdi bombo.
8 Hiyya, Korney osiicog gamin okiɲ̃co kuuk kuuniye, kar ŋa ŋ̃aamiig Jappa.

Piyer tala gamin kuuk Buŋ toɗtu

9 Ka kawtinti iŋ yiriyo, wiktin taat gee ku Korney ɓaay misa ɗo botildi ho

* **9:36** 'Dorkaas' : Siŋ ŋuur-aŋ ɗiya a 'ɓotila'.

ŋu gaay ko ote Jappa, Piyer gay coktu ka gerdi a ŋaa salkiye.
10 Mey gay diyaaga ho ŋa rak tee. Wiktin taat ŋu giniiji misa tee-ak, ɗo salaaner, Buŋ gaariiji maanna.
11 Ŋa tala samaan pile ho maan ar zimilla paaya min kuwa. Zimilla-ak, ŋu obig biŋkico poodikco.
12 Kar ɗo ɗatik ta zimilla-ak gay, gin ay biyaw ta kumnar : kuuk asiɲco poodi, kuuk poypiyaw ho iŋ kuuk zewaw.
13 Ɗo wer-ak, Piyer dortu gaay ɗiyaaji aman : « Piyer ucu, obu min kumin-aŋku, daa, kii tee ! »
14 Piyer gay telkiiji aman : « Ha'a, gem kol Rabbiney ! Yiriy rakki nu bal tee kumin kuuk ki toɗtu-aŋku kuuk niga gemo ɗo uɲjiŋ. »*
15 Gaay-at ɗeeliiji pey aman : « Maan kaak Buŋ diyig samaane, dak ɗiyenno a ŋa samaanno. »
16 Gaay-at ɗeeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner.
17 Ɗo wer-ak, Piyer ajbiytu maala ɗo maan kaak ŋa taltu, asaan ŋa bal ibine baay. Sando, ɗo wiktin taar-at, gee kuuk Korney ɲaamtu-ak inde ko wer kaak Simon gay amye zamimdi goyiyo, ho diŋ gay, ŋu ot ko ɗo bit ka botildi.
18 Min ŋu uɲjitu, ŋu koliig gem ka gerdi ho ŋu indiig aman : « Simon kaak ŋu koliy oki Piyer goy ɗo geraŋka walla ? »
19 Piyer gay goy misa, ŋa pakira ɗo maan kaak ŋa taltu, ho ɗo wiktin taar-at di, Ruwwin ta Buŋdi kaawiiji aman : « Piyer, yaman gee subba indaaciŋ kure.
20 Ucu, paayu, ɓaa iŋ ŋuura. Ɗak poocenno, asaan nun kat ɲaamgu. »
21 Hiyya, Piyer paaytu, ŋa dakiig ŋaam gee-aku, kar ŋa ɗiyiico aman : « Nun ko-aŋka kaak ku bariyiyo. Ku bariyin-an oy di ? »
22 Ŋuur gay telkiiji aman : « Ninaŋ, Korney tatkaw ka askirnar-aŋ kat ɲaaminti. Ŋaar gem kaak goy iŋ botol ho ŋa abdiya Buŋ. *Yuudinna okiɲco sa ozilaaga. Ho *ɗubil ka Buŋdi gay kaawji a ŋaa ɲaame gee, ŋuuɲ kole, kiiji ɓaawe ɗo geriy, ŋaa cokiye ɲaawnaɲ. »
23 Hiyya, Piyer ŋaamiigu ŋa uɲjiigu geero. Ŋa obiig samaane, ŋu waltu ɗo wer-aka. Kar ka kawtinti, ŋu uctu. Piyer toliytu iŋ ŋuura. Siŋtay daariɲ min Jappa sa gaayga.

Piyer ɗo ger ka Korney

24 Ka kawtinti, kuɲ Piyer ottu Sezare. Korney gay ɲumig geeɲji iŋ roynay ku taɓ, ŋu yokiy asiɲji.
25 Kar wiktin taat Piyer uɲjiy gerak, Korney ŋaamiiga. Ŋa galtu bup ɗo uɲji ho ŋa ooyiiji.
26 Piyer gay telkiiji aman : « Ha'a, dak ginenno ampa. Ucu ! Nun sa gem ar kiŋken di. » Kar Piyer obiig pisiɲji, ŋa copiliiga.
27 Wiktin taat ŋa kaawiy misa iŋ Korney-ak di, ŋa uɲjitu geero ho ŋa tala gee ɲum dakina.
28 Min ŋaar-ak, ŋa kaawiico aman : « Ku iban kadar nin *Yuudinna, *gaanuunni toɗinti roynaw iŋ gee ku Yuudinnaɗo wala nii uɲje ɗo geriyco. Kar Buŋ gay gaardu waraŋ, ya naa pooce gemo ho naa kaawe a ŋa samaanno ɗo uɲji ka Buŋdi ɗo bi ka tambaay di, ta botiltiɗo.
29 Ɗo bi ŋaar-ak ko, wiktin taat ŋu kolintu, nu bal meele, nu asiikon di. Diŋ gay, kaawondu ja, maa di ku kolinu ? »
30 Korney gay telkiiji aman : « Gin ko mena subba, ar pat anta, pat subba ta maako, nu goy gertu, nu salkiyaw ho nu taltu gem rakki bayniidu uŋtu waraŋ. Kesuuney irɲa pitpit.
31 Ho ŋa kaawiidu aman : " Korney, Buŋ dorit salaaneɲ ho ŋa bal rawtin oyaw taat ki giniy ɗo pokirnar.
32 Diŋ ɲaam gee Jappa. Ŋu ɓaa koliɲ Simon kaak ŋu koliy oki Piyer a ŋaa ase anne. Ŋaar marte ka Simon, gay amye zamimdi kaak goy ɗo bi ka barrer. "
33 Ŋaar-ak di, nu ɲaamtu gee koɗokkoɗok dakiɲciŋ baray. Barkin ɗo

* **10:14** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 4.14.

asiŋji. Diŋ gay, okinte gi goy ɗo uŋji ka Buŋdi. Ni yokaaciŋ nii cokiye kabarre taat Buŋ ŋaaminciŋ a kiini kaawe. »

Piyer kaawa wer ka Korney

34 Hiyya, Piyer uctu ŋa teestu kaawe aman : « Diŋ nu ibin kate kadar Buŋ eerro gee.
35 Buŋ ooya ay gemo, min ay ba ta geemir, ya ŋa karmiyaaga ho ya ŋa gina samaane ɗo uŋji.
36 Buŋ berit kaawoy ɗo gee ku Israyeel : taar ko Kabarre ta Gala ta aapiyer iŋ botol ta Iisa Masi, ŋaar kaak Rabbin ka gee okiŋco.
37 Ku iban ko kadar maanna-aŋ ŋaar tees min wiktin taat Yaaya-Batist kaawiy ɗo geemir aman : " Asoŋ, ŋuuko *batiziyiŋko, " ho ku iban oki maan kaak kuuniy ɗo kiɗ ka Galile ho astu kat ɗo kiɗ ka Zuude okiŋji.
38 Ku ibina maman Buŋ beriiji gudurre ta Ruwwiney ɗo Iisa Masi kaak min Nazareet. Ŋa ɓaay ay wero, ŋa giniy selliŋkaw ɗo geemir ho ŋa cooliy gee kuuk *Seetanne obgu, asaan Buŋ goy iŋ ŋaara.
39 Nin-aŋ ko gee kuuk hadire. Ni tal iŋ odinni maan kaak Iisa Masi gintu ɗo kiɗ ka Israyeel ho ɗo geeger ka Zeruzaleem. Ba aaro, ŋu ɗoodiig ka etor ho ŋu deeyiiga.
40 Kar gay, gin mena subba Buŋ nooyiiga ho ŋa daktu gaar ziy ɗo geemir.
41 Ŋa bal gaare ziy ɗo gee okiŋco, kar gay, ŋa gaarig loni, nini kuuk Buŋ doɓtu min awalle. Ni talig iŋ odinni, nin-aŋ ko tee ho see iŋ ŋaara wiktin taat ŋa nooytu.
42 Iisa Masi kaawinti a ni gaarin Kabarrey ta Gala ɗo geemir ho nii kaawe ɗo bi kaŋji a ŋaar ko kaak Buŋ doɓtu a ŋa ɗukume seriin ɗo gee ku goya iŋ kuuk mate.
43 Nabiinna okiŋco kaaw ɗo bi kaŋji. Ŋu ɗiytu aman : " Ay gem kaak aamina iŋ siŋ ku Iisa Masi, Buŋ yaaji saamiyiŋ zunuubinnay okiŋco. " »

Bere ka Ruwwin ta Buŋdi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo

44 Wiktin taat Piyer kaawa misan di, Ruwwin ta Buŋdi paayiico ɗo gee ku cokiyaaga.
45 Gee kuuk as iŋ Piyer min Jappa ajbiytu tak-tak. Ŋuur *Yuudinna kuuk aamin ko ɗo Iisa Masi. Ŋu kaawtu aman : « Doroŋ ja, Buŋ beraat Ruwwiney yoo ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo ! »
46 Ŋu cokiyaag gee-ak kaawa iŋ kaawin kuuk kuŋcoɗo ho ŋu oziliy tatkaw ta Buŋdi. Hiyya, Piyer kaawtu aman :
47 « Diŋ gee-aŋ gas Ruwwin ta Buŋdi ar ginte gasiita. Ginno maan kaak yaaco toɗe pey gii *batiziyiŋ ɗo amiydi. »
48 Do wer-ak, Piyer kaawiico ɗo gee-ak aman : « Asoŋ niiko batiziyiŋko iŋ siŋ ku Iisa Masi. » Min ŋu batiziygu, Korney iŋ geeŋji indiig Piyer a ŋaa goye menaw seer wal subba iŋ ŋuura. Ek di ŋa ooytu.

11

Piyer kaawa ɗo maan kaak kuuniy Sezare

1 Siŋta kuuk min Zuude iŋ paliinna dortu kadar gee kuuk Yuudinnaɗo cokiyit kaaw ta Buŋdi, ŋuur oki ooyiita.
2 Min Piyer yeeptu Zeruzaleem, siŋtay kuuk Yuudinna teestu karmiŋji
3 ho ŋu kaawiiji aman : « Maa di ki giniig maanna-aŋka ? Kat ki uŋjitu ɗo wer ka gee kuuk Yuudinnaɗo ho ki tiy iŋ ŋuura ! »
4 Min pa-ak, Piyer osiico maan kaak bire min ɗo baay. Ŋa kaawiico aman :
5 « Nu goy ɗo geeger ka Jappa, wiktin taat nu salkiyiyo, Buŋ gaariidu maanna. Ŋa paayig min ka samaaner moota iŋ nunu. Maanna-ak ar zimilla ho ŋu obig biŋkico poodikco.
6 Nu taliig samaane ɗatik ta zimilla-aku ho adco gin kumin kuuk asiŋco pooɗ, kumin ku yeero, kuuk poypiyaw ho iŋ gamin kuuk zewaw.
7 Min ŋaar-ak, nu dortu gaay ɗiyaadu aman : " Piyer ! Ucu, obu min kumin-aŋku, daa, kii tee ! "

8 Kar nun gay telkiiji aman : " Ha'a,
gem kol *Rabbiney, yiriy rakki, nu bal
tee kumin kuuk ki toɗtu-aŋku kuuk
niga gemo ɗo uŋjiŋ. "
9 Gaay-at ɗeeliiji pey aman : " Maan
kaak Buŋ ɗiytu a ŋa samaane dak
ɗiyenno a ŋa samaanno. "
10 Gaay-at ɗeeltu paa di dees subba,
kar ta coontu ka samaaner.
11 Ɗo wiktin taar-at di, gee subba
astu geero, ɗo wer kaak ni goyiyo.
Gee-ak gay, ŋu ŋ̃aamduug min
Sezare.
12 Ruwwin ta Buŋdi gay kaawdu
aman : " Ucu, ɓaa iŋ ŋuura, dak
poocenno. " Siŋta ku bijigiy kuuk nu
iytu anne-aŋ aaɗintu yoo Sezare, ho
okintini, ni uŋjitu ɗo ger ka Korney.
13 Ɗo wer-ak, Korney osintiit kaaw
taat *ɗubil ka Buŋdi astu kaawiiji
gerci. Ɗubil-aŋ ɗiyiiji aman : " Diŋ
ŋ̃aam gee Jappa, ŋu ɓaayiy kole gem
rakki siŋji Simon ŋaa ase. Ŋaar di ŋu
koliy oki Piyer.
14 Ŋaaŋ̃ kaawe kaaw taat yaako
bere jile, lociŋ ho iŋ geeŋ̃jiŋ okiŋ̃co
kuuk ɗo geriŋ̃. "
15 Kar nun gay, wiktin taat nu
teestu kaawe ɗo kuŋ̃ Korney-ak di,
Ruwwin ta Buŋdi paayiico ɗo kayco ar
kaak ta paayiite kaate awalle.
16 Hiyya, nu moyiit kaaw taat Rab-
bin kaawtu aman : " Yaaya, ŋaar
*batiziyig gee iŋ amay. Kar kuŋ
gay, ŋuuko batiziyiŋko iŋ Ruwwin ta
Buŋdi. "
17 Hiyya, nu taltu kadar Buŋ berco
Ruwwiney uudin taat ŋa beriite min
gii aamintu iŋ siŋ ku Rabbin Iisa
Masi. Ya ɗo tanto, nun gay waa naaji
toɗe ɗo Buŋdi ɗo maan kaak ŋa rakiy
gine ? »
18 Min ŋu doriit kaaw ta Piyer-at,
gee okiŋ̃co bugumtu. Ŋu ɗiytu aman
: « Oziliŋ̃teŋ Buŋte. Ŋa pilco botol
oki ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu ib-
iniŋ̃ niginco, ŋuu rasiŋ̃ goyiŋ̃co kaak
awalle ho ŋuu gase goye ka gaasɗo. »

Gaare ka Kabarre ta Gala ɗo gee ku Antiyoos

19 Min ŋu deeyig Etiyeen di, ŋu
teestu taaɓiyiŋ̃ gee ku aamine ho ɗo
saan taar-at ko ŋu totirtu serek. Min-
ninco, daariŋ̃ gaɗtu yoo kiɗ ka Penisi,
ka Sipre ho ɗo geeger ka Antiyoos. Ɗo
darrinay-ak, ŋu gaara kaaw ta Buŋdi
ɗo Yuudinnar di.
20 Kar gay, min gee ku aamine
kuuk goy Antiyoos-aku, daariŋ̃
kuuk as min Sipre ho kuuk as miŋ̃
Sireen teestu gaare Kabarre ta Gala
ta Rabbin Iisa Masi ɗo gee kuuk
Yuudinnaɗo.
21 Gudurre ta Buŋdi goy iŋ ŋuura.
Ɗo bi ŋaar-ak ko, gee dakina ooyiit
kaaw ta Buŋdi ho ŋu diyiig gelbinco iŋ
Iisa Masi.
22 Kabarre-at galtu ɗo ɗeŋginco ku
gee kuuk goy ɗo *Egliz ka Zeruza-
leem. Hiyya, ŋu ŋ̃aamiig Barnabaas
yaa ɓaa taliŋ̃co Antiyoos.
23-24 Ŋu ŋ̃aamiiga-ak asaan ŋaar
gem selleŋ̃, ŋa obit imaanji bombo
ho ŋa miin iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Min
ŋa ottu Antiyoos, ŋa taltu barkin taat
Buŋ gintu ɗo geeŋ̃ji ho adiy gintu por-
tiko. Okiŋ̃co, ŋa kaawiico a ŋuu goye
bombo iŋ Rabbinco. Ɗo wiktin taar-
at di, gee dakina aamintu ɗo Rabbin
Iisa, kar ŋu ŋ̃umtu kat iŋ ŋuura.
25 Min ŋaar-ak, Barnabaas ɓaawtu
gasiŋ̃ Sawuul ɗo geeger rakki ŋu ko-
laag̃ Tars.
26 Min ŋa gasiiga, ŋa iyiig Antiyoos.
Seerco, ŋu algitu eɗe. Ŋu ŋ̃umgiy iŋ
gee ku Eglizdi. Ŋu ɓilditu gee dakina.
Ɗo wer-ak ko, ŋu teestu awalle koliŋ̃
maajirna a ŋu kretiyenna.

Gaayo ɗo siŋta ku Zeruzaleem

27 Yiriy rakki, nabiinna daariŋ̃ uctu
min Zeruzaleem, ŋu birtu Antiyoos.
28 Minninco rakki siŋji Agabuus.
Ruwwin ta Buŋdi ŋ̃aamiig ŋa kaawtu
aman : « Cokiyoŋ, yaman mey yaarko
asa-ata ɗo wer okiŋ̃ji. » (Mey-at
as ɗak ko, wiktin taat Kilood goytu
sultan ka tatik ka gee ku Room.)
29 Min maajirna dortu pa-ak, ŋu
ictu niyine a ay gem di yaa bere
maanna ɗo gee kuuk aamine kuuk
goy ɗo kiɗ ka Zuude. Ay gem di yaa
bere ɗo wer kaak pisiŋ̃ nectu di.

30 Hiyya, ŋu captu gurus, kar ŋu beriig ɗo Barnabaas iŋ Sawuul a ŋuu iyiiŋ̃ ɗo agindaw ku Egliz ka Zuude ho ŋuu beriŋ̃ ɗo pisiŋ̃co.

12

Herood deeyig Zaak ho ŋa uŋjig Piyer daŋaayne

1 Wiktin taar-at, sultan *Herood teestu taaɓiyiŋ̃ gee daariŋ̃ ku *Egliz ka Zeruzaleem.
2 Ŋa bertu izinne a ŋuu deeŋ̃ Zaak, siŋji ka Yaaya iŋ *seepine.
3 Kar min ŋa taltu kadar maanna-ak alco gala ɗo *Yuudinnar, ŋa obiig oki Piyer wiktin taat ŋu giniy iidin taat ŋu koliy iidin ta mappa ka bal *gele.
4 Min ŋa obga, ŋa uŋjiig daŋaayne. Kar ŋa imiltu askirin orok iŋ bijigiy yaa gooyiŋ̃ji. Ŋa leeyig pooɗ, pooɗ. Ɗo taŋ̃ji-at, ŋa raka ya iidin ta *Paak bir ja, kar ŋaa iyiŋ̃ uŋco ka geemir ŋaaji ɗukume seriine.
5 Hiyya, Piyer goyiy di misa ɗo daŋaayner, kar gee ku *Eglizdi gay indiiji Buŋ dakina iŋ gelbin rakki.

Buŋ imilig Piyer min ɗo daŋaayner

6 Sultan *Herood diyit ko yiriy taat ŋaa iyiŋ̃ Piyer ɗo uŋco ka geemir ŋaaji ɗukume seriine. Kar yiriy taar-at di, min wer bal wale misa, Piyer weya ɗatik ta askirna seera. Pisiŋ̃ji, ŋu ɗuunig iŋ jinzirre. Kar askirin ku pey gay goy ɗo werco ɗo bit ka daŋaayner.
7 Tala kar *ɗubil ka Buŋdi bay-intu. Wer-ak caaptu portik kar. Ŋa keɗkiɗiig Piyer, ŋa niintu. Kar ɗubil-ak ɗiyiiji aman : « Yaman uc ja koɗok ! » Ŋa uctu, ek di jinzirre kiltu min ɗo pisiŋ̃ji.
8 Kar ɗubil ka Buŋdi kaawiiji pey aman : « Ɗuunit maasoŋ̃ ho isig ŋugiraŋ̃. » Piyer ooyiit kaaw-ata. Kar ɗubil-ak kaawiiji pey aman : « Isit batkoŋ̃ kar aaɗnu. »
9 Ek di Piyer aaɗiig *ɗubil ka Buŋdi-aka ho ŋa amiltu min ɗo daŋaayner. Ɗo pikirrey, ŋa ibanno kadar taat ɗubil-ak giniiji-at ka seener. Ɗo taŋ̃ji-at a wal ŋa soona diŋ ga.
10 Wiktin taat ŋu ɓaayiyo, ŋu gas ja wer rakki ka askirin gooyiyo. Kar uŋda, ŋu gastu ku pey. Kar kat ŋu ottu ɗo bit ka botol ta hadinner taat gee amiliy ɗo geegirdi. Bit ka botol-at piltu keetit di. Hiyya, ŋu amiltu min ɗo daŋaayner ho ŋu toliytu sooɗa. Tala kar ɗubil ka Buŋdi-ak rasga.
11 Min ŋaar-ak Piyer ibintu kat ziy samaane ɗo maan ka asji ho ŋa ɗiytu aman : « Diŋka-aŋ, nu iban kat ka seener kadar *Rabbin Iisa tabir-duug ɗubiley a ŋaan jilindu min ɗo pise ka Herood ho ɗo ay maan kaak samaanno Yuudinna rakiidu gine. »
12 Min Piyer ibintu ziy, ŋa ɗeettu wer ka daatik rakki taat ŋu kolaat Mariyam ataŋ̃ Yaaya kaak ŋu koliy oki Maark. Ɗo ger-ak, gee dakina ŋum̃ salkiye.
13 Min Piyer ottu ɗo wer-aka, ŋa kooctu botol ta gerdi. Kar geem rakki siŋti Rood taat gina riy eɗe amiltu pile botol.
14 Min ta ibiniit gaay ta Piyer-at, gintit gala nam ta bal pile botol, ta yeeptu ja miniŋ̃ eenti kuuk goy atta aman : « Ŋa Piyer ! Ŋa goy kar bit ka botildi. »
15 Ŋuur gay telkiitit aman : « Ka oliya ga, wal maanke maa ? » Kar taar gay wakila di aman : « Ka seener, ŋa Piyer tara. » Ŋuur gay aman : « Wal ŋaa gine ɗubil ka Buŋdi kaak gooyaaga ga ? »
16 Piyer gay wakila di kooce bi botildi nam ŋu astu piliiji. Min ŋu piliiji-ak, ŋu taliiga ho ŋu ajbiytu tak-tak.
17 Kar Piyer gay tawgiig pisiŋ̃ji a ŋuu bugume, kar ŋa osiico maan kaak Rabbin giniiji, ŋa imiliig min ɗo daŋaayner. Ho ŋa ɗiyiico pey aman : « Ɓaaŋ, iyoŋ̃cot kaaw-an ɗo kuŋ̃ Zaak ho iŋ siŋta ku pey. » Hiyya, ɗo wer-ak, ŋa uctu, ŋa rasiigu ho ŋa birtu wer ka pey.
18 Kar wiktin taat wer waltu gay, askirin kuuk gooyaag Piyer-ak taltu kadar ŋa kooŋe ho kelimco amiltu. Ŋu ɗiytu aman : « Ŋaar maa asji ɗo Piyer ? »

19 Min Herood dortu pa-ak, ŋa
ŋ̃aamtu gee ɓaawtu bariyiŋ̃ji. Kar
gay, ŋu bal gasiŋ̃ji. Ho askirin kuuk
gooyaaga-ak, ŋa indiigu ɗo maan kaak
asji, kar ŋa deeyiigu. Min ŋaar-ak,
Herood ɗeettu min ɗo kiɗ ka Zuude,
ŋa ɓaayiy goye ɗo geeger ka Sezare
sooɗa.

Muut ta sultan Herood

20 Ɗo menaw ŋuur-ak, *Herood
dapiŋ̃tu iŋ gee ku Tiir iŋ ku Sidon.
Sandõ, ŋuur gay dee kaawco a ŋu
ɓaa amre iŋ ŋaara asaan ŋu gasaag
teeŋ̃co min ɗo kiɗay. Paa kat, ŋu
dewiniig tatkaw rakki gay amaanney
ka sultan, siŋji Blastus, a ŋaa iyiiŋ̃co
ɗo uŋji.

21 Hiyya, Herood gay ɗukumiico
yiriy taat ŋaaco kaawe. Yiriy taar-
at, ŋa isit kesuuney ta sultinnaw, ŋa
goytu ka sees ka sultan ho ŋa kaawtu
ɗo uŋco ka geemir okiŋ̃co.

22 Min gee-ak doriit kaawoy, ŋu
teestu koole raɗa aman : « Ŋaar-aŋ
buŋ ga, gem di kaawa ansi ! »

23 Wiktin taat Herood doriit kaaw
ta geemir-at, adiy gintu portiko. Kar
koɗok di, ɗubil ka Rabbin Buŋ diyiiji
raɗuwa : ŋu gur ku adir. Hiyya, ŋa
mattu. Muutuy-at asaan ŋa rakaat
*darjin ta Buŋdi ɗo meeŋ̃ji.

24 Kar kaaw ta Buŋdi gay, gee dak-
ina cokiyiita ho dakin sa ooyiita.

25 Barnabaas iŋ Sawuul gay, ŋuur
gaasit ko riyco Zeruzaleem. Ɗo
ɗeetiŋ̃co, ŋu iciig Yaaya kaak ŋu koliy
oki Maark, kar ŋu yeeptu Antiyoos.

13

Martaw ta awalle ta Pool

Ruwwin ta Buŋdi ŋ̃aamig Pool iŋ Barnabaas ɗo riyor

1 Ɗo *Egliz ka Antiyoos, gin gee
kuuk garkiyaagu ho iŋ nabiinna oki
: ŋuur Barnabaas, Simeyon kaak ŋu
koliy oki Pondiko, Lisiyuus kaak min
Sireen, Manayeen kaak maaɗ iŋ Sul-
tan *Herood, ho iŋ Sawuul.

2 Yiriy rakki, wiktin taat ŋu ictu
sayamne ho ŋu salkiyiy ɗo *Rabbiner,
Ruwwin ta Buŋdi kaawiico aman : «
Imilonduug Barnabaas iŋ Sawuul ɗo
riy taat nu koliig a ŋuudu gine. »

3 Kar min ŋu ictu pey sayamne ho
ŋu salkiytu, ŋu asiico laa pise ɗo kayco
ho ŋu rasiig ŋu ɗeettu gine riy ta
Buŋdi.

Barnabaas iŋ Sawuul ɗo kiɗ ka Sipre

4 Ar taat Ruwwin ta Buŋdi ŋ̃aamiig
Barnabaas iŋ Sawuul ɗo riyor, ŋu
ɗeettu ɗo geeger ka Seluusi. Min
eɗe-ak, ŋu ŋ̃eptu markaba, ŋu ɗeettu
Sipre, ɗo kiɗ kaak ɗatik amiydi.

5 Min ŋu ottu ɗo wer-ak, ŋu paaytu
ɗo geeger ka Salaamin ho ŋu teestu
gaare kaaw ta Buŋdi ɗo ger ka
salaaner ka *Yuudinnar. Wiktin
taar-at, Yaaya-Maark sa goy iŋ ŋuura,
ŋa gaayaagu.

6 Kar min ŋu gaay biriŋ̃ kiɗ okiŋ̃ji
ka Sipre, ŋu ottu ɗo geeger ka Papoos.
Ɗo wer-ak, ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki, ŋu
kolaag Baar-Iisa, ŋa Yuudiŋ̃ce. Ŋaar
gay olgo ho ŋa gina ziy ar nãbiiŋ̃ce.

7 Ŋa goy ɗo serpey ta guberneer
kaak ŋu kolaag Serziyuus Poluus.
Guberneer-ak iban gamna. Ŋa koliig
Barnabaas iŋ Pool ɗo geriy, asaan ŋa
raka a ŋuuji gaare kaaw ta Buŋdi.

8 Kar olga-ak gay toɗco, asaan ŋa
rakaaɗo a guberneer-ak yaa aamine
ɗo Iisa Masi. (Olga-ak, ŋu kolaag iŋ
kaaw ta Grek a « Elimaas ».)

9 Min ŋaar-ak, Ruwwin ta Buŋdi mi-
iniit gelbiney ka Sawuul kaak ŋu ko-
laag oki Pool. Paa ko, Pool taliig gem-
ak yalaaŋ ɗo odinay

10 ho ŋa kaawiiji aman : « Kiŋke-
aŋ gem kaak raada. Ki caaciya gee
! Taloŋ ja roŋ ka seetanner-aŋka !
Ki adin ka ay maan kaak samaane.
Botol ta *Rabbiner-an, illa a ki niginti
ja.

11 Hadi diŋ cokay samaane : Rab-
bin Buŋ yaaŋ̃ giɗe ho ki asiy noole, kii
taaye, ki talaatɗo pato. » Min ŋaar-ak
di, ŋa nooltu, wer giniiji dulum. Ŋa
danduma meeda ŋ̃ugila a ŋaa gasen
di gemo yaa ɗaaŋ̃iŋ̃ji.

12 Min guberneer taliig maan kaak
asji ɗo Elimaas-ak, ŋa ajbiytu tak-tak

ɗo garaan taat asa min ɗo Rabbin Buŋ ho ŋa aamintu ɗo kaawoy.

Pool gaara kaaw ta Buŋdi Antiyoos ta Pisidi

13 Kar Pool iŋ eeɲ̃ji gay, ŋu amiltu min Papoos ho ŋu ɲ̃eptu markaba ŋu aaltu Perz ɗo kiɗ ka Pampili. Min ŋu ottu, Yaaya-Maark rasiig kat eɗe ho ŋa yeeptu Zeruzaleem.

14 Min ŋaar-ak, kuɲ̃ Pool amiltu min Perz, ŋu ictu botol taat ɓaa Antiyoos ɗo kiɗ ka Pisidi. Yiriy ta *sabitdi, ŋu uɲ̃jitu ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋu goytu.

15 Kar gee kuuk ɗo ger ka salaaner-ak garkiytu min ɗo *gaanuun kaak Muusa siirtu ho iŋ maktumne ta nabiinnar. Ɗo wer-ak, agindaw ku ger ka salaaner-ak kaawiico ɗo kuɲ̃ Pool aman : « Ya ku gin kaaw taat yaani bere gudurre sa kaawonninta kate. »

16 Hiyya, Pool uctu. Ŋa tawgitu pisiɲ̃ji a ŋuu bugume. Kar ŋa ɗiyiico aman : « Kuŋ gee ku Israyeel ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, cokiyonnu !

17 Buŋ ka geente ku Israyeel, ŋaar ko kaak doɓig aginiyte. Ŋa wadiriigu wiktin taat ŋu goyiy ɗo kiɗ ka Meser. Kar iŋ gudurrey taɲ̃ji kat ŋa imiliig min eɗe.

18 Buŋ tal kaaco ka geeɲ̃ji ɗo wiktin taat ŋu goyiy ɗo goosiner ar elgin orok pooɗ pa.

19 Min pa-ak, ŋa idiig gee ku darrinay kuuk peesira kuuk goy ɗo kiɗ ka Kana ho ŋa beriicog kiɗ-ak ɗo geeɲ̃ji.

20 Min gamin-ak kuuniytu, kiɗ-aŋ goy ɗo pisiɲ̃co ar elgin miy pooɗ iŋ orok beey (450) pa.

« Min ŋaar-ak, Buŋ doɓtu min aginiyte gay seriiner a ŋuuco ɗukumin kaawco kee nam ɗo wiktin taat nabi Samiyeel yaa ase.

21 Wiktin taat Samiyeel goyiy misa iŋ odinay, aginiyte inditu Buŋ a ŋaaco imile sultan. Ek di Samiyeel darjiyiico Sawuul roŋ ka Kiis, min tamba ta Benjamin. Ŋa goytu elgin orok pooɗ min ŋu darjiyiiga.

22 Min ŋaar-ak, Buŋ paayiig Sawuul min ɗo meennuwiy ho ŋa darjiyiig Dawuud kaak Buŋ kaawtu biy aman : " Ŋaar Dawuud, roŋji ka Jeese kat nu eltu. Ŋaa gine ay maan kaak gelbiner rakiyo. "

23 Min tamba ta Dawuud ko amiltu Iisa Masi kaak Buŋ kaawtu a ŋaa ɲ̃aame ɗo gee ku Israyeel a ŋaa jiliɲ̃co. Ɲ̃nsii ko, kaaw taat Buŋ kaawiiji ɗo Dawuud min awalle-at as kat ɗo werti.

24 Min Iisa bal teese misa riy ta Buŋdi, Yaaya-Batist astu kaawiico ɗo gee ku Israyeel okiɲ̃co aman : " Ibinoŋ nigiŋko, rasoŋ goye kaak awalle ho naako *batiziyiŋko. "

25 Wiktin taat Yaaya-Batist gaay gaase riyoy ta Buŋdi, ŋa ɗiytu aman : " Ku taliin kar a nu waa ? Nun sa Masiɗo kaak ku eriyo. Kar gay, cokiyoŋ, ŋa asa-ak aaror ho nun meendu sa da necɗo kaak naa soriɲ̃ ɲ̃ugiray. "*

26 « Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk min tamba ta Ibraayim ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, ŋa lote kat Buŋ ɲ̃aamiite kaawoy a ŋaate jilinte.

27 Min Iisa astu ɗo duniiner, gee ku Zeruzaleem ho iŋ aginduwco, ŋu bal ibine a ŋaar ko Masi. Ŋu balco girse ɗo kaawin ku nabiinnar ɗo bi kaɲ̃ji kuuk ŋu garkiyiico ay sabit. Kar gay, wiktin ta ŋu obiig Iisa ho ŋu deeyiiga, kaaw taat nabiinna kaawtu-at astu ɗo werti.

28 Gee-ak balji gase yoo oorin rakki taat nec iye muutuy. Iŋ taar-at di oki, ŋu indiig Pilaat a ŋaa deeɲ̃ji. Ŋa ooytu, ŋu dakig da.

29 Hiyya, min kaaw taat Kitamne kaawtu ɗo bi kaɲ̃ji astu tak ɗo werti, ŋu paayiig min ka etor, kar ŋu uɲ̃jiig ɗo maginer.

30 Kar Buŋ gay nooyiig min ɗo muuti.

31 Min ŋa nooyga, Iisa bayinco mena dakina ɗo gee kuuk jaaw iŋ ŋaar awalle min ɗo kiɗ ka Galile yoo ɗo geeger ka Zeruzaleem. Diŋ gay, ŋuur kon di saadinnay ɗo uŋco ka

* **13:25** 'soriɲ ɲ̃ugiray' : Riy ta sore ɲ̃ugirar-an, taar ta ɓerrer.

geemir
32 ho nin meenini iyaakonta
Kabarre ta Gala : ta taar ko taat Buŋ
kaawiico ɗo aginiyte min daayum,
33 ho diŋka, ɗo ginte kooginco, ŋa
necta wiktin taat ŋa nooyit Iisa Masi
min ɗo muuti. Ar taat ŋu siirtu ɗo
*Soom ta seeriŋkar aman :
" Kiŋke-aŋ ko Roŋdu,
min yiriyta-aŋ, nun ko Takko. "†
34 Buŋ gaartu pey ɗo aginiyte kadar
ŋa nooyig min ɗo muuti ho ziy
zooɗaaɗo keɗer. Ansii ko, Buŋ
kaawtu aman :
" Naako bere barkin taat nu kaawtu
a naaji bere ɗo Dawuud,
taar ko kuu diye ɗo kayko. "‡
35 Paa ko, ɗo wer ka pey, ɗo mak-
tumne ta Soom, Dawuud kaaw aman
:
" Ki rasaagɗo gem kaak ki doɓtu
yaa zooɗe maala ɗo maginer. "§
36 Dawuud gay, wiktin taat ŋa goyiy
misa iŋ odinay, ŋa ginit riy ta Buŋdi
ar taat Buŋ raktu, kar ŋa mattu. Min
ŋa mattu, gee uŋjiig momtey-ak iŋ
aginiyji. Hiyya, ɗo wer-ak, ŋa zooɗtu.
37 Kar Iisa Masi gay bal zooɗe ɗo mag-
iner. Buŋ nooyig min ɗo muuti.
38-39 Gem kol siŋtay, ibinoŋ tam kadar
iŋ siŋ ku Iisa kat ni gaariikon Kabarre
ta Gala taat kaawa a Buŋ saamiykoŋ
zunuubinniko. Ya ku aamin iŋ siŋji,
Buŋ yaako saamiyiŋ zunuubinniko
okiŋco. Saamiye ar ŋaar-aŋ, ku
gasaagɗo ɗo gaanuun ka Muusa.
40 Diŋ gay, yaman goyoŋ goɗom !
Yampa, maan kaak nabiinna siirtu-
an yaako ase ɗo kayko. Ŋu siir aman
:
41 " Cokiyoŋ samaane, kuŋko gee ku
ɗapal.
Kuu ajbiye ho ŋuuko idiŋko !
Asaan naa gine maan kaak ajbay ɗo
zamanniko.
Maan ŋaar-ak, ya ŋu osaakoŋga sa, ku
aaminaajiɗo. "* »

42 Wiktin taat Pool amiltu iŋ Barn-
abaas min ger ka salaaner-ak, gee-ak
indiigu a ŋuu yeepe yiriy ta sabit ta
asaw ŋuuco ɗeelin kaaw-ata.
43 Min ŋu totirtu, gee dakina kuuk
*Yuudinna ho iŋ kuuk karmiyaag
*gaanuun ka Muusa aaɗiig Pool iŋ
Barnabaas. Ŋu kaawiico ɗo gee-ak a
ŋuu obe rikimit ɗo barkin ta Buŋdi.
44 Min yiriy ta sabit astu, anuwco
gee ku geegirdi ŋumtu cokiye kaaw
ta Buŋdi.
45 Kar gay, min Yuudinna taliig gee-
ak, aditco miintu iŋ hasuudinaw. Paa
ko, ŋu teestu meeliŋ Pool ho ŋu wari-
iga.
46 Kar Pool iŋ Barnabaas gay
kaawiico bal kolaw aman : « Loko,
kuŋ Yuudinna ja kat niiko gaare
kaaw ta Buŋdi, kar kuŋ gay poocta.
Ampa-ak, ku gaara kadar ku bal ture
gase goye ka gaasɗo. Hadi diŋ gay,
ni ɓaaco iyin kaaw-an ɗo gee kuuk
Yuudinnaɗo.
47 Taar-an gay taat Rabbin kaaw-
inti a ni kaawe aman :
" Nu diyiŋciŋ ar portikaw
taat yaa ceere ɗo darrinay
okiŋco.
Ki iyiin kaaw taat bera jile
ɗo gee okiŋco ku duniiner. "† »
48 Min gee kuuk Yuudinnaɗo doriit
kaaw-at, ŋu aaciytu. Ŋu deliiji barkin
ɗo Buŋdi ɗo bi ka kaawoy. Ho gee
okiŋco kuuk Buŋ doɓtu a ŋuu gase
goye ka gaasɗo, ŋuur sa aamintu iŋ
Iisa Masi.
49 Kaaw ta Buŋdi-at totirtu ɗo kiɗ
okiŋji.
50 Kar Yuudinna gay, akilaag daaɗ
kuuk siŋco alaw kuuk abdiyaag Buŋ
ka Yuudinnar, iŋ agindaw ku gee-
girdi. Ŋu isiniig gee a ŋuu taaɓiyiŋ
Pool iŋ Barnabaas ho ŋu atkiŋ min ɗo
kiɗco.
51 Hiyya, Pool iŋ Barnabaas, ɗo
ɗeetiŋco, ŋu kokiig burintal ku

† **13:33** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.7. ‡ **13:34** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 55.3. § **13:35** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 16.10. * **13:41** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 1.5. † **13:47** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 49.6. ‡ **13:51** 'ŋu kokiig burintal ku asiŋco' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaan sa, ɗo gaayiyco.

asiŋco‡. Min ŋaar-ak, ŋu birtu ɗo geeger ka Ikoniyoom.
52 Kar *maajirna kuuk goy ɗo geeger ka Antiyoos gay, Ruwwin ta Buŋdi miiniig gelbinco ho aditco gintu portik ar buguwa.

14

Pool iŋ Barnabaas goy Ikoniyoom

1 Min *paliinna-ak ottu ɗo geeger ka Ikoniyoom, ŋu daktu pey uŋja ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Ɗo wer-ak, ŋu gaartu kaaw ta Buŋdi paa nam gee dakina kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo aamintu ɗo Iisa Masi.
2 Kar gay, Yuudinna kuuk pooc aamine isiico biŋka ɗo ŋuur kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu nige aditco ku siŋta ku aamine.
3 Iŋ kaawin ŋuur-ak oki, Pool iŋ Barnabaas taaytu ɗo geeger-aka. Ŋu kaawa bal kolaw iŋ amaanne taat ŋu gintu ɗo *Rabbin Iisa. Rabbin Buŋ gaayaagu, ŋu giniy gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrey. Iŋ gamin-ak ko, gee ibiniy kadar ŋu kaawa seene ɗo bi ka barkin ta Buŋdi.
4 Gee ku geegirdi-ak, ɗeeɗtu werinco seera : daariŋ ɗeet iŋ Yuudinna ho daariŋ gay ɗeet iŋ kuŋ Pool.
5 Min ŋaar-ak, Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo ho iŋ aginduwco ictu niyine a ŋuu taaɓiyiŋ paliinna, ŋuu dawiŋ iŋ dambay ŋuu deeŋco.
6 Min kabarre-at galiico ɗo kuŋ Pool iŋ Barnabaas-ak, ŋu gaɗtu kayco. Ŋu aaniytu geegirnay kuuk ɗo kiɗ ka Likawoni, Listir, Derbe, iŋ geegirnay kuuk moota.
7 Ɗo kiɗ ŋaar-ak oki, ŋu gaara Kabarre ta Gala.

Pool iŋ Barnabaas goy Listir

8 Gin gem rakki ɗo geeger ka Listir. Ŋa ruŋgiye min ŋu weeyiiga. Ŋa bal jaawe tak-tak. Ŋa goy iŋ baay di.
9 Yiriy rakki, ŋa cokiyit kaaw ta Buŋdi taat Pool kaawtu. Pool gay gooyiig yalaaŋ, ŋa tal imaanji ho ŋa iban kadar ta nec cooliŋji.
10 Ɗo wer-ak, Pool kaawtu raɗa aman : « Ucu, pey kay asiŋjiŋ ! » Ek di gem-ak uctu iŋ beeriŋji ho ŋa teestu ko jiwi.
11 Gee dakina goy ɗo wer-aka. Min ŋu taliig maan kaak Pool gintu-ak, ŋu teestu kaawe iŋ kaawco ta Likawoni aman : « Taloŋ ja margin kat ic zi ka gemor, kar ŋu paaytu ɗatikte ! »
12 Ŋu kolaag Barnabaas « Zeyuus », ho Pool gay, ŋu kolaag « Ermees » asaan ŋaar ko gay iye kaawor.
13 Ger ka margi Zeyuus goy moota iŋ uŋje ka geegirdi. Min mee satkiner kaak goy eɗe dorit kaaw-at, ŋa daktu ob barkay ho ŋa ictu booyaw. Barkay-ak, ŋa ɗuuniico booyaw, kar ŋa iyiig ɗo bi ka botildi. Iŋ gee-ak, ŋa raka gine *satkin ɗo Pool iŋ Barnabaas.
14 Min kuŋ Pool doriit kaaw-at, ŋu eeriit kesuunco* ho ŋu iciig gaɗi. Ŋu aaniyiig gee-aku iŋ kooliŋco aman :
15 « Gem kol siŋtay, maa ga ku giniy ampa ? Nin sa gee ar kuŋkoaŋ di. Ni iyko Kabarre ta Gala a kuu rasiŋ marginko kuuk ginno paydinco. Asoŋ ɗo Buŋ kaak goy doo. Ŋaar kaak kilgiyig samaane iŋ kiɗa, iŋ amay ho ay maan kaak goy ɗo duniiner.
16 Awalle Buŋ rasig gee ku ay darre iciy botol taat ŋu rakiyo.
17 Iŋ taar-at oki, ŋa gaariico ɗo geemir a ŋaar selleŋ iŋ ŋuura. Selliŋkuwiy-at, ku taliit uudin taat ŋa ŋokiiko amay ho gaminko niyiy ay elgo. Ka seener gay, ŋa ŋaar di kaak beraako tee iŋ galal dakina. »
18 Iŋ kaawin kuuk ŋu kaawiicoaŋku oki, gee-ak tirig ɗeŋginco. Iŋ taar-at oki, ŋu gediriico, ŋu baltu gine *satkine.
19 Min ŋaar-ak, *Yuudinna daariŋ uctu min Antiyoos ta Pisidi ho miŋ Ikoniyoom. Min ŋu ottu ɗo wer-aka, ŋu isiniig gee-ak a kabarre taat Pool iyiico-an taar seenno. Ek di ŋu teestu dawiŋ Pool iŋ dambay a ŋuu deeŋji. Ŋu ɗaaŋiiga, ŋu imiliig kara min ɗo geegirdi. Ɗo taŋco-at a ŋa mat ko.

* **14:14** 'ŋu eeriit kesuunco' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige.

20 Min gee ku aamin ŋumtu ɗo unji,
Pool uctu paa di ho ŋa yeeptu pey ɗo
geegirdi. Kar ka kawtinti, ŋu birtu iŋ
Barnabaas ɗo geeger ka Derbe.

Pool iŋ Barnabaas yeep Antiyoos ta Siri

21 Min ŋu ottu Derbe, ŋu gaariit
Kabarre ta Gala ho gee dakina aam-
intu ɗo Iisa Masi. Min ŋaar-ak, ŋu
yeeptu ɗo geegirnay ku Listir, Ikoniy-
oom ho iŋ Antiyoos ta Pisidi.
22 Ɗo ay geeger, ŋu iskaag gee
kuuk aamine a ŋuu goye bombo ɗo
imaanco. Ŋu kaawaaco aman : « Gii
gaseŋ ja taaɓin dakina unte, kar gii
unje kat ɗo *Meennaw ta Buŋdi. »
23 Ɗo ay *Egliz, ŋu liyaaji agindaw.
Kar ŋu iciy sayamne, ŋu salkiyiico ɗo
agindaw-aku, kar ŋu rasiig ɗo pisiŋji
ka *Rabbin Iisa kaak ŋu aamintu iŋ
ŋaara.
24 Min pa-ak, Pool iŋ Barnabaas
ɗeettu. Ŋu aaliig kiɗ ka Pisidi, kar ŋu
daktu ot ɗo kiɗ ka Pampili.
25 Ɗo wer-ak, ŋu teestu gaare Kaaw
ta Buŋdi ɗo geeger ka Perz. Min ŋu
gaastu, ŋu birtu ɗo bi ka barrer kaak
ŋu koliy Attaliya.
26 Kar min ɗo wer-ak, ŋu ictu pey
markaba ho ŋu yeeptu ɗo geeger ka
Antiyoos ta Siri. Eɗeŋ ko, wiktin taat
ŋu rakiy ɗeete, ŋu salkiyiico a Buŋ yaa
gaayiŋco ɗo riy taat diŋ ŋu gaastu-
anta.
27 Wiktin taat ŋu ottu ɗo wer-aka,
ŋu ŋumiig gee ku Eglizdi. Kar ŋu
osiicog gamin okiŋco kuuk Buŋ gintu
iŋ ŋuura. Ŋu osiico pey maman
Buŋ gaariico botol ɗo gee kuuk Yu-
udinnaɗo ho maman ŋuur oki aam-
intu ɗo Iisa Masi.
28 Hiyya, ɗo wer-ak, Pool iŋ Barn-
abaas gintu mena dakina iŋ gee kuuk
aamine.

15

Ŋume ka Eglizdi Zeruzaleem

1 Ɣiriy rakki, gee daariŋ uctu min
Zuude kar ŋu ɓaawtu Antiyoos. Gee-
ak teestu garkiyiŋ siŋta aman : «
Ya kuŋ kat *ɗukamno selŋo ar ka
*gaanuun ka Muusa kaawtu, ku
gasaaɗo jile. »
2 Pool iŋ Barnabaas poocit kaaw-
ata ho ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu meeltu
paa iŋ ŋuura. Kar ba aaro, ŋu ictu
niyine a Pool iŋ Barnabaas iŋ siŋta
daariŋ ku pey, ŋu ɓaay talin kaaw-at
Zeruzaleem ɗo uŋco ka paliinnar ho
iŋ agindaw ku *Eglizdi.
3 Min pa-ak, gee ku Egliz ka Antiy-
oos beriico zaadin ka botildi, kar ŋu
ŋaamiigu.
Min ŋu ŋaamgu, ŋu aaltu kiɗ ka
Penisi ho iŋ ka Samari. Ɗo botildi,
ŋu gastu siŋta ho ŋu osiicot okintit
kaaw taat gee kuuk Yuudinnaɗo din
sa ooyit kaaw ta Buŋdi. Ho okiŋco,
maanna-ak berco galal dakina.
4 Min ŋu ottu Zeruzaleem, gee ku
Egliz-ak obiig samaane, wala pali-
inna, wala agindaw okiŋco. Kar ŋu
osiicot kaaw okintit taat Buŋ gintu iŋ
ŋuura.
5 Kar gay, gee daariŋ min
Pariziyenna kuuk aamin ɗo Iisa Masi
uctu aman : « Gee kuuk Yuudinnaɗo-
aŋ, illa giico ɗukume ja selŋo, ho
ɗiyoŋco a ŋuu karmiyiŋ gaanuun ka
Muusa. »
6 Ɗo wer-ak, paliinna ho iŋ agin-
daw ku Eglizdi ŋumtu a ŋuu talin
kaaw-ata.
7 Min ŋu meeltu paa, Piyer uctu ho
ŋa kaawiico aman : « Gem kol siŋtay,
ku iban kadar Buŋ doɓin minninko
min daayum a naa gaarin Kabarre ta
Gala ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Paa
kat, ŋuu cokiyinti ho ŋuu aamine ɗo
Iisa Masi.
8 Buŋ kaak iban gelbin ka geemir
gaaraako kadar ŋa ooyiy gee-ak ɗo
wiktin taat ŋa beriicot ja Ruwwiney
ar taat ŋa beriiten lote.
9 Ginte iŋ ŋuura, Buŋ talaate sawa di
ɗo unji ho ŋa saamiyiig zunuubinnico
asaan ŋu aamin ɗo Iisa Masi.
10 Di diŋ gay, maa di ku rakiy nige
adiy ka Buŋdi ? Dakoŋ ginenno
pa. Ku raka rase goro ɗo maajirnar.
Gor taat ooma* nam aginiyte sa bal

* **15:10** 'gor taat ooma' : Anne-aŋ kaawa ɗo bi ka karaamin ta gaanuun ka Muusa.

gedire sosinti ho nini oki gediraatiɗo !
11 Ha'a, paaɗo ! Ni iban kadar ŋa Buŋ kat jilinti iŋ barkin ta *Rabbin Iisa ar taat ŋa jiliig ŋuur oki. »
12 Min pa-ak, gee okiɲco kuuk ɲum eɗe-ak bugumtu. Kar Barnabaas iŋ Pool osiicog gamin okiɲco kuuk Buŋ gintu iŋ ŋuura ɗo uŋco ka gee kuuk Yuudinnaɗo gamin kuuk ajbay ho iŋ kuuk gaara gudurrey.
13 Min ŋu gaasit kaawco, Zaak† piltu biy, kar ŋa ɗiytu aman : « Gem kol siŋtay, laaŋ ɗeŋginko samaane, cokiyonnu !
14 Simon, ŋaar kaawintiŋ ko a maman min ɗo teesindi Buŋ taltu kaaco ka gee kuuk Yuudinnaɗo ho ŋa doɓtu minninco yaa gine geeɲji.
15 Kaaw-at ɲumtu iŋ kaaw taat nabiinna kaawtu min daayum. Ampaa di, gi garkiyiy ɗo Kitamner aman :
16 " Min ŋaar-ak, naa yeepe piniɲ pey
geriy ka Dawuud kaak gale.
Yoo ŋa eez tak-tak oki, naa ase pey
piniɲji,
ŋaa peye pey ɗo weriy.
17 Ampaa kat, gee okiɲco asiin
bariyindu.
Hii, ka seener, tamba ta geemir
okiɲco
taat nu koltu yaa gine geendu.
An kaaw taat Rabbin Buŋ kaawtu,
18 ŋaar kaawig ko min daayum maan
kaak ŋaa gine. "‡ »
19 Zaak gay ɗiytu pey aman : « Ya ɗo tanto-at, dakoɲco ginenno kaawin ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo asaan ŋu aamin ko iŋ Buŋ.
20 Kar gay, siirinteɲco maktumne ho giico kaawe aman : " Dakoŋ teenno kum kaak ŋu satgiytu ɗo marginar. Ŋa gallo. Gooyoŋ ziŋkiko min ɓaaye kaak muɲjam. Dakoŋ teenno kum kaak patiis. Ho baar oki, dakoŋ teeɲcoɗo. "
21 Giico siire ampa-ak, asaan min daayum, gee gaaraag gaanuun ka Muusa ɗo ay geeger ho ŋu garkiyaag ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar ay *sabit. »

Maktumne ɗo kretiyenna kuuk Yuudinnaɗo

22 Do wer-ak, *paliinna, aginay, iŋ gee ku *Egliz okiɲco ictu niyine a ŋuu doɓe minninco gee kuuk ŋuu ɲaamiɲ Antiyoos sawa iŋ Pool ho iŋ Barnabaas. Hiyya, ŋu doɓtu gee seer kuuk siŋtico karmiyaagu : Zuud kaak ŋu koliy oki Barsabaas ho iŋ Silaas.
23 Kar ŋu ɲaamiig iŋ maktumne taat kaawa aman :
« Nin siŋtiko iŋ paliinna ho iŋ aginay ku Eglizdi, ni ooyko dakina. Ni ooyko kuŋ siŋta kuuk Yuudinnaɗo kuuk goy Antiyoos ɗo kiɗka Siri ho iŋ ka Silisi.
24 Ni dor kadar gee minninni ɓaawko. Gee-ak barjiliŋko iŋ kaawin kuuk imila kellam ku geemir. Kar gay, nin balco bere yoo botol rakki taat ŋu ginin riy-anta.
25 Do bi ŋaar-ak ko, ni deetu kaawni a nii doɓe gee kuuk niiko ɲaame iŋ Pool ho iŋ Barnabaas, siŋtini kuuk ni elgiyo.
26 Ŋuur-aŋ ko kuuk lee baarco ɗo bulel ɗo riy ta Rabbinte Iisa Masi.
27 Diŋ gay, ni ɲaamaakoŋgu Zuud iŋ Silaas. Ŋuur ko yaako kaawe karaŋ bi iŋ bi kaaw taat ni siiriiko ɗo maktumner-anta.
28 Ka seener gay, Ruwwin ta Buŋdi gaayinti ni ictu niyine a ni diyaakonno pey goro, illa kuu karmiye gamin daariɲ di kuuk Kitamne toɗtu :
29 dakoŋ teenno kum kaak ŋu satgiytu ɗo buŋniydi, dakoŋ teenno baar, dakoŋ teenno kum kaak patiis ho dakoŋ ɓaayenno muɲjam. Ya kuu karmiyiit kaaw taar-an, ta samaane. Nin siŋtiko kuuk goy anne kat ooyko dakina. An di kaawni. »
30 Hiyya, kuɲ Pool ɗeettu Antiyoos iŋ maktumne-ata. Min ŋu ottu, ŋu ɲumiig gee ku Eglizdi, kar ŋu beriicot pisiɲco.
31 Min ŋu garkiyiita, okiɲco aditco ginco gala asaan ta ɗeŋirgu.

† **15:13** 'Zaak' : Ŋa siŋji ka Iisa Masi. ‡ **15:18** Wer ka gase kaawor ɗo Amoos 9.11-12.

32 Zuud iŋ Silaas kuuk maaniico
nabiinna sa kaawiico kee ɗo gee ku
Eglizdi a ŋuu obin imaanco-at bombo.
33 Ɗo wer-ak, ŋu gintu menaw eɗe,
kar siŋtico ku Antiyoos n̰aamiigu iŋ
Buŋ a ŋuu yeepe ɗo gee kuuk n̰aamgu.
[
34 Kar ba aar gay, Silaas ictu niyine
a ŋaa ɗake Antiyoos.]§
35 Pool iŋ Barnabaas oki ɗaktu. Iŋ
een̰co dakina, ŋu ɓilda gee ho ŋu
gaariico kaaw ta Buŋdi.

Pool iŋ Barnabaas eere

36 Gintu menaw, Pool kaawiiji ɗo
Barnabaas aman : « Yeepte, gi ɓaa
tali n̰ siŋta kuuk goy ɗo ay geeger kaak
gi gaartu kaaw ta Buŋdi. Gi ɓaa tali n̰
goye ka imaanco. »
37 Barnabaas ooyit kaaw ta Pool,
kar ŋa raka iyiin̰ Yaaya kaak ŋu koliy
oki Maark iŋ ŋuura.
38 Kar Pool gay pooce. Ŋa rakaaɗo
Yaaya-Maark yaa ɓaa iŋ ŋuura, asaan
awalle wiktin ta ŋu goyiy Pampili, ŋa
ɗeettu, ŋa rasiig ŋu giniy riy keeco di.
39 Barnabaas gay diy kaay kadar
Yaaya-Maark yaa ɓaawe. Ɗo bi ŋaar-
ak ko, kaawco waaltu tak-tak nam ŋu
eertu. Barnabaas iciig Yaaya-Maark,
ŋu n̰eptu markaba ho ŋu aaltu Sipre.
40 Kar Pool gay doɓiig Silaas. Gee ku
Egliz deliico barkin ta Buŋdi, kar ŋu
ɗeettu.
41 Ŋu jaawtu ɗo kiɗ ka Siri ho iŋ ka
Silisi ho ŋu gaayiig gee ku Egliznar a
ŋuu goye bombo ɗo imaanco.

16

Martaw ta seeriŋkar ta Pool

Pool iŋ Silaas icig Timote a ŋaa ɓaa iŋ ŋuura

1 Min ŋaar-ak, Pool ottu ɗo geeger ka
Derbe ho iŋ ka Listir. Ɗo wer-ak, ŋu
gastu *maajirin̰ce rakki kaak ŋu ko-
laag Timote. Ŋa roŋti ka *Yuudin̰car
taat aamin ɗo Iisa Masi. Kar tacco
gay, Grekin̰ce.
2 Timote, siŋtay ku Listir iŋ ku
Ikoniyoom ozilaag dakina.
3 Pool raka iyin̰ iŋ ŋaara. Ɗo bi ŋaar-
ak ko, ŋa *ɗukumiiji seln̰o ɗo saan
ta Yuudinnar kuuk goy ɗo darrinay-
aku. Okin̰co, ŋu iban kadar tacco
Grekin̰ce.
4 Min ŋaar-ak, ŋu amiltu jiwi geeger
iŋ geeger. Ŋu kaawiico ɗo gee ku ay
*Egliz ɗo niyin taat paliinna iŋ agin-
daw ictu Zeruzaleem ho ŋu taayiig a
ŋuu rasinno kaaw-ata.
5 Hiyya, ɗo Egliznar-ak, imaanco
gaayiyo ho kun kawta, ŋu gasiy gee
ku pey n̰umiy iŋ ŋuura.

Sooniik ta Pool ɗo kiɗ ka Trowaas

6 Min ŋaar-ak, zer ŋu rak gaare
kaaw ta Buŋdi ɗo darre ta Aazi. Kar
Ruwwin ta Buŋdi gay toɗco. Hiyya, ŋu
aaltu ɗo kiɗ ka Prizi iŋ ka Galaasi.
7 Min ŋu ottu moota iŋ Miizi, ŋu rak
zer ɓaawe Bitini. Kar gay, Ruwwin ta
Iisa toɗco pey a ŋu ɓaanno eɗe.
8 Paa ko, ŋu birtu min ɗo kiɗ ka
Miizi ho ŋu paaytu bi ka barre ka
Trowaas.
9 Iŋ aando, Pool soontu aman : «
Gem rakki min Maseduwaan peyji
uŋci ho ŋa marmiliiji aman : " Gem
kol siŋji, asnin̰ ja Maseduwaan, kiini
gaaye. " »
10 Hiyya, min Pool soontu pa-ak,
koɗok di, ni* bariytu botol ta ɗeetindi
ɗo kiɗ ka Maseduwaan, asaan ni ibin
tam kadar ŋa Buŋ kat kolinti a ni ɓaa
gaare Kabarre ta Gala ɗo gee aŋkure.

Kun̰ Pool ot ɗo geeger ka Pilip

11 Min Trowaas, ni n̰eptu markaba,
ni aaniytu ɗalaŋ ɗo kiɗ ka Samotraas,
ɗatik barrer. Kar ka kawtinti, ni ottu
Neyapoliis.
12 Min eɗe-ak, ni birtu ɗo geeger ka
Pilip ɗo kiɗ ka Maseduwaan. Kiɗ-ak,
ŋu ɗeeɗga ho Pilip gay, ŋaar geeger
tatik ɗo kiɗ ka awalle. Gee ku Room
kat hokumiyaaga. Ni gintu mena
dakina eɗe.
13 Yiriy ta *sabitdi, ni amiltu min
ɗo geeger-aka, ni ɓaawtu moota iŋ

§ **15:34** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. * **16:10** 'ni bariytu' : Luk kaak siirit maktumne-an oki atta ɗo maliyal.

baala, wer kaak ni hariyiy a *Yuudinna ŋ̃umgiyo ho ŋu salkiygiyo. Ɗo wer-ak, ni gas daaɗ ŋ̃ume. Ni goytu iŋ ŋuura ho ni kaawiico.
14 Min ɗo daaɗ-ak, rakki ŋu kolaat Liidi. Ta asa min geeger ka Tiyaatiir. Ta suugiya tooɓina samaane kuuk dindiko† ho ta abdiya Buŋ. Wiktin taat ta cokiyiit kaaw ta Pool, *Rabbin Buŋ newsiig gelbinti ho ta iciit kaawoy.
15 Hiyya, ni *batiziyiita iŋ geenti ku geer okiŋ̃co. Min ni batiziyiita, ta kolinti, kar ta kaawinti aman : « Ya ku ooy ko a nu aamin taɓ ɗo Rabbiner, asoŋ goyoŋ gertu. » Ɗo wer-ak, ta wakiliy paa nam ni ooytu.

Ŋu obig Pool iŋ Silaas daŋaayne

16 Yiriy rakki, wiktin taat ni ɓaay ɗo wer ka salaaner, ɓerre rakki asinti gasa. Taar gay olga. Ta kaawa ɗo maan kaak yaa ase misa iŋ gudurre ta aariɗ kaak obta. Iŋ kaawinti-ak di, aginduwti jalliy gurus.
17 Daatko-at teestu aaɗinni iŋ koolinti, nini iŋ Pool aman : « Sando, gee ŋuur-aŋ kuuk gina riy ta Buŋ ka kuwa ! Ŋu gaaraako botol taat Buŋ yaako jiliŋko. »
18 Iŋ menaw, ta aaɗaani paa di. Kar ba aaro, Pool dapiŋ̃tu. Ŋa kolsitu, kar ŋa kaawiiji ɗo aariɗ kaak obta-ak aman : « Iŋ siŋ ku Iisa Masi, nu ɗiyaaji, amal min ɗo daatko-anta ! » Koɗok di, ŋa amiltu suu ŋa rasiita.
19 Min aginduwti taltu kadar ŋu gasaaɗo pey gurus min ɗo daatko-at, ŋu obiig Pool iŋ Silaas. Ŋu iyiig ɗo wer kaak gee ku geegirdi ŋ̃umgiyo, ɗo uŋco ka agindaw ku darrer.
20 Ɗo wer-ak, gee ku Room goy ɗukuma seriine. Min ŋu ottu, ŋu sakkiyiig ɗo uŋco aman : « Gee-aŋ, ŋuur as barjiliŋ̃ geegirte ! Yaman, ŋu Yuudinna.
21 Kar ŋu as gaare aadanna kuuk nin gee ku Room din sa ooygigɗo ho gingigɗo. »
22 Ɗo wer-ak, gee kuuk ŋ̃um-ak uciico ɗo kuŋ̃ Pool iŋ Silaas. Kar gay seriiner ku Room gay kaawiico a ŋuu soriin kesuunco ho ŋuu koociŋ̃co iŋ kordiŋgi.
23 Min ŋu koociig zuɓ-zuɓ-ak, ŋu uŋ̃jiig ɗo daŋaayner. Kar ŋu ɗiyiiji ɗo gay gooye daŋaayner-ak a ŋaa gooyiŋ̃ samaane.
24 Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa uŋ̃jiig ɗo daŋaayner atta kar ŋa ɗoodiig asiŋ̃co ɗo dugildi.

Tatkaw ka daŋaayner aamin iŋ siŋ ku Iisa Masi

25 Iŋ ɗatik aandor, Pool iŋ Silaas teestu salaane ho ŋu riyiy riyin ku ozile Buŋdi. Eeŋ̃co kuuk goy ɗo daŋaayner gay cokiyaagu.
26 Tala kar, kiɗ teestu azire raɗa nam baat ta daŋaayner gaay ɗime. Ɗo wer-ak, ɗibirniico okiŋ̃co piltu waakilak keeco di ho ay jinzirre ka gay daŋaayner-ak sa kile.
27 Ɗo wer-ak, tatkaw ka daŋaayner-ak raastu, ŋa uctu puruk. Ya ŋa tala kar botilay ku daŋaayner kon di pile. Ŋa pakirtu a wal gay daŋaayner okiŋ̃co gaɗe, ho ŋa ceeptu *seepiney a ŋaa dee ziy.
28 Kar Pool gay, astu gaar gaayay raɗa aman : « Hey, Hey ! Dak denno ziŋ̃, okintini ni goya ! »
29 Min pa-ak, gay gooye daŋaayner-ak inditu ako a ŋaa tale. Kar ŋa uŋ̃jitu atta karak. Min ŋa uŋ̃je, kelmoy oki amile ho ŋa dersitu ris ɗo uŋco kaŋ̃ Pool iŋ Silaas.
30 Jammiy sooɗa, ŋa imiliig min ɗo daŋaayner. Kar ŋa indiigu aman : « Gem kol aginiyji, naa gine maman naa gase jile ? »
31 Ŋuur gay telkiiji aman : « Aaman iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa di kar kii gase jile, kiŋke ho iŋ geeŋ̃ji ku geero. »
32 Hiyya ɗo wer-ak, ŋu gaariiji kaaw ta Buŋdi ɗo gay gooye daŋaayner-aka ho ɗo gee okiŋ̃co kuuk adiy ka geriy.
33 Iŋ aando-at di, ŋa iyiigu ɗo wer kaak gin amay ho ŋa teyiriicog mutiyco. Ɗo wer-ak, ŋu *batiziyiig gay gooye daŋaayner-aka iŋ geeŋ̃ji.

† **16:14** 'tooɓina samaane kuuk dindiko' : Awalle tooɓina ku dindiko-aŋ, ŋuur kaalne ho ŋu gasɗo badam.

34 Min ŋaar-ak, ŋa iyiig kat kuŋ̃ Pool
ɗo geriy ho ŋa beriico tee. Gem-ak
iŋ adiy ka geriy okiŋ̃ji, aditco gintu
portiko asaan ŋu aamin ɗo Buŋdi.
35 Min wer waltu, gay seriiner ku
Room ŋ̃aamtu gee a ŋuuji kaawe ɗo
tatkaw ka daŋaayner a ŋaa pikiŋ̃ gee-
aŋ min ɗo daŋaayner.
36 Hiyya, gem-ak iyiit kabarre-
at ɗo Pool aman : « Gay seriiner
berdu izinne a naako imiliŋko min
ɗo daŋaayner. Di ŋaar-ak, amiloŋ ko ho
ɓaaŋ iŋ aapiye. »
37 Pool gay iban kadar ŋu obaagɗo
gem ka Room ɗo daŋaayner ya ŋu balji
ɗukume ja seriiney. Ampaa ko, ŋa
osiico baati aman : « Nin kat ŋu bal
goyin misa kaawni-aŋ di, ek di ŋu
koocinti ɗo uŋco ka geemir. Nin sa
Yuudinnaɗo, ni Roomina. Iŋ taar-
at oki, ŋu obinti daŋaayne. Diŋ gay
a ŋuuni imile iŋ cigile-ak gay maa ?
Ha'a, pa-ak ni oyaaɗo. Maaniico kat
ŋu asoŋ ŋuuni imile. »
38 Kar gee-ak iyiit kaaw ta Pool iŋ
Silaas ɗo gay seriiner. Min ŋu doriit
kaawco taat ɗiya a ŋu Roomina, ko-
law obiigu.
39 Hiyya, ŋu astu ŋu obtu aarco ho
ŋu imiliig min ɗo daŋaayner. Kar ŋu
ɗiyiico pey a ŋuu amile min ɗo geeger-
aka.
40 Min ŋu amiltu min ɗo daŋaayner,
ŋu ɗeettu wer ka Liidi-ata ho ŋu gasiig
siŋta okiŋ̃co eɗe. Ŋu iskiigu, kar ŋu
iciit botilco, ŋu ɗeettu.

17

Pool iŋ Silaas ot ɗo geeger ka Tesa-lonik

1 Kar min ŋu amiltu min geeger ka
Pilip, Pool iŋ eeŋ̃ji, ŋu birtu ja min ɗo
geeger ka Ampipoliis iŋ ka Apolooni.
Kar kat, ŋu ottu ɗo geeger ka Tesa-
lonik. Ɗo wer-ak, *Yuudinna gin ger
ka salaaner.
2 Ar taat ŋa usintu ko, Pool ɓaawtu
ɗo ger ka salaaner. Ŋa kaawgico
kaaw ta Buŋdi min ɗo Kitamner.
*Sabit subba, ŋa jaawa di.
3 Ɗo wiktin taat ŋa ɓaawiico-ak di,
ŋa gaariico min ɗo Kitamner a *Masi
kaak Buŋ doɓtu asa taaɓiye, ŋaa mate
ho ŋaa nooye. Ho ŋa kaawiico aman
: « Iisa kaak nu kaawiiko biy-aŋka, ŋa
ŋaar ko Masi kaak ku eriyo. »
4 Min gee kuuk cokiye, Yuudinna
daariŋ̃ astu ŋ̃um iŋ kuŋ̃ Pool iŋ Silaas.
Gin gee dakina kuuk Yuudinnaɗo
kuuk abdiya Buŋ kuuk as oki ŋ̃um iŋ
ŋuura, iŋ pey daaɗ dakina kuuk siŋco
alaw.
5 Kar Yuudinna kuuk bal aamine
ɗo Iisa Masi gay ginaaco hasuudi-
naw. Paa ko, ŋu ɓaawtu bariye maan
geenda kuuk ginno kay min ɗo suug-
iner. Ŋuu barjiliŋ̃ gee iŋ geeger okiŋ̃ji.
Kar kat, ŋu ɓaawtu duksiyiŋ̃ ger ka
Jaason a ŋuu gasiŋ̃ Pool iŋ Silaas. Zer
ŋu raka iyiiŋ̃ ɗo wer kaak gee ku dar-
rer ŋ̃umgiyo,
6 kar ŋu bal gasiŋ̃co. Paa ko, ŋu
obiig Jaason iŋ siŋta daariŋ̃ ho ŋu
iyiig ɗo uŋco ka agindaw ku geegirdi.
Ɗo wer-ak, ŋu teestu koole aman : «
Waay, taloŋ kate ! Maan geenda-aŋ
as nigin duniin okintiti. Diŋ ŋu as
kuuɗe anne !
7 Jaason obiig ɗo geriy ! Gee-ak gay,
okiŋ̃co poocig *gaanuun ka sultinte
ka Room. Ɗo taŋ̃co-at, a gin sultan ka
pey, ŋu kolaag Iisa. »
8 Min agindaw ku geegirdi doriit
kaaw-at, ŋu barjiltu okiŋ̃co iŋ gee ku
darrer oki.
9 Hiyya, Jaason iŋ eeŋ̃ji, ŋu pooctu
pikiŋ̃co, illa a ŋuu kappiyeŋ̃ ja
maaŋ̃na.

Pool iŋ Silaas ot ɗo geeger ka Beere

10 Iŋ aando, siŋta ku Tesalonik
ŋolpiig kuŋ̃ Pool iŋ Silaas a ŋuu ɗeete
ɗo geeger ka Beere. Min ŋu ottu
annere, ŋu daktu uŋja ɗo ger ka
salaaner ka *Yuudinnar.
11 Yuudinna kuuk ɗo geeger ŋaar-
ak pikirrico samaane pakgit ŋuur ku
Tesalonik. Ŋu cokiyaat Kabarre ta
Gala ho ŋu ooyiit iŋ galal. Kun
kawta, ŋu garkiya kaawin kuuk ɗo
Kitamner a ŋuu tale yaa kaawin kuuk
Pool kaawiico-aŋ ɗo botilco wala ɗo
botilcoɗo.
12 Minninco dakina aamintu ɗo Iisa
Masi. Min ɗo Greknar gay, goy daaɗ

kuuk siŋco alaw kuuk aamine ho iŋ miday dakina oki.

13 Kar min Yuudinna kuuk goy Tesalonik dortu kadar Pool gaara kaaw ta Buŋdi ɗo geeger ka Beere oki, ŋu astu barjiliŋ gee ku geegirdi a ŋuu poocin kaawco.

14 Koɗok di, siŋta ŋolpiig Pool, ŋu iyiig bi ka barrer, ho ŋu ŋeptu markaba. Kar Silaas iŋ Timote gay, ɗaktu Beere.

15 Pool iŋ eeŋji kuuk ŋaamaaga-ak, ŋu birtu iŋ markaba yoo ɗo geeger ka Aten. Hiyya, Pool kaawiico ɗo eeŋjiak aman : « Ya kuu yeepe, ɗiyoŋco ɗo kuŋ Silaas iŋ Timote a ŋu asaaŋ gasin koɗok anne. »

Pool ot ɗo geeger ka Aten

16 Wiktin taat Pool eriig kuŋ Silaas iŋ Timote ɗo geeger ka Aten, ŋa taliig geeger-ak miin cak iŋ margina. Ɗo saan taar-ak ko, gelbiney nigtu.

17 Paa ko, ŋa ɓaawtu ɗo ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋa kaawiico ɗo Yuudinnar iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo kuuk abdiya Buŋ. Ho ŋa ɓaawtu pey ɗo wer ka gee ku geegirdi ŋumgiyo ho kun kawta ŋa kaawiico ɗo gee okiŋco kuuk bira ɗo biriŋco.

18 Ɗo wer-ak, gin toksina daariŋ kuuk meela iŋ Pool. (Toksin-ak, illa ŋu aaɗaag gem kaak ŋu kolaag Epikuur, wala kaak ŋu kolaag Zeno).* Min toksin-ak, daariŋ inda aman : « Gay osindi-aŋ kaawa a maa ga ? » Ho daariŋ gay aman : « Wal ŋa gaara margin kuuk min karaŋ ga ? » Ŋu indiy ampa-ak, asaaŋ ŋu doriig Pool kaawa ɗo bi ka Iisa Masi iŋ nooyiŋji.

19 Min ŋaar-ak, ŋu iyiig Pool ɗo koot ka Ayeropaaz†, wer kaak agindaw ku geegirdi sooriygiyo ho ŋu ɗiyiiji aman : « Ni raka kiini gaariŋ kaawin kuuk marbinto kuuk ki ɓildiy gee-aŋku.

20 Ki kaawiini kaawin kuuk yiriy rakki ni bal doriŋco ho diŋ gay, ni raka gase baaco samaane. »

21 (Ya taɓ-ak, goyiŋco ka gee ku Aten okiŋco ho iŋ martico, illa ŋu el cokiye ho ŋu el ose kaawin kuuk marbinto di.)

22 Ɗo wer-ak, Pool uctu ɗatikco ho ŋa ɗiyiico aman : « Kuŋ gee ku Aten, cokiyoŋ ! Nu tala kadar, ɗo ay maanna, ku gee kuuk obig marginko bombo.

23 Ka seener, min nu jaawiig geegirko, nu talig werinko ku satkiner ku marginko. Nu taliy kee nam nu gas wer rakki kaak ku siirji kuwa aman : " Buŋ kaak gee ibingigɗo. " Di ŋaar-ak, asoŋ, naako gaare baay ta Buŋ kaak ku abdiyiyo ho ku ibingigɗo-aŋka.

24 Buŋ ŋaar-ak ko kaak kilgiyit dunine ho iŋ gamin okiŋco. Ŋaar di *Rabbin kaak goy kuwa ka samaaner ho keɗer. Ŋa goyɗo ɗo geray ku margin kuuk geen di siytu.

25 Ŋa rakaaɗo tak-tak gaay ta gemor. Ŋaar keeji di beraate ay maanna, yoo siikime kaak gi goyiy oki.

26 Ŋa ŋaar di kaak kilgiyig gee okiŋco min gem rakki di ho ŋa totiriig ɗo adiy ka kiɗar okiŋji. Ŋa ŋaar di eerit pudiya iŋ maawa. Ho ŋa ŋaar di ɗukumig guŋgar ku kiɗco okiŋji.

27 Buŋ gintu pa-ak a ŋuu bariye botiliy badam-badam wal ŋuu gasiŋji din ga ? Zer ŋaar gay serekɗo min ɗo ay gemo,

28 asaaŋ iŋ ŋaar di gi siikimiyo, gi goyiyo ho gi jaawiyo. Ka seener gay, gee daariŋ minninko miliyna kaaw aman :

" Ginte okinte koogin ku Buŋdi. "

29 Ka seener, okinte gi kooginay. Ampa-ak, dakinte pakirenno pey kadar Buŋ, ŋaar ar margi kaak gee siytu iŋ daabne, wala iŋ poddine, wala iŋ dambay. Dakinte pakirenno kadar iŋ pikirre ta maaniite wala iŋ ibininte, gii gedire siye Buŋ.

30 Buŋ balco obinti ɗo gamin kuuk ŋu gintu awalle, asaaŋ ŋu bal gine ibine. Kar diŋ gay, ŋa kolaag gee okiŋco kuuk goy ɗo ay wero a ŋuu ibiniŋ nigiŋco.

* **17:18** Gee kuuk aaɗaag Zeno, ŋu kolaag Estoyisiyenna. Kar ŋuur kuuk aaɗaag Epikuur gay, ŋu kolaag Epikuuriyenna. † **17:19** 'Ayeropaaz' : Ŋa ger kaak gee ŋumiy dakina.

31 Yampa, Buŋ diy yiriy rakki taat ŋaa
gine seriin iŋ botilti ɗo geeo kiŋco
kuuk ɗo duniiner. Seriin-at yaa ku-
uniye iŋ gem rakki kaak ŋa doɓtu.
Gem-ak, ŋa nooyig min ɗo muuti. Paa
kat, gee yaa ibine kadar ŋa ŋaar ko
kaak Buŋ doɓtu. »
32 Wiktin taat gee-ak doriit kaaw
taat Pool kaawtu aman : « Buŋ nooy
gem min ɗo muuti », daariŋ teestu
ajimiyiŋji, kar daariŋ gay ɗiyiiji
aman : « Ni raka ki asaani ɗeelin pey
kaaw-an neginda. »
33 Min ŋaar-ak di, Pool rasiigu ho ŋa
ɗeettu.
34 Kar gay, min gee ku goy eɗe-ak,
goy di kuuk da as ŋum iŋ ŋaara ho
aamintu iŋ Iisa Masi. Minninco rakki
ŋu kolaag Deniis min gee ku seriiner
ku Aten. Ta rakki gay, siŋti Damariis
ho gin gee kuuk pey oki.

18

Pool goy ɗo geeger ka Korent

1 Min ŋaar-ak, Pool uctu min geeger
ka Aten ho ŋa birtu Korent.
2 Min ŋa ottu, ŋa gastu gem rakki
*Yuudiŋce ŋu kolaag Akilaas. Ŋu
weeyig ɗo darre ta Pont. Daaɓiney,
ŋa as iŋ daaciy Prisil* min geeger ka
Room, asaan sultan Kilood kat ber
izinne ŋu atkiig *Yuudinna okiŋco
min Room. Pool daktu ŋum iŋ ŋuura,
3 asaan riyoy sa ar taŋco di. (Ŋa siya
tarram iŋ tandina.) Ŋa goy gerco ho
ŋu gina riy sawa.
4 Ay *sabit, Pool ɓaggiy ɗo ger ka
salaaner. Ŋa icgiy kaawo. Ŋa raka
a ŋaaco gedire ɗo Yuudinnar iŋ ɗo
Greknar oki.
5 Min Silaas iŋ Timote astu min
Maseduwaan, goye ka Pool okiŋji ŋa
gaara kaaw ta Buŋdi di, ŋa bariya
botol taat ŋaaco gedire ɗo Yuudinnar
a Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ doɓtu.
6 Kar ŋuur gay poocit kaawoy-ata
ho ŋu teestu wariŋji. Ɗo wer-ak,
ŋa ergiit kesuuney kar ŋa kaawiico
aman : « Ya ku tar ziŋkiko sa, ku
maaniiko kat nige ho nun isginno
bat. Min ku pooc-ak, nun ɗeetaw iŋ
gee kuuk Yuudinnaɗo. »
7 Hiyya, ŋa amiltu min ger ka
salaaner. Ŋa ɓaawtu wer ka gem
rakki kaak goy moota iŋ ger ka
salaaner, siŋji Tituyuus Zustuus. (Ŋa
Yuudiŋceɗo kar ŋa abdiya Buŋ.)
8 Gin gem rakki, tatkaw ka ger
ka salaaner, ŋu kolaag Krispuus.
Ŋa aamin ɗo *Rabbin Iisa Masi,
yoo geeŋji okiŋco ku geero. Min
ɗo geeger-ak oki, gee dakina kuuk
cokiyit kaaw ta Pool, aamintu ho ŋu
*batiziyiigu.
9 Yiriy rakki, iŋ aando, Rabbin
bayniiji ɗo Pool. Ŋa kaawiiji aman :
« Dak ginno kolaw. Kaawco di, dak
bugumenno,
10 asaan nun goy iŋ kiŋke. Waan
gediraaɗo yaaŋ diye pise. Ɗo geeger-
aŋ, goy geendu dakina. »
11 Pool goytu ɗo geeger ka Korent
maan ka elgo iŋ koyin bijigiy ho ŋa
gaariico kaaw ta Buŋdi ɗo gee okiŋco.

Pool ɗo uŋji ka tatkaw Galiyon

12 Ɗo wiktin taar-at, Galiyon, ŋaar
guberneer ka darre ta Akayi. *Yu-
udinna deetu kaawco a ŋu sakkiyiŋ
Pool. Hiyya, ŋu iyiig ɗo wer ka seri-
iner
13 ho ŋu ɗiytu aman : « Yaman,
gem-aŋ isinaag gee a ŋuu abdiye Buŋ
maala. Abdiyiŋco arro iŋ *gaanu-
unte. »
14 Pool raka ice kaawo, kar Galiyon
gay ɗukumtu min ɗo biy. Kar ŋa
newsiico ɗo Yuudinnar aman : « Kuŋ
Yuudinna, cokiyoŋ, ya gem-aŋ kat ni-
giŋji aale, kin ŋa kokine wala ŋa nig
maa, naa ice subirraw di guna, naako
cokiyiŋko.
15 Di kuŋko meela ɗo kaawin kuuk
maalan di. Ku meela ɗo bi ka kaaw-
nar iŋ siŋ. Ku kaawa ɗo gamin kuuk
goy ɗo gaanuunko kaŋkon di. Di ŋaar-
ak giniroŋ ! Ɗo gamin ŋuur-aŋ, nun
uŋjaaɗo kaar. »
16 Min pa-ak, Galiyon atkiig gee-ak
min wer ka seriiner.
17 Hiyya, gee-ak obiig gem rakki
siŋji Sosten, ŋaar tatkaw ka ger ka

* **18:2** 'Prisil' : Ŋu kolaat oki Priska.

salaaner ka Yuudinnar. Ŋu koociig ɗo wer ka seriiner di, kar Galiyon gay, isgigɗo, ŋa newsiico kopo.

Pool yeepa ɗo geeger ka Antiyoos

18 Min ŋaar-ak, Pool goytu kee Korent. Kar siŋtay gay ŋa rasiig eɗe, illa ŋa icit Prisil iŋ Akilaas di ho ŋu birtu Saŋkerees. Ɗo wer-ak ko, Pool ooɗiig kaay asaan ŋa togil iŋ Buŋ. Hiyya ŋu ŋ̃eptu markaba, ŋu aaltu ɗo kiɗ ka Siri.
19 Min ŋu ottu ɗo geeger ka Epeez, Pool rasiig eeŋ̃ji Prisil iŋ Akilaas, kar ŋaar gay uŋ̃jitu ɗo ger ka salaaner a ŋa ɓaa meele iŋ Yuudinna.
20 Min ŋu meeltu paa, Yuudinna-ak indiig a ŋaa goye iŋ ŋuura. Kar ŋaar gay pooce.
21 Ɗo ɗeetiŋ̃ji, ŋa kaawiico aman : « Naako yeepe ya Buŋ pildu botol. » Hiyya, min Epeez-ak, ŋa ŋ̃eptu markaba, ŋa ɗeettu.
22 Ŋa paaytu Sezare, kar ŋa birtu ja Zeruzaleem a ŋa ɓaaco ooye ɗo gee ku *Eglizdi. Kar kat, ŋa yeeptu ɗo geeger ka Antiyoos.

Martaw ta subbiŋkar ta Pool

Apoloos goy ɗo geeger ka Epeez iŋ ka Korent

23 Pool gintu menaw Antiyoos, kar ŋa birtu pey ɗo kiɗ ka Galaasi ho iŋ ka Prizi. Ɗo ay wer kaak ŋa ottu, ŋa ɗeŋriig siŋta iŋ kaaw ta Buŋdi.
24 Ɗo wiktin taar-at, Yuudiŋ̃ce rakki kaak ŋu kolaag Apoloos ̃as Epeez. Gem-ak, ŋu weeyig Alekzandri. Ŋa iban kaawna ho ŋa iban pey Kitamne.
25 Ŋu ɓildig samaane ɗo Botol ta Rabbin Iisa Masi. Paa ko, ŋa zeeɗiyo, ŋa gaariy Kabarre ta Gala iŋ galal. Ŋa ɓildiy gee iŋ botol ɗo bi ka Iisa Masi. Kar ŋaar gay, illa ŋa iban ko *batem ka Yaaya-Batist di.
26 Ɗo ger ka salaaner ka Yuudinnar, ŋa kaawa kaawin ku Buŋdi bal kolaw. Min Prisil iŋ Akilaas doriit kaawoy, ŋu iyiig gerco a ŋuuji gaare botol ta Buŋdi samaane.
27 Ba aar gay, Apoloos raktu ɓaawe ɗo kiɗ ka Akayi. Siŋta ku Epeez iskiiga ho ŋu siirtu maktumne ɗo gee kuuk aamine kuuk goy ɗo kiɗ-aka a ŋuu obiŋ̃ samaane. Hiyya, Apoloos ɗeettu Akayi. Min ŋa ottu, ŋa obco wero ɗo gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi iŋ barkin ta Buŋdi.
28 Ka seener gay, ŋa gaar waraŋ ɗo uŋco ka gee okiŋ̃co a Kitamne kaawa a Iisa, ŋaar *Masi kaak Buŋ doɓtu. Min ŋa kaawtu pa-ak, Yuudinna bugumtu dil nam ta ŋuu kaawe sa, ŋu ibanno.

19

Pool yeep pey Epeez

1 Min Apoloos goy misa Korent, Pool gay aaltu Aazi, wer ka gin dambinay, kar ŋa ottu Epeez. Ɗo wer-ak, ŋa gastu gee daariŋ̃ kuuk aamin ɗo Iisa Masi
2 ho ŋa indiigu aman : « Min ku aamintu-aŋ, Ruwwin ta Buŋdi paayko walla ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ha'a, yiriy rakki gem balni kaawe biti. »
3 Pey Pool indiigu aman : « Di maa *batemda ku gastu ? » Ŋuur gay aman : « Nin gas batem ar kaak Yaaya-Batist kaawtu. »
4 Pool kaawiico aman : « Yaaya batiziyig gee kuuk ibinig niginco ho ŋa kaawiico ɗo gee ku Israyeel̃ a ŋuu aamine ɗo gem kaak yaa ase ɗo aaroy. Gem-ak gay, ŋa Iisa Masi. »
5 Min ŋu doriit kaaw ta Pool-at, ŋu ooytu ho ŋa batiziyiigu iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa.
6 Pool leeco pise ɗo kayco ho Ruwwin ta Buŋdi paayiico. Ek di ŋu teestu ko kaawe kaawin kuuk kuŋcoɗo ho ŋu gaariy kaaw taat ŋu gas̃tu min ɗo Buŋdi.
7 Gee-ak, okiŋ̃co yaa nece ar orok iŋ seer pa.
8 Kun kawta Pool ɓaggiy ɗo ger ka salaaner nam koyin subba. Ŋa gaariy kaaw ta Buŋdi bal kolaw ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi. Ŋa zeeɗa a gee-ak yaa icin kaawoy.
9 Kar *Yuudinna kuuk dakin gay tirig ɗeŋginco ho ŋu pooctu aamine ɗo kaaw-ata. Botol ta Rabbine Iisa,

ŋu ginit ar maan kaak maala ɗo uŋco ka geemir. Ɗo wer-ak, Pool amiltu iŋ maajirnay ho ŋa iyiig ɗo lekkool ta gem rakki kaak ŋu koliig Tiranuus. Kun kawta, Pool garkiyiigu ɗo wer-aka.

10 Garaan-at taaye, gin elgin seera. Paa ko, gee okiɲco kuuk goy ɗo darre ta Aazi doriit k̃aaw ta Buŋdi, kuuk Yuudinna iŋ kuuk Grekna oki.

Koogin peesira ku Skeeba

11 Buŋ gina gamin kuuk ajbay aale min ɗo Pool.

12 Ampaa ko, ŋu iciig ɲaŋguunay wal zimillay, ŋu wakiy ziy k̃a Pool ho ŋu iyiico ɗo gee kuuk raɗaw. Ek di gee-ak cooliyo ho aariɗnico oki amiliy min ɗo ziŋkico.

13 Ɗo wer-ak, *Yuudinna daariɲ kuuk jaawa ɗo darre geciy atke aariɗna min ɗo geemir iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa. Ŋu kaawiico ɗo aariɗna aman : « Iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi kaak Pool kaawtu, nu ɗiyiiko-aŋ : Yalla, amiloŋ, ibinoŋ werko ! »

14 Yuudiɲce rakki, ŋu kolaag Skeeba, ŋa tatkaw ka gay satkiner ho ŋa gin koogin miday peesira. Kooginay-ak oki atta iŋ gee kuuk giniit riy-anta.

15 Kar yiriy rakki gay, min ŋu geciy atke aariɗ min ɗo gemor, aariɗ-ak telkiico aman : « Iisa Masi, nu ibingiga ho Pool sa, nu dor ŋu kaawa biy. Kar kuŋkoŋ gay, ku kuɲ waa kina ? »

16 Kar gem kaak gin aariɗ-ak teestu taasiɲiɲ koogin-aku. Ŋa gin gudurre pakgig ŋuur okiɲco. Ŋa koociig ko kooce nam ŋu gaɗtu min ɗo geriy. Min ŋu gaɗtu, ziŋkico mutay di ho kesuunco eer caak-caak nam ŋu gaay ɗake tukinka.

17 Min gee ku Epeez doriit kabarre-at, kolaw uɲjiico, *Yuudinna iŋ Grekna okiɲco. Min ŋaar-ak, siŋ ku Rabbin Iisa j̃aaltu kuwa.

18 Hiyya, min gee kuuk aamine, dakina astu imiliɲ kara gamin kuuk ŋu gintu jookumo.

19 Min ŋuur kuuk gina olgaw sa, dakina ɲumiig katkiɗiɲco ho ŋu eriig ɗo uŋco k̃a geemir. Katkiɗna-ak, tamminco* orok beey alip (50 000).

20 Ampaa kat, iŋ gudurre ta Rabbine, kaaw-at gaaya gaayen di ho ta totirtu ɗo wer okiɲji.

Gee ku Epeez barjile

21 Min maanna-ak kuuniytu, Ruwwin ta Buŋdi ɲaamiig Pool a ŋaa ɓaawe Zeruzaleem. Ya ŋa ɓaawaw, ŋaa aaɗeɲ ja min Maseduwaan ho min Akayi. Ŋa ɗiyiico ɗo gee kuuk aamin-ak aman : « Ya nu ot anner-ak, naa bire oki yoo Room. »

22 Min pa-ak, ŋa ɲaamtu ja ɗo darre ta Maseduwaan gee seer kuuk gina riy baaci, Timote iŋ Erast. Kar ŋaar meeɲji gay goytu job Epeez, ɗo kiɗ ka Aazi.

23 Ɗo wiktin taar-at, wer barjil aale Epeez ɗo saan ta Botol ta Iisa Masi.

24 Gee ku Epeez pintu awalle ger tatik ka margico taat ŋu koliy *Artemis. Ɗo wer-ak, gin garpo rakki ŋu kolaag Demetriyuus. Ŋa garpa geray ɲaaɗa-ɲaaɗa† iŋ poddine ar ger ka Artemis-aŋka. Iŋ geeɲji ku riyor, ŋu gidiyiig geray-aku ho ŋu iyiico gurus dakina.

25 Yiriy rakki Demetriyuus ɲumiig geeɲji ku riyor ho iŋ gee kuuk gina riy ar taar-ata. Ŋa kaawiico aman : « Gee-aŋ taloŋ, iŋ riy-an di gi gintu gay gamnar.

26 Kar gay, ku talaag di ho ku do-raag di maan kaak kuuniyaw-aŋka. Gem kaak ŋu koliy Pool-aŋ kaawa ɗo geemir a margin kuuk gi siytu-aŋ, ŋuur arro Buŋ kaak ka seener. Pool gedirco ɗo gee dakina kuuk cokiyga, Epeezɗo di nam yoo ɗo kiɗ ka Aazi okiɲji.

27 Ya Pool kat wakila iŋ riyoy taar-anta, riyte yaa nige. Ŋa nigaaɗo riy tanten di ho ŋa nige oki ger ka

* **19:19** 'tamminco' : Tamma rakki nec iŋ gurus kaak gem gasiy ɗo el ta riyor. † **19:24** 'geray ɲaaɗa-ɲaaɗa' : Geray-ak ar ku kaŋjir, kar gee-ak iyiig ɗo geriyco ho ŋu abdiyaagu ar marginco.

Artemis, taar taat siŋti alaw nam gee okiɲco ku Aazi iŋ kuuk adiy ka kiɗar okiɲji sa abdiyaata. Diŋ ku talaw, margite Artemis-an, riy ta Pool yaa cillin maala ho siŋti sa yaa mate. »

28 Min gee-ak dorit kaaw-at, ŋu dapiɲtu ho ŋu teestu koole aman : « Artemis ta Epeeziyennar, siŋti jaal kuwa ! »

29 Min gee-ak teestu koole pa-ak, gee dakina kuuk ɗo geeger okiɲji asi-ico ŋum kaaco. Gin gee seer min Maseduwaan kuuk aaɗaag Pool ɗo martuwiy, siŋco Gaayuus iŋ Aristaark. Min gee-ak taliigu, ŋu obiigu ho ŋu iyiig ɗo wer ka kaɲjir‡, ŋuuco gine seriine.

30 Ɗo wer-ak, zer Pool raka ice kaaw ɗatik geemir, kar gee kuuk aamin gay toɗiiji.

31 Gin gee aginda ku hokumiyaw kuuk min kiɗ ka Aazi. Ŋu roynay ku Pool. Ŋu ŋaamiiji kaawo aman : « Dak ɓaanno ɗo wer ka kaɲjir-aka ! »

32 Ɗo wer kaak Gayuus iŋ Aristaark goyiy-ak, hawin dakina. Ay gem di koola anne-anne. Daariɲ gay koola kur ampa ho daariɲ pey koola ansi. Anuwco ta geemir ibanno maan kaak iyiig ɗo wer-aka.

33 Min gee kuuk okiɲco-ak, Yu-udinna ictu minninco gem rakki kaak ŋu kolaag Alekzandir. Ŋu taayiiga, kar ŋu akiliig uŋda a ŋaaco kaawe ɗo geemir. Hiyya, Alekzandir jaaltu pisiɲji uŋco, ŋaa ose biy.

34 Kar gay, min gee ku Epeez taltu kadar ŋa Yuudiɲce, ŋu pooctu cokiyiɲji. Ŋu obtu kuuri werco rakki di, aman : « Artemis ta Epeeziyennar, siŋti jaal kuwa ! » Ŋu obiit kuurico paa di zuu-zuu-zuu, nam taay pat seera.

35 Hiyya, ba aaro, gem rakki kaak gina riy ta siirindi ɗo geegirdi uctu. Ŋa gedirtu ŋa bugumiig gee-aku ho ŋa kaawiico aman : « Gee ku Epeez, gee okiɲco iban kadar ginte gooyaag ger ka Artemis taat siŋti alaw iŋ dambi kaak ar taara kaak gal min kuwa ka samaaner.

36 Gem ke gediraaɗo meele ɗo bi ŋaar-aŋka. Hadi bugumoŋ. Ya ku raka gine maanna, pakiroŋ ja samaane kar kat kuu giniɲji.

37 Ku sakkiyiig gee-aŋ anne, wala ŋu nig biŋkico iŋ siŋ ku Artemis, wala iŋ gerti.

38 Ya Demetriyuus iŋ eeɲji gay riyor kat raka sakkiye waanna-ak, gee ku seriiner goya. Ŋuu iyiiɲ gee-ak ɗo uŋco ɗo mena kuuk ŋu leetu ku seri-iner.

39 Ya ku gin kaaw ta pey, gi ɓaa deen ɗo uŋco ka gee kuuk iban *gaanuun.

40 Yampa, biŋkite yaa gine gallo. Ya gi goyaaɗo samaane, gee ku Room yaate ɗiye a ginten di ginig kaawin-aŋku. Ya ŋuur kat indaate ɗo baat ta kaaw-anta, kar giico telke a maa ? »

41 Min gem-ak gaasiit kaawoy-at, ŋa ɗiyiico ɗo gee kuuk ɲum-ak a ŋuu totire.

20

Martaw ta Pool ɗo kiɗ ka Maseduwaan iŋ ka Grees

1 Min kaawin kuuk Epeez-ak gaastu tak-tak, Pool ɲumiig gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi ho ŋa iskiig ɗo imaanco. Ŋa beriico ooya, kar ŋa ictu botol ta Maseduwaan.

2 Wiktin taat ŋa jaawiy ɗo darre-ata, ŋa kaawiico dakina ɗo gee ku aamine ho ŋa iskiigu a ŋuu goye bombo ɗo imaanco. Min ŋaar-ak, ŋa birtu ɗo kiɗ ka Grees.

3 Ɗo wer-ak, Pool goytu koyin subba. Niyiney astu taat ŋaa ɗeete Siri. Ŋa gaay ice markaba, kar kabarre galiiji kadar *Yuudinna deet ko kaawco a ŋuu obiɲji. Ampaa ko, ŋa ɗuwtu, ŋa ictu botol ta Maseduwaan.

4 Gee kuuk ɲaamaaga-ak kuɲ Sopateer roŋji ka Piruus min Beere, Aristaark iŋ giji Sekonduus min Tesalonik, Gayuus min Derbe, Tisik iŋ Tropim min Aazi, ho iŋ Timote oki.

‡ **19:29** ‘wer ka kaɲjir’ : Iŋ nassariɲca, ŋu kolaag ‘théâtre’, Wer kaak gee ɲumgiy dakina ho ŋu talgiy ay maanna. Wer ka kaɲjir ka Epeez nec ice gee orok seer iŋ bijigiy alip (26 000).

5 Ŋuur ogirinti, ŋu ɓaani ere ɗo geeger ka Trowaas.
6 Nin gay, ni iidiyit ja iidin ta mappa ka bal *gele ɗo geeger ka Pilip. Kar kat, ni ŋeptu markaba, ni ɗeettu. Menuwni beey ɗo amiydi, ni jorkiig kat Trowaas. Ɗo wer-ak, ni dee suugin rakki.

Pool nooyig Etikuus min ɗo muuti

7 Ɗo wiktin taat ni goyiy misa Trowaas, iŋ yiriy ta sabitdi*, ni ŋumtu iŋ maako ho ni ɗeeɗtu mappa sawa.† Kar Pool teestu kaawe ɗo gee kuuk ŋum-aku. Ŋa ictu niyine a ŋaa ɗeete ka kawtinti, ampaa ko, ŋa kaawtu paa nam ɗatik aandor.
8 Ɗo wiktin taar-at, ni goy ka gusuurdi ho ŋu biy lampin dakina.
9 Gin ɗubil rakki ŋu kolaag Etikuus. Ŋa goy ɗo bi ka peneetirdi ɗo gusuur ka subbiŋkar. Uudin taat Pool kaawiy kee-ak, ŋa aayiig wey yarap. Tala kar ŋa gaam bup min kuwa. Ŋu astu copiliŋji, kar sando, ŋaar gay mat ko.
10 Pool gay paaytu min kuwa, ŋa oniiji, ŋa iciiga, ŋa gogiyiiga, kar ŋa kaawtu aman : « Yaman, dakoŋ barjilenno, ŋa nooye. »
11 Min ŋaar-ak, Pool coktu pey ka gusuurdi. Ŋa pirsiig mappa ho ŋa teetu. Min ŋa teetu, ŋa kaawiy pey paa nam wer waliiji. Hiyya, ŋa beriico ooya ho ŋa ɗeettu.
12 Min ŋaar-ak, gee iyiig ɗubil kaak nooy-ak ɗo geriy iŋ aapiye ho okiŋco gelbinco weytu.

Martaw ta Pool ɗo geeger ka Mile

13 Min Trowaas, Pool ɗeet iŋ asiŋji ɗo geeger ka Asoos. Nin gay ŋeptu markaba ho ni ogiriiji ɗo geeger-aka ar taat ŋa rakiyo.
14 Min Pool gasinti eɗe-ak, ŋa ŋeptu markaba iŋ nini ho ni birtu ɗo geeger ka Mitileen.
15 Min Mitileen, ni amiltu, kar ka kawtinti ni ottu ɗo geeger ka Kiyo. Ka neginditi, ni ottu ɗo geeger ka Samoos. Kar ta antar gay, ni ottu kat Mile.
16 Ni bal peye Epeez. Pool rakaaɗo taŋkile ɗo kiɗ ka Aazi-aka, asaan ŋa raka ote koɗok-koɗok Zeruzaleem. Ya ɗo taŋji-at a ŋaa hadire ɗo iidin ta Pantekoot.

Ooy ta ba aaro ɗo agindaw ku Egliz ka Epeez

17 Paa kat, wiktin ta ni goy misa Mile, Pool ŋaamtu kaaw ɗo agindaw ku *Egliz ka Epeez a ŋu asa gasiŋji.
18 Min ŋu asiiji, ŋa ooyiico kar ŋa kaawiico aman : « Cokiyoŋ, min yiriy taat nu astu uŋko ɗo kiɗ ka Aazi, ku iban maman nu goytu iŋ kuŋko.
19 Nu gintu riy taat *Rabbin beriidu, bal ice ka zir. Zuliŋdu miŋ dakina. Nu taaɓiye ɗo bi ka Yuudinnar kuuk dee kaawco a ŋuun obindu.
20 Ku iban kadar nu balko cigile yoo maan rakki kaak yaako napkiyiŋko. Nu gaarko ho nu ɓildiŋko iŋ gamin dakina ɗo uŋco ka geemir ho ɗo geriyko oki.
21 Nu kaawco ɗo Greknar ho ɗo Yuudinnar a ŋuu ibiniŋ nigiŋco ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋuu aamine ɗo Rabbinte Iisa Masi.
22 « Kar diŋ gay, nu ɓaa Zeruzaleem, asaan Ruwwin ta Buŋdi kat ŋaamaanu a naa ɓaawe. Kar gay, nu iɓanno maan kaak yaadu ase annere.
23 Illa gay, ay geeger kaak nu ɓaawtu, Ruwwin ta Buŋdi minaanu a ŋuun obindu daŋaayne, ho ŋuun taaɓiyin dakina.
24 Ya ɗo tanto kin di-ak, goyindu nu balji gine hajine. Kar gay, maan kaak taɓ lotu-ak, illa naa gaasin ja riy taat Buŋ beriidu. Riy-at gay, taar gaare ka Kabarre ta Gala ta barkin ta Buŋdi.
25 « Min nu goy ɗatikko, nu gaarkoŋ *Meennaw ta Buŋdi. Kar diŋ gay, nu iban tam kadar ku talaanno pey taktak.

* **20:7** 'yiriy ta sabitdi iŋ maako' : Iŋ siire ka daayum, ŋu siir iŋ kaaw ta Grek a 'yiriy ta awalle iŋ maako'. Ɗo aadin ta Greknar a ta 'yiriy ta dumaasdi', Kar ɗo aadin ta Yuudinnar gay a ta 'yiriy ta sabitdi'. † **20:7** 'eeɗtu mappa sawa' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ice ka kominiyon (sen-sen)'. Tee ŋaar-ak moya satkin ta Iisa Masi taat ka etor.

26 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu kaawiiko waraŋ : ya minninko goy gem kaak
tar ziy sa, nun isintuɗo,
27 asaan nu kaawkon okintit taat
Buŋ kaawtu. Nu balko cigile yoo
maanna.
28 Goyoŋ goɗom, gooyoŋ ziŋkiko ku
maaniiko ho gooyoŋ gee ku Eglizdi
kuuk Ruwwin ta Buŋdi beriiko.
Gooyoŋ Egliz ka Buŋdi ar gem kaak
gooya tamgi. Dakoŋ rawtenno kadar
Egliz-ak, Buŋ gidiyiig iŋ baar ku Roŋji
Iisa Masi.
29 « Yampa, ya nun kat gin kawwi,
nu iban kadar gee yaako ase ɗo
ɗatikko ar pulkina‡ a ŋuu nigiŋ Egliz,
30 nam ɗo ɗatikko di oki asa amile
gee kuuk asaako gaare kaawin ku
raadiner. Yoo gee kuuk aamin din sa,
asa aaɗiŋco.
31 Di ŋaar-ak, ucoŋ kuwa ! Moyoŋ
ɗo taat nu kaawiiko. Ta gin ko elgin
subba, yiriyo, aando, nu taayaakon di
nam zuliŋdu miŋ ɗo bi kaŋko.
32 « Kar diŋ gay, nu rasiŋko iŋ
Buŋ ho iŋ barkin ta kaawoy. Ŋa
gin gudurre taat ŋaako gaayiŋko ɗo
imaanko, ho iŋ ŋaar di, kuu gasin
haginko taat ŋa bertu ɗo gee okiŋco
kuuk ŋa doɓtu kuŋji.
33 Kar nun meendu gay, nu bal rake
ice maan minninko, wala gurus, wala
daabne, wala kesuune.
34 Asaan kuŋ sa iban tam kadar nu
gin riy iŋ pisindu a naa gase maan
kaak nun meendu naa tee bir yoo
eendu.
35 Ɗo riy okintit taat nu gintu, nu
gaarko botol taat maman gi gaayiŋ
pokirna. Ansii ko, gi rawtiitɗo kaaw
taat Rabbin Iisa kaawtu aman : “
Galal ɗo gem kaak beraw, pakgit gem
kaak obaw. ” »
36 Hiyya, min ŋaar-ak, ŋu dersitu ho
Pool salkiytu.
37 Ŋuur okiŋco, ŋu teestu ale, ŋu
baamiyiig Pool ho ŋu beriiji ooya ta
ba aaro.
38 Okiŋco, ŋu goytu aminda, asaan
Pool kaawco a ŋu talaagɗo pey tak-
tak. Hiyya, min pa-ak, ŋu ŋaamiig
yoo ɗo markabar.

21

Pool yeep Zeruzaleem

1 Min ni eertu min iŋ gee-ak, ni
ŋeptu markaba ho ni birtu sak-sak ɗo
geeger ka Koos. Ka kawtinti, ni birtu
Rood. Kar min eɗe-ak, ni birtu geeger
ka Patara.
2 Ɗo wer-ak, ni gastu markab kaak
ɓaa ɗo kiɗ ka Penisi*. Hiyya, ni ŋeptu
ho ni ɗeettu.
3 Ni rasiit Sipre† iŋ ŋugila, kar ni
birtu ɗo kiɗ ka Siri. Min ni ottu ɗo
geeger ka Tiir, ni paaytu. Ɗo wer-ak
ko, gee paayiig gamin kuuk atta ɗo
markab-aka.
4 Tiir atta, ni gas gee kuuk aamin
ɗo Iisa Masi ho ni goytu iŋ ŋuur mena
peesira. Sando ŋuur gay, Ruwwin
ta Buŋdi mingu ɗo maan kaak yaaji
ase ɗo Pool ho ŋu kaawiiji aman : «
Yaman, dak ɓaanno Zeruzaleem ! »
5 Hiyya, min mena kuuk peesir-
ak bire ho ni rakiy ɗeete, siŋta ku
Tiir amiltu, daɗitco wala kooginco,
ŋu ŋaaminti yoo kara min ɗo gee-
girdi. Ɗo bi ka barrer, ni dersitu ho
ni salkiytu.
6 Min ni gaastu iŋ salaane, ni bertu
ooy ɗo ziŋkini, kar ni ŋeptu markaba,
ni ɗeettu. Kar gee kuuk aamin-ak
yeeptu ɗo geriyco.
7 Min ni amiltu min ɗo geeger ka
Tiir, ni birtu Petolemayiis. Min ni
ottu, ni gasiig siŋta ho ni eeltu iŋ
ŋuura.
8 Ka kawtinti, ni ŋeptu pey mark-
aba ho ni birtu ɗo geeger ka Sezare.
Ɗo wer-ak, ni paaytu ɗo ger ka Pilip
ho ni goytu. Pilip-ak gaara Kabarre ta
Gala ho ŋa min gee ku peesira kuuk
ŋu doɓtu awalle Zeruzaleem a ŋuu
gaayiŋ *paliinna.
9 Ŋa gin gemsa pooɗ kuuk bal obe
misa. Gemsa-ak gaara kabarranna
kuuk ŋu gasiy min ɗo Buŋdi.

‡ **20:29** ‘pulkina’ : Werin daariŋ, ŋu kolaag a ‘kulkina’ wala a ‘pilgay’. * **21:2** ‘kiɗ ka Penisi’ : Geegirnay ku Tiir iŋ Sidon goy ɗo kiɗ-aka. Gee ku Room ŋumig kiɗ ka Penisi sawa iŋ ka Siri. † **21:3** ‘Sipre’ : Ŋa kiɗ kaak goy ɗatik amiydi.

10 Min ni taaytu eɗe-ak, nabiiŋ̃ce
rakki kaak ŋu kolaag Agabuus astu
min Zuude.
11 Ŋa asinti gasa, ŋa iciig karra-
biŋ̃ce‡ ka Pool ho ŋa ɗuuniig asiŋ̃ji iŋ
pisiŋ̃ji. Kar ŋa kaawtu aman : « An
kaaw taat Ruwwin ta Buŋdi kaawiyo
: Mee karrabiŋ̃cer-aŋ, ŋu asa ɗuuniŋ̃
Zeruzaleem ar kaak nun ɗuuniig zir-
aŋka. Kar ŋu asa iyiŋ̃ ɗo gee kuuk
ibanno Buŋ. »
12 Min ni doriit kaaw-at, nini ho iŋ
siŋta ku Sezare, ni deesji kaawe ɗo
Pool aman : « Yaman, dak ɓaanno
Zeruzaleem ! »
13 Kar ŋaar gay telkinti aman : «
Maa di ku aliy ampa ? Ku raka yiimin
gartar walla ? Ya ŋu ɗuunaan Zeruza-
leem, wala ya ŋu diyaan ɗo bi ka
*Rabbinte Iisa oki, nun ooy di. »
14 Min ŋa poocit kaawni, ni dakji
wakallo pey kaawo. Ni kaawtu aman
: « Di ŋaar-ak ta Rabbinten di uŋda ! »
15 Min mena kuuk ni gintu Sezare
nectu, ni ruytu, kar ni ictu botol ta
Zeruzaleem.
16 Gee kuuk aamine kuuk min
Sezare iyiinti ɗo wer ka gem kaak ŋu
kolaag Menason, ni paaytu ɗo geriy.
Gem-ak, ŋaar min kiɗka Sipre, ho min
ŋa aamintu ɗo Iisa Masi-ak taay ko.

Pool ot Zeruzaleem wer ka Zaak

17 Min ni ottu Zeruzaleem, siŋta
ŋaaminti iŋ galal.
18 Kar ka kawtinti, Pool iŋ nini, ni
ɓaawtu kat taliŋ̃ Zaak ɗo geriy. Ɗo
wer-ak, ni gasiig agindaw ku *Eglizdi
okiŋ̃co ŋume.
19 Pool̃ ooyiico, kar ŋa osiicot rakki
rakki riy taat Buŋ gintu iŋ ŋaara ɗo
ɗatik ta gee kuuk Yuudinnaɗo.
20 Min agindaw ku Eglizdi doriit
kaaw-at, okiŋ̃co, ŋu deliiji barkin ɗo
Buŋdi. Kar ŋu ɗiyiiji ɗo Pool aman :
« Ki talaw, gem kol siŋte, *Yuudinna
dakina aamin ɗo Iisa Masi. Ya ki
osaagu, kii gase alpanna, ho okiŋ̃co,
gelbiŋ̃co goy misa iŋ *gaanuun ka
Muusa.
21 Ŋuur dor gee osiiciŋ a ki
garkiyaag Yuudinna okiŋ̃co kuuk goy
ɗatik ta gee kuuk ibanno Buŋ a ŋuu
poociŋ̃ gaanuun ka Muusa. Ŋu dor
pey kaɗar ki kaawco ɗo gee-ak a ŋu
*ɗukumaaɗo selŋ̃o ɗo kooginco ho
ŋuu rasiŋ̃ aadanna ku Yuudinnar.
22 Gee sa yaa doreŋ ko kur a kii ase.
Ampa-aŋ gay, gii gine maman ?
23 Ya pa-ak gay, ooyit kaawni-anta.
Anne, ni gin gee pooɗ kuuk togil iŋ
Buŋ.
24 Di ŋaar-ak, iyiig gee-ak iŋ kiŋke
ɗo *ger ka Buŋdi. Siyoŋ ziŋkiko selleŋ̃
ar taat gaanuunte kaawtu. Kar kiŋ
meeŋ̃jiŋ kappiyig gurus ka *satkiner
taat ŋuu ooɗe kayco. Paa kat, gee
okiŋ̃co yaa ibine kadar kaawin kuuk
ŋu osiŋ̃ci-aŋ, ŋuur ka seenerro, kar
ŋuu ibine kadar kiŋke oki karmiyaag
gaanuun ka Muusa.
25 Ɗo gee kuuk aamine kuuk Yu-
udinnaɗo gay, ni ictu niyine ho ni
siirco dak ko a ŋu teenno kum kaak
ŋu satgiytu ɗo buŋniydi, ŋu teenno
baar, ŋu teenno kum kaak patiis, ho
ŋu ɓaayenno muŋ̃jam. »
26 Pool ooyit kaaw ta aginiydi-ata.
Kar ka kawtinti, ŋa iyiig gee ku pooɗ-
ak iŋ ŋaara ho ŋu daktu siy ziŋkico
selleŋ̃ ar kaak gaanuun kaawtu. Min
ŋu gaastu siye ka ziŋkico, Pool uŋ̃jitu
ɗo ger ka Buŋdi a ŋaa inde yiriy ta
moo, siye ka ziŋkar yaa peye ho ŋuuco
gine satkine.

Ŋu obig Pool

27 Min mena kuuk peesira ku siye
ziŋkar-ak gaay gaase, Pool yeeptu ɗo
ger ka Buŋdi. Ɗo wer-ak, gin Yu-
udinna kuuk asa min kiɗ ka Aazi.
Wiktin taat ŋu taliig Pool ɗo ger ka
Buŋdi, ŋu isiniijig gee okiŋ̃co ho ŋu
obiiga.
28 Ŋu isiniijigu ho ŋu kooltu aman
: « Gee ku Israyeel, jorkonni ! Aŋ ko
gem kaak nigaag siŋte, iŋ gaanuunte,
ho iŋ ger ka Buŋte oki. Ŋa gaara kaaw
ɗo ay wero ɗo gee okiŋ̃co. Diŋ ŋa
uŋ̃jiig kuuɗe gee kuuk Yuudinnaɗo
oki atta ɗo ger ka Buŋdi. Ampa-aŋ,
maa ŋa nigig ko kalcak-kalcak wer
kaak *cawar-aŋka. »

‡ **21:11** 'karrabiŋ̃ce' : Iŋ nassariŋ̃ca, ŋu kolaag a 'santir' (ceinture).

29 (Ka seener, awalle, ŋu talig Pool
Zeruzaleem iŋ gem rakki kaak ŋu
kolaag Tropim. Ŋaar kaak asa min
Epeez ho ɗo taɲco-at a Pool iyiig atta
ɗo ger ka Buŋdi.)
30 Hiyya, geeger okiɲji barjiltu ho
ŋu asiy min ay wero. Min ŋu obiig
Pool, ŋu imiliig kara, kar ŋu ɗibiriig
botilay koɗok-koɗok.
31 Uudin taat ŋu rakiy deeɲji,
kabarre galiiji ɗo tatkaw ka askirin
ku Room a yaman Zeruzaleem
okintit barjile.
32 Koɗok di, ŋa soktu askirna iŋ
aginduwco, ŋu aaniyiig gee-aku iŋ
gaɗco. Min gee kuuk koocaag Pool
taliig tatkaw iŋ askirnay asaw-ak, ŋu
peytu.
33 Ɗo wer-ak, tatkaw-ak siɲjiiji
moota ɗo Pool, kar ŋa kaawiico ɗo
askirnay a ŋuu obiɲji ho ŋuu ɗuuniɲ
iŋ jinzirin seera. Hiyya, ŋa indiig gee-
ak aman : « Gem-aŋ, ŋaar waa ho ŋa
nig maa ? »
34 Gee kuuk ŋum eɗe-ak, ay gem di
koola ɗo kooliɲji nam tatkaw-ak sa
ibanno baat ta koriyco. Hiyya, min
pa-ak, ŋa kaawiico ɗo askirnay a ŋuu
iyiiɲ Pool ɗo ger ka tatik ka askirnar.
35 Min ŋu ottu ɗo wer-aka, Pool
naaltu asiɲji ka gusuurdi a ŋaa coke
kuwa, kar gee gay akilaaga nam
askirin asiig jaal kuwa.
36 Gee kuuk aaɗaaga-ak koola
aman : « Daaŋga ! Daaŋga ! »

Pool osa biy ɗo uŋco ka siŋtay Yuudinna

37 Wiktin taat ŋu rakiy ko uŋjiɲ
Pool ɗo ger ka tatik ka askirnar, Pool
indiig tatkaw ka askirnar-ak aman : «
Baaɲu, beror botol, naaɲ kaawe ɗak
sooɗa ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Ki
iban kaaw ta Grek walla ?
38 Ŋaar kiŋke-aŋ ɗoo ko gem kaak
min Meser coy kaawin uŋda-aka, ŋaar
kaak amil sawirnaw ɗo goosiner iŋ
gee alip pooɗ-aka ? »
39 Pool gay telkiiji aman : « Ha'a, ŋa
nunno. Nun Yuudiɲce. Ŋu weentu
Tars ɗo kiɗ ka Silisi. Geeger ŋaar-ak,
siŋji alaw. Baaɲu, beror botol, naaco
kaawe ɗo gee-aŋku. »
40 Ek di tatkaw-ak beriiji botol ta
kaawor. Hiyya, Pool uctu, ŋa peytu ɗo
uŋji ka ger-aka. Ŋa jaaltu pisiɲji a gee
yaa bugume. Okiɲco, ŋu bugumtu,
kar ŋa kaawiico iŋ kaaw ta Yuudin-
nar.

22

1 Pool teestu kaawe aman : « Gem
kol aginiyji, gem kol siŋtay, cokiyon
taat naako kaawe diŋka, naa imile
kaar. »
2 Min ŋu doriig Pool kaawa iŋ
kaawco-ak, ŋu bugumtu dil. Pool gay,
kaawiy ɗeetiy iŋ uŋji di. Ŋa ɗiytu
aman :
3 « Nun *Yuudiɲce, ŋu weentu Tars
ɗo kiɗ ka Silisi. Kar nun maaɗ
anne Zeruzaleem di. Gamaliyeel
gay garkiyintu maman naa ibine taɓ
*gaanuun ka aginiyte. Nu giniit riy ta
Buŋdi iŋ gelbin rakki ar kaak kuŋko
giniy riyoy yoo diŋka.
4 Gee kuuk aaɗaat botol ta *Rab-
bin Iisa, miday iŋ daaɗi, nu taaɓiygu,
nu ɗuuniig iŋ jinzirrina, nu uɲjiig
daŋaayne, ho nu deegu.
5 *Mee satkiner ka tatko iŋ agi-
nay kuuk ɲume iŋ ŋaara, ŋuur yaadu
raɓile saadinnar. Ŋuur di kuuk berdu
maktumne a naaco iye ɗo siŋta kuuk
Yuudinna kuuk goy ɗo geeger ka
Damaas. Ya nu ot annere, naa obiɲ
gee kuuk aamin iŋ Iisa Masi, naa iyiɲ
Zeruzaleem, ŋuu taaɓiyiɲco. »

Pool kaawa maman Iisa Masi koli-iga

(Akt 9.1-19, 26.12-18)

6 Pool gaayiitit ɗo kaawoy aman :
« Wiktin taat nu amiltu Damaas iŋ
yiriyo, nu gaayiy ko ote, tala kar maan
iriɲtu cippit min kuwa ka samaaner
paayiidu.
7 Min ŋaar-ak, nu galtu bup. Dora
kar gaay ar ta gemor kolaan aman :
" Sawuul, Sawuul, maa di ki taaɓiyin
ampa ? "
8 Nun gay aman : " Rabbine, kiŋ
waa ? " Kar gaay-at gay telkiidu
aman : " Ŋa nun Iisa Masi kaak min
Nazareet kat ki taaɓiyiy-aŋka. "

9 Gee kuuk aaɗaan-ak oki, talit
portikaw-at samaane. Kar gay, ŋu bal
dorin gaay taat kaawaadu-ata.
10 Hiyya, nu teestu pey inde aman
: " *Rabbine, di naa gine maman ? "
Rabbin gay telkiidu aman : " Ucu, ɓaa
ɗo geeger ka Damaas. Kar anner-ak,
kii gase waan yaaŋ gariŋ ay maan
kaak Buŋ rakiy kii gine. "
11 Kar portikaw-at gay noolintu.
Nu tallo tak-tak. Min pa-ak, eendu
obiig pisindu, ŋu ɗaaŋintu nam yoo
Damaas.
12 « Ɗo wer-ak, gin gem rakki ŋu
kolaag Ananiyaas. Ŋa gem sellẽ ho
ŋa obig bombo gaanuun ka aginiyte.
Yuudinna okiŋco kuuk ɗo geeger-ak
ozilaaga.
13 Ŋa asintu gasa, kar ŋa kolintu
aman : " Sawuul, gem kol siŋji, pilig
odinaŋ. " Min kaawoy-at di, odinar
piltu. Nu taliig karaŋ ŋa pey uŋtu.
14 Kar ŋa kaawiidu pey aman : "
Buŋ ka aginiyte doɓiŋciŋ min awalle
a kii ibinin taat ŋa rakiyo. Ŋa
doɓiŋciŋ a kii taliŋ ŋaar kaak sellẽ
ho ki cokiye gaayay.
15 Ŋa doɓiŋciŋ a kii gine saadiney
ka Iisa ɗo gamin okiŋco kuuk ki taltu
ho ki dortu, kiico kaawiŋ ɗo geemir.
16 Kar diŋ gay, ki era pey maa
? Ucu, diyiit amaanẽ iŋ siŋ ku
Iisa Masi, ŋuuŋ *batiziye ho ŋaaŋ
saamiyiŋ zunuubinnaŋ. " »

Pool osa maman ŋu ŋaamiig ɗo gee ku Yuudinnaɗo

17-18 Pool kaawtu pey aman : « Min
nu yeeptu Zeruzaleem, yiriy rakki, nu
uŋjitu ɗo ger ka Buŋdi, nu salkiytu.
Kar Rabbin Iisa Masi bayniidu ho ŋa
kaawiidu aman : " Ucu, amal koɗok-
koɗok min Zeruzaleem, asaan geenti
rakaatɗo kaaw taat ki kaawiy ɗo bi
kanto. "
19 Nun gay telkiiji aman : " Di
Rabbine, maaniico iban tam kadar
awalle, wiktin taat nu jaawiy ɗo
geray ku salaaner, nu koocgig gee
kuuk aamin iŋ kiŋke, nu obgiigu, ho
nu uŋjigiig daŋaayne.
20 Esa ɗo wiktin taat ŋu deeyig
saadineẽ Etiyeen-ak, nun oki goya.
Iŋ gee kuuk deega-ak, nin kaawni
sawa, ho nun ko kaak gooyaat kesu-
unco. "
21 Kar Rabbin gay ɗeeliidu pey
aman : " Ɓaa paa di, nu ŋaamaaciŋ
serek, wer ka gee kuuk Yuudinnaɗo.
" »

Pool iŋ tatkaw ka askirin ku Room

22 Gee-ak cokiyiig Pool nam wiktin
taat ŋa ɗiytu a Buŋ ŋaamig ɗo gee
kuuk Yuudinnaɗo. Ɗo wer-ak, ŋu
teestu koole aman : « Daaŋ gem-aŋ
kara ! Dakoŋ rasiŋjiɗo ŋaa goye ɗo
kiɗ-aŋka ! »
23 Min pa-ak, kooliŋco jaala jaalen
di, ŋu soriit kesuunco ho ŋu ergiita, ŋu
sokiy pey kiɗa ho ŋu dawiy kuwa.*
24 Hiyya, tatkaw ka askirin ku
Room-ak ɗiyiico ɗo askirnar aman : «
Oboŋ gem-aŋka, uŋjoŋ atta ho koocoŋ
iŋ korɗiŋgo. Paa kat, ŋaa kaawe seene
ho naa ibine baat ta koriyco. »
25 Ek di ŋu teestu ɗuuniŋji a ŋuu
koociŋji. Ɗo wer-ak, Pool ɗiyiiji ɗo
tatkuwco aman : « Yaman, kawiyoŋ,
ya ŋu bal ɗukume misa seriine, ku gin
botol taat kuu kooce Roomiŋce walla
? »
26 Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa
daktu ceer ɗeŋgey ta tatkaw-aka. Ŋa
ɗiyiiji aman : « Yaman, gem-aŋ, ŋaar
Roomiŋce. Ansi-aŋ, gii giniŋ maman
? »
27 Hiyya, tatkaw-ak asiig gas Pool,
kar ŋa indiig aman : « Kaawor ja taɓ,
kiŋke Roomiŋce walla ? » Pool gay
telkiiji aman : « Hii, nun Roomiŋce.
»
28 Kar tatkaw-ak kaawiiji pey aman
: « Ki taliin nu ginit Roomiŋce-aŋ, esa
nu kappiy gurus dakin ja. » Pool
gay telkiiji aman : « Nun gay, min ŋu
weentu, nu Roomiŋce. »
29 Koɗok di, gee kuuk raka zer
koociŋji-ak rasiiga. Meeŋji tatkaw ka
askirnar din sa, kolaw obga, asaan ŋa
ɗooɗig Roomiŋce iŋ jinzirre.

* **22:23** 'ŋu soriit kesuunco ho ŋu ergiita, ŋu sokiy kiɗa ho ŋu dawiy kuwa' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, sore ka kesuuner iŋ dawe ka kiɗar gaara kadar ŋu dapiŋ aale.

Pool ɗo uŋco ka agindaw ku gay seriiner

30 Tatkaw ka askirnar-at raka ibine
baat ta kaaw taat Yuudinna diyiiji
ɗo Pool. Ampa ko, ka kawtinti, ŋa
koliig agindaw ku gay satkiner iŋ ku
seriiner okiɲco. Kar ŋa kiliig jinzirin
ku Pool ho ŋa iyiig ɗo uŋco.

23

1 Min ŋu iyiig Pool ɗo uŋco, ŋa taliig
gay seriiner-ak yalaaŋ, kar ŋa kaawtu
aman : « Gem kol siŋtay, riy taat nu
gintu ɗo uŋji ka Buŋdi yoo diŋka, taar
samaane. Ɗo bi ŋaar-ak ko, gelbiner
weytu. »
2 Kar gay, *mee satkiner ka tatko
kaak ŋu kolaag Ananiyaas ɗiyiico ɗo
gee kuuk goy moota iŋ Pool-ak aman
: « Baasoɲjiig biy-aka ! »
3 Min pa-ak, Pool kaawiiji aman :
« Buŋ meeɲji di yaaɲ baase. Kiŋ
kaak ar durɗurre kaak ŋu ooyji maan
portik min kara. Kiŋ goy annen
ɗoo di, kiidu ɗukume seriine ar kaak
*gaanuun kaawiyo, kar kiŋ gay, maa
di ki aaliig gaanuun, ki kaawiy a ŋuun
baasindu-aka. »
4 Ŋuur kuuk goy moota iŋ Pool-ak
kaawiiji aman : « Kiŋke-aŋ di gedirgiy
wariɲ mee satkiner ka tatko ka Buŋdi
! »
5 Pool gay telkiico aman : « Gem
kol siŋtay, saamiyondu, nu ibanno
kadar ŋa ŋaar ko mee satkiner kaak
tatiko. Yampa, Kitamne kaawa aman
: " Dakoŋ wariɲɗo tatkaw ka darriko.
"* »
6 Pool iban kadar gay ɗukume
seriiner-aŋ, daariɲco *Sadusiyenna
ho daariɲco gay *Pariziyenna. Ɗo
saan taar-at ko, ŋa jaaltu gaayay
ɗo uŋco aman : « Gem kol siŋtay,
nun Pariziyeɲce ho aginiydu sa
Pariziyenna. Ya yiriyta ku tala ŋu
ɗukumaadu seriine, ŋu ginaat asaan
nu diy gelbiner kadar Buŋ asa nooyiɲ
gee ku mate. »
7 Min ŋu doriit kaaw-at, Pariziyenna
iŋ Sadusiyenna teestu meele. Hiyya,
gee kuuk ɲum-ak astu eer werinco
seera.
8 Ya ta Sadusiyennar, ŋuur ɗiya a
gee kuuk mate, ŋuur nooyɗo. Ho
ŋu ɗiya pey kadar *ɗubal ku Buŋdi
ginno, iŋ ruwwinnay oki. Kar ta
Pariziyennar gay, a gamin ŋuur-ak
goya.
9 Ŋu meeliy kee nam hawinco jaal
kuwa. Hiyya, Pariziyenna daariɲ
kuuk ɓilda gee iŋ gaanuun, uctu
kaawe raɗa aman : « Taloŋ, gem-
aŋ ni balji gase oorne. Kin taa gine
ruwwine, wala ɗubil ka Buŋdi kat
kaawji sa, gi ibanno. »
10 Meelco raka bire maan kaak pey,
nam tatkaw ka askirnar-ak din sa
kolaw obga a pa ŋuu eeriɲ ziy ka
Pool yarak-yarak. Ɗo saan taar-at ko,
ŋa kaawiico ɗo askirnay aman : «
Paayoŋ ! Imiloŋ min ɗatik ta geemir.
Azboŋ min ɗo pisiɲco ho iyoŋ atta. »
Hiyya, ŋu iyiiga.
11 Iŋ aando-at di, Rabbin bayniiji ɗo
Pool ho ŋa kaawiiji aman : « Zeeɗu,
ki kaaw samaane anne Zeruzaleem
ɗo bi kanto. Nu raka ki ɗeelin pey
kaawoɲ-an ɗo geeger ka Room. »

Dee ka kaawor ɗo bi ka Pool

12 Ka kawtinti iŋ kawtira, Yu-
udinna daariɲ ɲumtu iŋ cigile ho ŋu
togiltu iŋ Buŋ aman : « Wala ni tiyaw,
wala ni siyaw, illa ya Pool ŋu deeyig
ja. »
13 Gee kuuk togil-ak pak orok pooɗ.
14 *Yuudinna-ak ɓaawtu gasiɲ
agindaw ku gay satkiner ho iŋ aginay
ku darrer ho ŋu kaawiico aman : «
Nin-aŋ sa togil iŋ Buŋ. Illa ya Pool
mat ja, kat ni tee ho ni see.
15 Ansi-ak, ni indaako iŋ gay seri-
iner okiɲco aman : " Indoŋ diŋ di
tatkaw ka askirnar, ŋaako ɲaamiɲ
pey Pool. Kuuji kaawe kadar ku raka
goyin pey kaawoy. " Nin gay siy ko
ziŋkini ya ŋu asa ɗo botildi di, kar nii
deeɲji. »
16 Kar roŋ ka booy ta Pool gay dorit
kaaw-ata. Koɗok di, ŋa birtu ɗo ger
ka tatik ka askirnar, ŋa uɲjitu, ho ŋa
miniig Pool.
17 Ɗo wer-ak, Pool koltu rakki min
agindaw ku askirnar. Kar ŋa kaawiiji

* **23:5** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 22.27.

aman : « Iyiig ɗubil-aŋ ɗo tatkuwiŋ. Ŋa gin kaaw ooma ŋaaji kaawe. »
18 Askiriŋce-ak toliytu iŋ ɗubil-aka,
ŋa iyiig ɗo tatkuwiy. Kar ŋa ɗiyiiji
aman : « Pool kaak goy ɗo daŋaayner-
aŋ kolintu kar ŋa ɗiydu a naaŋ iyiŋji
ɗubil-aŋka, ŋa gin kaaw ooma ŋaaŋ
kaawinti. »
19 Tatkaw-ak obiig pisiŋji ho ŋa im-
iliig ɗubil-ak kara. Kar ŋa indiig
aman : « Ki gin maa kaawra kiidu
kaawe ? »
20 Ŋaar gay osiiji aman : « Yaman,
Yuudinna dee kur kaawco a ŋuuŋ
inde a kii iyiiŋ Pool kawta ɗo uŋco ka
gay seriiner. Ŋuuŋ kaawe a ŋu raka
goyin pey kaawoy.
21 Kar kiŋke gay, dak amniyiŋcoɗo
! Gee pak orok pooɗ isji guɓa nam
ŋu togil iŋ Buŋ a ŋu tiyaaɗo ho ŋu
siyaaɗo, illa ya ŋu deeyig ja Pool. Gee-
aŋkur siy ko ziŋkico. Illa ŋu era ko
taŋjin di ya kii ooye. »
22 Min tatkaw doriit kaaw-at, ŋa
ɗiyiiji ɗo ɗubil-ak aman : « Yaman,
dak imilinno kaaw-an tak-tak kara. »
Kar ŋa rasiig, ŋa ɗeettu.

Ŋu jaŋkig Pool Sezare

23 Tatkaw-ak koltu gee seer min
agindaw ku askirnay ho ŋa kaawiico
aman : « Ŋumoŋ askirin miy pooɗ
maaya, iŋ orok peesira dalŋay. Min
ŋuur kuuk maay-ak, miy seer iŋ gar-
tico. Siyoŋ ziŋkiko, iŋ pat parrika ta
aandor ku ɓaa Sezare.†
24 Imiloŋji oki pisay kuu iyiŋji Pool
iŋ aapiye ɗo wer ka guberneer Peliks.
»
25 Tatkaw-ak siirtu oki maktumne
ɗo guberneer, ŋa kaawiiji aman :
26 « Gem kol guberneer Peliks, nun
Kilodiyuus Lisiyaas ooyjiŋ dakina iŋ
karaamine.
27 Yuudinna obig gem kaak ni
ŋaamiijiŋ-aŋka. Ŋu raka deeŋji. Wik-
tin taat nu dortu kadar ŋa Roominᵹe,
nu astu mogiŋji‡ iŋ askirnar, nu jiliig
min ɗo pisiŋco.
28 Nu raka ibine maman Yuudinna
diyiiji kaawo. Paa ko, nu iyiig ɗo uŋco
ka agindaw ku seriiner-aku.
29 Min nu dorit kaaw ta agindaw-ak
di, nu ibintu kadar ŋu diyiiji kaawo
ɗo bi ka gaanuunco di. Kar gay,
ɗo gaanuun ka Room, ŋa bal nige
maan kaak yaa iye muutuy, yoo ɗo
daŋaayner oki ŋu obaagɗo.
30 Kar min waan astu minintu
kadar Yuudinna sooriya ɗo gem-aŋ
a ŋuu deeŋji, koɗok di nu ictu niyine
a naaŋ ŋaaminji. Kar nu kaawiico
ɗo ŋuur kuuk diyji kaaw-ak a ŋu ɓaa
sakkiyiŋ ɗo weriŋ. »
31 Askirna-ak giniit ar taat ŋa
kaawiico. Ŋu iyiig Pool iŋ aando-at
di nam ɗo geeger ka Antipatriis.
32 Kar ka kawtinti, askirna ku
maay-ak yeeptu ɗo werco Zeruza-
leem. Ŋuur dalŋay iŋ Pool gay, birtu
iŋ uŋco yoo Sezare.
33 Min ŋu ottu Sezare, askirna-ak
beriit maktumne-at ɗo guberneer Pe-
liks ho ŋu gaariijig Pool.
34 Guberneer-ak garkiyiit maktumne-
ata, kar ŋa indiig Pool aman : « Ki asa
min darre ta moo ? » Ŋaar gay telkiiji
aman : « Nu asa min darre ta Silisi. »
35 Min ŋa dortu pa-ak, ŋa telkiiji
aman : « Di yaa pa-ak, gee kuuk diyji
kaaw-ak, ya ŋu as di, kar gii talin
kaawoŋ. » Hiyya, ŋa bertu izinne ɗo
askirnay, ŋuu iyiŋ Pool ɗo ger kaak ŋu
pintu ɗo sultan *Herood.

24

Pool ɗo uŋji ka guberneer Peliks

1 Min Pool ottu Sezare, mena beey
bir ko, kar *Yuudinna daariŋ astu
min Zeruzaleem : ŋuur Ananiyaas,
*mee satkiner ka tatko, iŋ gem rakki
gay malol siŋji Tertuluus, ho iŋ agin-
daw daariŋ ku pey. Ŋu astu ɗo uŋji ka
guberneer Peliks ho ŋu sakkiyig Pool.
2 Guberneer-ak ŋaamtu gee a
ŋu ɓaa iyiŋ Pool. Min ŋu iyiiga,
Tertuluus-aŋ ictu kaawo aman : «
Gem kol Guberneer, iŋ barkin taŋjiŋ
kat ni gasit aapiy ɗo darre-anta. Iŋ

† **23:23** 'Sezare' : Ŋa geeger tatiko. Ŋa wer kaak askirna dakina ku Room goyiy ɗo kiɗ ka Zuuda.
‡ **23:27** 'mogiŋji' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwiŋji'.

ibine ka riyoŋ, ki siyig goyinni ho ki gaayinti.
3 Ni delaajiŋ barkine ɗo gamin okiŋco kuuk ni gastu min lociŋ ay wiktine ho ɗo wer okiŋji.
4 Kar gay, nu taŋkilaacinno dakina. Ŋaar-ak baaŋu, berni botol taat kiini cokiye sooɗ di.
5 Yampa, ki talaw, gem-aŋ ŋaar gemno. Ŋa barjilig Yuudinna okiŋco kuuk goy ɗo duniiner ho ŋa tatkuwco ka gee kuuk ŋu kolaag Nazariyenna.
6 Ŋa rak nigiŋ *ger ka Buŋdi oki. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ni obiiga. [Ni rakaaji ɗukume seriine ar kaak *gaanuunni ka Yuudinnar kaawtu.
7 Kar tatkaw Lisiyaas gay, asinti gal atta. Ŋa imiliig Pool min ɗo pisinni iŋ raɗa.
8 Kar ŋa kaawinti a ni ɓaa sakkiyiŋ ɗo uŋjiŋ.]* Diŋ kiŋ meeŋjiŋ guberneer indig gem-aŋka, kii gasin baati ta sakuunni taat ni sakkiyiiga. An di kaawor. »
9 Yuudinna okiŋco kuuk goy ɗo wer-ak ooyit kaaw-ata ho ŋu kaawtu a ta ɗo botilti di.

Pool osa biy

10 Min ŋaar-ak, guberneer jaaliiji pise ɗo Pool a ŋaa kaawe. Ek di ŋa kaawtu aman : « Gem kol guberneerji Peliks, nu iban, ŋa kiŋke-aŋ ko mee seriiner ka darrer iŋ elgina. Paa ko, iŋ amaanner ta rakki, nu astu ose bir ɗo uŋjiŋ, naa imile kaar.
11 Pakaaɗo mena orok iŋ seer di, nu astu Zeruzaleem a naa abdiye Buŋ ɗo geriy. Kiŋ meeŋji ɓaa baray baati.
12 Min nu ottu ɗo wer-aka, ya nu goy ɗo *Ger ka Buŋdi, ya nu goy ɗo ger ka salaaner, wala ɗo wer ka pey, nu meello iŋ gee ho nu barjilgigɗo.
13 Gee-ak, ŋu gediraaɗo gaare seen ta kaawco, asaan kaaw-at ginno baati.
14 Kar nun gay raka naaŋ kaawin kaaw-an waraŋ ɗo uŋjiŋ. Ka seener, nu aaɗaat Botol ta Iisa Masi taat ŋu kaawiy a ta samaanno. Kar gay, nun abdiya Buŋ ka aginiyte, nu aamina ɗo makaatamna ku Muusa ho iŋ ku nabiinnar oki.
15 Nu diy gelbiner iŋ Buŋ a ŋaa nooye gee kuuk goy iŋ botol iŋ kuuk goyɗo iŋ botol ar ŋuur maaniico oki diytu gelbinco pa.
16 Ɗo saan taar-at ko, nu zeeɗiy goye iŋ gelbin kaak samaane ɗo uŋji ka Buŋdi ho ɗo uŋco ka geemir.
17 « Nu gin elgin dakina kara, kar nu yeeptu kat Zeruzaleem. Nu as iye gaayo ɗo geendu ho naa gine *satkin ɗo Buŋdi.
18 Wiktin taat ŋu gasin ɗo ger ka Buŋdi, nu siy ko ziŋkar ar kaak *gaanuunte kaawtu. Ɗo wiktin taar-at, gee dakina ginno iŋ nunu ho wer sa bal barjile.
19 Ya seen goya, zer Yuudinna kuuk min kiɗ ka Aazi kat gasintu. Ya ŋu gin kaaw iŋ nunu, zer ŋuur kat yaa ase ose biŋkico ɗo uŋjiŋ.
20 Wal gee kuuk ki taliy-aŋ, ŋuur ko kuuk hadire ɗo wiktin taat ŋu sakkiyin ɗo uŋco ka agindaw ku seriiner, ŋuudu gariŋ maan kaak nu nigtu.
21 Ya ɗo tanto-at, nu iban maan rakki di. Wiktin taat nu uctu ɗatikco, nu kaaw iŋ gaay toŋgo aman : " Nun aamina kadar Buŋ asa nooyiŋ gee ku mate. " Wal ɗo kaaw taar-an diŋ ga, ŋu sakkiyintu anne ? »
22 Ŋaar Peliks, ŋu kaawiiji min awalle ɗo bi ka Botol ta Iisa Masi. Ek di ŋa ɗiyiico ɗo gee kuuk sakkiyiig Pool-ak aman : « Ya yiriy taat tatkaw Lisiyaas as annen di, naa talin kaawko. »
23 Kar ŋa beriiji izinne ɗo tatkaw ka askirnar a Pool yaa goye ɗo daŋaayner di. Kar ŋu rasiig us yaaji gaɗe ɗak sooɗa ho ŋu ɗiyiico ɗo geeŋji a ŋuu tale kaaci.

Pool goy elgin seer ɗo daŋaayner

24 Gintu menaw, yiriy rakki, Peliks iŋ daaciy Dursiil, ŋu astu taliŋ Pool. Daaciy ta Peliks, taar *Yuudiŋca. Peliks ŋaamtu waan yaa iyiiŋ Pool ŋuu

* **24:8** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

cokiyiŋji, ŋaa kaawe ɗo bi ka imaan taat ɗo Iisa Masi.
25 Min ŋu iyiiga, ŋa ictu kaawo. Ŋa kaawiy ɗo bi ka goye kaak selleŋ, ɗo obe ka ziŋkar ho ɗo seriin ta Buŋdi taat yaa ase. Min Peliks doriit kaawat di, kolaw obiiga. Kar ŋa ɗiyiiji ɗo Pool aman : « Diŋka-aŋ ɗeettu, ho ya yiriy taat nu gas pisindu di, kar naaŋ kole pey. »
26 Ɗo gelbiney gay, ŋa diy kaay oki a Pool yaaji iye gurus. Ɗo saan taarat ko, iŋ menaw ŋa kolgig a ŋuu jammiye.
27 Elgin kuuk seer birtu, Peliks paaytu ho Porsiyuus Pestuus gay makiiga. Kar Peliks bal imiliŋ Pool min ɗo daŋaayner asaan ŋa raka a Yuudinna yaaco aawe gala.†

25

Ŋu iyig Pool ɗo uŋji ka Pestuus

1 Min Pestuus ottu Sezare, ŋa gin mena subba di, kar ŋa uctu ho ŋa ɗeettu Zeruzaleem.
2 Ɗo wer-ak, min gee ku *Yuudinna, agindaw ku gay satkiner, iŋ aginay daariŋ ku pey astu ɗo uŋji ka Pestuus a ŋuu sakkiyiŋ Pool. Ŋu wakiliiji
3 inde aman : « Baaŋu, ni raka a kii jaŋkiŋ Pool anne Zeruzaleem. » Sando, Ɣuudinna gay dee kaawco a ŋuu deeŋji ɗo botildi.
4 Kar Pestuus gay telkiico aman : « Pool, ŋaar goy daŋaayne ta Sezare ho nun meendu sa gaay ko ɓaawe.
5 Rasoŋ aginduwko yaan ŋaamin Sezare, ho ya gem-aŋ kat nige sa, kar ŋu sakkiyoŋga. »
6 Ɗo wer-ak, Pestuus gintu mena orok kan porpoɗi, kar ŋa yeeptu Sezare. Min ŋa ottu Sezare, ka kawtinti, ŋa ɗeettu ɗo wer ka seriiner ho ŋa bertu izinne a ŋuu iyiŋ Pool ?
7 Min ŋu iyiiga, Yuudinna kuuk min Zeruzaleem leyig ɗatikco ho ŋu diyiiji kaawin dakina kuuk ooma. Kar gay, ŋu bal gedire gaare baat ta sakuunco.
8 Hiyya, Pool imiltu kaay aman : « Nun bal nige tak-tak : wala iŋ *gaanuun ka Yuudinnar, wala iŋ *ger ka Buŋdi, wala iŋ sultan kaak tatik ka Room. »
9 Pestuus raka a Yuudinna yaaco aawe gala. Ek di ŋa indiig Pool aman : « Ki raka ɓaawe Zeruzaleem kat nu ɓaaŋ ɗukumin seriineŋ annere wal maman ? »
10 Pool gay telkiiji aman : « Ha'a, nun goy ko ɗo uŋco ka gay seriiner ku sultan kaak tatiko. Annen di ŋuudu talin kaawor. Nun sa balco nige yoo maan rakki ɗo Yuudinnar. Ŋaar kiŋ meeŋji oki iban tam.
11 Ka seener, ya nu gin oorne ho nigindu kaak nu nigtu kat nec iye muutur, ŋaar-ak daan kara. Kar gay, ya kaawin kuuk ŋu diyiidu-aŋ kat iŋ botilcoɗo, waan ginno botol taat ŋaan iyin ɗo uŋco. Di yaa pa-ak, naa koliŋ sultan kaak tatik ka Room. Nu raka anner kat ŋaadu talin kaawor. »
12 Hiyya, Pestuus deetu kaawco iŋ gay taayiŋji, kar ŋa kaawiiji ɗo Pool aman : « Min kiŋ meeŋjiŋ kat koliig ko sultan-aka, meeŋjiŋ ɓaa wer ka sultan. »

Pool ɗo uŋji ka Agripa

13 Gintu menaw, sultan *Agripa iŋ booy Bereniis astu Sezare a ŋu ɓaaji ooye ɗo Pestuus.
14 Ar taat ŋu astu gine menaw, Pestuus gaariijit baat ta kaaw ta Pool aman : « Peliks ras kar gem rakki ɗo daŋaayner anne.
15 Wiktin taat nu goyiy Zeruzaleem, *aginay ku Yuudinna daariŋ astu talindu, minninco, daariŋ agindaw ku gay satkiner. Ŋu astu sakkiyiŋ gem-aka ho ŋu indintu a taaji peye ɗo kaay.
16 Kar nun gay telkiico a nin gee ku Room, ya waan sakkiyig gemo, ni ŋumaag ja gem-ak iŋ gee kuuk ŋu giniy kaawna kat ŋaa imile kaay uŋco. Ya ŋa bal imile kaay gay, ni rasaakoŋgaɗo kat bat.

† **24:27** 'Peliks bal imiliŋ Pool min ɗo daŋaayner' : Gaanuun ka Roominar kaaw kadar ya gem ŋu obig daŋaayne elgin seer ho ŋa ginno oorne, zer ŋuu pikiŋji.

17 Hiyya, agindaw ku Yuudinnar-
ak astu anne iŋ nunu. Kar ka kawt-
inti, nu bal taaye, nu ɓaawtu ɗo wer
ka seriiner ho nu goytu ɗo werir, kar
nu ŋ̃aamtu a ŋuu iyiiŋ̃ Pool ɗo uŋdu.
18 Min Yuudinna kuuk diyiiji kaaw-
ak astu, nun gay pakirtu a wal ŋu diyji
kaaw ooma. Sando ta paaɗo.
19 Ŋu meeltu iŋ Pool ɗo bi ka abaad-
inco taŋ̃co ho ɗo maan gemir pa ŋu
kolaag Iisa. Ŋaar mat ko, kar Pool gay
a ŋa nooye.
20 Nun gay, kaaw ar taar-an patiy
kaar, nu gediraaɗo naa deen anne.
Ɗo saan taar-at ko, nu indiig Pool ya
ŋaa gedire ɓaa Zeruzaleem kat ŋuu
gaasin kaawoy.
21 Kar Pool gay pooce. Kar ŋa inditu
a ŋa ɓaa ɗo uŋji ka sultan ka Room.
Anner kat ŋuuji ɗukumin seriiney.
Paa ko, nu ɗiyiico ɗo askirnar, ŋuu
gooyiŋ̃ji ɗo daŋaayner nam wiktin yaa
nece taat naa iyiiŋ̃ji ɗo uŋji ka sultan
kaak tatik ka Room. »
22 Hiyya, Agripa kaawiiji ɗo gu-
berneer Pestuus aman : « Nun
meendu oki raka cokiyiŋ̃ gem-aŋka. »
Pestuus gay telkiiji aman : « Kawtan
di ki doriŋ̃ji-aka. »
23 Ka kawtinti, sultan Agripa iŋ
Bereniis* istu gaminco ku sultinniidi
ho ŋu ɓaawtu ɗo ger ka tatik kaak
gee ŋ̃umgiyo. Wiktin ta ŋu uŋ̃jitu
ɗo wer-aka, agindaw ku askirnar, iŋ
ajaawanna ku geegirdi aaɗiigu. Min
gee-ak okiŋ̃co ŋ̃ume, Pestuus ŋ̃aamtu
gee a ŋuuco iyiŋ̃ji Pool.
24 Min ŋu iyiiga, guberneer Pestuus
ictu kaawo aman : « Gem kol sultinji
ho iŋ kuŋko okiŋko kuuk as anne-
aŋku, ku talaag gem-aŋka : Yuudinna
okiŋ̃co asdu kaaw biy. Ŋu kaawdu ja
Zeruzaleem, kar ŋu asiidu pey anne.
Kar kaawco gay, a illa ŋuu deeŋ̃ji.
25 Yampa, nun gay, dakji gasɗo
oorne taat nec iye muutuy. Min ŋaar
kat rak ɓaawe ɗo wer ka sultan kaak
tatik ka Room-ak, nu bertu botol ta
ŋuu iyiŋ̃ji.
26 Kar gay, nu taliy paa, nu ginno
kaaw taat taɓ naaji siire ɗo sultan ɗo
bi ŋaar-aka. Ek di nu iyiig uŋciŋ kiŋ
meeŋ̃ji sultan Agripa iŋ gee okiŋ̃co
kuuk ŋ̃um-aŋku. Ya ku deejit kaawoy
di, wal̃ naa gase kat maan kaak naa
siire.
27 Asaan ya lotu-ak, ya nu bal gase
baat ta kaawor, nu gediraaɗo naa
ŋ̃aamiŋ̃ Room. »

26

Pool osa biy ɗo uŋji ka sultan Agripa

1 Ɗo wer-ak, sultan *Agripa ɗiyiiji
ɗo Pool aman : « Nu berji kaawo, imal
kaaŋ̃. » Hiyya, Pool jaaltu pisiŋ̃ji ho
ŋa teestu ose biy aman :
2 « Gem kol sultinji, yiriyta-aŋ galdu.
Nu iciy kaaw ɗo uŋji ɗo kaawin
okiŋ̃co kuuk Yuudinna diyiidu.
3 Ỹiriyta galdu pey asaan nu iban
kadar kiŋ meeŋ̃ji ibingig samaane
aadanna okiŋ̃co ku *Yuudinnar yoo
kaawinco ku meelol. Ɗo bi ŋaar-ak
gay, ic subiraw ho cokiynu.
4 « Yuudinna okiŋ̃co ibingig
goyindu min nu ɗubile. Ŋu ibingin
min nu uciy iŋ geendu ho wiktin taat
nu goyiy Zeruzaleem.
5 Nu aaɗig goye ka Pariziyennar.
Goye ŋaar-aŋ raɗa, pakgig goye okiŋ̃ji
ka abaadinte. Ya ŋu rakaw, gee-aŋ
nec kaawe bir asaan ŋu ibingin min
daayum.
6 Kar diŋ gay, ya ŋu talaat kaawor,
ŋu talaat asaan nu diy gelbiner ɗo
kaaw taat Buŋ kaawiico ɗo aginiyte a
ŋaa gine.
7 Kaaw-at, Yuudinna okiŋ̃co era a
taa ase ɗo werti. Tamba taat orok
iŋ seer ta gee ku Israyeel gina riy
ta Buŋdi yiriyo aando ɗo bi ŋaar-aka.
Gem kol sultinji, ki talaw, ya ŋu
sakkiyaanu, ŋu sakkiyaan ɗo bi ka
kaaw-an di.
8 Kuŋ Yuudinna, maa di ku kaawiy
a Buŋ gediraaɗo nooyiŋ̃ gee ku mate
?
9 « Ya ɗo tanto gay, awal nu bariy ay
botol taat nu poociŋ̃ Iisa ka Nazareet.
10 Riy taar-at ko, nu teestu gine
Zeruzaleem. Nu gas izinne min

* **25:23** 'Bereniis' : Taar booy ta sultan Agripa.

ɗo agindaw ku gay satkiner ho nu meendu oki obtu gee ku Buŋdi dakina ɗo daŋaayner. Kar wiktin taat ŋu rakiy deeɲco sa, nu ooye.
11 Nu ɓaay ɗo ay ger ka salaaner, nu taaɓiyiigu a ŋuu rasin imaanco. Iŋ dapiɲkor taat aale loco, nu taaɓiyiigu oki yoo ɗo darrinay kuuk pey.

Pool kaawa maman Buŋ koliiga (Akt 9.1-19,22.6-16)

12 « Ɗo bi ŋaar-ak ko, yiriy rakki agindaw ku gay satkiner beriidu izinne a naa ɓaawe Damaas.
13 Gem kol sultinji, iŋ yiriyo, wiktin taat nu ɓaayiy ɗo botildi, tala kar maan iriɲtu cippit pak cir ku pati paayinti kaani min kuwa ka samaaner, iŋ eendu kuuk ni ɓaay marti.
14 Ɗo wer-ak, okintini, ni sollitu keɗer. Dora kar gaay ar ta gemor kolaanu iŋ kaaw ta *Yuudinnar aman : " Sawuul, Sawuul, maa di ki taaɓiyin ampa ? Kiŋ kaaɲ bombo ar berki kaak ŋu koocaaga, kar kaaɲ ka bombiŋkaw-aŋ maalan di. "
15 Nun gay aman : " *Rabbine, kiŋ waa ? " Kar Rabbin gay telkiidu aman : " Ŋa nun Iisa kat ki taaɓiyiyaŋka !
16 Di ŋaar-ak, uc kay asiɲjiŋ. Nu bayniijiŋ-aŋ a kii gine gay riyor kanto. Kii gine saadiner ho kiico kaawe ɗo geemir a nu bayinjiŋ yiriyta. Kar naaɲ bayne pey ho naaɲ gaare gamin ku pey kiico kaawe.
17 Naaɲ ŋaame ɗo gee kuuk Yudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo ho ɗo werin-ak okiɲco, naaɲ gooye.
18 Nu ŋaamaaciŋ loco a ki ɓaa piliɲ odinco. Kii imiliɲ min ɗo gondikor, kii iyiɲ ɗo portikaw. Kii imiliɲ min ɗo pise ka *Seetanner, kii iyiɲ ɗo Buŋdi. Ya ŋu diyiit imaanco lotu, ŋuu gase saamiye ka zunuubinnico ho ŋuu gase pey haginco iŋ ŋuur kuuk Buŋ doɓtu. " »

Pool osa ɗo riy taat ŋa gintu

19 Kar Pool ɗiytu pey aman : « Gem kol Sultinji *Agripa, nu bal poociɲ maan kaak bayindu min ka samaaner-aka.
20 Kar gay, nu kaawco ja ɗo gee ku Damaas iŋ gee ku Zeruzaleem, kar nu ɗeettu ɗo geegirnay okiɲco ku Zuude, ho ba aar gay, ɗo darriɲay kuuk geeɲco ibanno Buŋ. Nu kaawiico a ŋuu ibiniɲ niginco, ŋuu ase ɗo Buŋdi ho ŋuu gine gamin kuuk gaara a ka seener ŋu ic goye ka pey.
21 Ɗo saan taar-at ko, Yuudinna obintu min ɗo *ger ka Buŋdi a ŋuun deendu.
22 Kar gay, yoo yiriyta, Buŋ gooyintu. Nu goyiy saadiney, nu kaawiy seen ta Buŋdi ɗo uŋco ka gee okiɲco, gee kuuk aginda iŋ kuuk ŋaaɗa oki. Nu kaawiico ɗo gamin kuuk Muusa iŋ nabiinna kaawtu min daayum a ŋuu ase. Nu balco gaaye yoo maanna.
23 Kaawinco-ak ɗiya aman : " Masi kaak Buŋ doɓtu asa taaɓiye, ŋaa mate ho ŋa asa nooye awalle min ɗo gee kuuk mate. Ŋaa gaare ɗo gee ku Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo portikaw taat yaa iyiɲ ɗo botol ta jilindi. " »

Pool kolaag sultan Agripa a ŋaa aamine

24 Wiktin taat Pool osiy biy-ak, Pestuus ɗukumiit kaawoy ho ŋa jaaliit gaayay aman : « Pool, ki oliyo ! Ki garkiy dakina nam ki oliye ! »
25 Pool gay yeepijiit aman : « Kooŋe, iŋ karaaminеɲ, nu ɗiyiijiŋ-aŋ nun oliyɗo. Kaar kanto ho taat nu kaawiyan ka seener.
26 Nu kaawit kaaw-at ɗo sultan *Agripa ho nu iban kadar ŋa gin kabarre ɗo gamin-aŋ okiɲco. Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, nu imiliit taat ɗo adir bal kolaw. Nu iban tam kadar ginno maan kaak begirji, asaan gamin-aŋ bal ase iŋ cigile.
27 Hadi kiŋke sultan Agripa, aŋ kat ki aamina ɗo kaawin kuuk nabiinna kaawtu ? Ya lotu-ak, nu iban kadar kiŋ kat aaminaaco ! »
28 Ɗo wer-ak, Agripa telkiiji ɗo Pool aman : « Ɗo taɲjiŋ-at a hiyya, kiin newsin ko kretiyeɲce meleɲ ansii di walla ? »

29 Pool gay telkiiji aman : « Nu inda
Buŋ lociŋ, yiriyta wal neginda, ki asa
gine ar nunu, bal jinzirrina-aŋku ! Ho
nu inda pey paa ɗo bi ka gee okiɲco
kuuk cokiyaan diŋka. »
30 Min Pool gaasiit kaawoy, Sultan
Agripa uctu, iŋ guberneer Pestuus, iŋ
Bereniis, ho iŋ gee okiɲco kuuk goy iŋ
ŋuura.
31 Wiktin taat ŋu amiltu kara, ŋu
kaawtu benannico aman : « Gem-aŋ,
ŋa bal nige maan kaak yaa iye muu-
tuy, yoo daŋaayne oki, ŋu obaagɗo. »
32 Agripa gay ɗiyiiji ɗo Pestuus
aman : « Zer yaa gem-aŋ kat bal
sakkiye ɗo wer ka sultan ka tatik ka
Room-ak, pat-an gi pikga. »

27

Ŋu ɲaamig Pool Room

1 Guberneer Pestuus ictu niyine a
ŋuuni iye iŋ markaba ɗo uŋji ka sul-
tan ka tatik ka Room. Paa ko, ŋu
koliig tatkaw ka askirnar rakki kaak
ŋu kolaag Juliyuus ho ŋu beriijig Pool
ɗo pisiɲji, iŋ gee daariɲ ku pey kuuk
goy ɗo daŋaayner. Juliyuus gay min
askirna kuuk ginaaji riy ɗo sultan ho
ŋa gin askirna miya ɗo aaroy.
2 Ni ɲeptu markaba kaak uca min
geeger ka Adraamiit ho ŋa ɓaa ɗo kiɗ
ka Aazi. Ɗo markab-ak, Aristaark
kaak min Tesalonik ɗo kiɗ ka Mase-
duwaan sa goy iŋ nini.
3 Ka kawtinti, ni ottu ɗo geeger ka
Sidon. Juliyuus ŋaar gem selleɲ iŋ
Pool, ek di ŋa beriiji botol a ŋa ɓaa
taliɲ geeɲji yaaji bere gaayco.
4 Min ni amiltu min Sidon, us
ŋaamaani toŋgo. Ampaa ko, ni jagtu
ɗo kiɗ ka Sipre kaak goy ɗatik amiydi.
Wer-ak, usuy sooɗa.
5 Min ŋaar-ak, ni jarbitu min ɗo kiɗ
ka Silisi iŋ ka Pampili. Hiyya, ni ottu
ɗo geeger ka Mira ɗo kiɗ ka Liisi.
6 Min ni ottu, tatkaw ka askirnar-ak
gastu markaba ka pey kaak asa min
geeger ka Alekzandri ho ŋa ɓaa ɗo kiɗ
ka Itali. Hiyya, ŋa paayinti min ɗo
markaba kaak ni astu ho ni ɲeptu ka
pey.
7 Min ni ɗeettu min Mira, ni siɲjiy
sooɗ-sooɗ. Ni gintu menaw dakina ɗo
amiydi, kar iŋ taaɓine kat ni ottu ɗo
geeger ka Kiniid. Min ɗo wer-ak, ni
amiltu, kar us gay pey ŋaamaani toŋgo
nam ŋa todintiit botol. Ek di ni jagtu
pey. Ni kedirtu wer kaak ŋu kolaag
Salmone ɗo kiɗ ka Kreet kaak goy
ɗatik amiydi. Hiyya, ni birtu moota iŋ
kiɗ ka Kreet, wer kaak usuy sooɗa.
8 Ɗo wer-ak, ni siɲjiy sooɗ-sooɗ, ni
birtu kee nam ni ottu ɗo wer rakki ŋu
kolaag « Bopoor* », moota iŋ geeger
ka Laaze.
9 Min ni ottu ɗo wer-ak, ni taltu
kadar martuwni taaya aale. Ya
ni kondira iŋ martuwni-anta, yaani
gine raɗa. Asaan yiriy ta sayamner
ta *Yuudinnar†, taar bir ko ho barre,
amiyji yaa awke dakina. Ɗo bi ŋaar-
ak ko, Pool miniig gee kuuk goy ɗo
markab-ak aman :
10 « Gem kol siŋtay, nu tala kadar
ya martuwte-an kat ɗeeta iŋ uŋti,
markabte iŋ gamnay yaa ide. Kar
ginte maaniite oki, akuun amay
yaate teente. »
11 Kar gay, tatkaw ka askirnar
poocit kaaw ta Pool ho ŋa diy kaay iŋ
kaaw ta gem ka suugiya markaba ho
iŋ ta mee markabar.
12 Ŋu kaawtu kadar wer ka ni goyiy-
aŋ kuuniyaaɗo iŋ menaw kuuk us
diyaw. Ɗo bi ŋaar-ak ko, gee anuwco
kaawtu a ŋuu ɗeete min eɗe. Ya Buŋ
ooy-ak, nu raka a ŋuu ote ɗo bi ka
barrer ka pey ɗo kiɗ ka Kreet kaak ŋu
kolaag Peniks. Ɗo wer-ak, iŋ siteene
oki, goyiɲji samaane. Us abarro dak-
ina.‡ Ŋu pakira a ya ŋu ot eɗe, ŋuu
ereɲ ja wiktin taat ya us bire.

Kurumbiine akilaag markaba

13 Jammiy sooɗa, ŋu awa kar us
sala-la-la-la min watiine teestu abire.
Ampa-ak, gee ku markab-ak raka ko

* **27:8** 'Bopoor' : Kaaw-an kaawa a 'biŋkico ku barriniydi kuuk samaane'. † **27:9** 'yiriy ta sayamner ta Yuudinnar' : Ay elgo, ya wiktin ta sayamner ote, us teesiy abire dakina ɗo wer-aka. ‡ **27:12** Ya gem uɲja ɗo bi ka barrer ka Peniks-ak, ŋa uɲja min ɲugil sooɗ iŋ gale ka pati wala iŋ meeda sooɗ iŋ gale ka pati. Ansii ko, iŋ siteene, us abarro pey dakin ɗo wer-aka.

ɗeete, ŋu pakira a martuwco-at yaa kuuniye. Min ŋaar-ak, ŋu teeɲiig hadinne kaak ooma ŋu ɗuuniig markaba awalle, ho ŋu ɗeettu. Ŋu aaɗtu moota iŋ kiɗ ka Kreet.

14 Kar gay, jammiy sooɗa, kurumbiine taat ŋu koliy « Erakiloon§ » paayiy min ka dambinay ku Kreet.

15 Kurumbiin-at ŋaamiig markabni nam ni gedarro siɲje uŋda. Hiyya, ni aaɗiy ko wer ka us ɓaay di.

16 Min pa-ak, ni birtu moota iŋ kiɗ kapak kaak ŋu kolaag Koda kaak goy ɗatik amiydi. Wer-ak, kurumbiin ool ɗak ko sooɗa. Markabni kaak tatko gin pey markab kapak kaak ŋu ɗuunig ɗo aaroy. Markab kaak kapak-ak, zer us gaay ɗeetiɲji. Min us ool ɗak ko sooɗa, ni taaɓiyiit ja kee kat ni gediriiji ɗo markab kaak kapak-aka.

17 Ŋu teeɲiig markab-ak, ŋu iciiga ho ŋu diyiig kuwa ɗo ka tatko. Kar ŋu zerɗiig markab kaak tatko-ak iŋ mernan, pa ŋaa ɗime. Ŋu gina kolaw paa ŋu solle ɗo yir ka Sirt ɗo kiɗ ka Libi. Paa ko, ŋu ɗuuntu maan aaro ɗo amiydi yaa peyiɲ markab-ak sooɗ-sooɗ. Hiyya, ni aaɗiy pey wer ka us ɓaay di.

18 Ka kawtinti, us wakila paa di. Hiyya, ŋu teestu oriɲ gaminco ɗo barrer.

19 Ka neginditi, gee ku markab-ak maaniico di oriig gamnay ɗo barrer.

20 Mena kuuk ɓaay iŋ uŋco, kurumbiin gay pooc seene. Ni tallo taktak pato wala kaalna. Ba aaro, nin sa bal diye pey kayni a nii amile cewey.

21 Gee kuuk goy ɗo markab-ak taay bal tee. Hiyya, Pool uctu ɗatikco ho ŋa kaawiico aman : « Gem kol siŋtay, ya ku ooyit kaawor-at sa, guna, zer gi amilaaɗo min Kreet. Ya gi bal amile, taaɓine ho kasaarne-an asaakonno.

22 Kar diŋ gay, oboŋ aditko, mininko rakki sa mataaɗo. Illa markab di yaa ide.

23 Ka seener, iŋ aando, *Rabbiner Buŋ kaak nu abdiyiyo ɲaamduug ɗubiley.

24 Kar ɗubil-ak kaawiidu aman : " Pool, dak ginenno kolaw. Ŋuuɲ ginin seriineɲ ɗo uŋji ka sultan kaaɗ tatik ka Room. Kar pey Buŋ, ŋaar selleɲ iŋ kiŋke. Ampa-ak, ŋaaɲ jile iŋ gee okiɲco kuuk ɗo markaba. "

25 Di gem kol siŋtay, oboŋ aditko. Nun gin amaanaw ɗo Buŋdi. Kaawoy sa yaa ase ɗo botilti uudin taat ŋa kaawiidu.

26 Nu taliy-aŋ taate peye uŋda ɗo kiɗ kaak ɗatik barrer. »

27 Ni gin mena orok iŋ pooɗ min kurumbiin-at teestu. Ta ɗeetinti ɗo barre kaak ŋu koliy Adriyatiik. Iŋ ɗatik aandor, gee kuuk gina riy ta markab-ak, pakirtu a wal ni gaay ko ote ɗo kiɗar.

28 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu ictu dambi kaak ŋu ɗuuniig iŋ merno ho ŋu acciig ɗo amiydi a ŋuu geeme baatiŋkuwiy. Baatiŋkuwiy gay nec orok subba iŋ peesira meetir. Ni siɲjitu uŋda sooɗ, kar ŋu geemtu pey. Ɗo wer-ak, ŋu gastu orok seer iŋ porpoɗ meetir.

29 Ŋu geemiy pa-ak, asaan ŋu gina kolaw kadar markabco akuun yaa ɗooye iŋ dambay. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu ortu hadinnina pooɗ ɗuun aaro a ŋuu peyiɲ markaba, nam wer sa walgicoɗo koɗoki.

30 Min ŋaar-ak, gee kuuk gina riy ta markabar paayiig markab kaak kapak-aka ho ŋu kaawtu a ŋuu ɓaa ɗuuniɲ hadinnina ku pey uŋda. Kar ŋu raada di. Ŋu raka ɲere min ɗo markabar, ŋuu rasiɲ eeɲco.

31 Kar Pool gay ɗiyiiji ɗo tatkaw ka askirnar iŋ geeɲji aman : « Yaman, ya ku rasig gee-aŋ kat paay min ɗo markabar, ku pakaaɗo tak-tak. »

32 Hiyya, askirna-ak ɗukumiig mernan kuuk ŋu ɗuunit markab kaak kapak-aka, ho ŋu rasiig ŋa ɗeettu ɗo amiydi keeji.

33 Wiktin taat ŋu eriy wer yaa wale, Pool kaawiico aman : « Taloŋ ja, gin mena orok iŋ pooɗ kat ku era eren di ho ku bal okume yoo maanna.

§ **27:14** 'Erakiloon' : Ŋa us kaak abiraw. Ɗo kiɗ ka Kreet, ay elgo, ŋa uca min ŋugil sooɗ iŋ coke ka pati.

34 Diŋka-aŋ okumo ɗak maanna,
paa kat kuu gase gudurre kuu jile
ziŋkiko. Nu kaawaako pey, Buŋ yaa
jile ay gemo minninte, nam durwey*
rakki sa galaaɗo. »
35 Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋa ictu
mappa ho ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi
ɗo uŋco okiɲco. Kar ŋa pirsiiga ho ŋu
teestu tee.
36 Hiyya, ŋuur okiɲco obtu gelbiɲco
ho ŋu teetu.
37 Okintini kuuk ɗo markab-ak, ni
nec gee miy seer iŋ orok peesira iŋ
bijigiy (276).
38 Min ŋu teetu, ŋu aaytu, teeɲco
kaak ɗak-ak, ŋu oriig ɗo barrer, paa
kat, markab yaa ɗake cewey.

39 Min wer waltu, ni taliig kiɗ-aka,
kar gee ku markab-ak bal ibiniɲji.
Kar ni taltu wer rakki gin yiro. Paa ko,
ŋu ictu niyine, ya taaco kuuniye, ŋuu
iyiiɲ markaba ɗo wer-aka.
40 Hiyya, ŋu ɗukumiig mernan ku
hadinner kuuk peyig markab-aka, ŋu
rasiig ɗo amiydi. Kar ŋu ipiriig pey
mernan min ɗo atay kuuk seer kuuk
turaag markaba. Kar ŋu ɗuuntu
zimilla berel ɗo et ka uŋci. Paa kat, us
akiliig yoo ɗo yir-aka.
41 Ŋu siɲjiy paa di sooɗ-sooɗ nam
markab-ak ɗooy iŋ yir kaak bayanno
min ɗo amiydi. Uŋji ka markabar
orbitu ɗo yiror ho ŋa gedarro ko
siɲje uŋda. Kar baay ka markabar
gay, amay kuuk paka puk-puk-ak gay
nam cirga.

42 Askirna ic niyine a ŋuu deeɲ gee
ku daŋaayner okiɲco. Paa kat, min-
ninco rakki pakaaɗo min ɗo amiydi.
43 Kar tatkaw ka askirnar gay rak
jiliɲ Pool. Paa ko, ŋa toɗiico a ŋuu
ginenno riy taar-anta. Ŋa kaawiico
ɗo ŋuur kuuk iban amay, ŋuu paaye
awalle nam ŋu ɓaayiy amile kara.
44 Ŋuur kuuk ibanno amay gay yaa
obe sarpaɲje wala serpay ku mark-
abar ho ŋu aaɗiɲco. Ŋu gintu ar taat
tatkaw-ak kaawtu. Paa ko, okiɲco, ŋu
amiltu cewey min ɗo amiydi.

28

Pool ɗo kiɗ ka Maalt

1 Min okintini amil cewey, ŋu
kaawinti a kiɗ-aŋ siŋji Maalt. Ŋa goy
ɗatik amiydi.
2 Gee ku darre-ak obinti samaane.
Ɗo wer-ak, us diyaw ho amay sa
teestu ŋoke. Paa ko, ŋu ŋaaminti ako
ho ni ooriyo.
3 Pool soktu atay a ŋaa leeɲco ɗo aki.
Kar wiktin ta ŋa leeyiigu, aal umiig
ɗo pisiɲji ho ŋa caaltu asaan ak cokiiji
toŋgo.
4 Wiktin taat gee ku Maalt taliig aal
kaak kaltuw ɗo pisiɲji-ak, ŋu kaawtu
benannico aman : « Gem-aŋ, ka
seener, ŋaar daa gee. Min ɗo amiydi
diŋ sa ŋa pake, kar seriin ta Buŋdi gay
rasaagɗo, ŋaa maten di ka. »
5 Ɗo wer-ak, Pool ergiig aal-ak ɗo
aki ho ŋa bal aawe yoo maanna.
6 Okiɲco ŋu era akuun pisiɲ yaa
waase ho wal ŋaa galeŋ ko buɲ di,
ŋaa mate. Ŋu yokiy paa, yoo maan sa
gingigɗo. Hiyya, ŋu ictu kaaw ta pey
ho ŋu kaawtu aman : « Way, ŋaar-aŋ
oki buŋ rakki ! »
7 Moota ɗo wer-ak, gin gem rakki
kaak ŋu kolaag Publiyuus. Min agin-
daw ku kiɗ-ak, ŋaar di kaaco. Ŋa
obinti ar siŋtay iŋ gelbin rakki. Ni
gintu mena subba ɗo geriy.
8 Sando, takaɲ Publiyuus gay
raɗaw. Ziŋkay toŋgo ho ŋa tennaw. Ŋa
weya ka daŋlil. Min Pool doriit kaaw-
at, ŋa uɲjitu, ŋa leeyiiji pisiɲji ɗo kaay
ho ŋa salkiyiiji. Ek di gem-ak cooltu.
9 Min gee kuuk raɗaw ku pey doriit
kabarre-at, ŋu asiig gas Pool ho ŋa
cooliigu.
10 Gee ku darrer-ak berinti ho-
roomin dakina. Wiktin taat ni rakiy
ŋepe markaba nii ɗeete, ŋu berinti
oki zaadin ta martuwni.

Pool ot ɗo geeger ka Room

11 Ni goytu ɗo kiɗ ka Maalt
koyin subba, kar ni ŋeptu mark-
aba. Markab-ak gay, ŋu kolaag
« Diyoskuur » ho ŋa min kiɗ ka

* **27:34** 'durwey' : Werin daariɲ, ŋu kolaat a 'law ta kaar'.

Alekzandri. Ŋa goy wiktin ta siteener ɗo kiɗ ka Maalt.
12 Min ni ŋ̃eptu markab-ak, ni birtu
ɗo geeger ka̰ Siraakuuz. Min ni
ottu ɗo wer-aka, ni jammiytu mena
subba.
13 Min eɗe, ni jarbitu moota iŋ kiɗ-
aka nam ni ottu ɗo geeger ka Riggiyo.
Ka kawtinti, us kaak asa min watiine
teestu abire. Hiyya, ni amiltu min
eɗe. Ni gin mena seer ja kat ni ottu
Puuzol.
14 Ɗo geeger ŋaar-ak, ni gastu gee
ku aamin ɗo Iisa indinti a nii goye
mena peesira iŋ ŋuura. Min mena
kuuk peesir-ak gaastu, hiyya, ni birtu
kat Room.
15 Gee ku aamine ku Room gas
kabarrini a ni asa ɗo botildi. Paa ko,
ŋu uctu a ŋuuni ŋaame. Ŋu ŋaaminti
ɗo werin kuuk ŋu kolaag « Suugin ta
Apiyuus » ho « Geray Subba ku Martir
».* Min Pool taliigu, ŋa deliiji barkin
ɗo Buŋdi ho ŋa ɗeŋirtu.
16 Min ni ottu Room, ŋu beriiji
izinne a ŋaa goye ger keeji di. Ɗo
wer kaak ŋa goyiy gay, gin askiriŋ̃ce
gooyaaga.

Pool gaara kaaw ta Buŋdi Room

17 Gin mena subba, Pool koliig agin-
daw ku Yuudinnar ku Room a ŋuu
ŋ̃ume ɗo weriy. Min ŋu ŋ̃umtu, ŋa
kaawiico aman : « Gem ko̰l siŋtay,
nun kaak ku taliy-aŋ, ŋu obintu min
Zeruzaleem ho ŋu sakkiyintu ɗo uŋco
ka gee ku Room kuuk goy annere.
Ŋu obintu maalan di, wala nu nig
iŋ geente, wala nu nig aadanna ku
aginiyte.
18 Min gee ku Room taliit kaawor,
ŋu rak pikindu asaan ŋu bal gase
oorin taat yaa iye muutur.
19 Kar Yuudinna gay pooce ho
kaaw-at gindu raɗa. Ek di nu birtu
sakkiye ɗo wer ka sultan ka tatik
ka Room. Kar sakkiyindu gay, nu
rakaaɗo loomayin ta siŋta ku darrer.
20 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu koliŋko gii
ŋaame ho naako gaare baati. Kuŋ
ibingig maan kaak gee ku Israyeel
eriyo. Ɗo saan taar-ak ko, ŋu
ɗoodintu iŋ jinzirre. »
21 Kar agindaw ku Yuudinnar gay
telkiiji aman : « Nin anne, ni bal gase
yoo maktumne rakki min Zuude taat
kaawa biŋ̃ ho ginno siŋni kaak as min
annere kaak nig biy iŋ kiŋke.
22 Kar nin gay raka cokiyin taat kiŋ
meeŋ̃ji pakiriyo, asaan ni iban, ay
wero, gee kaawa gallo ɗo botol taat ki
aaɗiy-anta. »
23 Hiyya, ŋu diytu yiriy rakki taat
ŋuu ŋ̃ume.

Min yiriy taar-at astu, Yuudinna
dakina ŋ̃umtu pey ɗo weriy, pak ka
awalle. Min kawtira yoo maako, Pool
osiico kaawin dakina. Ŋa gaariico
*Meennaw ta Buŋdi. Ho ŋa bariya
pey botol taat ŋaaco gedire ɗo bi ka
Iisa Masi min ɗo *gaanuun ka Muusa
ho min makaatamna ku nabiinnar.
24 Daariŋ̃ ooyit kaaw-ata ho daariŋ̃
gay poocta̰.
25 Kaawco bal ŋ̃ume ho ŋu raka
ɗeete. Ɗo wer-ak, Pool kaawiico pey
aman : « Kaaw taat Ruwwin ta Buŋdi
kaawiico ɗo aginiyko min ɗo bi ka
nabi Ezaayi, taar ka seener.
26 Ta kaawa aman :
" Ɓaa gasig gee-aŋku ho kaawco aman
:
Kuu cokiye paa, kar ku ibinaaɗo
baati.
Kuu tale paa, kar ku talaaɗo maanna.
27 Asaan kayco ku geemir-aŋ bombo,
ɗeŋginco amil lawa,
odinco, ŋu timingu,
pa ŋuu diye ɗo gelbinco,
pa ŋuu dore iŋ ɗeŋginco,
pa ŋuu tale iŋ odinco,
Ŋu pooc jipte goyiŋ̃co iŋ nunu,
paa kat, nu baltu gedire cooliŋ̃co. "† »
28 Kar Pool kaawiico pey aman : «
Diyoŋ ɗo kayko, Buŋ iyiit Kabarre ta
Gala ta jile geemir ɗo gee kuuk Yu-
udinnaɗo. Gee ŋuur-ak kat yaa ooyin
kaaw-ata. »

* **28:15** Wer ka ŋ̃umiŋ̃co-ak serek pak kilomeetir orok beey min Room. † **28:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 6.9-10. ‡ **28:29** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

29 [Min Pool gaasiit kaawoy, hiyya,
*Yuudinna amiltu min ɗo geriy ho ŋu
teestu meele benannico.]‡
30 Min ŋaar-ak, Pool goytu pey elgin
seer karaat ɗo ger kaak ŋa ajjirtu-aka.
Do geriy-ak, ŋa obaag ay gem kaak
asa taliɲji di.
31 Kar ŋa gaariicot Meennaw ta
Buŋdi ho ŋa garkiyiigu ɗo bi ka *Rab-
bin Iisa Masi bal kolaw. Ginno waan
kaak toɗaaji.

Roomen
Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Room
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Room. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa ɓaayiy martaw ta subbiŋkar. Ŋa raka iyin Kabarre ta Gala ɗo darrico. Pool gaaraat garaaney a gee okiɲco kuuk ɗo adiy ka kiɗar gin zunuubinna. Kar Buŋ gay elgiigu, ya ŋu Yuudinna wala ŋu Yuudinnaɗo. Ka seener, Iisa Masi mat ɗo bi kaɲco. Ampaa ko, gee okiɲco kuuk aamin loci, Buŋ yaa jiliɲco, ŋaa giniɲco ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji. Jile ŋaar-ak, Buŋ berig maala bal kapuune ɗo geemir ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ŋuu ŋume iŋ Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool, gay riyor ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Buŋ ko kolintu a naa kuuniye *paliine ho ŋa doɓintu a naa gaarin Kabarre ta Gala ta Buŋdi.

2 Ta taar ko taat Buŋ kaawtu min awalle iŋ biŋka ku nabiinnar a ŋaate ŋaaminti. Kaaw-at, ŋu siirit ɗo Kitaɱner.

3-4 Ta kaawa ɗo bi ka Roŋji Iisa Masi, ŋaar ko *Rabbinte. Ɗo bi ka weeŋji kaak ɗo duniiner, ŋa min tamba ta sultan Dawuud. Kar iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay, min ŋa nooytu min ɗo muuti, ŋu gaariig iŋ gudurre kadar ŋa Roŋ ka Buŋdi.

5 Iŋ Iisa Masi, Buŋ barkiyintu nu kuuniytu paliine a naa jaaliŋ siŋ ku Iisa kuwa ho min ɗo darrinay okiɲco, naa iyiŋ gee dakina kuuk yaa aamine loci ho yaa karmiyin kaawoy.

6 Kuŋ oki min gee-aku, kuŋ kuuk Buŋ* koliŋko a kuu gine geeŋji ku Iisa Masi.

7 Nu siiraako ɗo kuŋ kuuk goy ɗo geeger ka Room, kuŋ okiŋko kuuk Buŋ elgiiko ho ŋa koliŋko a kuu kuuniye geeŋji. Tatte Buŋ iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Martaw taat Pool rakiy ɓaa Room

8 Awalle-ak, naa deleŋ ja barkin ɗo Buŋdi iŋ siŋ ku Iisa Masi ɗo bi kaŋko okiŋko, asaan ɗo duniin okintiti, gee kaawa ɗo bi ka imaanko.

9-10 Ay wiktin taat nu inda Buŋ, nu rawatɗo biko. Ɗo taar-an, Buŋ meeŋji oki saadiner, ŋaar kaak nu ginaaji riy ta gaare Kabarre ta Gala ɗo bi ka Roŋji iŋ gelbin rakki. Ŋa iban kadar nu inda doo ɗo salaaner a ya ŋa ooye, ŋaadu pile botol, nu ɓaako taliŋko.

11 Ka seener, nu gin niyin dakina a nu ɓaako taliŋko. Ansi-ak, naako iyiŋ maan kaak Ruwwin ta Buŋdi beriidu a ŋaako ɗeŋriŋko ɗo imaanko.

12 Pak taar-an oki, nu rakiy ɓaa taliŋko-ak a paa kat, ginte iske benannite ɗo imaan taat ŋuminte okinte iŋ Iisa Masi.

13 Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine ɗo kayko kadar dees dakina, nu icgiy niyine a nu ɓaako taliŋko. Kar gay, yoo diŋka, Buŋ baldu pile misa botol. Nu raka kadar riyor taat naa gine ɗo ɗatikko-at yaa ɓaa iŋ uŋti ar kaak ta gintu ɗo darrinay ku pey.

14 Riy taat Buŋ beriidu-at a naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo gee okiɲco. Naa gaarin ɗo ŋuur kuuk kayco pile† iŋ kuuk kayco ɗibire. Naa gaarin ɗo ŋuur kuuk iban gamna iŋ kuuk ibanno.

15 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu rakiy ɓaa gaarin Kabarre ta Gala ɗo kuŋ kuuk goy ɗo geeger ka Room oki.

Gudurre ta Kabarre ta Gala

16 Nu gaara Kabarre ta Gala bal sokaŋ. Ka seener, taar ko gudurre ta Buŋdi taat ŋa jiliy ay gem kaak aamin ɗo Iisa Masi, ŋuur kuuk *Yuudinna ja, kar kat kuuk Yuudinnaɗo oki.

---

* **1:6** 'kuŋ kuuk Buŋ koliŋko' : Ɗo Kitamne taat ŋu jiptitu iŋ nassariɲca, gee daariŋ jiptit kaaw-an a 'kuŋ kuuk Iisa Masi koliŋko'. † **1:14** 'kayco pile' : Anne-aŋ, Pool kaawa ɗo bi ka Grekna iŋ kuuk Greknaɗo. Awalle-ak, Grekna tala ziŋkico a ŋuur di gee kuuk iban goye ka duniiner kaak taɓ. Kar gee okiɲco kuuk pey gay, ŋu talaagu ar ŋu geenno.

17 Asaan iŋ Kabarre-at, Buŋ gaara
maman gee yaa goye iŋ botol ɗo uŋji.
Ŋu goyiy iŋ botol-ak, illa iŋ imaan,
min ɗo teesindi yoo ɗo gaasindi.
Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner
aman : « Gem kaak jaawa iŋ botol yaa
goye ɗo saan ta imaanji. »‡

Zunuubinna ku gee kuuk Yudinnaɗo

18 Buŋ gaarit dapiŋkoy min kuwa
ka samaaner ɗo zunuubinna okiŋco
ku geemir iŋ giniŋco kaak ŋu giniy
bal botol. Iŋ gamin ku samaanno-ak,
ŋu ticiit seen ta Buŋɗi.
19 Buŋ gaarit dapiŋkoy loco, asaan
ka seener, ŋu iban waraŋ gamin
kuuk ŋuu gedire ibine ɗo bi ka Buŋɗi.
Gamin-ak, Buŋ meeŋji kat gaarcogu.
20 Asaan min Buŋ kilgiyiit duniine,
gamin ku Buŋɗi kuuk gee talgigɗo
ar gudurrey, Buŋnuwiy, gee gedar ibiniŋco min ɗo riy taat ŋa giniyo ya ŋu
pakiraaco. Ŋaar-ak, gee ginno botol
taat ŋuu imile kayco.
21 Ŋu ginno botol-ak, asaan iŋ ibiniŋco kaak ŋu ibingig Buŋ-ak oki,
ŋu poocji bere horoomine ho dele ka
barkiner taat kuuniy loci. Kar gay,
ŋu jage nam ŋu pakira ɗo gamin kuuk
gaaygigɗo iŋ maanna ho ŋu rasiit
gondikaw uŋjitu ɗo gelbinco kaak
jookum-aka.
22 Ya loco-ak, ŋu gaara ziŋkico ɗo
uŋco ka geemir a ŋu gin ilim. Kar
sando, ŋu oliyay.
23 Ampaa ko, ŋu rasiig abdiye ka
Buŋ kaak matɗo ho gin *darjine a
ŋuu abdiye gamin kuuk maaniico di
siytu. Gamin-ak, ŋu waya ar ɗiiɗi, wal
gamin kuuk asiŋco pooɗi, wal kuuk
poypiya poypiye, wal gemo. Kar gem
gay, ŋaar asa maten di.
24 Do saan taar-an ko, Buŋ rasiig
ŋu giniy gamin ku ginindiɗo uudin
taat gelbinco rakiy di. Ŋa rasiigu, ŋu
nigtu ziŋkico ku maaniico iŋ gamin
ku sokaŋ.
25 Ŋu makit seen ta Buŋ iŋ raadine.
Ŋu rasig abdiye iŋ gine ka riyor ɗo
Buŋ kaak kilgiyig gamin okiŋco, kar
gay, ŋu abdiya gamin kuuk ŋa kilgiytu di, ho ŋu gina riy loco. Kar
sando, ŋa Buŋ kat gee oziliy elgin iŋ
elgina ! *Aamin.
26 Do saan taar-an ko, Buŋ rasiig ŋu
giniy gamin ku sokaŋ kuuk gelbinco
elgiyo : daaɗi weyɗo iŋ miday, illa ŋu
bariya ziŋkico daaɗi.
27 Miday oki gina pa, ŋu weyɗo
iŋ daaɗi. Gelbinco kaak samaanno
ŋaamiig a illa ŋuu bariye ziŋkico miday. Ŋu gina gamin ku sokaŋ benannico ho ampaa ko, iŋ gamin kuuk
ŋu giniy-ak, ŋuur maaniico gasiit kat
taŋco.
28 Uudin taat ŋu pooc ibiniŋ Buŋ,
ŋa rasiig iŋ pikirrico taat jookum-ata
ho ansii ko, ŋu giniy gamin kuuk gee
gingigɗo.
29 Gee ŋuur-ak, gelbinco miin iŋ ay
biyaw ta gamin ku gallo : gamin kuuk
iŋ botilcoɗo, kuuk samaanno, ele ka
gamin ku geemir ho motol. Gelbinco
miin iŋ hasuudinaw, dee ka geemir,
giɗuwa, tee ka geemir iŋ neendaw ho
gamin ku pey kuuk arro. Ŋu diya
raadin ɗo geemir
30 ho ŋu osa gee. Ŋu adin ku
Buŋɗi, ŋu is biŋka, ŋu ɗapal ho ŋu
dela goŋguminco. Ŋu imila gamin
kuuk jookumo min ɗo kayco kuuk gee
bal taliŋ yiriy rakki. Ŋu karmiygigɗo
aginiyco.
31 Pikirrico bal baati ho ŋu necgitɗo
kaawco. Ŋu ello gee ho ŋu tallo amindaw ta geemir.
32 Ŋu ibingit tam seriin ta Buŋɗi taat
kaawa a gee kuuk ginaag gamin-aŋ,
taŋco-at, illa muutu. Kar iŋ taar-at
oki, ŋu goy di ginaag gaminco-aku, ho
pey, ŋu ozilaag ŋuur kuuk gina gamin
ar ŋuur-aŋku.

2

Ɗukume ka seriin ta Buŋɗi

1 Kiŋ kaak gina ziŋ a ki gay ɗukume
seriiner, ya ki waa oki, ki ginno botol
taat kii imile kaaŋ. Paa ko, wiktin taat
ki ɗukuma seriin ɗo gem ka pey, biŋ

‡ **1:17** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 2.4.

ka meeŋji di diyaaciŋ, asaan kiŋ oki gina jookumo ar ŋaara.
2 Gi iban kadar Buŋ ɗukumaaco seriin iŋ botilti ɗo ŋuur kuuk gina gamin kuuk jookum-aku.
3 Kiŋ kaak ɗukuma seriin ɗo geemir ɗo gamin ku jookumo kuuk ŋu giniyo, kar kiŋ meeŋjiŋ oki ginaagu, ki pakira a kii pake min ɗo seriin ta Buŋdi walla ?
4 Selliŋkaw ta Buŋdi taat dakina, ki ginaat bees walla ? Subirruwiy ho dalulluwiy, ki ginaag ar maan kaak maala walla ? Ki ibanno kadar Buŋ ginaaji selliŋkaw a kii ibiniŋ̃ nigiŋ̃jiŋ ho kii jipte goyiŋ̃jiŋ walla ?
5 Kar gay, ɗeŋginaŋ̃ amil lawa ho ki pooc jiptiŋ̃ goyiŋ̃ji. Paa ko, ki meeŋ̃jiŋ di iytu omaayin yaarko ɗo kaaŋ̃ ɗo yiriy taat Buŋ yaa gaarin dapiŋ̃koy. Ɗo yiriy taar-at, Buŋ yaaco ɗukume seriin ɗo geemir iŋ botilti
6 ho ay gem di, ŋaaji kappiyin hagin ta riy taat ŋa gintu.
7 Ɗo ŋuur kuuk zeeɗa gine selliŋkaw a Buŋ yaaco bere *darjine, horoomine ho goye ka gaasɗo gay, Buŋ yaaco beriŋ̃ goye-aka.
8 Kar gay, gee daariŋ̃ bariya gamin kuuk galco di, ho ampaa ko, ŋu poociit seen ta Buŋdi, ŋu rasiig ziŋkico ŋu uŋ̃jiy ɗo gamin kuuk iŋ botilcoɗo. Ɗo gee ŋuur-ak, Buŋ yaa paayin dapiŋ̃koy taat ŋa dapiŋ̃iico aale.
9 Ka seener, ɗo ŋuur kuuk gina jookum gay, Buŋ yaa taaɓiyiŋ̃ ko taaɓiye. Taaɓin taar-at yaa gasiŋ̃ ja *Yuudinna, ŋuur kuuk dorit kaaw ta Buŋdi awalle, ho taa gasiŋ̃ ŋuur kuuk Yuudinnaɗo oki.
10 Kar ɗo ŋuur kuuk gina selliŋkaw gay, Buŋ yaaco bere darjine, horoomine ho ŋaaco iye aapiye. Gaminaŋ, Buŋ yaa beriŋ̃ ja ɗo Yuudinnar, ŋuur kuuk dorit kaaw ta Buŋdi awalle, ho ŋaa beriŋ̃ ɗo ŋuur kuuk Yuudinnaɗo oki.
11 Asaan Buŋ, ŋaar eerro gee.
12 Gee okiŋ̃co kuuk gina zunuubinna ho ibiŋ̃gigɗo *gaanuun kaak Muusa siirtu yaa mate bal seriin taat gaanuun-ak yaaco ɗukume. Kar ŋuur okiŋ̃co kuuk gina zunuubinna ho kuuk ibiŋ̃gig gaanuun gay, ŋuuco ɗukume seriin iŋ gaanuun-aka.
13 Asaan gee kuuk cokiyaag gaanuun iŋ ɗeŋginco di, Buŋ talgigɗo a ŋu goy iŋ botol ɗo uŋji, illa ŋuur kuuk karmiyaaga.
14 Gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuur ibiŋ̃gigɗo gaanuun ka Muusa. Kar sando, ŋu ibingig ɗo gelbinco maan kaak kuuniy iŋ gaanuun. Ampaa ko, werin daariŋ̃, ŋu giniy maan kaak gaanuun kaawtu, asaan gaanuun-ak goy ɗo gelbinco.
15 Ampa-ak, ŋu gaara kadar maan kaak gaanuun kaawtu-ak, ar Buŋ diyig ɗo gelbinco. Pikirrico oki gaara pa, asaan ya ŋu gina taat jookumo, ta aditco ku maaniico di yaaco diye kaawo. Ho ya ŋu gina taat samaan gay, taar di oki yaa imiliŋ̃co.
16 Gamin okiŋ̃co-aŋ yaa bayne ɗo yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seriine. Uudin taat nu gaariy Kabarre ta Gala, ɗo yiriy taar-at, Buŋ yaa ɗukume seriin iŋ botol ta Iisa Masi ɗo gamin okiŋ̃co kuuk gee cigiltu ɗo gelbinco.

Yuudinna iŋ gaanuun ka Muusa

17 Kar kiŋ kaak kaawa a ki *Yudiŋ̃ce, ki diya gelbineŋ̃ ɗo *gaanuundi ho ki ɗapiliy a ki gem ka Buŋdi.
18 Ɗo taŋ̃jiŋ a ki ibingit taat Buŋ rakiyo ho iŋ ɓilde kaak ki gastu min ɗo gaanuundi, ki iban doɓe taat samaane.
19 Ki tala ziŋ̃ a ki nec ɗaaŋ̃e noolna. Ki pakira a ki̇ŋ̃ portikaw̃ taat yaa ceeriŋ̃ ŋuur kuuk goy ɗo gondikor.
20 Ki pakira a ki nec ɓilde gee kuuk kayco ɗibire iŋ ŋuur kuuk ar koogina ɗo imaandi, asaan kiŋ pakira kadar iŋ gaanuun, ki gin ibine kaak taɓ ho iŋ seen ta Buŋdi okintiti.
21 Ansi-ak, kiŋ ɓilda kat gee ku pey, kar maa di ki ɓildigiyɗo ziŋ̃ ka meeŋ̃jiŋ ? Kiŋ di a « dakoŋ kokinenno », kar maa di kiŋ gay kokiniyo ?
22 Kiŋ di a « mitko iŋ daatko, ŋuu kokinenno kara », kar maa di kiŋ gay kokiniy daaɗi ? Kiŋ yilaag buŋnay,

kar maa di ki kokiniy gamin kuuk ŋu bertu *satkin ɗo geriyco.
23 Kiŋ ɗapilaw ɗo bi ka gaanuun ka Muusa, kar maa di ki karmiygigɗo gaanuun-aka ? Ansi-ak, ki nigiig siŋ ku Buŋɗi.
24 Ka seener, ɗo Kitamner, ŋu siir aman : « Ɗo bi kaŋkon di, gee kuuk Yuudinnaɗo nigiy biŋkico iŋ Buŋ. »*
25 Ka seener, Buŋ kaaw a kuu *ɗukume selo̰ yaa gaare kadar ku geeŋji. Ɗukume ka selo̰l ŋaar-aŋ samaane ya ku karmiyaag gaanuun. Kar ya ku karmiygigɗo gay, ar ŋu balko ɗukume selo̰.
26 Kar gay, ɗo gem kaak karmiyaag gaanuun, ya ŋu balji ɗukume selo̰ oki, Buŋ yaa taliŋ̰ ar ŋa ɗukum ko selo̰.
27 Ka seener, ŋu berkoŋ gaanuun ɗo pisiŋko ho ŋu ɗukumko selo̰. Kar ya ku karmiygigɗo gaanuun, ŋaar kaak ŋu balji ɗukume selo̰ ho karmiyaaga-ak yaako ɗukume seriine.
28 Asaan Yuudiŋ̰ce kaak taɓ, ŋu ibingigɗo min ɗo gamnay kuuk gee talaagu, ho ɗukume ka selo̰l kaak taɓ oki, ŋu ibingigɗo min ɗo ɗeley†.
29 Kar Yuudiŋ̰ce kaak taɓ, illa ŋu ibinaag min ɗo gelbiney, ho ɗukume ka selo̰l kaak taɓ gay, ŋaar maan kaak Ruwwin ta Buŋɗi giniy ɗo gelbin ka gemor, yampa, ŋa ŋaarro kaak ŋu siirtu ɗo gaanuundi. Yuudiŋ̰ce kaak taɓ-ak gasɗo ozile min ɗo geemir, illa min ɗo meeŋji Buŋ.

3

1 Ampa-ak, *Yuudinnaw gay, galilti maa ? Ho ɗukume ka selo̰l-ak gay, galiliy maa ?
2 Ka seener, galilco dakina ɗo ay maanna. Asaan awalle-ak, Buŋ iyig ja kaawnay ɗo Yuudinnar.
3 Ka seener, Yuudinna daariŋ̰ bal necin kaaw taat Buŋ kaawiico. Kar gay, taar-an yaaji toɗe ɗo Buŋɗi ŋaa necin taŋ̰ji walla ?
4 Ha'a, toɗaajiɗo ! Ya gee okiŋ̰co kaawa raadine oki, Buŋ, ŋaar gin seene. Ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Gem kol *Rabbiney, min ɗo kaawoŋ̰ di,
gee ibinaaciŋ a ki ɓaa iŋ botol
ho ɗo wer ka seriiner, kiŋ di nosiraw.
»*
5 Naako gaare maman gee daariŋ̰ pakiriyo. Gee-ak ɗiya aman : « Ka seener, ni jag min botol taat samaane. Kar gay, jaginni-ak gaayaag gee a ŋuu tale waraŋ kadar Buŋ gina ay maan iŋ botiliy. Ya jaginni gaayaag gee, maa di Buŋ yaa paayin dapiŋ̰koy kaani ? » Gee-ak gin botol taat ŋu kaawe ampa walla ?
6 Ha'a, ginno. Ya Buŋ ginno ay maanna iŋ botiliy-ak, maman ŋaa gedire ɗukume seriine ɗo gee ku duniiner okiŋ̰co ?
7 Kar gem ka pey yaa ɗiye aman : « Ka seener, nu raade. Kar gay, raadindu-ak gaayaag gee a ŋuu talin waraŋ seen ta Buŋɗi. Ampaa ko, gee yaa oziliŋ̰ji gaay iŋ gaayo. Kar ya raadindu-ak kat ŋ̰aamaag gee ŋu oziliy Buŋ, maa di, seriin ta Buŋɗi yaan obindu ar gem kaak gin zunuubinna ? »
8 Kar ya kaaw-an kat samaane gay, maa di gi kaawiyɗo aman : « Gininte gamin kuuk samaanno a ŋuur kuuk samaane yaa amile minninco ? » Ka seener, gee daariŋ̰ osaan a nu meendu kat kaaw pa. Ka̰r sando, ŋu raada di. Gee-ak, illa ŋuu gasin taŋ̰co.

Ginno gem kaak ɓaa iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi

9 Iŋ taar-an gay, gii kaawe pey maa ? Ginte *Yuudinna, gi pakgig gee ku pey walla ? Ha'a, pakgigɗo. Nu gaarko min awalle kadar gee okiŋ̰co uŋ̰je kayco ɗo zunuubinnar, kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo oki.
10 Ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Ginno gem kaak ɓaa iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋɗi,

* **2:24** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.5. † **2:28** 'deley' : Werin daariŋ̰, ŋu kaawa a 'doloy'. * **3:4** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 51.6.

yoo rakki oki ginno.
11 Ginno gem kaak gin pikirre ta taɓ.
Ginno gem kaak bariya botol ta
Buŋdi.
12 Gee okiɲco amil min botol taat
samãane
ho okiɲco, pikirrico jag min seen
ta Buŋdi.
Ginno gem kaak gina selliŋkaw, yoo
rakki oki ginno.†
13 Gee-ak, kaawin kuuk amila min ɗo
korkoriɲco‡ iya muutu.
Lesisco imila kaawin ku caaciyindi
ho biŋkico gay amila kaawin kuuk ar
kop ta aalol.§
14 Min biŋkico-ak, amila suruupine iŋ
kaawin ku yuutu.*
15 Iŋ asiɲco kuuk caway-ak, ŋu gaɗgiy
dee gee.
16 Ɗo ay botol taat ŋu aaɗiy-at, ŋu iya
taaɓine iŋ nige ka werdi.
17 Ŋu bal ibinin botol ta aapiyer.†
18 Ŋu ginno kolaw bat ɗo Buŋdi. »‡
19 Sando, gi iban kadar kaawin
okiɲco kuuk ŋu siirtu ɗo *gaanuundi,
ŋu siirig ɗo ŋuur kuuk gaanuun goy
ɗo kayco. Paa kat, yoo gemo gasiyɗo
botol taat ŋaa imile kaay. Seriin
ta Buŋdi yaa obiɲ gee ku duniiner
okiɲco, asaan okiɲco, ŋu nig ɗo uŋji.
20 Ansi-ak, Buŋ talaaɗo gemo a
ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji asaan ŋa
karmiyaag gaanuun. Ka seener gay,
gaanuun-ak, illa ŋa gaayaag gee a ŋu
ibiniɲ zunuubinnico.

Buŋ giniig gee goyiy iŋ botol ɗo uŋji iŋ imaan

21 Kar diŋ gay, Buŋ gaarte maman
ŋa giniite gi goyiy iŋ botol ɗo uŋji.
Ŋa giniite ansi-ak, ŋa balte gininte
iŋ botol ta gaanuundi. Taar-an ar
kaak gaanuun ka Muusa iŋ nabiinna
kaawit ko min awalle.
22 Buŋ ginaag gee goyiy iŋ botol
ɗo uŋji ɗo bi ka imaanco taat ɗo Iisa
Masi. Ŋa giniy ampa-ak ɗo gee okiɲco
kuuk aamin iŋ ŋaara. Gee okiɲco,
ŋuur sawa di,
23 asaan okiɲco, ŋu gin zunuu-
binna, ho okiɲco, ɗatikco ɗukum iŋ
Buŋ ka *darjiner.
24 Kar Buŋ gay, iŋ barkiney, ŋa gi-
naag gee goyiy iŋ botol ɗo uŋji, bal
kapuune, iŋ jile kaak Iisa Masi jiliig
gee min ɗo zunuubinnico.
25-26 Ar tamga kaak ŋu beriy
*satkine ɗo saamiye ka zunuubinnar,
Buŋ berig Iisa a ŋuur kuuk aamin iŋ
ŋaara yaa gase saamiye ka zunuu-
binnico. Ampaa ko, Buŋ gaartu a ŋa
ginaag ay maanna iŋ botiliy. Awalle,
ŋa gin riy iŋ botilti wiktin taat ŋa ictu
subirraw ho ŋa rasig gee kuuk gin
zunuubinna bal seriine. Diŋ gay, Buŋ
gaaraat pey riyoy taat iŋ botilti ho ŋa
ginaag ŋaar kaak obit imaan taat ɗo
Iisa Masi yaa goye iŋ botol ɗo uŋji.
27 Ampa-ak gay, waa kaak yaa
ɗapile ? Ginno yoo waanna ! Waan
ɗapiliyɗo-ak, asaan taat tiyaw ɗo uŋji
ka Buŋdi-at, ta riyɗo taat gi giniyo, kar
gay, illa imaan taat gi aaminiyo.
28 Maan kaak naa kaawe-aŋ ko
kaak ni kaawiy ɗo geemir : gem kaak
goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi, goy iŋ
botol ta imaan, yampa, ŋa goyɗo ɗo
saan taat ŋa karmiyaag gaanuun.
29 Buŋ, ŋaar ka *Yuudinnar di walla
? Ha'a, ŋaar Buŋ ka gee okiɲco, kuuk
Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo oki.
30 Asaan Buŋ, ŋaar rakki di, ho gee
kuuk Yuudinna, ŋa ginaag a ŋuu goye
iŋ botol ɗo uŋji ɗo saan ta imaanco,
ho kuuk Yuudinnaɗo oki, ŋa ginaag
a ŋuu goye iŋ botol-ak ɗo saan ta
imaanco.
31 Ya ni kaawa pa-ak, ni talaag
gaanuun ar maan kaak maala walla
? Ha'a, talgigɗo ! Kar seener, ni talaag
gaanuun ar kaak Buŋ taliiga.

4

Maan kaak Ibraayim gaariyo

1 Pakiroŋ ɗo goyiɲji ka tatte
Ibraayim. Maa kaak asji ? Gii kaawe
kat maa ɗo bi kaɲji ?

† **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 14.1-3 ho 53.2-4. ‡ **3:13** 'korkoriɲco' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'korliɲco'. § **3:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 5.10 ho 140.4. * **3:14** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 10.7. † **3:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 59.7-8. ‡ **3:18** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 36.2.

2 Buŋ ginig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji.
Ya ŋa ginig ɗo bi ka riy taat ŋa giniyo,
zer ŋa gin botol taat ŋaa ɗapile. Kar ɗo
uŋji ka Buŋdi gay, ŋa ginno botol taat
ŋaa ɗapile.
3 Ka seener, Kitamne kaaw aman :
« Ibraayim, ŋaar diy gelbiney iŋ Buŋ.
Ɗo bi ka imaanji-at ko, Buŋ taliig a ŋa
goy iŋ botol ɗo uŋji. »*
4 Ka seener, gem kaak gina riyo, ŋu
kappiyaaji. Maan kaak ŋu kappiyiiji-
ak, ŋaar bere ka maalanno, ŋaar maan
kaak waaliyaaga.
5 Ŋa Buŋ kat ginaag gay zunuubin-
nar, ŋu goyiy iŋ botol ɗo uŋji. Pa-
ak, gem kaak bal gine riyo ho kaak
aamin iŋ ŋaara, ɗo bi ka imaanji-ata,
Buŋ talaag a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji.
6 Ɗo bi ka gee kuuk bal gine riyo ho
Buŋ taliig a ŋu goy iŋ botol-ak, sultan
Dawuud kaaw paa ɗo bi ka barkin
taat Buŋ beriico aman :

7 « Galal ɗo ŋuur kuuk Buŋ saamiycog
zunuubinnico
ho nigiŋco sa, ŋa imilcog tak-tak
!
8 Galal ɗo gem kaak *Rabbin Buŋ ta-
laag zunuubinnay
ar ŋu ginno ɗo kaay ka meeŋji
gem-aka ! »†

9 Barkin-at, taar ɗo *Yuudinnar di
walla ? Ha'a, gee kuuk Yuudinnaɗo
oki yaa aaciye ɗo barkin-ata. Uudin
taat ni kaawtu ɗak ko awalle, ɗo bi ka
imaanji, Buŋ taliig Ibraayim a ŋa goy
iŋ botol ɗo uŋji.
10 Wiktin taat Buŋ taliig a ŋa goy iŋ
botol-ak, ŋu *ɗukumji ko seloo walla
? Ha'a, ɗo wiktin taar-at, ŋu balji
ɗukume misa !
11 Ba aaro, Buŋ kaawji a ŋaa
ɗukume seloo. Ŋaar-aŋ maan kaak
gaara kadar ɗo bi ka imaanji, ŋa goy
iŋ botol ɗo uŋji min ŋa bal ɗukume
misa seloo. Ampaa ko, Ibraayim
kuuniytu tacco ka gee okiŋco kuuk
aamine bal ɗukume ka seloo. Gee-
ak, ɗo bi ka imaanco-at, ŋuur oki, Buŋ
taliig a ŋu goy iŋ botol ɗo uŋji.
12 Ŋa tacco oki ka ŋuur kuuk, ya
ŋu ɗukum seloo oki, ŋu ic botol ta
imaandi. Gee ŋuur-ak, goy iŋ imaanco
ar tatte Ibraayim min ŋa bal ɗukume
seloo.

Goye kaak iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi

13 Buŋ kaawji ɗo Ibraayim ho ɗo
koogin ku kooginay a ŋaaco berin
duniin loco. Ya Buŋ kaawji ampa-ak,
ŋa balji kaawe ɗo bi ka karaaminey
taat ŋa karmiya *gaanuun. Ŋa kaawi-
iji pa-ak, asaan ɗo bi ka imaanji, ŋa
taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji.
14 Ya gee kuuk karmiyaag gaanuun
keeco di yaa gasin taat Buŋ kaawtu-
at, gee kuuk aamin ɗo Buŋdi-ak,
imaanco yaa gine maan ka maala ho
maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaco bere-
ak oki, ŋaar bal baay.
15 Ka seener, gaanuun-ak iya
dapiŋko ta Buŋdi ɗo geemir. Kar ɗo
wer kaak gaanuun ginno gay, ginno
ŋepiɗe ka gaanuundi oki.
16 Ɗo bi ŋaar-ak ko, maan kaak Buŋ
kaawtu a ŋaa bere-ak, ŋa kaawig ɗo
ŋuur kuuk aamin loci a ŋuu ibine
ɗo kayco kadar Buŋ beraag maanna-
ak maala bal kapuune ɗo koogin ku
Ibraayim okiŋco ɗo saan ta imaanco.
Ŋa kaawaag maanna-ak ɗo ŋuur kuuk
aaɗa gaanuun ho ŋa kaawaag oki
ɗo ŋuur kuuk aamina ɗo Buŋdi ar
Ibraayim, ŋaar tatte okinte.
17 Uudin taat Kitamne kaawtu
aman : « Nu giniŋciŋ tacco ka gee ku
darrinay dakina. »‡ Ŋa aamin iŋ Buŋ
ho diŋ ŋa goy ar tatte ɗo uŋji. Buŋ-
ak, ŋaar ko kaak nooyaag gee ho iŋ
kaawoy di, ŋa kilgiyiig gamin kuuk
ginno awalle.
18 Ibraayim diy gelbiney iŋ maan
kaak Buŋ kaawtu ho ŋa aamin loci.
Ɗo wiktin taar-at, gee gay pakira a
wal ŋa ginno botol taat ŋaa gasiŋ
maan kaak ŋa eriy min ɗo Buŋdi. Ɗo
bi ka imaanji-at ko, ŋa gintu tacco ka
tamba dakina uudin taat Buŋ kaawi-
iji aman : « Kooginaŋ asa gine dakin
aale. »§

* **4:3** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.6. † **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 32.1-2. ‡ **4:17** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 17.5. § **4:18** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.5.

19 Min Buŋ kaawiiji pa-ak,
Ibraayim iban kadar ŋa zaɓ ko ho
daaciy Zaara oki mogina. Kar wiktin
taat elginay gaay ko nece miya, ŋa ob
di tirit ɗo imaan.
20 Do maan kaak Buŋ kaawiiji a
ŋaaji bere-ak, imaanji bal arme. Kar
gay, imaanji-at berji gudurre ho ŋa
deltu barkin ɗo Buŋdi.
21 Ŋa iban ɗo kaay kadar Buŋ gin
gudurre taat ŋaa necin kaawoy.
22 Do bi ŋaar-ak ko, Buŋ talig
Ibraayim a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji.
23 Wiktin taat ŋu kaawtu ɗo Kita-
mner aman : « Buŋ talig a ŋa goy
iŋ botol », ŋu bal kaawe ɗo Ibraayim
keeji di.
24 Kar gay, ta lote oki. Asaan ɗo
bi ka imaante, Buŋ talaate a gi goy
iŋ botol ɗo uŋji. Ka seener, gi diy
gelbinte iŋ ŋaar kaak nooyig Rabbinte
Iisa min ɗo muuti.
25 Do bi ka zunuubinnite, Buŋ berig
Iisa ɗo pise ka geemir a ŋuu deeŋ̃ji ho
ŋa nooyig min ɗo muuti a Buŋ yaate
gininte gii goye iŋ botol ɗo uŋji.

5

Jile kaak Iisa Masi jiliite

1 Ansii ko, Buŋ gininte gi goyiy iŋ
botol ɗo uŋji ɗo bi ka imaante, ho ɗo
saan ta *Rabbinte Iisa Masi ko, diŋ gi
goyiy ɗo aapiyer iŋ Buŋ.
2 Iŋ Iisa ho ɗo bi ka imaante, gi gin
botol gii gase barkin min ɗo Buŋdi, ho
gi obtu tirit ɗo barkin-ata. Ho maan
kaak yaate ale gala-ak, ŋa diye kaak
gi diytu gelbinte a gii gase hagin ta
*darjin ta Buŋdi.
3 Min kaatiya, ya taaɓin gasinte oki,
galte, asaan gi iban kadar taaɓin-at
gaayaate gi iciy subirraw.
4 Ho ya gi ic subirraw, ta gaayaate
gi goyiy bombo ɗo gecindi. Kar
ya gi goy bombo ɗo gecindi-ak, ta
gaayaate gi eriy iŋ gelbin rakki taat
Buŋ kaawtu.
5 Ho ere kaak gi eriy-ak ka-
caatenno, asaan iŋ Ruwwiney taat ŋa
beriite, Buŋ gaarte kadar ŋa elgiite
dakina.
6 Ka seener, ɗo wiktin taat gi
gedarro imile kayte, Iisa Masi mat ɗo
bi ka gay zunuubinnar. Muutuy-at,
taar ɗo wiktin taat Buŋ diytu.
7 Do duniiner, gi iban kadar gee
sooɗ di yaa ooye muutu ɗo gaay ta
gem ka pey. Akuun yaa goyen di gee
kuuk yaa ooye mate ɗo gaay ta ŋaar
kaak ɓaa iŋ botol wala kaak selleŋ̃.
8 Kar Buŋ gay gaarte maman ŋa
elgiite : wiktin taat gi goy misa gay
zunuubinnar, Iisa Masi astu mat ɗo
saan tante.
9 Iŋ muutuy taat ŋa mattu ɗo saan
tante, diŋ Buŋ ginaate a gi goy iŋ
botol ɗo uŋji. Ansi-ak, ibininte tak
kadar Iisa Masi yaate jilinte min ɗo
dapiŋ̃ko ta Buŋdi.
10 Awalle, wiktin taat gi goy misa
adin ku Buŋdi, Buŋ amrinte iŋ meeŋ̃ji
iŋ botol ta muut ta Roŋji Iisa Masi.
Ka seener, ya ŋa amrinte iŋ muut ta
Roŋji-at, gi iban tak kadar ŋaate jilinte
oki iŋ nooyiŋ̃ji.
11 Min kaatiya, gi aaciyaw ɗo uŋji
ka Buŋdi ɗo saan ta Rabbinte Iisa
Masi kaak diŋ amrinte iŋ Buŋ.

Tatte Aadum iŋ Rabbinte Iisa Masi

12 Iŋ botol ta gem rakki di,
zunuubinna uŋ̃jitu ɗo duniiner.
Zunuubinna uŋ̃je iŋ gem kaak ŋu
kolaag Aadum ho zunuubinna-ak iya
muutu. Muut-at astu ɗo gee okiŋ̃co,
asaan gee okiŋ̃co gin zunuubinna.
13 Ka seener, min Buŋ bal beriŋ̃
misa *gaanuun ɗo Muusa, zunuu-
binna goy ko ɗo duniiner. Kar
gay, uudin taat gaanuun-ak ginno
misa, Buŋ talaag zunuubinna-ak ar
ŋu ginno ɗo kaay ka gemor.
14 Sando, min wiktin ta Aadum yoo
ta Muusa, muut diyco pise ɗo gee
okiŋ̃co. Aadum, ŋaar pooc karmiyin
taat Buŋ̃ kaawiiji. Kar muut gay, taar
diyco pise yoo ɗo ŋuur kuuk zunuu-
binnico sawaɗo iŋ ku Aadum.
Aadum gaara ŋaar kaak as ba aaro,
ŋaar ko Iisa Masi.
15 Kar gay, barkin taat Buŋ beriy
bal kapuune, taar pakgig nige ka
Aadum serek. Ka seener, ɗo bi ka
nige ka gem rakki di, gee dakina

mattu. Kar gay, bere kaak Buŋ beriite iŋ gem rakki di-ak, pakgig serek. Bere-ak, Buŋ berig iŋ Iisa Masi bal kapuune ho ta oyaw ɗo gee dakina.

16 Taloŋ kat maan kaak nige ka gem rakki iytu ho maan kaak barkin ta Buŋdi iytu ! Ka seener, seriin taat oba gee astu ɗo duniiner iŋ nige ka gem rakki di ho ta obiig gee dakina. Kar barkin ta Buŋdi gay, iŋ nige kaak gee nigtu dakin-ak oki, ta iyaag gee dakina a ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi.

17 Ka seener, ya iŋ gem rakki di ho iŋ niginji kaak rakki di, muut diytu pise ɗo gee ku duniiner, ibininte oki tak ɗo kayte kadar iŋ Iisa Masi kaak rakki di, gi gasiy bere ho iŋ barkine min ɗo Buŋdi, taat pakgig gamin okiŋco. Bere-ak, ŋaar ko Buŋ giniite gi goyiy iŋ botol ɗo uŋji. Paa ko, gii gase goye kaak taɓ ho gii hokumiye iŋ ŋaara.

18 Ansii ko, uudin taat nige ka gem rakki di iyaag gee okiŋco a seriin ta Buŋdi yaa obiŋco, ampaa di oki, iŋ riy taat iŋ botol ta gem rakki di gintu, gee okiŋco nec imile kayco min ɗo seriiner ho ŋuu gase goye kaak taɓ.

19 Gem rakki di pooc karmiyin taat Buŋ kaawiiji ho gee dakina uŋjitu ɗo zunuubinnar, ampaa di oki, gem rakki di ooy karmiyit taat Buŋ kaawiiji ho gee dakina Buŋ giniig ŋu goyiy iŋ botol ɗo uŋji.

20 Min Buŋ berig gaanuun ɗo Muusa, zunuubinna ku geemir gaaya gaayen di. Kar ɗo wer kaak zunuubinna gaaya gaayen di gay, barkin ta Buŋdi oki goy dakin dakina pakgigu.

21 Awalle, zunuubinna gaara gudurrico iŋ muutu. Kar diŋ gay, iŋ *Rabbinte Iisa Masi, barkin ta Buŋdi gaara gudurriti iŋ gine kaak Buŋ giniite gi goyiy iŋ botol ɗo uŋji ho iŋ ŋaar ko, gii gase goye ka gaasɗo.

6

Barkin ta Buŋdi imilinte min ɗo zunuubinnar

1 Ŋaar-ak, gii kaaweŋ kat maa ? Gee daariŋ kaawa a guna ŋuu gine zunuubinna, paa kat, barkin ta Buŋdi yaa gine dakin gaay iŋ gaayo. Kaaw-at ɗo botilti walla ?

2 Ha'a, ta ɗo botiltiɗo ! Ya gi pakira ɗo zunuubinnar, gi ar gee kuuk mate, ho paa kat, zunuubinna gediraaɗo ŋuute diye pise. Iŋ taar-an gay, maman gii uŋje pey kayte ɗo gine ka zunuubinnar ?

3 Ku ibanno kadar ginte okinte kuuk ŋu *batiziyinte, gi ŋum iŋ Iisa Masi ho ansi-ak, gi ŋum iŋ muutuy oki.

4 Iŋ batem-ak, ar gi mate ho ŋu tiisinte iŋ ŋaara. Paa kat, ar kaak Tatte Buŋ nooyig Iisa Masi iŋ gudurre ta *darjiney, ginte oki, gii goye goye kaak marbinto.

5 Ka seener, ya gi ŋum iŋ Iisa Masi iŋ muut ar taŋji, gii ŋume oki iŋ ŋaara iŋ nooye kaak ar kaŋji.

6 Ibininte tak kadar goyinte kaak awalle-ak, ŋu ɗooɗig ka etor iŋ Iisa Masi. Paa kat, goye ŋaar-ak idtu jot ho gi giniyɗo pey ɓerrin ku zunuubinnar.

7 Gi giniyɗo pey ɓerrina-ak, asaan gem kaak mate, ŋaar imil ko kaay min ɗo gudurre ta zunuubinnar.

8 Sando, ya gi mat iŋ Iisa Masi, gi iban ko tak kadar gii goye oki iŋ ŋaara.

9 Gi iban oki kadar Buŋ nooyig Iisa Masi min ɗo muuti ho ŋa mataaɗo pey tak-tak. Muut bal gine pey gudurre loci.

10 Asaan muutuy-at, taar mena rakki di gaasiititi ɗo bi ka zunuubinnar. Kar diŋ gay, ŋa goya, ho goyiŋjiak, ŋaar ɗo Buŋdi.

11 Ampa-ak, kuŋko oki, ɗo uŋco ka zunuubinnar, taloŋ ziŋkiko ar ku mate, ho ɗo uŋji ka Buŋdi, taloŋ ziŋkiko ar ku goy mento iŋ ŋume kaak ku ŋumtu iŋ Iisa Masi.

12 Ŋaar-ak, dakoŋ rasenno zunuubinna yaaco gedire ɗo ziŋkiko kuuk goy ku muuti di. Dakoŋ ooyenno ŋuuko ŋaaminko kuu aaɗe galal ta ziŋkikon di.

13 Dakoŋ berenno ziŋkiko ɗo zunuubinnar a *Seetanne yaa gine iŋ ŋuur

gamin kuuk iŋ botilcoɗo. Kuŋ ar gee kuuk mate ho diŋ goy mento. Ampa-ak, beroŋ ziŋkiko ɗo Buŋdi a Buŋ yaa gine iŋ ŋuur ay maanna iŋ botiliy.

14 Ŋaar-ak, zunuubinna gedi-raakonno pey, asaan *gaanuun goyɗo pey ɗo kayko, kar gay, ku goy ɗo barkin ta Buŋdi.

Gine ka riyor kaak iŋ botiliy

15 Iŋ taar-an gay, gi kaawe pey maa ? Ya gaanuun goyɗo ɗo kayte ho gi goy ɗo barkin ta Buŋdi, ŋaar-aŋ maan kaak beraate botol gii gine zunuu-binna walla ? Ha'a, ginno !

16 Ku ibanno ga ? Ya ku ooy waan yaa goye kaako a kuu karmiyiŋji ar ɓerrinay, kuu gine ɓerrinay ku taɓ ku ŋaar kaak ku karmiyiyo. Ya ku karmiya zunuubinna kuuk iyaako ɗo muuti, kuu gine ɓerrinco, ho ya ku karmiya Buŋ kaak yaako giniŋko kuu goye iŋ botol ɗo uŋji, kuu gine oki ɓerrinay.

17 Ŋaar-ak, ozilinteŋ Buŋ, asaan awalle kuŋ ɓerrina ku zunuubinnar ho diŋ gay, ku obig ɓilde kaak ŋu ɓildiŋko iŋ gelbin rakki.

18 Diŋ Buŋ imiliŋko min ɗo zunuu-binnar ho ku gin ko ɓerrin kuŋ̃ji a kuu gine riy taat iŋ botilti.

19 Nu kaawaako iŋ kaawin ku gamin kuuk kuuniya ɗo duniiner di, asaan pikirriko, taar ta geemir di. Awalle, ku ber ziŋkiko okiŋ̃co a kuu gine ɓerrin ku gamin kuuk *cawarro ho kuuk iŋ botilcoɗo. Gamin-ak imilig gee min botol ta taɓ. Kar diŋ gay, beroŋ ziŋkiko okiŋ̃co a kuu gine ɓerrin ku Buŋdi. Paa kat, kuu gedire gine riy taat iŋ botilti ho kuu gedire goye cawar ɗo uŋji.

20 Wiktin taat ku goyiy misa ɓerrin ku zunuubinnar, isgikonno taat kuu gine riy taat iŋ botilti.

21 Kar diŋ gay, gamin ku sokaŋ̃ kuuk ku gintu awalle-ak iyko maa biidira ? Gamin-aŋ bal iye maanna, illa muutu.

22 Kar diŋ gay, Buŋ imiliŋko min ɗo zunuubinnar, ku gin ko ɓerrin kuŋ̃ji. Ansii ko, kuu goye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi ho kuu gase goye ka gaasɗo.

23 Ka seener, gem kaak gina zunuu-binna, maan kaak ŋuuji kappiye-ak, illa muutu. Kar bere kaak Buŋ beriite maalaŋ gay, ŋaar goye ka gaasɗo iŋ ŋ̃ume kaak gi ŋ̃umtu iŋ *Rabbinte Iĩsa Masi.

7

Taayiika ɗo bi ka gaanuundi

1 Gem kol siŋtay, ku ibingig ko maan kaak naako kaawe-aŋka, asaan ku ibingig *gaanuun ka Muusa. Gaanuun-ak goy ɗo kaay ka gemor, illa ya gem-ak goy misa iŋ odinay.

2 Ŋaar-ak, ya daatik ob mitko, illa taa goye iŋ mitti-aka nam menuwiy yaa gaase ar kaak gaanuun kaawtu. Kar ya mitti kat mat gay, ta imil kaati min ɗo gaanuun kaak kaawa ɗo bi ka obindi.

3 Yampa, ya mitti-ak goy misa iŋ odinay ho ta ob mitik ka pey, ɗo uŋji ka Buŋdi-ak, ar ta kokina miday kara. Kar ya mitti-ak mat gay, ta imil kaati min ɗo gaanuundi. Ya ta raka obe ka pey oki, ta bal nige maanna.

4 Gem kol siŋtay, taŋko oki pa. Iŋ muut taat ku mattu iŋ Iisa Masi, kuŋko oki, ɗo uŋji ka gaanuun ar ku mate. Kar diŋ gay, ku kuuniy geeŋ̃ji ku gem ka pey, ŋaar kaak Buŋ nooyig min ɗo muuti. Paa kat, gii gine gamin kuuk Buŋ rakiyo.

5 Ka seener, awalle, ɗo wiktin taat gi teet duniin ar kaak gi rakiy di-ak, ŋa gaanuun ko gaarteŋ zunuu-binna. Kar min galal ta ziŋkite talig zunuubinna-ak gay, ta ŋ̃aamaate a gi giniŋ̃co ho zunuubinna-ak iyiite illa ɗo muuti.

6 Kar diŋ gay, iŋ muut taat gi mattu iŋ Iisa Masi, Buŋ imilinte min ɗo gaanuun kaak obinte ar gi gay daŋaayner. Buŋ imilinte-ak a gii gedire gine riy taat marbinto iŋ gudurre ta Ruwwiney. Yampa, riy-at, gi ginaatɗo ar awalle iŋ karaamin ta gaanuun ka Muusa.

Gaanuun ho iŋ zunuubinna

7 Ŋaar-ak, gii kaawe kat maa ? Gaanuun iŋ zunuubinna, ŋuur rakki walla ? Ha'a, ŋu rakkiɗo ! Kar gay, iŋ botol ta gaanuun ko, nu ibiniig zunuubinna. Ka seener gay, ya gaanuun dakdu kaawɗo aman : « Dak elenno maan ka gijiŋ »*, ta-aŋ, nu bal ibine baay ta nige ka ele ŋaar-aŋka.
8 Kar gay, min gaanuun gaardu paak, zunuubinna gastu botol taat ŋu uŋjiidu ɗo gelbiner iŋ ay ele ka gamin ku geemir. Yampa, ya gaanuun ginno-ak, zunuubinna, ŋuur ar maan kaak mate.
9 Awalle, min nu ibingigɗo misa gaanuun-ak, nu goy mento. Kar min nu ibiniig gaanuun-ak gay, zunuubinna teestu gine riyco
10 ho nu rawtitu zir. Ansii ko, gaanuun kaak zer yaan iyiindu ɗo goye ka gaasɗo-ak, diŋ ŋa iyin ɗo muuti.
11 Asaan min nu ibiniig gaanuun-ak ko, zunuubinna gastu botol taat ŋu caaciyintu ho ŋu iyin ɗo muuti.
12 Ansi-ak, gaanuun, ŋaar taɓ ho kaaw taat amila minniney oki, taar taɓ, ta ɗo botilti ho ta samaane.
13 Pa-ak, maan kaak samaane kat iyintu ɗo muuti walla ? Ha'a, ŋa ŋaarro ! Maan kaak iyin ɗo muut-ak, illa zunuubinna. Kar gay, zunuubinna ic maan kaak samaan-ak ko, ŋu iyiidu muutu. Ka seener, iŋ kaawin kuuk amila min ɗo gaanuundi, gee ibiniy baaco ta zunuubinnar ho ŋu ibiniy oki waraŋ kadar zunuubinna, ŋuur samaanno tak-tak.

Zunuubinna kuuk goy ɗo zi ka gemor

14 Ka seener, gi iban kadar *gaanuun, ŋaar asa min Ruwwin ta Buŋdi. Kar nun gay, zir, ŋaar ka gemor di ho ŋa ginno gudurre. Zir-aŋ ar ŋu gidiyiig ɓerre ka zunuubinnar.
15 Ka seener, nu ibanno baay ta maan kaak nu giniyo. Nu gingigɗo maan kaak nu rakiy gine. Kar maan kaak nu yilaag gay, nu ginaaga.
16 Kar ya nun kat gina maan kaak nu rakaaɗo a naa giniŋ̃ji gay, ŋaar-ak, nu ooy iŋ taat gaanuun kaawiyo ho nu ibin kadar gaanuun, ŋaar samaane.
17 Ŋaar-ak, maan kaak samaanno-ak, ŋa nununno kat ginaaga. Kar gay, ŋu zunuubinna kuuk goy ɗo zir.
18 Asaan nu iban kadar maan kaak samaane goyɗo iŋ nunu, ŋa ginno ɗo zir kaak ar ka geemir di. Ka seener, nu gin niyin taat naa gine taat samaane, kar gay, nu gedarro.
19 Nu gingigɗo maan kaak samaan nu rakiy gine. Kar maan kaak samaanno nu rakaaɗo giniŋ̃ji gay, nu ginaaga.
20 Ya nun kat gina maan kaak nu rakaaɗo-ak, ŋa nununno kat ginaaga. Kar gay, ŋu zunuubinna kuuk goy ɗo zir.
21 Ɗo goyindu, nu tala maan asgiydu : ɗo wiktin taat nu raka gine taat samaane, taat samaanno gay asgiydu meleŋ̃.
22 Ka seener, ɗo gelbiner, nu elgig gaanuun ka Buŋdi.
23 Kar gay, nu tala kadar gaanuun ka pey goy ɗo zir ho ŋa taasiŋ̃aag ŋaar kaak nu ibiniy ɗo kaar kadar ŋa samaane. Gaanuun kaak goy ɗo zir-aŋ ginintu ar nu ɓerre ka gaanuun ka zunuubinna kuuk goy ɗo zir.
24-25 Taloŋ nun kaak aminda-aŋka ! Ɗo pikirrer, nu ɓerre ka Buŋdi ho nu ooy naa aaɗin taat gaanuunji kaawtu. Kar zir gay ŋ̃aamiin a illa naa aaɗe taat zunuubinna rakiy di. Waa kat yaan jilindu min ɗo maan kaak iyaan ɗo muut-aŋka ? Waan kaak yaan jilindu-ak, illa Buŋ, iŋ botol ta *Rabbinte Iisa Masi. Ozilinteŋ siŋji !

8

Goye kaak marbinto iŋ Ruwwin ta Buŋdi

1 Ampaa ko, diŋ seriin ta Buŋdi obaagɗo tak-tak ŋuur kuuk ŋ̃um iŋ Iisa Masi.*

* **7:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.17, Deteronoom 5.21. * **8:1** Iŋ kaaw ta Grek, ɗo makaatamna daariŋ̃ kuuk awalle, ŋu gaay aman : « Gee kuuk ŋ̃um iŋ Iisa-ak, ŋuur aaɗɗo galal ta ziŋkico, kar gay, ŋu aaɗa taat Ruwwin ta Buŋdi kaawtu. »

2 Ka seener, *gaanuun ka Ruwwin
ta Buŋdi, ŋaar beraate goye kaak taɓ
iŋ ŋ̃ume kaak gi ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi
ho ŋaa jiliite min gaanuun ka zunuu-
binnar ho min ɗo muuti.
3 Maan kaak gaanuun ka Muusa
bal gedire giniŋ̃ji, Buŋ gay ginga.
Gaanuun bal gedire giniŋ̃ji asaan
ziŋka ku geemir, gudurrico sooɗa.
Kar Buŋ gay ŋ̃aamig Roŋji ka meeŋ̃ji.
Ŋa ŋ̃aamig iŋ zi kaak ar ziŋka ku gee
kuuk gina zunuubinna. Ampaa ko,
ŋa idiit gudurre ta zunuubinnar taat
gina riyti ɗo ziŋka ku geemir.
4 Buŋ gintu pa-ak a maan kaak
gaanuun kaawtu yaa ase tak ɗo
weriy. Maanna-ak yaa ase ɗo weriy
iŋ ginte kuuk jaawɗo ar kaak gi rakiy
di, kar gay, kuuk jaawa ar kaak
Ruwwin ta Buŋdi rakiyo.
5 Ka seener, ŋuur kuuk gina taat
ziŋkico rakiy di-ak, ŋuur diyaat pikir-
rico illa ɗo galal ta ziŋkico. Kar ŋuur
kuuk gina taat Ruwwin ta Buŋdi rakiy
gay, ŋuur diyaat pikirrico ɗo maan
kaak kuuniya iŋ Ruwwin ta Buŋdi.
6 Ŋuur kuuk diyaat pikirrico ɗo
galal ta ziŋkico-ak, ŋuur ku muuti.
Kar ŋuur kuuk diyaat pikirrico ɗo
Ruwwin ta Buŋdi gay, Buŋ yaaco bere
goye ho ŋaaco iye aapiye.
7 Ka seener, ŋuur kuuk diyaat pikir-
rico ɗo taat ziŋkico rakiy-ak, ŋuur adin
ku Buŋdi. Pikirre ta ziŋkar-at, taar
iygigɗo gee ŋuu karmiyiŋ̃ gaanuun
ka Buŋdi ho ta gedarro iyiŋ̃co a ŋuu
karmiyiŋ̃ji oki.
8 Ŋuur kuuk aaɗaat pikirre ta ziŋka
ku maaniico di-ak, ŋu gediraaɗo yaaji
bere galal ɗo Buŋdi.
9 Kar kuŋ gay bal diyin pikirriko
ɗo galal ta ziŋka ku maaniiko-ata, ku
diyit iŋ taat Ruwwin ta Buŋdi rakiyo,
asaan Ruwwin-at goy ɗo gelbinko. Ka
seener, gem kaak ginno Ruwwin ta
Iisa Masi ɗo gelbiney-ak, ŋaar ka Iisa
Masiɗo.
10 Ya Iisa Masi goy ɗo gelbinko oki,
ziŋkiko, ŋuur yaa mate ɗo bi ka zunuu-
binnar. Kar gay, Ruwwin ta Buŋdi
yaako bere goye asaan Buŋ talaako
kadar ku goy iŋ botol ɗo uŋji.
11 Kar ya Ruwwin ta Buŋ kaak
nooyig Iisa Masi min ɗo muuti kat
goy ɗo gelbinko, ŋaar-ak, kuu ib-
ine ɗo kayko kadar kuŋko oki, ŋaako
bere goye. Ka seener, ɗo ziŋkiko ku
muut-aku, ku iban kadar ŋaar kaak
nooyig Iisa Masi-ak yaaco bere goye
iŋ gudurre ta Ruwwiney.
12 Gem kol siŋtay, ampa-ak ar gi gin
ɗaana. Kar ɗaana-at gay, gii kappiyin
ɗo waa ? Gii kappiyin iŋ goye kaak gi
goyiy ɗo galal ta ziŋkite walla ? Ha'a.
13 Asaan ya ku goy ɗo galal ta
ziŋkikon di, ŋaar-ak, ku goy ku muuti.
Kar gay, ya iŋ gudurre ta Ruwwin ta
Buŋdi, ku rasig tak-tak gamin kuuk
jookumo kuuk bera galal ta ziŋkiko,
kuu gase goye.
14 Ŋuur kuuk ooy aaɗa botol taat
Ruwwin ta Buŋdi gaariico, ŋuur-ak
koogin ku Buŋdi.
15 Ka seener, Ruwwin taat Buŋ
beriiko-at, taar gingikonno ɓerrina
kuuk goy pey iŋ koluwco. Kar gay,
Ruwwin-at ginaako koogin ku Buŋdi
ho ampa-ak, gi nec koliŋ̃ Buŋ aman :
« Baaba ! Tanni ! »
16 Ta meenti Ruwwin ta Buŋdi ko
gaaraate kadar gi koogin ku Buŋdi.
Ampaa ko, gi ibiniy ɗo kayte kadar gi
kooginay.
17 Ka seener, gi kooginay. Pa-ak, gii
gasiŋ̃ oki gamin kuuk Buŋ dummiytu
a ŋaa ɗeeɗe ɗo geeŋ̃ji. Gamin-ak, gii
gasiŋ̃ sawa iŋ Iisa Masi, asaan ya gi
taaɓiya iŋ ŋaara, gii uŋ̃je oki iŋ ŋaara
ɗo *darjiney.

Darjin taat yaa ase

18 Ɗo tanto, taaɓin taat gi aawiy ɗo
menuwir-an, taar sooɗ di ya gi tala
*darjin taat Buŋ yaate bayne.
19 Gamin okiŋ̃co kuuk Buŋ kilgiytu
era iŋ niyin rakki yiriy taat Buŋ yaa
gariŋ̃ kooginay.
20 Ka seener, gamin kuuk Buŋ
kilgiytu-ak gal ɗo pise ka maan kaak
gin gudurre ho ŋa bal baay. Ŋaar-
ak, iŋ niyin ta maaniicoɗo, ta niyin ta
ŋaar kaak raka a taa kuuniye pa. Kar
gay, gamin ku Buŋdi-ak gin pey maan
kaak gi diytu gelbinte :

21 yiriy rakki, Buŋ asa imiliñ gamin
kuuk ŋa kilgiytu min ɗo gudurre ta
idindi taat obig ɓerrina. Paa kat, ŋuu
gase horrinaw iŋ koogin ku Buŋdi ɗo
yiriy taat ŋuu uñje ɗo darjiney.
22 Gi iban kadar yoo diŋka, gamin
okiñco kuuk Buŋ kilgiytu-aŋ neyaw
ar ɗaatik taat taaɓiyaw ɗo wiktin ta
weenti.
23 Kar gay, ya gamin-ak neyaw,
ginte kuuk gin Ruwwin ta Buŋdi ɗo
gelbinte ar barkin taat awalle min ɗo
barkin taat Buŋ yaa bere ɗo koogi-
nay, gi neyaw oki. Ka seener, neyinte
amila min ɗo gelbinte iŋ erinte kaak
gi eriy a gii kuuniye kooginay ku
Buŋdi tak-tak ɗo wiktin taat ŋaate im-
ilinte min ɗo taaɓin-anta.
24 Asaan Buŋ jilinte, kar gay, gi tal-
gigɗo misa maan kaak gi diytu gel-
binte. Ka seener, ya gem talaag ko
maan kaak ŋa diytu gelbiney, ŋaar-ak,
ŋa maa diyinda ? Di pa-ak, waa yaa
diye pey gelbiney ɗo maan kaak ŋa
talaag ko iŋ odinay ?
25 Kar ya gi diyaag gelbinte ɗo
maan kaak gi talgigɗo misa gay, illa
gii eriñ iŋ subirraw.
26 Ampaa di oki, iŋ gudurrite taat
sooɗ-ata, Ruwwin ta Buŋdi asgiy
gaayinte. Ka seener, gi ibanno inde
Buŋ ar kaak ŋa rakiyo. Kar meenti
Ruwwin ta Buŋdi gay indiite Buŋ iŋ
neyinti kaak gem gedarro kaawe.
27 Kar Buŋ, ŋaar talaag gelbin ka
geemir ho ŋa ibingit taat Ruwwin ta
Buŋdi kaawiyo, asaan taat Ruwwin-
at indiy ɗo saan ta gee ku Buŋdi-ak
kuuniy iŋ taat ŋa rakiyo.
28 Gi iban kadar ɗo ay maanna, Buŋ
gina a gamin okiñco yaa gine sellen
ɗo gee kuuk elgiga ho kuuk ŋa koltu
ar kaak ŋa rakiy gine.
29 Asaan ŋuur kuuk Buŋ doɓig min
awalle-ak, ŋa ic ko niyine a ŋaa
giniñco ŋuu kuuniye ar Roŋji. Paa
kat, Roŋji-ak yaa gine aawco ka siŋta
dakina.
30 Ŋuur kuuk Buŋ doɓtu min awalle-
ak, ŋa koltu oki. Ho ŋuur kuuk ŋa
koltu-ak, ŋa ginig oki ŋu goyiy iŋ botol
ɗo uŋji. Ho ŋuur kuuk goy iŋ botol ɗo
uŋji-ak, ŋa uñjig oki ɗo darjiney.

Ginno maan kaak pakgig ele ka Buŋdi

31 Ɗo taar-an, gii kaawe pey maa ?
Ya Buŋ kat iŋ ginte-ak, waa kat yaa
gine adinte ?
32 Buŋ bal gooyiñ Roŋji ka meeñji,
kar gay, ŋa berig *satkine ɗo saan
tante okinte. Ya Buŋ gin pa-ak, maa
di ŋa beriitenno ay maanna iŋ ŋaara ?
Ka seener, iŋ barkiney, ŋaate beriñji.
33 Waa kat yaaco diye kaaw ɗo gee
kuuk Buŋ doɓtu ? Ginno yoo gemo,
asaan Buŋ kat ginig ŋu goyiy iŋ botol
ɗo uŋji.
34 Waa kat yaaco gine a seriin yaa
obiñco ? Ginno yoo gemo, asaan Iisa
Masi, ŋaar mate ho min kaatiya, Buŋ
nooyig min ɗo muuti. Diŋ, ŋa goy ɗo
meeday ta Buŋdi ho ŋa indaag ɗo saan
tante.
35 Maa kaak yaate eerinte min ele
ka Iisa Masi ? Ginno yoo maanna,
wala taaɓine, wala diigine, wala
taaɓin ta imaan, wala meya, wala
pokirraw, wala duniin taat yaa ase
kaate, wala muutu.
36 Ar kaak Kitamne kaawtu aman :
« Gem kol *Rabbiney,
gee joriyaanin muut doo asaan
ni geeñjiŋ.
Ŋu talaani ar ni tamgi kuuk ŋu ɓaa
dapsiyiñco. »†
37 Kar gay, ɗo gamin okiñco kuuk
asaate kaate-aŋ, nosirruwte paka iŋ
gudurre ta Iisa Masi kaak elgiite.
38 Ka seener, nu iban tak kadar ginno
maan kaak yaate eerinte min ele
ka Buŋdi : wala muutu wal goye,
wala *ɗubal ku Buŋdi wal aariɗna ho
ŋuur kuuk gin gudurre kuwa, wala
gamin ku diŋka wal ŋuur kuuk yaa ase
neginda,
39 wala maan kaak goy kuwa wal
kaak goy baata. Min gamin okiñco
kuuk Buŋ kilgiytu, ginno tak-tak
maan kaak yaate eerinte min ele
kaak Buŋ gaariite iŋ ñume kaak gi
ñumtu iŋ Rabbinte Iisa Masi.

† **8:36** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 44.23.

9

Buŋ iŋ gee ku Israyeel kuuk ŋa doɓtu

1 Iŋ ŋ̃ume kaak nu ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi, k̃aaw taat naa k̃aawe-an, taar ka seener, ŋa raadenno. Pikirrer ho iŋ Ruwwin ta Buŋdi, ŋuur saadinnar kadar kaawor ka seener.
2 Ka seener, adir nig ko nige ho gelbiner sa goy ko gelɓiŋ̃aan di.
3 Ya botol goya taat naa jiliŋ̃ siŋtar kuuk tambaani rakki, naa ooye a Buŋ yaan surpiyindu ho ŋaan eerin min ɗo Iisa Masi.
4 Siŋtar-ak, ŋuur gee ku Israyeel. Buŋ doɓig a ŋuu kuuniye kooginay. Ŋa gaarcot *darjiney. Ŋa ob jamaw dees dakina iŋ ŋuura. Ŋa berco *gaanuun. Ŋa gaarco maman ŋuu abdiyiŋ̃ji. Ŋa kaawco a ŋaaco bere gamn̄a.
5 Aginiyco kuuk aginda, ŋuur min gee ku Israyeel, ho Masi oki, weeŋ̃ji, ŋa min gee-aku. Ŋaar goy kaaco ka gamin okiŋ̃co. Ŋa Buŋ kaak ŋuu oziliŋ̃ elgin iŋ elgina ! *Aamin.

6 Ŋaar-ak gaara kadar kaaw ta Buŋdi uc maala walla ? Ha'a, ta bal uce ! Kar gay, gee okiŋ̃co kuuk min tatte Israyeel*, daariŋ̃, ŋuur gee ku Israyeelɗo ku taɓ kuuk Buŋ doɓtu.
7 Kar gee okiŋ̃co kuuk min tatte Ibraayim, daariŋ̃, ŋuur kooginayɗo kuuk taɓ. Ka seener, Buŋ kaawji ɗo Ibraayim aman : « Koogin kuuk nu kaawtu a naaŋ̃ bere-ak, ŋuur asa min Isaaka. »†
8 Ampaa ko, Buŋ kaawtu kadar koogin ku adiy ka Ibraayim, okiŋ̃co, ŋu koogin ku Buŋdiɗo, illa ŋuur kuuk Buŋ kaawiiji a ŋaaji bere-ak di. Ŋuur kuuk Buŋ kaawtu a ŋaaji bere-ak, ŋuur koogin ku Buŋdi kuuk taɓ.
9 An ko kaaw taat Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim. Ŋa kaawji aman : « Weeno‡, ɗo wiktin-an di, naa yeepe ho naa gasin daaciŋ Zaara wee mico. »§
10 Ta taar-anno di ! Pakirinte oki ɗo Rebeka, daaciy ta Isaaka. Ta weeji muusaŋ̃.
11 Kar gay, min koogin-aŋ, ŋu bal weeŋ̃ misa ho min ŋu bal gine taat samaane wal taat samaanno di, Buŋ doɓtu rakki ar kaak ŋa rakiyo a maan kaak ŋa ictu niyine a ŋaa gine-ak, ŋaa giniŋ̃ji.
12 Ka seener, Buŋ doɓiig gee ar taat ŋa rakiy di, ŋa tallo maan kaak ŋu giniyo. Paa ko, min Rebeka bal wee misan di, Buŋ kaawiitit aman : « Aawke asa gine ɓerre ka aaroy. »*
13 Kaaw taar-an as uudinti iŋ taat ɗo Kitamner aman : « Nu doɓig Yakuub ho Ezaayu gay, nu poocga. »†
14 Ŋaar-ak, gii kaawe pey maa ? Gii kaawe a Buŋ gina taat iŋ botiltiɗo walla ? Ha'a, ŋa ginno !
15 Ka seener, Buŋ kaawji ɗo Muusa aman : « Ya nu raka gine selleŋ̃ ɗo gemor, naaji gine, ho ya nu raka tale amindaw ta gemor oki, naaji tale. »‡
16 Ansi-ak, ya Buŋ doɓ gemo, ŋa bal doɓiŋ̃ iŋ niyin ta gem-aka, wala iŋ riy taat ŋa gintu, illa iŋ selliŋkaw ta meeŋ̃ji Buŋ.
17 Ɗo Kitamner, Buŋ kaawji ɗo sultan ka Meser aman : « Nu darjiyiŋ̃ciŋ sultan a iŋ kiŋken di, naa gaarin gudurrer ho siŋdu yaa ale ɗo adiy ka kiɗar okiŋ̃ji. »§
18 Ansi-ak, Buŋ gaara selliŋkuwiy ɗo ŋaar kaak ŋa rakiy di ho ŋaar kaak ŋa rakiy di, ŋa ginaag kaay bombo.

Doɓe ka geemir kaak iŋ niyin ta meeŋ̃ji Buŋ

19 Waan asaan di indindu a ya Buŋ gaar selliŋkuwiy ɗo ŋaar kaak ŋa rakiy di, maa di ŋa leesiy pey ɗo geemir ? Ginno waan kaak yaa poocin niyin ta Buŋdi wal maman ?

---

* **9:6** 'Israyeel' : Ŋu siŋ kuuk Buŋ diyiiji ɗo tatte Yakuub. † **9:7** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 21.12. ‡ **9:9** 'Weeno' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'zootira'. § **9:9** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 18.10. * **9:12** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 25.23. † **9:13** Wer ka gase kaawor ɗo Malasi 1.2-3. ‡ **9:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 33.19. § **9:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 9.16. * **9:20** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.16 ho 45.9.

20 Kar kiŋ gem gay waa kina, kii
meeliɲ̃ Buŋ ? Gem ŋaar-ak, ŋa ar parik
kaak yaa indiɲ̃ gem kaak pinga aman
: « Maa di ki piniin ansi ? »*
21 Ka seener, gay pinindi-ak gin
botol ŋaa gine maan kaak ŋa rakiy di
iŋ golŋoy. Min golŋoy kaak ɗo pisiɲ̃ji-
ak di, ŋaa gedire pine maan kaak ŋuu
gine riy ta iidiner ho ka pey ɗo riy ta
geero kun kawta.
22 Ya Buŋ raka a gee yaa ibinin
dapiɲ̃koy ho ŋa raka gaarin gudur-
rey, kuu kaawe maa ? Kar gay, ya ŋa
ic subirraw dakina ho ŋa sosig ŋuur
kuuk zer dapiɲ̃koy yaa paaye kaaco
ho kuuk nec ku̱ idindi-ak, kuu kaawe
pey maa ?
23 Buŋ gintu ansi-ak a ŋaa gaarin
yaarkaw ta *darjiney. Darjiney-at, ŋa
gaaraat ɗo ŋuur kuuk ŋa tala amin-
duwco ho ŋa siyig ziŋkico min awalle
a ŋuu hadire ɗo darjiney-ata. Ŋaar-ak,
kuu kaawe pey maa ?
24 Ŋuur kuuk ŋa taliy aminduwco-
ak, ŋa ginte kuuk ŋa koltu. Ŋa balte
kolinte min gee kuuk *Yuudinna
keeco di, kar gay, min gee kuuk
Yuudinnaɗo oki.
25 Uudin taat ɗo Kitamner, ŋu
kaawtu ɗo maktumne ta nabi Ooze
aman :

« Gee kuuk awalle geenduɗo-ak,
diŋ naa koliɲ̃ a ŋu geendu.

Ho darrinay kuuk awalle nu elgigɗo-
ak,
diŋ naa koliɲ̃ a ŋu darrinay kuuk
nu elgiy dakina. »†

26 « Ɗo wer kaak Buŋ kaawiico ɗo
geemir a " kuŋ geenduɗo ",

eɗen di, ŋuu koliɲ̃ a ŋu koogin ku Buŋ
kaak goy mento. »‡
27 Ɗo gee ku Israyeel, nabi Ezaayi
kaaw ko bico aman : « Ya gee ku
Israyeel kat gin dakina ar yir kaak ɗo
bi ka barrer oki, minninco, gee sooɗ
di kuuk Buŋ yaa jiliɲ̃co.
28 Asaan kaaw taat Buŋ kaawtu a ŋaa
gine ɗo kiɗar-at, koɗok di ŋaa necinti.
»§
29 Ho ar kaaw taat Ezaayi kaawtu min
awalle aman :
« Ya *Rabbin Mee Gudurri balte rase
koogina,
gii gine ar gee ku geeger ka Sodom
ho gii kuuniye ar gee ku geeger ka
Gomoor. »*

Goye kaak iŋ botiliy iŋ imaan

30 Ŋaar-ak, gii kaawe pey maa ? Gee
kuuk Yuudinnaɗo, ŋuur bal bariye
botol taat Buŋ yaa giniɲ̃co ŋuu goye iŋ
botol ɗo uŋji. Kar iŋ taar-at oki, Buŋ
ginig a ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji ɗo
saan ta imaanco.
31 Kar *Yuudinna gay, iŋ *gaanuun,
ŋu bariya goye kaak iŋ botiliy ɗo uŋji
ka Buŋdi, kar gay, ŋu bal gasiɲ̃ji.
32 Maa di ŋu baltu gasinti ? Ŋu baltu
gasinti-ak, asaan ŋu bal bariye botol
ta imaan taat iyaag gee ŋu goyiy iŋ
botol ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋu pakira a
ŋuu gedire goye iŋ botol iŋ riy taat ŋu
giniy di. Paa ko, ŋu batkitu iŋ ŋaar
kaak ar dambi† kaak solla gee.
33 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner
aman :
« Taloŋ, nu diya dambi ka batkindi ɗo
geeger ka Siyon.
Ɗo bi ka dambi-ak, gee yaa solle.
Kar waan kaak aamin loci gay,
sokaɲ̃ diyaagɗo tak-tak. »‡

10

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka Yuudin-
nar, maan kaak gelbiner rakiyo ho
kaak nu indiy Buŋ-ak, illa a ŋuu gase
jile.
2 Yuudinna zeeɗa gine riy ta Buŋdi,
nun sa saadine. Kar riyco gay, ŋu
gingitɗo iŋ ibine kaak taɓ ka Buŋdi.
3 Ŋu bal ibine baati taat maman
Buŋ giniig gee ŋuu goye iŋ botol ɗo
uŋji ho ŋu bariyiy botol ta maaniico
di. Ampaa ko, botol taat Buŋ gintu-at,
ŋu poociita.

† **9:25** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 2.25. ‡ **9:26** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 2.1. § **9:28** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 10.22-23. * **9:29** Geegirnay ŋuur-aŋ, Buŋ idig jot (Ezaayi 1.9, Zeneez 19.23-28). † **9:32** 'ŋaar kaak ar dambi' : Anne-aŋ, ŋu kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. ‡ **9:33** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.14-15, 28.16.

4 Iisa Masi gintu a *gaanuun ka
Muusa goyɗo pey kaate. Paa kat, ŋuur
kuuk aamin iŋ ŋaara, Buŋ yaa giniŋco
ŋuu goye iŋ botol ɗo uŋji.

Jile ka gee okiŋco kuuk aamin ɗo Iisa Masi

5 Ɗo bi ka ŋuur kuuk bariya goye iŋ
botol ɗo uŋji ka Buŋɗi iŋ *gaanuun,
meeŋji nabi Muusa siir ɗo Kitam-
ner aman : « Gem kaak karmiyaag
gaanuun okiŋji-ak yaa goye iŋ ŋaar di.
»*
6 Kar gay, an kaaw taat ŋu kaawtu
ɗo bi ka *goye kaak iŋ botol kaak min
ɗo imaandi. Kaaw-at a dak osenno
ɗo adiŋ aman : « Waa yaa coone ka
samaaner ? » Ya ampa-ak, ki pakira a
Iisa Masi bal paaye misa walla ?
7 Dak kaawenno pey ɗo adiŋ aman
: « Waa yaa paaye ɗo bee kaak sug-
ulgul, wer kaak gee ku mate goyiyo ?
» Ya pa-ak, ki pakira a Iisa Masi bal
nooye min ɗo muuti walla ?
8 Kar gay, maan ka kaawindi-ak, ŋa
maa ? Kii kaawe taat ŋu siirtu ɗo
Kitamner aman : « Kaaw ta Buŋɗi,
taar as ko moota, ta goy ɗo biŋ ho
ɗo gelbineŋ. »† Ta taar-an ko kaaw
taat ɗo bi ka imaandi taat gi gaariy ɗo
geemir.
9 Ya ki pil biŋ ɗo uŋco ka geemir
a Iisa Masi, ŋaar *Rabbine, ho ya ki
aamin ɗo gelbineŋ kadar Buŋ nooyig
min ɗo muuti, kii gase jile.
10 Asaan ŋaar kaak aamin ɗo
gelbiney-ak, Buŋ ginig a ŋa goy iŋ
botol ɗo uŋji, ho ŋaar kaak pil biy ɗo
uŋco ka geemir-ak, Buŋ yaa jiliŋji.
11 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner
aman : « Ay waan kaak aamin loci,
sokaŋ diyaagɗo tak-tak. »‡
12 Ansi-ak, gaara kadar *Yuudinna
iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo, ŋuur sawa
di. Asaan okiŋco, *Rabbinco rakki di.
Ŋaar ko kaak gina selliŋkaw ɗo ay gem
kaak ala iŋ siŋ kuŋji.
13 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner
aman : « Ay gem kaak ala iŋ siŋ ku
Rabbiner yaa gase jile. »§
14 Ka seener gay, maman ŋuu in-
diŋji ya ŋu bal aamine loci ? Maman
ŋuu aamine ya ŋu bal dore ? Maman
ŋuu dore ya waan balco gaare kaawo
?
15 Ho maman ŋuuco gaare kaawo ya
waan balco ŋaame gee ? Uudin taat
ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gee
kuuk iya kabarranna ku samaane, ŋu
miinaag adat ku geemir iŋ galal. »*
16 Kar gay, min gee okiŋco, daariŋ
di ooyit Kabarre ta Gala. Uudin taat
nabi Ezaayi siirtu ɗo Kitamner aman
: « Gem kol Rabbiney, ni gaarcot kaa-
woŋ, kar waa di icta ? »†
17 Ansi-ak, gee kuuk aamine,
imaanco asa min ɗo kaaw taat ŋu
dortu, ho kaaw taat ŋu dortu-at asa
min gaare ka kaawor ɗo bi ka Iisa
Masi.
18 Ŋaar-ak, nu gin pey inde :
Kabarre-at, ŋu bal dorin misa walla
? Ha'a, ka seener, ŋu dorit ko. Uudin
taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Ɗo kiɗ okiŋji, ŋu dorit gaay ta gay
gaare kaawor,
ho kaawco-at, ŋu gaarit ɗo duniin ok-
intiti. »‡
19 Ŋaar-ak, naa inde pey : Kaaw-an,
Yuudinna bal ibine baati walla ? An
ko kaaw taat Buŋ kaawtu min awalle
iŋ biy ka nabi Muusa. Ŋa kaaw aman
:
« Naako giniŋko hasuudinay ɗo gee
kuuk kuntoɗo,
ho naa gine kuu dapiŋe iŋ darre
taat geenti ibanno maanna. »§
20 Kar nabi Ezaayi zeeɗtu nam ŋa
kaawtu bal kolaw kaaw taat asa min
ɗo Buŋɗi aman :
« Ŋuur kuuk bariyginno, gasintu,
ho ŋuur kuuk indiginno yoo maanna,
nu bayinco. »
21 Kar gay, ɗo bi ka gee ku Israyeel,
Ezaayi gaaytu pey aman :

* **10:5** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 18.5. † **10:8** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 9.4, 30.12-14. ‡ **10:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 28.16. § **10:13** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 3.5. * **10:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.7. † **10:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.1. ‡ **10:18** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 19.5. § **10:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.21.

« Min kawtira yoo maako,
nu jaalaaco pise ɗo geemir a ŋuudu ase,
kar gay, ŋu karmiygitɗo kaawor ho ŋu newsidu kopo. »*

11

Buŋ bal poociŋ gee ku Israyeel

1 Ansi-ak, nu gin pey inde : Buŋ poocig geeŋji, gee ku Israyeel walla ? Ha'a, ŋa bal poociŋco. Ka seener, nun meendu oki min gee ku Israyeel, min kooginay ku Ibraayim ho min caar ka Benjamin.
2 Buŋ bal poociŋ geeŋji kuuk ŋa doɓtu min awalle-aku. Ku rawtit kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner ɗo bi ka nabi *Eli walla ? Ɗo bi ka gee ku Israyeel, nabi Eli caactu* ɗo Buŋdi aman
3 : « Gem kol *Rabbiney, gee-aŋ deeyig nabiinnaŋ ho ŋu eezig *wernaŋ ku satkiner. Kar ɗak ko nun keedu di kaak aaɗaaciŋ ho ŋu rakaan deendu oki. »
4 Kar Buŋ gay telkiji maa ? Ŋa telkiji aman : « Ha'a, kiŋ bal ɗake keejiŋ. Nu ras miday alip peesira (7000) kuuk aaɗaanu ho bal derse ɗo uŋji ka maan buŋir kaak ŋu koliy Baal. »†
5 Ampaa ko, ɗo wiktin ta diŋka-an oki, goy di gee job kuuk Buŋ doɓtu iŋ barkiney.
6 Gee-ak, Buŋ doɓig iŋ barkiney, ŋa bal doɓiŋ iŋ riy taat ŋu giniyo. Yampa, ya ŋa doŋ̃ig iŋ riyco, barkiney-at, siŋti barkinno.
7 Taar-an gay baati maa ? Taat gee ku Israyeel bariytu min ɗo Buŋdi-at, ŋu bal gasinti. Gee kuuk gasta-ak, illa kuuk Buŋ doɓtu-ak di. Kar gee ku pey gay, kayco gin bombo.
8 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Buŋ ɗibirig kayco, odinco tala purus-purus ho ɗeŋginco ooma. »
9 Sultan Dawuud oki kaaw ɗo Buŋdi aman :
« Ginu a wer kaak ŋu teeyiy teeŋco ka iidiner-ak
yaaco kuuniye ar rece.
Ginu a ŋaaco kuuniye maan kaak ŋuu batke
ho maan kaak Buŋ yaa taaɓiyiŋco.
10 Ginu a odinco yaa kirkile‡ nam ŋu taliyɗo tak-tak.
Ginu a ŋuu kooŋe korindoŋ min oominkaw ta taaɓiner. »§
11 Ŋaar-ak, naa inde pey : Ya *Yuudinna batke-ak, ŋu sollaw. Ka ya ŋu solle-ak, ŋu ucaw walla ? Hii, ŋu ucaw. Kar gay, ɗo bi ka nige kaak ŋu nigtu-ak ko, botol ta jilindi piltu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Buŋ gintu ansi-ak, asaan ŋa raka a Yuudinna yaaco gine hasuudinaw ɗo gee-aku.
12 Kar sando, ya nige ka Yuudinnar pilit botol a gee ku duniiner yaa gase barkin min ɗo Buŋdi ho ya Yuudinnaɗo gas gamin dakina wiktin taat Yuudinna jagtu min botol taat samaan-at oki, ka seener, wiktin taat gee ku Israyeel yeep ɗo botol-ata, ŋuu gase barkin dakin aale !

Olibiye ka jineendi iŋ ka yeero

13 Diŋ nu newsa loko, ɗo kuŋ kuuk Yuudinnaɗo. Ka seener, nun *paliine ka Buŋdi kaak ŋa ŋaamtu ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Adir portiko iŋ riy taat Buŋ beriidu-anta.
14 Nu giniy pa-ak a wal gee kuuk min tambaar-aŋ yaa gine hasuudinaw ho daariŋco yaa gase jile.
15 Ka seener, Buŋ leeyig *Yuudinna serpiya. Ampaa ko, gee ku duniiner gastu botol taat ŋuu amre iŋ Buŋ. Ya ta ampa-ak, ɗo yiriy taat Buŋ yaa obiŋ pey samaane iŋ ŋaara, taa kuuniye maman ? Taa kuuniye ar gem kaak nooy min ɗo muuti ho gas goye kaak taɓ.
16 Yampa, ya tee kaak nee awalle kat gi beraag ɗo Buŋdi-ak, ka ɗak-ak sa, okiŋji ɗo Buŋdi. Ho ya gi bera caar ku etor ɗo Buŋdi-ak, leeginay sa, okiŋco loci.

---

* **10:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 65.1-2.
† **11:4** Wer ka gase kaawor ɗo 1 Ruwa 19.10, 18.
§ **11:10** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.23-24.
* **11:2** 'caactu' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'mintu'.
‡ **11:10** 'kirkile' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'korɓile'.

17 Taloŋ, gee ku Israyeel, ŋuur ar et kaak ŋu koliy olibiye kaak ŋu taattu ɗo jineendi. Kar kuŋ kuuk Yu-udinnaɗo gay, ku ar olibiye ka yeero. Ar Buŋ ɗukumig leeginay daariŋ̃ ku et kaak goy ɗo jineendi, kar ŋa ĩytu ku olibiye ka yeero ho ŋa atiig ɗo et ka jineendi-aka. Ansi-ak, kuŋ leegin kuuk ŋu attu ate-aku, ar ku siya amay kuuk samaane min ɗo et kaak goy ɗo jineendi kaak ŋu atiŋko-aka.
18 Ampa-ak, ku ginno botol taat kuu giniŋ̃ bees leegin kuuk Buŋ ɗukumtu-aku. Kuu gediraaɗo kuu ɗapile asaan ŋa kuŋkonno kuuk gakig caari, illa ŋu caar kat gakiŋko.
19 Kar waan minninko yaadu kaawe aman : « Ŋu ɗukumiig leegin min ɗo et-aŋ a nun kat ŋuun atin ɗo werco. »
20 Kaaw-an ka seener. Kar gay, dak rawtenno, Buŋ ɗukumiigu-ak asaan ŋu bal aamine loci ho ŋa atiŋ̃ciŋ ki goyiy ɗo et-ak iŋ imaan taat ki aaminiy loci. Ŋaar-ak, dak ɗapilenno ɗo bi kaak ki icig werco. Kar gay, goy goɗom.
21 Yuudinna, ŋuur ar leegin kuuk taɓ. Kar ya leegin kuuk taɓ din sa Buŋ bal rasiŋ̃ ɗo werco, kiŋ kaak ar leeg taat ŋu attu aten di-at, ŋaaŋ̃ rase walla ?
22 Talu maman Buŋ gaariit selliŋkuwiy ho toŋgukuwiy taat raɗa ! Ŋa gaaraat toŋgukuwiy-at ɗo ŋuur kuuk jag min ɗo botildi, ho ŋa gaaraat selliŋkuwiy lociŋ, ya ki goy bombo ɗo selliŋkaw-ata. Kar ya ki goyɗo bombo gay, kiŋ oki, ŋaaŋ̃ ɗukume ar ŋa ɗukumiig leegin awalle.
23 Kar ya gee ku Israyeel kat rasig kaa ka bombiŋkaw ho ŋu aamin ɗo Buŋdi, ŋaa atiŋ̃co ɗo werco. Asaan Buŋ nec atiŋ̃ pey.
24 Ka seener, kiŋ ar leeg taat ŋu ɗukumtu min ɗo olibiye ka yeero, wer kaak ki coktu. Buŋ ɗukumiŋ̃ciŋ min ɗo olibiye ka yeero ho ŋa atiŋ̃ciŋ ɗo kaak goy ɗo jineendi, wer kaak ki baltu coke. Buŋ nec atiŋ̃ leegin ku olibiye ka yeero ɗo et kaak taɓ-aka. Ŋaar-ak, ya ŋa raka yeepiŋ̃ pey leegin ku et kaak taɓ-ak ɗo werco, yaaji gine meleŋ̃ di.

Jile ka gee ku Israyeel

25 Gem kol siŋtay, cokiyoŋ naako kaawe maan rakki kaak cigile. Naako gaarinji-ak asaan ku gediraaɗo ɗapile iŋ ilimko. Maanna-ak a min gee ku Israyeel, daariŋ, kayco gin bombo ho ŋuu goyeŋ ko paa di nam wiktin taat gee kuuk Yuudinnaɗo kuuk yaa aamine yaa neceŋ̃ ja uudin taat Buŋ rakiyo.
26 Ansii kat, Buŋ yaa jilin darre ta Israyeel okintiti ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Gay jile geemir yaa ase min Siyon.
Kar nige kaak gee kuuk min tamba ta Yakuub nigtu,
ŋaa imiliŋ̃ tak-tak.
27 Taar-an ko jamuwir taat naa obe iŋ ŋuura
ɗo wiktin taat naa imiliŋ̃ zunuubin-nico tak-tak. »*
28 Gee ku Israyeel, ɗo bi ka pooce kaak ŋu poociit Kabarre ta Gala, ŋu gin adin ku Buŋdi. Ansi-ak, kuŋ kuuk Yuudinnaɗo gasiig maan kaak samaan-aka. Kar gay, ɗo bi ka doɓindi kaak Buŋ doɓtu awalle, gee ku Israyeel-ak, ŋuur gee kuuk Buŋ elgig ɗo saan ta aginiyco.
29 Asaan, ya Buŋ ber maan ɗo gemor, ŋa icgigɗo pey, ho ya ŋa kol gemo, ŋa yeepɗo pey aar tak-tak.
30 Kuŋ gee kuuk Yuudinnaɗo, awalle ku pooc karmiyiŋ̃ Buŋ. Kar diŋ gay, Buŋ tala aminduwko ɗo bi ka Yuudinna kuuk pooc karmiyiŋ̃ji.
31 Ansii ko, gee ku Israyeel pooctu karmiyiŋ̃ Buŋ. Ampa-ak, ku gas botol a Buŋ yaa tale aminduwko. Ho ŋuur oki, Buŋ yaa tale aminduwco iŋ botol taar-at di.
32 Ka seener, ɗo pooce kaak gee ku duniiner okiŋ̃co poociit taat Buŋ kaawtu, Buŋ gintu a ŋuu kuuniye ar gay daŋaayner ɗo poociŋ̃co-aka. Ŋa gintu pa-ak a ŋaa gedire gaare tale ka aminduwiy ɗo gee okiŋ̃co.

* **11:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 27.9 ho 59.20-21.

Tatkaw ta Buŋdi

33 Taloŋ selliŋkaw ta Buŋdi taat
dakin aale-anta ! Taloŋ ilim ho ibine
ka Buŋdi kaak ginno gaase tak-tak !
Ginno waan kaak yaa ibinin pikirrey
ho ginno waan kaak yaa ibine baay ta
maan kaak ŋa rakiy gine.
34 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner
aman :
« Waa ibingit pikirre ta Buŋdi ?
Ho waa kaak nec taayiŋ̃ji ? »†
35 « Waa berji maan awalle ?
Ho waa kaak gin botol taat ŋa
ɓaayiy boode ? »‡
36 Asaan gamin okiŋ̃co asa min loci,
ŋu goy iŋ gudurrey ho ŋu goyiy sa ɗo
saan taŋ̃ji di. Loci di *darjine, elgin iŋ
elgina ! *Aamin.

12

Goye kaak marbinto iŋ Iisa Masi

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka selliŋkaw
ta Buŋdi taat dakin-ata, nu taayaako
a kuu bere ziŋkiko mento ar *satkin
taat taɓ ɗo uŋji ka Buŋdi. Satkin-at
aawaaji gala ho taar ko abaadin ta taɓ
kuu abdiyiŋ̃ Buŋ.
2 Dakoŋ icenno goye ka gee ku
duniiner. Kar gay, rasoŋ Buŋ yaa
jiptiŋ̃ goyiŋko ho ŋaako makin pikir-
riko iŋ taat marbinto. Ansi-ak, kuu
ibine maan kaak ŋa rakiyo : maan
kaak samaane, kaak aawaaji gala ho
kaak nec tak ar kaak ŋa rakiyo.
3 Ɗo bi ka barkin taat Buŋ beriidu,
nu kaawa ɗo ay gemo minninko a ŋaa
jaalenno ziy. Ŋaa talenno ziy pak taat
Buŋ diyiiga. Kar gay, ay gem di yaa
tale ziy ar kaak kuuniy iŋ gudurre ta
imaan taat Buŋ beriiji.
4 Taloŋ, zi ka gemor, ŋaar rakki di,
kar gamnay gay dakina ho ay maan
di iŋ riyoy.
5 Ansi-ak, ginte kuuk dakin-aŋ oki,
okinte, gi ŋum ɗo Iisa Masi ho gi ku-
uniy ar zi ka̰ gem rakki di. Okinte, gi
ŋum benannite ar gamin kuuk ɗo zi
ka̰ gemor.
6 Okinte, Buŋ berte bere keeji keeji
uudin ta barkin taat ŋa bertu ɗo ay
gemo. Ya minninte goy gem kaak Buŋ
berji bere a ŋaa kaawe kaawin kuuk
asa min ɗo Buŋdi, illa ŋaa kaawiŋ̃co
uudin ta imaan taat Buŋ beriiji.
7 Ya ka pey, Buŋ berji bere a
ŋaa gine riy ɗo geemir, illa ŋaa gin-
guwinti. Waan kaak Buŋ berji bere a
ŋaa ɓilde gee, illa ŋaa ɓildiguwiŋ̃co.
8 Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa
iske gee, illa ŋaa iskiguwiŋ̃co. Waan
kaak Buŋ berji bere a ŋaa bere gamin
ɗo geemir, illa ŋaa berguwiŋ̃co iŋ gel-
bin rakki. Waan kaak Buŋ berji bere
a ŋaa tale kaaco ka geemir, illa ŋaa
zeeɗe ŋaa talguwe kaaco samaane.
Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa
gaaye gee kuuk aminda, illa ŋaa
gaayguwiŋ̃co iŋ galal.
9 Dakoŋ elenno iŋ biŋkikon di.
Poocoŋ nige tak-tak ho oboŋ tirit ɗo
selliŋkaw.
10 Elguwoŋ benanniko iŋ gelbin
rakki ar siŋta kuuk tacco rakki ho
zeeɗoŋ kuu karmiye benanniko.
11 Zeeɗoŋ ho rason zegel. Ginoŋ̃ji
riy ɗo *Rabbiner iŋ niyin rakki.
12 Ɗo bi ka maan kaak ku diytu
gelbinko, aaciyoŋ. Icoŋ subirraw
ɗo taaɓinko ho indiguwoŋ Buŋ bal
ɓare*.
13 Ɗo gee ku Buŋdi kuuk gamin
arumco, gaayoŋgu, ho oboŋ martiko
samaane.
14 Indoŋ̃co barkin ta Buŋdi ɗo
ŋuur kuuk taaɓiyaako. Indoŋ̃co a
ŋaa barkiyiŋ̃co, yampa, dakoŋ̃co
indenno a ŋaa surpiyiŋ̃co.
15 Aaciyoŋ iŋ ŋuur kuuk aaciyaw ho
aloŋ iŋ ŋuur kuuk alaw.
16 Goyoŋ gala benanniko. Dakoŋ
bariyenno a kuu gine riy taat gee
yaako bere horoomin di, kar gay
ooyoŋ oki a kuu gine ay riyo, yoo taat
gee talaat a ta bal baati.
17 Gem kaak nigaako, dakoŋ̃ji yeep-
intiɗo. Zeeɗoŋ kuu gine gamin kuuk
yaa ale gala ɗo uŋco ka gee okiŋ̃co.

---

† **11:34** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.13. ‡ **11:35** Wer ka gase kaawor ɗo Zoob 41.3. * **12:12** ‘ɓare’ : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a ‘ɓarniye’.

18 Ya botol goya, zeeɗoŋ kuu gine ay
maan kaak kuu gedire giniŋ̃ji a kuu
goye ɗo aapiyer iŋ gee okiŋ̃co.
19 Gem kol royin kuuk nu elgiyo, ya
gem ginaako taat samaanno, dakoŋ
kappiyenno. Kar gay, rasoŋ Buŋ
kat yaa ibine baay. Asaan Rabbin
Buŋ kaaw ɗo Kitamner aman : « Ŋa
nun meendu kat yaa kappiyin taat
ŋu nigiidu. Ŋa nun meendu kat yaa
yeepin taat ŋu giniidu. »†
20 Kar pey aman : « Ya adineŋ̃, mey
diyaaga, beriy tee, ho ya ibin̰ obga,
beriy amay. Ya kiŋ kat ginaaji pa-ak,
sokaŋ̃ yaa deeŋ̃ji ar ki liyaaji ubal ɗo
kaay. »‡
21 Dak rasenno taat samaanno
yaaŋ̃ gedire. Kar gay, gedirti ɗo taat
samaanno-at iŋ taat samaane.

13

Karaamin ɗo agindaw ku darre

1 Ay gemo yaa karmiyiŋ̃ agindaw
ku darrer. Asaan ginno gem kaak
yaa goye tatkaw ka darrer ya Buŋ bal
diyiŋ̃ji. Ansi-ak, ŋuur kuuk agindaw
ku darrer sa, ŋa Buŋ kat diyaagu.
2 Ampaa ko, ŋaar kaak poocaat
kaaw ta agindaw ku darrer, ŋa
poocaag maan kaak Buŋ diytu. Ansi-
ak, ŋuur kuuk poocaw, maaniico di
iyaat seriin ta Buŋdi ɗo kayco.
3 Ka seener, gee kuuk gina
samaane, ŋuur ginno kolaw ɗo gay
ɗukume seriiner, illa ŋuur kuuk gina
taat samaanno. Ya ki raka goye bal
kolaw ɗo agindaw ku darrer, gin taat
samaane ho ŋuuŋ̃ ozile.
4 Asaan agindaw ku darrer-ak,
ŋuur gay riyor ku Buŋdi a ŋuuko
gine selleŋ̃. Kar ya kuŋ kat gina
taat samaanno gay, giniŋ̃co kolaw.
Asaan izinne taat ŋu gintu ta ɗukume
seriiner-at, taar maalanno. Ŋu gay
riyor ku Buŋdi a ŋuu gaarin dapiŋ̃koy
ɗo ŋuur kuuk gina gamin kuuk
samaanno.
5 Ɗo saan taar-an, samaane kuu
karmiyiŋ̃ agindaw ku darrer. Ya ku
karmiyaagu, ku karmiygigɗo a paa
dapiŋ̃ko-at yaako paaye ɗo kaykon
di, kar gay, ku karmiyaagu asaan ku
iban ɗo gelbinko kadar taar-at ko taat
kuu gine.
6 Ampa-ak, illa kuu kappiye miiri.
Asaan ŋuur kuuk ica miiri-ak, ŋuur
gay riyor ku Buŋdi kuuk gina riyco di.
7 Beroŋ ɗo ay gemo maan kaak
waaliyga : kappiyoŋ miiri wal
patanti ɗo ŋuur kuuk icaw ho beroŋ
horoomine iŋ karaamine ɗo ŋuur
kuuk tur kuuco bere.

Ele ka gijiŋ

8 Dakoŋ rasenno ɗaana yaa goye
ɗo kayko, illa ɗaan taat kuu ele be-
nanniko. Gem kaak el giji-ak, ŋaar
karmiyig ko tak *gaanuun ka Buŋdi
okiŋ̃ji.
9 Ka seener, ɗo Kitamner, ŋu siir
gaanuun dakina : kuŋ miday, dakoŋ
kokinenno daaɗ kara ho kuŋ daaɗ
oki, dakoŋ kokinenno miday kara,
okiŋko, dakoŋ deenno gee, dakoŋ
kokinenno gamna, dakoŋ elenno
gamin ku eeŋko,* ho goy gaanuun ka
pey oki. Kar gay, okiŋ̃ji, ŋa ŋ̃um ɗo
gaanuun rakki di kaak kaawa aman :
« Kii eliŋ̃ gijiŋ ar ziŋ̃ ka meeŋ̃jiŋ. »†
10 Gem kaak elgig giji, ŋaar nig-
gijiɗo. Ansi-ak, gem kaak el giji-ak
karmiyaag gaanuun okiŋ̃ji.

Siye ka ziŋkar ɗo yeepe ka Iisa Masi

11 Zeeɗoŋ kuu giniŋ̃ gamin-aŋ gaay
iŋ gaayo, asaan ku ibingit ko wiktin
taat diŋ gi goyiy-anta. Wiktin nece
taat kuu niine. Ka seener, wiktin taat
Buŋ yaate jilinte tak-tak as ko moota,
pak wiktin taat gi aamintu.
12 Wer gaay ko wale ho pat sa gaay
ko coke. Ŋaar-ak, rasinteŋ gamin
okiŋ̃co kuuk gi giniy ɗo gondikor ho
sokiŋ̃te garti, ginte taasiŋ̃e ɗo por-
tikaw.
13 Goyinte goye kaak taɓ ar gee
kuuk goy ɗo portikaw. Dakinte hadi-
renno ɗo iidin taat gee gina gamin
ku ginindiɗo ho dakinte sakriyenno.

† **12:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.35. ‡ **12:20** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 25.21-22.
* **13:9** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.13-17, Deteronoom 5.17-21. † **13:9** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18.

Dakinte ɓaayenno muŋjam ho dakinte goyenno jookumo. Yaman, goyinte goɗom min giɗuwa ho min hasuudinaw.
14 Kar gay, ar kaak ku sokiy garti ku taasiŋkar, icoŋ *Rabbinte Iisa Masi ar gartiko. Dakoŋ rasenno galal ta ziŋkiko yaako iyiŋko kuu gine jookumo.

14

Gee kuuk imaanco sooɗa iŋ kuuk taŋco dakina

1 Oboŋ samaane gem kaak imaanji sooɗa ho dakoŋ meeliŋjiɗo ɗo bi ka maan kaak ŋa pakiriyo.
2 Ampaa ko, gee daariŋ pakiriy a ŋuu gedire tee gamin okiŋco. Kar daariŋ kuuk imaanco sooɗ gay pakira a illa ŋuu tee tapar di.
3 Gem kaak tiya gamin okiŋco-ak, illa ŋaa giniŋjiɗo bees ŋaar kaak taaɗo gamin daariŋ. Kar ŋaar kaak taaɗo kum oki, illa ŋa ɗukumaajiɗo seriin ɗo ŋaar kaak tiyaag gamin okiŋco. Asaan ŋaar oki, Buŋ ooyga.
4 Yampa, kiŋ gay waa kaak ki taliy ziŋ ar ki gay ɗukume seriiner ɗo gay riyor kaak kaŋjinno ? Gay riyorak, ya ŋa goy bombo ɗo riyoy wala ya ŋa gale oki, illa tatkuwiy kat gin botol taat ŋaaji kaawe. Ka seener, ŋaa goye bombo, asaan *Rabbin Buŋ gin gudurre taat ŋaa gaayiŋji.
5 Gee daariŋ pakira a menaw daariŋ samaane pak eeŋco ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar daariŋ gay a menawak, okiŋco sawa di. Ŋaar-ak, ay gem di yaa ibine baay samaane ta maan kaak ŋa pakiriyo.
6 Gem kaak pakira a yiriy ta rakki pakgig menaw kuuk daariŋ-ak, ŋa pakiriy pa-ak asaan ŋa rakaaji bere horoomin ɗo Rabbiner. Gem kaak tiya gamin okiŋco-ak rakaaji bere oki horoomin ɗo Rabbiner, asaan ŋa ozila Buŋ ɗo bi ka teeŋji. Ho gem kaak taaɗo gamin daariŋ-ak sa rakaaji bere horoomin ɗo Rabbiner, asaan ŋaar oki ozila Buŋ ɗo bi ka teeŋji.
7 Ka seener, minninte-aŋ ginno gem kaak goy ɗo bi ka meeŋji di, ho muut sa, ginno gem kaak mata ɗo bi ka meeŋji di.
8 Asaan ya gi goy-ak, gi goy a gii gine riy ɗo Rabbin Iisa Masi, ho ya gi mataw oki, gi mata ɗo saan ta riyoy. Ŋaar-ak, ya gi goya wal gi mataw oki, gi geeŋji ku Rabbin Iisa Masi.
9 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Iisa Masi mattu ho ŋa nooytu min ɗo muuti. Paa ko, ŋa kuuniytu Rabbin ka gee kuuk mate iŋ kuuk goya oki.
10 Kar kiŋ gay, maa di ki ɗukumiiji seriin ɗo siŋjiŋ ? Maa di, ki giniig bees ? Okinte, gi ɓaa ɗo uŋji ka Buŋdi a ŋaate ɗukume seriine.
11 Asaan, ŋu siir ɗo Kitamner aman :
« Rabbin Buŋ kaaw aman :
" Nu goy mento
ho nu kaawaako a
gee okiŋco yaa derse ɗo uŋdu.
Okiŋco, ŋuu ibine kadar nun Buŋ. "
»*
12 Ansii ko, minninte-aŋ, ay gem di, Buŋ asa indiŋ ɗo taat ŋa gintu.

Gamin kuuk kuuniya iŋ imaan

13 Ŋaar-ak, rasinteŋ tak-tak ɗukume ka seriiner benannite. Kar gay, zeeɗoŋ ku giniyɗo maan kaak yaa iyiŋ siŋtiko ŋuu jage min botol ho ŋuu galeˇ ɗo zunuubinnar.
14 Ɗo tanto, iŋ Rabbin Iisa Masi, nu iban tak ɗo kaar kadar ɗo uŋji ka Buŋdi, maan kaak siŋji tee-ak ginno kaak *cawarro. Kar gay, ya waan pakira ɗo gelbiney a tee daariŋ cawarro, ka seener, loci di, ŋa cawarro.
15 Ya ki niga adiy ka siŋjiŋ iŋ maan kaak ki tiy-ak, ki rasig ele kaak Buŋ rakiyo. Ka seener, Iisa Masi mat ɗo bi ka siŋjiŋ-aka. Ampa-ak, dak ŋaaminjiɗo siŋjiŋ ŋaa tare ziy ɗo bi ka teendi di.
16 Dakoŋ berenno botol gee yaako osiŋko ɗo bi ka maan kaak talaako samaane.
17 Asaan gamin kuuk kuuniy iŋ *Meennaw ta Buŋdi gay, ŋuur

* **14:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 45.23.

*gaanuunno kaak kaawa ɗo bi ka teendi iŋ ka seendi. Kar gay, ŋu gamin kuuk Ruwwin ta Buŋdi beriite : *goye kaak iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi, aapiye ho iŋ galal.

18 Gem kaak gina riy ɗo Iisa Masi ar ansi-ak, aawaaji gala ɗo Buŋdi ho gee sa yaa karmiyiŋji.

19 Ansi-ak, zeeɗinte gii gine gamin kuuk yaate iye aapiy benannite ho kuuk yaate gaayinte gii siŋje ɗo imaante.

20 Ɗo bi ka teendi-ak, dak nigintiɗo riy ta Buŋdi. Ka seener, ɗo uŋji ka Buŋdi, ginno tee kaak cawarro. Kar gay, ya ɗo bi maan kaak ki tiy di, siŋjiŋ yaa jage min botol ta Buŋdi, ŋaar-ak, tee-ak di aayay.

21 Maan kaak samaan-ak, illa kuu rasiŋ gamin okiŋco kuuk jagaag siŋtiko min botol ta samaane : tee ka kumar, see ka maamar ho iŋ gamin ku pey oki.

22 Maan kaak ki pakiriy ɗo gelbineŋ-ak, illa kii obiŋ samaane ɗo gelbineŋ ɗo uŋji ka Buŋdi. Galal ɗo gem kaak adiy osgijiɗo kadar ŋa nige ɗo wiktin taat ŋa ica niyine a ŋaa gine maanna.

23 Kar gay, gem kaak adiy osaw ɗo bi ka teendi ho ŋa tiya paa di-ak, seriin ta Buŋdi obig ko. Asaan maan kaak ŋa giniy-ak kuunayɗo iŋ imaan. Ka seener, gamin okiŋco kuuk kuunayɗo iŋ imaan-ak, ŋuur zunuubinna.

15

Gine ka gamin kuuk aawa gala ɗo geemir

1 Nin kuuk bombo ɗo imaandi, nii gedire sosiŋ ŋuur kuuk imaanco sooɗa. Ni gediraaɗo nii gine taat aawaani gala lonin di.

2 Minninte-aŋ, illa ay gem di yaa gine taat aawa gala ɗo giji a ŋaa gaayiŋji ho a ŋaa ɗeŋriŋ ɗo imaandi.

3 Ka seener, Iisa Masi bal gine taat aawa gala ɗo meeŋji di. Kar gay, uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Buŋdu, wariy taat gee wariŋcin asdu ɗo kaar. »*

4 Kaawin okiŋco kuuk ŋu siirtu min awalle ɗo Kitamner, ŋu siirig a ŋuute ɓildinte. Ampaa ko, iŋ subirraw ho iŋ iske kaak gi gastu min ɗo kaaw ta Buŋdi, gi gin maan kaak gi eriy iŋ imaante.

5 Nu inda Buŋ kaak bera subirraw ho kaak iska gee a ŋaako gaayiŋko a pikirriko ho kaawko yaa gine rakki. Taloŋ goye ka Iisa Masi ho ginoŋ pa.

6 Ampaa ko, kuu obe kuuri okiŋko, kuu gedire ozile Buŋ, takaŋ *Rabbinte Iisa Masi, iŋ gelbin rakki.

Ase ka Iisa Masi, ŋaar ɗo gee okiŋco

7 Oboŋ ziŋkiko samaane ar kaak Iisa Masi obiŋko. Ansii kat, gee yaa oziliŋ Buŋ.

8 Ka seener nu kaawaako, Iisa Masi as ar gay riyor ka *Yuudinnar a ŋaa neciŋ kaawin kuuk Buŋ kaawiico ɗo aginiyco. Ŋaar-ak gaara kadar Buŋ necit taat ŋa kaawtu.

9 Ŋa as oki a gee kuuk Yuudinnaɗo yaa oziliŋ Buŋ ɗo selliŋkuwiy uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Ɗo saan taar-an ko, naaŋ ozile ɗo ɗatik ta gee kuuk Yuudinnaɗo,
ho naa riye a siŋjiŋ yaa jaale. »†

10 Ŋu siir pey ɗo Kitamner aman :

« Kuŋ gee kuuk Yuudinnaɗo,
aaciyoŋ iŋ ŋuur kuuk Rabbin doɓtu ! »‡

11 Ŋu siir pey aman :

« Kuŋ okiŋko kuuk Yuudinnaɗo,
oziloŋ Rabbin Buŋ.
Illa gee ku duniiner okiŋco yaa oziliŋ siŋji ! »§

12 Nabi Ezaayi kaaw oki aman :

« Gem rakki min tamba ta Jeese* yaa ase.
Ŋaa uce a ŋaa tee meennaw

* **15:3** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 69.10. † **15:9** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Samiyeel 22.50 ho Soom 18.50. ‡ **15:10** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.43. § **15:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 117.1. * **15:12** 'Jeese' : Ŋa takaŋ sultan Dawuud. Kaaw-an, taar a sultan ka tatko yaa ase min tamba ta Dawuud ho ŋaar ko Iisa Masi, sultan ka tatko kaak Buŋ kaawtu a ŋaa ŋaame.

ɗo darrinay ku gee kuuk Yu-
udinnaɗo,
ho gee-ak gay yaa diye gelbinco loci.
»†

13 Buŋ beraate maan kaak gi eriy iŋ imaante. Ampaa ko, nu indiig a ŋaako bere galal dakina ho ŋaako iye aapiy ɗo gelbinko, asaan ku aamin loci. Ansii ko, iŋ gudurre ta Ruwwiney, kuu ibine gay iŋ gaayo kadar maan kaak ku eriy-ak yaa kuuniye.

Riy taat Buŋ beriiji ɗo Pool

14 Gem kol siŋtay, nun meendu iban tak kadar ku gin selliŋkaw dakina ho ku iban gamin okiɲco kuuk ku nec ibiniɲco. Ampa-ak, ɲuu gedire taaye benanniko.
15 Kar sando, werin daariɲ ɗo maktumner-an, nu siirko bal kolaw a kuu moyiɲ kaawin kuuk ku ɓilditu min awalle. Nu siirtu pa-ak, iŋ barkin taat Buŋ beriidu
16 a naa gine gay riyor ka Iisa Masi ɗo ŋuur kuuk Yuudinnaɗo. Ampaa ko, riy taat nu giniy-at, nu ber zir okiɲji ɗo gaare ka Kabarre ta Gala ta Buŋdi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu kuuniye ar *satkin taat aawaaji gala ɗo Buŋdi. Ampaa ko, gee kuuk Yuudinnaɗo yaa gine *cawar iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.
17 Ɗo bi ŋaar-ak ko, iŋ ɲume kaak nu ɲumtu iŋ Iisa Masi, adir gintu portiko ɗo riyor taat nu giniy ɗo Buŋdi.
18 Kar ya nu kaawa bal kolaw, illa naa kaawe ɗo bi ka riy taat Iisa Masi gintu iŋ nunu. Riy-at, ŋa iyig gee kuuk Yuudinnaɗo a ŋuu karmiyiɲ Buŋ. Ŋa iyig a ŋuu karmiyiɲji iŋ kaawin kuuk nu kaawiyo, iŋ gamin kuuk nu giniyo,
19 ho iŋ ay gamin kuuk gaara gudurrey kuuk ŋa gintu ɗo ɗatikco. Gamin kuuk gaara gudurrey-ak, ŋuur gamin kuuk ajbay kuuk ŋa gintu iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. Ampaa ko, nu gaariit Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min geeger ka Zeruzaleem yoo kiɗ ka Iliiri.
20 Kar lotu-ak, nu raka a naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo werin kuuk yiriy rakki gee bal dore ŋu kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. Nu gintu pa-ak, asaan nu bal rake gine riy ɗo wer kaak gem ka pey ginit ko.
21 Ta kuuniy iŋ taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Gee kuuk ŋu balco kaawe biy yaa
tale,
ho ŋuur kuuk bal dore ŋu kaawa biy
yaa ibine. »‡

Martaw taat Pool rakiy ɓaa Room

22 Nu raka ɓaa gaarin Kabarre ta Gala ɗo werin kuuk ŋu bal dorinti. Ŋaar-aŋ ko maan kaak toɗɗu dees dakina nu baltu ɓaa taliŋko.
23 Gin elgin dakina, nu gin niyin taat nu ɓaayiyko taliŋko, kar nu bal gase kaar. Kar diŋ gay, nu gaasit kat riyor taat ɗo darrinay-aŋku.
24 Nu raka a naako jage ɗo wiktin taat ya nu ɓaa ɗo kiɗ ka Espaaɲ. Ka seener, nu gin niyin taat naako ɓaawe ho naa gine ɗak menaw iŋ kuŋko. Ansi-ak yaadu aawe gala ho yiriy taat nu ɗeetaw, kuun gaayindu naa icin botilil.
25 Kar diŋ gay, nu ɓaa ja Zeruzaleem a naa gaayiɲ gee ku Buŋdi kuuk goy eɗe-aku.
26 Ka seener, siŋta kuuk goy ɗo kiɗ ka Maseduwaan iŋ ka Akayi ic niyin a ŋuu cape gurus ŋuu gaayiɲ gee ku Buŋdi kuuk tiya saaro kuuk goy ɗo geeger ka Zeruzaleem.
27 Ŋuur maaniico di ic niyin a ŋuu gaayiɲco. Kar ka seener gay, ar ŋu tee ɗaanco ho ŋuuco yeepinti. Asaan ŋuur kuuk Yuudinnaɗo-ak gas barkin min ɗo ŋuur kuuk *Yuudinna. Ampa-ak, illa gaminco oki, ŋuu ɗeeɗiɲ iŋ gee-aku.
28 Wiktin taat nu bercog ko gurus kaak ŋu captu ho nu gaasit riy-anta, naako jageɲ ja, kar naa biren di Espaaɲ.
29 Ampa-ak, nu iban kadar wiktin taat nu ot ɗo werko, naako ote iŋ barkin dakina ta Iisa Masi.

† **15:12** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 11.10. ‡ **15:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.15.

30 Gem kol siŋtay, nu indaako iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ho iŋ ele kaak Ruwwin ta Buŋdi beriite a kuu indiguwe Buŋ ɗo bi kanto. Iŋ inde ka ku indiyo, ŋumoŋ iŋ nunu a ginte taasiŋe ɗo salaaner.
31 Indiguwoŋ Buŋ a ŋaan gaayindu naa pake min ɗo gee kuuk bal aamine kuuk goy ɗo kiɗka Zuude. Indiguwoŋ oki a gee Buŋdi kuuk goy ɗo geeger ka Zeruzaleem-ak yaa ooyin iŋ gelbin rakki gaay taat nu iyiico-anta.
32 Ampaa ko, ya Buŋ ooye, naako ɓaawe iŋ galal dakina ho naa jammiyen ɗak sooɗ iŋ kuŋko.
33 Buŋ ka aapiyer yaa goye iŋ kuŋ okiŋko ! *Aamin.

16

Ooya iŋ taayiik ta ba aaro

1 Nu ŋaamaakon boote Poobe taat gina riy ɗo Buŋdi ɗo *Egliz kaak goy ɗo geeger ka Saŋkerees.
2 Ya ta ɓaawko, obon samaane iŋ siŋ ku *Rabbine ar kaak kuuniye ɗo gee ku Buŋdi. Ya ta rak gaayko, gaayonta. Gaayonta, asaan taar oki ob wer ɗo gee dakina ho ta gaayintu nun meendu oki.
3 Ooyoŋco ɗo kuŋ Priska* iŋ mitti Akilaas. Ŋuur, ni gin riy sawa ɗo Iisa Masi.
4 Ŋu leeyig baarco ɗo bulel ɗo bi kanto. Ŋa nun keeduɗo di kaak yaa oziliŋco. Kar gay, Eglizna okiŋco kuuk Yuudinnaɗo oki yaa oziliŋco.
5 Ooyoŋco oki ɗo gee ku Eglizdi kuuk ŋuma gerco. Ooyoŋji ɗo Epayneet, royar ka bitu. Min gee kuuk goy ɗo kiɗka Aazi, ŋaar di aamin awalle ɗo Iisa Masi.
6 Ooyonti ɗo Mariyam taat ginko riy dakina.
7 Ooyoŋco ɗo kuŋ Andronikuus iŋ Juniyaas kuuk jaamar ho ŋu obinti daŋaayin sawa. Min paliinna okiŋco, ŋuur di gee ibingigu ho ŋu karmiyaagu. Min nu bal aamine misa ɗo Iisa Masi di, ŋuur aamin ko.
8 Ooyoŋji ɗo Ampliyatuus, royar ka bitu ɗo ŋuminni kaak ni ŋumtu iŋ Rabbine.
9 Ooyoŋji ɗo Urbeen kaak ni giniy riy sawa ɗo Iisa Masi ho ɗo Stakiis kaak nu elgiyo.
10 Ooyoŋji ɗo Apelees kaak gaar kadar ŋa gin imaan ta taɓ ɗo Iisa Masi. Ooyoŋco ɗo gee kuuk goy ɗo geriy ka Aristobuul.
11 Ooyoŋji ɗo Herodiyoon kaak jaamar ho ɗo gee kuuk aamin ɗo Rabbiner kuuk goy ɗo geriy ka Narsiis.
12 Ooyoŋco ɗo kuŋ Tripen iŋ Tripoos kuuk gina riy ɗo Rabbine ho ooyonti oki ɗo baar Persiid taat nu elgiyo. Taar oki gin riy dakina ɗo Rabbine.
13 Ooyoŋji ɗo Rupuus kaak siŋji ale ɗo riy ta Rabbine ho ɗo yaaco taat gaayintu ar nu roŋ ka adti.
14 Ooyoŋco ɗo kuŋ Asiŋkrit, Plegon, Hermees, Patrobaas, Hermaas ho ɗo siŋta kuuk ŋuma iŋ ŋuura.
15 Ooyoŋco ɗo kuŋ Piloloog iŋ Juliy, Neere iŋ booy ho ɗo Olimpaas iŋ ɗo gee ku Buŋdi okiŋco kuuk ŋuma iŋ ŋuura.
16 Ooyoŋ benanniko iŋ gine ka cuuɗ ar siŋta kuuk tacco rakki. Eglizna ku Iisa Masi okiŋco ooyko dakina.
17 Gem kol siŋtay, nu taayaako a kuu goye goɗom min gee kuuk poocaag ɓilde kaak ku gastu. Ka seener, iŋ poociŋco-ak, ŋu eeraag gee kuuk aamine ho ŋu jagaag min botol taat samaane. Gee ŋuur-ak, cimoŋ kayko minninco.
18 Gee ar ŋuur-aŋ, ŋuur ginno riy ɗo Rabbinte Iisa Masi. Ŋu as tee aditco di. Iŋ kaawinco kuuk gala ho pulus-pulus-ak, ŋu caaciyaag gee kuuk ibanno maanna.
19 Karaamin taat ku karmiyiig Rabbin-at, gee okiŋco ibingita. Ansii ko, adir gintu portiko ɗo bi kaŋko. Kar gay, nu raka kuu gine ilim taat kuu ibine taat samaane ho kuu etire serek min taat samaanno a kuu kuuniye *cawar.
20 Ɗak ko sooɗ di, Buŋ ka aapiyer yaa rigiŋiŋ *Seetanne ho kuuji jaawe

* **16:3** 'Priska' : Ŋu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

kaaci.
Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋ okiŋko !
21 Timote kaak ni giniy riy sawa, ooyko. Lisiyuus, Jaason ho iŋ Sosipateer kuuk jaamar oki ooyko.
22 Ho nun Tertiyuus, gay siirindi ka Pool ɗo maktumne-anta, nu ooyko iŋ siŋ ku Rabbinte.
23 Gayuus kaak nu goyiy ɗo geriyaŋ sa, ooyko. Ɗo geriy ko, Egliz okiŋ̃ji ŋ̃umiyo. Erast kaak ɗummiyaag malle ka geeger ho iŋ siŋte Kartuus oki, ooyko dakina.
24 [Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋ okiŋko ! *Aamin.]†

Oziliik ta ba aaro

25 Ozilinteŋ Buŋ ! Uudin ta Kabarre ta Gala taat nu gaariy-anta, ŋa gin gudurre taat nec yaako ɗeŋriŋko ɗo imaanko. Kabarre-at, ta kaaw taat ɗo bi ka Iisa Masi ho ta baynaag maan kaak Buŋ rakiy gine, kaak cigil elgin iŋ elgina.
26 Kar diŋ gay, Buŋ baynig ko waraŋ iŋ kaawin kuuk nabiinna siirtu a gee okiŋ̃co yaa ibiniŋ̃ ar Buŋ kaak goy doo ̃rakiyo. Paa ̃ko, ŋuur kuuk ibinga-ak gin botol taat ŋuu aamine ɗo Buŋdi ho ŋuu karmiyiŋ̃ji.
27 *Darjin ɗo Buŋ kaak keeji di gin ilim ! Darjin loci iŋ Iisa Masi, elgin iŋ elgina ! *Aamin.

† **16:24** Kaaw taar-an ginno ɗo makaatamna daariŋ̃ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

1 Korentiyen

Maktumne ta awalle taat Pool siirtu ɗo gee ku Korent

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Korent. Ɗo wiktin taar-at, geeger ŋaar-ak, siŋji ale ho geeŋji sa ɗakina. Ŋa goy ɗo biy ka barrer. Ɗo wer-ak ko, ŋu iyiy gamin min aar barrer, ŋu taajiriyo. Iŋ tajirco-at ko, ŋu miintu iŋ malle. Ay gem di iciy pikirre iŋ abaadin taat ŋa rakiy di ho ɗakina gina jookumo. Gee ku Eglizdi-ak eer benannico. Kar Pool gay leesaaco ho ŋa raka ŋumiŋ̃ werco rakki. Ŋa rakaaco gaare maman ŋuu ice goye ka kretiyennar ɗo ɗatik ta gee kuuk ibanno Buŋ.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Iŋ niyin ta meeŋji Buŋ, ŋa kolintu a naa kuuniye *paliine ka Iisa Masi. Iŋ siŋte Sosteen,
2 ni ooyaako kuŋ gee ku *Egliz ka Buŋdi ka Korent. Kuŋ ŋum iŋ Iisa Masi ho ɗo bi ŋaar-ak ko, kuu kuuniye *cawar ɗo uŋji. Ŋa koliŋko a kuu kuuniye geeŋji. Ampaa di oki, ŋa koliig gee okiŋ̃co kuuk ala iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ɗo ay wero. Ŋaar ko Rabbin kaŋ̃co ho kante oki.
3 Tatte Buŋ iŋ Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Barkin taat Buŋ beriy ɗo geeŋji

4 Nu ozilaag Buŋ doo ɗo bi kaŋko ɗo barkin taat ŋa beriiko min ku ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi.
5 Ɗo bi ka ŋumiŋko-ak ko, Buŋ barkiyiŋko ɗo ay maanna, ŋa barkiyig kaawin okiŋ̃co kuuk ku kaawiyo ho iŋ ibiniŋko oki.
6 Ŋaar-ak gaara kadar wiktin taat ŋu kaawiiko ɗo bi ka Iisa Masi, ku obit kaaw-at samaane ɗo gelbinko.
7 Paa ko, min bere okiŋ̃ji kaak Buŋ beriy ɗo geemir, yoo rakki sa ar-maakonno loko, kuŋ kuuk yoka asiŋ̃ji ka Rabbinte Iisa Masi.
8 Ŋaar ko yaako ɗeŋriŋko kuu goye bombo yoo ɗo gaase ka duniiner. Paa kat, ɗo yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe-ak, ŋu gasaakonno oorin tak-tak.
9 Buŋ kaak koliŋko a kuu ŋume iŋ roŋji Rabbinte Iisa Masi, ŋa necaat tak taat ŋa kaawiyo.

Eere ka gee ku Egliz ka Korent

10 Gem kol siŋtay, nu kaawaako iŋ siŋ ku Rabbinte Iisa Masi a kaawko yaa gine rakki di nam eere sa goyaaɗo ɗatikko. Nu raka a gelbinko ho pikir-riko yaa kuuniye rakki.
11 Ka seener, gem kol siŋtay, nu kaawiiko ampa-ak asaan gee daariŋ̃ min ger ka boote Kilowe kaawdu kadar kaawko ɓagɗo.
12 Nu kaawiit kaaw-an, asaan min-ninko, gee daariŋ̃ ɗiya aman : « Nin-aŋ gee ku Pool », daariŋ̃ a « Nin-aŋ gee ku Apoloos », daariŋ̃ a « Nin-aŋ gee ku Piyer » ho daariŋ̃ a « Nin-aŋ gee ku Iisa Masi ».
13 Iisa Masi, ŋaar rakki di. Ku pakira a gii gedire eeriŋ̃ gee kuuk ŋ̃um iŋ ŋaara walla ? Ŋa nun Pool kat kaak ŋu ɗooɗtu ka etor ɗo bi kaŋko walla ? Ŋu *batiziyiŋko iŋ siŋ ku meendu Pool walla ? Ha'a, paaɗo !
14 Nu dela barkin ɗo Buŋdi ɗo bi kaak nu bal batiziye yoo waan min-ninko, illa Krispuus iŋ Gayuus di.
15 Ŋaar-ak, waan gediraaɗo kaawe a ŋu batiziyig iŋ siŋ kunto.
16 Way, nu batiziyig oki Stepaan iŋ geeŋ̃ji kuuk goy ɗo geriy. Kar gay, nu harayɗo kadar nu batiziy waan ka pey.
17 Asaan Iisa Masi balnu ŋ̃aamindu a naa batiziye gee. Kar gay, ŋa ŋ̃aamintu a naa gaarin Kabarre ta Ɠala ɗo geemir. Ya nu gaara Kabarre ta Gala, nu kaawa iŋ kaawin kuuk meleŋ̃ di, nu kaawɗo iŋ kaawin kuuk gee yaa kaawe a nun kat gin ilim. Yampa, muutuy ta Iisa Masi taat ka etor yaa gine ar maan ka maala.

Iisa Masi ko gudurre ho ilim ta Buŋdi

18 Ɗo gee kuuk tara ziŋkico, kaaw
taat ɗo bi ka muutuy ta Iisa Masi ka
etor, taar ginno baati. Kar ɗo ginte
kuuk Buŋ jilaate gay, kaaw-at, taar
gudurre ta Buŋdi.
19 Asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman :
« Nun, naa rawtin ilim ta gee kuuk
iban kaawna
ho naa poociɲ ibine ka gee kuuk iban
gamna. »*
20 Ampa-ak, gee ku duniiner kuuk
iban kaawin-ak, moo kat ŋuura ?
Moo ŋuur kuuk iban *gaanuun ka
*Yuudinnar-aku ? Moo kat gay
meelol-aku ? Buŋ kat gaar kadar
ilim ta duniiner-an, taar ar maan ka
maala.
21 Ay maanna, Buŋ ginaag iŋ ilim ta
meeɲji. Kar gee ku duniiner gay, iŋ
ilimco, ŋu bal ibiniɲ Buŋ iŋ ilimji. Ɗo
bi ŋaar-ak ko, Buŋ ictu niyine iŋ ilim
ta meeɲji a ŋaa jiliɲ gee kuuk aamin
ɗo kaaw taat gee ku duniiner talaat ar
maan ka maala.
22 Yuudinna raka tale gamin kuuk
ajbay ho Grekna gay bariya ilim ta
duniiner.
23 Kar nin gay, ni gaara kaawo taat a
*Masi kaak Buŋ doɓtu, ŋu ɗoɗig ka
etor. Kaaw-an, Yuudinna a ŋu dor-
intiɗo ho Grekna gay talaat ar kaaw
ta bal baati.
24 Kar ɗo ŋuur kuuk Buŋ doɓtu a ŋuu
kuuniye geeɲji gay, ya ŋu *Yuudinna
wal Yuudinnaɗo oki, Iisa Masi-ak ko
gudurre ho ilim ta Buŋdi.
25 Asaan ya gee pakira a Buŋ gin
maan ka bal baay oki, maannay-
ak pakgit ilim ta geemir serek. Ya
gee tala kadar maan kaak Buŋ giniy-
ak ginno gudurre, iŋ gudurrey taat
ginno-at oki, ta pakgit ta geemir
serek.
26 Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk Buŋ
koliŋko, pakiroŋ. Dakin minninko
gin ilim ɗo uŋco ka geemir walla ?
Dakin minninko gin gudurre walla
? Dakin minninko baaco tiya meen-
naw walla ? Ha'a, ginno !
27 Kar gay, Buŋ doɓig ŋuur kuuk
ginno ilim ɗo uŋco ka geemir a paa
kat, ŋuur kuuk gin ilim-ak yaa gaage
maala. Buŋ doɓig ŋuur kuuk ginno
gudurre ɗo uŋco ka geemir a paa kat,
ŋuur kuuk gin gudurre-ak, sokaɲ yaa
deeɲco.
28 Buŋ doɓig ŋuur kuuk gee talaag
ar maan ka maala, ŋuur kuuk gee
yilaagu ho ŋuur kuuk masaakanna a
paa kat, ŋaa cilliɲ goye ka geemir
kaak ŋu talaag ar ŋa taɓ.
29 Buŋ gintu pa-ak, asaan yoo waan
sa gediraaɗo ɗapile ɗo uŋji.
30 Kar Buŋ gay ɲuminte iŋ Iisa Masi
ho iŋ ŋaar di, Buŋ gaariite ilimji. Iŋ
Iisa Masi ko, Buŋ gininte a gii kuu-
niye selleɲ ɗo uŋji, gii kuuniye geeɲji
kuɲji ho ŋa jilaate min ɗo zunuubin-
nite.
31 Ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner
aman : « Ŋaar kaak ɗapilaw-ak,
illa ŋaa ɗapile iŋ maan kaak Rabbin
gintu. »†

2

Gaare ka kaawor iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi

1 Gem kol siŋtay, wiktin taat nu asi-
iko a naako gaariɲ maan kaak cigile
kaak Buŋ bayniite-aka, nu bal gaariɲ
iŋ kaawin kuuk diya meya ho nu
balko kaawe ar tatkaw kaak iban
gamin dakina.
2 Kar gay, wiktin taat nu goyiy iŋ
kuŋko, illa nu ic niyine a naako kaawe
ɗo bi ka Iisa Masi di iŋ muutuy taat ka
etor.
3 Ɗo wiktin taar-at, nu bal gine
gudurre taat naa gine riy samaane ho
kolaw uɲjidu nam nu aziraw.
4 Iŋ kaaw taat nu kaawiiko, nu
balko gaarin kaaw-at iŋ kaawin ku
ilimdi a taa obiɲ kayko. Kar gay, ta
Ruwwin ta Buŋdi kat gaarko gudur-
riti.
5 Ansi-ak, ta ilim ta geemirro kat
ŋaaminko ku aamintu ɗo Iisa Masi.
Kar gay, ku aamintu-ak, asaan ku
talit gudurre ta Buŋdi.

* **1:19** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 29.14. † **1:31** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 9.23.

Ilim ta Buŋdi

6 Kar gay, nin oki, ya ni ɓilda gee
kuuk darse ɗo imaan, ni ɓildaag ɗo
bi ka ilimdi. Kar ilim-at gay, taar ta
duniinerro ho ta asɗo min agindaw
ku duniiner. Agindaw-ak, ŋuur asa
ide.
7 Kar gay, ilim ta Buŋdi taat ni
kaawiy-an, taar ilim taat cigil awalle
ho gee bal ibininti. Min Buŋ bal kil-
giyin misa duniin di, ŋa siyit ko ilim-
ata a ŋaate uŋjinte ɗo *darjiney.
8 Min agindaw ku duniiner-aŋ yoo
rakki oki bal ibinin ilim-ata. Yampa,
ya ŋu ibinta, *Rabbin gay darjiner, ŋu
ɗooɗaagɗo ka etor.
9 Kar gay, ar taat ŋu siirtu ɗo Kitam-
ner aman :
« Maan kaak yiriy rakki gem bal taliŋ̃
iŋ odoy,
ŋa bal doriŋ̃ iŋ ɗeŋgey
ho ŋa bal pakiriŋ̃ ɗo kaay,
Buŋ siyig ɗo ŋuur kuuk elgiga. »*
10 Sando, maan kaak cigile-aŋ, Buŋ
baynintiŋ iŋ Ruwwiney. Asaan
Ruwwin ta Buŋdi, taar ibingig ay
maanna, nam ka Buŋdi kaak cigile
oki.
11 Ginno waan kaak ibingit pikirre ta
gemor, illa ruwwin ta meeŋ̃ji. Ansi-
ak, ginno waan kaak ibingit pikirre ta
Buŋdi, illa Ruwwin ta meeŋ̃ji Buŋ.
12 Ginteŋ gay bal gase ruwwin taat
asa min ɗo duniiner-anta. Kar gay,
gi gas Ruwwin taat asa min ɗo Buŋdi.
Paa kat, gii ibiniŋ̃ maan kaak Buŋ
beriite iŋ barkiney.
13 Gamin-aŋ, ni kaawgigɗo ɗo geemir
iŋ ɓilde kaak asa min ilim ta geemir.
Kar gay, ni kaawa iŋ ɓilde kaak asa
min Ruwwin ta Buŋdi. Ansii kat,
ni gaariy baat ta seen ta Ruwwin ta
Buŋdi ɗo gee kuuk gasit Ruwwin-ata.
14 Gem keeji di gediraaɗo gasin
seen taat asa min Ruwwin ta Buŋdi.
Loci-ak, ŋa talaat seen-at ar maan
ka bal baay ho ŋa gediraaɗo ibininti.
Gem yaa ibininti-ak, illa iŋ Ruwwin
ta Buŋdi ja.
15 Gem kaak gin Ruwwin ta Buŋdi
nec ibine baaco ta gamin kuuk
samaane iŋ kuuk samaanno. Kar
gay, ginno gem kaak nec gaase baay
taŋ̃ji.
16 Ka seener gay, ŋu siir ɗo Kitam-
ner aman :
« Waa ibingit pikirre ta Buŋdi ?
Ho waa kaak nec taayiŋ̃ji ? »†
Kar ginte gay gin pikirre ta Iisa Masi.

3

Riy ta gay riyor ku Buŋdi

1 Gem kol siŋtay, wiktin taat nu
ɓaawiiko, nu bal gedire naako kaawe
ar ku gee kuuk jaawa iŋ Ruwwin ta
Buŋdi. Kar gay, nu kaawaako ar ku
gee ku duniiner di. Ɗo imaanko taat
ɗo Iisa Masi, ku ar koogin ku ŋ̃aaɗa.
2 Ansii ko, nu ɓildiŋko iŋ ka̰awin
kuuk meleŋ̃ di ar see ka buwi. Nu
balko ɓildiŋ̃ko iŋ kaawin kuuk raɗa
ar tee ka ander, asaan ku gediraaɗo
ibiniŋ̃co. Yoo diŋ oki ku gediraaɗo
misa,
3 asaan ku goy misa ar gee ku duni-
iner. Ka seener, ku hasuudinay ho
ku kaasuma benanniko. Ampa-ak
gaara kadar ku ar gee ku duniiner
ho goyiŋko sa ar ka geemir di wal
maman ?
4 Ya gem rakki kaawa aman : « Nun
gem ka Pool » ho ka pey aman : «
Nun gem ka Apoloos », ŋaar-ak gaarro
kadar goyiŋko ar ka geemir di walla ?
5 Ya ku bariya baaco, Apoloos kat
waa, ho Pool gay waa ? Seertini, ni
gay riyor ku Buŋdi di. Buŋ ŋ̃aaminti
a kuu aamine ɗo Iisa Masi. Nḭ gina riy
taat Buŋ berinti di.
6 Nun Pool, nu gaarkon kaaw ta
Buŋdi ar gem kaak taat eto. Apoloos
gay, gaayaako iŋ ɓilde ar gem kaak
leeji amay ɗo et kaak nu taattu-aka.
Kar ŋa Buŋ kat maaɗga.
7 Ampa-ak, ŋaar kaak taate ho ŋaar
kaak lee amay, seerco, ŋuur geen di.
Illa Buŋ keeji di tatiko, asaan ŋaar di
maaɗig et-aka.

* **2:9** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 64.3. † **2:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.13.

8 Ŋaar kaak taate iŋ ka lee amay,
ŋuur sawa di. Ay gem di, Buŋ yaaji
bere haginey uudin ta riyoy.
9 Asaan seertini, ni gay riyor ku
Buŋdi ho kuŋ gay ar morgo kaak ŋa
gawniyo.

Pey, ku ar ger kaak Buŋ piniyo.
10 Nun gay ar gem kaak gin ilim ho
kaak iban pine geray. Iŋ barkin taat
Buŋ beriidu, nu teesiit baay ta gerdi
ɗo werko ho waan ka pey astu pinin
ger-aka. Kar gay, yaman ay gem di
yaa pakire maman ŋaa pine ɗo baay
ta ger-aka.
11 Asaan baay ta gerdi, ŋaar Iisa
Masi ho waan gediraaɗo diye ta pey.
12 Ŋuur kuuk pina ɗo baa ta ger-aka,
daariŋ yaa pine iŋ daabne, wal iŋ
poddiñe, wal iŋ dambay kuuk kaalne
ho daariŋ gay yaa pine iŋ atay, wal iŋ
balgiga, wal iŋ idam.
13 Yiriy taat Buŋ yaa ɗukume seri-
ine, ay gemo, riyoy yaa bayne waraŋ.
Yiriy taar-at yaa ase iŋ ako ho ak-
at yaa gaare riy ta ay gemo, ya ta
samaane wal ta samaanno.
14 Ya waan pin ɗo ger-aka ho wer
kaak ŋa pintu-ak kat ak taggigɗo, Buŋ
yaaji berin haginey.
15 Kar ya ak-at teeyig gay, riyoy-at
uc maala. Gem-ak, Buŋ yaa jiliŋji.
Kar gay, ŋaa gine ar gem kaak ɗob
kiyiw min ɗo aki iŋ pisiŋji ku orok.

16 Ku iban tam kadar kuŋ ko *ger
ka Buŋdi ho Ruwwin ta Buŋdi goy ɗo
gelbinko wal maman ?
17 Ya waan kaak nigaag ger ka
Buŋdi, Buŋ yaa idiŋji oki. Asaan ger
ka Buŋdi, ŋaar *cawar ho kuŋ ko ger
ka Buŋdi-aka.

18 Dakoŋ caaciyenno ziŋkiko :
minninko-aŋ, ya waan kaak pakira
kadar ŋa gin ilim ɗo uŋco ka gee ku
duniiner, illa ŋaa poocin ilim taar-
ata. Paa kat, ŋaa gase ilim taat taɓ.
19 Asaan ilim ta gee ku duniiner,
ɗo uŋji ka Buŋdi, taar bal baati. Ka
seener, Kitamne kaaw aman : « Gee
kuuk gin ilim, iŋ neendaw ta maani-
ico di, Buŋ yaa obiŋ ar ŋu obiy kumin
ku yeero iŋ dada. »*
20 Kitamne kaaw pey aman : «
*Rabbin Buŋ ibingit pikirrico ta gee
kuuk gin ilim ho ŋa iban kadar taar
bal baati. »†
21 Ampa-ak, dakoŋ pisiriyenno iŋ
siŋ ku gemor, asaan okiŋco-aŋ, ŋuur
kuŋko :
22 nun Pool, Apoloos ho iŋ Piyer,
okintini, ni kuŋko. Duniine, goye,
muutu, gamin kuuk goy diŋka ho
kuuk yaa ase neginda, okiŋco kuŋkon
di.
23 Kar kuŋ gay, kuŋ gee ku Iisa Masi
ho Iisa Masi gay, ŋaar ka Buŋdi.

4

Taayiik ta Pool ɗo gee ku Korent

1 Nu raka a kuuni tale, nun Pool
iŋ Apoloos, ar gay riyor ku Iisa Masi,
ar ŋuur kuuk Buŋ berco riyo a ŋuu
imiliŋ maan kaak ŋa cigiltu awalle ɗo
geemir.
2 Ya ŋu ber riy ɗo gemor, illa ŋaa
gaare kadar ŋa nec ŋu amniyiŋji.
3 Ɗo tanto gay, ya kuŋ kat
ɗukumaadu seriine wal gay ɗukume
seriiner oki, taar-at ginaaduɗo
maanna. Nun meendu oki
ɗukumaaɗo seriine ɗo kaar,
4 asaan adir osgitɗo maan kaak nu
nigtu. Kar gay, iŋ taar-an oki, gaarro
kadar nu goy goye kaak iŋ botiliy ɗo
uŋji ka Buŋdi. Ka ɗukumaadu seriin-
ak, ŋaar *Rabbin Buŋ.
5 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ya Rabbin
Iisa Masi bal yeepe misa, dakoŋ
ɗukumenno seriine. Kar wiktin
taat ŋa yeepe, gamin kuuk cigil ɗo
gondikor, ŋaa imiliŋco waraŋ, iŋ
pikirre taat cigil ɗo gelbin ka geemir
oki. Ampaa ko, ay gem di yaa gase
oziliikay min ɗo Buŋdi.
6 Gem kol siŋtay, ɗo paydin ta
maaniiko kat nu kaawtu ɗo bi kanto
iŋ ka Apoloos a niiko gaare kuŋ oki
yaa gine pa. Nu raka a kuu ibine baati
ta maliy taat gee ibingit-anta. Maliy-
at aman : « Waan yaa amilenno kara
min botol taat Kitamne gaartu. » Nu

* **3:19** Wer ka gase kaawor ɗo Zoob 5.13. † **3:20** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 94.11.

kaawiy ampa-ak, asaan nu rakaaɗo kuu pisiriye aman : « Nun aaɗa gem kaak tatik aale, kiŋ gay aaɗa ka maala. »
7 Maa di ki pakiriy a ki pakgig eeŋjiŋ ? Gamin okiŋco kuuk ki gintuaŋ, waa berjiŋgu ? Ŋa Buŋ ɗoo di ? Di ya pa-ak, maa di ki pisiriyiy ar ŋu baljiŋ beriŋ bere ?

8 Taloŋ kate ! Ku pakira a ku ginig ko gamin okiŋco. Ɗo botol ta Buŋɗi, ku pakira a ku ɗeet ko gay gamnar. Ku pakira a ku teet ko meennaw. Hey kuŋko-aŋku ! Ya ka seener, ku teet meennaw, nin paliinna oki yaa teen iŋ kuŋko.
9 Nu kaawiy ampa-ak, asaan nin kuuk paliinna-aŋ, nu pakira a Buŋ leenti aar ta geemir tak-tak. Ni ar gee kuuk ŋu obig a ŋuu deeŋco ɗo uŋco ka geemir. Ampa-ak, gee ku duniiner okiŋco yaa talin taaɓinni nam *ɗubal ku Buŋɗi oki yaa tale.
10 Ni oliyay ɗo saan ta Iisa Masi, kar kuŋ gay pakira a iŋ Iisa Masi, ku gin ilim dakina ! Ni ginno gudurre, kar kuŋ gay pakira a ku gin gudurre dakina ! Gee dakina poocaani, kar kuŋ gay pakira a ŋu jaalaag siŋko !
11 Nin gay, yoo diŋka mey diyaani, ibin sa obinti ho ni bal gine kesuune oki. Gee koocaani ho ŋu atkaani min ay wero.
12 Ni gina riy iŋ soriyni a nii gase tee ka biŋkini. Gee waraani ho nin gay barkiyaagu. Ŋu taaɓiyaani ho nin gay subira di.
13 Ŋu diyaani kaawin ooma ho nin gay telkaaco iŋ taat ool di. Yoo diŋka, gee yilaani pakgig gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu. Ŋu talaani ar maan kaak ŋu orig ka suusi.

14 Nu balko siiriŋ kaawin-aŋ a sokaŋ yaako deeŋko. Kar gay, gem kol kooginay kuuk nu elgiyo, nu siirig a naako taayiŋko.
15 Asaan ya ku gin gee dakina kuuk ɓildaako ɗo bi ka Iisa Masi oki, takko ŋaar rakki di. Wiktin taat nu iyiiko Kabarre ta Gala, nu gintu takko ɗo goyiŋko kaak ɗo Iisa Masi.
16 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu taayaako a kuu ice botilil.
17 Paa ko, nu ŋaamikoŋ Timote. Ŋaar ar roŋdu ɗo imaan. Nu elgiga ho ŋa gina riy ta Rabbine iŋ botilti. Nu ɓildiig gee kuuk ɗo *Egliznar okiŋco a maman ŋuu goye ɗo botol ta Iisa Masi. Nu ŋaamiig Timote a ŋaako gaare pey maman nu garkiyig gee a ŋuu goye ɗo botol-ata.
18 Gee daariŋ minninko pakira a nu asaakonno pey. Ampaa ko, ŋu ɗapiltu aale.
19 Kar gay, ya Buŋ kat pildu botol, koɗok di naako ɓaawe. Ya nu ot ɗo werko, nu raka tale riy ta gee ku ɗapilaw-aku. Nu raka ibine ya ka seener, ŋu gin gudurre ta Buŋɗi wala ŋu kaawa maalan di.
20 Asaan ɗo *Meennaw ta Buŋɗi, kaawin kuuk maalan di-ak, ŋuur ginno werco, illa riy taat iŋ gudurre ta Buŋɗi.
21 Kar kuŋ gay, ku raka maa ? Ku raka naako ɓaa iŋ ele ho iŋ dalullaw, wal naako ice doŋkilo ?

5

Gee kuuk aamine iŋ kuuk ɓaaya muŋjam

1 Ay wero, nu dora gee kaawa a ku gin maan kaak patiy kaa. Gem rakki minninko weya iŋ daaciy ta tacco. Way, maan ŋaar-aŋ, gee kuuk ibanno Buŋ din sa gingigɗo.
2 Iŋ taar-an oki, ku ɗapiliy di-ak maman ? Iŋ maan kaak kuuniyaw-aŋ, zer kuu gonde dakina ho kuu atkiŋ gem-ak min ɗo ɗatikko.
3-4 Nun gay, ya nu serek minninko oki, ar nu goy ɗo ɗatikko ho kelmol sa iŋ kuŋkon di. Ŋaar-ak, nu ɗukumji ko seriin iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa Masi ɗo gem kaak ginig maanna-aŋka. Kuŋko oki, ɗo wiktin taat ku ŋume ho kelmol goy iŋ kuŋko, ɗukumoŋjit seriin-an iŋ gudurre ta Rabbinte Iisa :
5 beroŋ gem-ak ɗo *Seetanner a ziy kaak goy kaak ɗo zunuubinnar-ak yaa nige. Paa kat, ɗo yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe, ŋaa gedire gase jile ka ruwwiney.

6 Ɗapiliŋko-ak, ŋaar ginno baay tak-
tak. Ku ibanno ga ? Ya waan gina
mappa, ŋa liya gel sooɗ di, kar okiɲji,
ŋa uciy gusus.
7 Gel-at, taar ar zunuubinna kuuk
goy ɗo ɗatikko. Ŋaar-ak, rasoŋ
zunuubinna-ak serek a kuu kuuniye
pey *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Ka
seener, ku kuuniytu ko cawar-ak,
asaan Iisa Masi mat ɗo bi kante ar roŋ
tamgi kaak ŋu bertu *satkin awalle ɗo
iidin ta *Paakdi.
8 Ɗo bi ŋaar-ak, goyinte ar gee
kuuk awalle iidiytu iidin ta Paak
iŋ gelbin ka cawar ho iŋ seene.
Yampa, dakinte goyenno ar ŋuur
kuuk iidiyiit iidin-at iŋ zunuubinna
ho iŋ jookumuwco-ata.
9 Ɗo maktumner taat nu siiriikon
ɗak ko, nu taayiŋko a kuu goye serek
min gee kuuk goyiɲco jookumo.
10 Nu kaawiy ampa-ak, nu kaawɗo
ɗo ŋuur kuuk jookumo ho bal aamine
misa ɗo Iisa Masi. Nu kaawɗo a kuu
goye serek tak-tak min gee-aku, ŋuur
kuuk atka tamaanaw ta duniiner,
kuuk kokinay, kuuk abdiya margina.
Ya ampa-ak, illa kuu rasin duniine !
11 Nu kaawa ɗo bi ka ŋuur kuuk
kaawa a ŋu siŋtiko ɗo Iisa Masi,
kar goyiɲco gay jookumo. Ŋu atka
tamaanaw ta duniiner, ŋu abdiya
buŋnay, ŋu wara gee, ŋu sakriyaw ho
ŋu kokinay. Goyoŋ serek min gee-aku
ho dakoŋ teenno bat iŋ ŋuura.
12-13 Ŋuur kuuk bal aamine misa ɗo
Iisa Masi gay, ŋa nunno kat yaaco
ɗukume seriine, illa Buŋ meeɲji. Kar
ɗo ŋuur kuuk aamin ko ɗo Iisa Masi
gay, ku gin botol taat kuuco ɗukume
seriine. Asaan ŋu siir ɗo Kitamner
aman : « Atkoŋ gem kaak jookumo
min ɗo ɗatikko. »*

6

Siŋta sakkiyaaɗo eeɲco ɗo uŋco ka gee ku duniiner

1 Kar ya minninko rakki gin kaaw
iŋ siŋji, maa di ŋa gediriy iyiɲ ɗo
uŋco ka gee ku duniiner a ŋuuco talin
kaawco ? Samaan-ak zer ŋaa iyiɲ ɗo
uŋco ka gee ku Buŋdi kat kuuk yaaco
talinti.
2 Ku ibanno kadar ŋu gee ku Buŋdi
kat kuuk asaaco ɗukume seriin ɗo
gee kuuk ɗo duniiner okiɲco walla
? Kar zer ya kuŋ kat kuuk yaaco
ɗukume seriin-ak, maa di ya ku gin
kaaw kapak di, ku gedirgiyɗo talinti.
3 Ku ibanno ga ? Ŋa ginte ko kuuk
yaaco ɗukume seriin ɗo *ɗubal ku
Buŋdi. Kar zer ya ta ampa-ak, maa
di gi gedirgiyɗo taliɲ kaawin kuuk ɗo
duniiner-anta ?
4 Kar gay, ya ku gin kaawin ar ŋuur-
aŋku, maa di ku iyiig ɗo ŋuur kuuk gee
ku *Eglizdi talaagu ar maan ka maala
?
5 Sokaɲ daggikonno walla ?
Minninko-aŋ kat ginno tak-tak gem
kaak gin ilim ho nec taliɲ kaawin ku
siŋta kuuk aamin ɗo Iisa Masi walla ?
6 Kar kuŋko, minninko rakki iyiy
giji ɗo uŋco ka gay ɗukume seriiner
kuuk ibanno Buŋ-ak gay maa ?
7 Ka seener, ɗo ɗatikko, ku gin ko
gee kuuk sakkiya siŋtico. Ŋaar-ak
gaara ko kadar biŋkiko gallo ɗo uŋji
ka Buŋdi. Ya gem gingikonno gamin
kuuk iŋ botilco, kuu subire guna min
kuu iyiɲ ɗo uŋco ka gay seriiner. Ya
gem soka gaminko oki, kuu rasiɲ
guna min ku sakkiyiɲji.
8 Kar sando, kuŋ maaniikoŋ gay
gina gamin kuuk iŋ botilcoɗo. Iŋ
raade, ku tiyaag siŋtiko kuuk aamin
ɗo Iisa Masi !
9 Ku ibanno ga ? Ŋuur kuuk gina
gamin kuuk iŋ botilcoɗo uɲjaaɗo
ɗo *Meennaw ta Buŋdi. Ɗakoŋ
caaciyenno ziŋkiko ! Ibinoŋ tam
kadar gee kuuk ɓaaya muɲjam, kuuk
abdiya margina, kuuk kokina miday
wal daaɗ kara, kuuk deleesinay,
10 kuuk kokinay, kuuk atka
tamaanaw ta duniiner, kuuk
sakriyaw, kuuk wara gee, kuuk
gaama gamin ku geemir, okiɲco-aŋ
uɲjaaɗo ɗo Meennaw ta Buŋdi.
11 Ampaa ko, awalle minninko
daariɲ gingiyo. Kar diŋ gay, ku gin
ko *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi, ku gin

* **5:12-13** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 17.7.

ko geeŋji ho ku goy ko goye kaak iŋ botiliy iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.

Ziŋkite, ŋuur ku Buŋdi

12 Gee daariŋ minninko kaawa aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener, kar gay min gamin okiŋco-aŋ, daariŋ gaayaakonno. Nun oki, naa gedire kaawe aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kar gay, nu rasaaɗo zir gamin-aŋ yaadu gedire.

13 Ku kaawa pey aman : « Tee, ŋaar ɓaa ɗo adir ho ad sa, ŋaar yoka teen di. » Kaaw-an ka seener, kar gay, tee iŋ adi, Buŋ yaa idiŋ seerco. Kar gay, Buŋ bal giniŋ zi ka gemor a ŋaa ɓaaye muŋjam. Zi ka gemor, ŋaar ɗo Rabbiner, ho Rabbin sa, ŋaar ɗo zi ka gemor-aka.

14 Ka seener, Buŋ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min ɗo muuti yaate nooyinte, ginte oki, iŋ gudurrey ta meeŋji.

15 Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur ŋum iŋ zi ka Iisa Masi. Ampa-ak, ya waan wey iŋ azbiŋca, ar ŋa ic min zi ka Iisa Masi ho ŋa ŋumig iŋ kanti. Taar-at kuunayɗo kat bat !

16 Ku ibanno ga ? Gem kaak wey iŋ azbiŋca-ak, seerco, ŋu ŋum ar zi ka gem rakki. Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Seerco, ŋuu gine ar zi ka gem rakki. »*

17 Kar gay, gem kaak ŋum iŋ Rabbinte Iisa Masi, seerco, ruwwinco rakki.

18 Yaman, cimoŋ kayko cat min ɓaaye ka muŋjam-aka. Zunuubinna okiŋco ku pey, ŋuur kara min ɗo zi ka gemor. Kar gay, gem kaak ɓaaya muŋjam-ak, ŋaar gina zunuubinna ɗo ziy ka meeŋji.

19 Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur ger ka Ruwwin ta Buŋdi. Ŋaar Buŋ kat berkonta ho ta goy ɗo ziŋkiko. Ampa-ak, ziŋkiko, ŋuur kuŋkonno, ŋu ku Buŋdi.

20 Buŋ kappiy dakina a ku kuuniye geeŋji. Ŋaar-ak, iŋ ziŋkiko-aŋ, zeeɗoŋ kuu jaaliŋ siŋ ku Buŋdi kuwa iŋ ay maan kaaŋ ku giniyo.

7

Taayiik ta Pool ɗo bi ka obindi

1 Diŋ naako yeepe kat ɗo maan kaak ku siiriidu awalle aman : « Ya gem obaaɗo daatik sa guna. »

2 Kar gay, iŋ goye ka duniiner kaak jookum-aŋ, guna, ay gemo yaa obe daatik ta meeŋji ho ay geema yaa obe mitik ka meenti.

3 Ya ŋu obe, mitko newsaaɗo kop ɗo daaciy ho daatik sa newsaaɗo kop ɗo mitti.

4 Daatik gediraaɗo gine maan kaak ta rakiy di iŋ zit ka meenti, asaan zit-ak, ŋaar ka mitti oki. Ho mitik sa gediraaɗo gine maan kaak ŋa rakiy di iŋ ziy ka meeŋji, asaan ziy-ak, ŋaar ka daaciy oki.

5 Ŋaar-ak, ɗo daŋilco, daatik poocaagɗo mitti ho mitik sa poocaatɗo daaciy. Kar gay, illa ŋuu deen ja kaawco a ŋuu ɗeeɗiŋ daŋilco ɗo wiktin sooɗ di, ŋuu uŋje kayco ɗo inde ka Buŋdi. Kar ya wiktin-at bire, ŋuu yeepe ɗo daŋilco. Yampa, ŋu gediraacoɗo ɗo ziŋkico, paa *Seetanne yaa gase botol taat ŋaa geciŋco.

6-7 Ɗo tanto gay, gee okiŋco yaa goye bal daaɗi ar nunu. Kar gay, nu kaawaakonno a kuu gine ampa. Kar ya ku raka gine pa, sokaŋ obaakonno. Ay gem di iŋ bere kaak Buŋ beriiji : rakki, Buŋ berji bere ka aŋka, ho ka rakki gay, ŋa berji bere ka pey.

8 Ɗo ŋuur kuuk bal obe misa ho ɗo murgilgal, nu kaawaaco a samaane ŋuu goye bal obe ar nunu.

9 Kar ya ku gediraaconno ɗo ziŋkiko gay, ŋaar-ak, oboŋ. Ya ku ob-ak, guna min baykon di yaako deeŋko.

10 Diŋ naaco kaawe ɗo ŋuur kuuk ob ko. Maan kaak naa kaawe-aŋ (ŋa nununno di kaak kaawga, ŋa *Rabbin meeŋji) daatik rasaagɗo mitti.

* **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.24.

11 Kar ya daatik rasig mitti gay, illa
taa goye maala wal taa amre iŋ mitti,
ho mitik sa, totiraatɗo daaciy.
12 Diŋ naaco kaawe ɗo ŋuur kuuk
pey. Kaaw-an (ŋa nunu kat kaawta,
ŋa Rabbinno) ya siŋ rakki daaciy bal
aamine misa ɗo Iisa Masi ho ta ooy a
ŋuu saaye, ŋaa totirintiɗo.
13 Ampaa di oki, ya boo rakki mitti
bal aamine misa ho ŋa ooy a ŋuu
saaye, taa rasiŋjiɗo.
14 Ka seener, mitik kaak bal aamine
gay, ɗo bi ka daaciy taat aamine, Buŋ
talaag ar ŋa mitti kaak taɓ ɗo uŋji.
Ampaa di oki, daatik taat bal aamine,
ɗo bi ka mitti kaak aamine, ɗo uŋji
ka Buŋdi, ta daaciy ta taɓ. Pa-ak,
kooginco oki, ɗo uŋji ka Buŋji, ŋu bu-
uminno.
15 Kar gay, ya ŋaar kaak bal aamine
raka totiriika, ŋaar-ak, ŋu totiroŋ.
Ampa-ak, ŋuur kuuk aamine, ŋu imil
kayco. Kar gay, Buŋ koliŋko a kuu
goye ɗo aapiyer.
16 Ku ibanno maan kaak yaa ku-
uniye. Kaŋ daatik taat aamin-anta,
ka ibanno wal mitke yaa aamine ho
ŋaa gase jileŋ ga ? Kiŋ mitik kaak
aamin-aŋka, ki ibanno wal daaciŋ
yaa aamine ho taa gase jileŋ ga ?

Goye ka gemor ɗo uŋji ka Buŋdi

17 Ɗo wiktin taat Buŋ koliŋko, kuŋ
goy goye kaak Rabbin Buŋ weeŋko.
Ampa-ak, min kaaw taat nu kaawtu-
anta, ay gemo yaa obiɲ goyiɲji ŋaar-
aka. Ŋaar-aŋ ko taaye kaak nu taayiig
*Eglizna okiɲco.
18 Ya gem kaak ŋu *ɗukumji ko
selɲo ɗo wiktin taat Buŋ koliiga, illa
ŋaa goye paa di.* Ya gem kaak ŋu
balji ɗukume misa selɲo ɗo wiktin
taat Buŋ koliiga, ŋaa bariyenno botol
bat ta ŋuuji ɗukume selɲo.
19 Ya ŋu ɗukumji selɲo wala ŋu balji
ɗukume oki, ginaaɗo maanna. Maan
kaak samaan-ak, illa ŋaa aaɗe taat
Buŋ kaawtu ɗo Kitamner.
20 Illa ay gemo yaa obiɲ goyiɲji
kaak ɗo wiktin taat Buŋ koliiga.
21 Ɗo wiktin taat Buŋ koliɲciŋ-ak,
kiŋ ɓerre walla ? Dak moyenno ɗo
taar-ata. Kar ya ŋu beraajiŋ botol taat
kii imile kaaɲ-ak, ob baati.
22 Ka seener, ɓerre kaak Rabbin
Buŋ koltu-ak, ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋa imil
ko kaay min ɓerriŋkaw. Kar ŋaar kaak
ɓerreɗo ɗo wiktin taat Rabbin Buŋ
koliiga, ŋa ɓerre ka Iisa Masi.
23 Buŋ kappiy dakina a kuu kuu-
niye geeŋji. Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno
ɓerrin ku geemir.
24 Ka seener, gem kol siŋtay, illa ay
gemo yaa goye ɗo uŋji ka Buŋdi ar
goyiɲji kaak min Buŋ koliiga.

Taayiika ɗo ŋuur kuuk bal obe ho iŋ murgilgal

25 Ɗo ŋuur kuuk bal obe misa, nu
bal gine kaaw taat asa min ɗo Rab-
binte. Kar gay, iŋ barkin taat Rabbin
Buŋ beriidu, naa taayiɲco iŋ kaaw
taat nec ŋuu obin bombo.
26 Ɗo bi ka taaɓin taat diŋ goy kaate-
anta, nu pakira a guna ay gemo yaa
goye bal obe.
27 Ŋaar kaak gin ko daatko, ŋaa totir-
intiɗo. Ŋaar kaak bal gineŋ gay, ŋaa
obenno.
28 Kar ya ki ob gay, ki bal nige
maanna ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar ya
gemso kat obe, taar oki bal nige
maanna. Kar ŋuur kuuk ob gay,
taaɓinco yaa gine dakina ɗo duniin-
anta ho nu rakaaɗo kuu aawin
taaɓin-anta.
29 Gem kol siŋtay, nu kaawiy ampa-
ak, asaan wiktin taat Buŋ beriite,
taar sooɗ di. Ŋaar-ak min diŋka, illa
ŋuur kuuk gin daaɗ-ak yaa gine riy ɗo
Buŋdi ar ŋu bal gine daaɗi.
30 Ŋuur kuuk ala diŋka, ŋuu gine
ar ŋu allo. Ŋuur kuuk aaciyaw,
ŋuu gine ar ŋu aacayɗo. Ŋuur kuuk
gidiya gamna, ŋuu gine ar gamin-aŋ
kuɲcoɗo.
31 Ŋuur kuuk atka tamaanaw
ta duniiner, illa ŋuu atkenno

* **7:18** 'ŋuu goye paa di' : Yuudinna daariɲ, ya ŋu ɗukumco selɲo, ŋu bariyiy pey botol taat ŋu giniy
ziŋkico a gee yaa taliɲ ar ŋu bal ɗukume selɲo. Ŋu giniy ansi-ak a ŋuu poocin abaadinco ho ŋuu ice ta
pey.

tamaanaw-anta, asaan duniin taat diŋ ku taliy-an, taar yaa bire.

32 Nu rakaaɗo kuu ice kellimko. Ŋaar kaak bal obe misa, ŋaar ic kelmoy ɗo gamin ku Rabbin Iisa ho ŋa bariya botol taat ŋaa gine maan kaak Rabbin rakiyo.

33 Kar ŋaar kaak ob daatik gay, ŋaar ic kelmoy ɗo gamin ku duniiner ho ŋa bariya botol taat ŋaa gine maan kaak daaciy rakiyo.

34 Ŋaar-ak ko, kelmoy ɗeeɗtu werin seera. Ampaa ko, daatik taat bal gine mitko wala gemso oki, ŋuur ic kellimco ɗo gamin ku Rabbin Iisa, asaan ŋu bariya botol taat ŋuu kuuniye geeŋji kuŋji iŋ riyco ho iŋ pikirrico. Kar daatik taat ob gay, taar ic kelimti ɗo gamin ku duniiner ho ta bariya botol taat taa gine maan kaak mitti rakiyo.

35 Nu kaawtu ampa-ak a naako gaayiŋko, yampa, nu asiraakonno. Kar gay, nu raka a kuu gine maan kaak yaako kuuniyen di ho kaak yaako gaayiŋko kuu aaɗiŋ̃ *Rabbin Iisa Masi iŋ gelbin rakki.

36 Ya waan minninko ogir gemso ho ŋa taaya ɗo obinti, kar ŋa tala kadar gintit raɗa ɗo gemso-ata wala ŋa raka obinti asaan niyiney dakina ɗo daatkuwti, ŋaar-ak, illa ŋaa obinti. Ŋa bal nige maanna ɗo uŋji ka Buŋdi.

37 Kar gay, ya waan kaak ic niyin min ɗo gelbiney a ŋa obaaɗo ho ŋa wakaatɗo gemsoy, ya ŋu bal asiriŋji ho ŋa tala kadar ŋaaji gedire ɗo ziy, ŋaar-ak, ŋa gin maan kaak samaane.

38 Ansi-ak, waan kaak obit gemsoy-ak, gin maan kaak samaane, ho waan kaak bal obin taŋ̃ji gay, gin maan kaak samaan paka.

39 Daatik taat mitti goy iŋ odinay, taar ginno botol taat taa obe mitik ka pey. Kar gay, ya mitti mate, ŋaar-ak, ta gin botol taat taa obe mitik kaak ta rakiyo ya ŋa gem ka Iisa Masi.

40 Kar gay, ɗo tanto, ya ta goy bal mitko, galilti yaa gine dakin paka ho nu pakira kadar kaawor-an asa min Ruwwin ta Buŋdi.

8

Taayiika ɗo bi ka kum ka satkiner

1 Diŋ naako kaawe ɗo bi ka kum kaak ŋu satgiytu ɗo buŋniydi. Ka seener, ginte okinte, gi gin ibine. Ibine-ak ŋ̃aamaag gemo, ŋa ɗapiliyo. Kar eleŋ gay gaayaag gee, ŋu goyiy bombo ɗo imaanco.

2 Ya waan pakira a ŋa iban maanna, ŋaar-ak, ŋa ibanno misa baay ta maanna-aka.

3 Kar ŋaar kaak el Buŋ gay, Buŋ oki ibingig kadar ŋa kaŋ̃ji.

4 Ɗo bi ŋaar-aŋ, kum kaak ŋu satgiytu ɗo buŋniydi-aŋ, gi gin botol taat gii teeŋ̃ji wala kawwi ? Gi iban kadar ɗo duniiner-an, buŋnay, ŋuur maan kaak maalan di, asaan Buŋ, ŋaar rakki di ho ginno ka pey.

5 Ka seener, gee kaawa a buŋnay goy kuwa ka samaaner ho keɗer. Ɗo gelbinco, ŋu abdiya buŋnay dakina ho iŋ rabbinnay oki.

6 Kar sando, loteŋ gay, Buŋ ŋaar rakki di. Ŋaar ko Tatte, ŋa kilgiyig gamin okiŋ̃co, ho ɗo saan taŋ̃ji ko, gi goyiyo. *Ɍabbinte oki, ŋaar rakki di. Ŋaar ko Iisa Masi. Iŋ ŋaar di, gamin okiŋ̃co goyiyo, ho iŋ ŋaar di oki, gi siikimiyo.

7 Kar gay, ɗo ɗatikko, goy gee daariŋ̃ kuuk ibingitɗo kaaw-anta. Yoo diŋka, daariŋ̃, abdiye ka buŋniydi-ak goy di ɗo kayco. Ya ŋu tiya kum ka *satkiner, ŋu pakira kadar kum-ak, ŋu dapsiyig ɗo buŋnay kuuk ka seener. Ansii ko, ŋu aawiy ziŋkico kadar ŋu *cawarro, asaan pikirrico sooɗa.*

8 Gamin ku teendi, ŋuur gaayɗo gemo ɗo uŋji ka Buŋdi. Ya gi taaɗo, ginno maan kaak yaate arme, ho ya gi tiyaw oki, ginno maan kaak yaate gaayinte.

9 Kuŋ gin botol taat kuu teeŋ̃ gamin okiŋ̃co kuuk ku rakiyo. Kar gay, yaman goyoŋ goɗom, yampa, ŋuur kuuk

* **8:7** Gee ŋuur-ak, aditco osaw ɗo maan kaak kuuniye ɗo ŋuur kuuk aaɗa botol ta Rabbin Iisa Masi.

bal gine gudurre ɗo imaan yaa jage ɗo saan taŋko.
10 Ka seener, ku gin ibine ŋaar-aŋka.
Kar ya gee kuuk pikirrico sooɗa talaako ku goy tee kum ka satkiner atta ɗo ger ka marginar, ŋu pakiraaɗo kadar ŋuur oki yaa tee walla ?
11 Ampa-ak, iŋ ibiniŋko-ak ko, ku jagiig siŋtiko kuuk aditco seera, ŋu ɓaay rawte. Kar gay, ɗo saan taɲco ko, Rabbin Iisa Masi mattu.
12 Ŋaar-ak, ku gina maan kaak samaanno ɗo siŋtiko-aku ho ku gurɓiliit pikirrico taat sooɗ-ata. Ansi-ak, ku gin zunuubinna ɗo uŋji ka Iisa Masi.
13 Ampa-ak, ya tee kaak nu tiy di iyaag siŋdu ŋa jagiy min botol ta Buŋdi, ŋaar-ak, naa rasiɲ tee ka kumar tak-tak, asaan ɗo saan tanto, nu rakaaɗo siŋdu yaa jage min botol ta Buŋdi.

9

Hagin ta riy ta paliine

1 Nun oki gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di, wal maman ? Nun *paliine ka Iisa Masi wal kawwi ? Nu talig Rabbin Iisa Masi, wal nu bal taliɲji ? Ya ku aamin iŋ siŋ ku *Rabbin Iisa Masi-aŋ wal iŋ riy taat nu gintu ɗo ɗatikko ɗoo di ?
2 Ya gee daariɲ pooc ooye a nu paliine oki, lokoŋ gay, nu paliine, asaan ɲumiŋko kaak ku ɲumtu iŋ Iisa Masi-ak gaara kadar ka seener, nu paliine.
3 Naako kaawe maman nu imiliy kaar ɗo uŋco ka ŋuur kuuk diyaadu kaawo :
4 ni bal gine botol taat nii gase tee ho see iŋ riy taat ni giniyo walla ?
5 Ya waan minninko gin daatko ho ta aamine, ŋa gin botol taat ŋa jaawguwe riy iŋ taara walla ? Ŋaar-aŋ ko maan kaak paliinna kuuk pey ho iŋ siŋtay ku *Rabbinte Iisa gintu ho Piyer oki.
6 Wal nunu iŋ Barnabaas di kuuk yaa gase tee iŋ soriyni walla ?
7 Maa askiriɲcir kaak meeɲji di kappiya koyey ? Maa gemir kaak taatgiy eto ho taaɗo roŋji ? Maa gemir kaak gooyaw ho saaɗo buwa ?
8 Kaawor-an, taar pikirreɗo ta geemir di, *gaanuun ka Muusa oki kaaw pa.
9 Ka seener gay, ɗo gaanuun ka Muusa ŋu siir aman : « Berki kaak gina riy ɗo morgor, dakoŋ gootiɲjiɗo biy a pa ŋaa tee ganduulinna. »* Ɗo pikirriko, Buŋ kaawit kaaw-an ɗo bi ka barkiydi walla ?
10 Ha'a, ya taɓ-ak, ŋa kaawa ɗo bi kani. Ka seener, ŋaar kaak gawnaw ho ŋaar kaak seɗaw, seerco, ŋu diy kayco ɗo maan kaak ŋuu gase.
11 Ar gay luwor luwiy busumji ɗo morgoy, nin oki gaarit kaaw ta Buŋdi ɗo ɗatikko. Ŋaar-ak, ya ni pakira a nii gase maan minninko, ku talaag ŋa dakin aale walla ?
12 Ya gee ku pey gin botol ɗo gaminko, ŋaar-ak, nin gay gin paka, wal maman ? Kar iŋ taar-an oki, nin balko indiŋko a kuuni bere maanna. Kar gay, ni icit taaɓin okintiti a paa nii gine maan kaak yaa peyin Kabarre ta Gala ta Iisa Masi yaa siɲje iŋ uŋti.
13 Ku iban tam kadar ŋuur kuuk gina riy ɗo ger ka Buŋdi gasa teeɲco min ɗo riyco-at di ho ŋuur kuuk dapsiyaag malle kaak gee bertu *satkine sa gasaat haginco min ɗo gamin kuuk ŋu bertu-ak di.
14 Paa ko, Rabbinte Iisa kaawtu oki a ŋuur kuuk riyco ta gaare Kabarre ta Gala, ŋuu gase teeɲco min ɗo riyco-at di.
15 Kar nun gay, nu bal gine pa. Nu siirgitɗo kaaw-an a kuudu ɲaame maanna. Yampa, ya nu mata sa guna min naa inde maanna ! Ginno waan kaak yaa imiliɲ maan kaak nu ɗapiliy-aŋka.
16 Nu ɗapilaaɗo ɗo bi kaak nu gaara Kabarre ta Gala. Asaan Buŋ berduut riy taat naa gaarin Kabarre-anta. Ɗo gaayar ya nun kat gaargitɗo Kabarre ta Gala-an ɗo geemir.
17 Ya meendu kat doɓit riy-anta, nu gin botol taat naa gase maan ɗo koyer. Kar gay, ŋa meenduɗo kaak

* **9:9** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.4.

doɓta. Ŋa Buŋ kat berduut a naa gininti.
18 Ŋaar-ak, maan kaak naa gase ɗo koyer gay moo ? Maanna-ak, ta galal ta gaare Kabarre ta Gala maalan di. Ya nu gin botol taat naa gase maanna oki, nu boodaaɗo ɗo bi ŋaar-aŋka.
19 Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di. Kar gay, nu meendu ic niyine naa gine ɓerre ka gee okiɲco a naa iye gee dakin aale, ŋuu aamiñe ɗo Rabbin Iisa Masi.
20 Ya nu goy iŋ *Yuudinna, nu ica goyiɲco a naa iyiɲco ŋuu aamine ɗo Iisa Masi. Ya gaanuun baldu diye pise oki, wiktin taat nu goy ɗatik ta gee kuuk gaanuun diyco pise, goyindu ar kaɲco a naa iyiɲco ŋuur oki yaa aamiñe.
21 Ya nu goy iŋ gee kuuk aaɗgigɗo gaanuun-ak sa, nu goy ar ŋuura a naa iyiɲco oki. Sando, ka seener gay, nu aaɗaag gaanuun ka Buŋdi, asaan nu karmiyaag gaanuun ka Iisa Masi.
22 Ya nu goy iŋ gee kuuk bal gine gudurre ɗo imaan sa, nu goy ar ŋuura a naa ɗeŋriɲco ɗo imaanco. Ansii ko, nu goyiy iŋ ay gemo ho nu giniy ay maanna a naa iyiɲ daariɲ minninco a ŋuu gase jile.
23 Riy okintit-an, nu ginaat a Kabarre ta Gala yaa siñje iŋ uŋti. Ansii kat, naa gasin hagiñer taat ta kaawtu ɗo uŋji ka Buŋdi.
24 Ku iban tam kadar ɗo kaasumindi, gee okiɲco gaɗaw kar gem rakki di yaa iciɲ maan kaak ŋu diyiico. Kuŋko oki, gaɗoŋ kuu iciɲ maan kaak ŋu diyiiko-aka.
25 Gee okiɲco kuuk raka pakiɲ eeɲco ɗo gaɗiñ-ak, ŋuur taala ziŋkico ho ŋu gedirco ɗo ziŋkico ɗo gamin dakina. Ŋu giniy pa-ak a ŋuu iciɲ maan kaak ŋu diyiico. Sando, maanna-ak taayaaɗo aale. Kar ginte gay, gi giniy pa-ak a gii iciɲ maan kaak yaa goye doo.
26 Ansii ko, ɗo botol ta Buŋdi, nu gaɗɗo muɲjam. Nun ar gem kaak kaasuma iŋ kutpa ho meɲɲiɗo badam.
27 Nu taaɓiyaag ko taaɓiye zir a naaji gedire. Yampa, nun meendu kaak gaarit kaaw ta Buŋdi ɗo gee daariɲ-aŋ oki, siŋdu amilaaɗo.

10

Gamin kuuk gee ku Israyeel gaarite

1 Gem kol siŋtay, nu rakaaɗo a ku ibinaaɗo baay ta maan kaak kuuniy awalle ɗo wiktin ta nabi Muusa. Ɗo wiktin taar-at, aginiyte okiɲco, Buŋ diyco uce a taaco gaare botol, ho okiɲco, ŋu aaltu barre ka dindiko.*
2 Okiɲco, ŋu gintu geeɲji ku nabi Muusa iŋ *batiziye kaak ŋu batiziyiig ɗo ucer ho ɗo barrer.
3 Ŋuur okiɲco tee tee kaak Buŋ paayiico min ka samaaner†,
4 ho okiɲco, ŋu see amay kuuk asa min ɗo Buŋdi oki. Amay-ak amila min ɗo dambi kaak Buŋ beriico. Dambi-ak jaawa iŋ ŋuura ho ŋaar ko Iisa Masi.‡
5 Kar anuwco gay, Buŋ dapiɲ iŋ ŋuura. Paa ko, ŋu mattu taruwsiɲ ɗo goosiner, ɗo ay wer kaak ŋu ɓaayiyo.§
6 Gamin kuuk asco ɗo aginiyte-aŋ yaate gaare botol taat samaane. Ampaa kat, gi diyɗo pey kayte ɗo gamin kuuk samaanno ar aginiyte gingiyo.
7 Ampa-ak, dakoŋ abdiyenno margina ar gee daariɲ minninco gingiy awalle. Ansii ko, ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gee goyiy keɗer a ŋuu tee ho ŋuu see, kar ŋu uciy waare iŋ daaɗi. »*
8 Dakinte ɓaayenno muɲjam ar daariɲ minninco gintu. Min ŋu gintu paa di, ɗo yiriy rakki di, gee orok seer iŋ subba alip (23 000) mattu.†

* **10:1** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 13.21-22, 14.22-29. † **10:3** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 16.35. ‡ **10:4** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 16.4-35, Nombir 20.7-11. § **10:5** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 14.16. * **10:7** Gee-ak margico, ŋu siy berki ka daabner ho ŋu guniiji. Kar ŋu tiyo, ŋu siyo ho ba aar, ŋu waariy ɗo uŋji ka margico-aka (Ekzood 32.6). † **10:8** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 25.1,9. ‡ **10:9** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 21.5-6.

9 Dakinte geciŋjiɗo *Rabbin Iisa
Masi ar ŋuura. Gee daariŋ minninco
gecga. Ek di aalin deeyiigu dakap.‡
10 Dakinte gujumjumenno ɗo Buŋdi
ar gee daariŋ minninco. Gee ŋuur-ak,
*ɗubil ka Buŋdi gay dee geemir asiigu
da.§
11 Gamin okiŋco kuuk asco-aŋ
yaate gaare botol taat samaane. Ŋu
siirig ɗo Kitamner a gii goye goɗom,
asaan gi goy ɗo wiktin taat ba aaro.
12 Ansii ko, gem kaak pakira a ŋa
pey bombo, illa ŋaa goye goɗom pa
ŋaa gale.
13 Gece okiŋji kaak ku aawtu-ak,
gee okiŋco aawaaga. Buŋ, ŋaar kaa-
woy rakki di ho ŋa ooyaaɗo *See-
tanne yaako geciŋko iŋ gamin kuuk
pakgit gudurriko. Kar ɗo wiktin taat
Seetanne gecaakoŋ gay, Buŋ yaako
bere gudurre a kuu gediriŋ gece-aka
ho ŋaako pile botol kuu imile kayko.

Peye min gamin ku marginar

14 Ŋaar-ak, nu kaawaako gem kol
siŋtay kuuk nu elgiyo, abdiye ka
marginar-aŋ, rasoŋ serek.
15 Nu kaawaako ar nu kaawa ɗo gee
kuuk gin ilim. Kuŋ maaniiko pakiroŋ
ɗo kaawor-anta.
16 Pakirinte ɗo tee kaak gi tiyo ho
ɗo see kaak gi siyo ɗo wiktin taat gi
ŋum ɗo bi ka Rabbin Iisa Masi. Ya gi
ŋume, gi dela barkin ɗo Buŋdi ɗo bi
ka *kordin ta barkiner. Wiktin taat
gi siya min ɗo kordindi-ata, gi ŋum
iŋ baar ku Iisa Masi ho wiktin taat gi
ɗeeɗa mappa gi tiyo oki, gi ŋum iŋ zi
ka Iisa Masi.
17 Mappa, ŋaar rakki di, kar ginteŋ
gay dakina. Tee ka mappar-ak gaara
kadar ginte okinte ar zi ka gem rakki
di.
18 Pakirinte oki ɗo abaadin ta gee
ku Israyeel. Ka seener, ŋuur kuuk tiya
kum ka *satkiner kaak ŋu dapsiytu ɗo
wer kaak ŋu pintu iŋ siŋ ku Buŋdi, ŋu
ŋum iŋ Buŋ meeŋji.
19 Ka seener, ya ŋu ŋum iŋ Buŋ,
ŋaar-ak gaara kadar kum kaak ŋu
bertu satkin ɗo marginar wal margin
maaniico, ŋuur oki gin paydine walla
? Ha'a, ginno !
20 Kar gay, nu kaawaako, maan
kaak ŋu beriy satkin ɗo marginar,
ŋu beraag ɗo aariɗnar, yampa ɗo
Buŋdiɗo.* Nun gay rakaaɗo tak-tak
kuu ŋume iŋ aariɗna.
21 Ku gediraaɗo see kordindi ta
Rabbin Iisa ho kuu see pey ta
aariɗnar. Ku gediraaɗo kuu tee tee
ka Rabbin Iisa ho kuu tee pey ka
aariɗnar.
22 Gi raka nige adiy ka Rabbinte
walla ? Gi gin gudurre pakgiga walla
? Ha'a, kawwi !

Gine gamin kuuk yaaji bere darjin ɗo Buŋdi

23 Gee daariŋ kaawa aman : « Nu
gin botol taat naa gine ay maan kaak
nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener. Kar
gay, min gamin okiŋco-aŋ, daariŋ
gaayaakonno. Gee-ak kaawa a
nu ginit botol-ata, kar min gamin
okiŋco-aŋ gay, daariŋ gaayaakonno
kuu siŋje ɗo botol ta Buŋdi.
24 Dakoŋ pakirenno ɗo maan kaak
yaako gaayiŋko kuŋ maaniikon di.
Kar gay, pakiroŋ oki ɗo maan kaak
yaa gaayiŋ eeŋko.
25 Ku gin botol taat kuu tee kum
okiŋji ka suuginer bal inde pa aditko
yaa ose.
26 Ku gin botol, asaan ŋu siir ɗo
Kitamner aman : « Kiɗa ho iŋ gamin
okiŋco kuuk goy ɗo adiy, ŋuur ku Rab-
bin Buŋ. »†
27 Ya waan kaak bal aamine koliŋko
a ku ɓaa tee ɗo geriy ho ku ooy kuu
ɓaawe, taaŋ gamin okiŋco kuuk ŋa
beriiko bal inde, pa aditko yaa ose.
28 Kar gay, ya gem rakki kaawko
aman : « Kum kaak ku tiy-aŋ, ŋaar gay
marginar. » Ŋaar-ak, dakoŋ teenno
pey ɗo saan ta gem kaak kaawaako
ho iŋ adiy kaak osaw-aka.
29 Nu kaawtu pa-ak, asaan gem-
ak adiy osaw, yampa nu kaawɗo a
aditko osa ɗo bi ka kumar-aka.

§ **10:10** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 17.6-14.
* **10:20** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.17.
† **10:26** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 24.1.

Gee daariŋ yaa inde a ya ni gin botol taat nii tee tee kaak ni rakiy di-ak, maa di nii ice ta ŋaar kaak adiy osaw-aka ho nii rasin ta maaniini ?
30 Ya nu dela barkin ɗo Buŋdi ɗo tee kaak nu tiy-ak gay, maa di ŋuun osin pey ɗo tee kaak nu dela ja barkine ?
31 Ampaa ko, ya ku tiyaw, wal ku siyaw, wal ku gina ay maanna oki, ginguwoŋ a kuu bere *darjin ɗo Buŋdi.
32 Dakoŋ ginenno tak-tak maan kaak yaa jage gee min botol ta Buŋdi, ya ŋu *Yuudinna, wal ŋu Yuudinnaɗo, wal gee ku *Egliz ka Buŋdi.
33 Goyoŋ ar nunu. Nu zeeɗaw a naa gine ay maan kaak yaa ajbiye ay gemo. Nu barayɗo maan kaak yaan gaayin nun meendu di. Kar gay, nu bariya maan kaak yaa gaaye gee dakin aale a ŋuu gase jile.

11

1 Icoŋ botol tanto ar nun oki ictu botol ta Iisa Masi.

Mitko iŋ daatko ɗo uŋji ka Buŋdi

2 Nu ozilaako asaan ku pakira lotu ɗo ay maanna ho ku karmiyaag taaye kaak nu taayiŋko.
3 Kar gay, nu raka a kuu ibine maan rakki : Iisa Masi, ŋaar goy kaay ka ay mitko. Mitko, ŋaar goy kaati ka daatkor, ho Buŋ gay, ŋaar goy kaay ka Iisa Masi.
4 Ɗo wiktin taat mitik inda Buŋ wal ŋa kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi, ya ŋa gootig kaay, ŋa karmiy-gigɗo tatkuwiy Iisa Masi.
5 Kar gay, ɗo wiktin taat daatik inda Buŋ wal ta kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi, ya ta bal gootiŋ kaati, ta karmiygigɗo ŋaar kaak goy kaati. Ŋaar-ak, sokaŋ yaa deenti ar kaati ooɗe.
6 Ya daatik kat gootgigɗo kaati gay, maa di duruwti oki ta ɗukumgitɗo ? Kar ya daatik taat ooɗe wal ɗukumit duruwti kat talaati sokiŋda gay, illa ta gootguwiŋ kaati.
7 Ya mitik raka inde Buŋ, ŋaa isenno maan ɗo kaay, asaan Buŋ kilgiyig ar ŋaara ho ŋa gaara *darjiney. Kar daatik gay, taar gaara darjin ta mitkor.
8 Ka seener, Buŋ bal kilgiyiŋ mitko min ɗo daatkor, kar gay, ta daatik kat ŋa kilgiyiit min ɗo mitkor.
9 Buŋ bal kilgiyiŋ mitko ɗo bi ka daatkor, illa daatik kat ŋa kilgiyit ɗo bi ka mitkor.*
10 Ampaa ko, kaati ka daatkor-ak yaa goye goote. Ansi-ak gaara kadar ta karmiyaag kaak goy kaati ho *ɗubal ku Buŋdi oki yaa talinti.
11 Taar-an ka seener. Kar gay, ɗo goyinte kaak iŋ *Rabbin Iisa Masi, bal daatko, mitik goyaaɗo, ho bal mitko, daatik sa goyaaɗo.
12 Asaan uudin taat Buŋ kilgiyiit daatik min ɗo mitkor, mitik oki, daatik kat weega ho okiŋco, ŋu asa min ɗo Buŋdi.
13 Kuŋ maaniiko pakiroŋ ja. Ɗo taŋko, ya daatik inda Buŋ ho kaati bal goote-ak samaane walla ?
14 Ya ku talaat duniine, kuu ibine kadar mitik kaak rasit durwey bolok-ak, sokaŋ sa diyaaga.
15 Kar gay, daatik taat duruwti bolok-at, samaane, asaan Buŋ bertit durwe bolok a taa goote kaati.
16 Kar ya gem kaak meeliit kaaw-an gay, ŋaa ibine kadar ɗo aadinni, nini wala *Egliz ka Buŋdi, ni rasgigɗo daaɗi yaa abdiye bal goote ka kayco.

Tee ka Rabbiner (Matiye 26.26-29, Maark 14.22-25, Luk 22.15-20)

17 Kar diŋ ɗo maan kaak naako kaawe gay, nu gediraaɗo naako oziliŋko, asaan ŋumiŋko kaak ku ŋumiy-ak iyaako nige kat dakina min siye.
18 Maan kaak awalle, ŋu kaawiidu-ak a ya ku ŋume, ku eera benanniko. Nu pakira kadar kaaw-an, seen oki yaa goye.
19 Ka seener, illa kuu eere benan-niko, asaan ya ku eerro-ak, maman

* **11:9** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.26-27, 2.18-23.

gee yaa ibiniŋ waraŋ ŋuur kuuk goy goye kaak iŋ botiliy ɗo imaanco ?
20 Ansi-ak, ɗo wiktin taat ku ŋume, tee kaak ku tiy-ak, dakoŋ ɗiyenno a ŋa tee ka *Rabbin Iisa,
21 asaan ɗo wiktin ta teendi-ak, ay gem di tiya maannay. Ansi-ak, gee daariŋ goyiy iŋ meyco ho daariŋ gay sakriyaw.
22 Ku taaɗo ho ku saaɗo ɗo geriyko walla ? Wal ku aaŋig *Egliz ka Buŋdi ? Ku raka sokaŋ yaa deeŋco ŋuur kuuk bal gine maanna walla ? Di ku raka naako kaawe maa ? Naako oziliŋko walla ? Ha'a, ɗo bi ŋaar-aŋ, nu ozilaakonno tuk.
23 Ka seener, an kaaw taat nu gastu min ɗo Rabbinte Iisa Masi ho taat nu gaariiko awalle : Rabbinte Iisa Masi, ɗo aando taat ŋuu beriŋ ɗo pise ka midir, ŋa ictu mappa,
24 ŋa deltu barkin ɗo Buŋdi, ŋa pirsiiga ho ŋa kaawtu aman : « Ŋaar-aŋ zir. Nu beraakoŋ loko. Ginguwoŋ paa kat kuu moyguwe bir. »
25 Min ŋu teetu, ŋa ictu *kordindi ho ŋa kaawtu aman : « Kordindi-an gaara Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe iŋ gee iŋ baar kunto. Ay wiktin taat ku siyaata, ginguwoŋ paa kat kuu moyguwe bir. »†
26 Ka seener, ay wiktin taat ku tiya mappa-aka, ho ku siya kordindi-ata, ku gaaraat muutuy ta Rabbin Iisa Masi ɗo geemir. Ginguwoŋ paa nam yiriy taat ŋaa yeepe.
27 Ampaa ko, gem kaak tiyaag tee ka Rabbin Iisa, ho siyaat kordindiy ar ŋu gamin ku maala, ŋaar-ak parik yaa zuɓke ɗo kaay, asaan ŋa aaŋig zi ho iŋ baar ku Rabbin Iisa Masi.
28 Ansi-ak, ya gem raka tee mappa-aka ho ŋaa see kordindi-ata, illa ŋaa pakireŋ ja ɗo goyiŋji.
29 Asaan gem kaak pakarro ɗo zi ka Iisa Masi wiktin taat ŋa tiyaw ho ŋa siyaw gay, ŋaar-ak, ŋa meeŋji di zuɓkig parik ɗo kaay.
30 Ɗo saan taar-an ko, minninko goy gee dakina kuuk raɗaw ho kuuk ziŋkico galcoɗo, ho daariŋ kuuk mate oki.
31 Ya ginte maaniite pakira ɗo goyinte-ak, Buŋ ɗukumaatenno seriine.
32 Kar gay, ya Rabbin Buŋ ɗukumaate seriine oki, ŋa taayaate a ŋaate diyinte ɗo botildi a paa kat seriin taat yaa obiŋ gee ku duniiner-at obiitenno.
33 Ansi-ak, gem kol siŋtay, ya ku ŋum ɗo tee ka Iisa Masi-ak, yokoŋ ziŋkiko.
34 Ya gem kaak mey diyaaga gay, illa ŋaa teeŋ ja ɗo geriy. Paa kat, ya ku ŋume, parik zuɓkiyɗo ɗo kayko. Kar kaawin kuuk daariŋ gay, wiktin taat ya Buŋ iyintu ɗo werkon di, naako gaasiŋco.

12

Bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy ɗo geemir

1 Gem kol siŋtay, nu raka naako kaawe ɗo bi ka bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy ɗo geemir. Nu raka kuu ibinin seen taat ɗo bi ka berindi-aŋka.
2 Ɗo wiktin taat ku bal aamine misa ɗo Iisa Masi, ku iban maman ŋu ɗaaŋiŋko nam ku abdiytu buŋnay kuuk kaawɗo.
3 Ɗo bi ŋaar-aŋ, nu kaawaako waraŋ : ya gem kaawa a Buŋ yaa surpiyiŋ Iisa Masi, ibinoŋ tam kadar Ruwwin ta Buŋdi ŋaamaagɗo ŋaa kaawe ampa. Kar gay, ya gem kaawa a Iisa Masi, ŋaar *Rabbine, illa Ruwwin ta Buŋdi kat ŋaamaag ŋa kaawiy pa.
4 Bere ka Ruwwin ta Buŋdi, ŋaar biyuwji dakina. Kar Ruwwin ta Buŋdi gay, taar rakki di.
5 Riy taat gi giniy ɗo Buŋdi, taar biyuwti dakina. Kar Rabbin Iisa Masi gay, ŋaar rakki di.
6 Goy oki botilay dakina kuuk gi giniig gamin-aŋku, kar Buŋ gay, ŋaar rakki di ho ŋaar bera gudurre ɗo ay gemo a ŋaa gine ay maanna.
7 Buŋ beraag bere ɗo ay gemo a ŋaa gaarin gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.

† **11:25** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 24.6-8, Zeremi 31.31-34.

Ŋa giniy ampa-ak a bere ŋaar-aŋ yaa gaayiŋ̃ gee okiŋ̃co.
8 Ɗo gem rakki, Ruwwin ta Buŋdi berji bere a ŋaa kaawe iŋ ilim, ho ɗo ka pey gay, Ruwwin-at berji bere a ŋaa kaawe iŋ ibine ka gamin ku Buŋdi. Kar Ruwwin ta Buŋdi gay, taar rakki di.
9 Ɗo gem ka rakki, Ruwwin taar-at berji imaan taat bombo aale, ho ɗo ka pey gay, Ruwwin taar-at di berji bere a ŋaa coole gee.
10 Ɗo gem ka pey, Ruwwin-at berji bere a ŋaa gine gamin kuuk ajbay, ka pey gay gas bere a ŋaa kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi, ka pey gay gas bere a ŋaa eerin ruwwin taat samaane iŋ taat samaanno, ka pey gay gas bere a ŋaa kaawe kaawin kuuk gee ibingigɗo ho ka pey gay gas bere a ŋaa gariŋ̃ kaawin-ak iŋ kuuk gee ibingigu.
11 Gamin okiŋ̃co-aŋ asa min ɗo Ruwwin taat rakĩ-an di. Ta beraag gamin-aŋ ɗo ay gemo ar kaak ta rakiy di.

Egliz ka Buŋdi ar zi ka gemor

12 Taloŋ zi ka gemor. Ŋaar rakki di, kar ŋa gin gamin dakina. Gamin kuuk dakin-ak kuuniy zi ka gem rakki di. Geeŋ̃ji ku Iisa Masi oki ar zi ka gemor-aka.
13 Asaan Buŋ *baptiziyinte okinte iŋ Ruwwiney taat rakki di a gii kuuniye ar zi rakki, ŋa zi ka Iisa Masi. Ŋa ginig maanna-ak lote okinte : kuuk *Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnaɗo, kuuk ɓerrina iŋ kuuk ɓerrinno. Gem kaak see amay, amay-ak goy ɗo adiy. Ampaa ko, ginte okinte, Buŋ diyte Ruwwiney taat rakki-an di, ho taar di taat goy ɗo gelbinte.
14 Zi ka gemor, ŋaar gin gamin dakina. Ŋa da kuunayɗo iŋ maan rakki di.
15 Kar ya aseŋ kat kaawa aman : « Nun pisenno, isginno iŋ ziŋka. » Iŋ taar-ata oki, ŋa amilaaɗo kara min ɗo ziŋka-aku.
16 Kar ya ɗeŋge kaawa aman : « Nun oddo, isginno iŋ ziŋka. » Iŋ taar-at oki, ta amilaaɗo kara min ɗo ziŋka-aku.
17 Kar ya zi ka gemor okiŋ̃ji, ŋa od di ho ɗeŋge ginno, maman gem-ak yaa cokiye ? Kar ya zi ka gemor okiŋ̃ji, ta ɗeŋge di ho ete ginno, maman gem-ak yaa nibe ?
18 Kar gay, Buŋ diyiig ay maanna ɗo zi ka gemor-ak ar kaak ŋa rakiyo.
19 Yampa, ya zi ka gemor kat kuuniy iŋ maan rakki di, ŋaar-ak wal ŋa zi ka gemor !
20 Ka seener, zi ka gemor, ŋaar rakki di, kar gamnay gay dakina.

21 Ŋaar-ak, od sa gediraaɗo kaawe ɗo pise aman : « Nu rakaacinno. » Kaa sa gediraaɗo kaawe ɗo ase aman : « Nu rakaacinno. »
22 Kar gay, gamin ku zi ka gemor kuuk gee pakira a wal ŋu bal napaanco oki, ya ŋu ginno, gem gediraaɗo goye.
23 Gamin kuuk ɗo zi ka gemor kuuk gi talaag ar maan kaak maalan di, gi beraaco horoomine. Kar ŋuur ku sokaŋ̃ gay, gi beraaco horoomin paka.
24 Gamin ku ziŋkite kuuk gee talaagu-ak, ŋuur turro giico bere horoomin dakina. Kar gay, gamin ku sokaŋ̃-ak, Buŋ leeyig ɗo zi ka gemor a ŋuu gase horoomin paka.
25 Ansi-ak, eere goyaaɗo ɗo zi ka gemor. Kar gay, ɗo zi-ak, gamin okiŋ̃co-aŋ yaa gaaye benannico.
26 Ɗo zi ka gemor, ya maan rakki aawa raɗa, ŋaar-ak, zi okiŋ̃ji oki aawaw ho ya ŋu bera horoomine ɗo maan rakki, zi okiŋ̃ji aaciyaw iŋ ŋaara.

27 Sando, kuŋ zi ka Iisa Masi ho ay gem di gin weriy.
28 Ansii ko, Buŋ leetu gee kuuk yaa gine riy ɗo *Eglizdi. Awalle, ŋa lee ja paliinna, ka seeriŋkar, nabi-inna, ho ka subbiŋkar gay, ŋuur kuuk ɓilda gee iŋ kaaw ta Buŋdi. Kar ba aaro, ŋa leetu ŋuur kuuk gina gamin kuuk ajbay, ŋuur kuuk coola gee, ŋuur kuuk ŋa berco bere ka gaaye geemir, ŋuur kuuk tala kaay ka Eglizdi ho

ŋuur kuuk kaawa iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo.
29 Okiɲco, ŋu paliinna walla ? Okiɲco, ŋu nabiinna walla ? Okiɲco, ŋu ɓilda gee iŋ kaaw ta Buŋdi walla ? Okiɲco, ŋu gina gamin kuuk ajbay walla ?
30 Okiɲco, ŋu berco bere ka coole geemir walla ? Okiɲco, ŋu kaawa kaawin kuuk gee ibiŋgigɗo wal ŋu gaaraag kaawin kuuk gee ibingigɗo-ak iŋ kuuk gee ibingigu walla ? Ha'a, taar-an taarro.
31 Kar kuŋ gay, bariyoŋ bere kaak pakgig eeɲji.
Diŋ gay, naako gaare botol taat samaan paka.

13

Ele ka geemir

1 Ya nu kaawa iŋ kaawin ku geemir wal iŋ kaawin ku *ɗubal ku Buŋdi, kar nu ello geeŋ gay, ŋaar-ak, nu ar ale ka sindallel wal koril kuuk diya ɗeŋgina.
2 Ya nu nec kaawe ar nabiiɲce, ho nu gin ibine okiɲji nam nu iban gamin okiɲco kuuk cigile, ya imaandu nec naa jaŋkiɲ dambinay oki, kar nu ello geeŋ gay, ŋaar-ak, nu ar maan ka maala.
3 Ya nu ɗeeɗaag mallel okiɲji ɗo pokirnar ho nu beraag zir a ŋuu acciɲji ɗo aki oki, kar nu ello geeŋ gay, ŋaar-ak, gamin okiɲco kuuk nu giniyaŋ yaa uce maalan di.
4 Gem kaak el geeŋ gay, ŋaar ic subirraw ho ŋa gin selliŋkaw ɗo geemir. Ŋaar hasuudiɲceɗo, ŋa pisiraɣɗo ho ŋa ɗapallo oki.
5 Ŋa ginno gamin kuuk arro, ŋa baraɣɗo ɗo meeɲji di, ŋa dapaɲɗo koɗoki ho ŋa obɗo kaawin ɗo adiy.
6 Ŋa aacaɣɗo ɗo gamin kuuk iŋ botilcoɗo, illa ŋa aaciya ɗo ŋuur kuuk taɓ.
7 Ɗo ay wiktine, ŋa saamiya ɗo geemir, ŋa amniyaagu, ŋa diya kaay loco ho ŋa icaaco subirraw.
8 Ele, ŋaar gaasɗo tak-tak. Kar gay, yiriy rakki, kaawin ku nabiinnar yaa bire, ŋuur kuuk kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo yaa bugume cit-cit, ho ŋuur kuuk gin ibine oki, ibiniɲco yaa rawte.
9 Asaan ibine ka maaniite, ŋaar da necɗo ho kaawin kuuk nabiinna kaawgite oki, ŋuur da necɗo.
10 Kar gay, yiriy taat maan kaak samaan aale-ak yaa ase, gamin kuuk da necɗo-ak yaa bire tak-tak.
11 Wiktin taat nu kapak, kaawor iŋ pikirrer ar ta micor. Kar wiktin taat nu gin ko tatik gay, nu rasit koogi-naw.
12 Diŋ gi talaag gamin purus-purus ar gi tala ɗo sawwapa taat soygume. Kar yiriy rakki gay, gi asiy taliɲ uŋte waraŋ. Diŋ gay, ibinindu arumdu. Kar yiriy rakki gay, naa ibine tam ar Buŋ ibinginu.
13 Diŋ gin gamin subba kuuk gaasɗo tak-tak : ŋuur ko imaan, ere kaak gi eriyo ho iŋ ele. Kar kaak pakgig okiɲco-aŋ gay, ŋaar ele.

14

Barkin taat Buŋ beriy ɗo ɲumindi

1 Min gamin okiɲco-aŋ, bariyoŋ ja ele. Bariyoŋ oki bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy ɗo geemir. Min bere okiɲji-aŋ, bariyoŋ ja a kuu kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi.
2 Gem kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo gay, ŋa kaawɗo ɗo geemir, illa ɗo Buŋ meeɲji. Ginno gem kaak ibingit kaawoy, asaan iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi kat ŋa kaawiy ɗo bi ka gamin kuuk cigile.
3 Kar ŋaar kaak kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi gay, ŋa kaawa ɗo geemir a ŋaa ɗeŋriɲco ɗo imaanco, ŋaa iskiɲco ho ŋaa gaayiɲco ŋuu ɓaa iŋ uŋco.
4 Ŋaar kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo, ɗeŋra meeɲji di. Kar ŋaar kaak kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi gay, ɗeŋraag gee ku *Eglizdi.
5 Kuŋ okiŋko, nu raka a kuu kaawe kaawin kuuk gee ibingigɗo-aŋku. Kar maan kaak nu rakiy samaan paka gay, nu raka a kuu kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi. Ka seener, gem kaak kaawa kaawin kuuk asa

min ɗo Buŋdi-ak, pakgig ŋaar kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo, illa ya waan goy ja kaak nec gariŋ̃ ɗo geemir iŋ kaawin kuuk gee ibingigu a ŋuu ɗeŋriŋ̃ gee ku Eglizdi.

6 Gem kol siŋtay, nu indaako, ya nu ɓaawko ho nu kaawaako illa iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo-aŋku, paydinti gay maa ? Ha'a, ginno. Ŋaar-ak, guna naako kaawe maan kaak Buŋ bayniidu, naako gaare ibine wal kaaw taat asa min ɗo Buŋdi ho naako ɓildiŋko maan rakki.

7 Di pakiroŋ ɗo gamin ku palindinar, ar suraare wal goŋko. Ya aliŋ̃co kat ɓagɗo samaane, maman gii ibiniŋ̃ riyinco ?

8 Ya gee ɓaa garta, kat punne allo samaane, maman gee yaa ibine ŋuu siye ziŋkico ɗo gartar ?

9 Kuŋko oki, ya ku kaawa iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo, maman ŋuu ibinin baat ta kaawko ? Ŋaar-ak ar ku kaawa ɗo us di.

10 Ka seener, ɗo duniiner, gin biyaw dakina ta kaawnar ho ay geen di iban baat ta kaawco.

11 Ya gem kaawaadu iŋ kaawoy ho nu ibingitɗo, ŋaar-ak, ŋa marte kaak asa min wer ka pey ho nun oki marte loci.

12 Dakoŋ ginenno ar gee kuuk kaawa iŋ biŋkico di aŋku. Kuŋ kuuk bariya bere kaak Ruwwin ta Buŋ beriy ɗo geemir, bariyoŋ ja bere kaak gaaya gee ku *Eglizdi yaa ɓaa iŋ uŋco.

13 Ampa-ak, ay gem kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo-aku, illa ŋaa inde Buŋ a ŋaaji bere pey bere kaak ŋaa gariŋ̃ ɗo geemir iŋ kaawin kuuk gee ibingigu-aku.

14 Asaan ya nu inda Buŋ iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo-aku, ka seener, nu inda Buŋ ɗo gelbiner, kar kaar gay icɗo maanna.

15 Di ampa-aŋ, naa gine maman ? Naa inde Buŋ iŋ kaawin ku Ruwwin ta Buŋdi kuuk gee ibingigɗo-aku ho iŋ ŋuur kuuk gee iban baaco oki. Naa riye iŋ riyin kuuk asa min Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ ŋuur kuuk gee iban baaco oki.

16 Yampa, ya ku gin ɗo ɗatikko gem kaak as cokiye di ho ki dela barkin ɗo Buŋdi iŋ kaawin ku Ruwwin ta Buŋdi-aku, gem-ak ibinaaɗo yoo maanti. Kar ya ŋa ibanno gay, maman ŋaa ooye a « *Aamin » ɗo kaawoŋ̃-ata ?

17 Ya ki del barkiŋ̃ ɗo Buŋdi iŋ kaawin kuuk gala oki, iŋ taar-at sa, ki bal gaayiŋ̃ gem-aka.

18 Nu dela barkin ɗo Buŋdi asaan nu kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo pakgiko kuŋ okiŋko.

19 Kar gay, ya nu goy ɗo Eglizdi, guna naa kaawe kaawin sooɗ di kuuk gee iban baaco a naa ɓilde gee, min naa kaawe kaawin dakin aale kuuk gee ibingigɗo.

20 Gem kol siŋtay, dakoŋ talintiɗo duniin-an ar koogina. Ɗo bi ka gaminti kuuk jookum gay, kuuniyoŋ ar koogina. Kar ɗo bi ka pikirre ta maaniikoŋ gay, kuuniyoŋ ar gee ku aginda.

21 Ɗo Kitamner, Buŋ kaaw aman :

« Naa kaawe ɗo gee-aŋ iŋ gee kuuk
kaawco ŋu ibingitɗo.
Naaco kaawe iŋ kaaw ta gee kuuk as
min wer ka pey.
Iŋ taar-an oki, ŋu cokiyaaɗo kaawor.
»*

22 Ansii ko, bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy ɗo gemor a ŋaa kaawe kaawin kuuk gee ibingigɗo, ŋaar maan kaak gaara ɗo ŋuur kuuk bal aamine misa. Yampa, ŋa gaarro maanna ɗo ŋuur kuuk aamine. Kar bere ka Ruwwin ta Buŋdi beriy a gem yaa kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi gay, ŋaar maan kaak gaara ɗo ŋuur kuuk aamine. Yampa, ŋa gaarro maanna ɗo ŋuur kuuk bal aamine.

23 Di taloŋ, ya ku ŋ̃um ɗo Eglizdi ho okiŋko ku kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo ho gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa uŋ̃jiko, ŋu talaako ar ku oliyay.

24 Kar gay, ya okiŋko ku kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi iŋ kaawin kuuk gee ibingigu ho

* **14:21** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 28.11-12.

gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa uŋjiko, ampa-ak, kaawko yaaco uŋje ho ŋuu ibiniŋ nigiŋco.
25 Ŋuu taliŋ waraŋ nigiŋco kaak cigil ɗo gelbinco. Ɗo bi ŋaar-ak, koɗok di, ŋuu derse nam ŋuu nooɗiŋ uŋninco keɗer ho ŋuu abdiye Buŋ aman : « Ka seener, Buŋ goy iŋ kuŋko ! »

Gee yaa goye iŋ karaamine ɗo Eglizdi

26 Di gem kol siŋtay, kuu gine maman ? Wiktin taat ku ŋum ɗo *Eglizdi, minninko, rakki yaako ice riye, rakki yaako ɓildiŋko, rakki yaako kaawe gamin kuuk Buŋ bayniiji, rakki yaako gaare kaawo iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo, ho rakki gay, yaako gaariŋco iŋ kaawin kuuk gee ibingigu. Gamin-aŋ okiŋco, illa ŋuuko iskiŋko ɗo imaanko.
27 Wiktin taat ku ŋume, ya gee daariŋ raka kaawe iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo, illa yaa gine gee seer wal subba di. Ay gem di yaa kaawe yaa rase ɗo giji. Ya ŋu gaase, gem rakki yaa gaariŋ kaawinco-ak iŋ kuuk gee ibingigu.
28 Kar ya ginno gem kaak yaa gaariŋ kaawinco-ak gay, ŋuur kuuk raka kaawe iŋ kaawin kuuk gee ibingigɗo-ak, ŋuu pilenno biŋkico ɗo Eglizdi. Illa ŋu inde Buŋ ɗo aditco di.
29 Kar ɗo nabiinna gay, seer wal subba yaa ice kaawo. Kar ŋuur kuuk pey gay, ŋuu cokiyiŋco ho ŋuu tale ya kaawco-at kat taɓ wala kawwi.
30 Kar gay, ya wiktin taat gem-ak kaawa misa, ya Buŋ bayin maanna ɗo gem ka pey, illa gem kaak kaawa-ak yaa bugume.
31 Ampa-ak, okiŋko, ku gin botol taat kuu kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi ho kuu rase ɗo eeŋko. Ansii kat, ay gem di yaa gase ɓilde ho okiŋko, kuu iske ziŋkiko.
32 Gem kaak kaawa kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi-ak, illa ŋa gin gudurre taat ŋaa subire ɗo kaawoy.
33 Asaan ka seener, Buŋ, ŋaar Buŋ ka barjaalinerro, ŋaar Buŋ ka aapiyer.

Ar kaak ŋu gingiy ɗo Eglizna okiŋco ku gee ku Buŋdi,
34 daaɗ yaa pilguwenno biŋkico wiktin taat ku ŋum sawa. Asaan ɗo ŋumiŋko, ŋuur ginno botol taat ŋuu kaawe. Illa ŋuu goye iŋ karaamine ar kaak *gaanuun kaawtu.
35 Ya ŋu raka inde maan kaak ŋu ibanno baay oki, illa ŋuu indiguwe midiyco geero. Yampa, daatik ginno botol taa ice kaawo ɗo uŋco ka gee ku Eglizdi.

36 Ku pakira a kaaw ta Buŋdi tees min loko walla ? Wal ku pakira a kuŋ keekon di gasta ?
37 Ya gem kaak pakira a ŋa nabiince wal ŋa pakira a Ruwwin ta Buŋdi bayinji maanna, illa ŋaa ibine kadar kaaw taat nu siiriiko-an, ta kaaw ta *Rabbin Buŋ.
38 Ya gem kaak cokiygitɗo kaaw-anta, Buŋ oki cokiyaagɗo.

39 Di ŋaar-ak, gem kol siŋtay, bariyoŋ bere ka Ruwwin ta Buŋdi a kuu kaawe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi. Kar gay, dakoŋco toɗenno ɗo ŋuur kuuk kaawa kaawin kuuk gee ibingigɗo-aku.
40 Kar gay, zeeɗoŋ ku giniŋ gamin okiŋco iŋ botilco ho iŋ karaamine.

15

Nooye ka Iisa Masi

1 Gem kol siŋtay, nu raka pey diŋ kuu pakire ɗo Kabarre ta Gala taat nu gaariiko awalle. Kabarre-at, ku ooyta ho ku obit samaane ɗo gelbinko.
2 Iŋ taar ko, Buŋ jiliiko ya ku obit kaaw-an bombo ar kaak nu gaariikonta. Yampa, imaanko uc maala.
3 Nu ɓildiŋko min awalle maan kaak ŋu ɓildintu nun meendu. Maan kaak pakgig gamin okiŋco, ŋaar ko aŋka : Iisa Masi mat ɗo bi ka zunuubinnite ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner,
4 ŋu uŋjig ɗo maginer ho yiriy ta subbiŋkar gay, Buŋ nooyiig min ɗo muuti ar taat Kitamne kaawtu.

5 Min ŋa nooye, ŋa bayniiji ɗo
Piyer ho ŋa bayniico oki ɗo paliinna
daariŋ̃.*
6 Kar̃ ba aaro, ŋa bayniico ɗo maa-
jirna dakin pak miy beey ŋum werco
rakki. Min maajirna-ak, daariŋ̃ mate,
kar anuwco gay goya.
7 Min ŋaar-ak, ŋa bayniiji ɗo Zaak,
kar ŋa bayniico ɗo paliinna okiŋ̃co.
8 Kar min ŋa bayinco ja ɗo ŋuur
okiŋ̃co, kar kat ba aar, ŋa bayniidu
lotu, nun kaak ar mic kaak ŋu weeyig
koynay bal nece.
9 Asaan min paliinna okiŋ̃co-aŋ,
nun di siŋdu allo tak-tak. Ẽer ya
samaan-ak, nu bal nece ŋuun kolin a
nu *paliine, asaan awalle, nu taaɓiyig
ko taaɓiye gee ku *Egliz ka Buŋdi.
10 Kar iŋ barkin ta Buŋdi gay, nu
gintu ar kaak ku talin-aŋka. Barkin
taat Buŋ beriidu-an bal uce maala. Ya
taɓ gay, iŋ taar ko, nu gintu riy dakin
pak paliinna okiŋ̃co. Kar riy taat nu
giniy-an, ŋa nununno kat ginaata, ta
barkin ta Buŋdi taat goy iŋ nunu.
11 Ansi-ak, ya ŋa nun kat gaarkon
Kabarre ta Gala wal ya ŋu paliinna
kuuk daariŋ̃ sa, kaawni rakki di. An
ko kaaw taat ni gaariyo ho taat ku
aamintu.

Nooye ka gee ku mate

12 Ya ni kaawaako a Buŋ nooyig
Iisa Masi min ɗo muuti, maa di min-
ninko, daariŋ̃ ɗiyiy a gee ku mate,
ŋuur nooyɗo ?
13 Ya gee ku mate nooyɗo, ŋaar-ak,
Iisa Masi sa bal nooye.
14 Ho ya ŋa bal nooye, kaaw taat ni
gaariy-an uc us maala, ho imaanko
sa, bal baati.
15 Kar pey, ya ka seener gee kuuk
mate ŋuur nooyɗo, ta-aŋ Buŋ oki bal
nooyiŋ̃ Iisa Masi min ɗo muuti. Ŋaar-
ak, ni raada iŋ maan kaak Buŋ gintu,
asaan ni kaaw waraŋ a ŋa nooyga.
Kar ya kaaw taat ŋu kaawiy-an ka
seener, ŋaar-ak, ŋa bal nooyiŋ̃ji.
16 Asaan ya gee kuuk mate kat
nooyɗo, ŋaar-ak, Iisa Masi oki, Buŋ bal
nooyiŋ̃ji.
17 Kar ya Buŋ bal nooyiŋ̃ji gay,
imaanko taat ku aamintu loci-at sa,
taar us maala ho ku goy misa ɗo
zunuubinniko.
18 Ŋaar-ak, ŋuur kuuk aamin ɗo Iisa
Masi ho mate, ŋuur-ak rawte ziŋkico.
19 Ya gi diy gelbinte ɗo Iisa Masi
ɗo goye ka diŋ di, ŋaar-ak, min
gee okiŋ̃co, ginteŋ di ŋuute talinte
aminda paka.
20 Kar ka seener gay, Buŋ nooyig
Iisa Masi min ɗo muuti. Ŋa ŋaar ko
nooy awalle a ŋaa gaare kadar botol
pile a gee ku mate yaa nooye oki.
21 Ka seener, ar muut uŋ̃jitu ɗo
duniiner iŋ botol ta gem rakki di, am-
paa ko, nooye oki astu iŋ botol ta gem
rakki di.
22 Gee okiŋ̃co mataw asaan ŋu koo-
gin ku Aadum̃. Ansii ko, ŋuur kuuk
ŋum iŋ Iisa Masi, okiŋ̃co yaa gase
g̃oye.
23 Kar gay, ay gem di yaa yoke kam-
ney : Iisa Masi, ŋaar ogirco ɗo gee
okiŋ̃co ɗo nooyindi, kar kat yaa ase
geeŋ̃ji ɗo wiktin taat ŋaa yeepe.
24 Kar ba aaro, duniin yaa gaaseŋ
kate. Ɗo wiktin taar-at, Iisa Masi
yaa idiŋ ruwwinnay kuuk jookumo
okiŋ̃co, iŋ aginduwco okiŋ̃co ho iŋ
ŋuur okiŋ̃co kuuk gin gudurre ɗo
duniiner ho ŋaaji berin Meennaw ɗo
Tatte Buŋ.
25 Asaan Iisa Masi yaa tee Meen-
nuwiy nam yiriy taat Buŋ yaaco
nosire ɗo adiney okiŋ̃co, ŋuu gine wer
ka lee asiŋ̃ji.†
26 Adin kaak Buŋ asiy ide ba aar-ak,
taar muutu.
27 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner
aman : « Buŋ diyig Iisa Masi kaaco
ka gamin okiŋ̃co. »‡ Kar min gamin-
aŋ gay, Buŋ meeŋ̃ji attanno, asaan
ŋaar di kaak berji gudurre ɗo Iisa ɗo
gamin-aŋku.
28 Ka seener, wiktin taat Buŋ yaa
diyiŋ̃ Iisa Masi kaaco ka gamin

* **15:5** 'paliinna daariŋ̃' : Ɗo Kitamner, ya ŋu kaawa a orok iŋ seer-ak, ŋu kaawa ɗo bi ka paliinnar ya odinco bal nece oki. † **15:25** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1. ‡ **15:27** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.7.

okiŋco, meeŋji Buŋ di yaa goye kaaci. Hiyya, Buŋ keeji di yaa goye tak-tak kaaco ka gamin okiŋco.

29 Di taloŋ, gee daariŋ kuuk gina batem ɗo saan ta siŋtico kuuk mat bal batiziye.§ Ŋu giniy pa-ak a ŋuu gase maa ? Ya gee kuuk mat nooyɗo-ak, maa di pey gee-ak giniy batem ɗo bi kaŋco ?

30 Kar nini gay, maa di ay wiktine, ni beriy ziŋkini ɗo taaɓiner ?

31 Gem kol siŋtay, kun kawta, nu goy ko ɗo taaɓin ta muuti di. Nu kaawaako, ya ka seener adir portiko iŋ kuŋko, asaan ku aamin iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi, kaaw taat nu kaawiy-an oki, taar ka seener.

32 Wiktin taat nu goyiy ɗo geeger ka Epeez, ŋu taaɓiyin ko taaɓiye. Nu gintu ar nu taasiŋa iŋ kumin ku yeero. Ya nu taasiŋa ɗo bi ka gamin ku duniiner-aŋ, naa gase maa ? Kar pey ya gee kat nooyɗo min ɗo muuti, ŋaar-ak, gee kaawa seene wiktin taat ŋu kaawiy iŋ kaaw agunuwa aman : « Taante ho saante, asaan kawta muut yokaate. »*

33 Yaman, dakoŋ caaciyenno ziŋkiko ! Goye kaak iŋ gee kuuk jookum-ak, ŋaar niga gemo.

34 Ŋaar-ak, yeepoŋ ɗo pikirre taat samaane ho rasoŋ gine ka zunuubinnar tak-tak. Nu tala kadar minninko, gee daariŋ ibingigɗo misa Buŋ. Nu kaawtu pa-ak a sokaŋ yaako deŋko.

Zi ka gem kaak nooye

35 Kar gay, wal gem yaa inde aman : « Maman gem ka mate nooygiyo ? Kar ya gem-ak kat nooye, ŋaa ice maa zirda ? »

36 Taloŋ kat gem kaak kaay kaŋjiɗoaŋka ! Ya ki luwaw, busumji zooɗɗo di ŋu rocciyo† walla ?

37 Ko taat ki luwiy-at, ya ŋa juuju wal ta meriya oki, ki luwa busumco di. Yampa, ki luwɗo aarco.

38 Kar busam kuuk ki luwiy-ak gay, Buŋ giniig ŋu rocciyo ho ŋu maaɗiyo. Ay busum di iŋ aaroy ar kaak meeŋji Buŋ rakiyo.

39 Gamin okiŋco kuuk siikimaw, ziŋkico sawaɗo. Ziŋka ku geemir, ku mallel, ku ɗiiɗir ho iŋ ku boosir sa, okiŋco, ŋu sawaɗo.

40 Gamin kuuk ka samaaner iŋ ku keɗer, ŋuur sawaɗo. Ŋuur kuuk ka samaaner, samaanuwco keetiti min ku keɗer.

41 Pato ceera keetiti ho koye ceera keetiti. Kaalna sa, ceeriŋco sawaɗo, ay kaal di iŋ ceeriŋji.

42 Ansii di oki, ɗo wiktin taat gee kuuk mate yaa nooye, taa kuuniye pa. Momte kaak ŋu tiisig keɗer, ŋaar ar busum kaak ŋu luwga. Momte-ak yaa zooɗe. Kar min ŋa nooye, ŋa zooɗaaɗo pey tak-tak.

43 Wiktin taat ŋu tiisig momte-ak, ŋa ka talinno. Kar min ŋa nooye, gee rawɗo taliŋji. Wiktin taat ŋu tiisiiga, ŋa ginno gudurre. Kar min ŋa nooye, ŋa gin gudurre dakina.

44 Wiktin taat ŋu tiisiiga, ŋaar zi ka gemor di. Kar min ŋa nooye, ŋa gin zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋdi. Ya ŋa gin zi ka gemor, ŋa gin oki zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋdi.

45 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Aadum, ŋaar ko gem kaak awalle, Buŋ berji siikime. »‡ Kar Iisa Masi, ŋaar Aadum ka ba aaro. Ŋaar ruwwine taat bera goye ɗo geemir.

46 Ŋa ziɗo kaak asa min Ruwwin ta Buŋdi kat as awalle. Kar gay, ŋa zi ka gemor ja, kar kat astu zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋdi.

47 Aadum kaak awalle, ŋaar Buŋ kilgiyig iŋ kiɗa.§ Kar Aadum ka seeriŋkar gay, ŋaar as ase min kuwa.

48 Gee kuuk goy ɗo duniiner-an, ŋuur ar ŋaar kaak Buŋ kilgiytu iŋ kiɗa ho ŋuur kuuk goy ka samaaner gay, ŋuur ar ŋaar kaak as ase min kuwa.

---

§ **15:29** 'gee daariŋ kuuk gina batem ɗo saan ka siŋtico kuuk mat bal batiziye' : Pool kaawiy ansi-ak, ŋa kaawa ɗo bi ka maan kaak gee daariŋ giniyo. Ampa-ak, ŋa rakaaɗo kaawe a gee yaa gine pa. * **15:32** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 22.13. † **15:36** 'rocciyo' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'piciyo'. ‡ **15:45** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.7. § **15:47** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.7.

49 Uudin taat gi ariy gem kaak Buŋ
kilgiytu iŋ kiɗa, yiriy rakki, gi asiy are
oki gem kaak as ase min kuwa.
50 Gem kol siŋtay, cokiyon kaawor-
anta : zi ka gemor iŋ kumay ho
iŋ baariy uɲjaaɗo ɗo *Meennaw ta
Buŋdi, ho gamin kuuk yaa zooɗen sa,
ŋuur hadiraaɗo iŋ kuuk zooɗaaɗo tak-
tak.
51 Cokiyoŋ, naako kaawe maan
rakki kaak cigile : gi mataaɗo okinte.
Kar gay, okinte, ziŋkite asa jipte
52 koɗok di ar kooce ka columdi.
Ŋuu jipte ɗo wiktin taat perin ta ba
aaro yaa aale. Ya ta aale, gee kuuk
mate yaa nooye. Ŋuu nooye iŋ ziŋka
kuuk zooɗaaɗo tak-tak. Kar ginte ok-
inte gay, ziŋkite yaa jipte.
53 Ka seener, zi kaak yaa zooɗe, ŋaa
jipte iŋ ŋaar kaak zooɗaaɗo tak-tak,
ho zi kaak kawtan di yaa mate sa, ŋaa
jipte iŋ ŋaar kaak mataaɗo tak-tak.
54 Wiktin taat zi kaak yaa zooɗe-ak
yaa jipte iŋ kaak zooɗaaɗo, ho kaak
yaa mate-ak iŋ kaak mataaɗo, ŋaar-
ak, kaawin kuuk ŋu siirtu ɗo Kitam-
ner yaa ase kat ɗo werco aman :

« Buŋ nosirtit tak-tak ɗo muuti, muut
ginno pey bat. »*

55 « Way kaŋke muutu, di mooŋ kat ka
nosire ?
Way muut-anta, mooŋ kat gudurrike
? »†
56 Muutu, taar gin gudurre taat ta
diyiy gee-ak min zunuubinna kuuk
gee giniyo. Kar zunuubinna gay, ŋuur
gin gudurre taat ŋu sakkiyig gee min
ɗo *gaanuun ka imila baaco.
57 Ozilinteŋ Buŋte, ŋaar kaak beraate
gudurre taat giiti nosire ɗo muuti iŋ
gudurre ta Rabbinte Iisa Masi.

58 Ansi-ak, gem kol siŋtay kuuk
nu elgiyo, oboŋ tirit ɗo imaanko ho
yoo maan sa eeraakonno. Zeeɗoŋ
kuu ɓaa iŋ uŋko ɗo riy ta *Rabbin
Buŋ, asaan ku iban tam kadar taaɓin
taat ku taaɓiyiy ɗo ay maan kaak ku
giniy iŋ siŋ ku Rabbiner, taar ucaaɗo
maala kat bat.

16

Gaayo ɗo Egliz ka Zeruzaleem

1 Do bi ka gaay taat ku capiy ɗo
gee ku Buŋdi kuuk goy ɗo geeger ka
Zeruzaleem, ginoŋ ar kaak nu kaawi-
ico ɗo *Eglizna kuuk goy ɗo kiɗ ka
Galaasi.
2 Dakoŋ yokenno a naa ɓaaŋ ja kat
kuu cape. Kar gay, min diŋka, ay
yiriy ta dumaasdi, ay gem di yaa diye
maan ɗo geriy min gurus kaak ŋa
gasiyo.
3 Ya nu ot ɗo werko, naa ŋaaminˇ
gurus-ak ɗo pise ka gee kuˇuk kuˇu
doɓe, ŋuu iyinˇ Zeruzaleem. Ya ŋu
ɓaawaw, naaco bere makaatamna
kuuk gaara kadar goyinˇco iŋ botiliy
ɗo uŋji ka Buŋdi.
4 Kar ya taa kuuniye a nun oki yaa
ɓaawe, ŋaar-ak, nii obe asinni.

Martaw taat Pool rakiy ɓaawe Korent

5 Nu ɓaako taliŋko, kar gay, naa
aaɗenˇ ja min kiɗ ka Maseduwaan,
asaanˇ nu ic niyin min awalle a naa
aaɗenˇ ja min eɗe.
6 Yˇa nu otko, naa gine menaw
minaw-minaw iŋ kuŋko wal naa
gaasin siteen okinˇji sa, nu ibanno
misa. Ampaa ko, wal kuun gaayindu
di naa sinˇje iŋ uŋdu ɗo martuwir ɗo
wer kaak nu ɓaayiy di.
7 Asaan nu rakaaɗo naako taliŋko
kay asindu di. Ya Buŋ ooye-ak, nu
raka gii taaye sawa ɗo werko.
8 Kar diŋ gay, naa goye anne ɗo
geeger ka Epeez nam iidin ta Pan-
tekoot.
9 Nu raka goye anne, asaan Buŋ
pildu botol a naa gine riy dakina ɗo
geeger-aŋka yoo adin goy dakina oki.
10 Ya Timote otko, oboŋ samaane.
Paa kat, ŋa gasiyɗo maan kaak yaaji
uˇnje kolaw, asaanˇ ŋaar oki gina riy ɗo
*Rˇabbine ar nunu.
11 Waan sa yaa aaˇnˇjiɗo. Kar
gay, gaayoŋga ɗo martuwiy, ŋaa
icin botiliy iŋ aapiye nam ŋa asiin
gasindu, asaanˇ nu yokaag anne iŋ
siŋta.

* **15:54** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 25.8. † **15:55** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 13.14.

12 Ɗo bi ka siŋte Apoloos, nu iskig
dees dakina a ŋaako ɓaawe iŋ siŋta
kuuk pey. Kar gay, ŋa bal gine niyin
tak-tak taat ŋaako ɓaawe diŋka. Ya
Buŋ pilji botol di, ŋaako ɓaawe-aka.

Taayiika iŋ ooy ta ba aaro

13 Goyoŋ mento ho oboŋ tirit ɗo
imaanko. Dakoŋ ginenno kolaw ho
goyoŋ bombo.
14 Eloŋ benanniko ɗo gamin okiɲco
kuuk ku giniyo.
15 Gem kol siŋtay, ku ibingig kuŋ
Estepanaas iŋ gee kuuk goy ɗo geriy.
Ku iban kadar ɗo kiɗ ka Akayi, ŋuur
di kuuk aamin awalle ɗo Iisa Masi ho
ŋu uɲje kayco a ŋuu gine riy ɗo gee ku
Buŋdi. Ŋaar-ak, nu taayaako :
16 karmiyoŋ gee kuuk ar ŋuur-aŋku
ho karmiyoŋ oki ŋuur okiɲco kuuk
taaɓiya ɗo riyor iŋ ŋuura.
17 Adir portiko ɗo asiɲco kaŋ
Estepanaas, Portunatuus ho iŋ
Akaykuus. Kuŋ goy serek. Kar ya nu
talaag siŋta-aŋ, ar nu taliŋko ko kuŋko
oki.
18 Ŋu oolit gelbiner ar ŋu ooliig gel-
binko. Ŋaar-ak, diyoŋ ɗo kayko kadar
gee ar ŋuur-aŋ icoŋ kuwa.
19 Gee ku Eglizna kuuk goy ɗo kiɗka
Aazi ooyko. Akilaas iŋ Priska* ho iŋ
gee ku Egliz kuuk ɲuma gerco ooyko
dakina iŋ siŋ ku Rabbin Iisa.
20 Siŋta okiɲco ooyko dakina.
Ooyoŋ oki benanniko iŋ gine ka
cuuɗ ar siŋta kuuk tacco rakki.
21 Nun meendu Pool kat siiriig
kaawin ku ba aar-aŋ iŋ pise ka
meendu.
22 Ya gem kaak elgigɗo *Rabbin-ak,
Buŋ, ŋa surpiyga.
Gem kol Rabbinni, asu !
23 Rabbin Iisa yaako barkiyiŋko
okiŋko.
24 Okiŋko, nu elgiiko iŋ siŋ ku Iisa
Masi. Nu ooyko dakina.

---

* **16:19** 'Priska' : Ŋu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

2 Korentiyen

Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siirtu ɗo gee ku Korent

Pile ka kaawor

Maktumne ta seeriŋkar-an oki, ŋa Pool kat siirta. Ŋa siirit ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Korent, asaan ŋu goy di eera benannico. Ŋa siiriita-ak asaan minninco, goy gee kuuk kaawa a ŋa paliinno ho daariŋ tirig ɗeŋginco ɗo ɓilde kaak samaãne ŋa ɓildiigu. Ɗo saan taar-at ko, ŋa imiliy kaay uŋco. Ŋa gaariico maman ŋa giniy riy ta paliinnar. Goyiŋji ho riyoy taat ŋa giniyo, ŋuur ar kuuk Iisa rakiyo. Ŋu kuuniytu pa-ak, ɗo saan ta gudurre taat Iisa beriiji.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool kaak kuuniy *paliine ka Iisa Masi iŋ niyin ta Buŋdi kat nu siiraakon maktumne-anta. Iŋ siŋte Timote, ni ŋaamaat maktumne-an ɗo *Egliz ka Buŋdi kaak ŋuma ɗo geeger ka Korent ho ɗo gee ku Buŋdi okiŋco kuuk goy ɗo kiɗ ka Akayi okiŋji.

2 Tatte Buŋ ho iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner ɗo Buŋdi

3 Ozilinteŋ Buŋ, ŋaar ko Takaŋ Rabbinte Iisa Masi. Ŋaar Tati kaak tala amindaw ta geemir ho ŋa salaagu.

4 Ŋaar ko kaak salaate ɗo ay wiktin taat kaawin patiy kayte a paa kat ginte oki, iŋ sale kaak gi gastu min ɗo Buŋdi, gii gedire saliŋco ŋuur kuuk taaɓiya iŋ ay kaawna.

5 Asaan iŋ riy taat ni giniy ɗo Iisa Masi ɗo bi kaak ni ŋum iŋ ŋaara, ni taaɓiya dakina ho iŋ ŋume-ak oki, Buŋ salaani dakina.

6 Ya ni moya ɗo bi ka taaɓiner-ak, ni moya a Buŋ yaako saliŋko ho ŋaako jiliŋko. Ya Buŋ salinti-ak, ŋa salinti a kuŋko oki yaa gase sale kaak nec kuu gedire icin iŋ subirraw, taaɓin taat ar nini oki aawiy-anta.

7 Ni diy kayni loko a ku goy bombo ho ni iban tam kadar Buŋ salaako ar kaak ŋa saliini, asaan kuŋ sa taaɓiya ar nin taaɓiyiy-aŋka.

8 Gem kol siŋtay, ni raka kuu ibine maman ni taaɓiytu ɗo kiɗ ka Aazi. Taaɓin-at patiy kayni ho gudurrini gaas tak-tak, nam ni ibanno kadar nii goye pey ɗo duniiner.

9 Ɗo wiktin taar-at, ni iban tam kadar nii yoka ko menuwni di. Ta kuuniytu pa-ak a ni diyaaɗo kayni iŋ ta maaniini di. Kar gay, illa nii diye kayni iŋ Buŋ kaak nooyaag gee min ɗo muuti.

10 Buŋ jilinti min ɗo muut taat ar taar-anta ho ŋaani jile pey. Ka seener, ni diy kayni loci a ŋaani jilguwe pey.

11 Kuŋ oki gaayaani iŋ inde ka Buŋdi. Iŋ inde kaak gee dakina indiy-ak ko, ni gasiy barkin min ɗo Buŋdi. Ampaa ko, gee dakina yaa dele barkine ɗo Buŋdi ɗo bi kani.

Pool ɗak min ɗo martuwiy ta Korent

12 Maan kaak galni ho ni ibiniy ɗo kayni, ŋaar ko aŋka : ɗo goyinni kaak ɗo duniiner ho iŋ kuŋko, ni goy iŋ gelbinni kaak *cawar ho iŋ goye kaak taɓ kaak Buŋ rakiyo. Ni goyɗo iŋ ilim ta maaniinin di, kar gay, ni goy iŋ barkin ta Buŋdi.

13-14 Ka seener, ni balko cigile yoo maanna. Gamin okiŋco kuuk ni siiriiko-aŋ, ŋuur kuuk kuu gedire garkiyiŋco ho kuu gedire ibine baaco. Ñu raka a kuu ibine tam kadar yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, nii gase horoomin ɗo bi kaŋko uudin taat kuŋko oki yaa gase horoomin ɗo bi kani. Yoo diŋka, ku bal ibine baat ta kaaw-anta. Kar diŋ gay, nu raka a kuu ibinin tak-tak.

15-16 Nu ibina ɗo gelbiner kadar ku pakira ampa. Ansii ko, nu ictu niyine a naa ɓaaŋ ja ɗo werko, kar kat naa bire ɗo kiɗ ka Maseduwaan. Ɗo yeepindu oki, naa aaɗe pey min ɗo

werko kar galilko yaa ɗeele. Min paak, kuun gaayindu naa ɓaawe ɗo kiɗ ka Zuude.
17 Wiktin taat nu iciit niyin-an, nu bal pakire samaane walla ? Wal nu gina ar gee ku duniiner kuuk ooya kaawo, kar ba aar ŋu nakiriyo walla ? Ha'a, paaɗo !
18 Kaaw taat ni kaawiiko-at, taar rakki di, wala aaro wala uŋda. Buŋ meeŋ̃ji iban.
19 Kaaw taat ɗo bi ka Iisa Masi, Roŋ ka Buŋdi, ni gaarkonta, nunu, Silaas ho iŋ Timote. Kaaw-at, taar seerro, taar ko taat rakki-an di.
20 Asaan iŋ Iisa Masi kaak rakki-aŋ di, kaawin okiŋ̃co kuuk Buŋ kaawtu yaa nece ɗo wer̃co. Ampaa ko, ɗo bi ka Iisa Masi gi ooyiy « *Aamin » ɗo Buŋdi a giiji bere *darjine.
21 Ka seener, ŋa Buŋ meeŋ̃ji ko kaak ɗeŋraani ɗo botol ta Iisa Masi iŋ kuŋko oki. Buŋ meeŋ̃ji kat doɓinte ɗo riyoy,
22 ŋa diyte maan ar tompo kaak gaara kadar gi kuuniy geeŋ̃ji ho ŋa berte Ruwwiney ɗo gel̃binte. Ruwwin-at, taar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.
23 Buŋ oki saadiner, ya nu raada sa, ŋa daanu ! Nu bal ɓaawe ɗo werko Korent, asaan nu rakaaɗo pey naako iye taaɓine.
24 Kuŋ ob ko tirit ɗo imaandi. Ŋaarak, ni rakaaɗo niiko asiriŋko ɗo maan kaak kuu aamine. Kar gay, ni raka a gii gine riy sawa yaako aawe gala.

2

1 Ansii ko, nu ictu niyine a nu ɓaaɗo pey ɗo werko pa aditko yaa nige pey ar kaak awalle ŋu nigtu.
2 Asaan ya nun kat nigig aditko-ak, waa kaak yaadu bere pey galal ? Waan kaak nu nigig adiy-ak, ŋaa gedire ŋaadu bere galal walla ? Ha'a, beraaduɗo !
3 Di taloŋ, nu siiriiko awalle-ak asaan pa ya nu ot ɗo werko, adir yaa nige iŋ gee kuuk zer yaadu bere galal. Yampa, nu iban tam kadar wiktin taat adir aawiidu gala, kuŋko oki yaako aawe gala.
4 Wiktin taat nu siiriikon maktumne-at, gindu raɗ aale ho nu pakira dakina nam zuliŋ̃du sa miŋ̃e. Asaan nu rakaaɗo adiŋ̃ko yaa ñige, kar gay, nu raka a kuu ibine maman nu elgiiko dakina.

Saamiye ɗo gem kaak nige

5 Ya waan kaak niga adat ku geemir, ŋa nigɗo ad kanto di, kar gay, ŋa nigaag aditko okiŋko. Nu jagumaaɗo, asaan minninko, daariŋ̃, ŋa nigig aditco dakina ho daariŋ̃ gay sooɗ ɗak di.
6 Gem kaak niga adat ku geemir-ak, seriin taat gee kuuk dakina ɗukumiiji-at necig ko.
7 Ansii ko, diŋka-aŋ, kuuji saamiye ho kuu iskiŋ̃ji, yampa kaaw-at yaa patiye kaay nam ŋaa tazziye* maala.
8 Ŋaar-ak, nu raka kuuji gine gamin kuuk yaaji gaare kadar ku elgiga.
9 Taloŋ, nu rakaako geciŋko ho naa tale ya ku karmiyaag taayindu wala kawwi. Ansii ko, nu ŋ̃aamiikon maktumne-ata.
10 Gem kaak ku saamiyji, nun oki saamiyji. Ya nun kat gin maan ɗo adir kaak naaji saamiye, nu saamiyji a naako gaare kuŋko oki yaa gine pa ɗo uŋji ka Iisa Masi.
11 Gininte ampa, paa kat, *Seetanne gasiyɗo botol taat ŋaate nosire, asaan ka seener, gi ibingit pikirrey tam.

Moye ka Pool ɗo geeger ka Trowaas

12 Wiktin taat nu ottu ɗo geeger ka Trowaas a naa gaarin Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka Iisa Masi, nu ibintu kadar Buŋ pildu botol berel taat naa gine riy eɗe.
13 Kar gay, gelbiner bal weye weriy rakki, asaan nu bal gasiŋ̃ siŋte Tiit. Paa ko, nu beriico ooyar ta ba aaro ɗo gee ku Trowaas ho nu ictu botol taat ɗeeta ɗo kiɗ ka Maseduwaan.

Nosirraw taat iŋ Iisa Masi

* **2:7** 'tazziye' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'oole'.

14 Ozilinteŋ Buŋte, ŋaar kaak beraate nosirraw doo iŋ ŋ̃ume kaak gi ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi, ŋaar ko kaak ogiraate ɗo ay maanna. Ŋa ŋ̃aamaate gi gaariy kabarrey ɗo gee okiŋ̃co. Kabarre-at, taar ar ɗee kaak gala kaak icaag wer okiŋ̃ji.
15 Wiktin taat gi gaariita, gi ar itir kaak Iisa Masi bertu ɗo Buŋɗi a yaaji aawe gala. Itir-ak ɗiya ɗo gee okiŋ̃co : ɗo ŋuur kuuk Buŋ jilaagu ho ɗo ŋuur kuuk tara ziŋkico.
16 Ɗo ŋuur kuuk tara ziŋkico-ak, ŋa ɗee ka muuti kaak iya gee ɗo muuti ho ɗo kuuk daariŋ̃ gay, ŋa ɗee ka goyindi kaak bera goye ɗo geemir. Ansi-ak, waa nec ginin riy-anta ?
17 Ni arro gee dakina ku pey kuuk ber ziŋkico ɗo gaare ka kaaw ta Buŋɗi a ŋuu jalle gurus. Kar gay, ŋa Buŋ kat ŋ̃aaminti. Ni kaawa iŋ gelbin rakki ɗo uŋji iŋ ŋ̃ume kaak ni ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi.

3

Jamaw ta marbinto

1 Maaniini di bariya pey botol taat nii gaare ziŋkini walla ? Niiko bere makaatamna kuuk gaara kadar goyinni iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋɗi ar kaak gee daariŋ̃ gingiyo walla ? Niiko indiŋko kuuni bere makaatamna-aku walla ?
2 Ŋa kuŋ maaniikoŋ ko maktumnini taat Iisa Masi siirtu ɗo gelbinni. Gee okiŋ̃co yaa gedire ibininti ho ŋu garkiyinti.
3 Ka seener, ni iban tam kadar kuŋ ko ar maktumne taat Iisa Masi siirtu ho ŋa nin kat kuuk iykonta. Ŋa bal siirin iŋ aŋkir,* kar gay, ŋa siirit iŋ Ruwwin ta Buŋ kaak goy mento. Ŋa bal siirin ɗo tariŋ̃cilnal ar ŋu siiriig *gaanuun awalle, kar gay, ŋa siirit ɗo gelbin ka geemir.
4 Ni kaawtu pa-ak, asaan iŋ Iisa Masi ho ɗo uŋji ka Buŋɗi, ni iban tak ɗo kayni kadar kaaw-an ka seener.
5 Ni gediraaɗo diye kayni ɗo gudurre ta maaniinin di a nii gine riy ar taar-anta. Kar gay, ta gudurre taat asa min ɗo Buŋɗi kat gaayinti ni gediriy ginin riy-ata.
6 Buŋ kat gaayaani ni kuuniytu gay riyor a nii gaarin ɗo geemir *Jamuwiy ta marbinto. Jamaw ta marbinto-at, ŋu bal siirinti ar kaak ŋu siirig gaanuun awalle, kar gay, ta Ruwwin ta Buŋɗi taat goy iŋ ginte. *Gaanuun-ak, ŋaar iyaag gee ɗo muuti. Kar Ruwwin ta Buŋɗi gay bera goye ka gaasɗo.
7 Gaanuun kaak iya gee ɗo muutak, ŋu siirig ɗo tariŋ̃cilnal ɗo wiktin ta nabi Muusa. Ɗo wiktin taar-at ko, *darjin ta Buŋɗi bayniiji ɗo Muusa. Wijeeney irŋ̃a cuu nam gee ku Israyeel gedarro ta̰aye talinti.† Sando, ŋa irŋ̃e kaak taayɗo.
8 Ya gaanuun-ak bayin iŋ darjine, riy ta Ruwwin ta Buŋɗi yaa gine darjin yaarik paka.
9 Ka seener, ya gaanuun kaak iya seriin ta Buŋɗi bayin iŋ darjine, maan kaak ginaag gee a ŋuu kuuniye selleŋ ɗo uŋji ka Buŋɗi gay yaa gine darjin yaarik paka !
10 Ansii ko, maan kaak awalle gin darjine-ak, diŋ ar ŋa bal gine yoo darjin rakki, asaan darjin taat marbinto bayne ho ta pakgit taat awalle serek.
11 Ya maan kaak taayaaɗo din sa gin darjine, ŋaar-ak, darjin ta maan kaak goy doo yaa gine yaarik paka !
12 Ansii ko, ni kaawiy waraŋ ɗo uŋco ka geemir asaan ni iban tam kadar gamin-aŋ ka seener.
13 Ni ginno ar Muusa kaak awalle gootaat wijeeney iŋ zimilla a gee ku Israyeel talaagɗo irŋ̃e ka darjin taat sawlaw-ata.‡
14 Kar gee-ak gay, kayco ɗibire, yoo diŋka oki, ŋuur kuuk garkiyaag makaatamna ku Jamaw ta awalle-at, ar zimilla-ak goy di misa toɗaaco ibine. Ŋu goyiy di misa-ak, illa iŋ ŋ̃ume kaak iŋ Iisa Masi kat ŋuu sawle.
15 Ka seener, yoo diŋka, ya gee ku Israyeel garkiyaag makaatamna ku Muusa, ar zimilla-ak toɗaaco ibine.

* **3:3** 'aŋkir' : Ŋu amay ku bikdi. † **3:7** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 34.29. ‡ **3:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 34.33.

16 Kar gay, ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Ɗo wiktin taat gem yeep ɗo *Rabbiner, zimilla-ak, Buŋ imiliigu. »§
17 Sando, Rabbin-ak gay, ŋaar ko Ruwwin ta Buŋɗi. Ɗo wer kaak Ruwwin ta Rabbin Buŋ goyiy-ak, horrinaw sa goya.
18 Ŋaar-ak, ginte okinte, wijeente pile ho ya gee talaate ar ŋu tala darjin ta Rabbin Buŋ. Buŋ jiptaag goyinte a gii kuuniye ar ŋaara. Gi bir min darjin taat kapak nam darjin taat yaarik paka. Taar-an riy ta Rabbin meeŋ̃ji giniyo, ŋaar Ruwwin ta Buŋɗi.

4

Kabarre ta Gala ar maan kaak gasɗo badam

1 Buŋ, iŋ selliŋkuwiy, ŋa berintin riyanta. Ŋaar-ak, nin oki tazziyaaɗo bat.
2 Ni poocig gamin kuuk gee giniy iŋ cigile ho kuuk iya sokaŋ̃. Ni taggigɗo gee iŋ neendaw ho ni welkigitɗo kaaw ta Buŋɗi. Kar gay, ni kaawaat seen waraŋ a gee okiŋ̃co yaa ibine tak ɗo kayco kadar kaaw̃ni ka seener ɗo uŋji ka Buŋɗi.
3 Gee kuuk tara ziŋkico ɗo uŋji ka Buŋɗi gay ibingitɗo baati ta Kabarre ta Gala taat ni gaariy-anta. Ŋu talaat ar maan kaak ŋu gootig iŋ zimilla.
4 Gee-ak amnayɗo ɗo kaaw-ata asaan *Seetanne ɗibirig kayco dec. Seetan-ak, ŋaar buŋ ka duniin-anta* ho ŋa toɗco ɗo geemir, ŋu talgitɗo portikaw ta Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka *darjin ta Iisa Masi. Ŋuur kuuk talaag Iisa Masi ar ŋu talaag meeŋ̃ji Buŋ.
5 Iŋ kaaw̃ni taat ni gaariyo, ni kaawɗo ɗo bi kani, kar gay, ni kaawa ɗo bi ka Iisa Masi, ŋaar *Rabbine. Kar nini gay, ni tala ziŋkini ar ni gay riyko ɗo bi ka Iisa Masi.
6 Wiktin taat Buŋ kilgiyiit duniine, ŋa kaawtu aman : « Ɗo gondikawan, portikaw, ta caapu. »† Ŋa meeŋ̃ji Buŋ di oki kaak caapit portikuwiy ɗo gelbinni a ŋaani piliŋ̃ kayni, nii ibinin darjiney taat irŋ̃a ɗo wijeeney ta Iisa Masi.
7 Kar gay, nin kuuk icig maan kaak gasɗo badam-ak, ni ar gamin kuuk ŋu pintu pinen di. Ansi-ak a gee yaa ibine waraŋ kadar gudurre taat ajbayan asa min ɗo Buŋɗi yampa, ta min loninno.
8 Gee tiryinti ko tirye ar miye ka saayar, kar nin gay bal ɗeete burga. Ni ic kelimni, kar gay, ni bal tazziye.
9 Ŋu taaɓiyinti ko taaɓiye, kar Buŋ gay rasgininno bat. Ŋu orinti keɗer, kar nin gay bal mate.
10 Ar ŋu deeyig Iisa Masi, ŋu bariya botol taat ŋuuni dee nini oki. Kun kawta, ni icit muutuy ta Iisa meeda ŋ̃ugila, a goyiŋ̃ji oki, gee yaa taliŋ̃ji waraŋ iŋ goyinni.
11 Ya ni goy misa iŋ odinni oki, gee bariya botol doo taat ŋuuni dee ɗo bi ka Iisa Masi. Ampaa ko, iŋ ziŋkini kuuk yiriy rakki asa mate oki, gee talaag waraŋ goyiŋ̃ji ka Iisa.
12 Kun kawta, ni ooyaat muutu a kuu gase goye kaak taɓ.
13 Ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Nu aamin ɗo kaaw ta Buŋɗi, ampaa ko, nu kaawtu ɗo biy. »‡ Imaanni taat ɗo Buŋɗi oki pa. Ni aamina ɗo kaawoy, ampaa ko, ni kaawiy ɗo biy.
14 Ka seener, ni iban kadar Buŋ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min ɗo muut-ak yaani nooye oki iŋ ŋaara, ho iŋ kuŋko, Buŋ yaate iyinte okinte ɗo uŋji.
15 Taaɓin okintit taat ni aawiy-an, ta ɗo bi kaŋko. Ampaa ko, barkin ta Buŋɗi siŋ̃jiy nam ŋuur kuuk gasit kabarre-at wadiriy gaay iŋ gaayo. Ansi-ak, gee kuuk ozila Buŋ sa, dakinuwco yaa gaaye oki. Gamin-aŋ okiŋ̃co bera darjin ɗo Buŋɗi.

Darjin taat eraate

16 Ɗo bi ŋaar-ak ko, gi tazziyaaɗo bat. Ya ɗo ziŋkite, gi aawa gudurrite

§ **3:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 34.34. * **4:4** 'buŋ ka duniin-anta' : Ɗo duniin-an, Seetanne hokumiyaw ho ŋa gin gudurre dakina. Ŋaar ko buŋco ka gee kuuk ibingigɗo Buŋ kaak taɓ. † **4:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.3. ‡ **4:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 116.10.

arma sooɗ-sooɗ oki, ɗo gelbinte, Buŋ gaayaate gudurre kun kawta.
17 Ka seener, *darjin taat eraate, taar yaarko ho ta goy doo. Ya gi pakira ɗo darjine-at, ar taaɓinte taat diŋka-an, taar sooɗ di ho taa biren di. Taaɓin-at siyaateŋ ziŋkite ɗo darjin taat yaarko-ata.
18 Gi bal diye odte ɗo gamin kuuk gee talaagu, kar gay, ɗo ŋuur kuuk gee talgigɗo. Asaan gamin kuuk gee talaagu-ak, ŋuur taayɗo, kar kuuk gee talgigɗo gay, ŋuur goy doo.

5

1 Ka seener, ziŋkite kuuk gi goyiy ɗo duniiner-aŋ, ŋuur ar kuraarne taat yiriy rakki asa nige. Kar gay, gi iban kadar Buŋ siyte ko ziŋka ku pey kuwa ka samaaner. Ziŋka-ak, ŋuur ar ger kaak Buŋ pintu, kaak yaa goye doo. Ger-ak, ŋu geenno kat pinga.
2 Diŋ gay, gi neya kat ɗis-ɗis, gi raka a illa Buŋ yaate ise pey ziŋka kuuk marbinto-aku.
3 Ansii kat, ya ŋa iste ziŋka kuuk marbinto-ak, ŋa gasaatenno pey tukinka*.
4 Wiktin taat gi goyiy iŋ ziŋkite kuuk ar kuraarne ɗo duniiner-ak, gi taaɓiyaw ar gi icil goro. Ka seener, gi rakaaɗo rasiŋ̃ ziŋkite, kar gay, gi raka a Buŋ yaate bere ziŋka kuuk marbinto. Paa kat, ziŋka kuuk marbinto-ak yaa makiŋ̃co ŋuur kuuk yaa maten di-ak iŋ kuuk mataaɗo tak-tak.
5 Ŋa Buŋ meeŋ̃ji kat gininte a gii gasiŋ̃ ziŋka kuuk marbinto-aŋku. Ŋa berte Ruwwiney ar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.
6 Ɗo bi ŋaar-ak ko, doo gi gingiyɗo kolaw tak-tak. Gi iban kadar ya gi goy iŋ ziŋkite-aŋ di, ŋaar-ak gi goy serek min wer kaak *Rabbin Iisa Masi goyiyo.
7 Ka seener, gi goyɗo iŋ maan kaak gi taliig iŋ odinte, kar gay, gi goy iŋ imaan.
8 Gi ginno kolaw kat bat ho gi raka ko rasiŋ̃ ziŋkite-aŋku a gii ɓaawe goye ɗo serpey ta Rabbine.
9 Ya gi goy ɗo ziŋkite-aŋku wala gi rasgu oki, gi raka gine maan kaak yaaji aawe gala. Maanna-ak, gi rakaag pak gamin okiŋ̃co.
10 Asaan ginte okinte yaa ɓaawe ɗo uŋji ka Iisa Masi a ŋaate ɗukume seriine ho ay gem di yaa gase haginey uudin ta riyoy taat ɗo duniiner, ya ta samaane wal ta samaanno.

Buŋ amrig gee okiŋ̃co iŋ botol ta Iisa Masi

11 Karaamin ta Rabbiner, ni ibingit tak. Paa ko, ni bariyiy botol taat a illa nii gaarin ɗo geemir, ŋuur oki yaa ooyinti. Buŋ ibingini rakki rakki ho nu raka kadar kuŋ maaniiko oki yaani ibine pa.
12 Ni rakaaɗo a maaniinin di yaa gaare pey ziŋkini loko. Kar gay, ni rakaako bere botol taat kuu ɗapile ɗo bi kani. Paa kat, kuu ibine maman kuuco telke ɗo ŋuur kuuk ɗapilaw iŋ gamin ku duniiner kuuk gee taliy-aŋ di ho isgigɗo iŋ kuuk atta ɗo adir.
13 Ya ku talaani a ni oliyay ar kaak gee daariŋ̃ kaawiy oki, oliykuwni-at asaan ni ber ziŋkini ɗo riy ta Buŋdi. Kar ya kayni kat ɗo werco gay, ampa-ak asaan ni rakaako gaayiŋko.
14 Ka seener, ele ka Iisa Masi kat goyinti leŋ-leŋ†, asaan ni iban tak kadar gem rakki mat ɗo bi ka gee okiŋ̃co. Ampaa ko, ɗo uŋji ka Buŋdi-ak, ar gee okiŋ̃co-aŋ mat iŋ ŋaara.
15 Ŋaar mat ɗo bi ka gee okiŋ̃co a ŋuur kuuk goy misa ɗo duniiner-aŋ goyaaɗo goye ka maaniico di, illa ŋuu goye ɗo bi ka ŋaar kaak mate ho nooye ɗo bi kaŋ̃co.
16 Ŋaar-ak ko, min diŋka, ni talaagɗo pey gee ar ŋu geen di. Zer awalle-ak, Iisa Masi sa, ni talaag ar ŋa gem di. Kar diŋ gay, ni talgigɗo pey pa.
17 Ya gem kaak ŋ̃um iŋ Iisa Masi-ak, ŋaar gem kaak marbinto. Goye kaak

* **5:3** 'tukinka' : Tukinkin taar-an arro taat gi ibingiy-anta, taar ta ruwwiner. † **5:14** 'goyinti leŋ-leŋ' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'ŋ̃aamin ŋ̃i-ŋ̃uuk'.

awalle-ak, baay bire. Diŋka-aŋ, goye kaak marbinto ase.
18 Gamin okiɲco kuuk ni kaawiy bico-aŋ, ŋuur asa min ɗo Buŋ kaak amrinte iŋ ŋaara iŋ botol ta Iisa Masi ho diŋ ŋa berte riyo a giico gaarin kaaw ta amrikar-an ɗo geemir.
19 Ka seener, iŋ Iisa Masi, Buŋ amrig gee okiɲco iŋ ŋaara ho ŋa bal asiriɲco ŋuu kappiye ɗo bi ka nigiɲco. Ho diŋ, ŋa leenti a ni ɓaa gaarin kaaw taat ɗo bi ka amrikar-an ɗo geemir.
20 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ni gay tabiriikar ku Iisa Masi. Ka seener, iŋ kaaw taat ni kaawiy-at, ar ŋa meeɲji Buŋ kat kaawaako. Ni wakilaako aman : « Iŋ siŋ ku Iisa Masi, ooyoŋ a Buŋ yaako amriŋko iŋ ŋaara.
21 Buŋ gintu nam ŋaar kaak bal gine zunuubinna tak-tak iciig zunuubinnite okiɲco ɗo kaay. Ansii ko, iŋ botol ta Iisa Masi-ak, gi giniy selleɲ ɗo unji ka Buŋdi. »

6

1 Ampa-ak, uudin ni gina riy iŋ Buŋ, ni iskaako : dakoŋ talintiɗo barkin ta Buŋdi taat ku gastu-an ar maan ka maala.
2 Ka seener, Buŋ kaaw aman :
« Ɗo wiktin taat nu diytu, nu cokiyig aliŋko.
Ho ɗo yiriy ta jilindi, nu asiŋko gaaya. »*
Gem kol siŋtay, cokiyoŋ, taar-an ko wiktin taat Buŋ diytu a ŋaa gine selliŋkaw ho ŋaa jile gee.
3 Ni rakaaɗo tak-tak a nii gine gamin kuuk yaa toɗe botol ta Buŋdi yoo ɗo waan rakki oki, asaan ni rakaaɗo gee yaani ose ɗo riy taat ni giniyo.
4 Kar gay, ɗo gamin okiɲco kuuk ni giniyo, ni gaara ziŋkini kadar ni gay riyor ku Buŋdi kuuk taɓ. Paa ko, ya ni taaɓiyaw, wal ni gin kaawna, wal ni moya dakina oki, ni icaag gaminaŋ ɗo kayni iŋ subirraw dakina.
5 Gee koocinti ho ŋu uɲjinti daŋaayne. Ŋu isininti gee ho riy patiy kayni. Ni gasɗo weyi ho ni gasɗo tee.
6 Kar nin gay, ni gaara a ni gay riyor ku Buŋdi iŋ *cawirkuwni, iŋ ibininni, iŋ subirruwni, iŋ selliŋkuwni, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ ele kaak ni elgig gee iŋ gelbinni okiɲji.
7 Ni goy iŋ kaaw taat ka seener ho iŋ gudurre ta Buŋdi. Goye kaak iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ni iciig ar garta taat nii taasiɲe gee wala nii gooye ziŋkini.
8 Gee daariɲ beraani horoomine ho daariɲ gay gininti bees. Daariɲ ozilaani ho daariɲ gay waraani. Ŋu talaani ar ni gee kuuk raada, sando nin gay kaawa seene.
9 Ŋu talaani ar ni awraatinna, sando ŋu ibingini tam. Ŋu talaani ar ni gee kuuk mataw, sando ni goy mento. Ŋu taaɓiyaani, kar gay, ŋu balni dee.
10 Ŋu ginaani ni taliy aminda, sando aditni gay doo portik di. Ŋu talaani a wal ni pokirna, sando iŋ botol tani kat gee dakin giniy gay gamnar ɗo unji ka Buŋdi. Ŋu pakira a ni bal gine yoo maanna, sando ka seener gay, ni gin gamin okiɲco ɗo pisinni.
11 Gem kol siŋtay ku Korent, ka seener, ni kaawko waraŋ ho ni eliŋko iŋ gelbin rakki.
12 Ka seener, ni eliŋko, kar kuŋ gay pooc elinni ar kaak nin elgiiko.
13 Ŋaar-ak, nu kaawaako ar nu kaawa ɗo koogin ku meendu : gaaronniŋ eliŋko ar kaak nin elgiiko. Kuŋko oki, elonni iŋ gelbin rakki !

Teɲe ka ɗeŋger ɗo bi ka jamaw

14 Dakoŋ obenno jamaw iŋ gee kuuk bal aamine. Ya ku obaw-ak, ku gina ar barkay kuuk ŋu diyco zuug. Yampa, maan kaak selleɲ iŋ kaak jookumo, maa biidir kaak yaa ɲumiɲco ? Portikaw iŋ gondikaw oki, maa biidir kaak yaa ɲumiɲco ?
15 Iisa Masi iŋ *Seetanne, ŋuu gedire dee kaawco walla ? Gem kaak aamine iŋ kaak bal aamine oki, maa biidir kaak yaa ɲumiɲco ?

* **6:2** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 49.8.

16 *Ger ka Buŋdi iŋ buŋnay ku gee
kuuk ibanno Buŋ, maa biidir kaak
yaa ŋumiɲco ? Ka seener, ginte gay,
gi ger ka Buŋ kaak goy mento. Ar
kaak Buŋ meeɲji kaawtu aman :
« Nun, naa goye ho naa jaawe iŋ
ŋuura,
naa gine Buŋco ho ŋuu gine geendu.
»†
17 Do bi ŋaar-ak ko, *Rabbin Buŋ
kaawiico ɗo geeɲji aman :
« Gee kuuk jookum-ak, pikoŋ botilco
ho etiroŋ minninco serek.
Dakoŋ wakenno yoo maan kaak
*cawarro
ho nun gay yaako obiŋko. »‡
18 Rabbin Buŋ, mee gudurri ɗiytu pey
aman :
« Nun, naa gine takko
ho kuŋ gay yaa gine kooginar. »§

7

1 Gem kol royin ku bitu, Buŋ
kaawte a ŋaate beriɲ gamin-aŋ
okiɲco. Ŋaar-ak, acinte ziŋkite ho
gelbinte min ɗo gamin okiɲco kuuk
cawarro. Iŋ karaaminte taat gi
karmiyiig Buŋ-ak, zeeɗinte gii goye
cawar ɗo uŋji.

Pool adiy portiko iŋ gee ku Korent

2 Gaaronni kadar ku elgiini ɗo gel-
binko ! Ni bal nige maan ɗo gemor,
ni bal jage yoo gemo min ɗo imaanji
ho ni bal tee yoo gemo iŋ neendaw.
3 Dakoŋ pakirenno ɗo kaawor-an a
naako diye kaawo. Kar gay, uudin
taat nu kaawtu ɗak ko, ni elgiiko dak-
ina. Ginno maan kaak yaate eerinte,
wala ɗo goyinte, wala ɗo muutte.
4 Nu diy amaanner dakina loko ho
ku berdu galal dakina. Iŋ taaɓin okin-
tit taat ni taaɓiyiyo oki, nu bal tazziye
tak-tak, galilil dakina.
5 Ka seener, wiktin taat ni ottu
ɗo kiɗ ka Maseduwaan, ni bal gase
kayni. Ay taaɓine, ni aawta. Gee
poocinti seene iŋ kaawna ho kolaw sa
uɲjinti.
6 Kar Buŋ kaak iskaag gee kuuk
tazziy-ak gay, iskinti iŋ asiɲji ka Tiit.
7 Maan kaak iskinti-ak, ŋa asiɲji ka
Tiitɗo di, kar gay, ta kaawoy taat ŋa
kaawinti a maman ku giniiji gamin
kuuk iskig ɗo gelbiney. Ŋa kaawinti a
ku gin niyin taat a illa kuun talin pey.
Ŋa kaawinti oki kadar aditko nige ɗo
maan kaak kuuniye ho maman ku
zeeɗiy a kuudu male. Ansii ko, galilil
gintu pey dakin aale.
8 Do bi ŋaar-aŋ ko, ya maktumner
taat awalle nu siiriiko nig aditko oki,
nu kaawaaɗo a ya nu bal siirinti oki
guna. Ka seener, awalle, nu pakira
a ya nu bal siirin maktumner-an sa
guna, asaan nu tal maman ta nigig
aditko.
9 Kar diŋ gay, adir portiko. Adir
portik-ak asaan aditko nige walla ?
Ha'a. Adir portiko asaan iŋ nige kaak
aditko nigtu-ak, ku ibiniig nigiŋko ho
ku jiptiig goyiŋko. Nige ka aditko-ak,
Buŋ kat rake. Ampa-ak, ni balko nige
yoo maanna.
10 Asaan nige ka adir kaak Buŋ
rakiy-ak, ŋaar iyaag gee a ŋuu jipte
goyiɲco. Jipte ka goyiɲco-ak pila
botol ta jile geemir. Ampa-ak, ya gee-
ak aditco nige oki, samaan di. Kar
nige ka adir kaak asa min pikirre ta
duniiner gay iyaag gee ɗo muuti.
11 Taloŋ ja, iŋ nige ka adir kaak Buŋ
rakiy-ak gay, kuu gaseŋ kat maa ?
Diŋ ku zeeɗa a kuu gine maan kaak
kuuniye. Ku karkiya* a kuu imile
kayko. Iŋ maan kaak ɗo botiliiɗo, ku
dapiɲaw ho ku gina kolaw ɗo Buŋdi.
Ku raka a illa kuun talindu. Ku ber
ziŋkiko ɗo riyor. Ya ku tala gem kaak
nigaw, ku diyiig ɗo botildi. Do taar-
an, ku gaar ziŋkiko kadar ku ginno
oorin tak-tak ɗo kaawin-aŋku.
12 Ansi-ak, nu balko siire ɗo saan ta
ŋaar kaak nige wala ɗo saan ta ŋaar
kaak ŋu nigji. Kar gay, nu siiriiko-aŋ,
nu raka a kuŋ maaniiko yaa ibine ɗo
uŋji ka Buŋdi maman ku elgiini.
13 Do bi ŋaar-ak ko, min ni taliig

† **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 26.12, Ezekiyeel 37.27. ‡ **6:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 52.11. § **6:18** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Samiyeel 7.14. * **7:11** 'karkiya' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'yokaw'.

maan kaak ku gintu-ak, kelimni weytu.

Ya kelimni weye oki, aditni gintu pey gal aale min ni taliit galal ta Tiit, asaan kuŋko okiŋko ko berji galal nam kelmoy weytu.

14 Ka seener, ɗo uŋji ka Tiit, nu ɗapiltu ɗo bi kaŋko. Ya nu ɗapilaw-ak, nu ginno sokaŋ. Kar gay, uudin taat ni kaawkon seen doo, ɗapile kaak ni ɗapiltu ɗo uŋji ka Tiit-at oki gaar kadar ŋa ɗo botiliy.

15 Ampaa ko, ya ŋa pakira ɗo karaamin taat ku karmiyiiga ho maman ku ŋaamiig iŋ horoomine ho iŋ kolaw, ele kaak ŋa elgiiko-ak, ŋaar dakina aale.

16 Nu aaciyaw asaan naa gedire diye kaar iŋ kuŋko ɗo ay maanna.

8

Gaayo ɗo Egliz ka Zeruzaleem

1 Gem kol siŋtay, ni raka a kuu ibine maman Buŋ gaarit barkiney ɗo *Eglizna kuuk ɗo kiɗ ka Maseduwaan.

2 Gee-ak taaɓiy ko taaɓiye. Iŋ taarat oki ho iŋ pokirruwco, galilco gaaya di nam ŋu beriig mallico oyaw ɗo riy ta Buŋdi.

3 Nun sa saadine, gee-ak, iŋ niyin ta maaniico, ay gemo bertu ta gudurrey, kar ŋu bertu dakina nam pak ta gudurrico.

4 Ŋu wakiltu ko wakile a niico bere botol taat ŋuur oki yaa ŋaame gaayco ɗo gee ku Buŋdi kuuk ɗo geeger ka Zeruzaleem.*

5 Maan kaak ŋu gintu-aŋ pakgig kaak ni pakiriyo. Ŋu ber ja ziŋkico ɗo Buŋdi, kar kat uudin taat Buŋ rakiyo, ŋu rastu ziŋkico loni.

6 Ampaa ko, ni kaawiiji ɗo Tiit a ŋaa gaasin riy ta capindi taat ŋa teestu ɗo werko-ata.

7 Ɗo botol ta Buŋdi, ku gay gamnar ɗo ay maanna. Imaanko dakina, ku gin ibine ka kaawor ho ku iban gamna. Ɗo ay maanna, ku zeeɗa ɗo riyor iŋ gelbin rakki. Ku elgiini dakina. Ampaa ko, ɗo bi ka gaay-an, gaaroŋ oki a ku gee kuuk gina oyaw.

8 Ɗo bi ka gaay-an, nu asirgikonno. Kar gay, nu raka kuu ibiniŋ maan kaak gee ku pey giniyo. Ampaa kat, kuu gedire gaare ka seener maman ku elgig eeŋko.

9 Asaan ku iban maman *Rabbinte Iisa Masi gaariit barkiney : ŋaar kaak malle okiŋji ɗo pisiŋji, ŋa gin ziy pokiriŋce ɗo saan taŋko,† a paa kat iŋ pokirruwiy-at, ɗo imaanko, kuu gine gay gamnar.

10 Ampa-ak, nu taayaakon di, kuŋ kuuk ic niyin awalle ta geemir min alginda a kuu cape ɗo bi ka siŋtiko ho kuŋkon di oki kuuk tees awalle.

11 Diŋ gaason riy-anta iŋ ta gudurriko. Uudin taat ku ictu niyin ku teesiita, zeeɗoŋ oki iŋ niyin taat kuu gaasinti.

12 Ka seener, ya gi bera maan ɗo Buŋdi iŋ gelbin rakki, Buŋ ooyaag bere-aka. Maan kaak gi beriy-ak, Buŋ tala min ɗo malle kaak gi gintu. Ya gi bal gine oki, Buŋ meeŋji iban.

13 Nu rakaaɗo naako giniŋko pokirna tak-tak a kuu gaaye gee ku pey. Kar gay, nu raka a okiŋko kuu nece.

14 Diŋ kuŋ goy ɗo aayar ho kuu gedire gaayiŋ ŋuur kuuk tee arumco. Ansii kat, yiriy taat tee arumko, ŋuur kuuk goy ɗo aayar-ak yaa gedire gaayiŋko oki. Paa kat, okiŋko, kuu nece.

15 Uudin taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :

« Ŋaar kaak sok dakina, ginno dakin aale.
Ho ŋaar kaak sok sooɗ gay, maan arumgiyjiɗo. »‡

Tiit iŋ eeŋji

16 Nu zeeɗa a naako gaayiŋko. Oziinteŋ Buŋ, asaan ŋa berji niyin ar taar-anta ɗo Tiit oki.

17 Ni kaawji ɗo Tiit a ŋaa ɓaawe ɗo werko ho ŋa ooye. Kar ka seener gay, ŋaar meeŋji oki ic niyin min awalle a illa ŋaako ɓaawe.

* **8:4** Wer ka gase kaawor ɗo Roomen 15.26. † **8:9** Wer ka gase kaawor ɗo Matiye 8.20. ‡ **8:15** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 16.18.

18 Ni ŋaamkoŋ Tiit ho iŋ siŋ rakki
ka pey. Siŋ-ak, gee ku *Egliznar
okiŋco ozilaaga ɗo riy taat ŋa giniyo
ta Kabarre ta Gala.
19 Ta taar-anno di. Siŋ-ak, gee ku
Egliznar kat doɓga a ŋaa ɓaa marti iŋ
nini, ŋaani gaaye ɗo ɗeeɗe ka gamin
ku gaayor. Riy taat selleŋ-an yaaji
bere *darjin ɗo meeŋji *Rabbine ho
ta gaara oki kadar ni gin niyin taat nii
gaaye gee.
20 Ka seener, gurus kaak dakina gee
capiy-ak yaa goye ɗo pisinni ho nin
kat yaa tale kaaci. Ni zeeɗaw a ŋu
osaaninno ɗo bi ka gurus-aka.
21 Ni zeeɗaw a nii gine selleŋ ɗo uŋji
ka Rabbin Buŋ ho ɗo uŋco ka geemir
oki.
22 Ni ŋaamko oki siŋni rakki ka pey
iŋ ŋuura. Siŋ-ak, ni ibintu kadar ŋa
ber ziy okiŋji a ŋaa gine riy ɗo Buŋɗi,
asaan ŋa gaarintin niyiney dees dak-
ina. Kar diŋ gay, ŋa zeeɗa dakin dak-
ina ɗo riy-anta, asaan ŋa amniyiŋko
tak-tak.
23 Ampaa ko, ɗo bi ka Tiit, ŋaar gina
riy ɗo Buŋɗi iŋ nunu a niiko gaayiŋko.
Kar ɗo bi ka siŋta kuuk gaayaaga-ak
gay, ŋu Eglizna kat ŋaamgu. Riyco
taat ŋu giniy-at beraaji darjin ɗo Iisa
Masi.
24 Ŋaar-ak, ginoŋco gamin kuuk
gaara kadar ka seener ku elgiigu. An-
sii kat, gee ku Egliznar kuuk ŋaamgu-
ak yaa dore ho ŋuu ibine kadar
kaawin kuuk ni kaawtu samaane ɗo
bi kaŋko-aŋ, ŋuur ɗo botilco.

9

Buŋ el gem kaak bera iŋ galal

1 Nu ginno pey kaaw taat naako
siire ɗo bi ka gaay taat ɗo gee ku Buŋɗi
kuuk goy ɗo geeger ka Zeruzaleem,
2 asaan ni iban kadar ku gin niyin
ta berindi. Ɗo uŋco ka gee ku goy ɗo
kiɗka Maseduwaan*, nu ɗapiltu ɗo bi
kaŋko ho nu kaawco aman : « Siŋta
kuuk goy ɗo kiɗka Akayi siy ko ziŋkico
min alginda ɗo berindi. » Hiyya,
min ŋu taliit niyinko, gee dakina min-
ninco uŋje pisiŋco.
3 Nu ŋaamaakoŋ siŋta-aŋ a kaawin
kuuk nu kaawtu ɗo bi kaŋko ucaaɗo
maala. Nu raka a kuu siye ziŋkiko ɗo
gaay-ata ar kaak nu kaawtu ko.
4 Yampa, ya ni ɓaawko sawa iŋ gee
ku Maseduwaan ho ni gasiŋko ku bal
siye ziŋkiko-ak, kayni yaa waase. Ŋuu
waase-ak, asaan ni kaawco kadar ku
siy ko ziŋkiko. Kar kayko kuŋkoŋ gay
yaa waase paka.
5 Ansii ko, nu pakirtu kadar
samaane naaco kaawe ɗo siŋta-aŋ
ŋuudu ogire ɗo werko. Ŋuur ko yaako
gaayiŋko ɗo cape ka gaay taat ku
kaawtu a kuu bere. Paa kat ya nu ote,
nii gasin gaay-at ku capit ko. Ansi-ak,
yaa gaare kadar ku berit iŋ oyaw ho
iŋ gelbin rakki.
6 Ibinoŋ samaane kadar gem kaak
luwa busam sooɗ-ak, ŋaa seɗe oki
sooɗa, kar gem kaak luwa busam
dakin-ak gay, ŋaa seɗe oki dakina.†
7 Ampaa ko, ay gem di yaa bere
maan kaak ŋa pakiriy ɗo kaay, bal
gujumjume ho bal asire. Asaan Buŋ,
ŋaar el gem kaak bera iŋ galal.
8 Buŋ gin gudurre taat ŋaako
bere gamin dakina yoo maan sa
armaakonno. Ampaa ko, ɗo ay
wiktine ho iŋ ay maanna, kuu gine
maan kaak neciŋko, iŋ kaak paka oki
a kuu gine ay riy taat samaane.
9 Ar kaak ŋu siirtu ɗo Kitamner
aman :
« Ŋa gina oyaw dakina ɗo pokirnar
ho selliŋkuwiy goy doo. »‡
10 Buŋ bera busam ɗo gay luwor ho
ŋa beraaco pey gamin ku teendi.§
Loko oki, ŋaako bere busam, ŋaako
wadiriŋco ho ŋaa maaɗiŋco a paa kat,
selliŋkuwko yaa gine gaay iŋ gaayo.
11 Ampaa ko, ɗo ay maanna, Buŋ
yaako bere dakina nam kuu gedire
gine oyaw ɗo ay wiktine. Ansi-ak, ɗo
bi ka gaayko taat niico iye-at ko, gee
dakin yaa dele barkin ɗo Buŋɗi.

* **9:2** 'kiɗka Maseduwaan' : Ŋa kiɗkaak goy watiine min darre ta Grees. Egliz ka Pilip, ka Tesalonik iŋ ka Bere goy ɗo kiɗ-aka. † **9:6** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 22.8. ‡ **9:9** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 112.9. § **9:10** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 55.10.

12 Asaan riy ta capindi-an gaayaag
gee ku Buŋdi ku Zeruzaleem ho ta
iskaag pey gee dakina a ŋuu dele
barkin ɗo Buŋdi.
13 Ka seener, min ŋu taliit riy taat ku
gintu-an, gee dakina yaa oziliŋ Buŋ
asaan ku gaarit imaanko ɗo Kabarre
ta Gala ta Iisa Masi iŋ karaamin taat
ku karmiyiiga. Ŋuu dele barkin oki ɗo
Buŋdi ɗo bi ka oyuwko taat ku giniy
loco ho ɗo gee okiŋco.
14 Do bi ka barkin taat dakin aale Buŋ
beriiko-at, ŋuu inde Buŋ dakina ɗo bi
kaŋko. Ansi-ak, ŋuuko gaare kadar ŋu
elgiiko dakina.
15 Barkin ɗo Buŋdi ɗo bere kaak ŋa
beriite kaak pakgig gamin okiŋco.

10

Malo ta Pool ɗo bi ka riyoy

1 Ŋa nun meendu Pool, nun ko kaak
gee kaawiy bir a ya nu goy ɗo ɗatikko,
nu dalulle ho ya nu serek minninkoŋ
gay, nu toŋgo. Ku iban kadar Iisa
Masi gay, ŋaar selleŋ ho dalulle. Iŋ siŋ
kuŋji, nu taayaako.
2 Nu kaawaako a wiktin taat
naa ɓaawe ɗo werko-ak, dakonnu
asirinduɗo naa gine toŋgo. Ka
seener, naa kaawe bal kolaw ɗo ŋuur
kuuk pakira a goyinni ar ka gee ku
duniiner di.
3 Ka seener, ni gee ho goyinni oki ar
ka geemir di. Kar gay, ni taasaŋɗo ar
gee ku duniiner taasiŋiyo.
4 Asaan garti kuuk ni taasiŋiy-ak,
ŋuur min ɗo duniinerro. Gudur-
rico asa min ɗo Buŋdi. Garti-ak
gin gudurre taat ŋuu ɗimiŋ werin
kuuk bombo kuuk adin ku Buŋdi
goyiyo. Ka seener, iŋ garti-ak, nii ni-
gin pikirre ta jookumo taat gee diyiy
kayco
5 ho niico nosire ɗo ŋuur kuuk jaala
ziŋkico ho iŋ gaminco kuuk ŋu toɗiy
ɗo geemir a pa ŋuu ibiniŋ Buŋ. Kar
gay, ni gaayaag gee a pikirrico ok-
intiti yaa ase iŋ pikirre ta gee kuuk
karmiyaag Iisa Masi.
6 Ho wiktin taat ku gaar ko kadar
ku karmiyaw-ak, nin gay siy ko
ziŋkini a ni rasaagɗo ŋuur kuuk
karmayɗo.
7 Ibinon waraŋ seen ta gamnar !
Ya gem kaak pakira a ŋa gem ka Iisa
Masi-ak, illa ŋaa diye ɗo kaay kadar
nin sa geeŋji ku Iisa Masi ar ŋaara.
8 *Rabbin baldu bere izinne taat
naa nigin imaanko, kar gay, ŋa
berdu izinne taat naako gaayiŋko ɗo
imaandi. Ya nu ɗapila aale iŋ izinne
taat Rabbin beriidu-anta, sokaŋ sa
diyaanno.
9 Iŋ makaatamna kuuk nu siiriiko-
aŋ, nu rakaaɗo kuu pakire kadar nu
rakaako ise kolaw.
10 Asaan gee daariŋ kaawa aman : «
Do makaatamna kuuk Pool siirtu-aŋ,
ŋa zeeɗaw ho ŋa kaawa iŋ mitkaw.
Kar ya ŋa goy ɗo ɗatikteŋ gay, ŋa oolo
ho kaawnay sa ku kaŋjir. »
11 Gem kaak kaawa pa-ak, illa ŋaa
diye ɗo kaay kadar ya ni goy ɗo
ɗatikko, goyinni yaa kuuniye tak-tak
iŋ maan kaak ni siirtu ɗo wiktin taat
ni goyiy serek minninko.
12 Ka seener, gee daariŋ, maaniico
di gaara ziŋkico. Wayya, nin-aŋ sa
gecaaɗo a nii nece iŋ ŋuura wala nii
kaasume iŋ ŋuura. Gee-ak maani-
ico di tala ya ziŋkico necgu ho ŋuur
maaniico di kaasuma ziŋkico. Ŋaar-aŋ
ko maan kaak gaara kadar kayco jage
!
13 Nin-aŋ gay gediraaɗo jaale
ziŋkini aale kara min riy taat Buŋ
berinti. Ya ni jaala ziŋkini, nii jaale
illa iŋ riy taat Buŋ berinti ho kuŋkoŋ
sa atta ɗo riy-anta.
14 Wiktin taat ni ɓaawtu ɗo werko,
ni bal aalin riy taat Buŋ berinti-anta.
Nin di kuuk as awalle ɗo werko ho
iykon Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo
bi ka Iisa Masi.
15 Ansi-ak, nii gediraaɗo jaale
ziŋkini iŋ riy taat gee ku pey gintu.
Kar gay, ni raka a imaanko yaa ɓaa
iŋ uŋti. Ampaa ko, nii gedire gine riy
taat taɓ ɗo werko, kar iŋ taar-ata oki,
ni patiyaatɗo taat Buŋ berinti.
16 Paa kat, nii gedire nii iyin
Kabarre ta Gala nam nii aaliŋ
guŋgirko, nii ɓaa ɗo kiɗin kuuk peŋ.
Ampaa ko, ni ɓaayiɗo gine riy ɗo wer

kaak gee ku pey gintu ko ho nii ozile ziŋkini iŋ riyco-ata.

17 Kar gay, ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Ŋaar kaak ɗapilaw-ak, illa ŋaa ɗapile iŋ maan kaak *Rabbin gintu. »*

18 Ka seener gay, Buŋ ooygigɗo ŋaar kaak ozila ziy, illa ŋaar kaak gasa oziliik min ɗo Rabbiner.

11

Pool iŋ paliinna kuuk ginno seene

1 Hadi, diŋ ya kuu gedire kuun subirindu-ak, nun naa ɗapile ɗo kaawor ar oliyo. Ka seener, ku subirintu !

2 Nun hasuudiɲce ɗo bi kaŋko ho hasuudinuwir-at, taar asa min ɗo Buŋdi. Nu beriŋko ɗo gem rakki di kaak yaa kuuniye mitikko, ŋaar ko Iisa Masi. Nu rakaako gaariŋko ɗo uŋji ka gem-ak ar gemso taat *cawar ho bal aawe mitik tak-tak.

3 Kar gay pakiroŋ ɗo yaate Hawwa. Ar aal caaciyit iŋ neenduwiy, nu gina kolaw a pa gee yaako uɲje pikirre taat jookumo ho ŋuuko jaɡiŋko kuu rasiɲ obiŋko kaak tirit ho cawar ɗo Iisa Masi.

4 Ka seener, ya waan asko ho ŋa gaaraako kaaw taat kaawa ɗo bi ka Iisa ka pey min kaak ni gaariiko, ku subiriig di. Ho ya waan gaaraako ruwwine wala kabarre ta gala taat pey min taat ku gastu min loni, ku subiriig di oki. Hey kuŋko-aŋku !

5 Kuŋ pakira a ŋuur kuuk gaaraat kaaw-an, ŋuur paliinna kuuk taɓ paka. Kar ɗo tanto gay, ŋu pakginno iŋ maanna.

6 Ya nu bal gine ibine ka kaawor ar ŋuur oki, nu ibingig tak maan kaak nu kaawiyo. Do ay maanna ho ɗo ay wiktine, ni gaarko waraŋ kadar ni ibingig maan kaak ni kaawiyo.

7 Wiktin taat nu gaariikon Kabarre ta Gala ta Buŋdi, nu gaarkon maalan di. Ampaa ko, nu ontu zir a naako jaaliŋko kuwa. Ansi-ak, nu nig maanna walla ?

8 Wiktin taat nu giniy riy ɗo ɗatikko, ŋu *Eglizna daariɲ kat gaayintu iŋ maanna. Ansii ko, nu ictu gurus minninco a naako gaayiŋko.

9 Ampaa ko, wiktin taat nu goyiy ɗo werko, nu bal oome yoo waanna ɗo gamin kuuk arumdu, asaan siŋta kuuk as min kiɗ ka Maseduwaan iydu gamin okiɲco kuuk nu rakiyo. Do wiktin taar-at, nu bal rake goye baako ho naa goyeŋ ko paa di doo.

10 Iŋ seen ta Iisa Masi taat goy iŋ nunu, nu kaawaako : ɗo kiɗ ka Akayi okiɲji, ginno yoo waan kaak yaadu toɗiɲ maan kaak adir gintu portikaŋka.

11 Maa di nu kaawiy ampa ? Ku pakira a nu kaawiy pa-ak asaan nu elgiikonno walla ? Ha'a, paaɗo. Buŋ oki iban kadar nu elgiiko.

12 Nun naa wakile pey, naa iciɲ goyindu ka diŋka-aŋ di. Paa kat, naa nigin pikirre ta ŋuur kuuk bariya botol taat ŋuu ɗapile a ŋuur oki gina riy ar nini.

13 Gee ŋuur-ak, ka seener ŋu paliinnaɗo. Ŋu gina ziŋkico a ŋu paliinna ku Iisa Masi, kar ka seener gay, ŋu gay riyor kuuk caaciya gee.

14 Dakoŋ ajbiyenno ɗo bi ka kaawor-anta, asaan *Seetanne meeɲji oki gina ziy ar ŋa *ɗubil ka Buŋdi kaak irɲa wic-wic.

15 Ŋaar-ak, ya ku talaag gay riyoy oki gina ziŋkico ar ŋu gin riy iŋ botol, dakoŋ ajbiyenno. Kar gay, ba aar, ŋuu gasin taɲco uudin ta riyco.

Taaɓin ta Pool

16 Nu ɗeelaakon pey kaaw-anta : nu rakaaɗo gem yaan talindu a nu oliyo. Kar gay, ya ku pakira kadar nu oliyak, rasonnu nun oki, naa ɗapilen ɗak sooɗa.

17 Kaaw taat naa kaawe-an taar arro taat *Rabbin rakiyo, kar gay, nu kaawa ar oliyo iŋ ɗapilindu. Ka seener, nu gin botol taat naa ɗapile.

18 Gee dakina ɗapila iŋ gamin ku duniiner di. Ŋaar-ak, nun oki, naa ɗapilen ɗako.

* **10:17** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 9.23, 1 Korentiyen 1.31.

19 Taloŋ ja ! Ku ɗiya a ku gee kuuk
gin ilim. Kar koɗok di, ku maaniikon
ooyig ŋuur kuuk oliyay.
20 Ya gee ginaako ar ɓerrina, ya ŋu
teeko iŋ neendaw, ya ŋu pokiriyaako,
ya ŋu isaako biŋka ho ya ŋu basaako
oki, ku subira di.
21 Ni baltu gine ar ŋuur-ak asaan
ni bal gine gudurre walla ? Taar-an
di yaadu uŋje sokaŋ walla ? Ha'a,
uŋjaaduɗo.

Gee daariŋ ɗapilaw, ŋaar-ak, ya nu
kaawa ar oliyo sa, nun oki yaa ɗapile
ar ŋuura.
22 Ya ŋu kaawa a ŋu *Hebru, nun
oki Hebruŋce. Ya ŋu kaawa a ŋu
gee ku Israyeel, nun oki Israyeeliŋce.
Ya ŋu kaawa a ŋu min tamba ta
Ibraayim, nun oki min tambaay.
23 Ya ŋu kaawa a ŋu gay riyor ku
Iisa Masi, ŋaar-ak (nun naa kaawe
ar oliyo) nu gay riyor ka Iisa Masi
pakgig serek. Taaɓin taat nu taaɓiytu
ɗo riyor-at, taar dakin pakgigu.
Ŋu obintu daŋaayne dees dakina
pakgigu. Ŋu koocintu dees dakina
pakgig serek. Ho nu gal ɗo taaɓiner
ar naa mate dees dakina pakgigu oki.
24 Dees beey, *Yuudinna koocin ko
kooce, min korɗiŋ orok pooɗ-ak illa
rakki di kawwi.*
25 Dees subba, gee koocintu iŋ
doŋkilo ho yiriy rakki gay, ŋu daw-
intu iŋ dambay a ŋuun deendu. Dees
subba, ɗo barrer, markab nooriygiy
iŋ nunu, ho yiriy rakki nu eeltu ho nu
waltu ɗo amiydi.
26 Dees dakina ɗo martuwir, duniin
gasintu : balal gaay teendu ho nu
gal ɗo pise ka gay ɗukume botilni-
idi. Nu gas taaɓin min ɗo siŋtar kuuk
Yuudinna ho min ɗo gee kuuk Yu-
udinnaɗo oki. Nu gas taaɓin ɗo gee-
girniidi, ɗo kalaaner ho ɗo barrer. Nu
gas taaɓine iŋ gee kuuk gina ziŋkico a
ŋu siŋta.
27 Nu taaɓiy ko taaɓiye ɗo riyor ho
nu gasɗo weyi. Mey deentu ho ibin
obintu. Dees dakina, nu eela meya.
Us deentu ho kesuun oki teedu saaro.
28 Nu osaakonno duniin taat gas-
intu okintiti. Kar gay, goy pey maan
rakki : kelmol goy leŋ-leŋ ɗo *Eglizna
okiŋco ho kun kawta, nu moya loco
kon di.
29 Ka seener, ya waan kaak ginno
gudurre, ŋaar-ak ar nunu oki aawa
pa, ho ya waan kaak jag min ɗo
imaanji gay, nun sa adir raɗaanu.
30 Wayya, ya nun kat ɗapilaw-ak,
naa ɗapile iŋ gudurrer taat sooɗ-
anta.
31 Buŋ, ŋaar Takaŋ Rabbin Iisa
Masi, ŋaar ko kaak gee oziliy doo, ŋa
iban kadar nu raadɗo.
32 Wiktin taat nu goyiy ɗo geeger ka
Damaas, guberneer kaak ginaaji riy
ɗo sultan† kaak ŋu koliy Aretaas leetu
askirna ɗo botilay ku geegirdi a ŋuun
obindu.
33 Kar gay, siŋta kuuk goy eɗe-ak
saalintu ɗo barner, ŋu ŋolpin min ɗo
pineetir ka durdurrer ho ŋu paayin
kara min ɗo geeger-aka. Paa kat, nu
paktu min ɗo guberneer kaak rakaan
obindu.‡

12

Gamin kuuk Buŋ bayniiji ɗo Pool

1 Illa naa ɗapile ɗapilen di ya ŋaar
kat ginno paydiney oki. Kar gay, naa
kaawe ɗo bi ka gamin kuuk *Rabbin
bayniidu ho ŋa gaariidu.
2 Nu iban gem rakki kaak aamin ɗo
Iisa Masi.* Gin ko elgin orok iŋ pooɗ,
Buŋ coonig gem-ak kuwa ka samaan
ka ɓaay ka subbiŋkar. (Ya nu kaawa a
Buŋ coonga, nu ibanno ya ŋa coonig
iŋ ziy wala ya ŋa coon ruwwiney di,
illa Buŋ keeji di iban.)
3-4 Hii, nu iban kadar Buŋ iyig gem-
ak ɗo janni. (Nu ibanno maman ŋa
iyiiga, illa Buŋ keeji di iban.) Min
Buŋ iyiiga, ŋa dortu kaawin kuuk
gem gedarro kaawiŋco. Kaawin-ak,
yoo waanna bal gine botol taat ŋaa
ɗeliŋco.

* **11:24** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.3. † **11:32** 'sultan' : Ɗo darre ta Room, ɗo wiktin taar-at, sultan, ŋaar pakgig guberneer. ‡ **11:33** Wer ka gase kaawor ɗo Akt 9.23-25. * **12:2** 'gem rakki kaak aamin ɗo Iisa Masi' : Anne-aŋ, Pool kaawa ɗo bi ka meeŋji di.

5 Naa ɗapile ɗo bi ka gem-aka. Kar ɗo tanto gay, naa ɗapile-ak illa iŋ gudurrer taat sooɗ-anta.
6 Ya nu raka ɗapile-ak, nu ginaaɗo ka olay, asaan naa kaawe seen di. Kar gay, nu rakiyɗo ɗapile-ak, asaan nu rakaaɗo gee yaa pakire kaawin kuuk pakgig gamin kuuk nu giniyo ho nu kaawiyo.
7 Ka seener, Rabbin gaardu gamin kuuk patiy kaa. Kar gay, ŋa rakaaɗo a naa ɗapile iŋ gamin-aŋku. Paa ko, ŋa diyiidu taaɓin ooma ar *Seetanne kat ŋ̃aamdu ɗubiley asiin koocindu a paa kat nu ɗapiliyɗo.
8 Dees subba, nu inditu Rabbine a ŋaa etirin taaɓin-an serek minniner.
9 Kar ŋaar gay telkiidu aman : « Barkinuwir neciŋ̃cin ko. Ki aawaat gudurrer okintiti, illa ɗo wiktin taat gudurreŋ̃ gin ja sooɗa. » Ŋaar-ak, naa ɗapile illa̰ iŋ gudurrer taat sooɗ-ata a gudurre ta Iisa Masi yaan gooyindu.
10 Ampaa ko, nu aaciyiy iŋ gudurrer taat sooɗ-ata. Ya ɗo bi ka Iisa Masi ko, ŋu warintu, nu gastu kaawin ku duniiner, ŋu taaɓiyintu ho pikirrer patiytu kaar oki, nu aaciya di. Asaan wiktin taat gudurrer gin sooɗ-ak kat, nu bombo.

Pool ic kelmoy ɗo Egliz ka Korent

11 Ya nu kaawa ka olay, ŋa kuŋ kat asirintu nu kaawiy pa. Zer ŋa kuŋ kat kuuk yaan gaarin ɗo geemir. Ya nu ar maan kaak maala oki, paliinninko kuuk taɓ paka-ak pakginno iŋ maanna.
12 Ku talig iŋ odinko gamin kuuk gaara kadar ka seener nu *paliine : ɗo taaɓin okintiti, Buŋ berdu subirraw dakina, ho iŋ nunu ko, Buŋ gintu gamin dakina kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrey.
13 Kaawondu ja, maa maannir kaak nu ginig ɗo *Eglizna daariŋ̃ di ho lokoŋ gay, nu balko giniŋ̃ji ? Illa nu iban maan rakki di : nu ba̰l goye baako. Ya ku talaat kaawor-an kat ɗo botiltiɗo, ŋaar-ak saamiyondu !
14 Taloŋ, nu gaay ko ɓaawe ka subbiŋkar ɗo werko ho nu goyaaɗo baako. Nu rakaaɗo gaminko, illa kuŋ maaniiko. Asaan ka seener, aginay kat rabbay kooginco, yampa koogin rabbayɗo aginiyco.
15 Do tanto gay, galdu naa oriŋ̃ ka pisindu ho naa beriŋ̃ zir okiŋ̃ji ɗo saan taŋko. Ya nu elgiiko aal ansi-ak, kuun elindu sooɗa walla ?
16 Ku ooy kadar nu bal goye baako-aka. Kar daariŋ̃ gay a nu neenduwo ho nu teeŋko iŋ neendaw-ata.
17 Taloŋ ŋuur okiŋ̃co kuuk nu ŋ̃aamiiko-aku. Ku pakira a nu teeŋko iŋ gem rakki minninco walla ?
18 Nu kaawji ɗo Tiit a ŋaa ɓaawe ɗo werko ho nu ŋ̃aamko siŋ rakki ka pey kaak ku ibingiy iŋ ŋaara. Tiit teeŋko iŋ neendaw walla ? Tiit iŋ nunu, kaawni ho botilni rakkiɗo walla ?
19 Ya ni kaawa ampa-ak, min awalle, ku pakira a wal ni bariya botol taat nii imile kayni uŋkon di walla ? Ha'a, imilaaɗo ! Iŋ ŋ̃ume kaak ni ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi, ni ka̰awa ɗo uŋji ka Buŋdi. Gem kol royin ku bitu, gamin okiŋ̃co-aŋ, ni kaawaako a imaanko yaa ɓaa iŋ uŋti.
20 Asaan ya nu ɓaawko, nu gina kolaw a wal adir ginaaɗo gala iŋ kuŋko ya nu gasiŋko ku goy goye kaak arro ho kuŋko oki, aditko ginaaɗo gala iŋ nunu asaan naako leese. Nu gina kolaw a wal giɗaw, wal hasuudinaw, wal dapiŋ̃ko, wal eere ka ziŋkar, wal ɗukume ka geemir, wal ose ka geemir, wal ɗapile, wal gine ka gamin kuuk muŋ̃jam goy ɗo ɗatikko.
21 Nu gina kolaw a wal Buŋ yaa oniŋ̃ kaar ɗo bi kaŋko. Nu gina kolaw a wal zuliŋ̃du yaa miŋ̃e ɗo bi ka gee dakina minninko kuuk wakila di gine zunuubinna ar kaak awalle ho kuuk bal rasiŋ̃ gine ka gaminco kuuk *cawarro, iŋ goyiŋ̃co kaak jookumo iŋ ɓaayiŋ̃co kaak muŋ̃jam-aka.

13

Taayiika iŋ ooy ta ba aaro

1 Ŋaar-aŋ, nu siya ziŋkar a naa ɓaawe pey ka subbiŋkar ɗo werko. Ya nu otko, ta kuuniye ar kaak ŋu siirtu

ɗo Kitamner aman : « Kaaw yaa mate iŋ saadinna seer walla subba. »*

2 Wiktin taat nu ɓaawtu ka seeriŋkar ɗo werko-ak, nu kaawit ko kaaw-anta ho yiriyta, ya nu ginno ɗo werko oki, nu ɗeelaakon pey. Nu kaawaat ɗo ŋuur kuuk min awalle gin ko zunuubinna ho ɗo ŋuur okiɲco ku pey : neginda, ya nu yeep pey ɗo werko-ak, yoo waan sa nu rasaaɗo.

3 Min ku raka tale maan kaak gaara kadar iŋ nun ko, Iisa Masi kaawiy ɗo geemir, ŋaar-ak, naako gariɲji. Iisa Masi, ŋaar oollo uŋko, kar gay, ŋa gaaraat gudurrey ɗo ɗatikko.

4 Ka seener, wiktin taat ŋu ɗooɗiig ka etor, ŋa bal gine gudurre ɗo ziy. Kar diŋ gay, ŋa goy iŋ gudurre ta Buŋdi. Nin gay ɲum iŋ Iisa Masi. Kar iŋ ɲuminni-ak oki, ni ginno gudurre ɗo ziŋkini. Kar gay, wiktin taat ya ni ot ɗo werko, niiko gaare kadar ni goy iŋ ŋaara iŋ gudurre ta Buŋdi.

5 Pakiroŋ ja ɗo goyiŋko ka maaniko, kuu tale ya ku goy ɗo imaandi. Ya ku talaag goyiŋko gaara kadar ku goy ɗo imaandi, kuu ibine tak kadar Iisa Masi goy ɗo gelbinko. Kar ya goyiŋko gaarro imaankoŋ gay, ŋaar-ak wal ku goy iŋ ŋuur kuuk ginno imaan.

6 Kar nin gay, ni pakira a ku iban tam kadar ni gin gamin kuuk gaara imaanni-ata.

7 Maan kaak ni indiy Buŋ-ak a ku giniyɗo yoo maan kaak samaanno. Ni rakaakonno gaare kadar biŋkini gala. Kar gay, ya gee daariɲ pakira a biŋkini gallo oki, ni raka kuu gine gamin kuuk samaan di.

8 Ka seener, ni gediraaɗo nii gine gamin kuuk toɗa seen ta Buŋdi, illa nii gineŋ ko riy tanti di.

9 Ya ni ginno gudurre, aditni portiko ya kuŋ kat gin gudurre. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ni indigiy Buŋ a kuu yeepe ɗo botol taat samaan tak-tak.

10 Ampaa ko, gamin okiɲco-aŋ, nu siiraakoŋgu min nu goy misa serek. Nu siirig min diŋka-aŋ, asaan ya nu ot ɗo werko, nu rakaaɗo naako leese iŋ izinne taat *Rabbin beriidu. Izinneat, ŋa berduut a naako ɗeŋriŋko, ŋa baldu berin a naako nigiŋko.

11 Hiyya, gem kol siŋtay, goyoŋ kate ! Goyoŋ ɗo galal ho bariyoŋ botol taat samaane taat yaako iyiŋko kuu kuuniye gee kuuk taɓ. Iskoŋ ziŋkiko, ginoŋ kaawko yaa ɲume rakki ho goyoŋ iŋ aapiye. Ampaa ko, Buŋ kaak el gee ho kaak iya aapiye yaa goye iŋ kuŋko.

12 Oyoŋ oki benanniko iŋ gine ka cuuɗ ar siŋta kuuk tacco rakki.

Gee ku Buŋdi okiɲco ooyko dakina.

13 Barkin ta Rabbin Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋko okiŋko, iŋ ele kaak asa min ɗo Buŋdi, ho iŋ ɲume kaak gi ɲumtu rakki iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Nu ooyko dakina.

* **13:1** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19.15.

Galaat
Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Galaasi
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo Kretiyenna kuuk ɗo kiɗ ka Galaasi. Gee-ak, ŋuur Yuudinnaɗo. Kar gay, Yuudinna kuuk aamin ɗo Iisa Masi barjilgu. Yuudinna raka a gee-ak yaa aaɗe gaanuun ka Muusa nam ŋuu ɗukume selṇo oki. Ŋaar-ak ko, Pool kaawaaco a ṇaaɗo. Ŋu gase jile-ak, illa iŋ imaan taat ɗo Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1-2 Gem kol siŋtay, nun Pool iŋ siŋta kuuk aamin okiṇco kuuk goy iŋ nunu, ni siiriit maktumne-an ɗo gee ku *Eglizna kuuk goy ɗo kiɗ ka Galaasi. Nun *paliine ka Iisa. Nun, ŋu geenno kat diyintu paliine. Gemno ja kat kaawe kar nu gintu paliine. Kar gay, ŋa Iisa Masi iŋ Tatte Buŋ kaak nooyig min ɗo muuti kat kaawe, kar nu gintu paliine.

3 Nu indaako Tatte Buŋ iŋ *Rabbinte Iisa Masi, ŋuuko barkiyiŋko ho ŋuuko iye aapiye.

4 Iisa Masi ber ziy ɗo muuti, asaan Buŋ yaate saamiyiṇ zunuubinnite. Ŋa beriig ziy pa-aḳ, asaan gamin kuuk samaanno kuuk ɗo duniiner ginaatenno pey maanna. Ŋa gintu paak ar kaak Tatte Buŋ rakiyo.

5 Ozilinteŋ Buŋte, diŋka ho elgin iŋ elgina. *Aamin.

Kabarre ta gala, taar rakki di

6 Goye kaŋko-aŋ patiy kaar. Buŋ koliŋko iŋ barkin ta Iisa Masi, kar kuŋ gay, koɗok di ku poociiga ho ku cokiya kabarre ta pey. Loko-ak a ta samaane.

7 Ka seener gay, ginno Kabarre ta Gala ta pey ar ta nu kaawiikoanta. Nu kaawiiko pa-ak, asaan nu tala kadar goy gee daariṇ kuuk barjilaako. Ŋu raka makiṇ Kabarre ta Gala taat kaawa ɗo bi ka Iisa Masi.

8 Ya gem kaak iyko kabarre ta pey min tani-an, ya ŋa nini wala ya ŋa *ɗubil ka Buŋdi kaak asa min kuwa oki, ɗo gaayay.

9 Ni kaawkonta ko, ho diŋ nu ɗeelaakon pey : ya gem iyko kabarre ta pey min taat ku dortu, ɗo gaayay.

10 Ya loko-ak, nu siira asaan gee yaan ozilindu wala ? Ha'a ! Nu raka a Buŋ kat yaan ozilindu. Ya loko-ak, ku pakira a nu gina gamin kuuk yaa aawe gala ɗo geemir walla ? Ha'a ! Zer ya nu gina gamin kuuk yaa aawe gala ɗo geemir-ak, nu gediraaɗo naa gine gay riyor ka Iisa Masi.

Pool gaara maman ŋa gintu paliine ka Iisa

11 Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine kadar Kabarre ta Gala taat nu gaariiko-an, gem bal imilin min ɗo kaay.

12 Nu bal dorin min ɗo geemir ho gem baldu garkiyinti. Ŋa Iisa Masi kat gaarduuta.

13 Ku iban di, ɗo goyindu ka awalle, wiktin taat nu aaɗiy aadanna ku *Yuudinnar, nu taaɓiyiig gee ku Buŋdi dakina. Zer, nu rak totiriṇco.

14 Min geenni kuuk ni maaɗtu sawa ho kuuk aaɗa aadanna ku Yuudinnar, nun di pakgigu. Nun berig zir okiṇji ɗo aadanna ku aginiyni.

15 Kar Buŋ gay, wiktin taat ŋu balnu weendu misan di, ŋa doɓintu ko. Ŋa kolintu iŋ barkiney, naaji gine riyo.

16 Wiktinti astu, ŋa gaariiduug Roŋji, asaan naa gaarin Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo. Ɗo wiktin taar-at, nu bal ɓaa inde taaye min ɗo gemor.

17 Nu bal ɓaa Zeruzaleem a naa taliṇ paliinnay ku Iisa kuuk awalle. Kar gay, nu uctu koɗok di, nu ɗeettu ɗo kiɗ ka Arabi. Kar nu yeeptu Damaas.

18 Min ŋaar-ak, gintu elgin subba, kar nu ɓaawtu Zeruzaleem a nu ɓaayiy taliṇ Piyer. Nu goytu iŋ ŋaar menaw orok iŋ beey.

19 Nu bal tale *paliine ka pey ka Iisa. Illa nu tal Zaak di, siŋji ka Rabbinte Iisa.

20 Iŋ Buŋ-aŋka, taat nu kaawiy-an
ka seener. Nu raaddo.
21 Min ŋaar-ak, nu uctu min Zeruza-
leem ho nu deettu jaawe do kid ka Siri
iŋ ka Silisi.
22 Gee kuuk aamin do Iisa Masi
kuuk goy do kid ka Zuude balnu
talindu misa iŋ odinco.
23 Illa ŋu dor gee kaawa bir di. Gee-
ak diya aman : « Ŋaar-aŋ gem kaak
taaɓiy gee awalle, diŋ ŋa newse nam
ŋa kaawa do bi ka imaan taat do Iisa
Masi taat awalle ŋa rak niginti. »
24 Wiktin taat ŋu doriit kaawor-at,
ŋu teestu oziliŋ̃ Buŋ do bi kanto.

2

Pool ŋ̃um iŋ eeŋ̃ji paliinna Zeruza-leem

1 Goytu kee elgin orok iŋ pood,
nu yeeptu Zeruzaleem iŋ Barnabaas.
Tiit sa aadinti.
2 Nu ɓaawtu anner-ak, asaan Buŋ
kat diydu aman : « Ɓaa Zeruzaleem.
» Min ni ottu, ni ŋ̃umtu iŋ agindaw
keetini. Nu gaariicot baat ta Kabarre
ta Gala taat nu kaawtu do gee kuuk
Yuudinnado. Asaan lotu, nu rakaado
a riyor taat nu gintu ho nu giniy diŋka
yaa uce maala.
3 Kar gidu Tiit gay, ŋaar Grekiŋ̃ce.
Kar gay, ŋu balji diye a ŋuuji *dukuŋ̃me
seliŋ̃o.
4 Gee daariŋ̃ uŋ̃je datikni, ŋu gina
ziŋkico a ŋu siŋtini. Ŋu rakaaji
dukume seliŋ̃o. Gee ŋuur-ak uŋ̃je
kokunuwda, ŋu raka tale baani a nin
aaddo pey *gaanuun ka *Yuudinnar,
asaan ni ic botol ta Iisa Masi. Ŋuur gay
rakaani gine pey ɓerrin ku gaanuun
ka Yuudinnar.
5 Nin gay balco bere pijjin tak-tak.
Ni raka kadar Kabarre ta Gala yaa
goye do werti, kuŋ sa yaa dorinti.
6 Gee talaagu daariŋ̃ a ŋu aginda,
kar nun gay isginno iŋ aginduwco,
asaan Buŋ, ŋaar doɓdo gee min do
wijeenco. Min nu gaariicot Kabarre
ta Gala do agindaw-ak, ŋu baltit gaaye
maanna.
7 Kar gay, ŋu ibin kadar Buŋ kat
berduut Kabarre ta Gala-at uudin
taat ŋa beriijit do Piyer. Lotu-ak, Buŋ
diydu a naa gaarin do gee kuuk Yu-
udinnado. Ɗo Piyer gay, ŋa diyji a ŋaa
gaarin do Yuudinnar.
8 Asaan Buŋ ko darjiyig Piyer *pali-
ine ho ŋa ŋ̃aamiig do Yuudinnar. Nun
sa, ŋa ŋaar di oki darjiyintu pali-
ine. Ŋa ŋ̃aamintu do gee kuuk Yu-
udinnado.
9 Gin agindaw kuuk siŋco alaw :
kuŋ̃ Zaak, Piyer iŋ Yaaya. Ŋu ib-
ina kadar Buŋ kat berduut riyoy do
pisindu. Hiyya, ŋu ooyinti iŋ pise
seertini iŋ Barnabaas. Ɗo wer-ak, ni
deetu kaawni a nunu iŋ Barnabaas
yaa ɓaawe gaare Kabarre ta Gala do
gee kuuk Yuudinnado. Ŋuur gay yaa
ɓaa do Yuudinnar.
10 Illa gay, ŋu kaawinti kaaw rakki,
aman : « Pakiroŋ do siŋtiko kuuk
pokirna kuuk goy Zeruzaleem. » Nun
sa obit kaaw-at bombo do adir.

Leese ka Pool do Piyer

11 Min ŋaar-ak, Piyer ɓaawtu do
geeger ka Antiyoos. Wiktin taar-at,
nu leesiiji do uŋco ka geemir, asaan
ŋa nige.
12 Min awalle ŋa tiya sawa di iŋ gee
kuuk Yuudinnado. Kar Zaak ŋ̃aamtu
gee. Wiktin taat ŋu ottu, Piyer̃ etirtu.
Ŋa bal tee pey iŋ gee ku Yuudinnado.
Ŋa gina kolaw do geemir, ŋuur kuuk
raka gee okiŋ̃co yaa *dukume seliŋ̃o.
13 Siŋtay Yuudinna daariŋ̃ sa pooc
tee ar Piyer. Barnabaas sa ictu baaco,
ŋa aadiigu.
14 Wiktin taat nu taltu kadar ŋu bal
jaawe samaane ar seene ta Kabarre
ta Gala, nu diyiiji do Piyer do uŋco
ka geemir aman : « Kiŋ Yuudiŋ̃ce,
kar goyiŋ̃jiŋ gay ar ka gee kuuk Yu-
udinnado. Ki bal aade gaanuun ka
Yuudinnar. Di maman ki rakiy gee
kuuk Yuudinnado yaa ice goye ka Yu-
udinnar ? »

Kabarre ta Gala taat Pool gaariyo

15 Nini, ŋu weenti *Yuudinna di.
Nini attanno iŋ gee kuuk ibanno Buŋ.
16 Kar gay, ni iban kadar Buŋ ke
darjaydo gemo a ŋa goy iŋ botol do bi
kaak a ŋa aada *gaanuun ka Muusa.
Ŋa ibiniig a ŋa goy iŋ botol-ak, illa

ya ŋa ooyiit kaaw ta Iisa Masi. Nin Yuudinna sa aamin iŋ Iisa, Buŋ yaani ibine a ni goy iŋ botol, wal a ni aaɗa gaanuun ? Ha'a, asaan ni aamin iŋ Iisa Masi. Ka seener, gem ke goyaaɗo iŋ botol ɗo unji ka Buŋdi, asaan ŋa aaɗa gaanuun.

17 Ni raka goye iŋ botol ɗo unji ka Buŋdi, asaan ni diy gelbinni ɗo Iisa Masi. Hadi, Yuudinna kaawa kadar ni gin zunuubinna, asaan ni bal aaɗiŋ̃ gaanuunco. Ya taar-an gay, ŋa Iisa kat iya gee ɗo zunuubinnar walla ? Ha'a, ta seenno kat bat.

18 Ya nu poocig gaanuun, kar ba aar, nu yeepiiji, ŋaar-ak, nu nig kate.

19 Kar nun gay, ɗo bi ka gaanuundi, nu goyaaɗo pey ar ka gaanuundi. Ampaa ko, naa gedire goye tak ɗo Buŋdi. Wiktin taat ŋu ɗoodig Iisa Masi ka etor, nu mat iŋ ŋaar sawa.

20 Goye kaak nu goyiy-aŋ, nu meenduɗo kat goya, ŋa Iisa Masi kat goy ɗo gelbiner. Goyindu kaak nu goyiy ɗo duniiner-aŋ, nu berig gelbiner ɗo Roŋ ka Buŋdi kaak elintu ho ŋu deeyig ɗo bi kanto.

21 Nu poocaatɗo barkin ta Buŋdi. Ya gem gina ziy a ŋa goy iŋ botol ɗo unji ka Buŋdi, asaan ŋa karmiya gaanuun, ŋaar-ak muutuy ta Iisa Masi, taar maan ka maala.

3

Maman Buŋ jiliy gemo

1 Gee ku Galaasi, kuŋ kayko jage. Ka seener, gem goya kaak rakaako rawtiŋko. Kar ku tal di, ŋu gaarko maman Iisa Masi, ŋu ɗoodiig ka etor.

2 Naako indiŋkoŋ ja kaaw rakki : ya loko-ak, Ruwwin taat Buŋ beriikoan, ŋa berkon asaan ku karmiya *gaanuun ka Yuudinnar walla ? Ha'a ! Buŋ berkon Ruwwiney asaan ku cokiyit Kabarre ta Gala ho ku aamin loci.

3 Kuŋ ke, kayko gintu ampa-aŋ kat maa ? Min awalle, ku diy gelbinko ɗo Ruwwin ta Buŋdi, kar diŋ gay, maa di ku diyiy gelbinko ɗo gudurre ta maaniikon di ?

4 Buŋ gaarko gamin dakina, kar ku taliig gamin-aŋ yaa bire maalan di walla ? Ha'a ! Ŋu biraaɗo maala.

5 Buŋ berkon Ruwwiney ho ŋa gaarko gamin dakina kuuk ajbay. Ya loko-ak, asaan ku karmiya gaanuun ka *Yuudinnar walla ? Ha'a ! Asaan ku obit Kabarre ta Gala ɗo aditko.

6 Naako kaawe : Pakiroŋ ɗo bi ka Ibraayim. Ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Ibraayim, ŋaar diy gelbiney iŋ Buŋ. Ɗo bi ka imaanji-at ko, Buŋ taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo unji. »*

7 Iŋ taar-at ko, ya gee diy gelbinco ɗo Buŋdi, ŋuu gine koogin ku Ibraayim.

8 Min daayum, ŋu siir ɗo Kitamner a gee kuuk Yuudinnaɗo yaa aamine ɗo Buŋdi ho Buŋ yaa taliŋ̃ a ŋu goy iŋ botol ɗo unji. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Ibraayim obiit kabarre ta gala bombo min awalle. Kabarre-at gay, Buŋ ɗiyji aman : « Naa barkiyin tamba ta gee ku duniiner okiŋ̃co ɗo bi kaŋ̃jiŋ. »†

9 Hiyya, ar kaak daayum Ibraayim aamintu ɗo Buŋdi ho Buŋ barkiyiiga, diŋka-aŋ sa, Buŋ barkiyaag gee ku aamina loci.

10 Gi iban di kadar gee kuuk gina ziŋkico sellen̄ ɗo unji ka Buŋdi ɗo saan ta a ŋu karmiya gaanuun, gee ŋuur-ak, ɗo gaayiyco. Asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Gee ku karmayɗo gaanuun okiŋ̃ji doo, seriin ta Buŋdi eraagu. »‡

11 Gi iban di oki kadar gem ke goyaaɗo iŋ botol ɗo unji ka Buŋdi ɗo saan ta gaanuundi di. Asaan ŋu siir ɗo Kitamner aman : « Gem kaak jaawa iŋ botol yaa goye ɗo saan ta imaanji. »§

12 Kar gay, karmiye ka gaanuundi asɗo min aamine kaak ɗo Buŋdi. Ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gem kaak karmiyaag gaanuun okiŋ̃ji, ŋaar di yaa gase goye ka gaasɗo. »*

---

* **3:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.6. † **3:8** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 12.3. ‡ **3:10** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 27.26. § **3:11** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 2.4. * **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 18.5.

13 Ɗo taar-at ko, seriin ta Buŋdi obiite, asaan gi bal karmiyiŋ gaanuun okiŋ̃ji. Kar diŋ gay, Iisa M̃asi makinte. Seriin ta Buŋdi, ŋa icit ɗo kaay. Paa ko, ŋa jiliite min ɗo seriin ta gaanuundi. Ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Gem kaak ŋu zikiɗig ka etor, ŋaar di, seriin ta Buŋdi obga. »†
14 Ɗo bi ka maan kaak Iisa Masi gintu-ak ko, gee ku Yuudinnaɗo yaa gase barkin taat Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim. Ɗo bi ŋaar-ak di oki, iŋ imaan, gii gase Ruwwin ta Buŋdi taat ŋa kaawtu.

Maan kaak Buŋ ɗiyiiji ɗo Ibraayim a ŋaaji bere

15 Gem kol siŋtay, naako ice kaaw rakki taat gi ginaat kun kawta. Ya gee seer kat deet kaawco ho ŋu ob jamaw, gem ginno kaak yaaco ɗukumin jamuwco. Waan ke gediraaɗo yaati gaaye maan kaati.
16 Pakiroŋ ɗo maan kaak daayum Buŋ ɗiytu a ŋaaji gine ɗo Ibraayim ho ɗo roŋji. Ɗo Kitamner, ŋu bal siire aman : « Maan kaak Buŋ yaaji gine ɗo Ibraayim iŋ kooginay kuuk dakina », kar gay, ŋu siir aman : « Ɗo roŋji rakki di. »‡ Roŋji ŋaar-ak, ŋaar ko *Masi.
17 Cokiyoŋ, an ko kaaw taat nu rakiiko kaawe : Buŋ, ŋaar ob jamaw iŋ Ibraayim. Kar gin elgin miy pooɗ iŋ orok subba, kar kat *gaanuun amiltu. Ɗo taar-at ko, gaanuun gediraaɗo ɗukumin jamaw taat Buŋ obtu iŋ Ibraayim. Kaaw taat Buŋ kaawiiji ɗo Ibraayim sa, gaanuun gediraaɗo ɗukuminti.
18 Ya yiriy rakki, Buŋ yaa bere gamin ɗo gee kuuk karmiya gaanuun di, ŋaar-ak, ŋa beraaɗo maan kaak ŋa kaawtu a ŋaa gine. Ka seener gay, Buŋ barkiyig Ibraayim ar taat ŋa ɗiyiiji.
19 Kar di gaanuun gay gin pey maa ? Gaanuun gaara nige ka geemir, asaan gee yaa ibiniŋ̃ niginco. Gaanuun-ak goytu kee nam ŋa ertu wiktin taat roŋji ka Ibraayim-ak astu, loci ko Buŋ kaawtu ɗo Ibraayim. Ya ŋa as ko-ak, gaanuun bal gine pey gudurre. Wiktin taat Buŋ paayiig gaanuun, ŋa berig ja ɗo ɗubilji. Ɗubalak gaariig ja gaanuun ɗo Muusa ho ŋu goytu ɗatikco, ŋu gaara gaanuun ɗo geemir.
20 Gem kaak jaawa ɗatko, ŋaar bal gine riyoy ya ta kaaw ta gem rakki di. Buŋ gay, ŋaar rakki ho meeŋ̃ji di kaawji ɗo Ibraayim.

Riy ta gaanuun

21 Kar di ansi-ak, *gaanuun kat ɗukumiit kaaw taat Buŋ kaawtu walla ? Ha'a, bal ɗukuminti. Buŋ bal paayiŋ̃ gaanuun a ŋaa bere goye ɗo geemir̃, asaan ŋaar-ak, gee sa yaa goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi iŋ botol ta gaanuundi.
22 Ɗo Kitamner gay, ŋu siir a gee okiŋ̃co goy ɗo zunuubinnar di. Paa ko, Buŋ̃ yaa barkiyiŋ̃ gee okiŋ̃co kuuk aamin ɗo riy taat Iisa M̃asi gintu.
23 Min awalle, gee bal gasin botol taat ŋuu aamine ɗo Iisa. Wiktin taarat, gaanuun, ŋaar goy ar gem kaak gooya gee ku daŋaayner. Gi karmiyiig kee nam Buŋ gaariite botol taat gii aamine ɗo Iisa Masi.
24 Ansi-ak, gaanuun goyte ar gem kaak gooya koogina. Ŋa gooyiite kee nam Iisa Masi astu. Ɗo bi ŋaar-ak ko, gi gintu gee kuuk goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi, asaan gii aamin loci.
25 Diŋka-aŋ, gi gin ko botol ta gii aamine ɗo Iisa. Gaanuun bal pey gine gudurre kaate.
26 Ɗo bi kaak ku aamin ɗo Iisa Masi ko, ku gintu koogin ku Buŋdi.
27 Kuŋ kuuk ŋu *batiziyiŋko, ku gin rakki iŋ Iisa Masi. Diŋka-aŋ, ku ic ko goyiŋ̃ji kaŋ̃ji ar gem kaak is batik ta marbinto.
28 Ya gem kaak Yuudiŋ̃ce wala Yuudiŋ̃ceɗo, ŋu sawa di. Ŋ̃a gem kaak ɓerre wala ɓerreɗo, ŋu sawa di. Miday iŋ daaɗi, ŋuur sawa di. Okiŋko, ku sawa di, asaan iŋ Iisa Masi, ku gin ko ar gem rakki di.

† **3:13** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 21.32.
‡ **3:16** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 12.7.

29 Kar ya iŋ Iisa Masi, ku gin ko gem
rakki di, ŋaar-ak, okiŋko, ku koogin
ku Ibraayim. Barkin taat Buŋ ɗiytu a
ŋaaji bere ɗo Ibraayim-at, kuŋ sa yaa
gasinti.

4

1 Cokiyoŋ, naako kaawe kaaw
rakki. Pakiroŋ ɗo kaaw ta micor.
Wiktin taat ŋa kapaki, ŋa cokiya
kaaw ta tacco. Ɗo kaay, ŋa iban kadar
gamin ku tacco yaaji ɗake loci, kar
goyiŋji gay ar goye ka ɓerrinar.
2 Wiktin taat mic-ak goy misa
kapak-ak, geen di tabiraaji ho ŋuur
di gooyaag gamnay. Ŋu giniiji ansii
di kee nam ŋaa are uudin taat tacco
rakiyo.
3 Kaaw taar-an kaawaate lote oki.
Wiktin taat gi bal gasin misa botol
taat samaane, gi ɓerrin kuuk aaɗa
gamin ku duniiner.
4 Kar ba aaro, wiktin ta Buŋ diytu
astu, ŋa ŋ̃aamiiteŋ Roŋji kaak amil
min ɗo adti ka daatkor. Ŋaar sa
karmiyiig *gaanuun ka *Yuudinnar.
5 Ansi-ak, ŋaa imiliŋ̃ gee kuuk goy
ɗo serre ta gaanuundi ho ŋaate pile
botol gii gineŋ ko koogin ku Buŋdi.
6 Asaan ku koogin ku Buŋdi. Ansii
ko, Buŋ ŋ̃aamiite Ruwwin ta Roŋji
goyiy ɗo gelbinte ho taar ko koola
aman : « Baaba ! Tanni ! »
7 Hiyya, ampa-ak, ku amil ko min
ɗo ɓerrinaw ta gaanuundi. Ku gin
ko koogin ku Buŋdi. Min ku gin ko
kooginay-ak, ŋaa gedire ŋaako bere
gamin okiŋ̃co kuuk ŋa kaawtu ŋaa
bere ɗo kooginay.

Moye ka Pool ɗo gee ku Galaasi

8 Awalle taat ku bal ibiniŋ̃ misa
Buŋ, ku goy ɓerrin ku marginar.
Margin-ak gay, ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋu
maanno tak-tak.
9 Kar diŋ gay, kuŋ ibingig ko Buŋ,
taat nu rakiy kaawe-an gay Buŋ ibin-
gitko. Hadi maa di ku rakiy yeepe pey
aaro ? Margina, ŋuur taŋ̃co gaase, ŋu
ginno gudurre. Maa di pey ku rakiy
yeepe ɓerrinco ?
10 Ku diya gelbinko ɗo menaw
daariŋ̃ di, ɗo koyin daariŋ̃, ɗo wiktin
daariŋ̃ ho ɗo elgin daariŋ̃.
11 Ŋ̃oye kaŋko-aŋ uŋ̃jidu kolaw.
Akuun riyor taat nu giniy-an yaa uce
maala.
12 Gem kol siŋtay, ɗo wiktin taat nu
goyiy iŋ kuŋko, nu ic goyiŋko. Diŋ, nu
raka kuŋ sa yaa ice goyindu kaak nu
poociig gaanuun ka Yuudinnar. Kuŋ
baldu nige maanna.
13 Ku iban kadar wiktin taat nu
gaariikon Kabarre ta Gala awalle-ak,
nu raɗaw.
14 Ɗo wiktin taar-at, ku taaɓiy ɗo
bi ka raɗuwar. Iŋ taar-at din sa, ku
balnu yilindu ho ku balnu ginindu
maan ka maala. Kar gay, ku obintu
ar *ɗubil ka Buŋdi wala ar Iisa Masi
meeŋ̃ji.
15 Wiktin taar-at, galko kon di. Kar
diŋ gay maa asko ? Nu iban tam
kadar ɗo wiktin taar-at, zer nec ku-
udu imile odinko, kuudu bere.
16 Diŋ gay, ku icintu adin-aŋ asaan
nu kaawaako seen-aŋka wal maman
?
17 Gee kuuk nu kaawiiko-ak, ŋuur
rakaako iyiŋko moota, sando ɗo
aditco, ŋu samaanno. Ŋu raka a
kuudu newse kopo, kar kuu ɗeete iŋ
ŋuur tak-tak.
18 Samaane kuu bere ziŋkiko doo ɗo
maan kaak gala. Ya gi goy sawa, wal
ya nu serek minninko oki, nu raka
kuu icin paa di.
19 Gem kol kooginay, ziŋkar oolintu
ar daatik taat wiyaw. Ziŋkar ooliin
ampa-ak, nam gee yaa tale goyinte ar
goye ka Iisa Masi.
20 Ɗo tanto-ak, nu raka gii ŋ̃umeŋ̃
ja kat naa ibine maman naako gaariŋ̃
gamin daariŋ̃. Yampa, diŋka-aŋ, ta
patiy kaar.

Pool ic bico kaŋ̃ Agaar iŋ Zaara

21 Kaawondu ja ! Kuŋ kuuk raka
goye ɗo serre ta gaanuundi, ku dor-
gitɗo kaaw ta gaanuundi walla ?
22 Maan kaak ŋu siirtu ɗo
Kitamner-ak a Ibraayim gin koogin
seera. Ka rakki, ɓerrey ko weejiiga,
ho ka seeriŋkar gay, ka daaciy taat

ɓerreɗo. Ɓerrey, siŋti Agaar. Daaciy ta geer gay, siŋti Zaara.

23 Ɓerrey, taar weeyig roŋti ar ka eenti daaɗi. Kar Zaara gay, Buŋ ɗiy ja min awalle a taa wee mico, kar kat ta weetu.

24 Iŋ kaaw taat daaɗ ku seer-aŋ, Buŋ rakaate ɗiye maa ? Ŋa rakaate ɗiye a daaɗku seera gaara jamaw taat seer taat ŋa obtu. Ɓerre, taar gaara jamaw taat Buŋ obtu iŋ Muusa ka damba taat ŋu koliy Sinayi. Kooginti ku Agaar, ŋuur ta weeyig ɓerrina.

25 Ya geeŋ kat kaawa ɗo bi ka Agaar-ak, ŋu kaawa ɗo bi ka jamaw taat ŋa obtu ka damba ta Sinayi ɗo kiɗ ka Arabi. Agaar gaara pey geeger ka Zeruzaleem kaak diŋka ho iŋ geeŋ̃ji. Okiŋ̃co, ŋu ɓerrin ku gaanuundi.

26 Kar gay, daaciy ta geer gay, taar ko gaara geeger ka Zeruzaleem kaak goy kuwa ka samaaner. Taar ko yaate.

27 Ŋu siir ɗo Kitamner aman :

« Kaŋke daatik taat mogina, adke yaa
gine portiko.

Kaŋke taat bal aawe taaɓin ta weendi,
yillu kon di.

Asaan daatik ta mitti rasta,
taa wee koogin dakin pak daatik
ta geero. »*

28 Kuŋ gay, gem kol siŋtay, ku gin ko koogin ku Buŋdi. Asaan ŋaar kat ɗiy min awalle a kuu gine kooginay. Ar Isaaka, yaaco weeyiiga, asaan Buŋ kat ɗiy a taa weeŋ̃ji.

29 Ɗo wiktin taar-at, mic kaak ŋu weeyig ar ka eeŋ̃ji koogina, joriyaajit ɗo ŋaar kaak ŋuu weeyig iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. Kar yoo yiriyta, ta ɗeeta ansii di.

30 Kar kuŋ gay pakiroŋ ɗo kaaw taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Atkit ɓerre-an iŋ roŋti min geero. Paa ger-aŋ yaaji ɗake ɗo roŋti ka ɓerrer. Illa ŋaaji ɗake ɗo roŋti ka daaciy ta geer di. »†

31 Kar gem kol siŋtay, diŋka-aŋ ginte koogin ku ɓerreɗo. Taar daaciy ta geer kat weente.

5

Dakoŋ rawtinno horrinuwko

1 Iisa Masi imilinte min ɗo ɓerrinaw, ansi-ak, gi goyaaɗo ɓerrin tak-tak. Ampa-ak, oboŋ ziŋkiko samaane ku yeepiyɗo pey ɓerrina.

2 Cokiyoŋ samaane ! Nun Pool kat kaawaako. Ya ku raka a ŋuuko *ɗukume selŋ̃o, ŋaar-ak, maan kaak Iisa Masi gintu-aŋ bir usu.

3 Nu ɗiyaako pey a ya gem kaak ŋu ɗukumji selŋ̃o-ak yaa karmiyiŋ̃ *gaanuun okiŋ̃ji.

4 Kar kuŋ kuuk raka goye iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi asaan ku karmiya gaanuun-ak, kuŋko-ak jag ko min botol ta Iisa Masi ho ku parse ko min ɗo barkin ta Buŋdi.

5 Nin gay, ni diy gelbinni ɗo Buŋdi. Pa-ak, ya ni aamin loci, nii goye iŋ botol ɗo uŋci. Ta taar-an ko, ni eriy iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.

6 Ya gem kat gin ko rakki iŋ Iisa Masi-ak, ya ŋa ɗukum selŋ̃o wala ŋa bal ɗukume oki, ginno kaawo. Maan kaak samaan-ak, illa gi aamin ko loci di. Aamine ŋaar-ak akilaate gi elgiy ziŋkite.

7 Min awalle-ak, ku zeeɗa ko, kar diŋ gay, waa toɗko a kuu icenno seene ?

8 Kaawin kuuk ŋu kaawiiko-ak, ŋuur bal amile min Buŋ kaak koliŋko.

9 Dakoŋ rawtinno kaaw agunuw taat kaawa aman : « Gel sooɗ di gos-saag kurgal dakina. »*

10 Asaan ginte okinte, gi gin ko rakki iŋ *Rabbinte Iisa Masi. Nu iban tam kadar kuu ase iŋ tanto di. Gem kaak barjilaako gay, ya ŋaa gine waa oki, seriin ta Buŋdi eraaga.

11 Gem kol siŋtay, nu ɗiya pey ɗo geemir a ŋuu ɗukume selŋ̃o walla ? Ha'a. Ya nu kaaw ampa-ak, maa di ŋu rakiin taaɓiyindu ? Ŋaar-ak, kaaw taat

* **4:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 54.1. † **4:30** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 21.10. * **5:9** Iŋ daŋla, gee kaawa a 'kaŋ̃ ka ak di nec erin damba okintiti'. † **5:12** 'ticiŋ̃co' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'kirciŋ̃co'.

nu kaawiy ɗo bi ka muutuy ta Iisa taat ka etor-at, raɗaagɗo pey.
12 Gee kuuk barjilaako-aŋ, ŋuu
ticiɲco†.
13 Gem kol siŋtay, kuŋ Buŋ koliŋko a
kuu goye horrina. Ya ku horrina-ak,
dakoŋ ɗiyenno a kuu gine maan kaak
ku rakiy di. Illa kuu ele ziŋkiko ho kuu
ginguwe riy benanniko.
14 Gaanuun okiɲji, ŋaar ŋuma ɗo
kaaw taat aman : « Kii eliɲ gijiŋ ar ziɲ
ka meeɲjiŋ. »‡
15 Kar gay, ya ku goya ar gamin
ku yeero kuuk uma ziŋkico ho awra
ziŋkico, pakiroŋ yampa, kuu kirbiye
ziŋkiko.

Goye kaak iŋ Ruwwin ta Buŋɗi

16 Cokiyoŋ, naako kaawe a rason
Ruwwin ta Buŋɗi yaako diyiŋko ɗo
botildi ho dakoŋ aaɗenno galal ta
ziŋkikon di.
17 Gamin kuuk ziy ka gemor rakiyo,
ŋuur ɓagɗo sawa iŋ gamin kuuk
Ruwwin ta Buŋɗi rakiyo. Ho gamin
kuuk Ruwwin ta Buŋɗi rakiy sa ɓagɗo
sawa iŋ gamin kuuk ziy ka gemor
rakiyo. Gamin kuuk seer-aŋ, ŋuur
eere. Ŋaar-ak, ku gediraaɗo kuu gine
ta samaanno taat gelbinko rakiyo.
18 Ya Ruwwin ta Buŋɗi kat diyiŋkoŋ
ko ɗo botildi, ŋaar-ak gaanuun bal pey
gine gudurre kaako.
19 Gi ibingig gamin okiɲco kuuk
amila min ɗo gelbin ka gemor.
Gamin-ak, ŋuur ko-aŋku : gine ka
gamin kuuk arro, ɓaaye ka muɲjam,
nige,
20 margina, melem, adinaw, hasuu-
dinaw, dapiɲko, mackirraw, eere,
21 ele ka gamin ku geemir, see kaak
aale, tee kaak aale, iŋ gamin kuuk
pey ar ŋuur-aŋku. Nu kaawkon ja ko
min awalle ho diŋ nu ɗeelaakon a gee
kuuk ginaag gamin ŋuur-aŋ uɲjaaɗo
ɗo *Meennaw ta Buŋɗi.
22 Kar maan kaak Ruwwin ta Buŋɗi
beriy gay, ŋaar maa ? Taar bera ele,
galal, aapiye, subirraw, barkine, sel-
liŋkaw ho amaanne.
23 Ta bera dalullaw, ki gediriiji ɗo
ziɲ. Kar gaanuun gay, ŋaar bal toɗiɲ
gamin ŋuur-aŋku.
24 Kar gee kuuk aaɗaag Iisa Masi,
ŋuur rasig gamin kuuk samaanno
kuuk goy ɗo gelbiɲco. Ŋu gingigɗo
pey.
25 Taar Ruwwin ta Buŋɗi ko beraate
goye. Ansii ko, ta jaawinte iŋ gudurre
ta Buŋɗi.
26 Dakinte icenno ziŋkite, dakinte
dapiɲenno ɗo eente ho dakinte gi-
nenno hasuudinaw ɗo ziŋkite.

6

Gaaye ka ziŋkite

1 Gem kol siŋtay, ya ku gas gem
kaak nigaw, kuŋ kuuk Ruwwin ta
Buŋɗi gooyaako, diyoŋga ɗo botol
ta samaane. Kar gay, diyoŋga iŋ
dalullaw di. Nu ɗiyaako okiŋko, kuŋ
sa pakiroŋ, dakoŋ nigenno ɗo bi ka
gem-aŋka.
2 Gaayguwoŋ ziŋkiko, kuu sosguwe
gor ta benanniko. Ya ku gina ansi-
ak, ku ginig ko maan kaak Iisa Masi
rakiyo.
3 Ya gem kat gina ziy tatiko, kar ŋa
tatikɗo, ŋaar-ak, ŋa ajimiya ziy di.
4 Ay gem di yaa tale goyiɲji. Ya
goyiɲji kat ɓaa ko samaane, ŋaar-ak,
riyoy taat ŋa gintu yaaji aawe gala. Ŋa
tala ɗo goye ta eeɲji.
5 Kar ay gem di yaa ginin riyoy taat
Buŋ beriiji.
6 Gem kaak ŋu gaaraaji kaawin ku
Buŋɗi-ak yaa ɗeeɗguwiɲco gamnay iŋ
gem kaak ɓildaaga.
7 Ibinoŋ tam kadar gee kaɲjaaɗo iŋ
siŋ ku Buŋɗi. Busam kuuk gem luwtu
di, ŋaa seɗe.*
8 Ya ki aaɗa ta ziɲ, saawin ta ziɲ
yaaɲ ide. Kar gay, ya ki aaɗa ta
Ruwwin ta Buŋɗi, Ruwwin ta Buŋɗi
yaaɲ bere goye ka gaasɗo.
9 Zeeɗinte gininte oyaw, asaan ya
gi rawɗo gine oyaw, gi asa gasin taat
Buŋ yaate bere ya wiktinti nece.

‡ **5:14** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18.
* **6:7** Wer ka gase kaawor ɗo Zoob 4.8, Proberb 22.8, Ooze 8.7.

10 Ɗo bi ŋaar-ak ko, diŋka, min gi
gin di wiktin-an, gininte oyaw ɗo gee
okiɲco, kar oyaw taat dakin gay gin-
inteɲ ɗo siŋtite kuuk aamin iŋ Iisa
Masi.

Leesiika iŋ ooy ta ba aaro

11 Taloŋ maman diŋ nu siiriiko. Nu
siiriiko aginda-aginda-aŋ iŋ pise ka
meendu.
12 Gee kuuk raka a kuuco *ɗukume
selɲo-aŋ, ŋuur raka a gee yaa taliɲco
di. Ŋu rakiyɗo ɗiye a muutuy ta Iisa
Masi taat ka etor-at yaa jile gee, asaan
ŋu gina kolaw pa gee yaa taaɓiyiɲco.
13 Gee okiɲco kuuk ŋu ɗukumco
selɲo-ak sa karmiygigɗo *gaanuun
okiɲji. Ŋu rakiy a kuu ɗukume selɲo-
aŋ, asaan ŋuu ɗapile a ansi kat kuu
ase iŋ taɲco.
14 Nuɲ gay ɗapallo. Ya nu ɗapilaw,
nu ɗapilaw iŋ et ka Iisa Masi kaak ŋa
mattu. Ɗo bi ka et-aŋka, nu mat min
gamin ku duniiner. Ɗo uŋco, nu gin
ko ar gem kaak mat di.
15 Ya gem kaak ŋu ɗukumji selɲo
wala ŋu balji ɗukumen sa, ginno
kaawo. Taat samaan-at, gii gine ar ŋu
weente marbinto.
16 Gee okiɲco kuuk ic botol ta
marbinto-an, ŋuur ko geeɲji ku Buŋdi.
Buŋ yaaco iye aapiye iŋ barkine.
17 Neginda-ak, gem yaan bar-
jilinduɗo pey, asaan delin kuuk goy
ɗo ziŋkar-aŋ gaara a nu gemoy ka Iisa.
18 Gem kol siŋtay, an di taat nu raki-
iko siire. Barkin ta *Rabbinte Iisa
Masi yaa goye ɗo gelbinko. Nu ooyko
dakina.

Epeeziyen

Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Epeez

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Epeez ho ɗo kuuk ɗo geegirnay kuuk moota. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne a ŋuu moye ɓilde kaak ŋa ɓildiigu. Ɓildiŋ̃ji-ak a Iisa nooy min ɗo muuti. Ɗo saan taar-an ko, ŋu ictu goye kaak marbinto ho Egliz okiŋ̃ji gintu ar gem rakki ɗo unji ka Buŋdi.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kaak Buŋ doɓtu *paliine ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu siiraakon ɗo kuŋ gee ku Buŋdi kuuk obit kaaw ta Iisa Masi bombo ho kuuk goy ɗo geeger ka Epeez.

2 Tatte Buŋ ho iŋ *Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Selliŋkaw taat Buŋ giniite pakgig gamin okiŋ̃co

3 Delinte barkin ɗo Buŋ kaak weeyig Rabbinte Iisa Masi. Ŋa berte barkine ho iŋ gamin kuuk asa min ka samaaner kuuk gaayaate ɗo botol ta Buŋdi. Ŋa gintu pa-ak, asaan gi ŋ̃um iŋ Iisa Masi.

4 Awalle, min Buŋ bal kilgiyiŋ̃ misa kiɗa, ŋa doɓinte asaan ginte ŋ̃um ko iŋ ŋaara. Ampaa ko, gi goyiy *cawar, bal zunuubinna ɗo unji. Ɗo bi ka ele kaak ŋa elgiite,

5 ŋa ictu niyin min awalle a ŋaate gininte ar kooginay ɗo bi ka maan kaak Iisa Masi gintu. Aŋ ko maan kaak ŋa raktu iŋ selliŋkuwiy.

6 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ozilinte Buŋ ɗo barkin taat dakina ŋa beriite iŋ Roŋji kaak ŋa elgiy dakina.

7 Ka seener gay, iŋ *satkin ta Iisa Masi, gi gastu jile ho zunuubinnite sa, ŋu saamiyiiteŋgu. Ampaa ko, Buŋ gaariite barkin taat dakin-ata.

8 Ka seener, ŋa berte barkin dakina. Ansi-ak, ŋa gininte gee kuuk gin ibine iŋ ilim dakina.

9 Ŋa gaarteŋ maan kaak cigil awalle ŋa rakiy gine. Maan kaak cigile-ak, iŋ selliŋkuwiy, ŋa ictu niyine a ŋaa giniŋ̃ iŋ Iisa Masi.

10 Maanna-ak, ŋaa giniŋ̃ji ya wiktiney nec ja. Ɗo wiktin-at, ŋaa ŋ̃umiŋ̃ gamin okiŋ̃co kuuk ka samaaner iŋ ku keɗer. Ŋ̃aaji beriŋ̃ ɗo Iisa Masi, asaan ŋaar ko yaa goye tatkuwco.

11 Gamin okiŋ̃co, Buŋ ginig iŋ niyin taat ŋa ictu min awalle. Ŋa ginig gamin-ak ar taat ŋa rakiy di. Ampaa ko, iŋ ŋ̃ume kaak gi ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi, ŋa doɓinte min awalle a gii kuuniye geeŋ̃ji.

12 Ŋa doɓinte a gii ozile tatkaw ta Buŋdi, ginte kuuk min awalle diy gelbinte ɗo Iisa Masi.

13 Kar kuŋko oki, ku cokiyit seen ta Buŋdi, taar ko Kabarre ta Gala taat iyaako jile, ho ku aamintu iŋ Iisa Masi. Paa ko, ar kaak Buŋ kaawtu awalle, ŋa beriiko Ruwwiney, ar dele* taat gaara kadar ku geeŋ̃ji.

14 Ka seener, Ruwwiney-at gaara kadar gii gasin pey haginte ɗo wiktin taat Buŋ yaate jilinte tak-tak. Ozilinten tatkaw ta Buŋdi !

15 Iŋ taar-at ko, nu oziliig Buŋ ɗo bi kaŋko, asaan nu dor kadar ku aamin iŋ Rabbin Iisa ho ŋu kaawdu pey maman ku elgig gee ku Buŋdi.

16 Min nu dortu pa-ak, nu oziliig Buŋ gaay iŋ gaayo. Ya nu inda Buŋ, nu rawatɗo biko.

17 Nu indaag ŋaar kaak ŋ̃aamig Rabbinte Iisa Masi, ŋaar ko Tatte Buŋ kaak gin *darjine a ŋaako bere ilim iŋ gudurre ta Ruwwiney, ho ŋaako gaare botol taat kuu ibiniŋ̃ samaane.

18 Nu indaag pey a ŋaako piliŋ̃ kayko kuu ibine waraŋ maan kaak kuu ere iŋ imaanko. Ka seener, Buŋ koliŋko a kuu gasiŋ̃ maan kaak ku eriy-aka. Nu indaag a ŋaa piliŋ̃ kayko kuu ibinin

* **1:13** 'dele' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'dolo'.

haginko taat dakin paka taat ŋaa bere ɗo geeŋ̃ji ku meeŋ̃ji.
19 Nu indaag pey a kuu ibinin
oki gudurrey taat dakina aale.
Gudurrey-at ko gaayaate, ginte kuuk
aamin iŋ ŋaara, ho taar di, Buŋ gaarit
okintiti
20 wiktin taat ŋa nooyiig Iisa Masi
min ɗo muuti ho ŋa diyiig ɗo serpey
ta meeda kuwa ka samaaner.
21 Do wer-ak, Iisa Masi goy kaaco
ka gamin okiŋ̃co : wala ŋuur kuuk gin
izinne ka samaaner, wala ŋuur kuuk
gin gudurre keɗer kuuk gee talgigɗo,
wala ŋuur kuuk goy diŋka, wala ŋuur
kuuk yaa ase neginda.
22 Buŋ berjig gamin okiŋ̃co ɗo
pisiŋ̃ji. Ŋa diyiig tatkaw ka gamin
okiŋ̃co† ho tatkaw ka *Eglizdi oki.
23 Egliz ka Buŋdi, ŋaar ko zi ka Iisa
Masi. Iisa Masi goy ɗo ay wero, kar
gay, ŋa goy tak-tak iŋ Egliz-aka.

2

Jile kaak gi gastu iŋ barkin ta Buŋdi

1 Awalle, ɗo bi ka zunuubinniko ho
gamin kuuk samaanno ku giniyo, ku
goy ar gee kuuk mate ɗo uŋji ka Buŋdi.
2 Ku jaawiy ar gee ku duniiner di
ho ku cokiyiy kaaw ta *Seetanner.
Seetan-ak goy ɗatik ta samaane iŋ
kiɗa ho ŋa gina riy iŋ ŋuur kuuk
poocig Buŋ.
3 Awalle, ginte okinte sa ar ŋuur di.
Do goyinte, gi gina gamin kuuk arro,
kuuk ziŋkite rakiy di. Ampaa ko, ɗo bi
ka gelbinte kaak samaanno-ak, seriin
ta Buŋdi eraate ar ŋuura.
4 Kar Buŋ gay tala aminduwte. Ho
ɗo saan ta ele kaak ŋa elgiite dakina,
5 wiktin taat gi goyiy misa ar gee
kuuk mate ɗo bi ka zunuubinnite,
Buŋ berte goye kaak marbinto iŋ Iisa
Masi. Cokiyoŋ, iŋ barkin ta Buŋdi kat
ku gastu jile.
6 Iŋ ŋ̃ume kaak gi ŋ̃umtu iŋ Iisa
Masi, Buŋ nooyinte min ɗo muuti iŋ
ŋaara. Ampaa ko, gi gastu botol gii
goye iŋ ŋaara kuwa ka samaaner.
7 Iŋ selliŋkuwiy taat ŋa gaariite iŋ
Iisa Masi-ak, ŋa raka gaare elgin iŋ
elgina, kadar barkiney, taar dakin
paka !
8 Iŋ barkin ta Buŋdi kat ku gastu
jile, iŋ botol ta imaandi. Jile-aŋ, ŋaar
asɗo min loko, ŋa bere kaak Buŋ beri-
ite.
9 Ŋa asɗo min ɗo riy taat ku giniyo.
Ansii ko, waan sa gediriyɗo ozile ziy
ka meeŋ̃ji.
10 Ka seener, ŋa Buŋ kat ginit riy
iŋ ginte. Iŋ ŋ̃ume kaak gi ŋ̃umtu iŋ
Iisa Masi, ŋa kilgiyinte a gii gine riy
taat samaane. Gamin kuuk samaane
kuuk gi giniy-ak, Buŋ siyiig min
awalle a gii ginguwiŋ̃co.

Gee okiŋ̃co ŋ̃um iŋ Iisa ar zi ka gem rakki

11 Kuŋ kuuk Yuudinnaɗo, pakiroŋ
ɗo goyiŋko kaak awalle ! *Yuudinna
talaako a ku gee kuuk bal *ɗukume
selŋ̃o. Ŋu gina ziŋkico a ŋu gee ku
Buŋ̃di, asaan ŋu ɗukum selŋ̃o.
12 Awalle, ku goy serek min Iisa
Masi. Do ɗatik ta gee ku Buŋdi, ku ar
marti. Buŋ ob jamaw dakina iŋ gee
ku Israyeel-aku ho ŋa gaarco maan
kaak ŋa asiico gine. Kar kuŋ gay
attanno. Do adiy ka kiɗar, ku bal
gine maan kaak kuu gedire ere iŋ
imaanko ho ku ibingigɗo Buŋ tak-tak.
13 Kar diŋ gay, iŋ ŋ̃ume kaak ku
ŋ̃umtu iŋ Iisa Masi, kuŋ kuuk awalle
goy serek min Buŋ, ku kuuniytu
geeŋ̃ji ɗo saan ta baar ku Iisa Masi.
14 Ŋaar kaak iyaate aapiye, ŋaar ko
meeŋ̃ji Iisa. Ka seener, Yuudinna
iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo, okiŋ̃co, ŋa
ŋ̃umig ar gee kuuk darrico rakki.
Awalle, gin guŋgar ɗatik ta Yuudinnar
iŋ gee kuuk Yuudinnaɗo. Kar diŋ gay,
min Iisa bertu ziy ɗo muuti, ŋa tar-
wiliig guŋgar kuuk ginig gee awalle
ŋu goyiy adine.
15 Ampaa ko, *gaanuun ka Yuudin-
nar kaak ɗiya aman : « Ginoŋ anta-
anta », ŋa deeyiiga. Ŋa gintu ansi-ak a
ŋaa ŋ̃umiŋ̃ Yuudinna iŋ gee kuuk Yu-
udinnaɗo. Gee okiŋ̃co-aŋ, ŋa ŋ̃umig
iŋ ŋaara, ampaa ko, ŋa iytu aapiye ɗo
ɗatikco.

† **1:22** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.7.

16 Wiktin taat ŋa mattu ka etor, ŋa
ŋ̃umiig gee okiŋ̃co werco rakki ho ŋa
ãmriig iŋ Buŋ. Ampaa ko, adinaw
taat awalle goy ɗatikco-at, ŋa imiliit
tak-tak.
17 Ŋa as ɗo adiy ka kiɗar a ŋaa gaare
Kabarre ta Gala taat iya aapiy ɗo kuŋ
kuuk goy serek ho ŋuur kuuk goy
moota oki.
18 Ɗo bi ka maan kaak ŋa gintu ho
iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat
rakki di, ginte okinte, gi gin botol taat
gii uŋ̃je ɗo uŋji ka Tatte Buŋ.
19 Iŋ taar-at ko, diŋ kuŋ kuuk Yu-
udinnaɗo, ku martiɗo pey. Ku arro
gee kuuk asa min mombina. Ku gin
ko gee ku darrer. Ku atta iŋ gee ku
Buŋdi nam ku kuuniy gee kuuk adiy
ka gerco rakki, ŋaar ko, *ger ka Buŋdi.
20 Kuŋ ar dambay kuuk ŋu pintu
gero. Kar baay ta ger-ak gay, ŋuur
paliinna iŋ nabiinna. Iisa Masi gay,
ŋaar oki ar dambi. Kar ka dambi-ak,
dambay ku pey oskitu kuwa.
21 Iŋ ŋaar ko, ger okiŋ̃ji peyiy
bombo ho ŋa cooniyo nam ŋa neciy
ger kaak *cawar ka *Rabbiner.
22 Iŋ ŋ̃ume kaak ku ŋ̃umtu iŋ Iisa
Masi, ku ŋ̃um iŋ gee okiŋ̃co kuuk
aamin iŋ ŋ̃aara. Ampaa ko, kuu gine
ar wer kaak Buŋ goyiy iŋ Ruwwiney.

3

Riy taat Pool giniy ɗo gee kuuk Yu-udinnaɗo

1 Nu goy daŋaayne ɗo bi ka riy taat
Iisa Masi beriidu. Riy-at a naa gaare
Kabarre ta Gala ɗo kuŋ kuuk Yu-
udinnaɗo. Ampaa ko, nu indiig Buŋ
ɗo bi kaŋko.
2 Ka seener, Buŋ iŋ barkiney, ŋa
beriiduut riy-anta a naako gaayiŋko.
3 Buŋ gaarduug maan kaak cigil
awalle. Ɗo bi ka maan kaak cigile-ak,
ɗo maktumne-anta, nu siirkoŋ ja ko.
4 Ya ku garkiyaata, kuu ibine kadar
ka seener, nu ibingig maan kaak cigil
ɗo bi ka Iisa Masi kaak Buŋ ŋ̃aamtu.
5 Wiktin ta bire, Buŋ bal gariŋ̃
maanna-ak ɗo geemir. Kar diŋ gay, iŋ
botol ta Ruwwiney, ŋa gaarig ɗo pali-
innar ho ɗo nabiinna kuuk ŋa doɓtu
ɗo riyoy.
6 Maan kaak naa kaawe-aŋ ko kaak
cigil awalle : Ɗo saan ta Kabarre
ta Gala ho iŋ ŋ̃ume kaak ŋu ŋ̃umtu
iŋ Iisa Masi, gee kuuk *Yuudiñna iŋ
kuuk Yuudinnaɗo ŋ̃um ar zi ka gem
rakki ho ŋuu ɗeeɗiŋ̃ sawa maan kaak
Buŋ kaawtu a ŋaa bere ɗo kooginay.
7 Buŋ berdu barkine. Ŋa iyintu ɗo
riyor a naa gaarin Kabarre ta Gala
ɗo geemir. Ŋa ginig maanna-aŋ iŋ
gudurrey.
8 Min gee ku Buŋdi okiŋ̃co, nun
di siŋdu allo tak-tak. Kar iŋ taar-
an oki, Buŋ berdu riyo a naa iye
kabarre ɗo bi ka Iisa Masi ɗo gee kuuk
Yuudinnaɗo. Ka seener, kabarre-at,
taar gal aale nam gee gedarro ibine
baati.
9 Kar ŋa berdu pey riyo a naa gaare
ɗo gee okiŋ̃co maman Buŋ yaa neciŋ̃
maan kaak ŋa ictu niyin min awalle a
ŋaa gine. Maan kaak ŋa rakiy gineŋ
gay, ŋa cigilig min odin ku geemir
min kilgiye ka duniiner. Kar diŋ gay,
ŋa imilig kara.
10 Iŋ gee ku *Eglizdi, ŋa imilig a
gamin kuuk hokumiya iŋ kuuk gin
gudurre kuwa ka samaaner yaa ib-
inin ilim ta Buŋdi iŋ ay biyuwti.
11 Min Buŋ bal kilgiyin misa
duniine, ŋa ictu niyine a ŋaa giniŋ̃
maanna-aka, kar ŋa giniig iŋ botol ta
*Rabbinte Iisa Masi.
12 Iŋ ŋ̃ume kaak gi ŋ̃umtu iŋ Iisa
Masi ho ɗo bi ka imaante, gi gin botol
taat gii uŋ̃je bal kolaw ɗo uŋji ka
Buŋdi.
13 Ampaa ko, nu kaawiiko aman :
« Zeeɗoŋ a ziŋkiko yaako ooliŋkonno
ɗo bi ka taaɓin taat nu taaɓiyiy ɗo
bi kaŋko. Ya nu taaɓiya oki, taaɓin-
an yaako iye *darjin taat kuu ere iŋ
imaanko. »

Maman Iisa elgiite

14 Ya nu pakira ɗo maan kaak Tatte
Buŋ giniite, nu dersa ɗo uŋji.
15 Ŋaar ko, gee okiŋ̃co kuuk goy ka
samaaner wal ɗo kiɗar koliig iŋ siŋji.

16 Nu indaag ŋaar kaak gin *darjin yaarko a ŋaako ɗeŋriŋ̃ gelbinko iŋ gudurre ta Ruwwiney. Nu indaag a kuu gase gudurre taat kuu goye bombo ɗo imaanko.
17 Nu raka a Iisa Masi yaa goye ɗo gelbinko ɗo bi ka imaanko. Ho iŋ ele kaak kuu eliŋ̃ Buŋ ho kuu ele ziŋkiko sa, nu raka a kuu goye ar atay kuuk caarco paay baata, wala ar ger kaak ŋu ecirig dulaayinnay baata.
18 Ansii ko, iŋ gee ku Buŋdi okiŋ̃co, kuu gedire ibiniŋ̃ ele ka Iisa. Ka seener, ŋa elgiite ɗakina. Ya ku coona kuwa, wal ku ona baata, wal ku ɓaa momo sa, eliŋ̃ji, ŋaar ɗakin paka.
19 Ka seener gay, gem gediraaɗo ibiniŋ̃ ele ka Iisa Masi, asaan ŋa pakgig gamin okiŋ̃co kuuk gi ibingiyo. Iŋ taar-an oki, nu indaag Buŋ a ŋaa miiniŋ̃ gelbinko iŋ barkiney taat ɗakin aale.
20 Gudurre ta Buŋdi nec gine gamin kuuk pak ay maan kaak gi indiyo ho gi pakiriy oki. Gudurre-at gina riy ɗo ɗatikte.
21 Gee ku *Eglizdi, beroŋ darjin ɗo Buŋdi. Iŋ siŋ ku Iisa Masi, oziliŋteŋ siŋji ay wiktine, elgin iŋ elgina. *Aamin !

4

Goyinte ar zi ka gem rakki

1 Nun kaak goy ɗo daŋaayner ɗo bi ka riy taat *Rabbin beriidu, nu kaawaako a zeeɗoŋ kuu goye goye kaak kuuniy iŋ kole kaak Buŋ koliŋko.
2 Do ay maanna, kuuniyoŋ dalullay, icoŋ subirraw ho sosoŋ benanniko iŋ ele.
3 Ruwwin ta Buŋdi gaayaate, gi goyiy ar zi ka gem rakki iŋ botol ta aapiyer. Ampa-ak, zeeɗoŋ kuu goye iŋ aapiye ar gee kuuk zico rakki ɗo uŋji ka Buŋdi.
4 Ka seener, zi ka Iisa Masi, ŋaar rakki di, ho Ruwwin ta Buŋdi oki, taar rakki di. Maan kaak Buŋ kolinte a gii ere iŋ imaante oki, ŋaar rakki di.
5 Rabbinte sa, ŋaar rakki di. Imaante, taar rakki di. *Batemte, ŋaar rakki di.
6 Buŋ sa, ŋaar rakki di. Ŋa Tacco ka gamin okiŋ̃co, ŋa gina riy iŋ gamin okiŋ̃co ho ŋa goy ɗo ɗatik ta gamin okiŋ̃co.
7 Kar gay, ay gem di, Buŋ berji bere kaak kuuniy iŋ riy taat Iisa Masi beriiji.
8 Ampaa ko, ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Wiktin taat ŋa coontu kuwa,
ŋa begiriico ɗo adiney,
ho ŋa bertu bere ɗo geemir. »*
9 Kaaw taat ŋu siirtu a « ŋa coon kuwa-ak », baati maa ? Ta raka kaawe a ŋa paay ja ko awalle baata min kiɗa.
10 Gem kaak paay-ak, ŋaar di kaak coon ka Buŋdi a ŋaa miiniŋ̃ werin okiŋ̃co.
11 Ŋ̃aar di oki kaak ɗeeɗa bere ɗo geemir. Gee daariŋ̃, ŋa berco bere ka paliinnar, daariŋ̃, ŋa berco bere ka nabiinnar, daariŋ̃, ŋa berco bere ka gaare ka Kabarre ta Gala, pey daariŋ̃, ŋa berco bere ka agindaw ku *Eglizdi, ho daariŋ̃ gay, ŋa berco bere a ŋuu ɓilde gee iŋ kaaw ta Buŋdi.
12 Ŋa gintu pa-ak a ŋaa gaayiŋ̃ gee ku Buŋdi ŋuu gine riyoy. Iŋ taar-at kat, gee ku Buŋdi yaa gine ɗakina.
13 Ansii di, ɗo bi ka imaante, ginte okinte yaa ŋ̃ume ar zi ka gem rakki di iŋ ibine kaak gi ibiniŋ̃ Roŋ ka Buŋdi. Ya gi gina ampa-ak, gii darse nam gii nece tak iŋ Iisa Masi ar taat Buŋ rakiyo.
14 Iŋ taar-at kat, gi goyiyɗo pey ar koogina. Paa kat, gee kuuk bariya botol taat ŋuu jagiŋ̃ eeŋ̃co iŋ raadinak, ŋu gediriyɗo ŋ̃uute rawtinte min botol ta taɓ. Kar ɗo wiktin taar-at, gi kuuniyaaɗo pey ar maan kaak us yaŋgaag anne-anne ɗo amiydi.
15 Kar gay, wiktin taat gi gaara seen ta Buŋdi iŋ ele, gi maaɗa iŋ ay maanna ɗo Iisa Masi, ŋaar ko kaay ka Eglizdi.
16 Iŋ Iisa Masi di, zi okiŋ̃ji yaa gine rakki ho kaas okiŋ̃co sa yaa ŋ̃ume ho

* **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 68.19.

ŋuu goye bombo. Kar wiktin taat ay maanna gin ko riy taat samaane, zi okiŋji yaa maaɗe ho ŋaa gase gudurre iŋ ele ka ziŋkar.

Goye kaak awalle iŋ kaak marbinto

17 Yaman cokiyon kaaw taat nu kaawiiko-anta ! Iŋ siŋ ku Buŋdi, nu taayaako aman : dakoŋ goyenno pey ar gee kuuk ibanno Buŋ. Gee-ak, ŋuur aaɗaat pikirrico taat ginno baati.
18 Ŋu pooc ibine taat samaane. Goye kaak Buŋ beriite-ak, ŋuur attanno, asaan ŋu ibanno bat botol ta seener ho kayco bombo.
19 Iŋ gamin kuuk *cawarro kuuk ŋu giniyo, sokaŋ sa daggigɗo. Ŋu gina gamin kuuk jookumo, ho gamin-ak, ŋu ginaag kon di, ŋu rasgigɗo.
20 Kar kuŋ gay, ŋu balko ɓildiŋko pa ɗo bi ka Iisa Masi.
21 Nu iban kadar ku dor ko ŋu kaaw biy. Ŋu ɓildiŋko, kuŋ gee ku Buŋdi, maman kuu jaawe iŋ botol ta seen ta Iisa Masi.
22 Pa-ak gay, illa kuu rasiŋ goyiŋko kaak awalle. Gamin kuuk jookumo kuuk awalle ku gingiy-ak, ŋuur rawtaako. Gamin-ak caaciyaako nam ku idiy ziŋkiko.
23 Diŋ gay, illa kuu rasiŋ Buŋ kat yaa newsiŋ gelbinko iŋ pikirriko.
24 Ho ar kaak gem isiy batik taat marbinto, kuŋko oki, kuuniyoŋ gee kuuk marbinto. Icoŋ goye kaak marbinto kaak Buŋ rakiy a kuu goye iŋ botol ho *cawar ɗo uŋji. Goye ŋaarak ko iya seen ta Buŋdi.
25 Ampa-ak, rasoŋ raade. Ay gem di yaa kaawe seene ɗo eeŋji, asaan ginte okinte ŋum ar zi ka gem rakki.
26 Ya kuŋ kat dapiŋe, dakoŋ ginenno zunuubinna. Dakoŋ goyenno iŋ dapiŋkiko nam pat yaa gale.
27 Dakoŋ rasenno botol ɗo *Seetanne ŋaa goye kaako.
28 Gem kaak kokan, illa ŋaa rasin kokinuwiy a ŋaa gine riy iŋ soriy ta meeŋji. Ampaa ko, ŋaa gase maan ka teendi ho ŋaa gine pey maan ŋaa bere ɗo gee kuuk bal gine.
29 Dakoŋ kaawenno kaawin kuuk yuutu. Kar gay, kaawoŋ kaawin kuuk gala, kuuk gaaya gee ho kuuk yaa ɗeŋriŋ ɗo imaanco. Kaawin-ak yaa gine gala ɗo ŋuur kuuk cokiyaagu.
30 Dakoŋ kaawenno kaawin kuuk samaanno, asaan kaawin-ak yaa dapiŋin Ruwwin ta Buŋdi. Ruwwin-at, taar maan kaak gaara kadar ku gee ku Buŋdi nam yiriy taat Buŋ yaako jiliŋko tak-tak.
31 Rasoŋ ad ka yuutiŋkaw, dapiŋko, giɗaw, iŋ nige ka biŋkar. Motol-an, rason tak-tak.
32 Kar gay, kuuniyoŋ selleŋ ho dalullay ɗo eeŋko. Saamiyoŋ benanniko ar kaak Buŋ saamiyiko iŋ Iisa Masi.

5

Goye kaak ɗo portikaw

1 Kuŋ koogin ku Buŋdi. Ŋa elgiiko dakina. Ampa-ak, ginoŋ ar taat takko Buŋ giniyo.*
2 Ɗo goyiŋko kun kawta, elguwoŋ ziŋkiko. Pakiroŋ maman Iisa Masi elinte ho ginoŋ ar ŋaara. Ŋaar elinte nam ŋa bertu ziy *satkine ɗo Buŋdi ɗo bi kante. Satkin-at aawaaji gala ɗo Buŋdi.
3 Kuŋ gee ku Buŋdi. Ampa-ak, dakoŋ kaawguwenno bat ɗo bi ka ɓaayindi, ɗo bi ka gamin kuuk *cawarro ho ɗo bi ka hasuudinaw.
4 Dakoŋ kaawguwenno kaawin muŋjam, kuuk ginno baaco ho kuuk arro. Kar gay, delguwoŋ barkin ɗo Buŋdi.
5 Ibinoŋ samaane kadar min gee kuuk ɓaaya muŋjam, kuuk *cawarro ho kuuk gaama gamin ku geemir, ginno waan kaak yaa gase haginey ɗo *Meennaw ta Buŋdi iŋ ta Iisa Masi. (Ka seener, gem kaak gaama gamin ku geemir-ak gay, ŋaar ar gem kaak abdiya margina, asaan ŋa elgig gamin ku duniiner pak Buŋ.)
6 Dakoŋ rasenno ziŋkiko a gee yaako ajimiŋko iŋ kaawin kuuk

* **5:1** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.2.

maala. Asaan gamin kuuk jookumaŋ ko nigaag adiy ka Buŋdi. Ansii ko, Buŋ dapiñiy iŋ ŋuur kuuk karmiygitɗo kaawoy.
7 Ŋaar-ak, dakoŋ ginenno ar gee ŋuur-aku.
8 Asaan awalle, kuŋ goy ɗo gondikor, ho diŋ gay, min ku ñumtu iŋ *Rabbine, ku goy ɗo portikaw ta Buŋdi. Ampa-ak, jaawguwoŋ ar gee kuuk goy ɗo portikaw-ata.
9 Gee kuuk jaawa ɗo portikaw-at, ŋuu iye ay maan kaak sellen, kaak ɓaa iŋ botol ho kaak iya seene.
10 Zeeɗoŋ a kuu ibiniñ maan kaak aawaaji gala ɗo Rabbinte.
11 Dakoŋ uñjiguwenno kayko iŋ gee kuuk gina gamin ɗo gondikor. Kar gay, imiloŋ kara gamin kuuk jookumo ŋu giniy-aku.
12 Gamin kuuk ŋu giniy iŋ cigile-ak, gee gina sokañ taat ŋuu kaawe bico oki.
13-14 Ya baaco amile, gee yaa ibiniñ gamin kuuk ŋu giniy-aku, asaan maan kaak goy ɗo portikaw-ak, ŋaar goy waraŋ. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu ɗiytu aman :

« Kiŋ kaak weyaw-aŋ, niin kate !
Niin min ɗatik ta gee ku mat-aŋku
a Iisa Masi yaa beeŋin portikuwiy kaaci. »

15 Ŋaar-ak, pakiroŋ ɗo goyiŋko. Dakoŋ jaawguwenno ar gee kuuk oliyay, kar gay, jaawoŋ ar gee kuuk gin ilim.
16 Ɗo wiktin ta diŋka-an, gee gina gamin dakina kuuk jookumo. Ŋaar-ak, ginguwoŋ riy taat samaane. Dakoŋ peyenno.
17 Ɗo bi ŋaar-ak ko, dakoŋ kuuniyenno ar gee kuuk oliyay. Kar gay, zeeɗoŋ kuu ibiniñ maan kaak Rabbinte eriy minninko.
18 Dakoŋ sakriyenno, asaan see kaak aale-ak niga gemo. Kar gay, rasoŋ gelbinko yaa miine iŋ Ruwwin ta Buŋdi.
19 Ɗeŋroŋ ziŋkiko iŋ riyin ku Buŋdi, riyin kuuk ozila Buŋ iŋ kuuk gaayaako ɗo imaanko. Riyguwoŋ riyin ɗo Rabbinte ho ozilguwoŋ siŋji. Ginguwoŋ iŋ gelbinko okiñji.
20 Ɗo ay wiktine, oziloŋ Tatte Buŋ iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi ɗo gamin okiñco.

Daaɗi iŋ midiyco

21 Kuŋ kuuk karmiyaag Iisa Masi, karmiyguwoŋ benanniko oki.
22 Kuŋ daaɗ, ay geem di yaa karmiyguwe mitti ar taat Rabbin Iisa Masi rakiyo.
23 Asaan ay mitko, ŋaar tatkaw ka daaciy, ar Iisa Masi tatkaw ka *Eglizdi. Ka seener, Iisa Masi, ŋa Gay Jilindi ka gee ku Eglizdi kuuk ar ziy.
24 Ampaa ko, ar gee ku Eglizdi karmiyiig Iisa Masi, daaɗ oki yaa karmiye midiyco.
25 Kuŋ miday oki, elguwoŋ daɗitko ar taat Iisa Masi elgig Eglizji. Ŋa elig nam ŋa bertu ziy bi kañji.
26 Ŋa bertu ziy ɗo Eglizdi a Egliz-ak yaa kuuniye *cawar iŋ amay ho iŋ kaawoy. Ŋa gintu pa-ak a Egliz-ak yaa neciñ tak maan kaak Buŋ rakiyo.
27 Ŋa raka a Egliz yaa kuuniye ɗo uŋji ar gemso taat siy ziti ya ta ɓaa ɗo wer ka ɗubilti. Ŋa raka a taa ase iŋ samaanuwti, cawirkuwti ho bal oorne. Taa ase pey ziti salañ-salañ, bal dele ho bal maan kaak samaanno ka pey.
28 Ŋaar-ak, miday oki, illa ŋu elguwiñ daɗitco ar kaak ŋu elgig ziŋkico ku maaniico. Gem kaak el daaciy-ak ar ŋa el ziy ka meeñji.
29 Ginno gem kaak ello ziy. Kar gay, ŋa beraaji tee ho ŋa tala kaaci, ar taat Iisa Masi giniy ɗo Eglizji.
30 Asaan Egliz-ak, ŋaar ko zi ka Iisa ho ginte okinte min ɗo zi-aka.
31 Ar taat ŋu siirtu ɗo Kitamner aman : « Ɗo bi ŋaar-ak ko, gem yaa rasiñ ger ka tacco iŋ yaaco, ŋa ɓaayiy goye iŋ daaciy ho ŋuu gine ar zi ka gem rakki di. »†
32 Kaaw-an gin seen taat cigil atta. Diŋ, nu kaawa ɗo bi ka maan kaak awalle nu kaawiiko ɗo bi ka Iisa Masi iŋ Eglizji.

† **5:31** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.24.

33 Kaaw-an kaawa loko oki, illa ay
mitko yaa ele daaciy ho ay daatko yaa
karmiyiŋ̃ mitti.

6

Aginay iŋ koogiŋco

1 Ɗo kuŋ koogina, karmiyoŋ
aginiyko. *Rabbin raka a kuu gine
pa, asaan taar-an ɗo botilti.
2-3 Ku iban kadar *gaanuun ka
Muusa kaawa aman : « Ber horoomin
ɗo takko iŋ yaako. » Ho ɗo ŋaar
kaak karmiyig gaanuun-ak, ŋu siir ɗo
Kitamner aman : « Kii gase goye ka
gala ho menuwiŋ̃ kuuk ɗo duniiner
sa yaa gine dakina. »*
4 Ɗo kuŋ aginay, dakoŋ dapiŋ̃guwiŋ̃coɗo
kooginko maala. Kar gay, taayguwoŋgu
ho ɓildiguwoŋ ɗo botol ta Rabbin
Buŋ.

Ɓerrina iŋ geeŋ̃co

5 Ɗo kuŋ ɓerrina, karmiyoŋ geeŋko
kuuk obiŋko. Karmiyoŋgu ho giniŋ̃co
kolaw. Giniŋ̃co riy iŋ gelbin rakki ar
taat ku giniy ɗo Iisa Masi.
6 Dakoŋ ginenno riy samaane uŋco
ar ku raka ŋuuko oziliŋkon di. Kar gay,
ar gay riyor ku Iisa Masi, ginguwoŋ
riy taat Buŋ rakiy iŋ gelbin rakki.
7 Ginoŋ riy iŋ gelbin ka portiko ar
ku ginaat riy-at ɗo Buŋdi, yampa ɗo
geemirro.
8 Ibinoŋ kadar riy taat samaane ku
giniy-at, ya ku ɓerrina wala ku hor-
rina oki, Buŋ meeŋji yaako kappiye.
9 Ɗo kuŋ geeŋ̃co ku ɓerrinar, gi-
noŋ paa ɗo ɓerriŋko oki. Dakoŋ gin-
guwiŋ̃coɗo raɗa. Ibinoŋ kadar iŋ
ɓerriŋko, ku gin tatkaw rakki kaak
goy ka samaaner ho tatkaw-ak, ŋaar
eerro gee.†

Gamin ku taasiŋ̃kar

10 Cokiyon gaasuw ta kaawor.
Zeeɗoŋ a kuu gase gudurre iŋ ŋ̃ume
kaak ku ŋ̃umtu iŋ Rabbine ho iŋ
gudurrey taat dakin-ata.
11 Sokoŋ gamin ku taasiŋ̃kar
okiŋ̃co kuuk Buŋ beriy ɗo geemir.
Ampaa ko, kuu peye bombo ya
*Seetanne as a ŋaako geciŋko iŋ
neenduwiy.
12 Asaan taasiŋ̃kite, taar iŋ geenno.
Kar gay, taar iŋ gamin kuuk goy
kuwa ka samaaner ho kuuk gin
gudurre. Gii taasiŋ̃e iŋ kuuk hoku-
miya kuwa, iŋ kuuk̃ gin gudurre ɗo
gondikor ho iŋ agindaw kuuk goy
kuwa ka samaaner-aku.
13 Ɗo bi ŋaar-aŋ, sokoŋ gamin kuuk
Buŋ beriy ku taasiŋ̃kar-aku. Paa ko,
ya yiriy ta jookumo̱ asaako oki, kuu
peye bombo kuu taasiŋ̃e iŋ adine.
14 Ansi-ak, siyoŋ ziŋkiko. Ar kaak
gee ɗuuniy karrabiŋ̃ce, ɗuunguwon
seen ta Buŋdi bombo ɗo ziŋkiko. Ho
ar kaak gee isgiy saapine, isguwon
seriin taat iŋ botilti.
15 Ar kaak gee isgiy ŋ̃ugira, isgu-
woŋ obe ka tirit ɗo gaare ka Kabarre
ta Gala ta aapiyer.
16 Ar kaak gee sokgiy dargingan,
icguwon imaan ɗo ay wiktine, asaan
imaan-at nec yaako gooyiŋko min ɗo
garti ku adiner.
17 Ooyoŋ pey jile ar kaak gee is-
giy jakumne ta taasiŋ̃kar ho icoŋ pey
*seepin kaak Ruwwin ta Buŋdi beri-
iko. Seepin-ak, taar ko Kaaw ta Buŋdi.
18 Ɗo ay maanna, indiguwoŋ Buŋ.
Indiguwoŋ ɗo ay wiktine ar taat
Ruwwin ta Buŋdi gaariiko ho dakoŋ
peyenno. Goyoŋ mento. Indiguwoŋ
Buŋ ɗo bi ka geeŋ̃ji okiŋ̃co.
19 Indiguwoŋ oki ɗo bi kanto a Buŋ
yaadu bere kaawin kuuk iŋ botilco
ho naa gedire gaariŋ̃ bal kolaw maan
kaak cigile ka Kabarre ta Gala.
20 Ɗo saan ta Kabarre ta Gala-at ko,
Buŋ tabirintu. Ka seener, nun gay
tabiriikar ka Buŋdi kaak ŋu ɗoodig iŋ
jinzirre. Ansi-ak, indiguwoŋ Buŋ a
naa gaarin Kabarre-at bal kolaw ar
taat kuuniy naa kaawe.

Ooy ta ba aaro

21 Nu raka kuu ibine maman nu
goyiyo ho riy taat nu giniyo. Ampaa
ko, siŋte Tisik kaak gi elgiyo ho gina
riy iŋ ginte ɗo *Rabbin Iisa yaako iyin
kabarrer okintiti.

* **6:2-3** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16. † **6:9** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 10.17.

22 Nu ŋaamaaga a ŋaako iyin kabar-
rini ho ŋaako ɗeŋriŋko.
23 Tatte Buŋ ho Rabbin Iisa Masi
yaako iye aapiye ho yaako bere ele iŋ
imaan.
24 Buŋ yaa barkiyiŋ okiŋco kuuk
elgig Rabbinte Iisa Masi iŋ ele ka
gaasɗo tak-tak. Nu ooyko dakina.

Pilipiyen
Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Pilip
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Pilip. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Ŋa ozilaag ɗo gaay taat ŋa gastu minninco. Ŋa taayaagu ho ŋa ɗeŋraag ɗo imaanco. Ya taaɓin dakin ase oki, ɗo ay wiktine, aditco yaa gine portiko asaan ŋu n̰um iŋ Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kat siiraakon maktumne-anta iŋ gidu Timote. Nin kuuk gay riyor ku Iisa Masi, ni siiraat loko, kuŋ gee ku Buŋdi kuuk goy ɗo geeger ka Pilip ɗo bi ka Iisa Masi. Nu siiraat ja ɗo aginduwko iŋ ŋuur kuuk gaayaagu, ho ba aar, loko okiŋko.

2 Tatte Buŋ iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Inde ka Pool iŋ oziliika

3 Kun kawta, ya nu pakira loko, nu ozilaag Buŋ ɗo bi kaŋko,

4 ho ya nu inda Buŋ ɗo bi kaŋko-ak, nu indaag iŋ galal.

5 Nu indiy pa-ak, asaan ku gaayintu ɗo totire ka Kabarre ta Gala min ku aamintu ɗo Iisa Masi yoo diŋka.

6 Nu iban tak kadar Buŋ kaak tees gine riy ɗo gelbinko yaa gaasinti oki. Riy-at yaa ɓaa iŋ uŋti di kee nam yiriy taat Iisa Masi yaa yeepe ɗo duniiner.

7 Ya nu pakira loko ampa-ak, ta uudinti di, asaan kelmol goy iŋ kuŋ okiŋko. Nu kaawiy pa-ak, asaan ya nu gaara Kabarre ta Gala, wal nu kaawaaco kadar taar di taat ka seener, wala diŋka ya nu goy ɗo daŋaayner sa, Buŋ n̰uminte sawa, kuun gaayindu ɗo riy taat Buŋ beri-idu iŋ barkiney.

8 Buŋ iban kadar nu elgiiko okiŋko iŋ gelbin rakki ar kaak Iisa Masi elgi-iko.

9 Aŋ ko maan kaak naa indiguwe Buŋ ɗo bi kaŋko, nu indig a kuu el-guwe ziŋkiko gaay iŋ gaayo, paa kat, kuu ibiniŋ pey Buŋ paka ho kuu gedire kuuco girse ɗo gamin kuuk samaane iŋ kuuk samaanno.

10 Paa kat, kuu ibine maan kaak samaane kuu gine, ho yiriy taat Iisa Masi yaa ase, gelbinko yaa gine por-tik kar, ho waan sa gediraaɗo yaako karmiŋko.

11 Nu inda pey Buŋ a iŋ barkin ta Iisa Masi, kuu gine riy dakina taat iŋ botilti. Nu indiig pa-ak, asaan ya goy gee ku talaat riyko, ŋuu jaaliŋ siŋ ku Buŋdi kuwa ho ŋuu oziliŋji.

Kabarre ta Gala siŋja iŋ uŋti

12 Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine kadar taaɓin taat nu gastu-an, ber botol ta siŋje Kabarre ta Gala.

13 Ampaa kat, askirin okiŋco ku sul-tan ho iŋ gee okiŋco kuuk goy eɗe-ak ibintu kadar nu goy daŋaayne ɗo bi ka Iisa Masi.

14 Min siŋta kuuk aamin iŋ Iisa Masi talintu kadar nu goy ɗo daŋaayner-ak, dakina, imaanco taat ɗo Rabbinte Iisa yaa gaaye pak ta awalle. Ansii kat, ŋuu gaare Kabarre ta Gala bal kolaw.

15 Ka seener gay, min gee kuuk gaara kaaw ta Iisa Masi, daariŋ giniy hasuudinaw, ŋu bariya meel di. Kar daariŋ gay gaarig Iisa Masi iŋ gelbin rakki. Ɗo taŋco-at, ŋu raka a kaaw ta Buŋdi yaa totire.

16 Gee ŋuur-ak gay gaara kaaw ta Buŋdi iŋ ele, asaan ŋu iban kadar ya nu goy ɗo daŋaayner sa, nu gaara ɗo geemir a Kabarre ta Gala taar seene.

17 Kar ŋuur kuuk gelbiŋco pondik-ak gay, ŋuur gaaraat Kabarre ta Gala ta Iisa Masi iŋ hasuudinaw, asaan ŋu raka a ŋuun pakindu di. Ya ɗo pikirrico-at, ŋu raka pey gaayin taaɓiner taat ɗo daŋaayner-anta.

18 Kar gay, okintit-an ginaaɗo maanna ! Ya ŋu gaara Kabarre ta Gala Iisa Masi iŋ pikirrico taat samaane wal samaanno, Kabarre-at yaa totiren di ho adir yaa gine portiko. Adir yaa gine pey portik-ak,

19 asaan nu iban kadar ku inda Buŋ
ɗo bi kanto ho Ruwwin ta Iisa Masi
gaayiinu. Ampaa kat, taaɓiner-an
uciyɗo maala ɗo uŋji ka Buŋdi ho ŋaan
jilindu.
20 Gin maan rakki kaak nu rakiyo
ho nu yokiy iŋ gelbin rakki. Maanna-
ak a sokaŋ̃ diyaanno tak-tak. Kar gay,
min diŋka ɓaay iŋ uŋti, kin asaadu
muutu wala asaaduɗo, nu raka a gel-
biner yaa goye bombo. Paa kat, gee
yaa oziliŋ̃ Iisa Masi ɗo bi kanto.
21 Ka seener, ya lotu-ak, ya muut
balin icindu sa, naa gine riy ɗo Iisa
Masi di. Kar ya nu mat oki, guna !
22 Kar gay, ɗo goyindu, ya naa
gedire gine riy taat samaane ɗo Iisa
Masi, nu ibanno maan kaak naa ice :
kin muutu wala pakiya !
23 Min gamin kuuk seer-aŋ,
doɓiŋ̃co yaadu gine raɗa. Ya lotu-ak,
nu raka muutu guna, nu ɓaay gasiŋ̃
Iisa Masi kuwa ka samaaner, naa
goye iŋ ŋaara.
24 Kar gay guna, naa goye anne iŋ
kuŋko, naako gaayiŋko.
25 Asaaŋ nu iban tak kadar taa ku-
uniye ansi, naa goye iŋ kuŋko, naako
gaayiŋko, kuu siŋ̃je iŋ uŋko, ho kuu
gase galal ta pey ɗo bi ka imaanko.
26 Kar ya nu yeep ko iŋ kuŋkoŋ
gay, kuu oziliŋ̃ Iisa Masi dakina ɗo bi
kanto.

Taayiik ta Pool

27 Ya ar maa oki, goyguwoŋ ar gee
kuuk aamin iŋ Kabarre ta Gala ɗo
bi ka Iisa Masi. Ya nu yeepe wal ya
nu bal yeepe oki, goyguwoŋ pa naa
doren di gee yaa kaawe biko kadar
ku goy bombo, ku eerro ziŋkiko ho
ku gina riy taat raɗa sawa iŋ gelbin
rakki. Paa kat, Kabarre-at yaa siŋ̃je iŋ
uŋti.
28 Dakoŋ ginenno kolaw bat ɗo
gee kuuk taaɓiyaako. Kar ya ku
gingicoɗo kolaw, ŋaar-ak gaara kadar
Buŋ yaako jiliŋko, kuŋko ho ŋuur gay,
ŋa asa idiŋ̃co. Okintit-an asa min ɗo
Buŋdi.
29 Nu kaawiy pa-ak, asaan Buŋ
berko botol kuu aamine iŋ Iisa Masi
ho kuu taaɓiye oki ɗo bi kaŋ̃ji.
30 Diŋ, ku gina kaawin iŋ gee kuuk
poocit Kabarre ta Gala sawa-sawa ar
kaawin kuuk nu gintu wiktin taat nu
goyiy iŋ kuŋko. Ho ar taat ku ibingiy-
at, diŋ oki, ɗo daŋaayner anne, kaawin
ŋuur goy di.

2

Dalullaw iŋ ŋ̃ume ka gee ku Buŋdi

1 Ku ŋ̃um ko iŋ Iisa Masi, ansi-ak,
gelbinko yaa goye bombo. Ku iban
kadar ŋa elgiiko, ansi-ak, gelbinko
yaa weye. Ku ŋ̃um ko iŋ Ruwwin ta
Buŋdi, ku el ziŋ̃kiko ho ku tala amin-
daw ta benanniko.
2 Ampa-ak, adir yaa gine portik
aale. Ya pikirriko kat gin rakki, kuu
elguwe ziŋkiko ho ruwwinko iŋ gel-
binko yaa gine sawa.
3 Dakoŋ ginenno maanna ɗo uŋco
ka eeŋko a ŋuuko taliŋko. Ho dakoŋ
talenno maan ka maaniikoŋ di. Kar
gay, kuuniyoŋ dalullay ho taloŋ
eeŋko ar ŋu kaalne pakgiko.
4 Waan ke bariyenno paydin ta
meeŋ̃ji di, kar gay, ŋaa bariye oki
paydiŋ̃ ta eeŋ̃ji.
5 Ginoŋ samaane ɗo eeŋko ar gee
kuuk ŋ̃um iŋ Iisa Masi.
6 Ka seener, Iisa Masi nec iŋ Buŋ.
Iŋ taar-an oki, ŋa obgijiɗo tirit,
7 kar gay, ŋa ooy rasiŋ̃ gamin okiŋ̃co
ku samaane
kuuk goy kuwa ka samaaner
ho ŋa astu ɗo duniiner.
Ŋa gin ko ar gemo ɗo ɗatik ta geemir,
ho gee ibinig ar gemo.
Ŋa gintu ziy ar gay riyor di.
8 Ŋa goy dalulle.
Ŋa karmiyiig Buŋ ɗo ay maanna.
Ŋa rasig ziy nam ŋa ooytu muutu,
muut ta eemner taat kuwa ka
etor.
9 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ nooyiig min ɗo
muuti
ho ŋa diyiig gem tatik pakgig gee
okiŋ̃co.
Ŋa diyiiji siŋ kuuk pakgig siŋ okiŋ̃co.
10 Buŋ gintu pa-ak, asaan ŋa raka a
gamin kuuk siikimaw
kuuk goy kuwa ka samaaner,

kuuk goy keɗer iŋ kuuk goy
baata,
okiŋ̃co yaa derse ɗo uŋji ka Iisa.
11 Ŋuu oziliŋ̃ Tatte Buŋ ho ŋuu ɗiye
ɗo uŋco ka geemir okiŋ̃co aman :
« Iisa Masi, ŋaar *Rabbine ! »*

Riy ta kretiyennar

12 Kar gem kol siŋtay, kuŋ sa ar taat ku karmiygiy Buŋ min awalle, zeeɗoŋ kuu gaare iŋ goyiŋko kadar Buŋ jiliŋkoŋ ko. Gaaroŋ iŋ dalullaw ho iŋ karaamin ta Buŋdi. Ginoŋ ɗo wiktin taat nu goyiy iŋ kuŋko ho ginoŋ pak taar-anta ya nu kawwi oki.
13 Asaan ŋa meeŋ̃ji Buŋ kat gina riy ɗo gelbinko. Ŋaako gaayiŋko kuu ele maan kaak ŋa elgiyo, ho kuu gine maan kaak ŋa rakiyo.
14 Ay maan kaak ku giniyo, ginoŋ bal meelo ho bal giɗaw.
15 Paa kat, kuu gine *cawar paka, waan ke diyaakonno kaawo, asaan ku koogin ku Buŋdi, ho ku ic goye kaak samaane, bal oorne ɗo ɗatik ta gee ku duniiner. Gee ku duniiner-ak gay, ŋuur gina gamin kuuk samaanno ho goyiŋ̃co jookumo. Ya goyiŋko samaane, kuu gine ar akinay kuuk caapit duniine min ɗo gondikor,
16 ho kuuco gaare Kabarre ta Gala taat bera goye ka gaasɗo. Ya ku gina ampa-ak gay, naa jaale zir kuwa ɗo uŋji ka Buŋdi wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe, asaan naa ibine kadar riy taat raɗ nu giniy-an ucaaɗo maala.
17 Imaanko, taar ar *satkine taat ku beriy ɗo Buŋdi. Ho nun meendu gay, ya ŋu deentu sa, baarir yaa miŋ̃e ŋuu gaaye ɗo satkinko. Ya ta as ampa-ak, adir yaa gine portiko ho galilko yaa nece iŋ tanto.
18 Aditko yaa gine portiko, ho okinte, galilte yaa gine sawa.

Ŋ̃aame kaŋ̃ Timote iŋ Epaprodiit

19 Kar gay, nu raka naako ŋ̃aamiŋ̃ Timote koɗok, ya Rabbinte Iisa pilji botol. Ansi-ak, ŋaa gedire ŋaadu iye kabarriko ho gelbiner yaa weye ɗo bi kaŋko.
20 Ŋaar keeji di kaak pikirrey as ar tanto ho kaak pakira dakina loko.
21 Nu kaawiy pa-ak, asaan gee okiŋ̃co ku pey tala ko riy ta maaniico di, ŋu tallo riy taat Iisa Masi rakiy a ŋuu gine.
22 Kar Timote gay, ku iban kadar ŋa gaar dees dakina a ŋa gem selleŋ̃. Ŋa gin riy iŋ nunu ɗo totire ka Kabarre ta Gala. Ŋa gaayintu ar kaak mic gaayiy tacco ɗo riyor.
23 Nu raka ja tale maan kaak yaadu ase anne, kar kat, naako ŋ̃aamiŋ̃ji.
24 Kar gay, Rabbin berdu imaan kadar nu meendu ɓaayiyko taliŋko koɗok.
25 Kar ɗo bi ka Epaprodiit gay, ku tabirduug ar maŋ̃jikko ŋaadu iye gaayko ya nu rak maanna. Ŋa ar siŋdu ka meendu kaak gin riy iŋ nunu ɗo gaare ka Kabarre ta Gala. Ŋa ar askiriŋ̃ce kaak taasiŋ̃a ba serper iŋ adine. Kar diŋ gay, nu pakirtu kadar naako ŋ̃aamiŋ̃ji.
26 Naako ŋ̃aamiŋ̃ji-ak, asaan ŋa raka pey a illa ŋaako taliŋko okiŋko. Gelbiney weyɗo, asaan ŋa iban kadar ku dor raɗuway.
27 Ka seener, ku dor raɗuw sikig raɗa nam ŋa gaay mate, kar Buŋ tal aminduwiy, ŋa cooliiga. Ho nun oki, Buŋ tal aminduwir wiktin taat ŋa cooliiga, paa kat taaɓiner gaayiyɗo pey.
28 Ampaa ko, nu uctu koɗok a naako ŋ̃aamiŋ̃ji. Ansii kat, ya ku talga, aditko yaa gine portiko, ho nun gay, gelbiner yaa weye ɗo bi kaŋko.
29 Pa-ak, ŋaamoŋ iŋ galal dakina, asaan kuŋ siŋta, ho Rabbinko rakki di. Karmiyoŋga iŋ gee okiŋ̃co kuuk ar ŋaara.
30 Ŋa ooyit muutu ɗo riy ta Iisa Masi ho ŋa leeyig baariy ɗo bulel wiktin taat ŋa iyiidu gaayo. Gaay-at, kuŋ maaniiko gediraaɗo kuudu iyinti.

3

Diye ka amaanner ɗo Iisa Masi

* **2:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 45.23.

1 Gem kol siŋtay, aditko yaa gine portiko ɗo bi ka maan kaak *Rabbinte Iisa giniiko. Ginaaduɗo raɗa ya nu ɗeelaat pey kaaw taat nu siiriiko min awalle, asaan nu iban kadar kaaw-at yaako gaayiŋko.
2 Goyoŋ goɗom min ɗo gee kuuk ar kaŋ. Gee ŋuur-ak, aditco pondiko ho riyco sa samaanno. Ŋu min gee kuuk el *ɗukume selŋo kaak bal baay.
3 Nu kaawiy pa-ak, asaan ginte kat gee ku Buŋdi kuuk taɓ. Ruwwin ta Buŋdi gaayaate, gi abdiyiy Buŋ ka seener. Aditte portiko, asaan gi ŋum ko iŋ Iisa Masi. Gi diy gelbinte iŋ ŋaar di ho gi attanno iŋ gee kuuk ica ziŋkico a ŋu ɗukum selŋo.
4 Kar gay, ya goy gee kuuk ica ziŋkico asaan ŋu aaɗa *gaanuun ka Yuudinnar, kanto gay pak kaŋco. Ya waan goy kaak pakira kadar ŋa gin seen dakina, nun gay pakgiga.
5 Min ŋu weentu, ŋu ɗukumiidu selŋo wiktin taat nu gintu mena porpoɗ ar kaak Buŋ ɗiyiico ɗo aginiyni. Nun min gee ku Israyeel, min tamba ta Benjamin. Aginiydu, ŋuur Yuudinna, nun oki Yuudiŋce. Awalle, nu atta iŋ Pariziyenna ho nu aaɗa gaanuun ka aginiydi ar ŋuura.
6 Gaanuun-ak, nu obiig bombo nam nu teesit taaɓiyiŋ gee ku *Eglizdi dakina. Kar nu karmiyiig gaanuun okiŋji nam waan gediraaɗo gase maan minniner kaak ŋaan osindu.
7 Awalle, gamin-aŋ, nu talaag ar ŋuun gaayindu ɗo botol ta Buŋdi. Kar diŋ gay, ɗo bi ka Iisa Masi, nu tala kadar gamin-aŋ gaayaanno ɗo botol ta seener, ŋu gamin kuuk maalan di.
8 Gamin-aŋ, nu poocig tak-tak, asaan diŋ, nu iban maan kaak samaan paka kadar Iisa Masi, ŋaar ko Rabbiner. Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu poociig gamin-aŋ okiŋco ho nu talaag gamin-aŋ ar gamin kuuk ka suusi, asaan nu raka gine gem ka Iisa Masi
9 ho nu raka ŋume tak iŋ ŋaara. Ya Buŋ gina a gem yaa goye iŋ botol ɗo uŋji, ŋa gingigɗo ɗo saan ta a gem-ak karmiyaag gaanuun okiŋji, kar gay, ɗo saan ta a ŋa aamin ɗo Iisa. Illa Buŋ di ginaag gemo ŋa goyiy iŋ botol ɗo uŋji, ho ŋa ginaag gem goyiy iŋ botol-ak, illa ŋaar kaak aamin iŋ Iisa Masi.
10 Maan kaak nu rakiy-ak, illa naa ibiniŋ Iisa Masi samaane ho naa aawiŋ gudurre taat Buŋ gaartu wiktin ta ŋa nooyiig Iisa min ɗo muuti. Nu ooy taaɓine ar ŋaar oki taaɓiytu. Nu ooyit oki muutu ar ŋaar mattu.
11 Ho nu diy kaar a Buŋ yaan nooyindu min ɗo muuti ar ŋaar nooytu.
12 Nu rakaaɗo ɗiye kadar nu necit ko riyor, ho nu gediraaɗo ɗiye kadar nun ke bal gine oorin tak-tak. Kar gay, nu zeeɗa a naa obiŋ maan kaak Iisa Masi kaawtu a ŋaadu bere, asaan meeŋji kat doɓintu ho ŋa obintu wiktin taat nu goyiy misa ɗo duniiner.
13 Gem kol siŋtay, nu iban kadar nu bal ote misa ɗo wer kaak Buŋ rakiyo. Kar gay, maan rakki goya : nun pakarro tak-tak ɗo gamin kuuk nu gintu min awalle, illa gay, nu zeeɗa ɗo maan kaak goy uŋtu.
14 Gay gaɗir, ŋaar aatila gaɗiy nam ŋa otiy wer kaak ŋa ɓaay peye, kar kat, ŋu beriijit haginey. Ar taar-an di, naa siŋje nam naa ote gase haginer taat Buŋ yaadu bere. Buŋ kolaate a ŋaate bere haginte gi ɓaay goye kuwa ka samaaner ɗo bi ka maan kaak Iisa Masi giniite.
15 Ginte okinte kuuk gin ko aginda ɗo botol ta Buŋdi, pikirrite kuuniya ansii. Ho ya ku gin pikirre ta pey gay, Buŋ yaako gaayiŋko kuu gase pikirre taat ɗo werti.
16 Ya taɓ-ak, aaɗinten ko botol taat Buŋ gaariite-an di.
17 Gem kol siŋtay, okiŋko icoŋ goyindu. Ku talig goyindu wiktin taat nu goyiy way gerko. Ŋaar-ak, aaɗoŋ gee ku iciig goye ŋaar-aka.
18 Nu kaawko min awalle, ho diŋ gay, nu ɗeelaakoŋ pey iŋ alindu : goy gee dakina kuuk goyiŋco gaara kadar ŋu adiney ku Iisa Masi ho ŋu rakaaɗo gee yaa dore kadar ŋa mat ka etor.
19 Gee ŋuur-ak, Buŋ yaa idiŋco. Ɗo goyiŋco, ŋu bera galal ɗo ziŋkico di. Ya ŋu gina gamin ku sokaŋ oki, galco di.

Illa ŋu pakira ko ɗo gamin kuuk gee talaag kaalne ɗo duniiner di.

20 Kar ginteŋ gay, gi gee kuuk darrite duniinno. Darrite ta taɓ gay, taar kuwa ka samaaner, ho diŋ gay gi yokaag yeepiŋji ka Gay Jilinte, Rabbinte Iisa Masi.

21 Ya ŋa yeepe, ŋaate newsiŋ ziŋkite kuuk ginno gudurre iŋ ziŋka ku pey kuuk gin gudurre. Ziŋka ŋuur-ak yaa are ziŋka kuuk ŋa gastu wiktin taat Buŋ nooyiig min ɗo muuti. Ŋa gin gudurre taat ŋa goyiy kaaco ɗo gamin okiŋco, ho iŋ gudurre-at ko, ŋaa newsiŋ ziŋkite.

4

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka maan kaak nu kaawiiko-ak, goyoŋ bombo ɗo imaanko iŋ *Rabbinte Iisa Masi ho karmiyoŋga. Kuŋ siŋtar ɗo imaandi ho nu elgiiko dakina. Nu rakaako taliŋko. Ya nu pakira loko, adir galdu, asaan nu iban kadar riyor bal uce maala. Kuŋ gaaraadu kadar nu nosir ɗo riyor.

Bilde ka iye aapiyer

2 Kaŋ Ebodi iŋ gaake Siŋtiis, baaŋoŋ, yaman goyoŋ gala, asaan ku geeŋji ku Rabbin Iisa Masi.

3 Kar kiŋ roy ka bitu, gaayig daaɗ kuuk seer-aŋ ŋu goye gala. Asaan ŋu goy ba serper, ŋu gaayintu ɗo totire ka Kabarre ta Gala ɗo bi ka Iisa Masi. Riy-an ginco raɗa. Daaɗ-aŋ, ni gin riy sawa, iŋ Kilema ho iŋ eendu okiŋco kuuk gaayintu. Okiŋco, Buŋ siirig siŋco ɗo Maktumne taat gin siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasɗo.

4 Ay wiktine, aditko yaa gine portiko ɗo bi ka Rabbinte Iisa Masi ! Nu ɗeelaako pey, aditko yaa goye portiko !

5 Gaaroŋ ɗo uŋco ka geemir okiŋco kadar ku gee dalullay. Dakoŋ rawtenno kadar Rabbinte Iisa Masi gaay ko yeepe.

6 Dakoŋ moyenno tak-tak, kar gay, ya maan askoŋ sa, indiguwoŋ Buŋ ɗo ay maan kaak ku rakiyo. Ho ɗo wiktin taat ku inda Buŋ, oziloŋga oki.

7 Buŋ yaako iye aapiye ho ŋaako gaayiŋko. Ya taaɓin gasiŋko, aapiy ta Buŋdi yaako imilin koluwko iŋ moyiŋko oki, asaan ku geeŋji ku Iisa Masi. Kar aapiy taat Buŋ beriy-at, taar pakgig gamin okiŋco kuuk gee gasiyo.

8 Hiyya, diŋ gay, gem kol siŋtay, pakiroŋ ɗo gamin ku seener, ɗo gamin ku karmiyindi, ɗo gamin kuuk samaane, ɗo gamin kuuk goy ɗo werco, ɗo gamin kuuk ginno oorne, ɗo gamin ku elindi, ho ɗo gamin kuuk siŋco alaw. Pakiroŋ ɗo gamin kuuk gee talaag samaane ɗo odor nam gee din sa ozilaagu. Gamin ar ŋuur-aŋ ko, nu rakiy kuu obe baaco rikimit.

9 Dakoŋ rasiŋcoɗo gamin okiŋco kuuk ku ɓilditu min lotu ho ku ooytu. Ginoŋ gamin okiŋco kuuk ku dortu nu kaawtu, ho ku taltu nu gintu. Ansii kat, Buŋ kaak iya aapiye yaa goye iŋ kuŋko.

Oziliig ta Pool ɗo gee ku Pilip

10 Adir gintu portiko ho nu ozilaag Rabbinte Buŋ, asaan ku pakira pey kaatu. Nu iban kadar awalle oki, ku pakir kaatu. Kar gay, ku bal gase pisiŋko kaak kuudu iye gaayko.

11 Nu kaawiy pa-ak, nu ceerro a nu raka maanna. Ka seener gay, ya arumdu maa oki, nu tala maan ka meendu di.

12 Nu iban goye ka pokirraw ho nu iban oki goye ka gay gamnar. Nun usin goye ɗo galal ay wiktine, ya maan asaadu ta maa, ya adir aaye wal mey diyaanno, ya nu goy ɗo aayar wal ɗo armikar.

13 Nu gedirtu giniŋ gamin okiŋcoaŋ, asaan Iisa Masi kat berdu gudurre.

14 Kar gay, kuŋ gaar selliŋkuwko, ku gaayintu wiktin taat nu goyiy ɗo taaɓiner.

15 Kar gay, kuŋ gee ku Pilip, ku iban kadar min gee ku Buŋdi okiŋco, kuŋ keekon di kuuk gaayintu ho ŋaamdu gurus maala. Nun gaayiŋko ho kuŋ oki gaayintu. Ku gaayintu wiktin taat ku teestu dore Kabarre ta Gala ho wiktin taat nu gaaytu ɗeete ɗo kiɗ ka

Maseduwaan. Do wiktin taar-at, kuŋ keekon di gaayintu.
16 Nu kaawiy pa-ak, asaan min wiktin taat nu goyiy misa ɗo kiɗ ka Maseduwaan, ɗo geeger ka Tesalonik, ku iygiydu gaayko ya nu rak maanna.
17 Wala a gaayko taat ku ŋ̃aamiiduan kat nu rakiyo, kar gay, nu raka a Tatte Buŋ yaako barkiyiŋko pey pak min taat ku gintu-anta.
18 Kar diŋ gay, nu gasig kat gamin okiŋ̃co kuuk nu rakiyo, ŋu dakin aalẽ. Maan armaaduɗo pey min Epaprodiit iyduut gaayko. Maan kaak ku gintu-aŋ ar ku ginji *satkin taat ɗiya gala ɗo Buŋdi ho Buŋ gay ooyta asaan satkin-an aawaaji gala.*
19 Ho ɗo bi ka Iisa Masi, Buŋdu kaak gin gamin dakin kuuk taɓ yaako beriŋ gamin okiŋ̃co kuuk arumko.
20 Õzilinteŋ Tatte Buŋ iŋ *darjiney elgin iŋ elgina ! *Aamin.

Ooy taat ba aaro

21 Oyoŋ̃co ɗo gee ku Buŋdi kuuk goy iŋ kuŋko, iŋ siŋ ku Iisa Masi. Siŋtite kuuk goy iŋ nunu oki ooyko dakina.
22 Gee ku Buŋdi okiŋ̃co kuuk goy ɗo geeger-aŋka, iŋ gee kuuk gina riy ɗo Sultan ka Room oki ooyko dakina.
23 Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye ɗo gelbinko. Nu ooyko dakina.

* **4:18** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 29.18.

Koloosiyen

Maktumne taat Pool siirtu ɗo gee ku Koloos

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna ku Koloos wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Ŋa siirco asaan goy gee daariŋ kuuk jagaag min ɗo botol taat samaane. Gee ŋuur-ak raka a ŋuu aaɗiŋ Iisa ho ŋuu aaɗe pey aadanna ku aginiydi. Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, Pool kaawiico a : Iisa Masi, ŋaar goy mento ho ginno waan kaak yaa pakiŋji. Ŋaar di, izinne okintit ɗo pisiŋji ho ŋaar di goy kaaco ka gamin okiŋco kuuk gin gudurre kuwa ho keɗer. Ŋaar di kaay ka Eglizdi ho kretiyenna gay yaa gine rakki ar ziy kaŋji.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kaak Buŋ doɓtu *paliine ka Iisa Masi kat siiraakon maktumne-anta. Siŋte Timote kaak goy iŋ nunu oki ooyko dakina.

2 Nu siiraat ɗo kuŋ gee ku geeger ka Koloos kuuk Buŋ doɓtu a kuu gine geeŋji ho kuuk obit kaaw ta Iisa Masi bombo. Tatte Buŋ yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye !

Pool ozilaag Buŋ ɗo bi ka gee ku Koloos

3 Kun kawta, ni inda Buŋ ho ni ozilaaga ɗo bi kaŋko, ŋaar kaak Takaŋ *Rabbinte Iisa Masi.*

4 Ni ozilaaga asaan ni dor gee kaawa ɗo bi ka imaanko taat ɗo Iisa Masi ho iŋ ele kaak ku elgig gee ku Buŋdi okiŋco.

5 Imaanko goy bombo asaan wiktin taat Kabarre ta Gala taat gaara seen ta Buŋdi astu awalle ɗo werko, ŋu gaarkoŋ maan kaak Buŋ dummiyiiko kuwa ka samaaner. Min ŋaar-ak, kuu ere wiktin taat kuu gasiŋji.

6 Min yiriy taat ku doriit Kabarre ta Gala ho ku ooyiit seen ta barkin ta Buŋdi, Kabarre-at totirtu ɗo werko. Ka seener, diŋ Kabarre-at totir ɗo adiy ka kiɗar okiŋji ar et kaak wiya roŋ dakina.

7 Gem kaak gaarkon kaaw-at, ŋa Epapraas kaak gina riy iŋ nini ho ni elgiy dakina. Ŋaar ko icit riyni ɗo werko ar gay riyor kaak taɓ ka Iisa Masi.

8 Ŋaar ko gaarkoŋ ele kaak Ruwwin ta Buŋdi beriiko.

9 Ɗo bi ŋaar-ak ko, min yiriy taat ni doriit kabarrikon di, nin oki rawatɗo biko ɗo salaanni. Ni indaag Buŋ a ŋaako bere ibine iŋ ilim taat asa min ɗo Ruwwiney. Ni indaaga a ŋaako bere ibine ɗo ay maanna a kuu ibine karaŋ maan kaak ŋa rakiyo.

10 Paa kat, kuu ice goye kaak kuuniy iŋ gee ku Buŋdi ho kuu ginguwe taat ŋa rakiyo. Iŋ riyko okintiti, kuu gine ar et kaak wiya roŋ dakina ho ibiniŋko ɗo Buŋdi sa yaa gaaye.

11 Buŋ yaako gaayiŋko iŋ gudurrey taat asa min kuwa. Paa kat, kuu ice subirraw ho kuu pake min ay maan kaak yaako ase. Iŋ galal,

12 deloŋ barkin ɗo Tatte Buŋ, ŋaar kaak pilkon botol a kuu gase haginko iŋ ŋuur kuuk Buŋ doɓtu kuwa ka samaaner ɗo wer kaak portikuwiy ceeriyo.

13 Ŋa imiliite min ɗo gudurre ta gondikor ho ŋa iyiite ɗo meennaw ta Roŋji. Roŋji-ak, ŋa elgig dakina.

14 Iŋ siŋ kuŋji, gi gas saamiye ka zunuubinnite ho Buŋ imiliite min goye kaak samaanno.

Riy ta Iisa Masi

15 Waan bal taliŋ Buŋ yiriy rakki.
Kar Iisa kat ar ŋaara ho ŋa gaarteŋga.
Min gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu,
ŋaar di awalle ho ŋa pakgigu.
16 Iŋ ŋaar di, Buŋ kilgiyiig gamin okiŋco
kuuk kuwa ka samaaner iŋ kuuk keɗer,
ŋuur kuuk gee talaagu iŋ kuuk gee talgigɗo,
ŋuur ruwwinnay kuuk gin gudurre

* **1:3** 'Takaŋ Rabbinte Iisa Masi' : Iisa Masi, ŋaar ar Aadum. Ŋa bal gine gem kaak weega. Ampa-ak, ŋa ginno tacco, illa Buŋ.

ho kuuk gin hokumnaw ɗo
pisiŋco.
Iŋ ŋaar di, Buŋ kilgiyiig gamin okiŋco
a ŋuu kuuniye kuŋji.
17 Min gamin okiŋco kuuk ŋu kilgiytu,
ŋaar goy ko min awalle,
ho iŋ ŋaar di, gamin okiŋco-aŋ goyiy
ɗo werco.
18 Ŋaar di goy kaaco ka gee okiŋco
kuuk aamin loci.
Iŋ ŋaar di, goye ka marbinto teestu.
Ŋa nooy awalle min gee kuuk nooy
min ɗo muuti.
Ampaa kat, ŋa ogiriico ɗo gamin
okiŋco.
19 Iisa ŋaar ampa,
asaan Buŋ kat ic niyine
a gudurrey okintiti yaa goye iŋ
ŋaara.
20 Ŋa gintu ampa-ak, asaan iŋ ŋaar di,
ŋa rakiy amriŋ gamin okiŋco
kuuk ŋa kilgiytu,
keɗer ho kuwa.
Ampaa kat, iŋ baar kuuk Roŋji miŋtu
ka etor,
ŋa iytu aapiy ɗo gamin okiŋco.
21 Awalle, kuŋ serek min Buŋ. Iŋ
gamin kuuk samaanno ku pakiriyo
ho ku giniyo, ku gintu adiney.
22 Kar diŋ gay, iŋ muut ta Roŋji taat
ka etor, Buŋ amriŋko iŋ ŋaara. Paa
kat, kuu gedire goye *cawar ɗo uŋji
bal oorin tak-tak.
23 Kar gay, goyoŋ bombo ho obon
imaanko samaane. Dakoŋ rasintiɗo
Kabarre ta Gala. Taar di taat ku dortu
ho ku diytu gelbinko. Gay riyor ku
Buŋdi gaarit ɗo adiy ka kiɗar okiŋji ho
nun Pool oki iŋ ŋuura.

Taaɓin ta Pool ɗo bi ka Eglizdi

24 Diŋ gay adir galdu ɗo bi ka
taaɓin taat nu taaɓiyiy ɗo saan taŋko.
Paa kat, iŋ zir ka meendu, nu awit
taaɓin taat Iisa Masi taaɓiytu ɗo bi ka
*Eglizdi, ŋaar kaak ziy ka meeŋji.
25 Nu gintu gay riyor ka Eglizdi ar
taat Buŋ gaariidu a naa gine ɗo saan
taŋko. Ŋa berdu riy taat naa gaare
kaaw ta Buŋdi okintiti.
26 Kaawoy-at, ŋa maan kaak Buŋ
cigiltu awalle ɗo aginiydi ho diŋ gay,
ŋa baynig ɗo geeŋji ku meeŋji.
27 Ŋa rak a ŋuu ibine baat ta kaaw ta
taɓ taat yaa iye barkin dakina ɗo gee
kuuk Yuudinnaɗo. Taar ko anta : Iisa
Masi, ŋaar goy ɗo gelbinko, paa ko,
kuu ere yiriy taat kuu uŋje ɗo *darjin
ta Buŋdi.
28 Ŋa Iisa Masi ko kaak ni kaawiy
biy. Ni minaag gee okiŋco ho ni
garkiyaagu iŋ ibine okiŋji kaak Buŋ
berinti. Paa kat, iŋ ŋumiŋco kaak
ŋuu ŋume iŋ Iisa Masi, ŋuu darse ɗo
imaaŋco.
29 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu zeeɗiy nu
giniy riy samaane iŋ gudurre taat Iisa
beriidu.

2

1 Nu raka kuu ibine maman nu
oosiy kaar ɗo riyor ɗo bi kaŋko, ɗo
bi ka siŋta kuuk goy ɗo geeger ka
Lawodiise iŋ ŋuur ku pey kuuk balnu
talin tak-tak iŋ odinco.
2 Nu inda Buŋ asaan kuu zeeɗe
ɗuune masisko, kuu ele ziŋkiko iŋ gel-
bin rakki ho kuu gase ibine kaak taɓ
kaak asa min ɗo Buŋdi. Paa kat, kuu
ibiniŋ maan kaak Buŋ cigiltu awalle,
ŋaar ko Iisa Masi.
3 Iŋ ŋaar di, kuu gase ibine iŋ ilim
kuuk gasɗo badam.
4 Nu siiraako-aŋ asaan waan
jagikonno iŋ kaawin ku raadiner.
5 Ka seener, ya nu kawwi ɗatikko
oki, gelbiner gay goy iŋ kuŋkon di.
Adir galdu ɗo goyiŋko kaak samaane
ho ɗo imaanko taat ku obtu bombo ɗo
Iisa Masi.

Goye ka geeŋji ku Iisa

6 Ansi-ak, ku ooy ko kadar Iisa
Masi, ŋaar Rabbinko. Ampa-ak,
zeeɗoŋ kuu goye ar gee kuuk ŋum iŋ
ŋaara.
7 Obon imaanko bombo taa paaye
caari. Ginoŋ ar gem kaak pinig geriy
bombo. Zeeɗoŋ imaanko yaa gaaye
loci ar taat ŋu ɓildiiko. Ozilguwoŋ
Buŋ iŋ gelbin rakki.
8 Yaman, pakroŋco ɗo gee kuuk
yaako ase iŋ kaawin ku raadiner, paa
ŋuuko jagiŋko. Gee ŋuur-ak, kaaw-
inco asɗo min ɗo Iisa Masi. Ŋu asa
min aadanna ku aginiyco iŋ ɓilde ka
kaawin ku duniiner di.

9 Dakoŋ icenno kaawinco asaan iŋ
Iisa Masi di, Buŋ ic zi ka gemor ho ŋa
goy tak-tak iŋ ŋaar di.
10 Min ku n̰um iŋ ŋaara, barkin ok-
intiti, ŋaar kat̰ berkonta. Ŋa goyiy
kaaco ka gamin kuuk gin gudurre
kuwa ho keɗer.
11 Ku iban kadar *Yuudinna
ɗukuma seln̰o ɗo kooginco. Pa-ak
gaara kadar ŋu kun̰co. Kar *ɗukume
ka seln̰ol kaŋkoŋ gay, arro ta gee-
aŋku. Ŋaar ɗukume ka seln̰ol kaak taɓ
ka Iisa Masi, kaak gaara kadar Buŋ
imiliŋko min goyiŋko kaak samaanno
ka awalle.
12 Paa ko, min ŋu *batiziyiŋko ɗo
amiydi, ar ku mate ho ŋu tiisiŋko iŋ
Iisa. Kar iŋ ŋaar ko ku nooytu min ɗo
muuti oki asaan ku aamin iŋ gudurre
ta Buŋdi taat nooyiig min ɗo muuti.
13 Awalle, ku goy ar gee ku mate ɗo
uŋji ka Buŋdi ɗo saan ta zunuubin-
niko, ho ɗo saan taat a ku goy iŋ gee
kuuk ibanno Buŋ, kuuk bal ɗukume
seln̰o. Kar diŋ gay, okinte, Buŋ berte
goye kaak marbinto iŋ siŋ ku Iisa
Masi. Ŋaar ko saamiyteŋ zunuubin-
nite okin̰co.
14 Saamiye ka zunuubinnite-ak, ar
ŋu siirig zunuubinna-ak ɗo maktum-
ner, kar Buŋ gay sooyiig tak-tak. Paa
ko, wiktin taat ŋu ɗooɗiig Iisa ka etor,
gamin okin̰co kuuk nigaate ɗo uŋji ka
Buŋdi ar ŋu ɗooɗgu iŋ ŋaara.
15 Ampaa ko, ŋa yiimiit garta ta
agindaw kuuk gin gudurre kuwa ho
keɗer. Ŋa eebiyiigu ɗo uŋco ka geemir
ho ŋa gaarco kadar Iisa begirco wik-
tin taat ŋa mattu ka etor.
16 Ansi-ak, ya waan osaako ɗo
maan kaak ku tiyo wala ku siyo, ɗo
bi ka iidiner, ɗo goye ka koyer, wala
ɗo yiriy ta sabitdi, dakoŋ cokiyenno
kaawoy.
17 Gamin okin̰co-aŋ, ŋuur ar kelim
ta maan kaak taɓ kaak yaa ase ba
aaro. Kar maan kaak taɓ-ak, ŋa Iisa
Masi meen̰ji ho ŋa as ko.
18 Goyoŋ goɗom min gee kuuk gina
ziŋkico dalullay, kuuk abdiya *ɗubal
ku Buŋdi ho kuuk oba tirit ɗo gamin
kuuk ŋu sooniyo. Ya ŋu osaako,
dakoŋ cokiyenno kaawco. Gee ŋuur-
ak, ɗapal asaan ŋu naal kayco iŋ pikir-
rico
19 ho ŋu icɗo botol ta Iisa kaak kaay
ka *Eglizdi. Ka seener gay, Egliz ŋaar
zi ka Iisa, ho iŋ ŋaar ko, zi okin̰ji
goyiyo ho kaasi iŋ caari n̰umiyo. Kar
iŋ ŋaar ko zi-ak maaɗiyo ar taat Buŋ
rakiyo.

Muutuy ta Iisa iŋ nooyin̰ji

20 Ku mat ko iŋ Iisa Masi ho ku amil
ko tak-tak min ɓilde ka kaawin ku
duniiner. Kar maa di pey ku giniy
ar duniin-an taŋko ho ku rakiy aaɗe
ɓilde ka kaawin ku duniiner-aku ?
21 Bilde ŋaar-ak kaawa aman : «
Dakoŋ icenno maanna ! Dakoŋ ne-
lenno maanna ! Ho dakoŋ wakenno
tak-tak ! »
22 Gamin okin̰co kuuk ŋu ɓilditu-
aŋ, baaco yaa biren di. Gamin-ak,
ŋuur ko ɓilde iŋ gaanuun kuuk geen
di imilig min ɗo kayco.
23 Ka seener, ɗo pikirre ta gemor,
gamin-aŋ, ŋuur gin ilim dakina : ŋu
abdiya Buŋ keeco, ŋu gaariy ziŋkico
ar ŋu dalullay ho ŋu taaɓiya ziŋkico.
Kar sando, gamin-aŋ bera galal ta
ziŋkico di, yampa, ŋu gaaygigɗo ɗo
uŋji ka Buŋdi.

3

1 Kuŋ nooy ko iŋ Iisa Masi. Pa-ak,
zeeɗoŋ kuu bariye gamin kuuk asa
min kuwa ɗo wer kaak Iisa goyiyo, ɗo
meeday ta Buŋdi.
2 Pakroŋco ɗo gamin-aŋku, dakoŋ
pakirenno ɗo ŋuur kuuk goy keɗer.
3 Asaan ɗo bi ka goye kaak ɗo
duniiner-aŋ, ar ku mat iŋ Iisa Masi,
ho diŋ gay, goyiŋko kaak marbinto-
ak, gee talgigɗo misa, ŋaar cigil iŋ Iisa
ɗo uŋji ka Buŋdi.
4 Ŋa Iisa Masi ko berkoŋ goye kaak
marbinto-aka. Kar ɗo wiktin taat ŋaa
asiy bayne iŋ *darjiney, kuŋ oki yaa
bayne iŋ ŋaara ho kuu aawin dar-
jiney.

Goye ka awalle iŋ ka diŋka

5 Do saan taar-an, imiloŋ min ɗo
gelbinko gamin kuuk samaanno ku
duniiner. Gamin-ak, ŋuur ko aŋku

: baaye ka muŋjam, gine ka gamin kuuk arro iŋ kuuk *cawarro, pikirre taat samaanno ho tamaanaw. (Kar tamaanaw gay, taar gin ar margi).

6 Gamin ŋuur-aŋ ko iya dapiŋko ta Buŋdi ɗo ŋuur kuuk icɗo kaawoy.

7 Awalle, kuŋ oki ic goye kaak ar kaŋco.

8 Kar diŋ gay rasoŋ gamin okiŋco kuuk samaanno. Ŋuur ko : dapiŋko, nige ka adir ho motol. Rasoŋ pey nige kaak ku nigiy biŋkiko iŋ Buŋ ho leesko taat amila gallo.

9 Dakoŋ raadenno benanniko asaan kuŋ rasig ko goyiŋko ka awalle iŋ aadannay kuuk jookum-aŋku

10 ho diŋ ku ic goye ka marbinto ar gem kaak is kesuun taat marbinto. Kar Buŋ yaako gaayguwiŋko kuu are ŋaara gaay iŋ gaayo. Paa kat, kuu ibiniŋ tak-tak Buŋ kaak kilgiyinte.

11 Iŋ goye ka marbinto-ak, ginno pey *Yuudinna wala kuuk Yudinnaɗo, ginno gee kuuk *ɗukum selŋo wala kuuk bal ɗukume, ginno awraatinna wala masaakanna, ginno ɓerrina wala horrina. Ŋaar kaak pakgig gee okiŋco-aŋ, ŋaar Iisa Masi, ho ŋa goy ɗo gelbin ka gee okiŋco kuuk aamin iŋ ŋaara.

12 Buŋ eliŋko ho ŋa doɓiŋko a kuu gine geeŋji. Ɗo saan taar-an, ginguwoŋ gamin kuuk kuuniy ɗo geeŋji. Gamin-aŋ a kuu gine selleŋ ɗo geemir, kuu tale aminduwco, kuu icenno ziŋkiko, kuu ice subirraw ho kuu kuuniye dalullay.

13 Sosoŋ ziŋkiko. Ya rakki minninko kat giɗiŋ giji, saamiyoŋ benanniko ar kaak *Rabbin Buŋ saamiyiiko loko.

14 Ɗo gamin okiŋco-aŋ, ele ka ziŋkar di paka, asaan ele-aŋ ko yaako ŋumiŋko tak-tak kuu gine ar zi ka gem rakki.

15 Aapiy taat Iisa Masi iyiiko yaa goye ɗo gelbinko. Ɗo aapiy taar-at ko, Buŋ koliŋko, ku gintu ar zi rakki. Kar pey, oziloŋ Buŋ doo.

16 Kaaw taat Iisa Masi gaariiko yaako goye ɗo gelbinko iŋ barkinuwti okintiti. Iŋ ibine okiŋji kaak ku gastu min ɗo kaawoy-ata, taayguwoŋ ho ɓildiguwoŋ benanniko. Riyoŋ riyin ku oziliikar iŋ gelbin rakki ho iŋ riyin okiŋco kuuk asa min Ruwwin ta Buŋdi.

17 Ay maan kaak ku rakiy kaawe ho gine, ginoŋ iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi, ho iŋ siŋ kuŋji, deloŋji barkin ɗo Tatte Buŋ.

Maman gee ku Buŋdi yaa obe ziŋkico

18 Ɗo kuŋ daaɗi, karmiyoŋ midiyko ar ku karmiygiy Rabbin Buŋ.

19 Kuŋ miday oki, elguwoŋ daɗitko ho dakoŋco imilenno odina.

20 Ɗo kuŋ koogina, karmiyoŋ aginiyko ɗo ay maanna. Taar-at ko taat Buŋ rakiyo.

21 Ɗo kuŋ aginay, dakoŋ nigenno adat ku kooginko, pa gartico yaa yiime.

22-23 Ɗo kuŋ ɓerrina, karmiyoŋ geeŋko ɗo ay maanna. Dakoŋ ginenno riy ɗo uŋco di a ŋuuko oziliŋko. Kar gay, ginoŋco riy iŋ gelbin rakki ar ku gina riy ɗo Rabbin Buŋ meeŋji. Dakoŋ ginenno ar ku giniy ɗo geemir di. Ampa-ak, ku gaara kadar ku karmiya Rabbin Buŋ.

24 Diyoŋ ɗo kayko kadar Rabbin Buŋ asaako berin haginko taat ŋa dummiytu ɗo geeŋji. Tatkuwko kaak taɓ kaak ku giniiji riyo, ŋaar Iisa Masi.

25 Kar gem kaak gina maan kaak samaanno gay, taaji peye ɗo kaay asaan Buŋ eerro gee.*

4

1 Kar ɗo kuŋ geeŋco ku ɓerrinar gay, oboŋ ɓerrinko samaane ar taat Buŋ rakiyo. Diyoŋ ɗo kayko kadar kuŋ oki gin Tatkuwko kaak goy kuwa ka samaaner.

Taayiik ta ba aaro

2 Oboŋ tirit ɗo salaanko ho indiguwoŋ Buŋ iŋ oziliika.

3 Wiktin taat ku inda Buŋ, dakonni rawtenno. Indoŋ Buŋ a ŋaani pile botol taat nii gaarin kaawoy. Ampa-ak, nii gedire kaawe ɗo bi ka maan

* **3:25** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 10.17.

kaak cigil awalle kaak Buŋ gintu iŋ Iisa Masi. Ɗo bi ka maan kaak cigileak ko, ŋu obintu daŋaayin-aŋka.

4 Indondu Buŋ, naa gaarin kaawan waraŋ ɗo geemir a ŋuu ibinin samaane, asaan Buŋ kat berduut riyanta.

5 Iŋ gee kuuk ibanno Buŋ oki, goyoŋ iŋ ŋuura iŋ ilim taat asa min ɗo Buŋdi. Ay wiktin taat Buŋ beriikon di, kaawoŋ̃co ɗo bi ka Iisa Masi.

6 Buŋ yaako gaayiŋko kuu ibine telke ɗo ay gemo ho kaawinko yaa gine gal ar yiime.

Ooy taat ba aaro

7 Siŋte Tisik kaak ni jaawiy sawa yaako iyin kabarrer okintiti. Ni elgiga ho ŋa uŋ̃je kaay iŋ nini ɗo riy ta *Rabbiner iŋ gelbin rakki.

8 Nu ŋ̃aamaakoŋga a kuu gase kabarrinĩ ho gelbinko yaa weye.

9 Nu ŋ̃aamaakoŋ iŋ siŋte Onezim. Ŋaar oki ginaat riy iŋ gelbin rakki ho ni elgiga. Ŋaar min kaŋkon di. Ya ŋu otko, ŋuuko ose ay maan kaak kuuniy ɗo werni.

10 Aristaark kaak goy ɗo daŋaayner iŋ nunu ooyko dakina ho iŋ Maark oki kaak roŋ ka meerco ka takaŋ̃ Barnabaas. Nu kaawkoŋ ɗak ko ɗo bi ka Maark-aka. Ya ŋa ɓaawko, oboŋ samaane.

11 Iisa kaak ŋu koliy pey Zustuus ooyko oki dakina. Min gee kuuk gina riy iŋ nunu ɗo bi ka *Meennaw ta Buŋdi, ŋuur subba-aŋ di min *Yudinna kuuk aamine. Ŋu iskintu dakina.

12 Epapraas oki ooyko dakina. Ŋaar oki min kaŋkon di. Ŋa gay riyor ka Iisa Masi ho ŋa peyɗo inde Buŋ ɗo bi kaŋko iŋ gelbin rakki a kuu goye bombo, kuu maaɗe ɗo imaanko ho kuu ibine tam maan kaak Buŋ rakiyo.

13 Nu imilaakon ta adir kadar ŋa taaɓiya dakina ɗo bi kaŋko ho ɗo siŋta kuuk ɗo geeger ka Lawodiise iŋ ka Hiyerapoliis.

14 Royte Luk kaak daptoor iŋ Demaas oki berko ooyco.

15 Ooyoŋ̃co ɗo siŋta ku Lawodiise, iŋ boote Nĩmpa ho ɗo gee ku *Egliz kaak ŋ̃umgiy ɗo gerti.

16 Ya ku garkiyiit maktumne-anta, ŋ̃aamon ɗo Egliz ka Lawodiise, ŋuur oki yaa garkiyinti. Kar garkiyon oki taat ŋuuko ŋ̃aame min Lawodiise.

17 Kar kaawoŋ̃ji ɗo Arsip aman : « Pakar ɗo riy taat Rabbin beriijiŋ, kii ginin iŋ botilti. »

18 Nun meendu Pool kat siirig kaawin kuuk ba aar-aŋku : Dakoŋ rawtenno kadar nu goy ɗo daŋaayner. Buŋ yaako barkiyiŋko. Nu ooyko dakina.

1 Tesalonisiyen

Maktumne ta awalle taat Pool siirtu ɗo gee ku Tesalonik

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo geeger ka Tesalonik. Geeger-ak ɗo kiɗ ka gee kuuk Yuudinnaɗo. Menaw kuuk Pool gaarit Kabarre ta Gala ɗo geeger-ak yaa nece ar suugin subba pa. Ɗo menaw ŋuur-ak, Yuudinna kuuk goy ɗo geeger-ak, daariŋ poocit kaawoy ho ŋu atkiga (Akt 17.1-10).

Kar ba aaro, Pool siircot maktumne-an asaan ŋa raka pey gaaye ɗo ɓildiŋji kaak ŋa ɓildiigu ɗo wiktin taat ŋa goytu iŋ ŋuura. Ŋa aaciyaw asaan iŋ taaɓin taat ŋu taaɓiyiigu ɗo bi ka imaanco oki, gamin dakina ɓaa samaane ɗo werco. Ŋa yeepaaco oki ɗo kaawin kuuk ŋu inditu. Indiŋco-ak aman : daariŋ mataw ho Rabbin Iisa gay arig miŝa. Kar gee kuuk mata-aŋ gay, maa yaaco ase ? Kar ya Rabbin kat as koɗok gay, ŋuu gine pey maa riyra ?

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool, iŋ Silben* ho iŋ Timote kat siiraat maktumne-an ɗo *Egliz kaak goy ɗo geeger ka Tesalonik, ɗo kuŋ kuuk geeŋji ku Tatte Buŋ ho *Rabbinte Iisa Masi. Buŋ yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner

2 Ɗo bi kaŋko okiŋko, ni ozilaag Buŋ doo ho ni rawitgikonno ɗo salaaner.

3 Ɗo uŋji ka Tatte Buŋ, ni pakir-giy doo ɗo imaanko iŋ eliŋko kaak ŋaamaako ku giniy riy dakina ho ere kaak ku eriy *Rabbin Iisa Masi iŋ gelbin rakki.

4 Gem kol siŋtay, ni iban kadar Buŋ elgiiko ho ŋa doɓiŋko kuu gine geeŋji.

5 Ka seener, wiktin taat ni iyiikon Kabarre ta Gala-an, taar arro kaaw ta maalan di, asaan Ruwwin ta Buŋdi gaayiini, ni ibintu tam kadar kaawni ka seener. Ampa-ak Kabarre-at asko iŋ gudurre. Kuŋ maaniiko iban ma-man ni goyiy iŋ kuŋko ho ku talinti ni obiiko wero.

6 Kar kuŋ gay iciig goyinni ho iŋ ka Rabbin Iisa Masi, asaan iŋ taaɓin taat gee taaɓiyiiko-an oki, ku obit samaane kaaw ta Buŋdi iŋ galal. Galal-an taar asa min Ruwwin ta Buŋdi.

7 Paa kat, ku gaariy iŋ goyiŋko ɗo gee ku Buŋdi okiŋco kuuk ɗo kiɗ ka Maseduwaan iŋ ka Akayi, maman ŋuur oki yaa goye.

8 Ampaa ko, ɗo werko, kaaw ta Rabbin bal peye ɗo kiɗ ka Mase-duwaan iŋ ka Akayi di. Kar gay, gee kuuk goy ɗo wer okiŋji gas kabarre kadar ku aamin ɗo Buŋdi. Ampa-ak, ya ni kaawaaɗo pey biti sa ginaaɗo maanna

9 asaan ŋuur maaniico osa maman ku obinti ɗo werko, maman ku rasiig marginko ho ku newsitu abdiye Buŋ kaak goy mento ho taɓ.

10 Ho ŋu osa pey maman kuu yoke Roŋji Iisa. Buŋ nooyiig Iisa min ɗo muuti, ŋa cooniig kuwa ho ŋaa yeepe ŋaate jilinte min dapiŋko ta Buŋdi taat yaa paaye ɗo kaaco ka gee kuuk bal aamine loci.

2

Riy taat Pool gintu Tesalonik

1 Gem kol siŋtay, kuŋ maaniiko iban tam kadar asinni kaak ni astu ɗo werko-aŋ, ŋaar maalanno.

2 Ku iban kadar wiktin taat ni ɓaayiy kat taliŋ werko, ni uc min geeger ka Pilip ho min gee ku geeger-ak, daariŋ taaɓiyinti dakina ho ŋu warinti ko ware. Iŋ taaɓin taat ni gastu-at oki, min ni ottu ɗo werko, Buŋ iskinti ni gaariikon Kabarrey ta Gala.

3 Ka seener gay, ya ni taaya gee a ŋuu aamine ɗo Iisa, kaawni raadenno, gelbinni sa pondikɗo ho ni ginno oki pikirre taat nii gale gemo.

* **1:1** 'Silben' : Ŋa ŋaar ko ŋu koliy oki Silaas.

4 Paaɗo, Buŋ tal ja ta aditni, kar kat
ŋa doɓinti a nii gaare Kabarre ta Gala.
Ampa-ak, ni barayɗo botol taat yaaco
ale gala ɗo geemir, illa ɗo Buŋdi di.
Ŋaar kat ibingig gelbinni.
5 Ku iban tam kadar yiriy rakki
ni bal kaawe kaawin ku pulus-pulus
ɗo geemir ho ni balko ase tak-tak
iŋ tamaanaw ta gurusdi. Buŋ kat
saadinni.
6 Ni bal rake waan yaani ozile, wala
kuŋko, wala gee ku pey.
7 Yampa, nin paliinna ku *Masi
yelel, nec nii gine taat ni rakiy di.
Kar gay, min ni astu ɗo werko, ni
gin ziŋkini dalullay ar daatik taat tala
kaaco ɗo kooginti.
8 Iŋ ele kaak ni elgiiko dakin-aŋ, ni
gaarkon Kabarre ta Gala taat asa min
ɗo Buŋdi. Iŋ ele ŋaar-aŋ, ni ic kelimni
aale loko ya waan indiini a nii bere
ziŋkini oki, ɗo bi kaŋko, ni poocaaɗo.
9 Gem kol siŋtay, pakiroŋ ja ɗo
riy taat raɗa ni gintu ɗo werko.
Aando yiriyo, ni gina riy taat nii gase
maan kaak nii okume. Paa kat, ni
baltu goye ar gor taat ooma ɗo rakki
minninko ɗo wiktin taat ni gaariiko
Kabarre ta Gala taat asa min ɗo
Buŋdi.
10 Ni goy goye kaak *cawar ho iŋ
botiliy iŋ kuŋ gee kuuk aamine, yoo
oorin sa, ni bal gine. Ɗo taar-an, kuŋ
saadinna ho Buŋ oki tale.
11 Ku iban kadar ay waan min-
ninko, ni taayig ar tati taayiy koogi-
nay.
12 Ni taayiŋko, ni iskiŋko ho ni wak-
ilko kadar goyiŋko yaa kuuniye ar
kaak Buŋ rakiyo. Ŋaar ko koliŋko kuu
uɲje ɗo Meennuwiy ho ɗo *darjiney.
13 Ni ozilaag Buŋ doo asaan wiktin
taat ni gaariiko kaawoy, ku cokiyta
ho ku obta. Ku bal obinti ar kaaw ta
gemor di, ku obit ar kaaw ta Buŋdi.
Ka seener, taar kaaw ta Buŋdi ho ɗo
kuŋ kuuk aamine, ta gina riy ɗo gel-
binko.
14 Gem kol siŋtay, gee ibiniiko kadar
kaaw-at gina riy ɗo gelbinko, asaan
kuŋ maaniiko oki aaɗ min botol ta
*Eglizna ku Buŋdi kuuk goy ɗo kiɗ
ka Zuude. Gee ku Eglizna-ak, ŋuur
aamin ɗo Iisa Masi ho *Yuudinna
taaɓiyiig dakina. Kar kuŋko oki, gee
ku maaniiko taaɓiyiŋko dakina.
15 Aginiyco ku Yuudinnar kuuk
taaɓiyiig gee-ak deeyig nabiinna
kuuk awalle. Goytu kee, pey daariɲ
deeyig *Rabbin Iisa. Pey wiktin tante
astu, daariɲ asinte taaɓay oki. Ansi-
ak, ŋu nigaag adiy ka Buŋdi ho ŋu
kuuniya adin ku gee okiɲco,*
16 asaan ŋu toɗaani gaare kaaw
ta Buŋdi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo a
ŋuu gase jile. Ansi-ak, zunuubinnico
gaaya gaayen di nam ŋu nectu ɗo
werco. Ampa-ak, dapiɲko ta Buŋdi
paayco ko kaaco.

Pool raka yeepe Tesalonik

17 Gem kol siŋtay, min gi totirtu, ni
ɗeet serek, kar gay kelimni goy iŋ
kuŋkon di. Ni gin niyin tak-tak taat ni
ɓaa pey taliŋko. Ŋaar-ak ko, ni zeeɗiy
a illa niiko ɓaawe.
18 Ni raka yeepe nam nii ote ɗo
werko. Nun meendu Pool gec ɗeele a
naa ɓaawe, kar *Seetanne gay toɗinti
botol.
19 Ni rakiy pey ɓaa taliŋko-ak, asaan
ni eriig Rabbinte Iisa iŋ galal ɗo saan
taŋko, ho wiktin taat ŋaa yeepe, nii
jaale kayni kuwa ho nii gase haginni
ɗo uŋji ar taat ŋu beriy ɗo gee kuuk
nosire.
20 Ka seener, ɗo saan taŋkoŋ ko, ni
jaaliy kayni kuwa ho ni aaciyiy dak-
ina.

3

1 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ni bal gedire pey
nii goye bal kabarriko. Paa ko, ni ictu
niyin taat ni ɗaktu keetini ɗo geeger
ka Aten,
2 ho siŋte Timote gay, ni
ɲaamiikoŋga. Ŋaar gina riy ɗo Buŋdi
ta gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi.
Ni ɲaamiikoŋga-ak a ŋaako ɗeŋriŋko
ho ŋaako iskiŋko ɗo imaanko.

* **2:15** 'ŋu kuuniytu adin ku gee okiɲco' : Pool oki Yuudiɲce. Ŋa kaawɗo ɗo bi ka Yuudinnar okiɲco. Ŋa kaawa ɗo ŋuur kuuk toɗaaco gaare kaaw ta Buŋdi ɗo gee kuuk Yuudinnaɗo.

3 Paa kat, yoo waanna rasiitɗo
botiliy ɗo taaɓin taat gasiŋko-anta.
Asaan kuŋ maaniiko oki iban kadar
taaɓin ar taar-an yaate ase.
4 Wiktin taat ni goyiy iŋ kuŋko, ni
kaawkoŋ ɗak ko biti. Kuŋ maaniiko
tal iŋ odinko kadar kaaw-an as ɗo
werti.
5 Do saan taar-at ko, min nu
bal gedire pey yoke kabarriko, nu
ŋaamiig Timote a ŋaa iye kabarre ta
imaanko, asaan nu gin kolaw a wal
*Seetanne geciŋko ho ku rasit imaan.
Ya ku rasta-ak gay, riy taat ni gintu ɗo
werko-an uc usu.

6 Diŋ di Timote yeepinti min ɗo
werko ho kabarre taat ŋa iyinti-an
gala. Ŋa kaawinti ɗo bi ka imaanko,
ɗo ele kaak ku elgiy ziŋkiko ho ŋa
kaawinti a ku pakira samaane loni ho
ku raka pey ŋaame iŋ nini ar taat nini
oki rakiyo.
7 Ansii ko, gem kol siŋtay, iŋ taaɓin
taat ni aawiyo ho iŋ pooce kaak gee
poociini oki, kabarre taat a ku goy iŋ
imaanko berinti gudurre.
8 Diŋ, goye ka duniiner gininti gala
asaan ni dor kadar imaanko taat ɗo
*Rabbiner, ku obit bombo.
9 Ni ibanno maman nii gedire dele
barkin ɗo Buŋdi ɗo bi kaŋko ho galal
okintiti taat ni aawiy ɗo uŋji ka Buŋdi
ɗo bi kaŋko.
10 Aando yiriyo, ni inda Buŋ iŋ
gelbin rakki a ŋaani pile botol gi
ɓaayiy ɗak ŋaame ho niiko ɓildiŋko a
imaanko yaa ɓaa iŋ uŋti.

11 Ni inda Tatte Buŋ iŋ Rabbinte
Iisa Masi yaani pile botol taat niiko
ɓaawe.
12 Rabbin Iisa yaako gaayiŋko a ele
kaak kuu elgiy ziŋkiko ho ku eliy gee
okiɲco yaa ɓaa iŋ uŋji. Ni raka a kuu
ele ziŋkiko ar kaak nin elgiiko.
13 Buŋ yaako ɗeŋriŋko ɗo imaanko.
Ampaa kat, ɗo wiktin taat Rabbinte
Iisa yaa yeepe iŋ geeɲji okiɲco*, kuu
gine *cawar ho bal oorne ɗo uŋji ka
Tatte Buŋ.

4

Goye kaak Buŋ rakiyo

1 Ba aaro, gem kol siŋtay, ni
taayaako ho ni indaako iŋ siŋ ku
*Rabbinte Iisa Masi a kuu zeeɗe kuu
ɓaa iŋ uŋko ar kaak ku ɓilditu baani
awalle. Ku ɓilde maman kuu goye
goye kaak Buŋ rakiyo, ho diŋ gay, ku
icig ko goye ŋaar-aka. Ŋaar-ak, ɓaaŋ iŋ
uŋko.
2 Taayiik taar-an asa min ɗo Rab-
binte Iisa Masi ho ku ibingit ko min
awalle.
3 Taat Buŋ rakiy-at, a kuu goye
*cawar ɗo uŋji ho kuu goye goɗom
min ɓaaye ka muɲjam.
4 Nu kaawaako okiŋko, ay gem di
yaa gedire ɗo ziŋkay. Ampaa kat, kuu
goye iŋ horoomine, cawar ɗo uŋji ka
Buŋdi.
5 Dakoŋ ginenno ar gee kuuk
ibanno Buŋ. Gee ŋuur-ak, galal ta
ziŋkico ŋaamaag ŋu giniy gamin kuuk
jookumo.
6 Ya gem kaak gina ampa-ak, ŋa ni-
gaag adiy ka siŋji ho ŋa taraaga. Ŋaar-
ak, dakoŋ ginenno pa. Ni kaawkoŋ ko
ho ni miniŋko tak-tak ɗo bi ŋaar-aŋka,
asaan gee kuuk gina ansi-ak, dapiɲko
ta Buŋdi yaa paaye kaaco.
7 Ka seener gay, Buŋ dakinte kollo
ɗo goye kaak cawarro. Ŋa kolinte ɗo
goye kaak cawar ɗo uŋji.
8 Ŋaar-ak, gem kaak poocaat kaaw-
anta, ŋa poocɗo kaaw ta gemor di,
ŋa poocaat kaaw ta meeɲji Buŋ kaak
beraako Ruwwiney.
9 Gem kol siŋtay, ni ginno pey kaaw
taat niiko siire ɗo bi ka ele ka ziŋkiko.
Asaan kuŋ maaniiko, Buŋ meeɲji
ɓildiŋko maman kuu ele benanniko.
10 Ku elgig gee ku Buŋdi okiɲco
kuuk goy ɗo kiɗin ku Maseduwaan.
Gem kol siŋtay, ni taayaako, zeeɗoŋ
pey kuu ele ziŋkiko gaay iŋ gaayo
11 ho kuu goye ɗo aapiyer bal
kaawo. Taloŋ riy ta maaniikon di ho
ginoŋ riy iŋ tiŋgiko ar kaak ni kaawi-
iko.

* **3:13** 'geeɲji okiɲco' : Ŋuur ɗubal ku Buŋdi iŋ ŋuur kuuk aamin iŋ siŋ ku Iisa oki.

12 Paa kat, ku ociyɗo ɗo geemir ho goyiŋko yaa gine samaane ɗo uŋco ka gee kuuk bal aamine misa iŋ Iisa Masi.

Yeepe ka Rabbiner

13 Gem kol siŋtay, ni raka kuu ibiniɲ maan kaak yaaco ase ɗo gee kuuk aamine ho mate. Ansii kat, ku goyiyɗo aminda ar gee kuuk harayɗo a ŋuu nooye min ɗo muuti.
14 Gi aamin kadar Iisa mate ho Buŋ nooyig min ɗo muuti. Ampaa ko, ŋuur kuuk aamin iŋ Iisa ho mate, gi aamin kadar Buŋ yaa nooyiɲco ho ŋaa ɲumiɲco iŋ ŋaara.
15 Ka seener, ni kaawaako kaaw taat *Rabbin meeɲji kaawtu a : ginte kuuk goy mento ɗo wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, gi ogiraacoɗo ɗo ŋuur kuuk mat ko.
16 Gee yaa dore maan kaak gaara yeepe ka Iisa Masi, iŋ gaay ta tatkaw ka *ɗubal ku Buŋɗi ho iŋ ale ka perner ta Buŋɗi. Ɗo wiktin taar-at, meeɲji Rabbin Iisa Masi yaa paaye min ɲuwa, ho ŋuur kuuk aamin ɗo Iisa Masi ho mate-ak yaa nooye awalle.
17 Kar ba aaro, ginte kuuk goy misa mento gay, Buŋ yaate cooninte sawa iŋ ŋuura ɗo ucar a gii ŋaame iŋ Rabbin Iisa kuwa ka samaaner. Ansii ko, gii goye doo iŋ ŋaara.
18 Ŋaar-ak, iskiguwoŋ ziŋkiko iŋ kaawin-aŋku.

5

1 Gem kol siŋtay, ɗo bi ka wiktiner iŋ yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, ni ginno pey kaaw taat niiko siire.
2 Asaan kuŋ maaniiko iban tam kadar yiriy ta Rabbiner, taar yaa ase ar kokin ka aandor.
3 Yiriy-at yaa ase ɗo wiktin taat gee kaawa aman : « Hay, aapiy as kat ɗo darrer ho barjaalin sa ginno pey ! » Kar ɗo wiktin taar-at di, tala kar omaayin di galco ɗo kayco ar daatik taat enaw ɗo weenti ho wer kaak ŋuu imile kayco sa ginno.
4 Gem kol siŋtay, gee kuuk goy ɗo gondikor, yiriy ta Rabbiner yaaco soke yooma. Kar kuŋ gay arro gee ŋuur-aku.
5 Asaan, okiŋko, ku goy ɗo portikaw ho ku gina gamin kuuk kuuniya yiriyo. Yampa, gi goyɗo ɗo gondikor ho gi ginno gamin kuuk kuuniya aando di.
6 Ɗo taar-at ko, dakinte weyenno ar ŋuura. Kar gay, goyinte mento ho gedirinte ɗo ziŋkite.
7 Asaan gee kuuk weyaw, ŋuur weya iŋ aando, ho gee kuuk sakriyaw sa, ŋuur sakriya iŋ aando.
8 Kar ginte, gee ku portikaw gay, gii gedire ɗo ziŋkite. Imaan iŋ ele yaate gooyinte ar saapine ɗo ziŋkite ho ere kaak gii ere jile yaate gooyinte ar jakumne ta taasiɲkar ɗo kayte.*
9 Gii gine ampa-ak, asaan Buŋ balinte doɓinte a ŋaate taaɓiyinte iŋ dapiɲkoy. Kar gay, ŋa doɓinte a gii gase jile iŋ Rabbinte Iisa Masi.
10 Ŋaar kat mat ɗo bi kante. Paa ko, ya gi mate wala gi goy mento sa, yiriy taat ŋaa yeepe-ak, gii goye sawa iŋ ŋaara.
11 Ŋaar-ak, iskiguwoŋ ho ɗeŋirguwoŋ ziŋkiko ɗo imaanko ar kaak ku gingiyo.

Taayiika iŋ ooy ta ba aaro

12 Gem kol siŋtay, ni raka kuu karmiyiɲ gay riyor ku Buŋɗi kuuk gina riy iŋ kuŋko. Asaan gee ŋuur-ak, Rabbin kat leeyig a ŋuu tale kaako ho ŋuuko taayiŋko.
13 Ɗo bi ka riy taat ŋu giniyo, elguwoŋgu ho berguwoɲco horoomin dakina. Kar kuŋ gay, ɗakoŋ giɗenno benanniko.
14 Gem kol siŋtay, nu kaawaako : leesoɲco ɗo gee kuuk zegilay, iskoŋ gee kuuk yiimit gartico, sosoŋ gee kuuk ginno gudurre† ho icoŋ subirraw iŋ gee okiɲco.
15 Yaman, goyoŋ goɗom, ya rakki minninko nigjiŋ, dakiy yeepenno.

* **5:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 59.17. † **5:14** 'gee kuuk ginno gudurre' : Anne-aŋ raka kaawe ɗo bi ka gee kuuk gudurrico wala imaanco sooɗa.

Kar gay, ginguwoŋ selleŋ̃ benanniko ho ɗo gee okiŋ̃co.
16 Goyoŋ doo iŋ galal.
17 Indiguwoŋ Buŋ, dakoŋ peyenno.
18 Oziloŋ Buŋ ɗo ay maanna. Ŋuur-aŋ ko gamin kuuk Buŋ rakiy kuu gine ɗo goyiŋko kaak iŋ Iisa Masi.
19 Ya Ruwwin ta Buŋdi gina riyti ɗo gelbinko, dakonti toɗenno.
20 Ya Buŋ kaawko iŋ biŋka ku nabi-innar, dakoŋ poociŋ̃coɗo kaawinco.
21 Kar gay, ibinoŋ ja baaco ta gamin-aŋ okiŋ̃co, kar kat, kuu obe ŋuur kuuk samaane.
22 Cimoŋ kayko min ay maan kaak samaanno.
23 Meeŋ̃ji Buŋ ka aapiyer yaako giniŋko kuu kuuniye *cawar ɗo goyiŋko okiŋ̃ji. Paa kat, ruwwinko, kelimko ho ziŋkiko yaa goyeŋ ko paa di okiŋ̃co bal oorne nam yiriy ta yeepiŋ̃ji ka *Rabbinte Iisa Masi.
24 Ŋaar kaak koliŋko-ak, kaawoy rakki di, ho ka seener, ŋaa necin taat ŋa kaawtu.
25 Gem kol siŋtay, indonni Buŋ oki.
26 Ooyoŋ̃co ɗo siŋta dakina iŋ gine ka cuuɗ ar siŋta kuuk tacco rakki.
27 Iŋ siŋ ku Rabbiner, nu kaawaako : garkiyon maktumne-an ɗo uŋco ka siŋta okiŋ̃co.
28 Buŋ yaako barkiyiŋko iŋ barkin ta Rabbinte Iisa Masi ! Nu ooyko dakina.

2 Tesalonisiyen
Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siirtu ɗo gee ku Tesalonik
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne ta seeriŋkar-an ɗo kretiyenna ku Tesalonik. Pool ɗeelaag kaawin daariŋ kuuk ŋa siirtu ɗo maktumne taat awalle. Ŋa siiriico-ak, asaan ŋu barjile ɗo bi ka yeepe ka Iisa. Daariŋ kaawa a ŋa yeep ko, daariŋ gay a ŋa gaay ko yeepe ho ŋu rasit riyco a ŋuu yokiŋji ja. Pool kaawaaco a ŋuu ice subirraw ɗo gamin kuuk yaa ase neginda. Ya ŋu yokaag Iisa ho ŋa yeepɗo koɗok oki, ŋuu rasaatɗo riyco. Ŋuu tale goyiŋco kaak ɓaa iŋ uŋji.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool, iŋ Silben* ho iŋ Timote kat siiraat maktumne-an ɗo *Egliz kaak goy ɗo geeger ka Tesalonik, ɗo kuŋ kuuk geeŋji ku Tatte Buŋ ho ku *Rabbinte Iisa Masi.
2 Tatte Buŋ ho Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Pool iskaag kretiyenna ku Tesalonik

3 Gem kol siŋtay, illa ni ozila Buŋ doo ɗo bi kaŋko. Ozilinni-ak ɗo botiliy di, asaan imaanko siŋja iŋ uŋti ho ele ka ziŋkiko sa gaaya gaayen di.
4 Do saan taar-an, galni ni kaawiy ɗo bi kaŋko ɗo Eglizna ku Buŋɗi. Asaan iŋ taaɓin taat ŋu taaɓiyiiko ho iŋ goyiŋko kaak raɗ-ak oki, ku ic subirraw ho ku ob tirit ɗo imaanko.
5 Taar-an gaara kadar Buŋ ɗukuma seriin iŋ botilti. Asaan iŋ taaɓin taat ŋu taaɓiyiiko ɗo bi ka Meennuwiyat oki, Buŋ yaako giniŋko selleŋ kuu ture uŋje ɗo Meennuwiy-ata.
6 Ka seener gay, Buŋ ɗukuma seriin iŋ botilti : ŋaaco peyin ɗo kayco ɗo ŋuur kuuk taaɓiyaako.
7 Kar kuŋ kuuk taaɓiyaw-aŋ gay, kuu jammiye iŋ nini oki ɗo wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe min kuwa iŋ ɗubilji. Ɗubilji-ak, ŋuur gin gudurre
8 ho ŋuu ase iŋ ŋaara ɗo portikaw taat ar ak taat oba bilim-bilim. Ŋaa taaɓiyiŋco ŋuur kuuk ibingigɗo Buŋ ho kuuk karmiygitɗo Kabarre ta Gala ta Rabbinte Iisa Masi.
9 Gee ŋuur-ak, haginco ta taaɓiner, taar gaasaaɗo tak-tak. Ŋuu goye serek min ɗo Rabbinte ho min ɗo gudurre taat gaara *darjiney.
10 Wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, yiriy taar-at, geeŋji yaa jaaliŋ siŋji kuwa ho gee okiŋco kuuk aamin iŋ ŋaara yaa oziliŋji ɗakina. Kuŋ sa yaa goye iŋ gee ŋuur-aku, asaan ku aamin ɗo kaaw taat ni gaariiko.
11 Ɗo saan taar-an ko, ni indiy Buŋ doo ɗo bi kaŋko. Ni indaaga a ŋaako gaayiŋko a ku tur goye kaak ŋa koliŋko ɗo uŋji-aka. Ni indaag pey Buŋ, iŋ gudurrey, ŋaako gaayiŋko kuu gine gamin kuuk selleŋ kuuk ku rakiy gine, ho riy taat ku gingiy ɗo bi ka imaanko oki yaa kuuniye samaan tak-tak.
12 Ampaa kat, ɗo bi kaŋko, ŋuu jaaliŋ siŋ ku Rabbinte Iisa kuwa, ho ɗo bi kaŋji, ŋuu jaaliŋ siŋ ku maaniiko oki. Okiŋco-aŋ asa min barkin ta Buŋte ho iŋ ta Rabbinte Iisa Masi.

2

Gamin kuuk yaa ogire ɗo yeepe ka Iisa

1 Gem kol siŋtay, nu rakaako kaawe ɗo bi ka yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe ho maman Buŋ yaate ŋuminte iŋ ŋaara.
2 Ampaa ko, ya waan kaawaako a yiriy ta *Rabbiner taar as ko, dakoŋ barjilenno koɗok di. Ya waan kaawaako ar ŋa gin kaaw taat asa min ɗo Buŋɗi wala min loni, wala ŋa as iŋ maktumne ɗo pisiŋji ar ŋa nin ko berjiita oki, dakoŋ ginenno kolaw.
3 Dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko iŋ ay maanna. Yiriy rakki yaa ase taat gee ku duniiner yaa poociŋ

* **1:1** Silben : Ŋa ŋaar ko ŋu koliy oki Silaas.

Buŋ tak-tak ho Gay nige duniiner yaa gaare ziy, ŋaar kaak Buŋ ɗukumji ko seriine. Nu kaawaako, ya gamin-aŋ bal ase, yiriy ta Rabbine asaaɗo misa.
4 Gem ŋaar-ak adine. Ŋaa jaale ziy a ŋaar di tatik min gamin okiɲco kuuk gee ku duniiner koliy Buŋ hoo kuuk ŋu abdiyiyo nam meeŋji oki ɓaay uŋje ɗo *ger ka Buŋdi ho ŋaa kaawe a ŋaar kat Buŋ.
5 Ku rawte ga ? Wiktin taat nu goyiy iŋ kuŋko-ak, nu kaawgiko ɗo bi ŋaar-aŋka.
6 Kar diŋ gay, kuŋ ibingig maan kaak toɗaaji bayne ɗo Gay nige duniiner-aka. Ŋa yoka wiktiney yaa ase.
7 Kar diŋ gay, riyoy taat samaanno tees ko iŋ cigile ɗo duniiner. Kar ŋa yoka wiktin taat ŋaar kaak toɗaaji yaaji pile botol.
8 Ɗo wiktin taar-at, Gay nige duniiner-ak yaa bayne waraŋ. Kar ya Rabbin Iisa yeepe, ŋaa idiŋji iŋ ceere ka *darjiney, ho ŋaa aayiŋ yarap iŋ us kaak amila min ɗo biy.
9 Min Gay nige duniiner-ak goy misa ɗo duniiner, ŋaa gine riy iŋ gudurre ta *Seetanner. Ŋaa gale gee iŋ ay maan kaak ajbay ho kaak gaara gudurrey.
10 Ŋaa jagiŋ iŋ ay maan kaak jookumo, ŋuur kuuk ɓaa ɗo rawtiŋco. Ŋu ɓaay rawte-ak, asaan ŋu bal obin seen taat zer yaa jiliŋco ho ŋu bal elinti.
11 Paa ko, Buŋ yaaco ŋaame gudurre taat yaa newsin pikirrico a ŋuu obe tirit ɗo raadindi.
12 Ampa-ak, okiŋco, Buŋ yaaco ɗukume seriine, ŋuur kuuk bal aamine ɗo seener ho ɗo galilco, ŋu giniy gamin kuuk iŋ botilcoɗo.

Pool kaawaaco a ŋuu goye bombo

13 Gem kol siŋtay, Buŋ elgiiko dakina. Illa nii ozile Buŋ doo ɗo bi kaŋko, asaan ŋa doɓiŋko min ɗo teesindi a kuu gase jile. Ku gasiig jile ŋaar-ak, asaan Buŋ giniŋko *cawar iŋ Ruwwiney ho iŋ imaanko taat ku aamintu ɗo seeney.
14 Ɗo jile ŋaar-aŋ ko, ŋa koliŋko iŋ Kabarre ta Gala taat ni gaariiko. Paa ko, kuu gasin haginko ta *darjin ta Rabbinte Iisa Masi.
15 Ɗo saan taar-an, gem kol siŋtay, goyoŋ bombo. Oboŋ samaane ɓilde kaak ni ɓildiŋko iŋ biŋkini, wala iŋ makaatamna kuuk ni ŋaamiiko.
16 Tatte Buŋ elinte ho iŋ barkin taŋji, ŋa berte maan kaak iskaate doo ho iŋ ere kaak gi eriy iŋ galal. Ni indaaga ho ni inda oki meeŋji Rabbinte Iisa Masi
17 yaako iskiŋko ho yaako bere gudurre kuu gine selliŋkaw iŋ ay kaaw taat ku kaawiyo ho iŋ ay riy taat ku giniyo.

3

Pool raka a ŋuuco inde Buŋ

1 Ba aaro, gem kol siŋtay, nu raka a kuuni inde Buŋ. Indoŋga a kaaw ta *Rabbiner yaa totire koɗok ho gee yaa karmiyinti ar kuŋ karmiyiita.
2 Indoŋ oki Buŋ a ŋaani imile min pise ka gee kuuk jookumo ho motilay. Asaan ka seener, min gee okiŋco kuuk cokiyit Kabarre ta Galaan, sando goy di kuuk bal aamine.
3 Kar gay, Rabbin, ŋaar kaawoy rakki di. Ŋaako bere gudurre ho ŋaako gooyiŋko min ɗo *Seetanner.
4 Rabbin diyit ɗo gelbinni a niiko amniyiŋko kadar ku icig taaye kaak ni taayiiko, ho neginda oki, kuu ginguwe ampa.
5 Ni inda Rabbin yaako gaare a Buŋ elgiiko dakina ho ŋaako gaayiŋko kuu ice subirraw ar meeŋji Iisa Masi ictu.

Pool leesaaco ɗo zegiliydi

6 Gem kol siŋtay, ni kaawaako iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi, goyoŋ serek min siŋta okiŋco kuuk gina zegel ho aaɗgigɗo ɓilde kaak ni ɓildiŋko.
7 Kuŋ maaniiko oki iban maman kuu gedire ice goyinni. Asaan ɗo wiktin taat ni goyiy iŋ kuŋko-ak, nin zegilayɗo
8 ho ni bal goye ɗo baa ta waanna nii tee maalan di. Kar gay, ni taaɓiye aando yiriyo, ni gina riy iŋ soriyni.

Paa kat, ni baltu oome yoo waan minninko.
9 Ka seener, ni gin botol taat zer kuuni gaaye. Kar gay, ni gintu paak, ni rakaako gaare maman kuu ice goyinni.
10 Asaan ɗo wiktin taat ni goyiy iŋ kuŋko-ak, ni taayiŋko aman : « Gem kaak pooc gine riy-ak, illa ŋaa pooce tee oki. »
11 Sando, ni dor ŋu kaawa kadar minninko, gee daariŋ̃ zegilay ho riyco a illa ŋuu saaleŋ ko caram-caram ɗo gamin ku geemir di.
12 Ɗo gee ŋuur-aku, ni kaawaaco ho ni taayaagu iŋ siŋ ku Rabbin Iisa Masi a ŋuu gine riy bal kaawo, ŋuu tee tee ka soriy ta maaniico.
13 Kar kuŋ siŋta gay, ginoŋ selleŋ̃ ho dakoŋ rawenno tak-tak.
14 Ya waan karmiygitɗo kaawni taat ɗo maktumne-anta, gaaroŋga ɗo gee okiŋ̃co ho dakoŋ rakenno jamuwiy tak-tak. Paa kat, sokaŋ̃ yaa deeŋ̃ji.
15 Kar gay, dakoŋ taliŋ̃jiɗo ar adine, leesoŋ̃ji ar siŋo.

Ooy ta ba aaro

16 Rabbin, ŋaa goye iŋ kuŋko okiŋko. Ŋaar kaak iya aapiye ɗo geemir, meeŋ̃ji yaako iyin loko oki ɗo ay wiktiñe ho ɗo ay riy taat ku giniyo.
17 Ooy-an, nun meendu Pool kat siirit iŋ pisindu. Ŋaar-aŋ ko maan kaak gaara kadar maktumne-an asa min lotu. Ampaa ko, nu siirgiy ɗo ay maktumner.
18 Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋko okiŋko. Nu ooyko dakina.

1 Timote
Maktumne ta awalle taat Pool siiriiji ɗo Timote

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo Timote. Timote, ŋaar yaaco Yudiŋca ho ta aamin ɗo Iisa Masi. Taar ko taayig ɗo imaan. Kar tacco gay Grekiŋce. Timote aamin ɗo Iisa Masi ho ɗo martuwiy ta Pool, werin daariŋ, Timote oki gaayaaga. Kar ba aar gay, ŋa gaarji riy dakina. Riyat ko taat kretiyenna leeyiy gamin ku Eglizdi iŋ botilco. Kar daariŋ gay bera ɓilde kaak iŋ botiliiɗo. Ɗo saan taar-an ko, Pool taayaagu a : illa ŋuu obe bombo ɗo ɓilde kaak amila min ɗo Kitamner, ŋuu peyenno min riy ta gaare Kabarre ta Gala, ŋuu indiguwe Buŋ sawa ho ŋuu doɓe agindaw kuuk taɓ.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi iŋ izinne ta Buŋ kaak jilaate ho ta *Rabbinte Iisa Masi, ŋaar ko gi eriy iŋ amaanne.

2 Nu siiraat lociŋ ɗo kiŋ Timote. Iŋ imaanji taat ɗo Iisa Masi, kiŋ ar roŋdu kaak taɓ. Tatte Buŋ ho iŋ Rabbinte Iisa Masi, ŋuuŋ barkiye, ŋuu tale aminduwiŋ ho ŋuuŋ iye aapiye.

Taayiik ta Pool ɗo bi ka gay raadindi

3 Ɗo wiktin taat nu ɓaay Masedowaanginin-
ak, nu taayiiciŋ a kii goye ɗo geeger ka Epeez di. Paa kat, kiico toɗe ɗo gee daariŋ kuuk ɓilda gee iŋ ɓilde kaak arro iŋ imaan ta taɓ.

4 Kiico kaawe a ŋuu rasiŋ maliyin kuuk aginiyco imiliy min ɗo kayco di ho iŋ ose ka siŋ ku tambaaco taat lidiib-ata. Ŋuur-ak iya meelo. Ŋu ŋumno iŋ maan kaak Buŋ rakiy gine. Maanna-ak gem gasiiga-ak, illa ya ŋa aamin ɗo Iisa Masi.

5 Taaye kaak nu taayiiciŋ-aŋ, nu raka a ŋuu ele ziŋkico iŋ ele kaak asa min gelbin ka *cawar, min pikirre taat samaane ho min imaan taat taɓ.

6 Gee-ak jag min botol taat samaananta ho iŋ meel taat bal baati di, ŋu ictu botol ta pey.

7 Ŋu gina ziŋkico ar ŋu agindaw ku *gaanuun ka Buŋdi. Ŋu ɓilda gee ar ŋuur kat ibingig gaanuun, kar sando, ŋuur maaniico oki ibingitɗo baat ta kaawco ho ɓilde kaak ŋu ɓildiy iŋ niyinco.

8 Gi iban kadar gaanuun kaak Buŋ diytu, ŋaar samaane ya gi aaɗaag iŋ botiliy.

9 Illa kuu diye ɗo kayko kadar Buŋ bal diyiŋ gaanuun ɗo gee kuuk selleŋ, ŋa diyig ɗo ŋuur kuuk pooc kaaw ta Buŋdi, ɗo kuuk adiney ku Buŋdi, ɗo kuuk motilay ho ɗo kuuk jookumo. Buŋ diyig gaanuun ɗo ŋuur kuuk karmiygigɗo, ɗo kuuk nigaag gamin ku Buŋdi, ɗo kuuk diyaag aginiyco ho ɗo kuuk diya gee.

10 Ŋa diyig ɗo ŋuur kuuk ɓaaya muŋjam, ɗo miday kuuk bariya ziŋkico ho daaɗ oki kuuk gina pa, ɗo gee kuuk taajira ɓerrina, ɗo gay raadindi, ho ɗo ŋuur kuuk looga bal botol. Ŋa diyig ɗo ŋuur okiŋco kuuk gina gamin kuuk jookumo kuuk arro ɓilde kaak taɓ.

11 Ɓilde-aŋ, gi gasig min ɗo Kabarre ta Gala. Buŋ kaak goy iŋ *darjiney kat berduut Kabarre taat Gal aale-anta.

Pool ozilaag Iisa Masi

12 Nu ozilaag *Rabbinte Iisa Masi asaan ŋa talintu ar gem kaak tur gine riyoy ho ŋa berdu gudurre taat naaji gininti.

13 Zer awalle, nu nig bir iŋ ŋaara, nu taaɓiyig geeŋji ho nu warga. Kar Buŋ gay tal aminduwir, asaan nu bal aamine misa ɗo Iisa Masi ho nu ibanno maan kaak nu giniyo.

14 Rabbinte paayduut barkiney dakin aale iŋ imaan taat ŋa diyiidu ɗo gelbiner ho iŋ ele kaak ŋa beriidu. Nu gasiig gamin kuuk seer-aŋ asaan nu ŋum iŋ Iisa Masi.

15 Ka seener, Iisa Masi as ɗo duniiner a ŋaa jiliŋ gee kuuk jookumo. Kaaw-at nec gee okiŋco yaa obin

bombo. Kar min gee kuuk jookum-
ak, nun gay jookum pakgig serek.
16 Kar gay, Buŋ tal aminduwir.
Ŋa taltu pa-ak asaan ŋa raka kadar
iŋ nunu kaak jookum pakgig gee
okiɲco-aŋ ko, Iisa Masi yaa gaare
subirruwiy okintiti ɗo gee kuuk yaa
aamine loci ho kuuk yaa gase goye ka
gaasɗo. Iŋ subirraw taat Buŋ ictu iŋ
nun kaak jookum pakgig gee okiɲco-
aŋ, ŋuu ibine kadar ŋaaco saamiye
loco oki.
17 Ɗo Sultan kaak keeji di Buŋ,
kaak ginno teesiŋji wala gaasiŋji,
kaak matɗo,
kaak gee talgigɗo,
loci ko horoomine iŋ *darjine
elgin iŋ elgina ! *Aamin.
18 Gem kol roŋji Timote, ɓilde kaak
nu ɓildiiciŋ-aŋ aaɗa kaawin kuuk
nabiinna kaawtu awalle ɗo bi kaŋji.
Kaawin-aŋ yaaŋ bere gudurre kii
gine riy taat Buŋ beriiji ar ki taasiŋa
taasiŋka taat taɓ.
19 Ɗo taasiŋkar, obit imaanjiŋ
bombo ho taasaŋ iŋ pikirre taat
samaane Buŋ rakiyo. Gee daariŋ
pooc icin pikirre taar-ata, paa ko, ŋu
nigiit imaanco tak-tak.
20 Min ɗo gee-ak, goy Himene* iŋ
Alekzandir†. Nu berig ɗo pise ka See-
tanner‡, paa kat, ŋuu diye ɗo kayco
kadar ŋu gediraaɗo nige biŋkico iŋ
Buŋ.

2

Taayiika ɗo bi ka salaaner

1 Min gamin okiɲco, maan kaak
awalle nu rakiy gee yaa gine-ak a ŋuu
indiguwe Buŋ ɗo gee okiɲco, ŋuuco
salkiyguwe iŋ loklikiɲco ho ŋuu ozil-
guwiŋji ɗo bi kaŋco.
2 Salkiyguwoŋ ɗo sultinniidi ho ɗo
ŋuur okiɲco kuuk hokumiyaw. Paa
kat, gii goye iŋ aapiye, bal kaawo, ho
ɗo ay maanna, gii gaare iŋ goyinte
kadar gi karmiya Buŋ ho gii goye
selleŋ ɗo uŋco ka geemir oki.
3 Ŋaar-aŋ ko maan kaak selleŋ ho
kaak samaane ɗo uŋji ka Buŋ kaak
jilaate.
4 Ŋa raka a gee okiɲco yaa gase jile
ho ŋuu ibinin seeney.
5 Ka seener, Buŋ, ŋaar rakki di ho
gem rakki di goy ɗatik ta Buŋ iŋ gee.
Gem-ak, ŋaar ko Iisa Masi.
6 Ŋaar kaak ber ziy *satkine a ŋaa
jiliŋ gee okiɲco. Ŋaar-aŋ ko maan
kaaŋ as ɗo wiktiney kaak gaara kadar
Buŋ raka jile gee.
7 Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ diyintu
gay gaare kaawor ho *paliine. Nu
raadɗo, nu kaawa seene. Ŋa diyintu a
naa ɓildiŋ gee kuuk Yuudinnaɗo ɗo bi
ka imaaŋ taat ɗo Buŋdi ho ɗo seeney.

Maman miday iŋ daaɗi yaa goye ɗo uŋji ka Buŋdi

8 Ampa-ak, ɗo ay wero, nu raka
miday yaa salkiyguwe, ŋuu jaalguwe
pisiɲco* iŋ gelbin kaak cawar†, wala
dapiŋko wala meelo.
9 Nu raka oki a daaɗi yaa isguwe
kesuun taat kuuniye ɗo uŋji ka Buŋdi
ho taat icaaɗo odin ku midir. Ŋu
siyaaɗo ziŋkico iŋ dee ka duruwco
kaak arro. Ŋu isguwenno daabne ɗo
ziŋkico, wala ɗuura, wala kesuun taat
kaalin aale.
10 Kar gay, ŋuu gaarguwe
samaanuwco iŋ gamin kuuk
samaane ŋu gingiyo kuuk tur ɗo daaɗ
kuuk karmiya Buŋ.
11 Ɗo wiktin ta bilɗindi, daaɗ yaa
goyguwe iŋ bugumco di ho ŋuu
cokiyguwe iŋ karaamine.
12 Nu balco bere izinne ɗo daatir
taat ŋuu ɓilde miday wal ŋuu goye
kaaco. Kar gay, illa ŋuu goye iŋ
bugumco di.
13 Nu kaawiy pa-ak asaan Buŋ kil-
giyig ja Aadum, kar kat astu Hawwa.
14 Kar pey Aadum bal rase ziy *See-
tanne yaaji uŋje berkile, kar daatik
kat ras ziti, Seetanne uŋjiitit berkile
ho ta nigtu ɗo uŋji ka Buŋdi.

* **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Timote 2.17. † **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Timote 4.14. ‡ **1:20** Wer ka gase kaawor ɗo 1 Korentiyen 5.5. * **2:8** 'jaalguwe pisiɲco' : Ya Yuudinna salkiyaw, ŋu jaala pisiɲco. † **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 134.2, Lamantasiyon 2.19.

15 Iŋ taar-at ko, daatko-at yaa gase
jile iŋ weenti. Kar daaɗ okiɲco gay
yaa gase jile-ak ya ŋu ob tirit ɗo
imaanco, ɗo eliɲco, ho ɗo goyiɲco
kaak *cawar ho kaak tur ɗo uŋji ka
Buŋdi.

3

Agindaw ku Eglizdi

1 Kaaw taat naako kaawe-an nec
kuu obin bombo : Ya gem kaak raka
goye tatkaw ka *Eglizdi, ŋa doɓ riy
taat samaane.
2 Tatkaw ka Eglizdi-ak yaa kuuniye
gem kaak ginno maan kaak ŋuuji diye
kaawo. Ŋaa kuuniye gem kaak daaciy
rakki ho ŋa tala taar di. Ŋaa kuuniye
gem kaak gedirco ɗo ziŋkay ho kaak
pikirrey iŋ goyiɲji kuuniye ɗo uŋji ka
Buŋdi. Ŋaa kuuniye pey gem kaak
oba marti ho kaak gedar ɓilde gee.
3 Ŋa kuuniyaaɗo gem kaak
sakriyaw ho kaak adiy toŋgo. Kar
gay, ŋaa gine dalulle ho oola. Ŋa
kuuniyaaɗo gem kaak yaa talenno
gurus.
4 Iŋ horoomin taat kuuniye ɗo
tatkaw-aka, ŋa gedirji ɗo geriy ho
kooginay sa karmiyaaga.
5 Ya gem kaak balji gedire ɗo geriy
ka meeɲji-ak, maman ŋaa tale ɗo
kaay ka Ẽgliz ka Buŋdi ?
6 Tatkaw ka Eglizdi-ak kuuniyaaɗo
gem kaak daaɓiney aamine, paa ŋa
jaale ziy ho seriin ta Buŋdi yaa obiɲji
ar ta obiig *Seetanne.
7 Ŋaa kuuniye gem kaak gee kuuk
bal aamine oki kaawa samaane ɗo bi
kaɲji. Paa kat, waan nigaaɗo biy iŋ
gem-aka ho ŋa galaaɗo ɗo wiktin taat
Seetanne gecaaga.

Pool kaawa ɗo bi ka diyaakirnar

8 Gay riyor ku Buŋdi kuuk ŋu koliy
*diyaakirna oki yaa kuuniye gee
kuuk gin horoomine ho kuuk kaawa
seene. Ŋu kuuniyaaɗo gee kuuk
sakriyaw wala kuuk bariya gurus iŋ
botol taat jookumo.
9 Iŋ gelbin ka *cawar, ŋuu obin
bombo seen taat Buŋ bayintu ɗo bi ka
imaan.
10 Gee-ak, ŋuu tale ja baaco. Ya
ŋu balco gase maan kaak ŋuuco diye
kaawo, ŋuu gine kat riy ɗo Buŋdi ar
diyaakirna.
11 Daaɗ sa yaa kuuniye kuuk gin
horoomine. Ŋu osguwenno eeɲco.
Ŋu gedirco ɗo ziŋkico ho nec gee yaa
amniyiɲco ɗo gamin okiɲco.
12 Ay diyaakiriɲce yaa kuuniye
gem kaak daaciy rakki ho ŋa tala
taar di. Ŋaaco gedire samaane ɗo
kooginay ho ɗo geriy oki.
13 Diyaakirna kuuk ginaat riyco
samaan-ak, gee okiɲco yaaco bere
horoomine ho ŋuu obe tirit ɗo
imaanco taat ɗo Iisa Masi bal kolaw.

Seen taat Buŋ bayintu

14 Nu pakira a naaɲ ɓaa koɗok
di. Kar gay, nu siiraajiŋ carka*
maktumne-anta,
15 asaan ya nu gediraaɗo ɓaa koɗok
oki, kaawin kuuk nu siirtu-aŋ yaako
gaare maman kuu goye iŋ gee ku
Buŋdi ar gee kuuk adiy ka gerco
rakki. Gee ku geer-ak, ŋu gee ku Egliz
ka Buŋdi. Buŋ-ak, ŋaar goy mento. Ŋu
beraati gudurre ɗo seen ta Buŋdi ar
dulaayne taat peyaag gero.
16 Nu kaawaako, seen ta imaante
taat awalle cigile, taar dakina ! Diŋ
gay Buŋ bayinta :

Iisa Masi ic zi ka gemor ho ŋa bayintu
ɗo duniiner.
Ruwwin ta Buŋdi gaarig kadar ŋa
selleɲ ɗo uŋji ka Buŋdi.
Ŋaar kaak *ɗubal ku Buŋdi taltu.
Gee kaaw ɗo bi kaɲji ɗo gee ku duni-
iner okiɲco.
Ɗo kiɗ okiɲji, gee dakina aamintu loci
ho kuwa ka samaaner, Buŋ cooniig
ɗo *darjiney.

4

Pool minaag Timote ɗo bi ka gay raadindi

1 Ruwwin ta Buŋdi kaaw waraŋ
kadar ɗo wiktin ta ba aaro, gee

* **3:14** 'carka' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'jawka'.

daariŋ yaa rasin imaanco a ŋuu aaɗe ruwwiñnay kuuk raada ho iŋ ɓilde kaak asa min ɗo aariɗnar.
2 Gee-ak rasaag gay raadindi jagiig iŋ kaawinco. Gay raadindi-ak kaawa iŋ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti. Ŋu ibanno doɓe maan kaak samaane asaan pikirrico nig ar ŋu beesit iŋ hadinne kaak nee dindik buŋ ɗo aki.
3 Gee-ak bera ɓilde kaak toɗa obe ka daatir ho kaak toɗa tee daariŋ. Kar gay, Buŋ kilgiyig gamin ku teendi-ak a gee kuuk aamine loci ho kuuk ibingit seeney yaa teeŋco iŋ dele ka barkiner ɗo Buŋdi.
4-5 Gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu-aŋ, ŋuur samaane. Kaaw ta Buŋdi kaawa a ŋu samaane ho iŋ dele ka barkiner kat gi ooyiig a ŋu samaane. Pa-ak, ginno yoo tee rakki kaak gee yaa pooce. Illa gee yaa deleŋ ja barkin ɗo Buŋdi, kar kat, ŋuu tee.

Gay riyor kaak taɓ ka Iisa Masi

6 Gaarig gamin-aŋ ɗo siŋtaŋ. Paa kat, kii kuuniye gay riyor kaak taɓ ka Iisa Masi ho kii gaare kadar ki siŋja iŋ uŋji ɗo kaawin ku Buŋdi kuuk ki aamintu ho iŋ ɓilde kaak selleŋ ki aaɗiy iŋ gelbin rakki.
7 Dak cokiyenno maliyin kuuk gee imiliy min ɗo kayco di ho kuuk arro iŋ imaante. Kar gay, zeeɗu kii goye selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi.
8 Ka seener, taale ka ziŋkar, ŋaar samaane ɗo gamin sooɗ di. Kar waan kaak goyiŋji gaara kadar ŋa karmiya Buŋ gay, iŋ taar-at ko, ŋa ibiniy kadar ŋa gas goye kaak taɓ diŋka ho neginda oki.
9 Kaaw taat nec gee okiŋco yaa obe bombo, taar ko anta :
10 ya gi oosa kayte ɗo riyor ho gi sila ɗo bi ka imaante, gi giniy ampa-ak asaan gi diy gelbinte iŋ Buŋ kaak goy mento. Ŋa jilaag gee okiŋco, kar gay, illa gee kuuk aamin ja kat yaa gasiŋ jile ŋaar-aka.
11 Taar-an kaaw taat kii taayguwe gee ho kii ɓildiguwiŋco.
12 Waan ke aaŋaacinno ɗo saan taat a ki kapak. Kar gay, illa kii kuuniye gem kaak gee kuuk aamine yaa ice goyiŋji, eliŋji, imaanji, *cawirkuwiŋ ho ŋuu kaawe ar kiŋke.
13 Kadar ta naa ɓaawe, ber ziŋ ɗo iskindi, ɗo ɓildindi ho ɗo garaan ta Kitamner ɗo uŋco ka gee kuuk aamine.
14 Dak rawtiŋjiɗo bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriijiŋ. Maannaaŋ, ki gasig ɗo wiktin taat nabiinna kaawtu ɗo bi kaŋji ho agindaw ku *Eglizdi leetu pisiŋco ɗo kaaŋ.
15 Ginig gamin-aŋ okiŋco ɗo botilco, ber ziŋ okiŋji ɗo riy-anta. Ansi-ak, gee okiŋco yaa tale kadar ki siŋja iŋ uŋji.
16 Ob ziŋ ho pakar ɗo ɓildiŋji. Dak rasiŋcoɗo bat. Ansii kat, Buŋ yaaŋ jile kiŋke iŋ kuuk cokiyaaciŋ oki.

5

Maman Timote yaa taaye gee

1 Taayig gem ka zaɓe ar ŋa takko. Dakiy zeeɗenno. Taayig ɗubal ar ŋu sintaŋ.
2 Taayig ajusinna ar ŋu aginiyjiŋ. Taayig oki gemsa ar ŋu siŋtaŋ iŋ gelbin kaak *cawar, bal rake ka daatkuwco.

Pool kaawa ɗo bi ka murgilgildi

3 Ɗo murgilgal kuuk taɓ ho ginno geeŋco, tal kaaco iŋ horoomine.
4 Kar gay, ya murgil taat gin koogina wala koogin ku kooginti, illa ŋuu ɓilde maman ŋuu gaare ja imaanco min geero ho ŋuu kappiyin oki taaɓin taat aginiyco taaɓiyiico. Taar-an ko taat Buŋ rakiyo.
5 Murgil taat ginno waanti tak-tak, taar diy kaati iŋ Buŋ. Aando yiriyo, ta goy inda Buŋ ho ta loklikaaji a ŋaa gaayinti.
6 Kar murgil taat bariya galal ta duniiner, ya ta jaawa kay asinti oki, ar ta mat di.
7 Taar-an ko kaaw taat kiico kaawe ɗo murgilgal, ŋuu goye bal oorne.
8 Gem kaak tallo kaaco ka jaamay wala ka aginiyji ku meeŋji-ak, poocit imaanji. Gem ŋaar-ak, gem kaak bal aamine ɗo Iisa Masi oki guna minniney.

9 Ya ŋu siira siŋ ku murgilgildi, illa
ŋu tala ya elginti nec ja orok bijigiy
ho taa kuuniye daatik taat bal uɲje
miday.
10 Daatko-at, ŋuu ibinin ja ɗo gamin
okiɲco kuuk samaane ta gintu :
ta taayig kooginti, ta obig marti
samaane, ta acig asiɲco* ku gee ku
Buŋdi, ta gaayig gee kuuk aminda ho
ta gin ay riy taat samaane.
11 Ɗo murgilgal kuuk elginco bal
nece orok bijigiy gay, dak siiriɲɗo
siŋco. Asaan ya saawin ta ziŋkico kat
jagaag min botol ta Iisa Masi ho ŋu
obiy pey miday,
12 seriin ta Buŋdi yaa obiɲco asaan
ŋu rasit niyinco taat awalle ŋu ictu ɗo
Iisa Masi†.
13 Kar pey, uudin taat ŋu ginno
riy taat ŋuu gine-ak, ŋu uɲjigiy gero
iŋ gero. Ŋu gina hawne, ŋu kaawa
kaawin kuuk kuunayɗo ho ŋu uɲja
biŋkico ɗo kaawin kuuk isgigɗo.
14 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu rakiy a
murgilgal ŋuur-ak yaa obe pey miday,
ŋuu wee koogina ho ŋuu obe geriyco
samaane. Ansi-ak, adinte gasiyɗo
botol taat ŋuu nige biŋkico iŋ ginte.
15 Asaan goy ko murgilgal daariɲ
kuuk jag min botol taat ɗalaŋ ho ŋu
aaɗig *Seetanne.
16 Kar gay, ya geem taat aamine kat
gin jaamti murgilgal, taa gaayiɲco.
Ansii kat, *Egliz yaaji ɗake kaay ho
ŋaa gaayeŋ ko murgilgal kuuk taɓ ho
ginno geeɲco.

Agindaw ku Eglizdi

17 Agindaw kuuk gooyaag Egliz
samaane, nec ŋuuco bere horoomine
iŋ haginco. Ŋuur kuuk riyco ta gaare
kaawor ho ta ɓilde geemir, taɲco yaa
pake ta eeɲco.
18 Asaan Kitamne kaaw aman : «
Berki kaak gina riy ɗo morgor, dakoŋ
gootiɲjiɗo biy pa ŋaa tee ganduulinna
»‡ ho pey, « Gay riyor oki gin botol
taat ŋaa gasin haginey. »§
19 Ya ŋu diyaaji kaaw ɗo tatkaw
ka *Eglizdi-ak, dak ooyenno, illa ya
saadinna goy ja seer subba.*
20 Ya waan dee jookumo, leesiy ɗo
uɲco ka geemir. Ansii kat, gee ku pey
oki yaa gine kolaw.
21 Nu kaawaajiŋ waraŋ ɗo uɲji ka
Buŋdi, ɗo uɲji ka Iisa Masi ho ɗo uɲco
ka *ɗubal ku Buŋdi kuuk ŋa doɓtu :
karmiyig kaawin-aŋ okiɲco bal doɓe
ka geemir ho dak ginenno samaane
ɗo gee daariɲ di.
22 Ya ki raka lee pisiɲjiŋ ɗo kaay
ka gemor a ŋaa gine riy ta Buŋdi,
yoku ya wiktinti as ja. Ya gee ku pey
gina gamin ku jookumo, dak uɲjenno
kaaɲ. Kar gay, goy goye kaak *cawar
ɗo uɲji ka Buŋdi.
23 Ɗo bi ka adiɲ kaak tiyaaciŋ
kon di-ak, dak seenno amay keeco
di, kar gay, saa oki maam sooɗ ku
*biɲdi. Paa kat, ŋuuɲ deeɲ adiɲ kaak
tiyaaciŋ-aka.
24 Gee daariɲ zunuubinnico tala
waraŋ min ŋu balco misa ɗukume
seriin di. Kar gee daariɲ gay
gina zunuubinna iŋ cigile, ho gee
ibiŋgigɗo illa ya ŋu ɗukumco ja
seriine.
25 Gamin kuuk samaane oki pa.
Daariɲ, gee talaag waraŋ ho ŋuur
kuuk tallo misa sa goyaaɗo ko cigil di,
ŋu asa bayne.

6

Karaamin ta ɓerrinar ɗo geeɲco

1 Ɗo bi ka ɓerrin kuuk aamine,
okiɲco, ŋuu karmiye geeɲco ho ŋuuco
bere horoomin dakina. Paa kat, ŋu
nigaaɗo biŋkico iŋ siŋ ku Buŋdi ho ŋu
cillaagɗo ɓildiɲji.
2 Ya geeɲco kuuk ŋu ginaaco riyo
kat aamine, illa ŋuu karmiyiɲco. Ya
ŋu pooca karmiyiɲco ɗo saan taat a

* **5:10** 'acig asiɲco' : Ɗo darre ta Yuudinnar, ace ka asindi gaara obe ka martir kaak samaane (Yaaya 13.1-17). † **5:12** 'ŋu rasit niyinco taat awalle' : Awalle, ya daatik raka a ŋuu siiriɲ siŋti iŋ murgilgal-ak, taa ooye gine riy ɗo Iisa Masi ho taa pooce obe mitik ka pey. ‡ **5:18** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.4. § **5:18** Wer ka gase kaawor ɗo Matiye 10.10, Luk 10.7. * **5:19** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 19:15.

ŋu siŋta, pa-ak, ta bal ase. Ŋuuco ginguwe riy dakin paka asaan gee kuuk gasa min ɗo riyco-ak, ŋuur gee kuuk aamin ɗo Iisa Masi ho ŋu siŋta kuuk ŋu elgiyo.

Ɓilde ka jookumo iŋ ele ka mallel

Naaŋ̃ gaare maan kaak kii ɓilde gee ho maman kii taayiŋ̃co.

3 Ya gem ɓilda gee iŋ ɓilde ka pey ho ya ŋa jaga min kaawin kuuk ka seener ku *Rabbinte Iisa Masi iŋ ɓilde ka arro ka imaante-ak,

4 ŋa ɗapila maalan di. Ŋa ibanno maanna. Ŋa el bariye meelo ho ŋa el giɗaw ɗo baaco ta kaawnar. Ŋaar-aŋ ko maan kaak iya hasuudinaw, meelo, nige ka biŋkar ho pikirre taat samaanno ɗo gemor.

5 Ampa-ak, gee meela lagat-lagat iŋ pikirrico taat ginno baati. Ŋu ginno tak-tak seen ta Buŋ̃di. Ɗo taŋ̃co, ŋu pakira a wal imaan ta ɗo Buŋ̃di-at, taar botol ta ŋuu gase malle.

6 Ka seener, gem kaak gin imaan ɗo Buŋ̃di gin ko malle dakina, ya ŋa hamdiy iŋ kaak Buŋ beriiji.

7 Asaan gi bal iye yoo maanna ɗo duniiner ho gi gediraaɗo oki ice yoo maanna minninti.

8 Ŋaar-ak, ya gi tiyaw ho siyaw, ho gi isaw-ak di, necinteŋ ko.

9 Kar ŋuur kuuk raka gine gay gamnar gay, niyinco taat kuunayɗo iŋ botol ta Buŋ̃di ŋ̃aamiig ŋu galiy ɗo pise ka *Seetanner. Iŋ ele ka gamin ku duniiner-ak, ŋu idiy ziŋkico ho ŋu rawtiig goyiŋ̃co.

10 Ele ka mallel-aŋ, ŋaar ko baaco ta gamin okiŋ̃co kuuk jookumo. Gee daariŋ̃ diya kayco ɗo bariye ka malle, ansii ko ŋu jagtu serek min ɗo imaan ho ŋu iytu taaɓin dakina ɗo kayco.

Obe ka tirit ɗo imaandi

11 Kar gay, kiŋ kat gem ka Buŋ̃di, goy serek min gamin-aŋku. Baray maman kii gine ay maanna iŋ botiliy, kii gaare iŋ goyiŋ̃ji kadar ki karmiya Buŋ, kii obin imaanjiŋ bombo, kii ele gee, kii ice subirraw ho kii goye dalulle.

12 Taasaŋ taasiŋka taat taɓ ɗo imaandi. Oɓ tirit ɗo goye ka gaasɗo. Goye ŋaar-ak ko Buŋ koliŋ̃ciŋ ɗo wiktin taat ki piltu biŋ̃ ɗo uŋco ka saadinna dakina a ki aamin ɗo Iisa Masi.

13 Iŋ siŋ ku Buŋ kaak bera siikime ɗo ay maanna ho iŋ siŋ ku Iisa Masi kaak gaar imaanji ɗo uŋji ka guberneer Pilaat*, nu kaawaajiŋ aman :

14 gin ay maan kaak Buŋ kaawiijiŋ iŋ gelbin kaak *cawar ho bal oorne nam yiriy taat *Rabbinte Iisa Masi yaa bayne.

15 Bayniŋ̃ji-ak yaa kuuniye ɗo wiktin taat meeŋ̃ji Buŋ diytu.
Ŋaar keeji di Sultan kaak taɓ,
Galal taŋ̃ji gaasaaɗo tak-tak,
Ŋa Sultan ka sultinniidi
ho ŋa Rabbin ka rabbinniidi.†
16 Ŋaar keeji di kaak matɗo.
Ŋa goy ɗo portikaw taat waan sa ɓaatiɗo moota.
Ginno waan kaak talga
ho ginno waan kaak yaa gedire taliŋ̃ji.‡
Horoomine ho iŋ gudurre loci doo ! *Aamin.

Taayiik ta Pool ɗo gay gamnar

17 Ɗo ŋuur kuuk gay gamnar kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar-aŋ, kaawco a ŋu jaalenno ziŋkico. Kaawco a ŋu diyenno kayco ɗo malle kaak yaa uce us maala. Kar gay, ŋuu diye gelbinco iŋ Buŋ. Ŋaar kat beraate ay maanna, ŋa beraate dakina, ampa kat gii aaciye.

18 Kaawco a ŋuu gine selliŋkaw, ŋuu kuuniye gay gamnar ɗo gamin kuuk samaane ŋu giniyo, ŋuu gine oyaw ho ŋuu ɗeeɗguwe gaminco iŋ gee ku pey.

19 Ya ŋu gina pa-ak, ŋuu ŋ̃ume malle kaak samaane ɗo uŋji ka Buŋ̃di ho kaak neginda ucaaɗo usu. Ansii kat, ŋuu gase goye kaak taɓ.

Ooy ta ba aaro

* **6:13** Wer ka gase kaawor ɗo Yaaya 18.36-37, 19.11. † **6:15** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 10.17, Soom 136.3. ‡ **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 104.2, Ekzood 33.20, Yaaya 1.18.

20 Gem kol roŋji Timote, obig gamin
kuuk Buŋ beriijiŋ-aŋ samaane ɗo
adiɲ̃. Gooy ziɲ̃ min meel taat bal
baati ho taat arro iŋ imaan. Gooy
oki ziɲ̃ min meel taat gee talaat ar ŋa
ibine ka̰ak taɓ, kar sando ta raadine.
21 Gee daariɲ̃ icig ibine ŋaar-aka.
Ampaa ko, ŋu jagtu serek min imaan.
Buŋ yaako barkiyiŋko okiŋko. Nu
ooyko dakina.

2 Timote
Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siiriiji ɗo Timote

Pile ka kaawor

Maktumne ta seeriŋkar-an, ŋa Pool di oki siirit ɗo Timote. Ŋa goy daŋaayne ho ŋa iban kadar menuwiy sa yaa gaasen di. Paa ko, ŋa n̰aamiiji ɗo Timote. Maktumne-an kaawa ɗo bi ka goyiŋ̰ji ka Pool, ɓildiŋ̰ji kaak ŋa ɓildiy gee ho taaɓiney taat ŋa taaɓiy ɗo saan ta Kabarre ta Gala. Pool taayaag a ŋa ginenno kolaw ɗo taaɓin taat yaaji ase. Illa ŋaa gaare kaaw ta Buŋdi iŋ botilti. Ɗo ɓildiŋ̰ji, ŋa amilaaɗo kara min ɓilde ka Pool iŋ kaak paliinna ɓilditu. Illa ŋuu aaɗe ta Kitamner, asaan ay maktumne ta Buŋdi, taar kaaw ta meeŋ̰ji Buŋ. Taar ta ɓilde seen ta Buŋdi, ta gaayaag gee yaa ibiniŋ̰ nigiŋ̰co, ŋuu yeepe ɗo botol taat samaane ho ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo.

Ooy ta Pool

1 Ŋa nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi iŋ niyin ta Buŋdi, naa gaare kaawoy taat ŋa kaawtu a ŋaa bere goye ka gaasɗo. Goye-ak, gee gasaag iŋ n̰ume kaak iŋ Iisa Masi.

2 Nu siiraat lociŋ ɗo kiŋ Timote. Kiŋ nu elgiciŋ ar roŋ ka meendu. Tatte Buŋ ho iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaaŋ̰ barkiye, ŋuu tale aminduwiŋ̰ ho ŋuuŋ̰ iye aapiye.

Pool ozilaag Buŋ ɗo bi ka Timote

3 Nu ozila Buŋ kaak nu abdiyiy iŋ gelbin kaak *cawar ar kaak aginiydu gintu awalle. Wiktin taat nu inda Buŋ, nu ozilgiyga ɗo bi kaŋ̰ji ho aando yiriyo, nu rawatɗo biŋ̰.

4 Nu moyig zuliŋ̰ji kuuk wiktin taat gi totiriyo ho nu raka a illa gii ŋaame kat adir yaa miine iŋ galal.

5 Nun bal rawte maman ki aamintu ɗo Iisa Masi iŋ gelbin rakki. Imaanji-at ar ta yaako ta yaarko Loyiiz ho ta yaako Eenis gintu min awalle. Kar diŋ oki nu iban tam kadar imaan taar-at di goy ɗo gelbineŋ̰.

6 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu iskiiciŋ a kii obiŋ̰ samaane bere ka Buŋdi kaak ŋa barkiyiŋ̰ciŋ ɗo wiktin taat nu leetu pisindu ɗo kaaŋ̰.

7 Asaan Buŋ balte bere ruwwin taat uŋ̰ja kolaw, kar gay taat bera gudurre, ele ho iŋ gedire ɗo ziŋkar.

8 Pa-ak, dak ginenno sokaŋ̰ ya ki kaawa ɗo geemir ɗo bi ka *Rabbinte. Nun ŋu obintu daŋaayne ɗo bi ka Kabarre ta Gala. Ŋaar-ak, dakor ginenno oki sokaŋ̰ tak-tak. Kar gay, ooyit taaɓine ɗo bi ka Kabarre ta Gala iŋ gudurre taat Buŋ beriijiŋ ar nun oki ooyiita.

9 Ŋaar Buŋ kat jilinte ho doɓinte a gii kuuniye geeŋ̰ji. Ŋa balinte doɓe ɗo saan ta riy taat samaane gi gintu, kar gay, ŋa doɓinte iŋ niyin ta meeŋ̰ji ho iŋ barkin taŋ̰ji. Ŋa berten barkin-an iŋ botol ta Iisa Masi min Buŋ bal kilgiyin misa duniine

10 ho ŋa gaarten kat diŋka iŋ ase ka Iisa Masi, Gay Jilinte. Ŋaar ko gedirtit ɗo muuti, ho iŋ gaare ka Kabarre ta Gala, ŋa bayinteg waraŋ goye ka gaasɗo.

11 Buŋ doɓintu *paliine, ŋa berduut Kabarre ta Gala-at ɗo pisindu a naa gaarinti ho naa ɓilde gee iŋ taara.

12 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu taaɓiyiy ɗo daŋaayner-aŋka. Kar gay, nu ginno sokaŋ̰, asaan nu ibingig waan kaak nu aamintu loci ho nu iban tam kadar ŋa gin gudurre taat ŋaa gooyiŋ̰ maan kaak ŋa beriidu* nam yiriy taat ŋa asiy ɗukume seriin ɗo geemir.

13 Kaawin kuuk taɓ nu ɓildiciŋ-ak, obig ɗo adiŋ̰ ho gaarig ɗo geemir. Goy bombo ɗo imaan ho ɗo ele kaak Buŋ beriy ɗo ŋuur kuuk n̰um iŋ Iisa Masi.

14 Buŋ berji amaanne taat taɓ. Dummiyit samaane iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat goy iŋ ginte.

* **1:12** 'maan kaak ŋa beriidu' : Maanna-ak, ta Kabarre ta Gala ta Iisa Masi.

Pool ozila Buŋ ɗo bi ka Onesipoor

15 Ki iban kadar gee kuuk aamine
kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi, okiɲco ras-
intu. Minninco-ak goy oki Pigeel ho
iŋ Hermozeen.
16 Kar Onesipoor gay, Rabbin yaa
barkiyiɲ iŋ geeɲji, asaan ŋaa iskintu
dakina. Ŋa baldu gine sokaɲ, nun
kaak goy ɗo daŋaayner,
17 kar gay, min ŋa ottu ɗo geeger
ka Room di, ŋa bariyin kee nam ŋa
gasintu.
18 Nu inda Rabbin ŋaa tale amin-
duwiy ɗo yiriy taat ŋa asiy ɗukume
seriine. Ka seener, kiŋ oki ibingit tam
riyoy taat ŋa gintu lotu ɗo geeger ka
Epeez.

2

Askiriɲ kaak taɓ ka Iisa Masi

1 Gem kol roŋji, iŋ barkin ta gi gastu
min ɗo Iisa Masi-an, zeeɗu kii goye
bombo.
2 Kaawin kuuk ki dortu amil min ɗo
bir ɗo uŋco ka saadinna ku dakin-ak,
gaarcog ɗo gee kuuk ŋu amniyaagu,
kuuk nec ɓilde gee ku pey.
3 Icit taaɓin iŋ nunu ar ki askiriɲ
kaak taɓ ka Iisa Masi.
4 Ya askiriɲ raka a tatkuwiy yaa
oziliɲji-ak, ŋaa tale riyoy di ho isgigɗo
iŋ riy ta gee kuuk askirnaɗo.
5 Kar ɗo gee kuuk kaasuma
iŋ gaɗi, ŋaar kaak pakig eeɲji
gasaatɗo haginey ya ŋa bal karmiyiɲ
*gaanuun ka gaɗir.
6 Gay gawnar kaak taaɓiya jelket-
jelket ɗo morgoy, ya gamnay nee, illa
meeɲji ja aawaag awalle.
7 Gem kol roŋji, pakirit samaane
kaaw taat nu kaawiijiŋ-anta ho *Rab-
bin yaaɲ gaaye kii ibine baati okin-
titi.
8 Kii pakirguwe ɗo Iisa Masi. Uudin
ta Kabarre ta Gala kaawtu, ŋaar
min tamba ta sultan Dawuud ho
Buŋ nooyig min ɗo muuti. Taar ko
Kabarre taat nu gaariy-anta
9 ho ɗo bi kanti ko, nu taaɓiyiy nam
ŋu ɗuuniig pisindu ar nu gem kaak
jookumo. Kar kaaw ta Buŋdi gay, ŋu
gediraaɗo ɗuuninti.
10 Ansii ko, nu iciit taaɓin-an okintit
ɗo kaar ɗo bi ka ŋuur kuuk Buŋ doɓtu.
Paa kat, ŋuur kuuk ŋum iŋ Iisa Masi,
ŋuu gase jile ho iŋ *ɗarjin taat gaasɗo
tak-tak.
11 Kaawin kuuk diŋ naaɲ kaawe-
aŋ, ŋuur nec gee okiɲco yaa obiɲ
bombo :
« Ya gi mat iŋ Iisa Masi,
gii goye oki iŋ ŋaara.
12 Ya gi ica subiraw ɗo taaɓiner,
gii hokumiye iŋ ŋaara ɗo meennuwiy.
Kar ya gi poocaag gay,
ŋaar oki yaate poocinte.
13 Ya gi gina maan kaak iŋ botiliiɗo,
ŋaar gay ginaag doo iŋ botiliy.
Asaan ŋa tatarro ɗo maan kaak
meeɲji kaawtu. »

Gay riyor kaak Buŋ oziltu

14 Kii moyguwiɲ gamin-aŋ ɗo gee
kuuk aamine ho kiico kaawe waraŋ
iŋ siŋ ku Buŋdi a ŋuu giɗenno ɗo bi
ka baaco ta kaawnar di. Giɗaw, taar
gaayɗo gem iŋ maanna, illa ta raw-
taag ŋuur kuuk cokiyaata.
15 Zeeɗu, kii peye ɗo uŋji ka Buŋdi
ar gem kaak tur Buŋ yaa ozile ho ar
gay riyor kaak ginno sokaɲ ɗo riyoy
ho kaak gaariit kaaw taat ka seener
iŋ botilti.
16 Dak uŋjenno kaaɲ ɗo kaawin
kuuk bal baaco ho kuuk kuunayɗo iŋ
imaan. Asaan gee kuuk gina ampa-
ak, ɗatikco yaa gine serek iŋ Buŋ gaay
iŋ gaayo.
17 Gee ŋuur-ak, ɓildiɲco ar mut kaak
gorɲaw. Min gee-ak goy oki Himene*
ho iŋ Pileet.
18 Ŋuur rasit botol ta taɓ. Ŋu kaawa
a Buŋ nooyig ko gee min ɗo muuti.†
Ansii ko, ŋu jagiig gee dakina min ɗo
imaanco.
19 Kar gay, gee kuuk aamin ɗo
Iisa Masi, ŋuur goy ar dulaayinna ku

* **2:17** 'Himene' : Ŋaar ko kaak Pool kaawtu bi ɗo maktumne ta Timote taat awalle (1 Timote 1.20).
† **2:18** 'Ŋu kaawa a Buŋ nooyinte ko' : Gay raadiner ŋuur-aŋ kaawa a Buŋ nooyaaɗo zi ka gemor, illa ŋa nooya kelim ta gemor ɗo wiktin ta ŋa aamin ɗo Iisa Masi ho ŋa gas goye kaak marbinto.

gerdi. Dulaayinna-ak, Buŋ kat pingu ho ŋu goyiy bombo. Dulaayinna-ak, ŋu siirco aman : « Rabbin Buŋ ibingig geeñji ku meeñji. »‡ Ho pey aman : « Ŋaar kaak kaawa a ŋa gem ka Buŋdi-ak, ŋaa etire serek min ɗo gamin kuuk iŋ botilcoɗo. »

20 Ɗo ger ka gay gamnar, kii gase parkak dakina. Ɗo yiriy ta iidiner, ŋu imila parkak ku daabner iŋ ku poddiner. Kar yiriy ta maalaŋ gay, ŋu imila parkak kuuk ŋu waytu waye wala kuuk ŋu pintu pine.

21 Ansi-ak, gem kaak cal ziy min gamin kuuk jookum-aŋ, ŋaar ar parkak ku iidiner-aŋku. Ŋa gin ko *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋa nec ko ginin riy ta tatkuwiy ɗo botilti. Ho ŋa siy ko ziy ŋaa gine ay riy taat samaane.

Gay riyor ku Buŋdi

22 Gem kol roŋji, dak uñjenno ziñ ɗo ɗubilaw. Kar gay, zeeɗu kii bariye botol ta selliŋkaw, ta imaan, ta elindi ho ta aapiyer iŋ gee kuuk inda Rabbin Buŋ iŋ gelbin kaak *cawar.

23 Rasit oki meel taat maala, bal baati. Kiŋ iban tam kadar meel, taar iya giɗuwa.

24 Kar gay riyor ku Rabbin Buŋ gay, ŋuur giɗɗo iŋ gee. Illa gay, ŋuu ginguwe selliŋkaw ɗo gee okiñco, ŋuu ibine ɓilde gee ho wiktin taat gee os-aagu, ŋuu ice subiraw.

25 Ɗo gee kuuk ooyɗo kaawo, ŋuuco gaarin seene iŋ kaaw taat oola. Paa kat, wal Buŋ yaaco gaaren di botol taat ŋuu ibiniñ nigiñco, ŋuu jipte goyiñco ho ŋuu ibinin seen ta Buŋdi.

26 Paa kat, kayco yaa ase, ŋuu amile min ɗo pise ka *Seetanner kaak obiig awalle ŋu giniy maan kaak ŋa rakiyo.

3

Menaw ku ba aaro

1 Gem kol roŋji, iban tam kadar ɗo menaw ku ba aaro, wer yaa ase raɗa.

2 Ɗo wiktin taar-at, gee yaa tale adat ku maaniico di ho ŋu talenno gurus. Ŋuu kaawe ɗo uŋco ka geemir a ŋuur di gee, ŋuu jaale ziŋkico, ŋuu nige biŋkico iŋ Buŋ ho kaawco ɓaaɗo iŋ aginiyco. Ya waan beraaco maan sa, ŋu ozilaagɗo ho ŋu karmiyaagɗo gamin ku Buŋdi.

3 Ŋu tallo amindaw ta geemir, ŋu saamayɗo, ŋu os gee, ŋu gedarro ɗo ziŋkico ho ya ŋu tala gee taaɓiyaw, ŋuur gay galco. Gelbinco rakaaɗo tak-tak gamin ku samaane kuuk Buŋ rakiyo.

4 Ŋu isan ɗo geemir, ŋu gina gamin bal kayco. Ɗo goyiñco a illa ŋuu jaal-guwe ziŋkico kon ɗi. Ŋu el galal ta duniiner pak Buŋ.

5 Ŋu gaar ziŋkico ar ŋu gin imaan, kar ɗo kayco gay, ŋu pakira kadar ta ar maan ka maala kaak ginno gudurre. Gee ŋuur-aŋ, pik botilco serek.

6 Min gee-aŋku, daariñco uñjiy ko ɗo geray ku geemir, ŋuu caaciyaag daaɗ kuuk imaanco bal paaye caari a ŋuu ooye kaawco. Daaɗ-ak, zunuu-binnico dakina. Ŋu aaɗa ay galal ta ziŋkico di.

7 Daaɗ-ak el cokiye ɓilde ka marbinto, kar gay, ŋu gedarro ibinin seen ta Buŋdi.

8 Ŋuur kuuk caaciyaag daaɗ-ak poocit seene uudin taat awalle Janees iŋ Jambirees* poociig kaawin ku Muusa. Gee ŋuur-ak, pikirrico jookumo ho imaanco sa yaa uce us maalan di ɗo uŋji ka Buŋdi.

9 Kar gee-ak gay, riyco ɓaaɗo iŋ uŋti asaan gee okiñco yaa ibiniñ kadar ŋu gee kuuk bal gine kay, ar awalle ŋu ibiniig raade kaŋ Janees iŋ Jambirees.

Obig bombo ɓilde kaak ki gastu

10 Kar kiŋ gay, wiktin ta nu ɓildiy gee, ki cokiyintu. Ki tal maman nu goyiyo, gamin kuuk nu giniyo, imaandu, subirruwir, elindu, maman nu diyiy gelbiner ɗo riyor,

11 maman ŋu taaɓiyintu ho maman nu taaɓiyiyo. Ki ibingit taaɓin okintit taat asdu ɗo geeger ka Antiyoos, ka Ikoniyoom iŋ ka Listir. Maa taaɓinir

‡ **2:19** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 16 : 5.

* **3:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 7.11-12.

taat nu bal aawinti ! Kar *Rabbinte jilgiinu min ay taaɓine.
12 Ka seener, ŋuur kuuk ŋum iŋ Iisa
Masi ho raka goye sellẽ ɗo uŋji ka
Buŋdi, ŋuu taaɓiyiŋco okiŋco.
13 Kar gee kuuk jookumo ho caacay
gee gay, jookumuwco-at yaa gaaye
gaayen di. Ŋuur kuuk caaciya gee,
goy oki kuuk yaa caaciyiŋco.
14 Kar kiŋ gay, ob tirit ɗo ɓilde kaak
ki gastu ho kaak ki ooytu iŋ gelbin
rakki. Ki ibingig ŋuur kuuk ɓildiŋciŋ.
15 Min ki kapak di, ki ibingig ko
makaatamna ku Buŋdi. Ŋuur kuuk
beraaji ilim kii gase jile kaak asa min
imaan taat ɗo Iisa Masi.
16 Ay maktumne ta Buŋdi, taar
kaaw ta meẽŋji Buŋ. Kaaw-at, taar
ta ɓilde seen ta Buŋdi, ta gaayaag gee
yaa ibiniŋ nigiŋco, ŋuu yeepe ɗo botol
taat samãane ho ŋuu goye goye kaak
Buŋ rakiyo.
17 Ampaa kat, gay riyor ka Buŋdi
yaa kuuniye gem kaak siy ko ziŋkay
tak a ŋa nec gine ay riy taat samaane.

4

Taayiik ta ba aaro

1 Ɗo uŋji ka Buŋdi ho ɗo uŋji ka Iisa
Masi, ŋaar ko yaa ase ɗukume seriin
ɗo gee kuuk goya iŋ kuuk mate ho ŋaa
tee *Meennuwiy, cokay nu kaawaa-
jiŋ waraŋ aman :
2 Ya gee raka cokiye kaawnaŋ wala
ya ŋu rakaaɗo oki, wakal gaarit kaaw
ta Buŋdi. Ɓildig gee ho iskig okiŋco.
Ɗo ŋuur kuuk jaawa badam, kii
gariŋ nigiŋco ho kiico leese. Okintit-
an, giŋit iŋ subirraw dakina.
3 Asaan wiktin yaa ase taat gee
ooyaagɗo tak-tak ɓilde kaak taɓ-aŋka.
Illa ŋuu ele galal ta ziŋkico ho ŋuu
ŋume gay ɓildindi dakina kuuk yaaco
kaawe kaawin kuuk dora gala ɗo
ɗeŋger di.
4 Ɗo wer-ak, ŋuu tiriŋ ɗeŋginco ɗo
seen ta Buŋdi a ŋuu cokiye maliyin
kuuk gee imiliy min ɗo kayco di.
5 Kar kiŋ gay, gedar ɗo ziŋ ɗo ay
maanna, icit taaɓin ɗo kaaŋ, giŋit riy
ta gaare Kabarre ta Gala, ho kuunay
gay riyor ka Buŋdi kaak ginaat riyoy
iŋ botilti.

Pool, wiktiney nece

6 Kar nun gay, wiktin taat naa rasin
duniine gaay ko. Nu ber ko zir ar
*satkin ɗo Buŋdi.
7 Nu taasiŋ taasiŋka taat taɓ,* nu
gaasig ko wer ka gaɗir ho nu ob baati
ta imaan.
8 Min yiriyta, hagin taat ŋuu bere
ɗo ŋuur kuuk nosire eraan kuwa ka
samaaner. Hagin-at, ŋa kadumuul
kaak Buŋ beriy ɗo ŋuur kuuk goy goye
kaak iŋ botiliy, asaan *Rabbin Iisa
Masi, ŋaar gay ɗukume seriiner iŋ
botilti. Ŋaar kat yaadu berinti ɗo yiriy
taat ŋaa ɗukume seriin ɗo geemir.
Ŋa beraaduutɗo lotu di, kar gay, ŋaa
berin oki ɗo ŋuur okiŋco kuuk era
asiŋji iŋ gelbin rakki.

Kabarre ta Pool

9 Zeeɗu, kii ase koɗok-koɗok kiin
gasindu.
10 Nu rakiy kii ase-ak, asaan siŋte
Demaas, ŋaar el galal ta duniiner kat
paka ho ŋa rasintu, ŋa ɗeet ɗo geeger
ka Tesalonik. Kresans gay ɗeet kar ɗo
kiɗ ka Galaasi ho Tiit sa ɗeet ɗo kiɗ ka
Dalmasi.
11 Anne-aŋ ɗak ko Luk di iŋ nunu.
Ya ki asaw, iyig oki Maark, asaan ŋa
nec gaayindu dakina ɗo riyor.
12 Kar Tisik gay, nu ŋaamig kar ɗo
geeger ka Epeez.
13 Ya ki asaw, iyorduut batkor ta
usi taat nu rastu wer kaŋ Karpuus
ɗo geeger ka Trowaas. Iyig oki
makaatamna. Dak rawtiŋcoɗo kuuk
ŋu siytu iŋ zamam-aku.†
14 Alekzandir kaak garpo nigdu
dakin aale. Rabbin yaaji yeepin
uudin taat ŋa gintu.
15 Kiŋke oki goy goɗom min ŋaara,
asaan ŋaar poocig tak-tak ɓildinte.

* **4:7** 'taasiŋka taat taɓ' : Taar-an kaawa ɗo bi ka riy taat Pool gintu ɗo Iisa Masi iŋ gelbin rakki. † **4:13** Awalle, ŋu siya makaatamna iŋ pardina wala iŋ zamam, ŋu siiriico ho ŋu maliyiig maliye. Ŋuur kuuk ŋu siyiig iŋ zamam-ak kaalne ho taayaw.

16 Ɗo wiktin taat awalle ŋu iy-
intu ɗo uŋco ka gay ɗukume seriiner
nu osiy bir, ginno gem kaak gaay-
intu. Okiɲco, ŋu rasintu. Buŋ yaaco
saamiye.
17 Iŋ taar-an oki, Rabbin goy iŋ
nunu. Ŋa berdu gudurre nu gaariit
Kabarre ta Gala ɗo geemir nam
okiɲco kuuk Yuudinnaɗo sa cokiyta.
Nuɲ ar gem kaak Rabbin jilig min ɗo
biy ka boorir.
18 Rabbin yaan jilindu min ɗo ay
maan kaak jookumo ho ŋaan iyindu
ɗo Meennuwiy kuwa ka samaaner.
Locin di *darjine elgin iŋ elgina !
*Aamin.

Ooy ta ba aaro

19 Ooyco ɗo kuɲ Priska‡ iŋ mitti
Akilaas ho iŋ geeɲji ku Onesipoor.
20 Erast, ŋaar ɗak ɗo geeger ka
Korent ho Tropim gay, nu rasig ɗo
geeger ka Mile asaan ŋa raɗaw.
21 Zeeɗu kii ase koɗok-koɗok min us
daaɗo misa-aŋka.
Kuɲ Ebuluus, Pudans, Linuus, Kilo-
diya ho iŋ siŋta okiɲco kuuk aamine
ooyji dakina.
22 Rabbin, ŋaa goye iŋ kiŋke. Ŋaako
barkiyiŋko okiŋko ! Nu ooyko dakina.

‡ **4:19** ‘Priska’ : Ŋu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

Tiit
Maktumne taat Pool siiriiji ɗo Tiit
Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an ɗo Tiit. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Min ŋu bal obiŋ misa Pool daŋaayne, Tiit gaayiig iŋ riy ta gaare Kabarre ta Gala. Kar ba aaro, Pool gaarji riy ɗo kiɗ ka Kreet. Kiɗ ŋaar-ak goy ɗatik amiydi. Riy ta Tiit-at a ŋaa gaayiŋ kretiyenna ŋu leeyiŋ gamin ku Eglĩzdi iŋ botilco. Pool taayiig Tiit a maman ŋa doɓe agindaw ku Eglizdi. Ŋa ɗiyiiji oki a ŋaa taaye gee maman ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, wala ŋuur kuuk zaɓe, wala ɗubal iŋ gemsa, wala ɓerrina.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool, ɓerre ka Buŋdi kat siirit maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi a naa iyiŋ ŋuur kuuk Buŋ doɓtu-ak a ŋuu obin imaanco bombo ho ŋuu ibiniŋ samaane ɓilde kaak Iisa ɓildiigu.

2 Hiyya, ŋuu diye ɗo kayco kadar ŋu asa goye iŋ ŋaar tak-tak. Asaan awalle, min Buŋ kilgiyiit duniine, ŋa kaawco ko ɗo geeŋji a ŋu asa gase goye ka gaasɗo. Hadi ginte iban kadar Buŋ, ŋaar raadɗo tak-tak.

3 Buŋ doɓtu wiktine a ŋaa gaarin kaawoy ɗo geemir iŋ riyor taat nu giniyo. Ta taar-an ko riy ta jile geemir taat Buŋ kaawiidu a naa gine ho ŋa beriiduut ɗo pisindu.

4 Kiŋ Tiit, nu iciŋciŋ ar ki roŋdu ka meendu, asaan seerte gi aamin ɗo Iisa Masi. Nu indaajiŋ Tatte Buŋ iŋ Gay Jilinte Iisa Masi, ŋuuŋ barkiye iŋ ŋuuŋ iye aapiye ɗo gelbineŋ.

Doɓe ka agindaw ku Eglizdi

5 Wiktin taat nu uctu min kiɗ ka Kreet, nu indiŋciŋ a kii ɗake, kii gaasin riy taat ɗak annere. Riy taat nu rakiy ki gine gay, kii lee agindaw ku *Eglizdi ɗo ay geeger ka Kreet. Wiktin taat nu goy iŋ kiŋke nu taayiŋciŋ aman :

6 Tatkaw ka Eglizdi, ŋaa goye goɗom. Ŋaa obe daatik rakki di. Kooginay sa yaa aamine iŋ Iisa Masi. Ŋuur sa yaa goye goɗom ho ŋuu karmiyiŋ aginiyco.

7 Buŋ, ŋaar berjit riyoy ɗo tatkaw ka Eglizdi. Ɗo taar-an ko, ay tatkaw ka Eglizdi yaa gine gem selleŋ. Ŋaa ginenno gem kaak a taŋji ɗi yaa tee ho ŋaa dapiŋenno muŋjam. Ŋaa sakriyenno ho ŋa koocenno eeŋji. Ŋa ginenno gem kaak diya gelbiney ɗo maan ka gemor.

8 Illa tatkaw-ak yaa gine gem kaak oba gee gerci ho ŋaa gine gem kaak el gine riy taat selleŋ. Ŋaa ginenno gem ka hallel. Ŋa eerro gee. Ŋaa nigenno ho ŋa gedirji ɗo ziy.

9 Amaanney ta taɓ taat gee gaariiji yaa goye bombo. Ansi-ak, ŋaa gedire gaaye eeŋji iŋ ɓilde ka seene ho ŋaaco gedire ɗo gee kuuk meelaw.

10 Nu ɗiyiiji ansi-ak, asaan gee dakina goy ku pooca ice kaaw ta agindaw ku Eglizdi. Ka seener gay, gee ŋuur-ak goy ɗatik ta ŋuur kuuk ɗiya aman : « Gee kuuk amine, okiŋco yaa ɗukumeŋ ja selŋo. » Gee ŋuur-ak ɓilda eeŋco iŋ kaawiŋ kuuk ɗo botilcoɗo a ŋuu jagiŋ min botol ta taɓ.

11 Kar kiŋ Tiit gay, toɗco ŋuu ɓildenno gee. Asaan ya ŋu ɓilda gee iŋ kaawin kuuk ɗo botilcoɗo-ak, ŋu niga geray ku geemir. Ŋu ɓildiy gee pa-ak, asaan ŋu rakiy gase minninco gurus.

12 Taaye, gin nabiiŋce rakki min gee ku Kreet kaak kaaw aman : « Gee ku Kreet, ŋuur el raade, ŋu ar kumin ku yeero kuuk motilay, ŋu zegilay ho teeŋco gay teenno. »

13 Kaaw ta nabiiŋcer-an ɗo botilti. Hadi ya kaawoy-at kat goy di ɗo botilti gay, kiŋ, zeeɗu, leesco dakina asaan ŋuu aamine ɗo kaawte.

14 Pey ŋu cokiyenno kaawin ku *Yudinna imiltu min ɗo kayco ho ŋu aaɗiyɗo pey aadanna ku gee kuuk poocit kaaw ta seener.

15 Ɗo gee kuuk bal nige ɗo uŋji ka

Buŋdi, ginno maan kaak yaa nigiɲco min kara. Kar ɗo gee kuuk nigaw ho amnayɗo ɗo Iisa gay, min gamin kuuk ŋu giniyo, ginno maan kaak sellẽ. Kun kawta, ŋu pakira ko ɗo gamin kũ jookum di ho ŋu eergigɗo gamin kuuk sellẽ iŋ gamin kuuk jookumo.

16 Gee kuuk amil min ɗo botildiak, ŋuur ɗiya a ŋu ibingig Buŋ, kar goyiɲco gay gaarro kadar ŋu ibingig Buŋ ka seener. Gee yilaagu, ŋu karmayɗo Buŋ ho ŋu gedarro gine maan rakki kaak sellẽ oki.

2

Ɓilde kaak taɓ

1 Kar kiŋ Tiit gay, gaarco ɗo geemir ɓilde kaak taɓ.

2 Kaawco ɗo jaminnar a ŋuu gedire ɗo ziŋkico, ŋuu goye goɗom ho ŋuu goye goye kaak gee yaa karmiyiɲco. Ŋuu obin pey imaanco bombo, ŋuu elguwe ziŋkico ho ŋuu icguwe subirraw.

3 Iŋ taar-an ko, kiico ɗiye ɗo ajusinna a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo ɗo gamin okiɲco kuuk ŋu giniyo. Ɗiyco a ŋuu osenno eeɲco ho ŋuu peye min see kaak aale. Ɗiyco a ŋuu taaye eeɲco iŋ taaye kaak samaane.

4 Iŋ taar-an kat, ŋuu gaare ɗo eeɲco daaɗ ku cewey maman ŋuu goye. Ŋuuco gaare maman ŋuu eliɲ midiyco iŋ kooginco,

5 maman ŋuu goye goɗom ho ŋuu taleŋ ko midiyco di. Maman ŋuu obe geriyco, ŋuu gine *cawar ho ŋuu karmiye midiyco. Paa kat, waan nigiyɗo biy iŋ kaaw ta Buŋdi.

6 Ɗo ɗubal iŋ gemsa oki, kondirco ɗo leesindi a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo

7 ɗo gamin okiɲco kuuk ŋu giniyo. Kiŋ Tiit sa gin taat sellẽ asaan ɗubal iŋ gemsa-aŋ yaa ice botiliɲ. Ya ki ɓilda gee sa, ɓildig iŋ ɓilde kaak iŋ botiliy, paa kat, ŋuuŋ karmiye.

8 Illa kaawoɲ yaa ase ɗo werti di. Waan gediraaɗo yaaɲ meele. Ansi-ak, sokaɲ yaa deeɲ adinte ŋu gediriyɗo gase maan kaak jookumo min lote.

9 Ɗo ɓerrinar, ɗiyco a ŋuu ginin riyco taat geeɲco ɗiyiico a ŋuu gine. Ansi-ak, yaaco aawe gala. Ŋuu meeliɲcoɗo geeɲco.

10 Ŋuu kokiniɲcoɗo. Illa ŋuu gine taat geeɲco yaa oziliɲco. Ampa-ak, iŋ goyiɲco, gee yaa karmiyin kaaw ta Buŋdi, Gay Jilinte.

11 Asaan Buŋ, ŋaar gaarit barkiney taat ŋaa jiliɲ gee okiɲco.

12 Taar ko gaaraate maman gii jipte goyinte, gii poociɲ gamin kuuk goy ɗo duniiner. Ansii kat, gii ibine ɗo goyinte ho gii goye goye kaak Buŋ rakiyo ho sellẽ ɗo uŋji ka Buŋdi.

13 Iŋ taar-an ko, gii diye ɗo gelbinte ɗo yiriy ta taɓ taat gi eriyo. Yiriy taarat kat, Iisa Masi kaak Buŋte ho Gay Jilinte yaa yeepe iŋ *darjiney.

14 Ɗo bi kanteŋ ko, Iisa Masi rastu ziy, ŋu deeyiiga asaan ŋaate jilinte min ɗo gamin kuuk samaanno ho ŋaate aciɲ zunuubinnite. Ansi-ak, gii gine geeɲji, gii zeeɗe gine taat samaane.

15 An ko kaaw taat kiico kaawe iŋ zeeɗe. Kiico leese ho kii gaayiɲco. Dak rasenno gee yaaɲ gine ar maan ka maala.

3

Goye ka gee ku Buŋdi

1 Kiŋ Tiit, ɗeelcot kaaw ɗo gee ku Buŋdi a ŋuu karmiyiɲ agindaw ku darrer yoo *gaanuunco. Ɗeelco a ŋuu gine taat sellẽ ɗo eeɲco.

2 Ɗiyco a ŋuu diyenno kaaw ɗo eeɲco, illa ŋuu gine sellẽ benannico. Ŋuu goye dalullay iŋ gee okiɲco.

3 Asaan awalle ginte oki gee kuuk oliyay, gi newsiji kop ɗo Buŋdi, gi jag min botol taat samaane. Gi gin ɓerrin ku gamin okiɲco ar ele ka maanni ho gamin kuuk bera galal. Gi el nigen di. Gi hasuudinay. Gi gina taat gi rakiy di. Gi ello ziŋkite.

4 Kar gay, Buŋ kaak jilinte gaarte sellinkuwiy iŋ eliɲji lote okinte.

5 Ŋa jilinte min ɗo zunuubinnar asaan ŋa tal aminduwte. Ŋa balte jilinte asaan gi gin taat iŋ botilti. Buŋ jilinte iŋ Ruwwiney taat ŋa beriite.

Ta acteŋ zunuubinnite. Gi gintu gee kuuk marbinto ho gi ictu goye kaak marbinto.
6 Buŋ miinteŋ gelbinte iŋ Ruwwin ta Iisa Masi kaak Gay Jilinte beriite.
7 Ansi-ak, Buŋ iŋ eliŋ̃ji, ŋa gininte gi goyiy iŋ botol ɗo uŋji asaan gii gine kooginay kuuk yaa gase goye ka gaasɗo kaak gi eriyo.
8 Ka seener, kaaw-an ɗo botilti.
Ansii ko, nu rakiy a kiiti wakile ɗo kaaw-anta. Asaan ŋuur kuuk aamin ɗo Buŋdi yaa zeeɗe gine selleŋ̃. Kaaw taar-an yaa gaayiŋ̃ gee okiŋ̃co.
9 Kar gay, kaw̃ay min g̃amin ku tambaar, kaway min gee kuuk el giɗuwa ho kuuk el meelo ɗo bi ka gaanuundi. Asaan gamin ar ŋuur-aŋ bal gine paydinco. Ŋu gaayɗo gee.
10 Ya goy gem kaak el eere gee, karumga, kar kiiji ɗeele pey. Ya ŋa icɗo gay, kiiji newse kopo.
11 Kiŋ iban kadar gem kaak gina ansi-ak, ŋaar jag min ɗo botol taat samaane. Ya ŋa ɓaa ansi di-ak, ŋa tara ziy ka meeŋ̃ji.

Ooy ta ba aaro

12 Nu rakaaŋ̃ ŋ̃aame gem rakki kaak ɓaaŋ̃ maḵe ̃: Artemaas wala Tisik. Ỹa ŋa ote, uc parak ki asiin gasindu koɗok ɗo geeger ka Nikopoliis asaan nun ic niyine, nu raka gaasin ribba eɗe.
13 Baaŋ̃u, gaayig Zenaas gay ɗukume seriiner, iŋ Apoloos. Obco wero ɗo martuwco. Nu rakaaɗo maan yaaco arme.
14 Ɗo siŋtite sa, illa ŋuu ibine kadar ŋuu gaaye gee kuuk ya gamin ar-maaco. Ansii kat, goye ka gee ku Buŋdi uciyɗo maala.
15 Siŋta okiŋ̃co kuuk goy anne iŋ nunu ooyjiŋ̃ dakina. Kiŋ sa, ni ɗiyaajiŋ : ooyco ɗo siŋtite kuuk elgiite kuuk goy annere.
Okiŋko, Buŋ yaako barkiyiŋko. Nu ooyko dakina.

Pilemon
Maktumne taat Pool siiriiji ɗo Pilemon
Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Pool kat siirjit ɗo Pilemon. Ŋa siirit ɗo wiktin taat ŋa goyiy daŋaayne. Pilemon, ŋaar aamin ɗo Iisa Masi min awalle. Kar ŋa gin ɓerre rakki, siŋji Onezim. Onezim gay gaɗtu ho ŋa ŋaamtu iŋ Pool. Wiktin taat Onezim goyiy iŋ Pool, ŋaar oki aamintu ɗo Iisa Masi. Kar ba aaro, Pool siirji ɗo Pilemon a ŋaaji saamiye ɗo Onezim ho ŋa n̰aamiijig iŋ maktumne-anta. Pool indaag Pilemon a ŋa talaagɗo pey Onezim ar ɓerrey, kar gay, ŋaa obiŋ̰ ar siŋo.

Ooy ta awalle

1 Maktumne-an, nun Pool iŋ siŋte Timote kat siirta. Nun, ŋu obintu daŋaayne asaan nu kaawa ɗo bi ka Iisa Masi. Ni siirit loci, kiŋ Pilemon. Ki roy ka bini ho ki gaayaani ɗo riy ta Iisa Masi. Ni ooyjiŋ dakina.

2 Ooyti ɗo boote Apiya. Ooyiy oki ɗo siŋte Arsip, ŋaar kaak zeeɗa iŋ nini ɗo totire ka Kabarre ta Gala. Ɗo *Egliz kaak n̰uma ɗo geriŋ̰ oki, ooyco dakina.

3 Tatte Buŋ ho *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner ɗo Buŋdi ɗo bi ka Pilemon

4 Kun kawta, ya nu inda Buŋ, nu rawatɗo biŋ̰. Nu dela barkin ɗo Buŋdi ɗo bi kaŋ̰jiŋ,

5 asaan gee kaawa ɗo bi ka imaan taat ki gintu ɗo Rabbinte Iisa Masi ho ɗo ele kaak ki elgig gee ku Buŋdi.

6 Nu inda Buŋ a imaan taat n̰uminte yaa siŋ̰je iŋ uŋti. Ansii kat, kii ibiniŋ̰ ay maan kaak gi gintu iŋ goye kaak gi goyiy iŋ Iisa Masi.

7 Gem kol siŋji, iŋ ele kaak ki elgiy gee, adir miin iŋ galal ho ki ɗeŋrin dakina. Ka seener, ki ɗeŋrig gelbin ka gee ku Buŋdi.

Pool indaag Pilemon a ŋaa obiŋ̰ Onezim samaane

8-9 Ka seener, nu gin botol naaŋ̰ kaawe ɗo maan kaak kii gine. Kar gay, nu rakaaɗo gine pa. Ansi-ak, nu indaaciŋ ɗo saan ta elindi di. Nun Pool, ki iban kadar nu zaɓ ko ho ŋu obintu daŋaayne ɗo bi ka Iisa Masi.

10 Kar diŋ gay, nu indaaciŋ ɗo bi ka Onezim kaak ar roŋ ka adir ɗo daŋaayner-aŋka.

11 Awalle, ŋa baljiŋ gine riy samaane, kar diŋ gay, ŋa obte wer seerte.

12 Ŋaar-ak, nu n̰aamaajiŋga, ŋaar kaak nu elgig min ɗo adir.

13 Ka seener, nun goy ɗo daŋaayner ɗo bi ka Kabarre ta Gala. Nu raka ŋaa goye iŋ nunu a ŋaan gaayindu ɗo wiktin taat ki ginno.

14 Kar gay, nu gediraaɗo gine maan bal kaawoŋ̰, asaan nun asiraacinno, illa iŋ niyiŋ̰ ta meeŋ̰jiŋ.

15 Tuuliy Buŋ imilig Onezim min ɗo pisiŋ̰jiŋ ɗo wiktin sooɗ di, kar diŋ gay, ŋaa yeepeŋ ko, ŋaa goye tak-tak.

16 Dak taliŋ̰jiɗo pey ar ɓerre. Ŋaar pakgig ko ɓerre serek, ŋaar siŋjiŋ ɗo Iisa Masi. Nu elgig dakina, kar kiŋ gay yaa eliŋ̰ pey paka. Kii eliŋ̰ji-ak asaan ŋa gem ar kiŋke ho asaan ŋa siŋji oki ɗo Iisa Masi.

17 Hadi, ya kiŋ kat icintu ar royaŋ̰, ya Onezim-ak ote, obig ar ŋa nun di.

18 Ya ŋa nigjiŋ wala ya ki aaɗaag ɗaana, diyduut ɗo kaar.

19 Nun Pool ko siirjiŋ kaawin-aŋku iŋ pise ka meendu. Naaŋ̰ kappiye ay maan kaak ki giniiji ɗo kaay ka Onezim. Kar gay, kiŋke sa, ki iban kadar nu aaɗaaciŋ ɗaana. Nu gaayiŋ̰ciŋ ki aamintu ɗo Iisa Masi, taar-aŋ̰ ko ɗaanaŋ̰.

20 Gem kol siŋji, iŋ ele kaak ki elgig Rabbinte, nu raka ki ginin riy taat nu rakiy-anta. Ampa-ak, ɗeŋrig gelbiner iŋ siŋ ku Iisa Masi.

21 Iŋ siire kaak nu siiriijiŋ-aŋ, nu iban kadar kii gininti ho kii gine pak taar-anta oki.

22 Kar nu inda pey maan ka pey : kiidu bariye zuga, asaan nu iban kadar

Buŋ yaa cokiyiŋ indiŋko. Ŋaan imilin min ɗo daŋaayner ho naako ɓaawe.

Ooy ta ba aaro

23 Epapraas sa, ŋu obig daŋaayne anne iŋ nunu, asaan ŋa gaara kaaw ta Iisa Masi. Ŋa ooyjiŋ dakina.
24 Eendu kuuk ni giniy riy ta Buŋdi, kuŋ Maark, Aristaark, Demaas iŋ Luk sa ooyjiŋ dakina.
25 Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko okiŋko. Nu ooyko dakina.

Hebru
Maktumne taat ŋu siirtu ɗo gee ku Hebru
Pile ka kaawor

Waan ibanno gem kaak siirit maktumne-anta. Kar gay, kaak siirta-aŋ ibingig aadanna ku Greknar ho ŋa ibingig oki rakki rakki makaatamna ku Jamaw ta Awalle. Maktumne-an, ŋa siirit ɗo Yuudinna kuuk aamin ɗo Iisa Masi. Yuudinna-ak, ŋu kolaag oki a ŋu Hebru. Gee-ak oole nam daariŋ ɗakco ko sooɗ di, ŋuu rasin imaanco asaan ŋu bal gase ɓilde kaak necgu. Ansii ko, ka siirit maktumne-an raka gaare ɓilde kaak taɓ ka Iisa Masi. Ɓildiŋji-ak a : Iisa, ŋaar keeji di mee satkiner ɗo Jamaw ta Marbinto. Ŋaar di kaak goy ɗatik ta geemir iŋ Buŋ ho ŋaa gedire ginin riy-anta asaan ŋaar di gemo ho Buŋ. Muutuy taat ka etor, taar satkin ta taɓ lote. Min taar-an, Buŋ rakaaɗo pey satkine. Ansi-ak, ginte okinte kuuk ŋum iŋ Iisa, gii gedire siŋje moota iŋ Buŋ bal kolaw.

Buŋ kaaw iŋ biy ka Roŋji

1 Awalle, iŋ biŋka ku nabiinnar,
Buŋ deesco kaawe ɗo aginiyte iŋ botilay dakina.
2 Diŋ gay, ɗo wiktin ta ba aaro, ŋa
kaawte lote iŋ biy ka Roŋji. Iŋ ŋaar ko,
Buŋ kilgiyiit duniine iŋ gamin okiŋco
kuuk goy kuwa ho keɗer, ho ŋa rasiijig
okiŋco-aŋ ɗo pisiŋji.
3 Iŋ Roŋ ŋaar-ak ko, gee taliy portikaw ta *darjin ta Buŋdi, ho iŋ ŋaar
ko, gee yaa ibiniŋ Buŋ, ŋaar maman, asaan Roŋ-ak ara ko ŋaar di tak.
Gamin okiŋco kuuk kuwa ho keɗerak goy iŋ gudurre ta kaawoy. Min
ŋa piltu botol a gee yaa gine *cawar
ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋa daktu goy ka
samaaner ɗo meeday ta ŋaar kaak gin
gudurre pakgig gamin okiŋco.
4 Ampaa ko, Buŋ gaartu kadar Roŋ-
ak pakgig *ɗubal ku Buŋdi serek. Ɗo
bi ŋaar-ak ko, ŋa diyiiji oki siŋ kuuk
pakgig kuŋco.

Roŋ ka Buŋdi pakgig ɗubal ku Buŋdi

5 Ka seener, yiriy rakki, Buŋ bal
kaawe ɗo rakki min ɗubilji aman :
« Kiŋke-aŋ ko Roŋdu,
min yiriyta-aŋ, ŋuu ibine kadar nun ko
takko. »*
Ho ŋa bal kaawe tak-tak ɗo bi ka rakki
minninco aman :
« Nun, naa gine Tacco kaŋji
ho ŋaar gay yaa gine Roŋdu kanto. »†
6 Kar gay, Roŋ ka Buŋdi, ŋaar di kaaco
ka gamin okiŋco.‡ Wiktin taat Buŋ
rakiy ŋaamiŋ Roŋji ɗo duniiner, ŋa
kaawtu aman :
« Ɗubal ku Buŋdi okiŋco yaa abdiyiŋji.
»§
7 Ɗo bi ka ɗubilji-ak, Buŋ kaawtu
aman :
« Ɗubal kunto, ŋuur ar usu
ho gay riyor kunto, ŋuur ar lesas ku
aki. »*
8 Kar ɗo Roŋji gay, ŋa kaawji aman :
« Kiŋ kaak Buŋ, ki goy doo ka sees ka
sultan.
Ki hokumiyaag gee iŋ botol.
9 Ki el gamin kuuk iŋ botilco
ho kuuk jookum gay, ki yilaagu.
Ampaa ko, kiŋ kaak Buŋ,
Takko Buŋ doɓiŋciŋ a ki pakgig eeŋji
ho iŋ sewe kaak ŋa etiliijiŋ ɗo kaaŋ-
ak,†
adiŋ gintu portiko. »‡
10 Buŋ kaawtu pey aman :
« *Rabbine, ɗo teesindi, ŋa kiŋken di
kilgiyig kiɗa
ho samaan sa, ŋa kiŋken di siyig iŋ
pisiŋjiŋ.
11 Gamin okiŋco kuuk ki kilgiytu-aŋ
yaa bire,

* **1:5** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.7. † **1:5** Wer ka gase kaawor ɗo 2 Samiyeel 7.14. ‡ **1:6** 'ŋaar di kaaco ka gamin okiŋco' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa a 'Roŋji kaak ŋa weetu awalle'. Kar kaaw-an gay kaawɗo kadar Buŋ gin koogin ku pey kuuk ŋa weeyig ba aaro. Ta kaawa a Iisa, ŋaar ar roŋ kaak ŋu weetu awalle, asaan ŋaar di kaaco ka gamin okiŋco. § **1:6** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.43. * **1:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 104.4. † **1:9** 'sewe kaak ŋa etiliijiŋ ɗo kaaŋ' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ya ŋu etila sewe ɗo kaa ka gemor-ak gaara kadar ŋu darjiyaag sultan. ‡ **1:9** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 45.7-8.

kar kiŋ gay goy doo.
Gamin kuuk ki kilgiytu-ak yaa zooɗe
ar kesuun zooɗiyo.
12 Ar batik taat ŋu maliyiita, kii
maliyiŋ̃ gamin-aku.
Ŋu asiy makiŋ̃co ar kaak gee makiy
kesuune.
Kar kiŋ gay makaaɗo, ki goy uudineŋ̃
di
ho menuwiŋ̃ gaasaaɗo tak-tak. »§
13 Yiriy rakki, Buŋ bal kaawe ɗo rakki
min ɗubilji aman :
« As goy ɗo meedar
nam wiktin taat naaco gedire ɗo adi-
neŋ̃,
ŋuu gine wer ka lee asiŋ̃jiŋ. »*
14 Ka seener, *ɗubal ku Buŋdi okiŋ̃co,
ŋuur ruwwinnay kuuk gina riy ɗo
Buŋdi. Buŋ ŋ̃aamiig a ŋuu gaayiŋ̃ gee
kuuk yaa gase jile.

2

Jile ka taɓ kaak Iisa iyiite

1 Ɗo bi ŋaar-ak, zeeɗinte gii obe tirit
ɗo kaaw taat gi dortu a gi jagaaɗo min
botol taat samaane.
2 Ka seener, kaaw taat *ɗubal ku
Buŋdi iyiico ɗo aginiyte, taar ic kat
riyti. Ŋaar kaak bal karmiyin kaaw-
ata ho ŋa aalta, ŋa gasit taŋ̃ji uudin ta
niginji.
3 Ya ŋuur kuuk awalle bal karmiyin
kaawo gasit taŋ̃co, maman gii imile
kayte ya gi ginig bees jile kaak taɓ-
aŋka. Jile ŋaar-ak, *Rabbin meeŋ̃ji ko
gaarig awalle. Kar ŋuur kuuk cokiyig
iŋ ɗeŋginco gay ɗiyte kadar kaaw-at
ka seener.
4 Buŋ meeŋ̃ji gaay pey ɗo kaawco
iŋ gamin kuuk ŋa gintu ɗo ɗatikte
: ay gamin kuuk ajbay, kuuk gaara
gudurrey ho iŋ bere ka Ruwwiner
kaak Buŋ ɗeeɗiico ar kaak ŋa rakiyo.

Iisa gaar botol ta jilindi

5 Ka seener, ɗo bi ka duniin taat yaa
ase taat gi kaawiy biti-an, Buŋ balco
berin ɗo pise ka ɗubilji.
6 Kar gay, ŋu siir ɗo Kitamner aman
:
« Gem gay, ŋaar waa kina, ki pakiriy
kaaci ?
Roŋ gemor gay, ŋaar waa kina, ki taliy
kaaci ?
7 Ɗo wiktin sooɗ, ki ginig kapak
nam ɗubal ku Buŋdi din sa
pakgiga.
Ki berji *darjine ho horoomin ar sul-
tan
8 ho gamin okiŋ̃co, ki berjig ɗo pisiŋ̃ji.
»*
Ya Buŋ berig gamin okiŋ̃co ɗo
pisiŋ̃ji, ŋaar-ak gaara kadar ginno yoo
maanna kaak ŋa balji beriŋ̃ ɗo pisiŋ̃ji.
Kar diŋ gay, gi tallo misa kadar gamin
okiŋ̃co-aŋ goy ɗo pisiŋ̃ji.
9 Kar gay, maan kaak gii gedire ibine-
ak, ŋaar ko aŋka : ɗo wiktin sooɗ, Iisa,
Buŋ ginig kapak nam ɗubal ku Buŋdi
din sa pakgiga. Kar diŋ gay, ŋu berji
darjine ho horoomin ar sultan, asaan
ŋa seet taaɓin ta muuti. Ansi-ak, iŋ
barkin ta Buŋdi, ŋa icit muut ɗo kaay
ɗo saan ta gee okiŋ̃co.
10 Buŋ kilgiyig gamin okiŋ̃co ho iŋ
ŋaar ko, ŋu goyiyo. Buŋ raka iye gee
dakina ɗo darjiney ar kooginay iŋ
botol ta Iisa Masi. Ampaa ko, Buŋ
gintu a Iisa, ŋaar kaak yaa pile botol
ta jile geemir, ŋaa bireŋ̃ ja min ɗo
taaɓiner, kar kat, ŋaa neceŋ̃ tak ar kaak
Buŋ rakiyo.
11 Iisa ko pil botol a gee yaa gine
*cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Ampa-
ak, Iisa ho iŋ ŋuur kuuk cawar-aku,
okiŋ̃co, ŋuu gine ar gee kuuk tacco
rakki. Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋa kolaagu a
siŋtar ho sokaŋ̃ daggigɗo.
12 Paa ko, ŋa kaawtu ɗo Buŋdi aman
:
« Naa kaawe ɗo siŋtar ɗo bi kaŋ̃jiŋ.
Ɗo wer kaak gee ŋ̃um dakina, naa
oziliŋ̃ siŋjiŋ. »†
13 Ŋa kaawtu pey aman :
« Nun, naa diye amaanner okintiti ɗo
Buŋdi. »‡
Pey aman :

§ **1:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 102.26-28. * **1:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1. * **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 8.5-7. † **2:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 22.23. ‡ **2:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.17. § **2:13** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.18.

« Nun ko aŋka iŋ gee kuuk Buŋ beri-
idu ar kooginar. »§

14 Uudin taat koogin-aŋ okiɲco,
baarco ho ziŋkico, ŋuur ku geemir
di, Iisa oki ic zi ar kaɲco ho goyiɲji
sa ar ka geemir. Awalle, ŋaar kaak
gin gudurre ta muuti, ŋaar *Seetanne.
Kar Iisa gay, iŋ muutuy, ŋa imiliit
gudurre ta Seetanner tak-tak
15 ho ŋuur kuuk ɗo goyiɲco okiɲji,
ŋu ar ɓerrina asaan ŋu gina kolaw ɗo
muut-at, ŋa imiliit koluwco.
16 Asaan ka seener, asiɲji kaak ɗo
duniiner, ŋa bal ase a ŋaa gaaye ɗubal
ku Buŋdi. Kar gay, ŋa as gaaye tamba
ta Ibraayim.
17 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ɗo ay maanna,
illa ŋaa are siŋtay. Ansii ko, ŋaa kuu-
niye *mee satkiner ka tatko kaak tala
amindaw ta geemir ho kaak gina riy
ta Buŋdi iŋ botilti. Ansi-ak, ŋaa imiliɲ
zunuubinna ku geemir a ŋaa amriɲ iŋ
Buŋ.
18 Uudin taat Iisa meeɲji seet
taaɓine ta gecindi, ŋa nec mogiɲ*
ŋuur kuuk goy ɗo gecindi.

3

Iisa pakgig Muusa

1 Gem kol siŋtay, ɗo saan taar-
an, diyon pikirriko ɗo Iisa Masi.
Ka seener, ku kuuniy gee ku Buŋdi
ho ŋa koliŋko a ku ɓaayiy goye ka
samaaner. Diŋ gay, pakiroŋ ɗo Iisa
Masi, ŋaar gay tabiriikar ka Buŋdi ho
ŋaar ko *mee satkiner ka tatko ɗo
imaan taat gi gaariyo.
2 Awalle, uudin taat Muusa ginit riy
taat gaara kadar Buŋ nec amniyiɲji
ɗo geriy okiɲji,* Iisa oki gaar kadar
Buŋ kaak diyig ɗo riyor-ak nec am-
niyiɲji.
3 Ka seener, ar kaak ŋu jaaliig siŋ ku
gem kaak pina gero pak ger meeɲji,
Iisa oki, ŋuu jaaliɲ siŋji kuwa pak
Muusa.
4 Geray okiɲco gin gay piniɲco. Kar
ŋaar kaak pinig gamin okiɲco gay, ŋa
meeɲji Buŋ.
5 Muusa gay, ka seener, ŋaar nec
a Buŋ yaa amniyiɲji ar gay riyoy
ɗo *ger ka Buŋdi okiɲji. Riyoy-at ta
gaare ɗo geemir kaaw taat Buŋ asiy
kaawe neginda.
6 Kar Iisa Masi gay, ŋaar nec a Buŋ
yaa amniyiɲji ar Roŋ kaak goy ɗo
kaay ka ger ka Buŋdi. Kar geriy-ak
gay, ŋaar ginte, ya gi zeeɗa obe tirit
ɗo imaante ho ɗo maan kaak gi eriyo.
Maan kaak gi eriy-ak ɗeŋraate gi
kaawiy bal kolaw ɗo uŋco ka geemir.

Jamiyne taat Buŋ bertu ɗo geeɲji

7 Ɗo saan taar-an, uudin taat
Ruwwin ta Buŋdi kaawiy aman :
« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋdi,
8 dakoŋ tiriɲcoɗo ɗeŋginko ar kaak
aginiyko gintu
ɗo wiktin taat ŋu poociiga ho ŋu geciig
ɗo goosiner.
9 Ka seener, Buŋ kaaw a ɗo menaw-
ak,
aginiyko talig gamin okiɲco kuuk nu
gintu
ɗo elgin kuuk orok pooɗ.
Kar iŋ taar-at oki, ŋu poocintu ho ŋu
gecintu.
10 Ampaa ko, adir nigtu iŋ gee-aku ho
nu kaawtu aman :
" Gee-aŋ, pikirrico jaga jagen di.
Ŋu bal ibiniɲ maan kaak nu eriy min-
ninco. "
11 Ansii ko, iŋ adir ka nige-ak, nu
togiltu aman :
" Ŋu uɲjaaɗo tak-tak ɗo wer ka
jamiyner
kaak nu siyiico ! " »†
12 Gem kol siŋtay, goyoŋ goɗom,
paa waan minninko adiy yaa gine
pondiko nam ŋa aaminiyɗo ho ŋaaji
newse kop ɗo Buŋ kaak goy mento.
13 Kar gay, kun kawta, iskiguwoŋ
ziŋkiko. Ansii kat, yoo waan min-
ninko, rasiyɗo ziŋkay a zunuubinna
yaa caaciyiɲji ho kaay yaa gine

* **2:18** 'mogiɲ' : Werin daariɲ, ŋu kaawa a 'sakuwiɲ'. * **3:2** 'ɗo geriy okiɲji' : Ger ka Buŋdi okiɲji, anne-aŋ kaawa ɗo bi ka gee ku Buŋdi okiɲco ɗo wiktin ta nabi Muusa. † **3:11** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.7-11.

bombo. Ginguwoŋ pa ɗo wiktin taat kaaw taat a « Yiriyta » goy tiya misa.
14 Ka seener, ya gi oba tirit yoo gaasuwa ɗo imaan taat gi gastu, ŋaar-ak, gi geeŋ̃ji ku Iisa Masi ko.
15 Ansii ko, ŋu siirtu ɗo Kitamner aman :
« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋdi,
dakoŋ tiriŋ̃coɗo ɗeŋginko
ar kaak̃ aginiyko pooctu kaawoy.
»‡
16 Ŋaar-ak, ŋuur kuuk cokiyit gaay-ata ho poocit kaawoy, ŋu kuŋ̃ waa ? Ŋu gee okiŋ̃co kuuk Muusa imiltu min darre ta Meser.
17 Do elgin kuuk orok pooɗ, Buŋ, adiy nigtu-ak iŋ kuŋ̃ waa ? Adiy nig iŋ ŋuur okiŋ̃co kuuk gin zunuubinna ho mat ɗo goosiner.
18 Do wiktin taat Buŋ togiltu aman : « Ŋu uŋ̃jaaɗo tak-tak ɗo wer ka jamiyner-ak », ŋa togil ɗo kuŋ̃ waa ? Ŋa togil ɗo ŋuur okiŋ̃co kuuk̃ poocit kaawoy.
19 Ansii ko, gi ibintu kadar gee-ak bal uŋ̃je ɗo wer ka jamiyner-aka, asaan ŋu pooc aamniye ɗo Buŋdi.

4

1 Buŋ kaaw a ŋaa pile botol ɗo geemir ŋuu uŋ̃je ɗo jamiyner-ata. Ho kaawoy-at, taar tiya yoo yiriyta. Ampa-ak, zeeɗinte a minninko, yoo waanna goyaaɗo kaak yaa pakire a ŋa as ba aaro ho ŋa gediraaɗo uŋ̃je ɗo wer-aka.
2 Asaan gi dorit kabarre ta samaane taat kaawa ɗo bi ka jamiyner-at ar kaak awalle ŋuur oki doriit ɗo goosiner. Kar locoŋ gay, kabarre-at uc usu asaan ŋu bal ooyin iŋ imaan.
3 Kar ginte kuuk aamin gay, gii uŋ̃je ɗo jamiyner-ata. Do bi ka jamiyner-at, Buŋ kaaw aman :
« Iŋ adir ka nige-ak, nu togiltu aman :
‟ Ŋu uŋ̃jaaɗo tak-tak ɗo wer ka jamiyner
kaak nu siyiico ! ”* »
Kar sando, min Buŋ gaasiit riyoy ta kiliiginer, wer ka jamiyner-ak, ŋaar goy ko.
4 Ka seener, ɗo bi ka yiriy ta peesiriŋkar, wer rakki ɗo Kitamner ŋu kaaw aman : « Buŋ gaasit riyoy okintit iŋ mena bijigiy. Do yiriy ta peesiriŋkar gay, ŋa jammiytu. »†
5 Pey ɗo wer kaak gi garkiyiy diŋka-aŋka, Buŋ kaaw aman : « Ŋu uŋ̃jaaɗo tak-tak ɗo wer ka jamiyner kaak nu siyiico. »‡
6 Ŋuur kuuk awalle dorit kabarre taat samaan-at baltu uŋ̃je ɗo wer jamiyner-ak, asaan ŋu pooc karmiyiŋ̃ Buŋ. Kar gay, goy gee kuuk yaa gedire uŋ̃je ɗo wer-aka.
7 Ansii ko, Buŋ diytu pey wiktin taat gee yaa uŋ̃je ɗo wer-aka ho ŋu koliit a « Yiriyta ». Do bi ŋaar-ak ko, ɗo Kitamner, Buŋ kaawtu iŋ biy ka Dawuud aman :
« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋdi,
dakoŋ tiriŋ̃coɗo ɗeŋginko. »§
8 Zer, ya ka seener, Zoozuwe iyiig aginiyte bal kaawo ɗo wer ka jamiyner-ak*, min taar-an, Buŋ kaawaaɗo pey ɗo bi ka yiriy ta pey.
9 Ampaa ko, ar kaak Buŋ jammiytu min ɗo riyoy ta kiliiginer iŋ yiriy ta peesiriŋkar, botol ta jamiyner ar taar-an goya ɗo gee ku Buŋdi oki.
10 Ka seener, gem kaak uŋ̃je ɗo wer ka jamiyner kaak Buŋ siytu-ak, ŋaa jammiye min ɗo riyoy ar Buŋ jam-miytu min taŋ̃ji.
11 Ansi-ak, zeeɗinte gii uŋ̃je ɗo wer ka jamiyner-aka. Gininte iŋ ay botol pa waan minninte yaa aaɗe ta aginiyte kuuk tar ziŋkico ɗo wiktin taat ŋu pooctu karmiyiŋ̃ Buŋ.
12 Ka seener, kaaw ta Buŋdi, taar ar maan kaak goy mento ho ta gina riyti iŋ gudurre. Ta ar *seepin kaak biŋkay paaɗ pakgig paaɗe ka ay seepine. Ta uŋ̃ja ɗo gemor nam ta ɗeeɗiig gelbine iŋ ruwwine ho ta kiliig ŋaamiik ta kaasir iŋ loolo.† Pikirre iŋ kaawin

‡ **3:15** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.7-8. * **4:3** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.11. † **4:4** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 2.2. ‡ **4:5** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.11. § **4:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 95.7-8. * **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 31.7 ho Zoozuwe 22.4. † **4:12** 'loolo' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'lando'.

kuuk goy ɗo adiy ka gemor oki, ta bayniigu ya ŋu samaane wala ŋu samaanno.
13 Min gamin okiɲco kuuk Buŋ kilgiytu, ginno kaak cigil ɗo uŋji. Kar ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋaar kaak gii ose biŋkiteŋ gay, gamin okiɲco-aŋ, ŋa ibingig rakki rakki ho ŋa talaagu waraŋ.

Iisa mee satkiner ka tatko

14 Min gi gin ko *mee satkiner ka tatik pakgig gay satkiner okiɲco, ŋaar-ak obinte bombo ɗo imaante taat gi gaariyo. Mee satkiner-ak coon ka samaaner. Ŋaar ko Iisa, Roŋ ka Buŋdi.
15 Ka seener, gi gin mee satkiner ka tatko kaak nec adiy yaa raɗiɲji ɗo wiktin taat gudurrite sooɗa. Asaan iŋ gece kaak ŋu geciiga, ŋa aawit taaɓin okintit taat gi aawiyo, kar gay, ŋa bal gine zunuubinna kat bat.
16 Ŋaar-ak, siɲjinte moota bal kolaw ɗo wer kaak Buŋ hokumiyiy iŋ barkiney. Eɗeŋ ko, Buŋ yaa tale aminduwte ho ŋaate bere barkineyata. Ampaa kat, ŋaate jorkinte ɗo wiktin taat ya duniin gasinte.

5

1 Ka seener, ay mee satkiner ka tatko, ŋu doɓig min ɗatik ta geemir a ŋaa gine riy ta Buŋdi ɗo bi kaɲco. Riy-at, ŋaa iye gamin ku berindi ɗo Buŋdi ho ŋaaji gine satkine ɗo bi ka zunuubinna ku geemir.
2 Gay satkiner-ak nec tale amindaw ta ŋuur kuuk ibanno maanna ho jagaw, asaan ŋaar meeɲji oki aawaat gudurrey sooɗa ɗo gamin dakina.
3 Ɗo saan ta gudurrey taat sooɗata, illa ŋaa gineɲ ja *satkin ɗo zunuubinna ku meeɲji, kar kat ɗo ku geemir.
4 Waan gediraaɗo darjiye ziy a ŋa mee satkiner ka tatko. Illa Buŋ kat kola gemo a ŋaa gine riy-ata ar awalle, ŋa koliig *Haruun.
5 Iisa Masi oki, ŋa meeɲjiɗo kat darjiy ziy a ŋa *mee satkiner ka tatko. Kar gay, ŋa Buŋ kat darjiyga, wiktin taat ŋa ɗiyiiji aman :

« Kiŋke-aŋ ko Roŋdu,
min yiriyta-aŋ, ŋuu ibine kadar nun ko takko. »*

6 Ɗo wer ka pey, ŋu siir ɗo Kitamner aman :

« Kiŋ gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. »†

7 Wiktin taat Iisa goytu ɗo duniiner, ŋa inditu Buŋ ho ŋa loklikiiji iŋ koriya ho iŋ zulaɲ oki. Ŋa indiig ŋaar kaak nec jiliɲ min ɗo muuti ho ɗo bi ka karaamiɲ taat ŋa karmiyiig Buŋ, Buŋ cokiyiig aliɲji.
8 Ŋa Roŋ ka Buŋdi. Kar iŋ taarata oki, ŋa ɓilde karaamin iŋ botol ta taaɓiner.
9 Iŋ goyiɲji, wiktin taat ŋa nectu ko tak ar kaak Buŋ rakiyo, ŋa piltu botol a gee okiɲco kuuk icit kaawoy yaa gase jile kaak goy doo.
10 Buŋ diyig mee satkiner ka tatko ar kaak ŋa diyig Melkisedek-aka.

Obe kaak bombo ɗo imaandi

11 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ni gin kaawin dakina kuuk niiko kaawe. Kar gay, gaariɲco yaa gine raɗa, asaan diŋ, kayko icɗo koɗok.
12 Wiktin-an nec ko zer kuu garkiye gee. Kar sando, illa ŋuuko garkiyiŋko pey iŋ gamin ku meleɲ ɗo bi ka kaaw ta Buŋdi. Kuŋko-aŋ ar koogin kuuk siya misa buwa, yampa, ande, ku gediraaɗo teeɲji.
13 Ŋaar kaak siya buwa-ak, ŋaar ar mic kaak ibanno misa maan kaak samaane iŋ kaak samaanno.
14 Kar ande gay, ŋaar ɗo gee kuuk aginda kuuk usin ko eeriɲ gamin kuuk samaane iŋ kuuk samaanno, asaan taar ko taat ŋu gingiy ɗo goyiɲco.

6

1 Ŋaar-ak, rasinteŋ gamin kuuk meleɲ ɗo bi ka Iisa Masi ho newsinte ɗo gamin kuuk kuuniy ɗo gee kuuk aginda. Gi yeepaaɗo pey ɗo kuuk meleɲ-aku. Gamin-ak, ŋuur ko aŋku :

* **5:5** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 2.7. † **5:6** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.4.

ibine ho rase ka nigindi kaak iya gee ɗo muuti, ice ka imaan taat ɗo Buŋdi,
2 ɓilde ɗo bi ka batemdi*, iŋ lee
ka pisindi, nooye ka gee kuuk mate
ho seriin taat Buŋ asiy ɗukume ɗo
geemir.
3 Siɲjinte iŋ uŋte ! Ŋaar-aŋ ko maan
kaak gii gine ya Buŋ pilte botol.
4 Pakiroŋ ɗo ŋuur kuuk yeep ɗo
goyiɲco kaak awalle. Awalle, Buŋ
pilig odinco iŋ portikuwiy, ŋu aawit
selliŋkaw taat asa min kuwa ho ŋu gas
Ruwwin ta Buŋdi.
5 Ŋu elit kaaw ta Buŋdi iŋ galilti
ho ŋu aawit gudurre ta goye ka
marbinto kaak iŋ imaan.
6 Kar iŋ taar-an oki, ŋu yeep ɗo
goyiɲco kaak awalle. Gee-ak, gi gedi-
raaɗo pey iyiɲco ka seeriŋkar a ŋuu
jipte goyiɲco. Ya ampa-ak, ar ŋuur
maaniico ɗooɗaag pey Roŋ ka Buŋdi
ka etor ho ŋu iyaaji sokaɲ ɗo uŋco ka
geemir.
7 Ka seener, morig kaak aay amay
ho niyaaco gamin samaane ɗo ŋuur
kuuk gawnaaga-ak, Buŋ barkiyga.
8 Kar gay, morig kaak amil pompal
kuuk gin jamay wala rapiŋga-ak, ŋa
ginno paydiney. Ɗakji sooɗ di, ŋuu
muwiɲji ho ŋuuji diye ako a ŋuu idiɲ
tak-tak.
9 Gem kol siŋtay, ya ni kaawa ampa
oki, ni iban tak kadar botol taat ku
ictu-an samaane. Taar ko taat iya gee
ɗo jilindi.
10 Ka seener, Buŋ, ŋaar ginno gamin
kuuk bal botol. Ŋa rawtaatɗo riyko
ho ele kaak ku gaartu iŋ siŋji ho ku
gaariy yoo diŋka ɗo geeɲji.
11 Kar maan kaak ni rakiy min-
ninkoŋ gay, illa kuu zeeɗe kuu obin
imaanko yoo ɗo gaasuwar. Ampaa
kat, maan kaak ku eriy iŋ imaanko
yaa ase tak ɗo weriy.
12 Yampa, dakoŋ ginenno zegilay.
Kar gay, icon botol ta ŋuur kuuk
aamine ho ica subirraw. Gee-ak
gasaag maan kaak Buŋ kaawtu a
ŋaaco bere.

Maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa bere ɗo geeɲji

13 Ku iban kadar wiktin taat Buŋ
kaawiiji ɗo Ibraayim a ŋaaji bere
maanna, ŋa togiltu iŋ siŋ ku meeɲji.
Ŋa togiltu iŋ siɲji-ak asaan ginno
waan kaak tatik pakgiga.
14 Ŋa togiltu aman : « Ka seener,
naaɲ barkiye dakina ho naa wadiriɲ
kooginaɲ. »†
15 Min Buŋ togiltu pa-ak, Ibraayim
subirtu kee nam ŋa gasiig maan kaak
Buŋ kaawiiji.
16 Ka seener, ya gee togilaw-ak, ŋu
togila iŋ maan kaak tatik pakgigu.
Ya ŋu togila ampa-ak, kaaw matiyo,
ginno pey yeepe ka aaro.
17 Ampaa ko, wiktin taat Buŋ
kaawtu ɗo Ibraayim-ak, ŋa raka
gaare waraŋ ɗo ŋuur kuuk yaa gasiɲ
maan kaak ŋa kaawtu kadar ŋa
welkaatɗo kaawoy. Ansii ko, ŋa
gaayiitit ɗo kaawoy iŋ togiliika.
18 Ka seener, maan kaak Buŋ
kaawtu ho iŋ togiliikay, seerco
makaaɗo tak-tak, asaan ŋa gediraaɗo
raade. Ampa-ak, ɗo ginte kuuk rasig
gamin okiɲco a gii obe tirit ɗo maan
kaak Buŋ kaawtu ho gi eriyo, kaaw-
an yaate iskinte dakina.
19 Ɗo ginte gay, maan kaak gi eriy-
ak gaayaate gi goyiy bombo ar dambi
kaak awkiɗo tak-tak. Iŋ maan kaak
gi eriy-ak, gi nec aaɗe min ɗo maan
kaak ar zimilla ho gii uɲje ɗo wer
kaak Buŋ goyiyo‡, atta ɗo wer kaak
*cawar aale.
20 Ɗo wer kaak cawar aale-ak ko,
Iisa ogiriite, ŋa uɲjitu ɗo bi kante.
Ampaa ko, Iisa, Buŋ diyig *mee
satkiner ka tatko kaak goy doo, ar
kaak awalle, ŋa diyig Melkisedek-
aka.

---

* **6:2** ‘ɓilde ɗo bi ka batemdi’ : Kaaw-an, iŋ kaaw ta Grek, ta kaawa a ‘ɓilde kaak ɗo bi ay biyaw ta batemdi’. Wal ta raka kaawe ɗo bi ka ay biyaw ka batem kaak kretiyenna giniyo, wal ɗo bi ka ay ace ka abaadiner. † **6:14** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 22.16-17. ‡ **6:19** ‘maan kaak ar zimilla ɗo wer kaak Buŋ goyiyo’ : Awalle, wiktin taat ŋu piniig ger ka Buŋdi, ŋu caaltu zimilla a ŋuu cigiliɲ wer kaak cawar aale. Wiktin taat Iisa mattu ka etor, zimilla-ak eertu ɗatko min kuwa yoo keɗer (Matiye 27.51).

7

Melkisedek sultan ho gay satkiner

1 Awalle, Melkisedek-ak, ŋaar sultan ka Saleem ho ŋa gay satkiner ka Buŋ ka kuwa. Yiriy rakki, wiktin taat Ibraayim nosiriico ɗo sultinnay daariɲ̃ ho ŋa yeepiy min ɗo gartar, Melkisedek ŋaamiiga ho ŋa barkiyiiga.
2 Ɗo wer-ak, min gamin okiɲ̃co kuuk Ibraayim gaamtu min ɗo gartar-ak, ŋa beriiji zakaane ɗo Melkisedek. Min gamin kuuk orok, ŋa beriiji rakki rakki. Melkisedek, ŋaar sultan ka Saleem. Siŋ kuuk Melkisedek-ak kaawa a « sultan kaak hokumiya iŋ botol, » ho kuuk a sultan ka Saleem-ak gay kaawa a « sultan ka aapiyer ».
3 Melkisedek-ak, ɗo Kitamner, ŋu bal kaawe a ŋa gin tacco wal yaaco wal aginiyji ku aginda. Ŋu bal kaawe ɗo bi ka weeɲ̃ji wala ɗo bi ka muutuy. Ŋa ar Roŋ ka Buŋdi, ŋa gay satkiner kaak goy doo.
4 Taloŋ ja, tatkaw ta Melkisedek ! Ŋa gem tatik nam tatte Ibraayim din sa berji zakaaney min gamnay kuuk ŋa gaamtu min ɗo gartar.
5 Ka seener, koogin ku Lebi, ŋuur kuuk gina riy ta gay satkiner, iŋ *gaanuun ka Buŋdi, ŋu gin botol ta ice zakaaner min ɗo siŋtico, gee ku Israyeel. Kar sando, ŋuur oki min tamba ta Ibraayim.
6 Melkisedek, ŋaar min caar ka Lebiɗo. Kar gay, iŋ taar-at oki, Ibraayim berji zakaane. Kar pey min kaatiya, Melkisedek barkiyiig Ibraayim kaak Buŋ kaawtu a ŋaaji bere maanna-aka.
7 Kar sando, gee iban tak kadar waan kaak barkiya gem-ak, ŋaar pakgig kaak ŋa barkiyiyo.
8 Koogin ku *Lebi kuuk ica zakaane min ɗo siŋtico-aku, ŋuur oki mata ar geen di. Kar Melkisedek kaak Ibraayim berji zakaaney-ak gay, ŋaar goy iŋ odinay ar kaak Kitamne kaawiyo.
9 Kooginay ku Lebi kuuk ica zakaan-aku, wiktin taat Ibraayim beriit zakaaney ɗo Melkisedek, ta ar tacco Lebi oki berit ko taɲ̃ji iŋ pise ka Ibraayim.
10 Ibraayim-ak, ŋaar min aginiyji ku aginda ku Lebi ho Lebi gay goy misa ɗo maasoy wiktin taat Melkisedek ŋaamiiga.
11 Wiktin taat Buŋ beriico gaanuun ɗo gee ku Israyeel, ŋu koogin ku Lebi kat asa gine riy ta gay satkiner. Kar ya botol kat goya taat koogin ku Lebi-ak yaa necin tak riy taat Buŋ rakiyo, maa di Buŋ ŋ̃aamiy gay satkiner ka pey ? Gay satkiner ka pey-ak, ŋaar aaɗɗo botol ta *Haruun ar koogin ku Lebi, kar gay, ŋa aaɗa botol ta Melkisedek.
12 Kar ya ŋu makaag gay satkiner iŋ kaak aaɗa botol ta pey-ak, gaanuun oki, illa ŋuu makiɲ̃ji.
13 Ya ni kaawa ampa-ak, ni kaawa ɗo bi ka *Rabbinte. Kar ŋaar gay min caar ka Lebiɗo, ŋa min caar ka pey. Caar ŋaar-ak, yiriy rakki, waanco bal gine riy ta gay satkiner.
14 Gee okiɲ̃co iban kadar Rabbinte, ŋaar min caar ka Zuuda. Ɗo bi ka caar ŋaar-ak, yiriy rakki, Muusa bal kaawe a ŋu gina riy ta gay satkiner.

Gay satkiner kaak goy doo

15 Ŋaar-aŋ maan kaak gi talaag waraŋ : gay satkiner kaak pey ŋu kaawiy-ak, ŋaar ar Melkisedek.
16 Ya ŋu diyiig gay satkiner, ŋu bal diyiɲ̃ ɗo saan ta gaanuun kaak kaawa ɗo bi ̃ka tambaaco. Kar gay, ŋu diyig gay satkiner, illa iŋ gudurre ta goye kaak idaaɗo tak-tak.
17 Ka seener, ŋu siir ɗo Kitamner aman :
« Kiŋ gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. »*
18 Ampa-ak, gaanuun kaak awalle, ŋu deeyiiga asaan ŋa ginno gudurre ho ŋa bal necin riyoy.
19 Ka seener, gaanuun ka Muusa bal nece iye gee a ŋuu nece tak ar taat Buŋ rakiyo. Kar diŋ gay, ŋu gaarte maan ka erindi kaak samaan pak

* **7:17** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.4.

ka awalle ho maanna-ak gaayaate gi siŋjiy moota iŋ Buŋ.
20 Pakiroŋ oki ɗo togiliik ta Buŋdi-
ata. Gay satkiner ku awalle, ŋuur gin
gay satkiner bal togiliik ar taar-anta.
21 Kar Iisa gay, ŋu diyiig gay
satkiner iŋ togiliika wiktin taat Buŋ
meeŋji togiliiji aman :
« Nun *Rabbin kat togile
ho nu yeepaaɗo pey aaro :
kiŋ gay satkiner kaak goy doo. »†
22 Paa ko, iŋ Iisa, gi iban tak kadar
jamaw taat samaan pak ta awalle yaa
ase ɗo werti.
23 Min kaatiya, gin maan ka pey : ɗo
jamaw taat awalle-at, gee dakina gin
riy ta gay satkiner ho ay gem di rasiy
ɗo giji, asaan muut rasgigɗo ŋuu ginin
riyco doo.
24 Kar Iisa gay, ɗo bi ka goyiŋji ka
gaasɗo, ŋaar gay satkiner kaak goy
doo.
25 Paa ko, ŋuur kuuk asa ɗo Buŋdi iŋ
siŋ kuŋji, ŋaa gedire jiliŋ tak-tak. Ta
kuuniytu ampa-ak, asaaŋ doo, ŋa goy
mento a ŋaa inde Buŋ ɗo saan taŋco.
26 Iisa kon di *mee satkiner ka tatik
kaak kuuniyte. Ŋaar goy *cawar, bal
oorne ɗo uŋji ka Buŋdi. Ŋa bal gine
zunuubinna. Ŋa goy serek min gay
zunuubinnar ho Buŋ coonig kuwa ka
samaaner ɗo wer kaak ŋa goyiyo.
27 Iisa, ŋaar arro agindaw ku gay
satkiner ku pey. Agindaw ku gay
satkiner ŋuur-ak, kun kawta, illa ŋu
gina ja *satkinkan ɗo zunuubinna ku
maaniico, kar kat, ŋu giniy ɗo ku
geemir. Kar Iisa gay, wiktin taat ŋa
bertu ziy satkine ɗo bi kante, ŋa ginit
mena rakki di gaasiititi.
28 Ɗo gaanuun ka Muusa, ŋuur
kuuk ŋu leeyig meennay ku satkiner
ku aginda-ak, ŋuur gee kuuk ginno
gudurre. Min gaanuun ka Muusa-ak,
ta togiliik ta Buŋdi kat as ba aaro. Iŋ
togiliik-at, ŋaar kaak ŋa diytu doo mee
satkiner ka tatko-ak, ŋaar Roŋji. Buŋ
ginig ŋa necit tak riy taat Buŋ rakiyo.
Ŋa necit mena rakki di gaasiititi.

8

Iisa mee satkinte ka tatiko

1 Cokiyoŋ, an baat ta kaawor : gi
gin *mee satkiner ka tatko ar kaak gi
kaawtu ɗak ko biy. Ŋa daktu goy ka
samaaner ɗo meeday ta ŋaar kaak gin
gudurre pakgig gamin okiŋco.
2 Ɗo wiktin ta Muusa, ŋu siy *ku-
raarin ta Buŋdi. Kar diŋ gay, mee
satkiner ka tatko-ak gina riyoy ɗo
kuraarin ta taɓ. Kuraarin taar-at,
*Rabbin meeŋji kat siyta, yampa, ŋu
geenno.
3 Ay mee satkiner ka tatko, ŋu
diyig a ŋaa iye gamin ku berindi ɗo
Buŋdi ho ŋaaji gine *satkine. Ampa-
ak, kante oki, illa ŋaa gine maan ka
berindi.
4 Kar ya mee satkinte ka tatiko-
ak kat goy ɗo kiɗar, ŋa ginaaɗo tak-
tak riy ta gay satkiner, asaan kuuk
gina riy ta satkiner ar taat *gaanuun
kaawtu-ak, ŋuur goy ko.
5 Ar gem taliy kelmoy ɗo sawwapa,
riy ta gay satkiner-ak sa, taar ar kelim
ta riy ta taɓ ŋu giniy ɗo wer kaak
Buŋ goyiyo. Ŋaar-aŋ ar maan kaak
kuuniyji ɗo Muusa ɗo wiktin taat ŋa
siyiy kuraarin ɗo Buŋdi. Ɗo wiktin
taar-at, Buŋ kaawji aman : « Ya ki siya
kuraarne, zeeɗu kii siyin ar taat nu
bayniiji ka dambar-aka. »*
6 Diŋ gay, riy taat Buŋ gaariiji ɗo
Iisa Masi-at, taar pakgit taat awalle
serek. Kar jamaw taat ŋu diyig Iisa
Masi ɗatik ta geemir iŋ Buŋ gay, taar
oki pakgit taat awalle serek. Asaan iŋ
jamaw-at, maan kaak Buŋ kaawtu a
ŋaa gine pakgig ŋaar kaak ŋa kaawtu
awalle ɗo gaanuundi.

Jamaw ta awalle iŋ ta marbinto

7 Ka seener, ya jamaw ta awalle-at
kat necit ko riyti, maman Buŋ yaa obe
jamaw ta pey ?
8 Kar sando, Buŋ leesco ɗo geeŋji
aman :
« Nun *Rabbin kat kaawaw :
ɗo menaw kuuk yaa ase-aku,
naa obe jamaw ta marbinto
iŋ gee ku Israyeel ho iŋ ku Zuuda.

† **7:21** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.4.
* **8:5** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 25.40.

9 Jamaw taar-at arro taat nu obtu iŋ
aginiyco
wiktin taat nu imiliig min darre ta
Meser ho nu ogiriico.
Uudin taat ŋu bal karmiyin jamaw-
ata,
nun Rabbin kat kaawaw, nun oki
newsico kopo.
10 Nu kaawa pey aman :
ɗo jamaw taat naa obe iŋ gee ku
Israyeel-an,
ya menaw ŋuur-ak bire,
naa uŋ̃jiŋ̃ gaanuundu ɗo kayco
ho naa diyiŋ̃ ɗo gelbinco.
Naa gine Buŋco
ho ŋuur gay yaa gine geendu.
11 Yoo waan minninco ucaaɗo inde
giji wal siŋji
a ŋaaji gaare botol taat ŋaan ib-
inindu.
Asaan okiŋ̃co, ŋuun ibinindu,
min kuuk aginda yoo kuuk ŋ̃aaɗa.
12 Naaco saamiyiŋ̃ nigiŋ̃co okiŋ̃ji
ho zunuubinnico gay, nu icaaɗo pey
bico tak-tak. »†
13 Ya Buŋ kolaat jamaw-at a ta
marbinto, ŋaar-ak, ar ŋa ginit taat
awalle-at maan kaak taay ko. Kar
sando, maan kaak taaye ho zaɓ-ak,
ŋaar baay gaay ko bire.

9

Abaadin ta awalle

1 Ɗo jamaw ta awalle-at, Buŋ ber
*gaanuun kaak gaara maman gee
yaa abdiyiŋ̃ji ho goy pey wer ka
abaadiner kaak ŋu siytu.
2-3 Ɗo wer ka abaadiner-ak, ta ku-
raarin taat ɗukum ɗeelna seera iŋ
zimilla. Ɗo ɗeel taat bitta taat ŋu koliy
« *wer kaak cawar », ŋu diy maan
ka hadinner biŋkay peesira kuuk gin
gindiski ho oba ako. Ta gin oki taabul
kaak ŋu liyiy mappa kaak ŋu beriy
satkin ɗo Buŋɗi. Ɗo ɗeel ta atta taat
ŋu koliy « wer kaak cawar aale »,
4 ta gin taabul ka daabner kaak ŋu
onniy *dokkanne. Ta gin oki *san-
dumne taat gaara jamaw taat Buŋ
obtu iŋ geeŋ̃ji. Sandumne-at, ŋu siyiit
iŋ atay ho aarti gay daabne. Ɗo
atti ka sandumne-at, ŋu diy parik
ka daabner kaak gin tee kaak ŋu
koliy « maan* » ho iŋ kuŋgin ka
*Haruun kaak imil booyaw. Ŋu lee
pey tariŋ̃cilna kuuk Buŋ siirtu gaanu-
unji ka jamaw ho ŋa beriijiig ɗo
Muusa.
5 Ɗo kaati ka sandumner, gin
gamin seer kuuk ŋu siytu iŋ daabne.
Gamin-ak, ar *ɗubal ku Buŋɗi kuuk
ŋu kolaag « seruubinna » ho ŋu gaara
kadar Buŋ goy ɗo wer-aka. Kelim ta
gezgirco gootaag kaati ka sandumne-
ata.* Kar diŋ gay, wiktin ginno taat
naako osiŋ̃ kaawin-aŋ rakki rakki.
6 Gamin okiŋ̃co-aŋ, ŋu leeyig iŋ
botilco ɗo kuraarin taat ŋu siytu ɗo
Buŋɗi ho kun kawta, gay satkiner
uŋ̃jigiy ɗo wer ka bitta-aka a ŋuu gine
riyco.†
7 Ɗo ɗeel ta atta gay, illa mee
satkiner kaak tatik di uŋ̃ja keeji,
mena rakki di ɗo elgol. Wiktin taat ŋa
uŋ̃ja ɗo wer-ak, illa ŋa iya baar kuuk
ŋu gintu *satkin ɗo Buŋɗi. Baar-ak, ŋa
beriig ɗo Buŋɗi ɗo nige ka meeŋ̃ji ho
iŋ nige ka geemir kaak bal niyinco.‡
8 Iŋ maanna-aŋ, Ruwwin ta Buŋɗi
gaariite kadar wiktin taat kuraarin
taat ŋu siytu awalle goy misa, waan
ginno botol taat ŋaa uŋ̃je ɗo wer kaak
*cawar aale kuwa ka samaaner.
9 Gamin-aŋ gaara maan kaak kuu-
niya diŋka : gee kuuk abdiyaag Buŋ,
ŋuur bera bere ho gina satkinkan ɗo
Buŋɗi. Kar gaminco-ak necaaɗo ginin
pikirrico tak ar taat Buŋ rakiyo.
10 Gamin-ak, ŋuur ko kaawin kuuk
ɗo bi ka teendi ho ka seendi, iŋ ay
ace kaak ŋu aciyo. Kaawin-aŋ, ŋuur
ɗo bi ka gamin kuuk gee talaagu

† **8:12** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 31.31-34. * **9:5** 'kaati ka sandumner' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, ay elgo, mee satkiner ka tatko uŋ̃jigiy ɗo wer kaak cawar aale-aka ho ŋa ergigiy baar ɗo kaati ka sandumner-ata. Ŋaar-aŋ maan kaak gaara kadar zunuubinna ku gee ku Israyeel, Buŋ saamiycogu (Ekzood 25). † **9:6** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 18.2-6. ‡ **9:7** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 16.2-34. § **9:10** 'kuuk marbinto' : Anne-aŋ kaawa ɗo bi ka Jamaw ta marbinto taat Buŋ obtu iŋ gee iŋ botol ta Iisa Masi.

di. Aadanna-ak, ŋuu goye kee nam wiktin taat Buŋ asiy makiɲ iŋ kuuk marbinto§.

Masi ber ziy satkine ɗo saan tante

11 Kar Iisa Masi gay bayin ar *mee satkiner ka tatko a ŋaate bere gamin kuuk samaane kuuk goy ko. Ŋa uɲje ɗo kuraarin taat pakgit serek taar taat ŋu siytu keɗer ho taat nec tak ar taat Buŋ rakiyo pakgita oki. Kuraarin taat ŋa uɲjitu-at, ŋu geenno kat siyta ho min gamin kuuk Buŋ kilgiytu ɗo duniiner-an, taar ginno.

12 Masi uɲje mena rakki di ɗo *wer kaak cawar aale-aka. Ɗo wer-ak, ŋa bal iye baar ku awgir wala ku ajjalinnar a ŋaa bere ɗo Buŋdi. Kar gay, ŋa ber baar ku meeɲji kuuk miɲ ɗo saan tante. Taar-an nec ko yaate jilinte tak-tak.

13 Ɗo aadin ta *Yuudinnar, ŋu erga baar ku awgir iŋ ku barkiydi ɗo geemir a ziŋkico yaa gine cawar. Ampaa di, berka oki, ŋu eriita ho butti gay, ŋu kokiriy ɗo geemir. Ya gaminaŋ kat nec giniɲ zi ka gemor *cawar oki,

14 baar ku Iisa Masi gay pakgig serek ! Iisa Masi, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat goy doo, ŋa bertu ziy ɗo Buŋdi ar satkin taat nec tak ar taat Buŋ rakiyo. Ampaa ko, iŋ baariy, pikirrite yaa gine cawar min gamin kuuk iya gee ɗo muuti. Ansii kat, gii nece gine riy ɗo Buŋ kaak goy mento.

Jamaw taat Buŋ ɗuuntu iŋ baar

15 Iisa Masi, ɗo jamaw ta marbintoat, ŋaar ko goy ɗatik ta geemir iŋ Buŋ. Ŋa goy ɗatikco a ŋuur kuuk Buŋ koltu-ak yaa gase haginco min gamin kuuk Buŋ kaawtu a ŋaaco bere ɗo geeɲji. Gamin-ak, ŋuur goy doo. Geeak gin botol taat ŋuu gasin hagincoat ɗo saan ta muut ta Iisa. Asaan iŋ muutuy-at ko, ŋa jiliig gee min ɗo nigiɲco kaak ŋu nigtu ɗo jamaw ta awalle.

16 Ya waan kat siirig malley okiɲji ɗo katkitdi, wiktin taat ŋu raka ɗeeɗiɲ ɗo kooginay-ak, illa ŋuu ibine ja kadar ŋa mat ka seener.

17 Ka seener, maan kaak ŋu siirtu ɗo katkitdi-ak, ŋu ɗeeɗaagɗo ya meeɲji goy misa iŋ odinay, illa ya ŋa mat ja.

18 Ansii ko, jamaw ta awalle ictu riyti-ak, illa iŋ baar kuuk ŋu ergiyaku.

19 Ka seener, wiktin taat awalle Muusa uctu ɗo uŋco ka geemir, ŋa garkiycog ja ay maan kaak Buŋ rakiy ŋuu gine. Min ŋa garkiycoga, ŋa ictu baar ku ajjalinnar iŋ ku awgir, amay, law ku dindiko ho leeg ta pompil kaak ŋu koliig Isoop. Kar ŋa ergiico baar ɗo gee okiɲco ho ŋa ergiitit oki ɗo maktumne taat ŋa siirig gaanuunaka.

20 Wiktin taat ŋa ergiico, ŋa kaawiy aman : « Ŋuur-aŋ baar kuuk gaara jamaw taat Buŋ obtu iŋ kuŋko a kuu karmiyinti. »*

21 Min Muusa ergitu baar ɗo geemir ho ɗo maktumner-at, ŋa ergitu pey ɗo kuraarin taat ŋu siytu ɗo Buŋdi ho ɗo gamin ku abaadiner okiɲco.

22 Ka seener, gaanuun kaawa a anuwco ta gamnar giniy *cawar-ak, illa iŋ baar ja. Ansi-ak, bal miɲe ka baarir, yoo waan gasaaɗo saamiye ka zunuubinnay.

Satkin ta Iisa Masi sooya zunuubinna

23 Gamin kuuk goy ɗo kuraarin taat ŋu siytu ɗo Buŋdi kuuniytu *cawarak, illa iŋ *satkine. Kar gay, ar taat gi kaawtu ko, gamin-ak, ŋuur ar kellam ku gamin kuuk goy kuwa-aku. Ya gamin kuuk keɗer kat kuuniy cawarak illa iŋ satkin ja, maaniico gamin kuuk kuwaŋ gay yaa kuuniye cawarak, illa iŋ satkin taat samaan pak satkinkan kuuk ŋu giniy keɗer-aku.

24 Ka seener, *Masi bal uɲje ɗo kuraarin taat geen di siytu, taat ar kelim ta wer kaak kuwa-aka. Kar gay, ŋa uɲje ɗo taar ta taɓ kuwa-ata ho diŋ ŋa goyiy ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo bi kante.

* **9:20** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 24.8.

25 Awalle, ay elgo, mee satkiner ka
tatko uŋjigiy ɗo wer kaak cawar aale
iŋ baar ku mallel. Kar Masi gay, taŋji
paaɗo. Ŋa bal uŋje ka samaaner dees
dakina a ŋaa bere ziy satkine.
26 Yampa, ta-aŋ ŋa taaɓiy taaɓin
ta muuti dees dakina min kilgiye ka
duniiner. Ya taɓ gay, ɗo wiktin ta
ba aaro, ŋa bayin mena rakki di a
ŋaa sooyiŋ zunuubinna ku geemir iŋ
satkiney.
27 Buŋ gintu a gee okiŋco yaa mate
mena rakki di, kar kat, ŋaaco ɗukume
seriine.
28 Ampaa ko, Iisa Masi oki bertu ziy
satkine mena rakki di a ŋaa sooyiŋ
zunuubinna ku gee dakina. Wiktin
taat ŋaa bayne ka seeriŋkar, ŋa asaaɗo
pey sooyiŋ zunuubinna ku geemir,
ŋaa ase a ŋaa jiliŋ ŋuur kuuk eraaga.

10

Satkin ta Iisa Masi taat mena rakki di

1 Ka seener, *gaanuun ka Muusa,
ŋaar ar kelimco di ta gamin kuuk
yaa ase neginda. Kar gay, ŋa arro
sawa-sawa iŋ gamin okiŋco kuuk goy
kuwa-aku. Ampa-ak, ya gee gina
*satkinkan ŋuur-ak di elgin iŋ elgina,
ŋuur kuuk bariya botol a ŋuu siŋje
moota iŋ Buŋ-ak, gaanuun necaaɗo
tuk, ŋaa giniŋco ŋuu nece tak ar taat
Buŋ rakiyo.
2 Yampa, ya satkinkan-ak nec ko
ŋuu kuuniye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi-
ak, ŋuu ibinin cawirkuwco ho ŋuu
rasiŋ satkinkan-aku.
3 Ka seener gay, satkinkan-ak, illa
ŋu iyaag gee ay elgo, ŋu moyig zunuu-
binnico.
4 Asaan baar ku awgir iŋ ku
barkiydi, ŋuur bal gine gudurre tak-
tak taat ŋuu ace zunuubinna.
5 Ɗo saan taar-an ko, wiktin taat
Iisa Masi rakiy ase ɗo duniiner, ŋa
kaawiiji ɗo Buŋdi aman :
« Ki bal rake a ŋuuŋ gine satkine wala
ŋuuŋ iye bere,
kar gay, ki pinig zir.
6 Ki aacayɗo iŋ satkin ta mallel taat ŋu
eriyjiŋ
wala iŋ satkinkan kuuk ŋu gintu ɗo bi
ka zunuubinnico.
7 Hiyya, nu kaawtu aman :
" Buŋdu ! Nun ko-aŋka.
Nu as gine maan kaak ki rakiyo.
Hii, nu as ar kaak ŋu siirtu ɗo bir ɗo
Kitamner. " »*
8 Ɗo wer-ak, ŋa teestu ja kaawe aman
: « Ki bal rake a ŋuuŋ gine satkinkan,
ŋuuŋ iye bere, ŋuuŋ ere malle, ŋuuŋ
bere satkine ɗo bi ka zunuubinnar.
Kiŋ gay bal aaciye iŋ gamin-aŋku. »
Kar sando, gaanuun ka Muusa kaaw
a ŋuu giniŋ gamin-aŋ okiŋco.
9 Kar ba aaro, *Masi kaawtu pey
aman : « Buŋdu ! Nun ko aŋka. Nu
as gine maan kaak ki rakiyo. » Wik-
tin taat ŋa kaawtu pa-ak, ŋa as deeŋ
satkinkan kuuk awalle ho ŋaa makiŋ
iŋ taŋji.
10 Ansii ko, iŋ niyin taat Buŋ ictu, Iisa
Masi bertu ziy satkine mena rakki di
gaasiititi a ŋaa aciŋ zunuubinnite, gii
gine cawar ɗo uŋji.
11 Kun kawta, gay satkiner ku *Yu-
udinnar okiŋco gingiy riyco iŋ ka
peyiŋco. Ŋu gingiy satkinkan ŋuur-
ak di doo. Kar satkinkan-ak gay
gedarro tak-tak imiliŋ zunuubinna
ku geemir.
12 Kar Iisa Masi gay, satkiney taŋji,
taar mena rakki di gaasiititi ho ta
goy doo. Min ŋa berig ziy satkin
ɗo zunuubinna ku geemir, ŋa daktu
diy baay ka samaaner ɗo meeday ta
Buŋdi.
13 Diŋ ŋa yoka a Buŋ yaaco nosire ɗo
adiney, ŋuu gine wer ka lee asiŋji.†
14 Ampaa ko, iŋ satkiney taat mena
rakki di-at, ŋa gintu a ŋuur kuuk ŋa gi-
naag cawar-ak yaa nece tak ɗo werco
doo.
15 Taar-an ko taat Ruwwin ta Buŋdi
oki kaawiite. Ta teestu ja kaawe
aman :
16 « *Rabbin Buŋ kaaw aman :
" Ya menaw ŋuur-ak bire, naa obe
jamaw iŋ ŋuura.

* **10:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 40.7-9. † **10:13** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 110.1.

Ɗo jamaw-at, naa uŋjiŋ gaanuundu
ɗo kayco
ho naa diyiŋ ɗo gelbinco. ”
17 Ŋa gaaytu pey aman :
“ Naaco saamiyiŋ nigiŋco okiŋji
ho zunuubinnico gay, nu icaaɗo pey
bico tak-tak. ”‡ »
18 Ka seener, ya zunuubinnico kat ŋu
saamiycogu, satkinkan bal gine pey
galilco.

Diye ka gelbiner iŋ Buŋ

19 Ampa-ak, gem kol siŋtay, iŋ baar
ku Iisa kuuk ŋa bertu satkin-ak, gi gin
botol taat gii uŋje ɗo wer kaak *cawar
aale-aka.
20 Iŋ ziy ka meeŋji, ŋa pilte botol
taat gii aaɗe min ɗo maan kaak ar
zimilla kuuk gootig wer kaak cawar
aale-aka. Botol taat ŋa piltu-at, taar
marbinto ho ta bera goye kaak taɓ.
21 Ansi-ak, gi gin *mee satkiner ka
tatko kaak tala ɗo kaay ka *ger ka
Buŋdi kaak kuwa ka samaaner.
22 Ampa-ak, siŋjinte moota ɗo uŋji
ka Buŋdi iŋ gelbin rakki bal kolaw ɗo
saan ta imaante. Siŋjinte iŋ gelbin
kaak ac min pikirre taat jookumo ho
iŋ ziŋka kuuk ac iŋ amay kuuk cawar.
23 Obinte tirit ɗo maan kaak gi eriy
iŋ imaante ho gi gaariy-aka, asaan
Buŋ necaat tak taat ŋa kaawtu.
24 Bariyinte botol taat gii iskiguwe
ziŋkite a gii elguwe benannite ho gii
ginguwe gamin kuuk samaane.
25 Ŋuminte kaak gi ŋumgiy-aŋ,
dakinte rasiŋjiɗo ar gee daariŋ
rasiyo. Kar gay, iskinte ziŋkite ɗo
imaan ho gininte gaay iŋ gaayo,
asaan ku iban ko kadar yiriy ta
*Rabbiner, taar gaay ko.
26 Ya waan ibingit seen ta Buŋdi
kat ŋa wakila gine zunuubinna iŋ
niyiney, ginno pey satkin ta saamiye
zunuubinnar.
27 Waanna-ak, taat ɗakji-at, illa
ŋaa ere iŋ kolaw yiriy taat Buŋ yaa
ɗukume seriine. Yiriy taar-at, ak
taat girzaŋ-at yaa idiŋ jot, ŋuur kuuk
newsiji kop ɗo Buŋdi.
28 Ŋaar kaak ŋepiɗig *gaanuun
kaak Muusa siirtu, ŋuu deeŋji bal
kaawo ya saadinna seer wal subba
goya.§
29 Kar ɗo taŋkoŋ gay, ŋaar kaak
yilaag Roŋ ka Buŋdi, kaak talaag baar
ku Iisa ar ŋu maan kaak maala ho
kaak ginaat bees Ruwwin ta Buŋdi
taat bera barkine, ku pakarro kadar
taŋji-at yaa gine raɗpaka wal maman
? Baar ku Iisa, ŋu ŋuur ɗoo di baar
ku jamaw ta marbinto kuuk ginig gee
cawar-aku ?
30 Ka seener, gi ibingig ŋaar kaak
kaaw aman : « Ŋa nun meendu kat
yaa yeepin taat ŋu nigtu. Ŋa nun
meendu kat yaa kappiyin kaaco ɗo
taat ŋu gintu. »* Kar ŋa ɗiytu pey
aman : « *Rabbin Buŋ yaa ɗukume
seriin ɗo geeŋji. »†
31 Raɗji aale ɗo ŋaar kaak gal ɗo pise
ka Buŋ kaak goy mento !
32 Kar gay pakiroŋ ɗo goyiŋko kaak
awalle wiktin taat Buŋ piliig kayko.
Ɗo menaw ŋuur-ak, gee taaɓiyiŋko
dakina ho iŋ taaɓin taat ginko dakin-
at oki, kuŋ gay subire.
33 Werin daariŋ, ŋu wariŋko ho ŋu
taaɓiyiŋko ɗo uŋco ka geemir. Kar
werin daariŋ gay, ku galiy uciy iŋ
ŋuur kuuk ŋu taaɓiyaag pa.
34 Ka seener gay, taaɓin ta ŋuur
kuuk ŋu taaɓiyaag ɗo daŋaayner, ku
aawaat ɗo ziŋkiko ho wiktin taat ŋu
sokiig gaminko, ku rascog iŋ aditko
kuuk portiko. Aditko portik-ak asaan
ku ibin kadar ku gin gamin kuuk
samaan paka ho kuuk yaa taaye doo.
35 Ampa-ak, maan kaak ku eriy iŋ
imaan-ak, dakoŋ rasiŋjiɗo. Asaan iŋ
ŋaar ko, kuu gasin haginko dakina.
36 Ya ku raka necin taat Buŋ rakiyo
ho kuu gasiŋ maan kaak ŋa kaawtu
a ŋaako bere-ak, illa kuu ice subirraw
ho kuu goye bombo.
37 Kitamne kaaw aman :

‡ **10:17** Wer ka gase kaawor ɗo Jereemi 31.33-34.
§ **10:28** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 17.6.
* **10:30** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.35.
† **10:30** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 32.36.
‡ **10:37** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 26.10.

« Pey ɗak mena sooɗ di, sooɗ tak-tak‡, ek di, ŋaar kaak yaa ase-ak, yaa ase.
Ŋa taayaaɗo.
38 Gem kaak jaawa uŋtu iŋ botol
yaa goye ɗo saan ta imaanji.
Kar ŋaar kaak yeepa aar gay,
adir ginaaɗo gal iŋ ŋaara. »§
39 Ɗo tanteŋ gay, gi attanno iŋ gee kuuk yeepa aaro ho ɓaayiy tare ziŋkico-aku. Kar gay, gi atta iŋ ŋuur kuuk diya gelbinco iŋ Buŋ a ŋuu gase jile.

11

Imaan ta gee ku awalle

1 Iŋ botol ta imaan, gi gin ko maan kaak gi eriyo ho gi ibinig ko tak maan kaak gee talgigɗo.
2 Ɗo bi ka imaanco ta gee ku awalle ko, Buŋ gaartu kadar adiy portik iŋ ŋuura.
3 Iŋ imaan ko, gi ibintu waraŋ kadar Buŋ kilgiyig gamin okiɲco kuuk goy kuwa ho keɗer iŋ kaawoy. Ampaa ko, gi ibintu kadar gamin okiɲco kuuk gee talaagu asa min ŋuur kuuk̃ gee talgigɗo.
4 Iŋ imaan, Abeel bertu *satkin ɗo Buŋdi taat pakgit ta Kayen. Ɗo saan ta imaanji-at ko, Buŋ meeɲji ooyit satkiney ho ŋa taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji. Abeel, ŋaar mate. Kar ɗo bi ka imaanji taat ŋa gintu-at, ŋa kaawaate yoo diŋka.
5 Iŋ imaan, wiktin taat Henok goyiy iŋ odinay, Buŋ cooniig kuwa iŋ ŋaara. Ampaa ko, ŋa pakiig min ɗo muuti. Yoo waan sa bal gasiɲji, asaan ŋa diyiig ɗo serpey. Ka seener, min Buŋ bal cooniɲ misa, Kitamne kaaw a Buŋ, adiy portik iŋ ŋaara.*
6 Yampa, Buŋ, adiy ginaaɗo portik iŋ gem kaak ginno imaan. Ka seener gay, ŋaar kaak raka siɲje moota iŋ Buŋ, illa ŋaa ooye kadar Buŋ goya ho kadar ŋaaco gaarin selliŋkuwiy ɗo ŋuur kuuk bariyaaga.
7 Iŋ imaan, Nowe iciig taaye ka Buŋdi ɗo maan kaak yaa ase neginda ho kaak gee talgigɗo misa. Ampaa ko, ŋa siytu markab tatko a ŋaa jiliɲ̃ geeɲji ku geriy. Iŋ maan kaak ŋa gintu, ŋa gaartu kadar gee ku duniiner, ŋuur jookumo. Ho iŋ botol ta imaanji, Buŋ taliig a ŋa gem kaak goy iŋ botol ɗo uŋji.
8 Iŋ imaan, Ibraayim iciit kaaw ta Buŋdi wiktin taat ŋa koliiga. Ŋa uctu min darrey ho ŋa ɗeettu ɗo darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Kar ɗo ɗeetiɲ̃ji, ŋa ibanno wer kaak ŋa ɓaayiyo.
9 Iŋ imaan, Ibraayim daktu goy ar awraatiɲ̃ce ɗo darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Ŋa daktu goy ɗo kuraarner. Isaaka iŋ Yakuub oki atta iŋ Ibraayim ɗo maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaji bere-aka ho ŋuur sa goy iŋ kuraarnay di ar Ibraayim.
10 Kar Ibraayim gay era geeger kaak Buŋ meeɲji pakirtu ɗo piniɲ̃ji ho ŋa meeɲ̃ji Buŋ kat kaak yaa piniɲ̃ji. Geeger-ak bombo ho eezaaɗo tak-tak.
11 Iŋ imaan, Zaara daaciy ta Ibraayim, ya ta mogina ho ta zaɓe oki, ta weetu ho ta gintu ataɲ̃ geemir. Ta weetu-ak, asaan ta amniỹ tak-tak iŋ ŋaar kaak kaawit kaaw-ata.
12 Ansii ko, min gem rakki kaak zab ko tak-tak amiltu tamba dakina ar kaalna wal ar yir kaak ɗo bi ka barrer ho gem gedarro osinji.
13 Gee-ak okiɲco obit imaan bombo yoo muutco. Kar gay, gamin kuuk Buŋ kaawiico-ak, ŋu bal taliɲ̃ ŋu as ɗo werco. Kar gay, ta ar ŋu talig ko gamin-ak min serek ho ginco gala. Paa ko, ŋu ibintu kadar ŋu goy ar awraatinna ho marti ɗo duniiner.
14 Kar ya ŋu kaawa pa-ak gaara waraŋ kadar ŋu bariya darre ta maaniico.
15 Darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre taat ŋu rastuɗo-ata. Yampa, ta-aŋ ŋu yeepe.
16 Kar gay, darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre ta taɓ taat goy ka samaaner. Ɗo bi ŋaar-ak ko, Buŋ ginno sokaɲ̃ taat ŋu koliɲ̃ a ŋa « Buŋco ».

§ **10:38** Wer ka gase kaawor ɗo Habakuuk 2.3-4.
* **11:5** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 5.24.

17 Iŋ imaan, Ibraayim berig roŋji satkin ɗo Buŋdi wiktin taat Buŋ rakiy tale baay. Iŋ maan kaak awalle Buŋ kaawiiji a ŋaaji gine oki, Ibraayim ooytu beriŋ roŋji kaak daŋgiro†.
18 Ka seener gay, min awalle, Buŋ kaawji aman : « Iŋ roŋji Isaaka kat, baaŋ yaa miine iŋ koogina ar kaak nu kaawiijiŋ. »‡
19 Kar Ibraayim gay pakirtu kadar Buŋ gin gudurre taat ŋaa nooye gem min ɗo muuti. Ɗo saan taar-an ko, Buŋ beriijiig roŋji ar ŋa yeepjig min ɗo muuti.
20 Iŋ imaan, Isaaka barkiyiig Yakuub iŋ Ezaayu ɗo bi ka maan kaak yaa ase neginda.
21 Iŋ imaan, Yakuub, ɗo wiktin taat menuwiy gaay gaase, ŋa barkiyiig kooginay ku Yuusup rakki rakki. Min ŋa barkiygu, ŋa ɗeŋirtu iŋ doŋkiloy ho ŋa ontu abdiye Buŋ.
22 Iŋ imaan, Yuusup, ɗo wiktin ta ŋa rakiy mate, ŋa kaawtu a gee ku Israyeel asa amile min darre ta Meser. Kar ŋa bertu izinne ɗo maan kaak ŋuu gine iŋ kaasiy.§
23 Iŋ imaan, min Muusa ŋu weeyiiga, aginiyji cigiliig nam koyin subba. Ŋu gintu pa-ak, asaan ŋu tal samaanuwiy ho ŋu bal gine kolaw ɗo taat sultan kaawtu.
24 Iŋ imaan, min Muusa gin ko tatiko, ŋa rakaaɗo a ŋuu koliŋ pey a ŋa roŋti ka romoy ta Sultan ka Meser.
25 Ŋa icit taaɓin iŋ gee ku Buŋdi. Ŋa tal kadar taaɓin-at guna min galal ta duniiner taat ɗo menuwir di ho taat iyaag gee ɗo zunuubinnar.
26 Kar ɗo ta Muusa gay, ŋa icit taaɓine ar taat Iisa Masi asiy aawe ho ŋa talaat ar maan kaak pakgig malle ka Meser serek. Asaan ka seener, ŋa tala maan kaak Buŋ asiiji bere neginda.
27 Iŋ imaan, Muusa amiltu min Meser ho ŋa baltu gine kolaw ɗo dapiŋko ta sultan. Ŋa peytu bombo ar gem kaak talaag Buŋ kaak gee talgigɗo.
28 Iŋ imaanji, Muusa iidiytu iidin ta *Paakdi ho ŋa kaawiico ɗo gee ku Israyeel a ŋuu ooye baar ɗo botilay ku geriyco. Ampaa kat, *ɗubil ka Buŋdi gay dee geemir baltu deeŋ awaw ku miday ku gee ku Israyeel.
29 Iŋ imaan, gee ku Israyeel aaliig barre ka Dindiko bal boose ka asiŋco. Kar min gee ku Meser raka aaleŋ gay, amay teeyig okiŋco.
30 Iŋ imaan, durdurre ka geeger ka Zeriiko eeztu. Gee ku Israyeel jarbig* geeger-ak mena bijigiy, kar yiriy ta peesiriŋkar gay, wiktin taat ŋu jarbiyak, durdurre-ak eeztu dizic.
31 Iŋ imaan, azbiŋca rakki siŋti Raab baltu mate iŋ ŋuur kuuk newsiji kop ɗo Buŋdi, asaan ta obig samaane ŋuur kuuk gee ku Israyeel ŋaamtu a ŋuu tale baat ta darrico.
32 Naa kaawe pey maa ? Wiktin ginno taat naako ose rakki rakki ɗo bi ka Zedeyon, Baraak, Somsom, Zepte, Dawuud, Samiyeel ho nabiinna daariŋ oki.
33 Ŋuur oki, iŋ imaan taat ŋu gintu, ŋu ictu darrinay, ŋu hokumiyiy iŋ botol, ŋu gasit taat Buŋ kaawtu a ŋaaco bere ho ŋu sokumiig biŋkico ku boornar.
34 Ŋu deet ak ta oba bilim-bilim, ŋu waal min asiɗe ka *seepiner, ya gudurrico arme oki, ŋu gas gudurre min ɗo Buŋdi, ŋu gintu gee kuuk siŋco alaw ɗo gartar nam ŋu atik askirna dakina ku darrinay ku pey.
35 Iŋ imaan, daaɗ gasiig pey geeŋco kuuk mate ɗo wiktin taat ŋu nooytu.

Kar daariŋ gay, ŋu gaarcot ko gaare nam ŋu mattu. Ya waan raka jiliŋco oki, ŋu poocaw, asaan ŋu raka gase maan kaak taɓ paka. Maannaak, ŋaar ko nooye kaak Buŋ asiy nooyiŋco.
36 Pey daariŋ, ŋu ajimiyig ko ajimiye ho ŋu koocig iŋ korɗiŋgo, kar

† **11:17** 'daŋgiro' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kiɗa di' wal 'rakki di'. ‡ **11:18** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 21.12. § **11:22** Wer ka gase ɗo Zeneez 50.24-25. * **11:30** 'jarbe' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kaare'.

daariŋ, ŋu ɗuunig iŋ jinzirre ho ŋu uŋjiig daŋaayne.
37 Pey daariŋ, ŋu zeerig iŋ dambay
nam ŋu deeyiigu, daariŋ, ŋu gerkiɗig
gerkiɗe nam ŋu ɗukumiig seera, ho
daariŋ gay, ŋu deeyig iŋ seepine. Pey
daariŋ bal gine geray, ŋu jaawa anne
anne, kesuun teeco saaro nam ŋu
ɗuuna zamam ku awgir di. Gee-ak
pokirna tak-tak, ŋu taaɓiyaagu ho ŋu
gaaraacot ko gaare.
38 Gee ŋuur-ak, selliŋkuwco dakina
nam duniin sa bal nece ooyiŋco !
Ŋu jaawa anne-anne ɗo kalaaner, ka
dambiniidi, ɗo girpiniydi† ho ɗo bid-
dindi.
39 Gee-ak, okiŋco, iŋ imaanco taat
ajbiyig Buŋ-ak oki, ŋu bal gasiŋ maan
kaak ŋa kaawtu a ŋaaco bere.
40 Ka seener, Buŋ siyaate maan
kaak samaan aale pakgig gamin
okiŋco. Ŋa raka a gee-ak yaa nece
tak ar kaak ŋa rakiyo. Kar gay, ŋu
gediraaɗo nece tak bal ginte.

12

Diye ka gelbiner iŋ Iisa

1 Taloŋ ja imaan ta gee kuuk gi
kaawtu ɗak ko bico-aŋku ! Ŋuur
ar saadinna kuuk leyinte ɗatko.
Saadinnuwco-at, ŋu gaaraat iŋ
goyiŋco kaak samaane ɗo botol
ta imaandi. Ɗo saan taar-an gay,
rasoŋ gamin okiŋco kuuk toɗaate
siŋje ɗo goyinte kaak ɗo botol ta
Buŋdi. Rasoŋ oki zunuubinna kuuk
ɗaaŋaate meleŋ paa di ho zeeɗinte ɗo
gaɗ kuuk Buŋ kaawiite.
2 Pakirinte doo ɗo Iisa, ŋaar kaak
durcit baat ta barar ta imaante ho
kaak yaa gininti taa nece ɗo werti.
Ka seener, galal taat ŋaa aawe ɗo
gaasindi-at, ŋa ibinit min awalle. Gee
talaat muut ta ka etor ar maan ka
sokaŋ. Kar Iisa gay isgigɗo tuk. Am-
paa ko, ŋa ooyiit muut-ata. Kar diŋ
gay, ŋa diy baay ɗo meeday ta Buŋdi,
wer kaak Buŋ hokumiyo.
3 Taloŋ ja maman Iisa ictu subir-
raw wiktin taat gay zunuubinnar
taaɓiyiiga. Ampa-ak, zeeɗoŋ ku
rasiyɗo taaɓin yaa patiye kayko nam
imaanko yaa oole.
4 Asaan ɗo taasiŋkiko taat ku
taasiŋiy iŋ zunuubinna, ku bal
taasiŋe misa yoo ɗo muuti.
5 Ku rawtig ko taaye kaak Buŋ
taayiŋko ar ŋa taaya kooginay-aka
walla ? Ŋa taayiŋko aman :

« Gem kol roŋji, ya *Rabbin diyaaciŋ
ɗo botildi,
dak taliŋjiɗo taayiŋji-ak ar maan
ka maala.
Ya ŋa leesaajiŋ oki, ziŋkaŋ yaa
oolenno.
6 Asaan ŋaar kaak Rabbin diyiy ɗo
botildi-ak,
ŋaar ko kaak ŋa elgiyo
ho ŋaar kaak ŋa taaɓiyiy-ak,
ŋaar ko kaak ŋa taliy ar roŋji. »*

7 Icoŋ subirraw ɗo taaɓinko, asaan
iŋ taar ko, Buŋ diyiiko ɗo botildi ar
kooginay. Yampa, ŋa maa micir kaak
tacco diygigɗo ɗo botildi ?
8 Ya Buŋ diygikonno ɗo botildi ar
kaak gee okiŋco gingiy ɗo kooginco,
ŋaar-ak gaara kadar ku kooginayɗo,
ku buumina.
9 Okinte, gi gin aginiyte kuuk
weente. Ŋu diyaate ɗo botildi ho
gi karmiyaagu. Ya ŋuur din sa gi
karmiyaagu, Tatte Buŋ ka kuwaŋ
gay, illa gii karmiyiŋji pak ŋuura. Paa
kat, gii gase goye kaak taɓ.
10 Aginiyte diyaate ɗo botildi ɗo
menuwir di ar taat ŋu rakiyo. Kar
Buŋ gay diyaate ɗo botildi a ŋaate
gaayinte gii kuuniye *cawar ar ŋaara.
11 Ka seener, ya ŋu diyaate ɗo
botildi, ɗo wiktin taar-at awgitenno
gala, illa ta raɗa adi. Kar ba aar
gay, ŋuur kuuk ŋu diyig ɗo botildi-ak
gasiig maan kaak aaɗaag diye kaak
ɗo botildi-aka. Maanna-ak, ŋaar ko
weye ka gelbiner ɗo bi ka *goye kaak
iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi.

Taayiika iŋ mino

12 Ɗo saan taar-an ko, gem kol
siŋtay, paaŋoŋ kociŋgiliŋko kuuk

† **11:38** 'Ɗo girpiniydi' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'ɗo pugurumniydi'. * **12:6** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.11-12.

oolaako ho ɗeŋroŋ gipiyko kuuk aziraw-aku.
13 Jaawoŋ ɗo botilay kuuk ɗalaŋ a
ŋaar kaak oygaw, asiŋji boɗiŋiyɗo, illa
gay, ŋaa gase aapiy ta ziy.

14 Zeeɗoŋ kuu goye ɗo aapiyer
iŋ gee okiŋco ho goyoŋ goye kaak
*cawar ɗo uŋji ka Buŋɗi. Ŋaar kaak
goyɗo ampa-ak talaagɗo Rabbin Buŋ
tak-tak.
15 Yaman, ginoŋ yoo waan min-
ninko yaa newsenno kop ɗo barkin ta
Buŋɗi. Zeeɗoŋ a maan yaa amilenno
min ɗo gelbinko ar et kaak caariy
diya gee. Ya maan kaak samaanno-
aŋ amil minninko, ŋaa barjile gee
nam anuwko, ŋaako nigiŋko.
16 Ginoŋ a waan minninko goyiyɗo
kaak yaa ɓaaye muŋjam ho kaak
yaa kaŋje iŋ gamin ku Buŋɗi.
Dakoŋ ginenno ar Ezaayu kaak berit
aawnuwiy† ɗo siŋji ɗo bi ka teendi di.
17 Ku iban kadar ba aaro, ŋa bariytu
botol taat tacco yaaji yeepin barkin
taat ŋu beriy ɗo aawo-ata, kar tacco
gay pooce. Iŋ aliŋji, ŋa loklikiiji ɗo
tacco a wal ŋaaji gedire diŋ ga, kar
gay, ŋa bal gedire newsiŋ gelbin ka
tacco.
18 Kar kuŋ gay, wiktin taat ku
siŋjitu moota iŋ Buŋ, ta arro wik-
tin taat gee ku Israyeel siŋjitu ɗo
damba Sinayi taat nec ŋuu wakinti.
Ɗo wiktin taat ku siŋjitu-ak, ginno ak
taat oba jilik-jilik, ginno uc pondiko,
ginno gondikaw taat dulum ho ginno
kurumbiin gidi-gidi-gidi.
19 Ku bal dore ale ka perner wala
gaay ta Buŋɗi. Kar gee ku Israyeel
gay, min ŋu doriit gaayay, kolaw obi-
igu ho ŋu marmiltu a ŋaaco kaawenno
pey maan kaawra.
20 Ŋu marmiltu ampa-ak, asaan
kaaw taat ŋu dortu-at patiy kayco.
Kaaw-at aman : « Ya waan kaak wakit
damba-an, ŋuu zeeriŋ iŋ dambay, ŋuu
deeŋji ya ŋa malle oki. »‡
21 Gamin okiŋco kuuk Buŋ
gaariico-ak isco kolaw aale nam
meeŋji Muusa oki kaawtu aman : «
Kolaw uŋjidu nam nu aziraw. »§
22 Kar kuŋ gay siŋje moota iŋ
damba taat ŋu koliy *Siyon ho iŋ
geeger ka Buŋ kaak goy mento.
Geeger-ak, ta Zeruzaleem taat goy
kuwa ka samaaner ɗo wer kaak
*ɗubal ku Buŋɗi ŋum dil-dil iŋ galal.
23 Ku siŋje moota ɗo wer kaak gee
dakina kuuk aamine ŋumtu, ŋuur
kuuk ŋu siirig ko siŋco ɗo maktumne
taat goy kuwa. Gee kuuk aamin-ak,
ay gem di ar aaw ka Buŋɗi. Ku siŋje
moota iŋ Buŋ, ŋaar kaak gay ɗukume
seriiner ɗo gee okiŋco, ho moota pey
iŋ gee kuuk goy goye kaak iŋ botiliy
ho mat taaye. Gee-ak, diŋ ŋu ginig
nam ŋu neciit tak taat Buŋ rakiyo.
24 Ku siŋje moota iŋ Iisa. Ɗo ja-
maw ta marbinto, ŋaar ko goy ɗatik
ta geemir iŋ Buŋ. Ku siŋje moota iŋ
baariy kuuk miŋ ka etor. Baariy-ak
pakgig ku Abeel serek.*
25 Yaman, laaŋ ɗeŋginko samaane
kuu cokiyiŋ ŋaar kaak kaawaako ! Ka
seener, gee ku Israyeel poocig ŋaar
kaak minaagu keɗer ho ŋu bal pake
min ɗo seriiner. Kar ginteŋ gay, ya gi
newsaaji kop ɗo ŋaar kaak kaawaate
min kuwa ka samaaner, tante-at yaa
gine maman ?
26 Ŋaar kaak gaayay azirig kiɗ
awalle-ak, diŋ gay, ŋa kaawaate pey
aman : « Ɗo menaw kuuk yaa ase, nu
aziraagɗo kiɗ keeji di, kar gay, naa
aziriŋ pey kiɗa iŋ samaane oki. »†
27 Kaaw taat a « naa azire pey-
at » gay gaara waraŋ kadar gamin
kuuk Buŋ kilgiytu ho kuuk yaa azire
yaa sawle, illa ŋuur kuuk yaa ɗak-ak,
kuuk azarro.
28 *Meennaw taat Buŋ yaate bere-
an, waan gediraaɗo azirinti. Ɗo saan

† **12:16** 'berjit aawnuwiy' : Ɗo aadin ta Yuudinnar, aawo gasa barkin dakina min ɗo tacco pakgig siŋtay.
‡ **12:20** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 19.12-13, Deteronoom 5.23-25. § **12:21** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 9.19. * **12:24** 'Baariy-ak pakgig ku Abeel serek' : Baar ku Abeel, ŋuur ku kayar, asaan wiktin taat Kayen deeyiiga, Buŋ kaaw a baariy koola min keɗer a ŋu asa kappiyin kayay (Zeneez 4.10). Kar baar ku Iisa gay, ŋuur ku jilindi, asaan iŋ muutuy taat ka etor, ya gem kaak aamin loci yaa gase jile.
† **12:26** Wer ka gase kaawor ɗo Aaze 2.6.

taar-an ko, delinte barkin ɗo Buŋdi ho abdiyinteŋga iŋ kolaw ho iŋ ho-roomine ar taat ŋa rakiyo.
29 Yampa, ya gi ginno ampa-ak, Buŋte, ŋaar nec yaate idinte ar ak taat tiyaw.

13

Goye kaak Buŋ rakiyo

1 Elguwoŋ ziŋkiko ar siŋta kuuk tacco rakki.
2 Dakoŋ rawtenno obe ka martir. Ka seener, iŋ obe ka martir-ak, gee daariŋ̃ ob *ɗubal ku Buŋdi ho ŋu ibingigɗo.
3 Pakiroŋ ɗo gee kuuk ŋu obtu daŋaayne ho ginoŋ ar kuŋko oki, ŋu obiŋko iŋ ŋuura. Pakiroŋ ɗo gee kuuk ŋu taaɓiyaagu, ho kuŋ oki, ginoŋ ar ŋu taaɓiyaako.
4 Gee okiŋ̃co, illa ŋuu bere ho-roomin ɗo obindi. Do ŋuur kuuk ob gay, nu kaawaaco, illa ŋuu karmiyiŋ̃ obiŋ̃co, ŋuu kokinenno kara. Yampa, Buŋ asaaco ɗukume seriin ɗo gee okiŋ̃co kuuk ɓaaya muŋ̃jam ho ɗo ŋuur kuuk kokina daaɗi wal miday kara.
5 Do goyiŋko, dakoŋ elenno gurus aale. Hamdiyoŋ iŋ maan kaak ku gintu di. Asaan Buŋ meeŋ̃ji kaaw aman : « Nu rasaacinno keejiŋ ho nu newsaajinno kop tak-tak. »*
6 Do saan taar-an ko, nii kaawe bal kolaw aman :
« *Rabbin Buŋ ko kaak gaayaanu.
Nu ginaaɗo kolaw tak-tak.
Gem iŋ odinay seer ar kunto di,
ŋaan ginin maman ? »†
7 Pakroŋ̃co ɗo aginduwko kuuk gaarkon kaaw ta Buŋdi. Taloŋ ja maman ŋu goytu nam ŋu mattu ho icon imaan taŋ̃co.
8 Iisa Masi makaaɗo tak-tak, wala diŋka, wala wiktin taat bire, wala taat yaa ase neginda.
9 Yaman, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko iŋ ay ɓilde kaak arro iŋ imaanko. Ka seener gay, maan kaak samaan-ak, illa gelbinte yaa ɗeŋre iŋ barkin ta Buŋdi. Yampa, ŋu ɗeŋraaɗo iŋ *gaanuun kaak kaawa ɗo bi ka teendi. Gaanuun ar ŋaar-aŋ bal gaayiŋ̃co iŋ maanna ŋuur kuuk aaɗaaga.
10 Ka seener, gi gin wer ka satkiner. Kar gay, maan kaak ŋu bertu *satkin ɗo wer-ak, gay satkiner ku *Yuudin-nar ginno botol taat ŋuu teeŋ̃ji.
11 Ya taɓ gay, baar ku mallel kuuk ŋu bertu satkin ɗo bi ka zunuubinnico-ak, mee satkiner kaak tatik iyiig ɗo *wer kaak cawar. Kar kumco gay, ŋu eriig kara ɗo kalaaner.
12 Ampaa ko, Iisa oki mattu kara min geeger ka Zeruzaleem a gee yaa kuuniye *cawar iŋ baar ku meeŋ̃ji.
13 Ansi-ak, ginte oki amilinte kara ɗo wer kaak ŋa goyiyo ho ooyinteŋ yile kaak gee yaate yilinte ar ŋaara.
14 Asaan diŋ gi ginno wer ka goyindi kaak yaa taaye doo. Kar gay, gi bariya ka neginda.
15 Iŋ Iisa Masi ko, gi abdiyiy Buŋ ho gi oziliy siŋ̃ji. Ampa-ak, gi bera doo satkin ta oziliikar ɗo Buŋdi.
16 Dakoŋ rawtenno gine ka sel-liŋkaw ho iŋ gaay ta ziŋkiko. Asaan satkinkan ŋuur-aŋ kat aawaaji gala ɗo Buŋdi.
17 Karmiyoŋ aginduwko ho onoŋ uŋco. Ka seener, ŋuur di tala kaako doo ho neginda Buŋ asa indiŋ̃co. Ginoŋ a ŋuu gaasin riyco iŋ galal bal niize. Yampa, ya ŋu niizaw-ak, kuu uce maala.

Inde ka Buŋdi

18 Gem kol siŋtay, indiguwonni Buŋ. Ni iban ɗo kayni kadar gelbinni *cawar, asaan ɗo goyinni, ni ic niyin taat nii ginguwe taat samaane ay wiktine.
19 Maan kaak paka nu rakiy minninko-ak, illa kuudu inde Buŋ a ŋaadu pile botol naako yeepe koɗok.
20 Buŋ kaak iya aapiye nooyig *Rabbinte Iisa min ɗo muuti ho ŋa gintu gay gooyindi kaak tatiko. Iŋ baariy kuuk miŋ̃e, ŋa ɗuuniit jamaw

* **13:5** Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 31.6,8, Zoozuwe 1.5. † **13:6** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.6.

taat Buŋ obtu iŋ gee ho ta ɗukumaaɗo tak-tak.
21 Buŋ yaako bere gudurre kuu gine ay riy taat kuuniy iŋ niyiney. Iŋ botol ta Iisa Masi, ŋaate gaayinte gii neciŋ ay maan kaak ŋa rakiyo. Locin di *dar̃jine elgin iŋ elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

22 Gem kol siŋtay, kaawin kuuk nu ŋ̃aamiiko a naako iskiŋko-aŋ, oboŋ samaane ɗo aditko iŋ subirraw. Asaan maktumner-an, taar kaawinti sooɗ di.
23 Nu minaako kadar siŋte Timote, ŋu imilig min daŋaayne. Ya ŋa as koɗok-ak, niiko ɓaawe seertini.
24 Ooyoŋ̃co dakina ɗo aginduwko okiŋ̃co ho ɗo gee ku Buŋdi okiŋ̃co. Ŋuur kuuk goy Itali oki ooyko dakiña.
25 Barkin ta Buŋdi yaa goye iŋ kuŋko okiŋko ! Nu ooyko dakina.

Zaak
Maktumne taat Zaak siirtu
Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Zaak kat siirit ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo ay wero, ya ŋu Yuudinna wal Yuudinnaɗo. Ŋa taayaag maajirnay ku Iisa okiɲco ɗo goyiɲco kaak ŋuu goyguwe kun kawta. Taayiɲji daariɲ, ŋa diy odoy ɗo gay gamnar. Ŋa kaawa a gem kaak gin imaan ka seener, ŋu ibiniig min ɗo riy ta samaane taat ŋa giniyo. Kar ya riyoy samaanno gay, imaanji turro imaan ta taɓ.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Zaak, gay riyor ka Buŋdi ho ka *Rabbin Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu ooyaako dakina, kuŋ gee ku Buŋdi kuuk totir ɗo adiy ka kiɗar okiɲji*.

Ibine kaak Buŋ beriyo

2 Gem kol siŋtay, ɗo ay taaɓine, aaciyoŋ dakina.

3 Asaan ku iban kadar ya ku kondira iŋ imaan ɗo ay taaɓiner, kuu kuuniye gee kuuk gin subirraw.

4 Kar zeeɗoŋ kuu ice subirraw gaay iŋ gaayo nam kuu nece tak ar taat Buŋ rakiyo, bal oorne, ɗo uŋji ka Buŋdi ho imaanko sa, maan armaatiɗo pey.

Inde ka ilimdi min ɗo Buŋdi

5 Ya minninko, gin gem kaak ilimji arme, illa ŋaa inde Buŋ ho Buŋ yaaji berinti. Asaan iŋ selliŋkuwiy, Buŋ gina oyaw ɗo gee okiɲco bal kaawo.

6 Kar gay, illa gem-ak yaa inde iŋ imaan, bal ose ka adir. Asaan gem kaak adiy osaw-ak, ŋaar ar amay ku barrer kuuk us yaŋgaag meeda ɲugila.

7 Gem ta ŋaar-ak, ŋa diyenno kaay a Rabbin Buŋ yaaji bere maanna.

8 Asaan adiy seer ho ɗo ay maan kaak ŋa rakiy gine, ŋa obgijiɗo tirit.

Pokiriɲce iŋ gay gamnar

9 Siŋ kaak pokiriɲce, illa ŋaa aaciye asaan Buŋ jaalig siɲji kuwa

10 ho ŋaar kaak gay gamnar oki, illa ŋaa aaciye asaan Buŋ cillig siɲji. Ar booyaw kuuk solla ɗo kalaaner, gay gamnar sa taayaaɗo.

11 Tapar kuuk booye-ak, ya pat coke, ta giniy toŋgo ho tapar-ak aayiyo. Ya ŋu aaye, booyaw-ak solliyo ho samaanuwco rawtiyo. Paa ko, gay gamnar-ak asiy mate wiktin taat ŋa gina riyoy di.

Taaɓine iŋ gece ka gemor

12 Galal ɗo ŋaar kaak obit imaanji bombo ɗo taaɓiner. Asaan wiktin taat taaɓin-at gaase, ŋaa gase hagin taat ŋuu bere ɗo ŋuur kuuk nosire. Hagin-at, taar goye ka gaasɗo kaak Buŋ kaawtu a ŋaaco bere ɗo ŋuur kuuk elgiga.

13 Ya gelbin ka gemor ɲaamaag ɗo zunuubinnar, ŋa ɗiyenno aman : « Buŋ kat ɲaamintu ɗo zunuubinnar. » Asaan Buŋ gediraaɗo ɲaame gemo ŋaa gine maan kaak samaanno ho ŋaar meeɲji sa, waan gediraaɗo ɲaamiɲji.

14 Kar gem kaak raka gine zunuubinna gay, taar niyin ta meeɲji di ɲaamig ŋa giniy taat samaanno ho ŋa galiy ɗo zunuubinnar.

15 Niyin taat samaanno taat goy ɗo gelbiner, taar ar daatik taat iciy adi ho ta wiyo. Ampaa di oki, niyin-at wiyiy zunuubinna. Kar wiktin taat zunuubinna-ak nec ɗo werco, ŋu iy muutu.

16 Gem kol siŋtay, dakoŋ rasenno ziŋkiko ŋuuko caaciyiŋko.

17 Ay bere kaak samaane ho ay maan kaak nec tak ar kaak Buŋ rakiyo, Buŋ kat beraateŋgu. Gaminaŋ asa min Buŋ kaak kilgiyig pato, koye iŋ kaalna. Yiriyo maka iŋ aando,

* **1:1** 'gee ku Buŋdi kuuk totir ɗo adiy ka kiɗar okiɲji' : Ɗo Kitamne taat iŋ kaaw ta Grek, ŋu kaawa a 'tamba ta Israyeel taat orok iŋ seera'. Ŋuur ko gee ku Buŋdi. Kar gay, anne-aŋ, tamba ta Israyeel taat orok iŋ seer-at gaara gee okiɲco kuuk aamin ɗo Iisa Masi ɗo wiktin ta Zaak.

kar Buŋ gay makɗo ho ŋa rasitenno ɗo gondikor ar kaak pat gingiyo.
18 Iŋ niyin ta meeŋ̃ji ho iŋ kaawoy taat ka seener, Buŋ beriite goye ka marbinto, paa kat, gii gine awallico min gamin okiŋ̃co kuuk ŋa kilgiytu.

Cokiye iŋ karmiye ka kaaw ta Buŋdi

19 Gem kol siŋtay, moyoŋ ɗo kaaw taat naako kaawe-anta : ya waan kaawaako, laaŋ ɗeŋginko samaane kuu cokiye kaawoy, ho ya ku raka kaawe, pakiroŋ ja kayco ho dakoŋ dapiŋ̃guwenno koɗok.
20 Asaan gem kaak dapiŋ̃e, ŋaar ginno maan kaak iŋ botiliy ɗo uŋji ka Buŋdi.
21 Do bi ŋaar-aŋ, rasoŋ gamin okiŋ̃co kuuk jookumo ho iŋ kuuk nigaako ɗo uŋji ka Buŋdi. Kar iŋ dalullaw, obon kaaw taat Buŋ diytu ɗo gelbinko, asaan ta nec yaako jiliŋko.

22 Ya ku cokiya kaaw ta Buŋdi, dakoŋ cokiyenno maalan di, kar gay ginoŋ ar taat ta kaawtu. Yampa, ku tara ziŋkiko ku maaniikon di.
23 Asaan ŋaar kaak cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho ginno ar kaak ta kaawtu-ak, ŋaar ar gem kaak tala wijeeney ta meeŋ̃ji ɗo sawwapa.
24 Min ŋa talta, ŋa ɗeetiyo ho koɗok di ŋa rawtiita.
25 Kar gay, gem kaak bariya baay ta *gaanuun ka Buŋdi kaak imilaag zunuubinnite kuuk ginaate ɓerrina, ŋa rasaagɗo tak-tak. Ŋa rawtaagɗo koɗok maan kaak ŋa cokiytu ho ŋa gina ar taat gaanuun-ak kaawtu. Gem ŋaar-ak, Buŋ yaa barkiyiŋ̃ji ɗo ay maan maan kaak giniyo.

26 Ya waan pakira a ŋa gay abaadiner, ho biy gay, ŋa gedirgijiɗo, ŋa tara ziy ka meeŋ̃ji ho abaadiney sa uc usu.
27 Abaadin taat taɓ ho taat bal oorin ɗo uŋji ka Tatte Buŋ, taar ko tale ɗo kaaco ka gollina iŋ murgilgal kuuk goy ɗo taaɓiner†, ho taar ko ta gooye ziŋkar min gamin okiŋ̃co kuuk nigaate ɗo duniiner-anta.

2

Eere ka geemir ŋaar samaanno

1 Gem kol siŋtay, dakoŋ eerguwiŋ̃coɗo gee, asaan ta bal kuuniye iŋ imaanko taat iŋ *Rabbinte Iisa Masi, ŋaar gay *darjiner.
2 Cokiyoŋ, gin kaaw rakki taat ɗiya a ku ŋ̃um ɗo wer rakki ho gee seer kat as ɗo wer-aka. Ka rakki gay gamnar kaak is kesuune taat samaane, ho ɗo kormoy oki, ŋa is korkiɗ* ka daabner. Kar ka rakki gay, pokiriŋ̃ce kaak is kesuun taat tiziw-tiziw.
3 Wiktin taat gay gamnar-ak uŋje, ku uciy ku ooyiiji, kar ku kaawiiji aman : « Gem kol siŋte, as goy anne, wer-aŋ kat kaŋ̃jiŋ. » Kar gay, wiktin taat pokiriŋ̃ce-ak uŋje, ku talaag paa di ho ku kaawiiji aman : « Kiŋke-aŋ pey iŋ ka asiŋ̃ji di wal ɓaa goy keɗer anner di ! »
4 Ya ku gina ansi-ak, ku eera ziŋkiko ho ku tala gee ar gay ɗukume seriiner kuuk aditco pondiko.

5 Gem kol siŋtay, cokiyoŋ samaane ! Ŋuur kuuk gee talaag ar ŋu pokirna, Buŋ gay doɓig a ŋuu gine imaan dakina. Ampa-ak, ŋuu goye ar gay gamnar ɗo uŋji ho ŋaaco berin haginco taat ŋa kaawtu a ŋaa bere ɗo ŋuur kuuk elgiga. Hagin-ak, ŋaa uŋje kaak ɗo *Meennuwiy.
6 Kar kuŋ gay, ku talaag pokirna-aŋ ar maan kaak maala ! Yaman pakiroŋ, ŋuur kuuk taaɓiyaako ho kuuk sakkiyaako, ŋuur-ak kuŋ̃ waa ? Ŋuur gay gamnar-ak ɗoo ko, wal maman ?
7 Ŋu ŋuur di pey kuuk waraag siŋ ku taɓ kuuk Buŋ diyiiko.

8 Ka seener gay, ya ku aaɗa *gaanuun ka Meennaw ta Buŋdi ar kaak Kitamne kaawiy aman : « Kii eliŋ̃ giji ar ziŋ̃ ka meeŋ̃jiŋ »,† ŋaar-ak, ku gina samaane.

† **1:27** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 1.17.
† **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.18.
* **2:2** ‘korkiɗ’ : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a ‘garaariŋ̃ce’.

9 Kar gay, ya ku eera gee, ku gina
zunuubinna ho gaanuun-aŋ yaako
gagire asaan ku n̰epiɗga.
10 Ka seener, gem kaak karmiyaag
gaanuun okiŋji, kar ka rakki di, ŋa
n̰epiɗga, ar ŋa n̰epiɗig ko okiŋji.
11 Ɗo gaanuun-ak, Buŋ kaaw aman
: « Kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daaɗ
kara, ho kuŋ daaɗ oki, dakoŋ koki-
nenno miday kara »‡, ho ŋa kaaw
pey aman : « Dakoŋ deenno gee. »§
Ansi-ak, ya waan gooya ziy min ɗo
bariye ka daatir wala ka midir, kar
ŋa dee gemo, ŋaar-ak, ŋa bal karmiyiŋ
gaanuun.
12 Ampa-ak, ɗo ay kaaw taat ku
kaawiyo ho ay maan kaak ku giniyo,
ginoŋ ar gee kuuk iban kadar Buŋ
yaaco ɗukume seriine iŋ gaanuun
kaak imilaate min ɗo zunuubinna
kuuk ginaate ɓerrina.
13 Ka seener, gem kaak tallo amin-
daw ta eeŋji, Buŋ talaajiɗo amindaw
ya ŋa ɗukumaaji seriine. Kar ŋaar
kaak tala amindaw ta eeŋji gay, ŋaa
nosire wiktin ta seriiner.

Imaan iŋ riyti

14 Gem kol siŋtay, ya waan kaawa a
ŋa gin imaan, kar ŋa gaarro imaanji
iŋ riyti gay, galilti maa ? Imaan taar-
an yaa jiliŋji walla ? Ha'a, taa uce
maalan di.
15 Cokiyoŋ, gin kaaw rakki taat ɗiya
a kuu gin siŋta kuuk arumco tee iŋ
ise.
16 Ya ŋu ɓaawko oce ho ku
n̰aamiigu aman : « Ɓaaŋ kate, Buŋ
yaako bere maan kaak ku rakiyo. »
Ya ku balco bere maanna, ansi-ak,
galilti maa ?
17 Ampaa ko, iŋ imaan oki. Ya ta
keetit di ho bal riyti, taar us maalan
di.
18 Gem rakki yaa kaawe aman : «
Daariŋ gin imaan, kar daariŋ gay gin
riy taat samaane. » Kar nun gay yaaji
telke aman : « Gaarduut imaanji taat
goy bal riyti tare ! Kar nun gay, naaŋ
gaare tanto iŋ riyti taat samaane. »
19 Ki aamin kadar Buŋ ŋaar rakki
di. Ŋaar-ak samaane ! Aariɗna oki
aamina pa, nam kelimco amila min
kolaw.
20 Kiŋ kaak kaaŋ bombo-aŋka ! Ki
raka tale maan kaak gaara a imaan
taat bal riyti uca maala-anta walla ?
21 Kaawor ja, maman Buŋ taliig
tatte Ibraayim a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji
? Ŋa taliig a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji-
ak wiktin taat Ibraayim ooytu beriŋ
roŋji Isaaka satkine.
22 Tal kate, imaanji ɓaa sawa iŋ riy
taat samaane ŋa giniyo. Iŋ riy taat ŋa
giniy-at ko, imaanji nectu tak iŋ taat
Buŋ rakiyo.
23 Maanna-ak astu ɗo botiliy ar taat
Kitamne kaawtu aman : « Ibraayim,
ŋaar diy gelbiney iŋ Buŋ. Ɗo bi ka
imaanji-at ko, Buŋ taliig a ŋa goy iŋ
botol ɗo uŋji. »* Paa ko, Buŋ koliig a
ŋa royay.†
24 Ku iban kadar Buŋ talgigɗo gemo
a ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji iŋ imaan
keetit di, kar gay, ŋa talaat oki riyoy
taat gaara imaanji.
25 Pakirinte oki ɗo geem rakki siŋti
Raab. Taar gay azbiŋca min awalle.
Kar gay, ɗo bi ka riy taat samaane ta
gintu, Buŋ talit a ta goy iŋ botol ɗo
uŋji. Riyti-ak, ta obiig samaane ŋuur
kuuk gee ku Israyeel tabirtu‡, ho ɗo
ɗeetiŋco, ta n̰olpiig iŋ botol ta pey.
26 Ka seener gay, gem kaak si-
ikamno, ŋaar mate. Ho imaan taat bal
riyti, taar oki mate.

3

Gedire ɗo leeser

1 Gem kol siŋtay, riy ta ɓilde geemir-
an, gee dakina yaa bariyintiɗo.
Asaan ku iban kadar nin kuuk ɓilda
gee-aŋ, seriin tani yaani gine raɗ
paka.
2 Kar gay, okinte, gi niga di ɗo
gamin dakina. Ya gem kaak gedirji

‡ **2:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. § **2:11** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 20.13, Deteronoom 5.17. * **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.6. † **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 41.8, 2 Kronik 20.7. ‡ **2:25** 'ŋuur kuuk gee ku Israyeel tabirtu' : Ŋu ɓaaw tale baat ta darrico ho ŋu asiy taasiŋiŋco (Zoozuwe 2).

ɗo biy, ŋaar-ak nec tak ar kaak Buŋ rakiyo ho ŋa gedirji ɗo ziy okiɲ̃ji.
3 Ya gi isaaco layumnay ɗo pisiydi,
gi gediriy joomiɲ̃co ho aaniyiɲ̃co iŋ
botol taat gi rakiyo.
4 Pakiroŋ pey ɗo markab kaak
tatiko. Ŋu ɗuunaaji zimilla kuwa ho
us toŋgo kat akilaaga. Kar gay, ŋaar
kaak suugiyaaga-ak aaniyiig wer
kaak ŋa rakiyo iŋ et kapak di ar ɗeŋko.
Markab-ak tatko ho et gay kapak di.
5 Lees ta gemor oki pa. Min ɗo zi ka
gemor, taar kapak, kar ya ta osa gay,
taa gedire gine gamin kuuk gidim.

Pakiroŋ ɗo kaɲ̃ ka aki kaak nec eriɲ̃
et okiɲ̃ji kaak ɗo kalaaner.
6 Leese, taar ar ako ho min loti ko
amiliy kaawin dakina kuuk jookumo.
Taar min gamin kuuk Buŋ leetu ɗo
zi ka gemor ho ta nigaag zi okiɲ̃ji.
Leese, taar ar ak taat amila min ba
oole ho taat eraag goyinte tak-tak.
7 Ku iban kadar gee nec iye kayco
ku ay biyaw ta kumnar : ku yeero,
kuuk zewaw, kuuk poypiyaw ho
kuuk goy ɗo amiydi. Ka seener,
okiɲ̃co, ŋu iy kayco.
8 Kar lees ta gemor gay, ginno waan
kaak yaati gedire. Taar gallo ho ta
goyɗo werti rakki. Taar gin kop taat
diya gee.
9 Iŋ lees-at ko, gi oziliy Tatte Rabbin
Buŋ, ho iŋ taar di oki, gi surpiyiy gee
kuuk Buŋ kilgiytu ar ŋaara.
10 Min ɗo biŋkite ŋuur-ak di, amila
oziliika ho suruupine. Gem kol siŋtay,
ampa-ak ta bal ase.
11 Min od ta amiydi rakki di ɓokgiy
amay kuuk gala iŋ kuuk yuutu walla ?
12 Gem kol siŋtay, yiriy rakki ku tal
buguwa weetu coone walla ? Wala
bayur weetu gapra ? Od ta amiydi oki
pa, taat ɓoka amay ku yuutu, ɓokɗo
pey kuuk gala !

Ilim taat Buŋ beriyo

13 Minninko gin gem kaak gin ilim
ho kaay icaw walla ? Ya goya, illa ŋaa
gaarguwe iŋ goyiɲ̃ji kaak samaane
ho iŋ riyoy taat ŋa giniy iŋ dalulluwiy
ho iŋ ilimji.
14 Kar gay, dakoŋ ɗapilenno ya gel-
binko miin iŋ hasuudinaw ho iŋ kaa-
sume ka eeŋko. Asaan ya ku ɗapilaw-
ak, ku nigiit seen ta Buŋdi.
15 Ilim taar-an asɗo min ɗo Buŋdi.
Taar ta duniiner, geen di imilit min
ɗo kayco ho ta asa min ɗo aariɗdi.
16 Asaan wer kaak hasuudinaw iŋ
kaasume goy-ak, barjile oki goya iŋ
ay maan kaak jookumo.
17 Kar ilim taat asa min ɗo Buŋdi
gay, taar *cawar ja, kar ta iya aapiye,
ta dalulle, ta amra gee, ta tala amin-
daw ta geemir ho ta gina riy taat
samaane. Ta eerro gee ho ta kaawɗo
iŋ bit di ho ta adti keetiti.
18 Ŋuur kuuk iya aapiy ɗo eeɲ̃co,
ŋuur ar gay gawnar. Busum kaak
ŋu luwiy-ak, taar aapiye. Ho gamin
kuuk ŋuu gaase gay, ŋaar goye kaak iŋ
botiliy ɗo uŋji ka Buŋdi.

4

Ele ka duniiner

1 Yampa, giɗuwa ho taasiɲ̃ka kuuk
benanniko, ŋuur asa min momo ?
Ŋuur asa min pikirre taat samaanno
taat taasiɲ̃a ɗo aditko.
2 Ɗo gelɓinko, ku raka maanna, kar
ku gasgigɗo. Ampaa ko, ku diyiy gee,
aditko miin iŋ hasuudinaw, ku saariy
motol, ku taasiɲ̃iyo, kar ku gediraaɗo
gasiɲ̃ maan kaak ku rakiyo. Ku gas-
gigɗo-ak, asaan ku indigigɗo Buŋ.
3 Zer ya ku indaw oki, ku gasaagɗo,
asaan ku inda iŋ pikirre taat
samaanno. Maan kaak ku inditu-ak,
ku rakiy kaɲ̃je iŋ ŋaar maalan di.
4 Taloŋ ja gee kuuk aaɗgigɗo Buŋ ar
taat ŋa rakiy-anta ! Kuŋ ibanno kadar
waan kaak el duniine, ŋaar adin iŋ
Buŋ walla ? Ka seener, ŋaar kaak
diy kaay iŋ duniine, ŋaar-ak adin ka
Buŋdi.
5 Kitamne kaaw aman : « Ruwwin
taat Buŋ diytu ɗo gelbinte, ŋa ooy-
gitiɗo. » Kaaw-an, dakoŋ talintiɗo ar
maan kaak maala.
6 Kar barkin taat Buŋ beriite-at,
taar dakin paka. Asaan Kitamne
kaaw pey aman : « Ŋuur kuuk jaala
kayco, Buŋ yaa poociɲ̃co. Kar ŋuur

kuuk ona kayco gay, ŋaa barkiyiŋco. »*
7 Ampa-ak, karmiyoŋ Buŋ, goyoŋ bombo min *Seetanne ho ŋaa gaɗe serek minninko.
8 Siŋjoŋ moota iŋ Buŋ ho ŋaar oki yaako siŋje.† Kuŋ gay zunuubinnar, acoŋ pisiŋko min ɗo zunuubinniko ! Kuŋ kuuk aditko seera, ginoŋ a gelbinko oki yaa kuuniye *cawar.
9 Ibinoŋ a ku aminda ɗo bi kaak ku goy ɗo zunuubinnar, aloŋ ho goyoŋ ar gee kuuk muut deegu. Sitiŋko yaa raɓile ale ho galilkoŋ gay yaa raɓile morke.
10 Onoŋ kayko ɗo uŋji ka *Rabbin Buŋ ho ŋaako jaaliŋko kuwa.

Ose ka geemir samaanno

11 Gem kol siŋtay, dakoŋ osenno ziŋkiko. Ya ku osaagu wala ku tala ziŋkiko ar ku gay ɗukume seriinco, ku niga biŋkiko iŋ *gaanuun ka Buŋdi ho kuŋ maaniiko ɗukumaaji seriin ɗo gaanuun-aka. Ya ku ɗukumaaji seriine, ŋaar-ak gaara kadar ku karmiygigɗo.
12 Illa gay, ŋa Buŋ kat berig gaanuun ɗo geemir. Ŋaar keeji di ka ɗukuma seriiner. Ŋaar di nec jile gee ho nec idiŋco. Kar kuŋkoŋ gay, ku pakira a ku kuŋ waa, ku giniy ziŋkiko ar gay ɗukume seriiner ɗo eeŋko-aku ?

Jaale ka ziŋkar samaanno

13 Cokiyonnu ! Gee kuuk ɗiya a yiriyta wal kawta, ŋu ɓaa ɗo geeger rakki, ŋuu gine elgo, ŋuu taajire eɗe wal ŋuu gasen di gurus dakina.
14 Gee ŋuur-ak, taat yaa ase kawta, ŋu ibingita walla ? Ha'a, ŋu ibingitɗo. Goye, ŋaar ar mooy kuuk onnaw ho diŋ di us totiriigu.
15 Zer kuŋ yaa kaawe aman : « Ya Buŋ rakaw, gii goye ho gii gine maan ta aŋka wal aŋka. »
16 Ka seener gay, ku jaala ziŋkiko ho ku pisiriya maalan di. Gamin ŋuur-aŋ samaanno.
17 Yampa, ŋaar kaak iban di gine maan kaak sellen ho gingigɗo, ŋaar-ak uŋje ziy ɗo zunuubinnar.

5

Taaɓine ɗo gay gamnar

1 Yaman, kuŋko gay gamnar, cokiyon taat naako kaawe-anta ! Aloŋ ho marmiloŋ ɗo taaɓin taat asaako !
2 Gaminko yaa zooɗe ho kesuunko sa, gujin yaa cokinti.
3 Daabniko ho poddinko, nadaane yaa obiŋco. Taar nadaan-at ko yaa imile baako* ɗo yiriy ta ɗukume seriiner. Ta teeŋ ziŋkiko ar ako. Kuŋ bariya malle di, ku ɓaayiy iŋ uŋko. Kar sando, duniin taar gaay gaase.
4 Ŋuur kuuk gin riy ta seɗindi ɗo morginko, ku toɗcog maan kaak waaliyaagu. Ansii ko, ŋu booda sa ar ŋu boodɗo nam boodiŋco-ak coon kuwa ka Buŋdi, ŋaar Mee Gudurri.
5 Do goyiŋko, ku teet duniine. Ku gina gamin kuuk ku rakiy di. Ku tiyaw ho ku siyaw nam ku neer ɓirgiŋ-ɓirgiŋ ar barkay kuuk jazzaarinna dapsiyiyo.
6 Gee kuuk ginno oorne oki, ku diyco kaawo ho ku deeyiig maalan di. Ŋuur gay balko pile biŋkico.

Subirraw iŋ inde ka Buŋdi

7 Gem kol siŋtay, di pa-ak, icoŋ subirraw nam yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe. Taloŋ gay gawnar. Ŋu iciy subirraw kee nam amay ku kabuŋ paayiyo ho ku ribbar peyiyo. Kar gaminco niyiyo ho ŋu aaciyiy dakina iŋ gamin kuuk ŋu jallitu.
8 Kuŋko oki, icoŋ subirraw pa ho ɗuunoŋ masisko, asaan yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe, taar gaay ko.
9 Gem kol siŋtay, dakoŋ gujumjumenno benanniko, yampa, Buŋ yaako ɗukume seriine. Taloŋ, gay ɗukume seriiner goy ɗo botol ta geero.

---

* **4:6** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.34. † **4:8** Wer ka gase kaawor ɗo Zakariya 1.3, Malasi 3.7.
* **5:3** 'taar nadaan-at ko yaa imile baako' : Kaaw-an kaawa a gee kuuk dummiyaag mallico nam ŋa nigiy maala ho bergigɗo ɗo gee kuuk gamin arumco-ak, ŋu gina maan kaak samaanno ɗo uŋji ka Buŋdi.

10 Gem kol siŋtay, pakiroŋ ɗo nabi-
inna kuuk awalle. Ŋu kaaw iŋ siŋ ku
Buŋdi, kar iŋ taaɓin taat gasgu-at oki,
ŋu ic subirraw. Kuŋko oki, goyoŋ pa.
11 Ka seener, gi ozilaag nabiinna-
ak asaan ŋu goy bombo, ŋu bal rasin
botilco. Ku ibingit kaaw rakki taat
kaawa ɗo bi ka Zoob. Ɗo taaɓiner,
gem-ak ic subirraw kee, kar ba aaro,
Rabbin Buŋ barkiyiig dakina. Ka
seener gay, Rabbin Buŋ, selliŋkuwiy
dakina ho tale ka aminduwiy oki pa.

12 Gem kol siŋtay, naako kaawe
maan rakki kaak kuu obe ɗo kayko :
dakoŋ togilenno tak-tak, wala iŋ Buŋ,
wala iŋ kiɗa, wala iŋ maan ka pey.
Ya ku ooy sa ooyoŋ ho ya ku pooc
sa poocoŋ. Paa kat, seriin ta Buŋdi
obiikonno.

13 Ya goy minninko waan kaak
aawa taaɓine, illa ŋaa indiguwe Buŋ.
Ya goy minninko waan kaak adiy por-
tik sa, illa ŋaa riyguwe riyin ku ozili-
ikar.
14 Ya waan kaak raɗaw, illa ŋaa kol-
guwe agindaw ku *Eglizdi. Ŋuuji inde
Buŋ ho ŋuuji etile sewe ɗo kaay iŋ siŋ
ku Rabbin Iisa.
15 Inde ka Buŋdi kaak iŋ imaan-ak
yaa jiliŋji. Rabbin Buŋ yaa copiliŋji
ho ya gem-ak gin zunuubinna oki,
ŋaaji saamiyiŋco.
16 Ɗo saan taar-an ko, kuu gaar-
guwiŋ zunuubinniko benanniko ho
ku indiguwe Buŋ ɗo eeŋko. Paa kat,
kuu coole. Ya gem kaak goyiŋji iŋ
botiliy kat inda Buŋ, indiŋji-ak gin
gudurre dakina.
17 Ku ibingit kaaw rakki taat kaawa
ɗo bi ka *Eli. Ŋaar gem ar ginten di.
Kar yiriy rakki, ŋa indiig Buŋ iŋ gelbin
rakki a amay ŋokaaɗo. Ek di amay
peytu. Ɗo kiɗ-ak, ŋu baltu ŋoke nam
elgin subba iŋ koyin bijigiy.
18 Min pa-ak, ŋa indiig pey Buŋ,
kar amay paaytu ho gamin amiltu, ŋu
neetu.†

19 Gem kol siŋtay, ya goy minninko
waan kaak rasit botol ta seener ho
waan ka pey yeepig ɗo botol-ata,

20 ibinoŋ tak kadar ŋa jilig gem
kaak rawte-ak min ɗo muuti. Ŋa
yeepig gay zunuubinnar-ak min ɗo
botol taat samaanno ho Buŋ yaaji
saamiyiŋ zunuubinnay kuuk dakin-
aku.

† **5:18** Wer ka gase kaawor 1 Ruwa 17.1, 18.1, 18.42-45.

1 Piyer

Maktumne ta awalle taat Piyer siirtu

Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Piyer kat siirta. Ŋaar min paliinna kuuk orok iŋ seera. Ŋa siirco ɗo kretiyenna kuuk ŋu taaɓiyaagu ɗo saan ta imaanco. Ŋa siirco a ŋaa ɗeŋriŋ ɗo imaanco ho ŋuu diye gelbinco ɗo maan kaak ŋu eriyo. Ŋa iskaag a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, asaan Buŋ kat doɓgu. Ŋa siirco kadar ya ŋu goyɗo ampa-ak, gee kuuk bal aamine yaaco diye kaawin maala.

Ooy ta awalle

1 Ŋa nun Piyer, *paliine ka Iisa Masi kat siiraakon maktumne-anta. Nu siiraat loko, kuŋ gee kuuk Buŋ doɓtu kuuk totir ar awraatinna ɗo kiɗ ka Pont, ka Galaasi, ka Kapadoos, ka Aazi, iŋ ka Bitini.

2 Iŋ niyin taat Tatte Buŋ gintu min awalle, ŋa doɓiŋko. Iŋ Ruwwiney, ku gintu geeŋji. Paa kat, kuu karmiyiŋ Iisa Masi ho ŋaako aciŋko iŋ baariy a kuu kuuniye *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Buŋ yaako barkiyiŋko ho ŋaako iye aapiye gaay iŋ gaayo.

Ere ka taɓ

3 Ozilinteŋ Buŋ, ŋaar Takaŋ Rab-binte Iisa Masi ! Ɗo bi ka amin-duwiy taat dakin-at, ŋa weente pey wee kaak marbinto iŋ nooye kaak ŋa nooyiig Iisa Masi min ɗo muuti. Ansi-ak, gi gin ere ka taɓ

4 kadar Buŋ ginaate gamin kuwa. Gamin ŋuur-ak, wala ŋu rawtaw, wala ŋu nigaw, ho samaanuwco sa raw-taaɗo tak-tak. Ŋa dummiyaakoŋ gamin-aŋ kuwa ka samaaner

5 ho kuŋ ko ŋa gooyiy iŋ gudurrey iŋ botol ta imaanko a kuu gase jile kaak gaay ko ŋuu gaariŋji ɗo wiktin taat duniin gaay gaase.

6 Ɗo bi ŋaar-aŋ, ku gin botol taat kuu aaciye, ya diŋ ɗo wiktin sooɗ ku taaɓiya iŋ ay taaɓine oki. Ya taɓ-ak, kuu taaɓiyeŋ ja ampa.

7 Taaɓin taat asko-an, taar ta tale baako ya ku gin imaan ta taɓ wala kawwi. Ku iban kadar daabne, ŋaar asa rawte. Imaanko gay, taar pakgig daabne serek. Taloŋ ja, daabne kaak asa rawte din sa, ŋu leeyiig ɗo aki a ŋuu tale ya ŋa taɓ wala kawwi. Ŋaar-ak, imaanko oki, ŋuu talinti pa. Kar ya ta taɓ gay, ɗo yeepiŋji ka Iisa Masi, kuu gase ozile, *darjine ho ho-roomine ɗo uŋji ka Buŋdi.

8 Iisa kaak ku bal taliŋ yiriy rakki sa, ku elgiga ho ya ku talgigɗo oki, ku aamin iŋ siŋji. Paa ko, galilko gintu dakina nam ta kaaworro.

9 Galilko gintu dakina asaan ku gasaag maan kaak ku eriy iŋ imaanko : ŋaar ko jile.

10 Jile ŋaar-aŋ, min awalle, nabiinna bariy baay kuwa keɗer ho ɗo bi ka bere kaak Buŋ yaako bere-aka, ŋu kaawig min awalle.

11 Ruwwin ta Iisa Masi goy iŋ nabiinna-aŋku ho ta gaarco taaɓin taat ŋa asiy taaɓiye ho iŋ darjin taat ŋaa gase oki. Nabiinna-ak bariya botol taat ŋuu ibine wiktin taat gamin-aŋ yaa ase ho maman ŋuu kuuniye.

12 Buŋ bayincot ɗo nabiinna-ak kadar kaaw taat ŋu gastu-an, ŋu ŋuurro kat yaa talin a ta as ɗo werti, kar gay, ŋa kuŋko. Taar ko Kabarre ta Gala taat ŋu gaariiko diŋka iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat ŋa ŋaamtu min kuwa. Maaniico *ɗubal ku Buŋdi sa raka ibiniŋ maan ŋaar-aŋka.

Goye kaak selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi

13 Ɗo bi ŋaar-aŋ, siyoŋ ziŋkiko ho gediroŋco, diyoŋ gelbinko iŋ maan kaak Buŋ yaako bere wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe.

14 Ar koogin kuuk karmiya tacco, dakoŋ yeepenno pey ɗo galal ta ziŋkiko taat awalle, ɗo wiktin taat odinko bal pile misa ɗo seen ta Kabarre ta Gala.

15 Buŋ kaak koliŋko, ŋaar *cawar. Ampaa ko, kuŋko oki, illa goyiŋko yaa kuuniye cawar ar ŋaara.

16 Ka seener gay, ɗo Kitamner, Buŋ
kaaw aman : « Goyoŋ cawar asaan
nun cawar. »*
17 Ya ku inda Buŋ, ku kolaag a ŋa
Takko. Kar ŋaar gay, ɗukuma seriin
ɗo ay gemo iŋ riy taat ŋa giniyo ho ŋa
eerro gee. Ampaa ko, min ku siikima
misa-aŋ gay, illa goyiŋko yaa gaare
kadar ku karmiya Buŋ.
18 Awalle, ku ic goye ka aginiyko
kaak bal paydiney-aka. Kar Buŋ gay
jiliŋko min goye ŋaar-aka iŋ maan
kaak kaalin aale. Ŋa balko jiliŋko
iŋ maan kaak yaa rawte, ar daabne
wala poddine.
19 Kar gay, ŋa jiliŋko iŋ baar ku Iisa
Masi kuuk kaalin aale-aku. Iisa Masi,
ŋaar ber ziy *satkine ar roŋ tamgi
kaak bal gine oorin tak-tak.
20 Min Buŋ bal kilgiyin misa duni-
ine, ŋa doɓig ɗo saan taar-ata, ho
ɗo menaw-aŋ, ɗo wiktin taat duniin
gaay gaase, ŋa gaarig ɗo saan taŋko.
21 Iŋ botol ta Iisa Masi, ku aamintu
ɗo Buŋdi. Ŋa nooyig Iisa Masi min
ɗatik ta gee kuuk mate ho ŋa darjiyga.
Ansii ko, ku diyiit imaanko ɗo Buŋdi
ho ku diyiig gelbinko oki loci.
22 Wiktin taat ku ooyit seen ta
Buŋdi, ku gintu cawar ɗo uŋji a kuu
ele siŋtiko iŋ gelbin rakki. Ampa-ak,
elguwoŋ ziŋkiko iŋ gelbinko okiŋ̃ji.
23 Asaan ya ŋu weeŋko wee kaak
marbinto-ak, ŋu weeŋko iŋ kaaw ta
Buŋdi. Ŋu balko weeŋko iŋ maan
kaak yaa rawte. Kar gay, kaaw
ta Buŋdi-at, taar ar maan kaak goy
mento ho ta goy doo.
24 Ka seener, Kitamne kaaw aman :
« Gee okiŋ̃co, ŋuur ar gaŋ̃o
ho maan kaak jaalaag siŋco gay, ŋaar
ar booyaw.
Gaŋ̃o, ŋaar aayaw, ho booyaw, ŋuur
sollaw.
25 Kar Kaaw ta Rabbin Buŋ gay, taar
goy doo. »†
Kaaw-at, taar ko Kabarre ta Gala taat
ŋu gaariiko-ata.

2

1 Ŋaar-ak, gamin okiŋ̃co kuuk naako
kaawe-aŋ, rasoŋgu : motol, raade,
kaaw taat iŋ biŋka di, hasuudinaw ho
ose ka geemir.
2 Kar gay, ar koogin kuuk daaɓinco
wee ho ŋu raka a illa ŋu see buw ku
aginiyco, kuŋko oki, bariyoŋ Kaaw ta
Buŋdi. Kaaw-at, taar ar buw kuuk
cawar kuuk gaayaako kuu maaɗe ɗo
imaanko, paa kat, kuu gase jile.
3 Ka seener, Kitamne kaaw aman
: « Ku aawit ko selliŋkaw ta *Rabbin
Buŋ. »*

Gee ku Buŋdi ar dambay ku gerdi

4 Siŋ̃joŋ moota ɗo Rabbin Iisa.
Rabbin Iisa-ak, ŋaar ar dambi kaak
samaane ka pinindi, kar gay, ŋa goy
mento. Awalle, gee poocig ar dambi
kaak maala. Kar Buŋ gay doɓga ho ŋa
kaalin aale ɗo uŋji.
5 Kuŋko oki ar dambay kuuk goy
mento. Ŋaar-ak, ginoŋ a kuu kuuniye
ar dambay kuuk ŋu soktu ho ŋu piniig
ger ka Ruwwin ta Buŋdi. Ampaa ko,
kuu gine ar gay satkiner ɗo uŋji ka
Buŋdi, kuu ginin riyoy, ho ɗo saan ta
Iisa Masi, Buŋ yaa ooyin riy-ata.
6 Asaan Buŋ kaaw ɗo Kitamner
aman :
« Taloŋ, aŋ ko dambi kaak nu doɓtu.
Nu diyaag ɗo geeger ka Siyon.
Ɗo dambi-aŋ ko, dambay ku pey yaa
oske kuwa.
Waan kaak aamin loci, sokaŋ̃
diyaagɗo tak-tak. »†
7 Ɗo kuŋ kuuk aamine, dambi ŋaar-aŋ
ar maan kaak kaalin aale. Kar ɗo ŋuur
kuuk bal aamineŋ gay,
« Dambi-ak, gay pinindi acciga.
Kar gay, ŋaar ko gin dambi ka pinindi
kaak pakgig eeŋ̃ji serek. »‡
8 Kitamne kaaw pey aman :
« Ŋa dambi ka batkindi.
Ŋaar di oki kaak solla gee. »§
Gee kuuk bal aamine-ak batkiyo,
asaan ŋu pooc karmiyin kaaw ta
Buŋdi. Taar-an ko taat eraagu.

---

* **1:16** Wer ka gase kaawor ɗo Lebitik 19.2. † **1:25** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 40.6-8. * **2:3** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 34.9. † **2:6** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 28.16. ‡ **2:7** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 118.22. § **2:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 8.14.

9 Kar kuŋko gay, kuŋ tamba taat
Buŋ doɓtu, kuŋ gay satkiner ku sul-
tan, kuŋ darre taat geenti *cawar ho
kuŋ ko gee ku Buŋdi. Ŋa imiliŋko min
ɗo gondikor ho ŋa iyiŋko ɗo portikaw
a kuu gaare gamin okiɲco kuuk ajbay
ŋa gintu.
10 Awalle, ku gee ku Buŋdiɗo. Kar
diŋ gay, ku gin geeɲji. Awalle, Buŋ
bal tale aminduwko. Kar diŋ gay, ŋa
tala aminduwko.

Goye ka gay riyor ku Buŋdi

11 Gem kol roynay ku bitu, kuŋ
kuuk ar awraatinna ho marti ɗo
kiɗar, nu kaawaako : goyoŋ goɗom
min galal ta ziŋkiko taat nigaako ɗo
uŋji ka Buŋdi.
12 Goyoŋ goye kaak samaane ɗo
ɗatikco ta gee kuuk ibanno Buŋ. Am-
paa ko, ya ŋu osaako ho ŋu talaako ar
gee kuuk jookum sa, ya ŋu talaat riy
taat samaane ku giniy-at, ŋuu ibinin
riy-ata ho ŋuu ozile Buŋ ɗo yiriy taat
ŋaa ase.
13 Ɗo saan ta ele ka Rab-
biner, karmiyoŋ gee okiɲco kuuk
hokumiyaako. Sultan ka tatiko,
karmiyoŋga asaan ŋa pakgig kuuk
hokumiya okiɲco.
14 Guberneerna, karmiyoŋgu
asaan ŋa ɲaamgu a ŋuuco ɗukume
seriin ɗo ŋuur kuuk gina taat
samaanno ho ŋuu oziliɲ kuuk gina
taat samaane.
15 Asaan ka seener, maan kaak Buŋ
rakiy-ak, illa kuu ginguwe selleɲ a
paa kat kuu sokumiɲ biŋkico ku gee
kuuk oliyay ho kuuk ibanno maanna-
aŋku.
16 Dakoŋ goyenno ar ɓerrin ku
zunuubinnar. Goyoŋ ar gee kuuk gas
ko kayco. Kar gay, dakoŋ taliɲjiɗo
gase ka kayko-ak ar maan kaak kuu
cigilin oorinko. Illa gay, kuu gine ar
gay riyor ku Buŋdi.
17 Ampa-ak, beroŋ horoomin ɗo
gee okiɲco, elguwoŋ siŋtiko, ginoŋ ko-
law ɗo Buŋdi ho karmiyoŋ sultan ka
tatiko.

Botol taat Iisa Masi gaariite

18 Kuŋ kuuk gay riyor, karmiyoŋ
geeŋko iŋ gelbin rakki. Dakoŋ
karmiyenno ŋuur kuuk ginaako
samaane ho elgiikon di. Karmiyoŋ
oki ŋuur kuuk ginaako raɗa.
19 Ka seener gay, ɗo bi ka karaamin
ta Buŋdi, ya gem ic subirraw wiktin
taat ŋu taaɓiyaag bal botol, ŋa gin
maan kaak samaane.
20 Ya ŋu taaɓiyaako asaan ku nig
maanna-ak, waa yaako oziliŋko ? Kar
gay, ya ku bal nige maanna ho ŋu
taaɓiyaako, ya ku subir ɗo wiktin-
anta, taar-at ko samaane ɗo uŋji ka
Buŋdi.
21 Ɗo taar-an ko, Buŋ koliŋko.
Asaan meeɲji Iisa Masi taaɓiy ɗo saan
taŋko. Ansi-ak, ŋa gaarko botol a kuu
aaɗiɲji.
22 Ŋa bal gine zunuubinna
ho yiriy rakki, raadin bal amile min
ɗo biy.*
23 Ŋu warga, kar gay, ŋa bal telke iŋ
wariya.
Ŋu taaɓiyaaga, kar gay, ŋa balco
kaawe
a ŋuur oki asa aawe taaɓine.
Illa ŋa rasig iŋ Buŋ kaak ɗukuma
seriin iŋ botilti.
24 Kuwa ka et kaak ŋu ɗooɗiiga,
ŋa icig zunuubinnite ɗo kaay.
Ŋa gintu ampa-ak a zunuubinna
diyaatenno pey pise.
Ho gii goye goye kaak iŋ botiliy
ɗo uŋji ka Buŋdi.
Ka seener, iŋ mutiyji-ak ko, ku gastu
aapiy tak-tak.
25 Awalle, ku goy ar tamgi kuuk
rawte. Kar diŋ gay, ku gin ko gay
gooyindi kaak tala kaako.

3

Daaɗi iŋ midiyco

1 Kuŋ daaɗ oki, karmiyoŋ midiyko.
Paa kat, ya midiyko daariɲ bal
aamine misa ɗo kaaw ta Buŋɗi oki,
iŋ goyiŋko kaak samaan-ak, ŋuu
aamine. Ya ku balco kaawe yoo
maanna oki,

* **2:22** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.9.

2 min ŋu talig goyiŋko kaak *cawar
ho iŋ karaaminko, wal ŋuu aamine
diŋ ga ?
3 Dakoŋ diyenno kayko ɗo
samaanaw taat kara : ar dee ka kayko
kaak arro, ise ka gamin ku daabner
ho kesuun taat kaalin aale.
4 Kar gay, bariyoŋ samaanaw
taat cigil atta ɗo gelbinko taat goy
doo. Samaanaw-at, ŋuu talin iŋ
dalulluwko ho iŋ ooliŋkuwko. Ŋuur-
aŋ ko gamin kuuk kaalin paka ɗo uŋji
ka Buŋdi.
5 Taaye, gin elgina, daaɗ kuuk
karmiyaag Buŋ ho kuuk diyaag gel-
binco iŋ ŋaara gingiy ampa. Daaɗ-ak
karmiyiig midiyco.
6 Ya ku talig goye ka Zaara, daaciy
ta Ibraayim, ku tal maman ta
karmiyiig mitti nam ta kolaag a «
rabbiner* ». Ya ku gina selliŋkaw
ho ku rasɗo yoo maanna yaako uŋje
kolaw taat yaako barjiliŋko, kuu gine
ar kooginti ku Zaara.
7 Kuŋ miday oki, ay gem di yaa goye
gala iŋ daaciy. Ibinoŋ kadar gudurre
taŋco iŋ taŋko, taar sawaɗo. Beroŋco
horoomine, asaan ŋuur oki yaa gase
haginco, taar ko goye kaak Buŋ beri-
ite iŋ barkiney. Ginguwoŋ ampa, paa
kat, maan toɗiitiɗo ɗo salaanko.

Gine ka selliŋkaw

8 Ba aar gay, ginguwoŋ a pikirriko
ho kaawko yaa gine rakki di. Eloŋ
benanniko ar siŋta, ginguwoŋ selleŋ
ho goyoŋ dalullay.
9 Ya waan ginko maan kaak
samaanno, dakoŋji yeepiŋjiɗo. Ya
waan waraako, dakoŋji yeepintiɗo iŋ
wariya, kar gay, barkiyoŋga. Asaan
ɗo taar-an ko, Buŋ koliŋko, ho ampaa
ko, kuŋko oki yaa gase barkin min ɗo
Buŋdi.
10 Ka seener, Kitamne kaaw aman :
« Gem kaak raka goye gala
ho raka tale mena ku galal sa,
illa ŋaa raadenno ho ŋaa warenno
gemo.
11 Gem-ak, illa ŋaaco newse kop ɗo
gamin kuuk jookumo
ho ŋaa gine taat samaane.
Illa ŋaa bariye botol ta aapiyer ho ŋaa
aaɗinti.
12 Asaan *Rabbin Buŋ diy odoy
ɗo ŋuur kuuk jaawa iŋ botol
ho ŋa diyiit ɗeŋgey ɗo salaanco.
Kar ŋuur kuuk gina taat samaanno
gay,
ŋa newsaaco kopo. »†
13 Waa yaako gine maan kaak
samaanno, ya ku zeeɗa gine taat
samaane ?
14 Ya ku gina maan kaak iŋ botiliy
ho ŋu taaɓiyaako ɗo biy oki, aditko, ŋu
ginoŋ portiko. Dakoŋ ginenno kolaw
ɗo waanna ho dakoŋ barjilenno.
15 Kar gay, ibinoŋ ɗo gelbinko
kadar Iisa Masi kaak Buŋ doɓtu-
ak, ŋaar keeji di *cawar, ho ŋaar ko
*Rabbinko. Ay wiktine, siyoŋ ziŋkiko
kuu gedire telke ya ŋu indaako ɗo bi
ka maan kaak ku eriy iŋ imaan.
16 Kar gay, kaawoŋco iŋ dalullaw
ho iŋ taat ool di. Zeeɗoŋ a pikirriko
yaa gine samaane. Ampaa kat, ŋuur
kuuk osaako ɗo bi ka goyiŋko kaak iŋ
Iisa Masi-ak, sokaŋ yaa deeŋco.
17 Ya ku taaɓiya ɗo bi ka maan kaak
samaane asaan Buŋ kat rake, ŋaar-ak,
guna min kuu taaɓiye ɗo bi ka maan
kaak samaanno.
18 Ka seener gay, Iisa Masi meeŋji
taaɓiy taaɓin ta muuti mena rakki di
gaasiititi ɗo bi ka zunuubinna ku gee
okiŋco. Ŋaar kaak bal gine oorin tak-
tak, ŋa mattu ɗo bi ka kuŋ kuuk gin
oorne a ŋaako iyiŋko ɗo uŋji ka Buŋdi.
Ŋu deeg ziy, kar gay, Buŋ nooyig min
ɗo muuti iŋ gudurre ta Ruwwin ta
Buŋdi.
19 Iŋ gudurriti-at ko, ŋa ɓaawtu
gaare Kabarre ta Gala ɗo ŋuur kuuk
ba oole.
20 Ŋuur kuuk ba ool-ak, ŋuur ko
kuuk awalle pooc kaaw ta Buŋdi ɗo
wiktin ta Nowe. Ɗo wiktin taar-at,
nabi Nowe siya markab ka tatko ho
Buŋ gay ic subirraw a gee-ak yaa ice
kaawoy. Kar gay, gee sooɗ di uŋjitu
ɗo markabar a ŋuu jile ziŋkico min ɗo

* **3:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 18.12. † **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 34.13-17.

amiydi. Ŋuur kuuk uŋje-ak, ŋuur gee porpoɗ di.
21 Amay kuuk ɗo wiktin ta Noweak, ŋuur gaara amay ku *batemdi kuuk jilaako diŋ di. Batem kaak taɓ gay, ŋaar ace ka tiŋgorro. Illa gay, ŋaa ice ka niyiner ɗo aaɗe ka Buŋdi iŋ pikirre taat cawar. Gamin okiŋcoaŋ yaa ase ɗo werco iŋ nooye ka Iisa Masi.
22 Min ŋa nooye, ŋa coontu ka samaaner ho ŋa goytu ɗo meeday ta Buŋdi. Ɗo wer-ak, ŋa hokumiyaag *ɗubal ku Buŋdi. Ŋa hokumiyaag oki gamin kuuk gin izinne ho iŋ kuuk gin gudurre kuwa ho gee talgigɗo.

4

Goye kaak marbinto

1 Iisa Masi seet taaɓin ɗo ziy. Paa ko, kuŋko oki, siyoŋ ziŋkiko kadar taaɓin ar taar-an, kuu seenti oki. Ka seener, ŋaar kaak seet taaɓin ɗo ziyak rasig ko zunuubinna.
2 Min diŋka, menaw kuuk ɗak kuu goye ɗo duniiner-an, illa kuu rasin galal ta ziŋkar ho kuu goye goye kaak Buŋ rakiyo.
3 Ka seener gay, awalle, ku taŋkil ziŋkiko aale iŋ gamin kuuk gee kuuk ibanno Buŋ giniyo : iŋ ɓaaye kaak muŋjam, iŋ ele ka gamin ku eeŋko, iŋ tee ho see kaak aale, iŋ gine ka marginar ho iŋ gamin ku pey ku sokaŋ.
4 Diŋ gay, gee kuuk ibanno Buŋak ajbiye asaan ku rasig gamin ku sokaŋ-aku. Paa ko, ŋu wariiko.
5 Kar gay, yiriy rakki, Buŋ asa di indiŋco, ŋaar kaak yaaco ɗukume seriine ɗo gee kuuk goya iŋ kuuk mate oki.
6 Ɗo saan taar-an ko, Iisa gaariicot Kabarre ta Gala ɗo gee kuuk ba ool-aku. Gee okiŋco, ŋuuco ɗukume seriine ɗo goyiŋco kaak ŋu goyiy ɗo duniiner. Kar gay, gee ŋuur-ak, Iisa gaarcot Kabarre-at a ya ŋu ɗukumco seriin ɗo goyiŋco kaak ŋu goytu oki, diŋ gay, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ŋu pilco botol taat ŋuu gase goye kaak taɓ ɗo uŋji ka Buŋdi.

Goye ka gee kuuk aamine

7 Duniin-an, taar gaay ko gaase. Ŋaar-ak, goyoŋ goye ka ilimdi ho gediroŋ ɗo ziŋkiko, paa kat, kuu gedire salkiye.
8 Maan kaak pak gamin okiŋcoaŋ, illa kuu elguwe ziŋkiko iŋ gelbin rakki. Asaan iŋ ele ka ziŋkar-ak, goy gamin dakina kuuk niga adat ku geemir, kar koɗok di, gee rasiigu.
9 Obguwoŋ martiko samaane benanniko, bal gujumjume.
10 Minninko, ay gem di gin bere kaak Buŋ beriiji a ŋaa gaayguwe eeŋji. Ya ku gina ampa-ak, kuu kuuniye ar gay riyor kuuk obig samaane ay bere kaak Buŋ beriico.
11 Ŋaar kaak gas bere ka gaare kaawor, illa ŋaa gaarguwe kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi. Ŋaar kaak gas bere kaak gine ka riy ɗo geemir, illa ŋaa ginguwin riyoy iŋ gudurre taat Buŋ beriiji. Ɗo gamin okiŋco-aŋ, illa gee yaa bere *darjin ɗo Buŋdi iŋ siŋ ku Iisa Masi. Locin di, darjine iŋ gudurre, elgin iŋ elgina ! *Aamin.

Taaɓin ta gee kuuk aamine

12 Gem kol siŋtay, dakoŋ ajbiyenno ya taaɓin ginko dakina. Dakoŋ pakirenno kadar ŋa maan kaak kuunayɗo ɗo gee ku Buŋdi. Taaɓinat yaa gaare ya ku aamin ka seener wala kawwi.
13 Kar gay, iŋ taaɓin-at, aaciyoŋ, asaan ku gas botol ku hadirtu ɗo taaɓin ta Iisa Masi. Ampaa ko, wiktin taat ŋaa ase iŋ *darjiney, aditko yaa miine iŋ galal.
14 Ya ŋu waraako asaan ku aamin ɗo Iisa Masi, aditko yaa gine portiko, asaan Ruwwin ta Buŋdi, taar gudurriti dakina ho ta goy iŋ kuŋko !
15 Ya waan minninko seet taaɓine, ŋa seentiɗo ɗo saan taat a ŋa dee gemo, wal ŋa kokine, wal ŋa gin maan kaak jookumo, wal ŋa uŋje kaay ɗo kaawin ku geemir. Gamin ŋuur-aŋ samaanno.
16 Kar gay, ya ŋa seet taaɓine ɗo saan taat ŋa kretiyeŋce, ŋaa ginenno sokaŋ. Illa gem-ak yaa dele barkin ɗo Buŋdi asaan ŋa nec iciŋ siŋ-aku.

17 Ka seener, wiktin ase ta ɗukume
seriiner. Seriin-at yaa teesen̰ ja
min geen̰ji ku Buŋdi. Kar ya ta̰ as
ampa-ak, ŋuur kuuk pooc aamine ɗo
Kabarre ta Gala ta Buŋdi gay, ta̰nco
yaa gine maman ?
18 Ar taat Kitamne kaawtu aman :
« Ya gem kaak ɓaa iŋ botol gas jile iŋ
raɗa,
ŋaar kaak karmayɗo Buŋ
ho kaak goy iŋ zunuubinnay gay,
ta̰nji yaa gine maman ? »*
19 Ansii ko, ŋuur kuuk ŋu taaɓiyiyo
asaan ŋu gina maan kaak Buŋ rakiyo,
illa ŋuu diye gelbinco ɗo ŋaar kaak
kilgiygu ho ŋuu ginguwe sellin̰kaw.
Ŋaar kaak kilgiygu-ak, ŋaar pikgitɗo
kaawoy.

5

Tale ka kaar ɗo gee ku Buŋdi

1 Nu gin oki taaye ɗo agindaw ku
*Eglizdi kuuk goy ɗatikko. Nun sa
tatkaw ar ŋuura. Nu talit taaɓin ta
Iisa Masi iŋ odinar ho naa gase oki
haginer ta *darjiney taat yaa bayne.
Taaye kaak naa kaawe-aŋ ko kaak nu
taayiig agindaw-aku.
2 Ar gay gooyin kuuk samaane,
gooyoŋ gee kuuk Buŋ amniyiiko.
Dakoŋ ginenno ar ŋu asiraako asire,
kar gay, gooyoŋ iŋ niyinko ar kaak
Buŋ rakiyo. Dakoŋ ginenno a kuu
gase malle, illa gay, gooyoŋ iŋ gelbin
rakki.
3 Ɗo gee kuuk Buŋ amniyiiko-aku,
dakoŋ ginenno a taŋkon di yaa tee.
Illa gay, goyoŋ goye kaak samaane
nam ŋuu ice goyiŋko.
4 Paa kat, wiktin taat tatkaw ka
gay gooyindi bayne, kuu gase kad-
umuul kaak gaara kadar ku nosire.
Kadumuul-ak yaa goye doo.
5 Kar kuŋ ɗubal oki, karmiyoŋ agin-
duwko. Kuŋko okiŋko, ɗo goyiŋko
kaak benanniko, onoŋ ziŋkiko. Asaan
Kitamne kaaw aman : « Buŋ newsiico
kop ɗo kuuk jaala ziŋkico, kar gay, ŋa
barkiyaag ŋuur kuuk ona ziŋkico. »*
6 Ampa-ak, onoŋ ziŋkiko ɗo uŋji ka
Buŋdi, ŋaar kaak gin gudurre. Paa
kat, ŋaako jaaliŋko ya wiktinti nece.
7 Rason pikirriko okintit taat barji-
laako loci, asaan ŋaar ko tala kaako.
8 Gediroŋ ɗo ziŋkiko ho goyoŋ
mento, asaan adinko *Seetanne
jarba aarko ar boori kaak neyaw ho
bariya waan kaak ŋaa tee.
9 Kuŋ gay, obon imaanko bombo
ho ɗuunoŋ masisko. Ibinoŋ kadar
siŋtiko kuuk ɗo adiy ka kiɗar okin̰ji
taaɓiya ar kuŋko.
10 Barkin okintit asa min ɗo Buŋdi
ho ŋa koliŋko a kuu un̰je ɗo *dar-
jiney taat goy doo iŋ n̰ume kaak
ku n̰umtu iŋ Iisa Masi. Ampaa ko,
min ku taaɓiye pey ɗo wiktin sooɗ-
ak, ŋaako yeepiŋko ɗo werko, ŋaako
bere gudurre, ŋaako ɗeŋriŋko ho ŋaako
gaayiŋko kuu goye bombo.
11 Locin di gudurre, elgin iŋ elgina
! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

12 Ŋa siŋte Silaas kaak tur ŋu
amniyin̰ji kat gaayintu, nu siiri-
ikon maktumne ta kapak-anta. Nu
siiriikonta-aŋ a naako iskiŋko. Nu
raka a kuu ibine tak kadar barkin ta
Buŋdi taat ku gastu-at, taar taɓ.
13 Ŋuur kuuk Buŋ doɓtu ɗo geeger
ka Babiloon ooyko dakina, iŋ roŋdu
Maark oki.
14 Ooyoŋ benanniko iŋ gine ka cuuɗ
ar siŋta kuuk tacco rakki.
Kuŋ okiŋko kuuk n̰um iŋ Iisa Masi,
Buŋ yaako iye aapiye. Nu ooyko dak-
ina !

* **4:18** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 11.31.
* **5:5** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.34.

2 Piyer
Maktumne ta seeriŋkar taat Piyer siirtu
Pile ka kaawor

Ɗo maktumner-an, ŋu kaaw kadar ŋa Piyer kat siirta. Ŋa min paliinna kuuk orok iŋ seera. Ŋa siircot ɗo kretiyenna okiɲco, asaan goy gee kuuk raka jagiɲco min Kabarre ta Gala. Gee-ak eeraag kretiyenna ho ŋu iyaag ŋuu gine gamin kuuk jookumo ar ŋuura. Ŋa taayaagu a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, asaan Buŋ kat doɓgu. Ŋuu icenno kaaw ta gay raadindi, kar gay, ŋuu obe bombo ɗo ɓilde kaak amila min ɗo Kitamner. Ka seener, Rabbin Iisa Masi yaa yeepe. Illa ŋuu yokiŋji iŋ aapiye ho iŋ galal. Ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo.

Ooy ta Piyer

1 Nun Simon Piyer, gay riyor ka Iisa Masi ho *paliiney. Ŋa nun ko sirit maktumne-anta. Nu siirkon loko, kuŋ gee kuuk aamin ɗo Iisa ar kaak nin aamintu. Imaante taat selleɲ-an, gi gasit min ɗo Iisa Masi, ŋaar ko Buŋte ho Gay Jilinte. Ŋaar ko gin ay maanna iŋ botiliy.

2 Buŋ yaako barkiyiŋko ho ŋaako iye aapiye gaay iŋ gaayo iŋ ibine kaak taɓ ka Buŋdi ho ka *Rabbinte Iisa Masi.

Botol ta gee ku Buŋdi

3 Ŋa Iisa Masi ko gaarteŋ Buŋ kaak kolinte ho gi ibiniiga a gii uŋje ɗo *darjiney ho gii ice goyiɲji kaak samaan paka. Ansi-ak, iŋ gudurrey, ŋa berte gamin okiɲco. Paa kat, gii ice botiliy ho gii goye goye kaak Buŋ rakiyo.

4 Iŋ botol taar-at ko, ŋa beriite gamin kuuk aginda ho taɓ kuuk awalle ŋa ɗiytu a ŋaate bere. Kar ya ku gasgu-ak, kuu pake min gamin ku jookum kuuk gee ku duniiner elgiyo ho kuu gine selleɲ ar Buŋ.

5 Ɗo saan taar-an ko, kuŋ kuuk diy gelbinko ɗo Iisa Masi, zeeɗoŋ a kuu jaawe ɗo botol taat samaane. Ya ku jaawa ɗo botol taat samaan-at, ibinoŋ maan kaak Buŋ rakiyo.

6 Ya ku ibinig maan kaak Buŋ rakiyak, gediroɲco ɗo ziŋkiko. Ya ku gedirco ɗo ziŋkiko-ak, icoŋ subirraw. Ya ku ic subirraw-ak, karmiyoŋ Buŋ.

7 Ya ku karmiyig Buŋ-ak, karmiyoŋ ziŋkiko ar siŋta. Ya ku karmiyig ziŋkiko-ak, elguwoŋ oki gee okiɲco.

8 Ya ku ginig ko gamin-aŋku ho ku giniig gaay iŋ gaayo, kuu ibiniɲ pey *Rabbinte Iisa Masi pak ka awalle. Goyiŋko yaa siɲje iŋ uŋji ho riyko sa, kuu necinti.

9 Kar ya gem kaak gingigɗo gaminaŋ gay, ŋaar ar noolo ho ŋa tallo samaane. Ŋa rawte kadar Buŋ saamiyjig zunuubinnay kuuk awalle ŋa gintu.

10 Gem kol siŋtay, uudin taat Buŋ koliŋko ho ŋa doɓiŋko, zeeɗoŋ pey a kuu neciɲ gamin okiɲco. Ya ku gina pa-ak, ku rawtaatɗo botol ta Buŋdi.

11 Iŋ taar-an ko, Buŋ yaako pile botol kuu uŋje ɗo Meennaw ta Rabbinte Iisa Masi Gay Jilinte. Ɗo wer-ak, gii goyeŋ ko tak-tak.

12 Ɗo bi ŋaar-ak ko, nu moyaakoŋ pey gamin-aŋku, kar gay, ku ibingig ko ho ku goy ko bombo ɗo seen taat ŋu gaariiko.

13-14 Rabbinte Iisa Masi, ŋaar mintu a naa mateŋ ko moota. Paa ko, ya lotu-ak, ta samaane nu moyiikoŋ gamin-aŋ diŋka, min nu bal mate misa-aŋka.

15 Nu zeeɗiy pa-ak, asaan ku moyiɲ gamin-aŋ iŋ menaw, ya nu mate.

Darjin ta Iisa Masi

16 Awalle, ni kaawko maman Rabbinte Iisa Masi astu iŋ *darjiney. Ɗo wiktin taar-at, ni osko kaawin kuuk maalan di kuuk geen di imiltu min ɗo kayco walla ? Ha'a, nin talit darjiney-at iŋ odinni.

17 Ŋa gasit darjiney-at min ɗo Tacco Buŋ. Ni goya wiktin taat ŋa gaariita. Maanna-aŋ kuuniy ɗo wiktin taat ni doriig Buŋ kaak tatik paka kaawtu min kuwa. Ŋa diytu aman : « Ŋaar-aŋ

Roŋdu, nu elgig dakina ho adir miin iŋ galal ɗo bi kaŋ̃ji. »
18 Ni goy kuwa ka damba ta Buŋdi
wiktin taat ŋa kaawit kaaw-anta. Ɗo
wiktin taar-at, ni dorig iŋ ɗeŋginni.
19 Ansii ko, ni aaminiy dakin
paka ɗo kaaw taat nabiinna kaawtu-
anta. Kuu diye ɗeŋginko samaane
ɗo kaawco, asaan taar ar lampa taat
beeŋ̃a* ɗo gondikor. Laaŋ ɗeŋginko
samaane nam pat yaa coke ho kaal
ka Belbel sa yaa amile. Yiriy taar-at
di, ku asiy tale wer waraŋ.
20 Kar gay, ibinon kaaw-an
samaane : kaawin kuuk awalle
nabiinna kaawtu ho ŋu siirtu ɗo
Kitamner, gem keeji gediraaɗo gase
baaco.
21 Kaawin ku nabiinnar, gem bal
imiliŋ̃ min ɗo kaay ka meeŋ̃ji. Ta
Ruwwin ta Buŋdi kat beraaco botol,
ŋu kaawit kaaw taat ŋu dortu min ɗo
Buŋdi.

2

Kaawo ɗo bi ka gay raadindi

1 Min awalle, nabiinna kuuk raada
goy sawa iŋ gee ku Buŋdi. Diŋ sa,
gee ku ɓilda gee iŋ raadine goy ɗo
ɗatikko. Ŋu asiy ɓilde gee iŋ raad-
inco. Raade ŋaar-ak yaa idiŋ̃ gee nam
ŋu asiiji newse kop ɗo *Rabbinte Iisa
Masi kaak jiliig min ɗo zunuubin-
nico. Ɗo taar-an, ɗak ko sooɗ di, Buŋ
yaa taaɓiyiŋ̃co dakina.
2 Gee daŋ̃kina asa ice botol taat
jookumo. Ɗo bi kaŋ̃co ko, gee asiy
nige biŋkico iŋ botol ta seener.
3 Gee kuuk ɓilda iŋ raadin-ak diy
kaaco ɗo gamin ku duniiner. Ŋu
asiiko raade ŋuuko jagiŋko min ɗo
botildi. Gee ŋuur-ak, seriin ta Buŋdi
eraagu. Ɗak ko sooɗ di, ŋu asa idiŋ̃co
tak-tak.
4 Yoo *ɗubal ku Buŋdi kuuk nig
awalle sa, Buŋ balco saamiye. Ŋa
sokiigu ho ŋa oriig ba oole. Ŋuu goye
iŋ jinzirriŋ̃co ɗo wer kaak gondiko
nam yiriy taat Buŋ asiy ɗukume seri-
ine.
5 Yoo aginay kuuk awalle nige oki,
Buŋ balco saamiye. Ŋa paayiico
amay kuuk teeyiig gee okiŋ̃co kuuk
icɗo kaawoy. Illa ŋa jil Nowe di iŋ
eeŋ̃ji peesira ku pey, asaan ŋa taaya
gee iŋ botol.
6 Buŋ dapiŋ̃tu oki ɗo geeger ka
Sodom ho iŋ ka Gomoor. Ŋa idiig
ram iŋ ako, illa ɗak but di.* Ansi-ak,
ŋaa gaartu maman ŋaa idiŋ̃ gee kuuk
karmiygigɗo.
7 Ɗo wiktin taar-at, ŋa jiliig Loot di,
asaan ŋa goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi
ho ŋa taaɓiy dakina ɗo nige kaak gee
nigiiji ɗo Buŋdi.†
8 Ŋa goy sawa iŋ gee kuuk gina
jookum-aku. Ŋa talig gaminco kuuk
ŋu giniyo. Kun kawta, ŋa talaagu, ŋa
doraagu, ho maanna-aŋ raɗaag adiy
asaan ŋa gem kaak goy iŋ botol ɗo uŋji
ka Buŋdi.
9 Maanna-aŋ gaara maman Buŋ
yaa jiliŋ̃ gee kuuk ica kaawoy min ɗo
taaɓiner ho maman ŋaa gooyiŋ̃ gee
kuuk goyɗo iŋ botol nam yiriy ta seri-
iner.
10 Ŋaa paaye taaɓin dakin paka ɗo
ŋuur kuuk aaɗa galal ta ziŋkico ho
kuuk poocaat izinne ta Buŋdi. Gee
kuuk ɓilda gee iŋ raadin-ak, ŋuur ica
ziŋkico, ŋu ginno kolaw kat bat, ŋu
karmiygigɗo ŋuur kuuk gin *darjin
kuwa ka samaaner ho ŋu waraagu
oki.
11 Yoo ɗubal ku Buŋdi kuuk bombo
aale sa nigɗo biŋkico iŋ gee ŋuur-aku
ɗo uŋji ka Buŋdi.

12 Kar gee kuuk ɓilda gee iŋ raadin-
ak gay gina ta kayco di. Ŋu ar ku-
min ku yeero kuuk gee atikgiyo. Ŋu
waraag gamin kuuk ŋu ibanno baaco.
Ŋuu deeŋ̃co ar kaak gee diyiy kumin
ku yeero.
13 Buŋ asa taaɓiyiŋ̃co ar kaak ŋuur
taaɓiyig eeŋ̃co. Iŋ yiriyo oki, ŋu el
teen duniine. Ya ku goy sawa, ku
tiyaw, goyiŋ̃co raɗa, ho sokaŋ̃ oki
yaako deeŋ̃ko. Ya ŋu raadaako oki,
galco di.

* **1:19** 'beeŋ̃a' : Werin daariŋ̃ ŋu kaaw a 'beeŋa'. Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 19.1-16.
* **2:6** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 19.24. † **2:7**

14 Odinco berel, ŋu rawɗo gine
zunuubinna. Ya gee kuuk imaanco
sooɗ-ak, ŋu jagiigu, ŋu uɲjiig ɗo
zunuubinnar. Ŋu diyiy kaaco ɗo
gamin ku duniiner. Gee ŋuur-ak,
seriin ta Buŋdi obig ko.
15 Gee-ak rasit botol ta Buŋdi, ŋu
aaɗa botol ta maaniico. Ŋu ic botiliy
ta Balaam, roŋji ka Bosor. Gem-ak
el ice gurus ho ŋa giniy jookum ɗo
geemir.
16 Yiriy rakki, Buŋ leesji asaan ŋa
bal ice kaawoy. Yiriy taar-at, ɗurkul
kaak kaawɗo din sa nam pil biy ho ŋa
kaawiiji ar ka geemir. Ŋa toɗiiji botol
ɗo nabiiɲce-ak, pa ŋa giniɲ gamnay
kuuk arro-aku.‡
17 Gee kuuk ɓilda gee iŋ raadin-
ak ar beenay kuuk amiyco ice. Ŋu
ar uc kuuk us jaawaagu anne-anne.
Gee ŋuur-ak, Buŋ siyco ko wer kaak
gondiko.
18 Ŋu el kaawe dakina iŋ gamin ku
ɗapilindi kuuk bal baaco. Ansii ko,
ŋu jagiig gee kuuk daaɓinco ic botol
ta Buŋdi. Ŋu raka a ŋuu yeepiɲco
ɗo goye kaak ŋu goyiy awalle iŋ
ŋuura, ŋuu gine gamin ku sokaɲ kuuk
maaniico rakiyo.
19 Ŋu raadaaco ɗo geemir a ŋuuco
bere horrinaw, kar sando maani-
ico gay ɓerrin ku zunuubinnar. Ka
seener, gem goyiy ɓerre ɗo ay maan
kaak begirji.
20 Ya goy gee kuuk aamin iŋ *Rab-
binte ho Gay Jilinte Iisa Masi ho ŋu
amil ko min gamin kuuk *cawarro
kuuk niga gee, kar pey, ŋu yeepiy
ŋu ginaag gamin-aku nam gamin-
ak gediriico, gee ŋuur-ak niginco yaa
pake pey ka awalle.
21 Ansi-ak, ya ŋu bal ibinin botol ta
seener sa guna min ŋu ibiniita ho ŋu
rasiita, kar ŋu cokayɗo pey kaaw ta
Buŋdi taat ŋu ɓildiigu.
22 Giniɲco-aŋ ar dele ka daŋlal taat
ɗiya aman : « Kaɲ jube, kar meeɲji
yeepiy pey teeɲ gamnay kuuk ŋa
jubtu-aku. »§ Giniɲco-ak pey ar dele
ka daŋlal taat ɗiya aman : « Ya kinziir
ŋu acga, jammiy sooɗ di, ŋa yeepiy
pey tuŋkile ɗo golŋi. »

3

Gaase ka duniiner

1 Gem kol siŋtay, an maktumne taat
seeriŋkar taat nu siiriiko. Ɗo taat
awalle iŋ taat diŋka, nu moyaakoŋ
gamin-aŋku, asaan kuu gase pikirre
taat taɓ.
2 Nu raka kuuco pakire ɗo kaawin
kuuk nabiinna kuuk Buŋ doɓtu
kaawtu min awalle ho iŋ kaaw taat
*Rabbinte ho Gay Jilinte Iisa Masi
kaawtu ho taat paliinna kuuk asko
loko min ɗo Buŋdi gaariikonta.
3 Nu raka kuu ibine kadar awalle
min duniine yaa gaase, gee asa amile
ŋuu gine taat ŋu rakiy di, ŋu asiiko
yiliŋko
4 nam ŋu asiy ɗiye aman : « Iisa
Masi ɗiy a ŋaa yeepe, kar diŋ gay
ŋa moo ? Aginduwte mate ho maan
bal make, gee goy ar ka awalle-ak di
uudin taat min Buŋ kilgiyinte. »
5 Gee ŋuur-ak pooc icin kaaw taat
Buŋ kaawtu awalle min ɗo kilgiye
ka duniiner. Ŋa kilgiyig samaane iŋ
kiɗa. Ŋa ɗeeɗiig kiɗa iŋ amay.
6 Iŋ amay-ak di pey, Buŋ idiig gee
kuuk awalle. Ŋa idiig gee kuuk ɗo
adiy ka kiɗar okiɲco, wiktin taat ŋa
paayiico amay ɗo wiktin ta Nowe.
7 Buŋ ɗiy pey a samaane iŋ kiɗa
kuuk gi taliy-aŋ, Buŋ asa rasiɲ ansii
di kee nam yiriy ta seriin ta ba aaro,
kar ŋa asiy eriɲco raɗiɲɗaɲ. Gee
kuuk bal ice kaawoy, ŋaa idiɲ jot.
8 Kar gay, gem kol siŋtay, gin kaaw
rakki, dakoŋ rawtintiɗo. Ɗo Buŋdi-ak,
yiriy ta rakki iŋ elgin kuuk alip, ŋuur
nec di.
9 Goy gee kuuk pakira a Rabbinte,
ŋaar ooma, ŋa taaya aale. Sando, taŋji
gay ampaaɗo. Ŋa subiriy-ak ɗo bi
kaŋko, ŋa raka kadar ay gemo yaa
jipte goyiɲji ho ŋaa gase jile, ŋa raw-
taaɗo.
10 Rabbinte Iisa Masi, ŋaar yaa
yeepen di taɓ. Yiriy taat ŋaa yeepe,
gem ibinaatɗo ar ase ka kokinor. Yiriy

‡ **2:16** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 22.4-35.
§ **2:22** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 26.11.

taar-at, gee asa dore hawin dakin pak awŋe ka buŋdi ho samaan asa sawle. Gamin okiŋco kuuk gi taliy kuwa ka samaaner, ŋu asa eriŋco tak-tak. Kiɗa iŋ gamin okiŋco kuuk ɗo adiy asa ide jot.

11 Hadi, ya gamin-aŋ kat asa ide ansi-ak, kuŋ gay pakiroŋ ɗo goyiŋko. Goyoŋ selleŋ ɗo uŋji ka Buŋdi ho ginoŋ uudin taat Buŋ rakiyo.
12 Kuŋ yoka yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe. Hadi, zeeɗoŋ kuu gine ar taat ni kaawiiko, asaan ŋaar yaa yeepe koɗok di. Yiriy taar-at, samaane, ŋu asa eriŋji tak-tak, ho gamin kuuk kuwa ka samaaner sa asa relle okiŋco.
13 Buŋ gay ɗiyte a ŋa asa siye samaane iŋ kiɗa kuuk marbinto. Ɗo wer-ak, gamin okiŋco yaa goye ɗo botilco ɗo uŋji ka Buŋdi. Aŋ ko maan kaak gi diytu kayte.

14 Gem kol siŋtay, ɗo bi ŋaar-aŋ, nu ɗiyaako a zeeɗoŋ kuu jaawe ɗo botol taat samaane, asaan kuŋ yoka yeepe ka *Rabbinte. Ansi-ak, ya ŋa yeepe, ŋaako gasiŋko selleŋ, bal oorne ho kuu goye iŋ aapiye ɗo uŋji.
15 Ibinoŋ kadar maan kaak peyiig Rabbinte Iisa Masi min ɗo yeepiŋji-ak, ŋa raka gii gase jile. Siŋte Pool, ŋaar kaak gi elgiyo, ŋaar sa siirko ɗo bi ŋaar-aŋka. Ŋaar Buŋ ko berji ibine, ŋa siirtu.
16 Ɗo makaatamnay okiŋco, ya ŋa kaawaako ɗo bi ŋaar-ak, ŋaar sa kaawa ko ar tanto-an di. Ka seener gay, goy kaawnay kuuk raɗa. Gee kuuk ibanno maanna ho obɗo bombo makiig kaawnay ku Pool uudin taat ŋu makiig kaawin daariŋ ku Kitamner. Ansi-ak, ŋu rawtiy ziŋkico.

17 Gem kol siŋtay, kuŋ gay, nun miniŋkoŋ ko. Pakiroŋ ɗo goyiŋko, asaan gee kuuk niga siŋ ku Buŋdi jagikonno min ɗo botilko. Ansii ko, ku rawtiitɗo botilko taat ku obtu bombo min awalle.
18 Zeeɗoŋ a kuu aaɗe Rabbinte Iisa Masi Gay Jilinte. Ek di ŋaako barkiyiŋko gaay iŋ gaayo ho kuŋ sa yaa ibiniŋ pey pak ka awalle. Delinteŋji barkin min diŋka ho elgin iŋ elgina ! *Aamin.

1 Yaaya

Maktumne ta awalle taat Yaaya siirtu

Pile ka kaawor

Gee kuuk min awalle kat kaawe a ŋa Yaaya kat siirit maktumne-anta. Ŋaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho ŋa min paliinna ku Iisa Masi. Ŋa siirit ɗo kretiyenna kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi. Eglizna daariɲ barjile, asaan ŋu gas ɓilde kaak arro. Paa ko, Yaaya kaawiico karaŋ a : Iisa, ŋaar di Masi kaak Buŋ doɓtu ho ŋaar di Roŋ ka Buŋdi. Ŋaar di oki ele ho portikaw. Gi ibinaag gamin-aŋ iŋ botol ta Iisa. Ŋa saamiycog zunuubinnico iŋ baariy a ŋuu gine cawar ɗo uŋji ka Buŋdi. Gi ibinaag oki ɗo bi ka Ruwwin ta Buŋdi taat gaarcoga. Kretiyenna kuuk taɓ gay obit imaanco bombo ar taat ŋu gaariico min ɗo teesindi. Buŋ gay elgig dakina, paa ko, ŋa ŋ̃aamiig Iisa mattu ɗo saan taɲco. Ya ŋuur kat elgiga, ŋaar-ak, ŋuu ɓere oki ziŋkico ɗo eeɲ̃co.

Iisa, ŋaar Kaaw taat bera goye

1 Ni kaawaako ɗo bi ka ŋaar kaak ŋu koliy Kaawo kaak goy min ɗo teesindi ho kaak bera goye ɗo geemir. Gem-ak, ni dorig iŋ ɗeŋginni, ni talig iŋ odinni, ni pandiyga ho ni wakig iŋ pisinni.

2 Gem kaak bera goye-ak gaar ziy ho ni talga. Nin gay saadinnay. Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, ni gaariiko goye ka gaasɗo. Goye ŋaar-ak, ŋa goye kaak ɗo serpey ta Tatte Buŋ, ho goye-ak bayinte waraŋ.

3 Maan kaak ni taltu ho ni dortu-ak, ni gaaraakoŋ loko oki. Ampaa ko, kuu ŋ̃ume iŋ nini iŋ ŋ̃ume kaak ni ŋ̃umtu iŋ Tatte Buŋ ho iŋ Roŋji Iisa Masi.

4 Ni siirkoŋ gamin-aŋ a aditte yaa gine portiko.

Jiwi kuuk ɗo portikaw

5 Buŋ ŋaar portikaw, ginno gondikaw ɗo weriy tak-tak. An ko kaaw taat ni dortu min ɗo biy ka Iisa Masi ho ni gaaraakonta.

6 Ya gi kaawa a gi ŋ̃um iŋ Buŋ, kar gi goy ɗo gondikor gay, gi raada ho gi ginno seene.

7 Kar gay, ya gi jaawa ɗo portikaw uudin taat Buŋ goyiy ɗo portikaw-at, gi ŋ̃um ko benannite ho baar ku Roŋji Iisa Masi acteŋgu ko zunuubinnite okiɲ̃co, gi goyiy *cawar.

8 Ya gi kaawa a gi ginno zunuu-binna, ŋaar-ak, gi tara ziŋkite ku maaniite ho gi ginno seene.

9 Kar gay, ya gi gaara zunuubin-nite waraŋ, ŋaar-ak, Buŋ kaak nec gi amniyiɲ̃ji ho kaak gina ay maan iŋ botiliy, ŋaate saamiyiɲ̃co a gii goye cawar, bal oorne ɗo uŋji.

10 Ya gi kaawa a gi ginno zunuubinna-ak, ŋaar-ak, gi diyaaji raadin ɗo Buŋdi ho kaawoy sa ginno ɗo gelbinte.

2

1 Gem kol kooginay, nu siiraakoŋ gamin-aŋ a kuu uɲ̃jenno ɗo zunuu-binnar. Kar gay, ya waan gin zunuu-binna, gi gin gem kaak yaate male ɗo uŋji ka Tatte Buŋ. Ŋaar ko Iisa Masi kaak gina ay maan iŋ botiliy.

2 Ŋaar ber ziy satkine a Buŋ yaate saamiyiɲ̃ zunuubinnite. Buŋ gay, ŋaar saamiyaatenno zunuubinnite kunten di, kar gay, ŋaa saamiye oki ku gee ku duniiner okiɲ̃co.

Gem kaak ibingig Buŋ, ŋaar cokiya kaawoy

3 Ya gi karmiyaat kaaw ta Buŋdi, ansi-ak gaara kadar ka seener gi ibingig Buŋ.

4 Ya gem ɗiya a ŋa ibingig Buŋ ho ŋa karmiygitɗo kaawoy, ŋaar-ak, ŋa raada ho ŋa ginno seene.

5 Kar gem kaak karmiyaat kaaw ta Buŋdi gay, ŋaar elgig Buŋ min ɗo gelbiney. Pa-ak, gi iban tak kadar ginte iŋ Buŋ, gi ŋ̃um rakki.

6 Ya gem kat ɗiya a ŋa ŋ̃um iŋ Buŋ, ŋaa goye ar kaak Iisa goytu.

7 Gem kol roynay, kaaw taat nu kaawiiko-an, taar kaawɗo taat

marbinto, kar gay, ta taar ko taat min awalle ŋu kaawiiko-at di. Kaaw-at, taar sawa di iŋ taat ku dortu-ata.

8 Kar gay, kaaw taat nu siiriiko-an, taar marbinto. Goyiŋ̃ji ka Iisa, ŋaar gaara kadar kaaw-an taar seene ho goyiŋko kaŋko sa gaaraw. Asaan gondikaw sa sawlaw, ho portikaw ta seener sa beeŋ̃a* ko.

9 Gem kaak ɗiya a ŋa goy ɗo portikaw, kar ŋa ello eeŋ̃ji, ŋaar-ak goy misa ɗo gondikor.

10 Kar gay, ya gem kaak elgig siŋji, ŋaar goy ɗo portikaw ho maan ginno ɗo gelbiney kaak yaa ŋ̃aamiŋ̃ ɗo nigindi.

11 Kar gem kaak yila siŋji gay, ŋaar goy misa ɗo gondikor. Ŋa jaawa ɗo gondikor-ata ho ŋa ibanno wer ka ŋa ɓaayiyo, asaan iŋ gondikaw-at, ŋa ar noolo.

Diye ka kaar ɗo gamin ku duniiner

12 Gem kol kooginay, nu siiraakoŋ gamin-aŋ, asaan Buŋ saamiykoŋ ko zunuubinniko iŋ siŋ ku Iisa Masi.

13 Kuŋ aginiydu, nu siiraakoŋ gamin-aŋ, asaan ku ibingig ŋaar kaak min ɗo teese ka duniiner di, ŋaar goy ko. Kuŋ ɗubal iŋ gemsa oki, nu siiraako, asaan ku begirji ɗo *Seetanner.

14 Gem kol kooginay, nu siirko pey, asaan ku ibingig Tatte Buŋ. Kuŋ aginiydu, nu siirko, asaan ku ibingig gem kaak min ɗo teese ka duniiner di, ŋaar goy ko. Kuŋ ɗubal iŋ gemsa, nu siirko, asaan ku goy bombo, ku icit kaaw ta Buŋdi ɗo gelbinko ho ku begirji ɗo Seetanner.

15 Dakoŋ diyenno kayko ɗo gamin ku duniiner ho dakoŋ elguwiŋ̃coɗo. Ya gem kaak el gamin ku duniiner, ibinoŋ kadar ŋa elgigɗo Tatte Buŋ.

16 Gamin ku duniiner gay, ŋuur ko : ele ka gamnar, diye ka kaar ɗo gamin kuuk gee taliyo, ho ice ka ziŋkar ɗo gamin kuuk gee giniyo. Gamin ŋuuraŋ, okiŋ̃co, ŋuur ku duniiner di, ŋuur asɗo miŋ̃ ɗo Tatte Buŋ.

17 Ibinoŋ kadar duniin-an, taar gaasa ko ho gamin okiŋ̃co kuuk gee elgiy sa rawta ko. Kar ya gem gina taat Buŋ rakiy gay, ŋaa gase goye ka gaasɗo.

Adiney ka Iisa

18 Gem kol kooginay, ɗak sooɗ di, duniin yaa gaase. Ku dor kadar adiney ka Iisa yaa ase. Ka seener gay, adiney dakin as ko. Asiŋ̃co-aŋ gaara kadar duniin gaasa ko.

19 Adiney-aŋ, min awalle ŋu goy iŋ ginte, kar gay, gi sawaɗo, ho paa ko, ŋu amiltu minninte. Zer, ya gi sawa, nec ŋuu goye iŋ ginte. Maannaaŋ gaara kadar ka seener, ŋu iŋ gintenno.

20 Kuŋ gay, Iisa Masi berko Ruwwiney. Ansii ko, okiŋko, ku ibiniit seene.

21 Nu balko siire a ku ibingitɗo misa seene. Kar gay, ku ibingit ko ho ku iban kadar min seen ta Buŋdi, ginno maan ka raadiner atta.

22 Ansi-ak, waa kaak raadaw ? Illa ŋa gem kaak ɗiya a Iisa, ŋaar Masiɗo kaak Buŋ ŋ̃aamtu. Gem ŋaar-ak di raadaw. Gem kaak poocig Tatte Buŋ ho iŋ Roŋji, ŋaar-ak ko adiney ka Iisa Masi.

23 Ya gem kaak poocig Roŋji ka Buŋdi, ŋa poocig Tacco Buŋ oki. Kar gay, ya gem kaak ooyig Roŋji, ŋa ibingig Tacco Buŋ oki.

24 Kuŋ gay zeeɗoŋ a kaawin kuuk ku dortu min awalle yaa goye ɗo gelbinko. Ya gamin-aŋ goy ko pa-ak, kuŋko oki, gelbinko yaa gine rakki iŋ Tacco Buŋ ho iŋ Roŋji.

25 Iisa Masi, ŋaar ɗiy a ŋaate bere goye ka gaasɗo.

26 Nu siirkoŋ gamin-aŋ ɗo bi ka gee kuuk asaako geciŋko kuu rawte.

27 Kuŋ gay, Ruwwin taat Iisa Masi beriiko, taar goy iŋ kuŋko. Ɗo saan taar-an, ku yokaaɗo pey gem ka pey kat asaako ɓildiŋko, asaan Ruwwin taar gaaraakoŋ ko gamin okiŋ̃co. Gamin kuuk ta gaariiko-aŋ gay, ŋuur ka seener di. Raadin rakki sa, ŋu bal gine. Ɗo bi ŋaar-ak, icon kaaw taat

* **2:8** 'beeŋ̃a' : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a 'beeŋa'.

Iisa Masi gaariiko ho goyoŋ iŋ gelbin rakki iŋ ŋaara.
28 Gem kol kooginay, diŋ gay, goyoŋ iŋ gelbin rakki iŋ Iisa Masi a yiriy taat ŋaa yeepe, gii goye bombo ho sokaŋ̃ rakki sa diyaatenno ɗo uŋji.
29 Ku iban kadar Iisa Masi gin ay maan iŋ botiliy. Paa ko, kuu ibine oki kadar gem kaak gina maan kaak iŋ botiliy, ŋaar oki roŋ ka Buŋdi.

3

Koogin ku Buŋdi

1 Taloŋ maman Tatte Buŋ elinte ! Ŋa elinte nam ŋa koliite a gi kooginay. Ka seener gay, ginte kooginay ! Paa ko, gee ku duniiner ibingitenno a gi koogin ku Buŋdi, asaan ŋu bal ibiniŋ̃ Tatte Buŋ.
2 Gem kol roynay, diŋka-aŋ, ginte koogin ku Buŋdi ko. Taat gi asiy gine neginda gay, gi ibingitɗo misa. Kar gay, gi iban kadar ya Iisa Masi yeepe, gi asa are ar ŋaara, asaan gi asa taliŋ̃ji uudiney.
3 Gem kaak diy gelbiney ɗo kaaw taar-an yaa gine *cawar ar kaak Iisa Masi gintu.
4 Gem kaak gina zunuubinnar-ak, ŋaar pooc karmiyiŋ̃ *gaanuun ka Buŋdi. Asaan gine ka zunuubinnar, ŋaar ko pooce ka gaanuun ka Buŋdi.
5 Kar gay, ku iban di kadar Iisa Masi, ŋaar as ɗo duniiner, ŋaa ace zunuubinna ku geemir ho ŋaar gay bal gine zunuubinna tak-tak.
6 Iŋ taar-an, ya gem goy iŋ Iisa Masi iŋ gelbin rakki, ŋa ginno zunuubinna. Ya gem kaak gina zunuubinna-ak, ŋaar bal taliŋ̃ Iisa Masi ho ŋa ibingigɗo.
7 Gem kol kooginay, gooyoŋ ziŋkiko min gale ka geemir. Gem kaak gina maan kaak iŋ botiliy, ŋaar meeŋ̃ji goy iŋ botol ɗo uŋji ka Buŋdi, uudin taat Iisa Masi goytu iŋ botol.
8 Gem kaak gina zunuubinna gay, ŋaar asa min ɗo *Seetanner, asaan Seetanne, ŋaar gina zunuubinna min ɗo teese ka duniiner di. Maan kaak iyiig Roŋ ka Buŋdi ɗo duniiner gay a ŋaa peyin riy taat Seetanne giniyo.
9 Gem kaak Buŋ weetu gay, ŋaar ginno zunuubinna, asaan maan kaak Buŋ beriiji goy iŋ ŋaara. Ya Buŋ kon di Tacco-ak, ŋaar ginno zunuubinna.
10 Kar di, iŋ maman gi asiy ibine a ŋuur-aŋ koogin ku Buŋdi, ho ŋuur-aŋ ku Seetanner ? Ya gem kaak ginno gamin kuuk iŋ botilco ho ŋa ello siŋji-ak, ŋaar-ak gem ka Buŋdiɗo.

Ele ka ziŋkar

11 Kaaw taat ku dortu ɗak ko min awalle, taar kaawa a gii elguwe ziŋkite.
12 Ginte nigaaɗo ar Kayen, asaan ŋa amil min ɗo Seetanner, ŋa deeyiig siŋji ka meeŋ̃ji. Maa di ŋa deeyiig siŋji Abeel ? Ŋa deeyiiga-ak, asaan riy taat Kayen gintu-an samaanno. Kar riy ta siŋji Abeel gay, taar iŋ botilti.
13 Gem kol siŋtay, dakoŋ ajbiyenno ya gee ku duniiner yilaako.
14 Ginte iban kadar diŋka, gi pak min ɗo muuti ho gi gas ko goye kaak taɓ, asaan gi el siŋtite. Gem kaak ello siŋtay-ak, ŋaar goy misa ɗo muuti.
15 Gem kaak yila siŋji-ak, ŋaar ar gem kaak diya gee. Ku iban di kadar gem kaak diya gee-ak, ŋaar gasaaɗo goye ka gaasɗo.
16 Ansii ko, gii ibine maman gii elguwiŋ̃ gee : Iisa Masi, ŋaar ber ziy ɗo bi kante. Ginte oki, gii bere ziŋkite ɗo bi ka siŋtite.
17 Ya gem kaak gin gamna, kar ŋa talaag siŋji kaak bal gine maanna ho ŋa bal tale aminduwiy, maman ŋaa ɗiye a ŋa elgig Buŋ ?
18 Gem kol kooginay, ta botiltiɗo ya gii elguwiŋ̃ siŋtite iŋ biŋkiten di. Kar gay, gii elguwiŋ̃co ka seener ho giico berguwe pisinte.
19 Ya gi el ziŋkite-ak, gi ibina kadar ginte goy iŋ seen ta Buŋdi. Ansi-ak, gelbinte portiko ɗo uŋji.
20 Ka seener, ya ɗo gelbinte, gi pakira a gi nig sa, aditte portiko, asaan Buŋ iban gamin pak taat gelbinte ibiniyo. Ŋa iban ay maanna.
21 Gem kol roynay, ya ka seener, gi harayɗo ɗo gelbinte, ansi-ak, gii gine bombo ya gi inda Buŋ.

22 Ŋaar beraate gamin okiŋ̃co kuuk
gi indiiga, asaan gi karmiya kaawoy
ho gi gina taat awaaji gala.
23 Kaaw taat ŋa kaawiite-an gay a
gii aamine iŋ siŋ ku Roŋji Iisa Masi ho
gii elguwe ziŋkite ar taat ŋa kaawtu.
24 Gee kuuk karmiyaat kaaw ta
Buŋdi, ŋuur iŋ Buŋ, gelbiŋ̃co rakki, ho
Buŋ oki goy iŋ ŋuura. Gĩ iban kadar
Buŋ goy iŋ ginte, asaan Ruwwiney
taat ŋa beriite gaaraateŋga.

4

Ibine ka Ruwwin ta Buŋdi

1 Gem kol roynay, gee dakina kuuk
goy ɗo adiy ka kiɗar, maaniico di ɗiya
a ŋu nabiinna. Ɗo bi ŋaar-aŋ, dakoŋ
amniyiŋ̃coɗo okiŋ̃co, gee kuuk ɗiya
a ŋu giŋ̃ Ruwwin ta Buŋdi. Kar gay,
ibinoŋ ja baaco, ya ruwwinco-at asa
min ɗo Buŋdi wal kawwi.
2 Taloŋ maman kuu ibine kadar
gem-aŋ gin Ruwwin ta Buŋdi. Ku
ibiniŋ̃ji ya ŋa kaawa bal cigile a Iisa
Masi, ŋaar wee ar ka geemir.
3 Kar gay, ya gem kaak bal ooye
a Iisa Masi wee ar kaak geemir-ak,
ŋaar-ak bal gine Ruwwin ta Buŋdi.
Gem ŋaar-ak asa min Adin ka Iisa.
Ku iban di kadar Adin ka Iisa asaw.
Hadi, diŋka, ŋaar as ko ɗo duniiner.
4 Gem kol kooginay, kuŋ gay koo-
gin ku Buŋdi, ku gedirco ɗo nabiinna
ŋuur-aku, asaan Ruwwin taat goy iŋ
kuŋko, taar pakgit ruwwin taat goy iŋ
gee kuuk goy ɗo duniiner.
5 Nabiinna ŋuur-ak kaawa ɗo bi ka
gamin kuuk goy ɗo duniiner di, asaan
ŋu asa min ɗo duniiner. Ampa-ak,
gee ku duniiner cokiya kaawco.
6 Ginteŋ gay gee ku Buŋdi. Gem
kaak ibingig Buŋ, ŋa cokiya kaawte.
Gem ka ibingigɗo Buŋ gay cokayɗo
kaawte. Ampaa kat, gii ibinin
Ruwwin ta seener ho ruwwin ta
raadiner.

Ele kaak asa min ɗo Buŋdi

7 Gem kol roynay, elguwinte
ziŋkite, asaan ele asa min ɗo Buŋdi.
Ya gem kaak el eeŋ̃ji, ŋaar ko roŋ ka
Buŋdi ho ŋa ibingig Buŋ.
8 Kar ya gem kaak ello eeŋ̃ji gay,
ŋaar-ak ko kaak ibingigɗo Buŋ, asaan
Buŋ ŋaar ele.
9 Ampaa ko, Buŋ gaartu kadar ŋa
elgiite : ŋa ŋ̃aamiig Roŋji ka daŋgiro*
ɗo duniiner a ŋaate bere goye ka taɓ.
10 Taloŋ, ampaa ko ele : Buŋ, ŋaar
elinte awalle. Ŋa ŋ̃aamiiteŋ Roŋji. Ŋa
bertu ziy *satkine, asaan Buŋ yaate
saamiyiŋ̃ zunuubinnite. Ansi-ak, ŋa
gintenno kat elig Buŋ awalle.
11 Gem kol roynay, ya Buŋ elinteŋ
ko dakin ansi-ak, ginte oki, gii elguwe
ziŋkite.
12 Ginno gem kaak talig Buŋ. Iŋ
taar-an oki, ya gi el ziŋkite, Buŋ goy iŋ
ginte, ho ele kaak ŋa elinte-ak ot ko ɗo
weriy.
13 Ansi-ak, gi iban ko kadar Buŋ
goy iŋ ginte ho gi ŋ̃um ko iŋ ŋaara
: gi ibintu-ak asaan Buŋ beriite
Ruwwiney.
14 Tatte Buŋ ŋ̃aamiig Roŋji a ŋaa jile
gee. Nin gay taliig maanna-aŋka ho ni
kaawa biy ɗo geemir.
15 Ya gem kaawa bal cigile a Iisa,
ŋaar Roŋ ka Buŋdi, Buŋ goy iŋ ŋaara,
ho ŋaar sa goy iŋ Buŋ.
16 Ni iban kadar Buŋ elgiite ho ni
amniy iŋ kaaw taar-anta. Ele, ŋaar
asa min ɗo Buŋdi. Gem kaak gin ele,
ŋaar goy iŋ Buŋ ho Buŋ sa goy iŋ ŋaara.
17 Maan kaak gaara kadar ele ot ɗo
weriy-ak, gii taliŋ̃ ɗo yiriy taat Buŋ
yaa ɗukume seriiŋ̃ ɗo geemir. Ginte
ginaaɗo kolaw, asaan goyinte kaak ɗo
duniiner, ŋaar ar goyiŋ̃ji ka Iisa.
18 Ya gem kaak el eeŋ̃ji, ŋaar gi-
naaɗo kolaw, asaan ele kaak taɓ-ak,
ŋaar atkaat kolaw. Ka seener gay,
gem giniy kolaw-ak ya ŋa iban kadar
seriin yaa poociŋ̃ji. Ɗo taar-an ko,
gem kaak gina kolaw-ak, eliŋ̃ji bal ote
misa ɗo weriy.
19 Gi eliy ziŋkite-ak, asaan Buŋ kat
elinte awalle.
20 Ya gem ɗiya a ŋa elgig Buŋ, kar
siŋji gay, ŋa elgigɗo, ŋaar-ak raada. Ka

* **4:9** ‘daŋgiro’ : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a ‘kiɗa di’ wal ‘rakki di’.

seener gay, gem kaak ello siŋji kaak ŋa talaaga, gediraaɗo eliŋ̃ Buŋ kaak ŋa talgigɗo.
21 An ko kaaw taat Iisa Masi kaawiite : ya gem kaak elgig Buŋ, ŋaa elguwiŋ̃ siŋji oki.

5

Gedire ɗo gamin ku jookumo

1 Ya gem kaak aamin a Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ ŋ̃aamtu, gem ŋaar-ak roŋ ka Buŋɗi. Gem kaak elgig Tacco Buŋ, ŋaar-ak elgig kooginay oki.
2 Ya gi elgig Buŋ ho gi karmiyaat kaawoy, ŋaar-ak, gi iban kadar gi elgig koogin ku Buŋɗi oki.
3 Ya ka seener, gi elgig Buŋ, ŋaar-ak nec gi ginin taat ŋa rakiyo. Maan kaak Buŋ rakiy gii gine-ak, ŋaar oomno ɗo kayte.
4 Asaan koogin ku Buŋɗi okiŋ̃co, ŋuur pakgig gamin ku duniiner kuuk jookumo. Kar maman gi pakgig gamin-aŋku ? Gi pakgig iŋ imaante taat ɗo Iisa.
5 Ginno waan kaak gedirco ɗo gamin-aŋku, illa ŋaar kaak aamin kadar Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋɗi.

Gamin kuuk gaara kadar Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋɗi

6 Iisa Masi aste ɗo duniiner. Ŋa as aawiŋ̃ amay kuuk ŋu *batiziyiiga ho ŋa as miŋ̃e baariy ku meeŋji ɗo wiktin ta muutuy. Ŋa bal ase iŋ amay di, kar gay, ŋa as iŋ baariy oki. Ruwwin ta Buŋɗi kat ɗiyaate kadar gamin-aŋ, ŋuur ka seener, ho Ruwwin ta Buŋɗi, taar seene.
7 Ka seener gay, gin gamin subba kuuk kaawaate seene a Iisa, ŋaar Roŋ ka Buŋɗi.
8 Gamin-aŋ gay, ŋuur Ruwwin ta Buŋɗi, iŋ amay kuuk ŋu batiziyiiga ho iŋ baariy kuuk miŋ̃e. Gamin-aŋ, okiŋ̃co, kaawco rakki ɗi.
9 Ŷa gee kaawa bico ka gamin kuuk ŋu taltu, gi ica kaawco. Kar kaaw ta Buŋɗi gay, taar pak taŋ̃co. Ho meeŋ̃ji Buŋ kaawko ɗo bi ka Roŋji.
10 Gem kaak aamin ɗo Roŋ ka Buŋɗi, ŋa iban ɗo gelbiney kadar gamin-aŋ, ŋuur ka seener. Gem kaak bal aamine ɗo Buŋɗi gay, ŋaar-ak diyaaji raadin ɗo Buŋɗi, asaan ŋa bal ooyin kaaw taat Buŋ kaawtu ɗo bi ka Roŋji.
11 Kaaw taat Buŋ kaawiiten gay, taar a ŋa berte goye ka gaasɗo, ho goye-ak asa min ɗo Roŋji.
12 Ya gem kaak gelbiney rakki iŋ Roŋ ka Buŋɗi, gem ŋaar-ak gasiig goye ŋaar-aka. Kar gem kaak gelbiney seer iŋ Roŋ ka Buŋɗi gay gasaagɗo goye-aka.

Gaasuw ta maktumner

13 Nu siirkon maktumne-an loko, kuŋ kuuk aamin iŋ Roŋ ka Buŋɗi, kuuk diya ɗo kayko kadar ku gasig ko goye ka gaasɗo.
14 Gi iban tak kadar ya gi inda maan min ɗo Buŋɗi, ŋaate beriŋ̃ji ya ŋa ŋ̃um iŋ maan kaak ŋa rakiyo.
15 Hadi, ya gi iban kadar ŋa cokiyaag indinte, ansi-ak, gi iban kadar maanna-aŋ, ŋa berteŋga ko.
16 Ya gem tala siŋji gina zunuubinna kuuk iyaagɗo ɗo muuti, gem-ak yaaji inde Buŋ ɗo bi ka siŋji-aka, ho Buŋ yaaji bere goye. Taar-an ɗo ŋuur kuuk gina zunuubinna kuuk iygigɗo ɗo muuti. Kar gay, goy zunuubinna kuuk iya gee ɗo muuti. Ɗo zunuubinna ŋuur-ak, nu bal kaawe a kuu indiguwe Buŋ ɗo geemir.
17 Nige okiŋ̃ji, ŋuur zunuubinna ɗo uŋji ka Buŋɗi, kar gay, goy zunuubinna daariŋ̃ kuuk iyɗo gee ɗo muuti.
18 Gi iban di kadar koogin ku Buŋɗi, ŋuur ginno zunuubinna iŋ menaw, asaan Roŋ ka Buŋɗi gooyaagu, ho *Seetanne sa bal gine gudurre kaaco.
19 Gi iban kadar ginte gee ku Buŋɗi. Kar gee ku duniiner gay, ŋuur ku *Seetanner.
20 Gi iban kadar Roŋ ka Buŋɗi, ŋaar as ɗo duniiner a ŋaate gaariŋ̃ gamin-aŋku. Ampaa ko, diŋ, gi ibiŋ̃gig Buŋ ka seener. Gi ŋ̃um ko iŋ Buŋ, asaan iŋ Roŋji Iisa Masi sa, gi ŋ̃ume. Ŋaar Buŋ ka seener ho ŋa beraate goye ka gaasɗo.
21 Gem kol kooginay, goyoŋ goɗom min margina.

2 Yaaya
Maktumne ta seeriŋkar taat Yaaya siirtu
Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a ŋa Yaaya kat siirit maktumne-an ɗo Egliz rakki. Ŋa kaawaaco maman ŋuu ele ziŋkico. Ele-ak gaara kadar ŋu karmiyaat taat Buŋ kaawtu. Ŋa kaawaaco oki a Iisa, ŋaar gemo ho ŋa Roŋ ka Buŋdi. Ya gem asco ho ŋa beraaco ɓilde kaak arro ar ŋaar-aŋka, ŋuu icenno kaawoy.

Ooy ta awalle

1 Nun tatkaw ka Eglizdi kat siirke
loke, kaŋ taat Buŋ doɓtu iŋ kooginke
kuuk nu elgiy min ɗo gelbiner. Kar
gay, ŋa nunno di kaak elgiiko, gee
okiɲco kuuk ibingit seen sa elgiiko.
2 Ni elgiiko asaan okinte, gi gin
seene, ho seen-at goy iŋ ginte elgin iŋ
elgina.
3 Tatte Buŋ iŋ Roŋji Iisa Masi
yaate barkiyinte. Ŋuur seerco yaate
saamiye ho ŋuute ooliɲ aditte. Ampaa
ko, ginte kuuk aaɗa seene, gii elguwe
ziŋkite.

Ele ka ziŋkar

4 Wer galdu dakina, asaan nu dor
kadar kooginke daariɲ aaɗa botol ta
seener uudin taat Tatte Buŋ kaawiite.
5 Diŋ gay, gem kol yaaco, ŋu ɗiyaake
aman : « Gii elguwe ziŋkite. » Kaaw
taar-an, taar marbintoɗo, ta taar di
taat gi dortu ɗak ko min ɗo teesindi.
6 Ya gi el ziŋkite, gii gine maan kaak
Buŋ kaawtu. Kaaw taar-at ko taat ku
dortu min ɗo teesindi.

Botol ta seener

7 Nu kaawiiko ansi-aŋ, asaan gay
raadiner dakina totir ɗo adiy ka kiɗar.
Ŋu ooyɗo kadar Iisa Masi, ŋu weeyig
ar ka geemir ho ŋa as ɗo duniiner. Ya
gem kaak kaawa ansi-ak, ŋaar adiney
ka Iisa Masi ho ŋa jaga gee.
8 Ɗo taar-an, goyoŋ mento, paa kat
riy taat ku gintu-an ucaaɗo maala, ho
ku asiy gase maan kaak Buŋ ɗiytu a
ŋaako bere.
9 Ibinoŋ kadar ya gem ic kaaw
ta Iisa Masi, ho ba aar, ŋa jag min
ɗo kaaw-anta ho ŋa jaguma kaawin
ku pey, gem-ak kaawco ɲumaaɗo iŋ
Buŋ. Kar gay, ya gem kaak icaag
kaawin kuuk Iisa ɓilditu gee ho ŋa
jagɗo, ŋaar-ak ŋa ɲum iŋ Tatte Buŋ ho
iŋ Roŋji oki, kaawco rakki.
10 Iŋ taar-an ko, ya gem ɓaa ɗo
werko, kar ŋa ɓilda gee iŋ kaawin
kuuk arro ku Iisa Masi, gem ŋaar-
ak, dakoŋ obiɲjiɗo geero ho ooy sa,
dakoɲji ooyenno.
11 Ya gem kaak ooyji-ak uɲje ko ziy
ɗo gamin kuuk samaanno kuuk gem-
ak giniyo.

Ooy ta ba aaro

12 Goy gamin dakin kuuk nu raki-
iko siire, kar gay, nu rakaaɗo siiriɲ ɗo
maktumne-anta. Nu raka ɓaa taliŋko,
ansi-ak, gi ɓaayiy kaawe bi iŋ bi. Paa
kat, aditte yaa gine portiko.
13 Gem kol booy taat Buŋ doɓtu,
koogin ku booke ooyke. Nu ooyko
dakina.

3 Yaaya
Maktumne ta subbiŋkar taat Yaaya siirtu
Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumne-an, ŋa Yaaya kat siirta. Ŋa siirit ɗo gem rakki ŋu kolaag Gayuus. Ŋaar min agindaw ku Eglizdi. Ŋa ozilaag ɗo bere kaak ŋa beriy ɗo kretiyenna kuuk ɓaaw ɗo werco. Ɗo Egliz ŋaar-ak, gin gem rakki oki ŋu kolaag Diyotreep. Ŋaar gay obɗo siŋta kuuk kretiyenna. Ɗo saan taar-at ko, Yaaya leesiiji.

Ooy ta awalle

1 Nun tatkaw ka *Eglizdi ko siirjiŋ maktumne-anta. Nu siirit lociŋ, kiŋ royar Gayuus kaak nu elgiy ɗo gelbiner.
2 Gem kol royay, nu raka kii goye cewey ay wero. Nu iban kadar goyiŋjiŋ kaak ɗo uŋji ka Buŋdi, ŋaar ɗo botiliy. Nu raka aapiy ta ziŋ oki.
3 Adir portiko, asaan goy siŋta kuuk as min ɗo werko ho ŋu kaawa kadar ki gin seene ho ki aaɗa botol ta seener.
4 Maan kaak berdu galal dakin-ak, nu dor kadar kooginar aaɗa seen ta Buŋdi.

Gayuus gina taat Buŋ rakiyo

5 Gem kol royay, kiŋ gem sellen̰ ɗo riyon̰. Ki obaag siŋtan̰ samaane yoo marti oki.
6 Siŋtan̰ kuuk ki obtu-aŋ asinti kaaw ɗo Eglizni a ki elgig dakina. Gee ŋuur-aŋ, ya ŋu otji, nu raka ki gaayiŋco ar kaak Buŋ rakiyo.
7 Martuwco-an, taar ɗo bi ka Iisa Masi. Ŋuur icɗo maan min ɗo gee kuuk bal aamine ɗo Iisa Masi.
8 Ɗo taar-an ko, gii gaayguwiŋ gee ar ŋuur-aŋku, asaan ginte oki uŋje pisinte ɗo riy taat ŋu giniy ɗo bi ka seener.

Diyotreep iŋ Demetriyuus

9 Zer, nu siir maktumne ɗo *Eglizko, kar Diyotreep gay bal icin kaawor, asaan ŋa el gine ziy tatik ɗo uŋco ka geemir.
10 Neginda, ya nu ɓaawe, nu ɓaako gariŋ̰ gamin kuuk jookum kuuk ŋa gintu uudin taat ŋa nigig siŋte. Pey min ŋuur-aŋ, ŋa gina gamin kuuk samaanno paka. Ŋa obɗo siŋta kuuk aamin ɗo Iisa Masi ɗo geriy ho ya gee kuuk obaag siŋta-ak sa, ŋa toɗaaco ho ŋa atkaagu min ɗo Eglizdi.
11 Gem kol royay, dak icenno botol ta gee kuuk jookum-aŋku, kar gay, ic botol ta gee kuuk sellen̰. Ya gem kaak gina gamin kuuk sellen̰, ŋaar gem ka Buŋdi. Kar gem kaak̰ gina gamin kuuk jookum gay, ŋaar bal ibiniŋ̰ Buŋ misa.
12 Demetriyuus gay, gee okiŋco ozilaaga. Goyiŋji sa gaara kadar ŋa gina gamin kuuk iŋ botilco. Nin oki kaawa biy kadar ŋa mitko. Ho kiŋ Gayuus oki iban kadar ni kaawa seene.

Ooy ta ba aaro

13 Goy gamin dakina kuuk nu rakiiŋ̰ siire, kar gay, nu rakaaɗo siiriŋ̰ ɗo maktumne-anta.
14 Nu raka gii n̰ume moota, gii kaawe bi iŋ bi neginda ya nu ɓaawjiŋ ooye.
15 Buŋ yaaŋ̰ iye aapiy ɗo gelbineŋ̰. Royinte okiŋ̰co kuuk goy anne ooyjiŋ. Kiŋ sa ooyco ɗo royinte okiŋ̰co kuuk goy annere rakki rakki. Nu ooyko dakina.

Zuud
Maktumne taat Zuud siirtu
Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumne-an, ŋa Zuud kat siirta. Ŋa siirit ɗo kretiyenna, asaan ɗo ɗatikco, goy gee daariŋ kuuk bera ɓilde kaak arro : ŋu iyaag ɗo goye kaak jookumo, ŋu eeraag gee ku Eglizdi, ŋu waraag ɗubal ku Buŋdi ho ŋu poocaag Iisa. Kar gay, Zuud kaawa a Iisa keeji di Tatkuwte ho Rabbinte. Ɗo saan taar-an ko, ɗo maktumne-an, Zuud taayaag kretiyenna ɗo maan kaak yaaco ase neginda ɗo gee kuuk jookum-aŋku. Ŋa ɗeŋraag gee ku Eglizdi a ŋuu obe tirit ɗo imaanco, asaan Buŋ nec gooyiŋco, ŋu galiyɗo ɗo zunuubinnar.

Ooy ta Zuud

1 Ŋa nun gay riyor ka Iisa Masi kaak ŋu koliy Zuud, siŋji ka Zaak, kat siiraat maktumne-anta.

Nu siiraacot ɗo ŋuur kuuk Tatte Buŋ koltu, ŋa elgiyo ho ŋa leeyiy keeco ɗo Iisa Masi.

2 Nu inda Buŋ a ŋaa tale aminduwko. Nu indaag a kuu goye ɗo aapiyer ho eliŋji sa yaa goye iŋ kuŋko gaay iŋ gaayo.

Kaaw ɗo bi ka gay raadiner

3 Gem kol roynay kuuk nu elgiy dakina, nun diy kaar tak a naako siire ɗo bi ka jile kaak Buŋ yaate jilinte okinte. Kar diŋ gay, nu tala kadar illa naako iskiŋko kuu obe tirit ɗo imaanko. Imaan-at, taar Buŋ berit tak-tak ɗo geeŋji ku meeŋji.

4 Nu iskiiko-ak asaan nu iban kadar gee kuuk jookumo uŋje kokunuwda ɗo ɗatikko. Gee-ak, iŋ goyiŋco kaak jookum-ak, ŋu nigiit barkin ta Buŋte. Iŋ barkin-at, ŋu pakira a ŋuu gedire gine gamin kuuk jookumo kuuk gelbinco rakiyo, asaan Buŋ yaaco saamiyen di. Ansii ko, ŋu poociig Iisa Masi, ŋaar keeji di Tatkuwte ho *Rabbinte. Ɗo bi ka gee-ak, Kitamne kaaw ko min awalle kadar seriin yokaagu.

5 Nu iban kadar kuŋ ibingig samaane kaawin okiŋco kuuk naako kaawe. Kar gay, nu raka kuu pakire maman Rabbin Buŋ jiliig geeŋji ku Israyeel min darre ta Meser, kar ba aar gay, ŋa deeyiig ŋuur kuuk bal icin kaawoy.*

6 Pakiroŋ pey ɗo *ɗubal ku Buŋdi daariŋ kuuk poocig goyiŋco kaak Buŋ beriico ho ŋu rasig wer kaak ŋa leeyiigu. Buŋ obiigu, ŋa ɗuuniig iŋ jinzirrina ŋu goyiy ɗo wer kaak gondiko nam yiriy ta yaarko taat Buŋ asiy ɗukume seriin ɗo gee okiŋco.

7 Pakiroŋ oki ɗo geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor† ho iŋ kuuk moota. Gee ku geegirnay-ak uŋje kayco ɗo gamin kuuk jookumo ku ginindiɗo‡ ar kaak ɗubal ku Buŋdi-ak gintu awalle. Diŋ gee-ak gasit kat taŋco ɗo ak taat matɗo tak-tak. Ŋuur-aŋ gaara gamin kuuk yaaco ase ɗo gee kuuk gina ar gee ŋuur-aku.

8 Kar iŋ taar-an oki, gee kuuk cigil ɗatikko-ak gina di gamin ar ŋuur-aku. Ŋu soona sooniik taat iyaag ŋu nigiy ziŋkico iŋ gamin ku ginindiɗo-aku. Ŋu aaŋiit tatkaw ta Buŋdi ho ŋu wariig ŋuur kuuk goy ka samaaner iŋ *darjinco.

9 Kar taloŋ tatkaw ka ɗubal ku Buŋdi kaak ŋu koliy Miseel. Wiktin taat ŋa meeliy iŋ *Seetanne ɗo bi ka zi ka Muusa din sa, ŋa bal wariŋji. Illa ŋa kaaw kaawen di aman : « Seriin ta Buŋdi yaaŋ obe ! »

10 Kar gee-ak gay wara maan kaak ŋu ibingigɗo ho maan kaak ŋu ibingiga-ak oki, ŋu ibiniig ar malle kaak pakarro. Iŋ ibiniŋco-ak ko, pilaaco botol taat ŋu ɓaayiy ide tak-tak.

---

* **1:5** Wer ka gase kaawor ɗo Ekzood 12.51, Nombir 14.29-30. † **1:7** 'geeger ka Sodom iŋ ka Gomoor' : Gee ku geegirnay-ak goy ɗo wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirniico asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28). ‡ **1:7** 'gamin kuuk jookumo ku ginindiɗo' : Miday kuuk ɓaaya ziŋkico ho iŋ gamin kuuk pey. § **1:11** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 4.

11 Ɗo gaayiyco ! Ŋuur kuuk ic botol
ta Kayen.§ Ŋu bariya gurus iŋ gamin
kuuk jookumo ar Balaam gintu.* Ho
ŋu idiig ziŋkico ɗo barjiliɲco taat ŋu
poocig Buŋ ar Koore gintu.†
12 Ka seener, ya ku ɲume ho ku
tiya sawa iŋ siŋta, ŋuur gay nigaag
goyiŋko. Ŋu tiyaw ho ŋu siya dakin
dakina, ŋu ginno sokaɲ. Ŋu pakira
ɗo adat ku maaniico diˇ. Ŋuur ar uc
kuuk aaɗa wer kaak us ɓaay di ho
paayɗo amay. Ho ŋuur ar pey atay
kuuk waaɗo iŋ ribbi. Atay-ak yaa
aaye tak-tak ar atay kuuk ŋu rotgu.
13 Gamin kuuk jookumo kuuk ŋu
giniy-ak, ŋuur ar amay ku barrer
kuuk aasa kurɓulɓul-kurɓulɓul ho
paka toppiyo. Ŋuur ar pey kaalin
kuuk gaɗa tuuy-tuuy ho ibanno wer
ka ŋu ɓaayiyo. Kar Buŋ gay siyco wer
kaak ŋuu goye doo ɗo gondikaw taat
dulum.
14 Ɗo bi ka gee ŋuur-ak ko, gem kaak
ŋu koliy Enok kaawtu min awalle.
Enok gay min tamba ta Aadum taat
ɓaay ka peesiriŋkar. Ŋa kaawtu ar
nabiiɲce aman : « Taloŋ, Rabbin‡ asa
iŋ ɗubal ku Buŋdi kuuk *cawar ho gee
gedarro osiɲco.
15 Ŋa asa ɗukume seriin ɗo gee
okiɲco kuuk ɗo duniiner. Ŋaaco
peyin ɗo kayco ɗo gamin okiɲco kuuk
jookumo ŋu gintu asaan ŋu poocig
maan kaak Buŋ rakiy a ŋuu gine. Ho
ŋaa taaɓiyiɲco ɗo biŋkico kuuk amil
gallo ɗo saan taɲji. »§
16 Ŋuur gee kuuk goy gujumjumaw
di ho aditco portikɗo tak-tak. Ŋuur
aaɗa ko galal ta ziŋkico di. Ŋu jaala
ziŋkico ho ŋu kaawa kaawin ku gala
a ŋuu gase maanna min ɗo gemor.

Taayiika ɗo gee kuuk aamin ɗo Iisa

17 Gem kol roynay kuuk nu elgiy
dakina, pakiroŋ ɗo kaawin kuuk
*paliinna ku *Rabbinte Iisa Masi
kaawtu min awalle ɗo bi ka maan
kaak yaa ase neginda.
18 Ŋu kaaw aman : « Ɗo wiktin
taat duniin gaay gaase, yaa amile gee
kuuk samaatinay. Gee-ak yaa aaɗe
galal ta ziŋkico taat jookum-at di. »
19 Gee ŋuur-ak, riyco a illa ŋuu eere
geen di. Pikirrico, taar ta geemir di,
ŋu ginno Ruwwin ta Buŋdi ɗo gel-
binco.
20 Kar kuŋ kuuk nu elgiy-aŋ gay,
zeeɗoŋ imaanko taat Buŋ beriiko yaa
ɓaa iŋ uŋti. Salkiyguwoŋ iŋ gudurre
ta Ruwwin ta Buŋdi.
21 Goyoŋ iŋ ele ka Buŋdi. Diyoŋ
amaanniko ɗo Rabbinte Iisa Masi.
Iŋ selliŋkuwiy, ŋaako bere goye ka
gaasɗo.
22 Taloŋ amindaw ta gee kuuk
aditco osaw.
23 Ya kuu gedire jiliɲ min ɗo aki,
ŋaar-ak jiloŋgu. Ɗo geˇe daariɲ gay,
taloŋ aminduwco, kar goyoŋ goɗom
min gee-aku. Yiloŋ zunuubinnico ar
gee yiliy kesuun taat gin tiŋgo ziriɗ-
ziriɗ-ata.

Oziliik ta ba aaro

24-25 Ozilinte *darjin ta Buŋ kaak
rakki di.
Ŋaar ko jilaate iŋ botol ta Rabbinte
Iisa Masi.
Ŋaar nec ŋaako gooyiŋko,
pa kuu gale ɗo zunuubinnar.
Ŋa nec ŋaako uɲjiŋko ɗo darjiney,
bal oorne ho iŋ galal dakina.
Locin di darjine, tatkaw, gudurre ho
iŋ izinne
min awalle, diŋka ho elgin iŋ el-
gina ! *Aamin.

---

* **1:11** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 22 yoo 24. † **1:11** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 16. ‡ **1:14** 'Rabbin' : Ŋu kaawa bi ka Rabbin Iisa Masi. § **1:15** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 3.18, 21-24.

Apokalips
Gamin kuuk Buŋ bayniiji ɗo Yaaya
Pile ka kaawor

Maktumne-an, ŋa Yaaya kat siirta. Ŋaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho iŋ makaatamna subba ku pey. Ŋaar min paliinna ku Iisa Masi. Min Iisa Masi ŋu weeyiiga, gin ja elgin dakina kat Yaaya siiriit maktumne-anta. Ɗo wiktin taar-at, kretiyenna daariŋ taaɓiya ɗo bi ka imaanco, daariŋ gay, gartico yiime, asaan Iisa asɗo koɗok. Paa ko, Yaaya iskiig gee kuuk aamine a ŋuu peye bombo, ŋuu yoke nosirraw taat Buŋ yaaco bere.

Ɗo maktumne ta Apokalips, Yaaya siir makaatamna peesira. Ŋa siirig ɗo Eglizna kuuk peesira kuuk ɗo kiɗ ka Aazi (Turkiya). Kar ka seener gay, ŋa raka kaawe ɗo kretiyenna okiŋco kuuk ɗo adiy ka kiɗar. Ŋa gaara pey kadar Kabarre ta Gala ta Iisa Masi, taar ɗo gee okiŋco.

Ɗo maktumne-an, gin kaawin kuuk jarba jarbe ho iŋ gamin kuuk gee talaagu tale : ar ose kaak peesira kaak gaara gamin kuuk nec sawasawa ho ose kaak bijigiy gay kaak gaara gamin kuuk bal nece misa. Maan kaak portiko gaara nosirraw, ka dindiko gaara motol. Barre, ŋaar wer kaak aariɗna okiŋco goyiyo. Maan kaak ar joŋa gaara aariɗna okiŋco ho maan biida gay ginaaji riyo.

Kitamne kaawa iŋ geeger ka Babiloon. Geeger ŋaar-ak, meennuwiy jookumo. Roŋ tamgi kaak koollo gaara Iisa. Ŋaar di kaak ber ziy ɗo muuti. Iŋ muutuy-at ko, ŋa nosirtu. Ba aaro, Buŋ yaa kilgiye geeger ka Zeruzaleem kaak marbinto kaak ŋaa paaye min kuwa ar bere ka Buŋdi.

Teese ka kaawor

1 Aŋ ko gamin kuuk Iisa Masi bayniico ɗo geeŋji ɗo taat yaa ase. Gaminaŋ, Buŋ berjig ɗo Iisa Masi a ŋaaco gaariŋ ɗo gay riyoy okiŋco, kar ŋaar gay ŋaamiig *ɗubiley ɗo gay riyoy Yaaya a ŋaaji gaariŋ loci. Gamin-ak taayaaɗo di ŋuu ase.

2 Meeŋji Yaaya kat kaawe kadar gamin kuuk ŋa taltu-aŋ, ŋuur kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi ho ka seener, ŋa Iisa Masi kat gaarjiigu.

3 Galal ɗo ŋaar kaak garkiyaat maktumne-anta. Galal oki ɗo ŋuur kuuk cokiyaat kaaw ta nabiiŋcerata. Galal pey ɗo ŋuur kuuk obit bombo kaaw taat ŋu siirtu-anta, asaan wiktin, taar as ko moota.

Ooya ɗo Eglizna kuuk peesira

4 Gem kol siŋtay, maktumne-an, ŋa nun Yaaya kat siirkon loko, kuŋ *Eglizna kuuk peesira kuuk goy ɗo kiɗ ka Aazi. Buŋ yaako barkiyiŋko ho ŋaako iye aapiye. Nu barkiyaako iŋ siŋ ku Buŋ kaak goy min awalle, kaak goy diŋka, ho kaak yaa ase. Nu barkiyaako pey iŋ siŋ ku ruwwinnay kuuk peesira kuuk goy ɗo uŋji ka Buŋdi ɗo wer kaak ŋa hokumiyo.

5 Ho nu barkiyaako oki pey iŋ siŋ ku Iisa Masi kaak meeŋji saadin kaak taɓ, kaak nooy awalle min ɗo gee kuuk mate, ho kaak goy kaaco ka sultinnay ku duniiner.

Ɗo ŋaar kaak elgiite ho jilinte min ɗo zunuubinnite iŋ *satkin ta baariy,

6 ho ɗo ŋaar kaak gininte ar gay satkiner kuuk sultinco rakki ɗo uŋji ka tacco Buŋ, loci di *darjine ho gudurre elgin iŋ elgina ! *Aamin.

7 Kociloŋ, ŋa asa min ka samaaner iŋ uca* ! Gee okiŋco yaa taliŋ iŋ odinco, nam gee kuuk waacig iŋ waayine oki. Ho adiy ka kiɗar okiŋji yaa morke ɗo saan taŋji. Ka seener, maanna-aŋ yaa ase uudiney ampa ! Aamin.

8 *Rabbin Buŋ kaak gudurre okintit ɗo pisiŋji ɗiy aman : « Nun ko Alpa

* **1:7** 'uca' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'goci'. † **1:8** 'Alpa ho Omega' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋu garti kuuk ŋu siiriyo (maan kaak ŋu koliy 'alphabet'). 'Alpa' ta garta taat awalle ar 'A' iŋ nassariŋca ho 'omega' gay taat gaasuwa ar 'Z'.

ho Omega†, nun kaak goy min awalle, kaak goy diŋka ho kaak yaa ase. »

Iisa Masi bayinji ɗo Yaaya

9 Ŋaar nun siŋko Yaaya. Gi rakki di iŋ Iisa Masi : okinte gi uŋje ɗo *Meennaw ta Buŋɗi, taaɓinte sa sawa, ho iŋ taaɓin-at oki, gi subira di. Ŋu obintu daŋaayne ɗo kiɗ kaak ŋu koliy Patmoos ɗatik barrer. Ŋu obintu ɗo saan ta nu gaara kaaw ta Buŋɗi ho nu kaawa seen ta Iisa Masi.
10 Yiriy rakki ta dumaasdi, Ruwwin ta Buŋɗi asintu miin tak ho nu dora maan aaror ar gaay ta gemor. Ta dora raɗa ar perne‡
11 aman : « Maan kaak ki taliyaŋ, ic maktumne ho siirig atta. Kar ŋ̃aamit maktumne-at ɗo Eglizna kuuk peesira : Egliz ka Epeez, ka Ismiirn, ka Pergam, ka Tiyaatiir, ka Sardees, ka Piladelpi, ho iŋ ka Lawodiise. »
12 Min nu doriit kaaw-at, nu newsitu naa talin gaay taat kaawaadu-ata. Ɗo wer-ak, nu taltu lampin peesira ku daabner.
13 Kar ɗatik lampinar-ak gay, gin waan ar gemo. Ŋa is batko ho ɗo goŋgumoy gay, ŋa ɗuun karrab ka daabner.
14 Kaay gay sopir portik kar ar ŋ̃irŋ̃e ho odinay sa gizig ar ubal.
15 Asiŋji gay, ar hadinne kaak mirgiti ho gaayay oki ar baal kaak asa gidi-gidi-gidi.
16 Gem-ak ob kaalin peesira ɗo pisiŋji kaak meeda. *Seepiney biŋkay seer paaɗ ŋ̃ata-ta-ta amila min ɗo biy. Kar wijeeney gay, irŋ̃a wic-wic ar pato.
17 Wiktin taat nu taliiga, nu galtu ɗo uŋji ar gem kaak mate. Kar ŋaar gay diyiiduug pisiŋji ka meeda ɗo kaar, kar ŋa kaawiiɗu aman : « Dak ginenno kolaw. Ŋa nun kaak awalle ho kaak ba aaro.
18 Nun kaak goy mento. Nu mattu kar diŋ gay nu goy mento elgin iŋ elgina. Nu gedirtit ɗo muuti ho ba ool sa, nun di kaati.
19 Diŋ di siirig okiŋ̃co, gamin kuuk ki taltu, ŋuur kuuk goy diŋka iŋ kuuk yaa ase neginda.
20 Naaŋ̃ gaare kat baaco ta kaalin ku peesir̃ kuuk ki taltu ɗo meedar ho iŋ lampin ku peesir ku daabner. Kaalin kuuk peesir-ak, ŋuur ɗubal ku Buŋɗi ku Eglizna kuuk peesira. Lampin kuuk peesir-ak gay, ŋuur Eglizna kuuk peesira. »

2

Maktumne ɗo Egliz ka Epeez

1 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka *Egliz ka Epeez aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak obig kaalin kuuk peesira ɗo meedar ho kaak jaawa ɗatik lampin kuuk peesira ku daabner.
2 Nu ibingit riy taat ku giniyo, iŋ zeeɗe kaak ku zeeɗiyo, iŋ subirraw taat ku subiriyo. Ku gedarro sosiŋ̃ gee kuuk jookumo. Ku gecig gee kuuk̃ gina ziŋkico paliinna kar sando, ŋu paliinnaɗo. Ku maaniikon di imil bayco.
3 Ku gin subirraw. Taaɓinko gintu dakina ɗo bi kanto ho ku balnu rasindu bat.
4 Kar gay, nu giɗaako asaan ku rasig eliŋko kaak awalle.
5 Pakiroŋ min momo ku sollitu ! Jiptoŋ goyiŋko ho ginoŋ riyo ar taat ku gintu awalle. Yampa, ya ku da jiptiɗo goyiŋko, naako ɓaawe ho naa icin lampiko min ɗo werti.
6 Kar gay, ku gin maan rakki kaak ajbiyintu : ku poocit riy ta gee kuuk ŋu koliy Nikolayiit ar nun poociita.
7 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar.

« Ɗo kuuk nosire, naaco bere botol taat ŋuu okiɗe ho ŋuu tee min roŋ ku et kaak bera goye ka gaasɗo kaak goy ɗo janni. »

Maktumne ɗo Egliz ka Ismiirn

8 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋɗi ka Egliz ka Ismiirn aman :

‡ **1:10** ‘perne’ : Werin daariŋ, ŋu kolaat a ‘parna’.

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak awalle ho kaak ba aaro. Nun ko kaak mate ho kaak nooye.
9 Nu ibingit taaɓinko ho pokirruwko. Kar ɗo uŋji ka Buŋdi gay, ku gay gamnar. Nu dorig ise ka biŋkar ka gee kuuk gina ziŋkico a ŋu *Yudinna, sando ŋu Yuudinnaɗo, ŋuur gee kuuk ŋ̃um iŋ siŋ ku *Seetanner di.
10 Dakoŋ moyenno ɗo taaɓin taat uŋko. Seetanne yaako geciŋko, ŋaa uŋ̃je gee dakin minninko ɗo daŋaayner. Gece ŋaar-ak yaa taaye ar mena orok pa. Ampa-ak, obon imaanko bombo yoo muutko. Ɗo ŋuur kuuk nosire, naaco bere kadumuulco ka goye ka gaasɗo.
11 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar.

« Ɗo kuuk nosire, ŋuu aawaatɗo muut ta seeriŋkar. »

Maktumne ɗo Egliz ka Pergam

12 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋdi ka Egliz ka Pergam aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak ob *seepine kaak biŋkay seer paaɗ ŋ̃ata-ta-ta-aka.
13 Nu iban kadar ku goy ɗo wer kaak Seetanne hokumiyo. Ɗo werak ko, ŋu deeyig Antipaas, saadiner kaak taɓ. Iŋ taar-anta oki, ku aaɗiin nun di. Ku bal rasin imaanko.
14 Kar gay, nu giɗaako ɗo bi kaak ku gin gee minninko kuuk ica kaaw ta Balaam. Awalle gem-ak isinig Balaak, ŋaaco ise guɓa ɗo gee ku Israyeel. Ŋa raka a ŋuu tee kum ka marginar ho ŋuu ɓaaye muŋ̃jam.*
15 Goy pey gee ɗatikko kuuk ica kaawin ku Nikolayiit.
16 Jiptoŋ goyiŋko, yampa naako ɓaa koɗok di, naa taasiŋiŋ̃ gee-ak iŋ seepin kaak amila min ɗo bir.
17 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar.

« Ɗo kuuk nosire, naaco bere tee kaak cigile kaak ŋu koliy " maan "†. Ho naaco bere pey dambi portiko. Dambi-ak, ŋu siirji siŋ marbinto kuuk waan sa ibanno baaco, illa ŋaar kaak gasig dambi-ak di iban. »

Maktumne ɗo Egliz ka Tiyaatiir

18 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka Buŋdi ka Egliz ka Tiyaatiir aman :

« Nun meendu Roŋ ka Buŋdi kat kaawaako. Nun ko kaak odinar gizig ar ako ho asindu irŋ̃aw ar hadinne kaak ŋu sokiyga.
19 Nu ibingig gamin okiŋ̃co kuuk ku giniyo : eliŋko, imaaŋ̃ko, riyko ho iŋ subirruwko. Ho nu iban pey kadar gamin kuuk ku giniy ba aar-aŋ pakgig kuuk awalle.
20 Kar gay, nu giɗaako ɗo bi kaak ku balti toɗe ɗo geem taat ŋu koliy Zezabeel‡ taat ɗiya a ta nabiiŋ̃ca. Geem-at jagiig gay riyor. Ta ka̱awiico a ŋuu ɓaaye muŋ̃jam ho ŋuu tee kum ka marginar.
21 Ɗo geem-at, nu rastit wiktin taat taa jipte goyinti, kar taar gay pooc rase azbinnuwti.
22 Taloŋ, naa accinti, taara iŋ geenti kuuk ic botilti ɗo daŋal ku diiginer, nam ŋuu rasin riy taat ta ɓildiigu.
23 Naa deeŋ̃ maajirinti okiŋ̃co kuuk aaɗaata. Paa ko, Eglizna okiŋ̃co yaa ibine kadar ŋa nun ko kaak ibingit pikirrico ho iŋ taat gelbinco rakiyo. Kar naaji kappiye ɗo ay gemo ɗo riyoy taat ŋa gintu.§
24 « Kar kuŋ gee ku Tiyaatiir, nu kaawaako ɗo kuŋ kuuk poocig ɓildeaŋka ho kuuk pooc ibiniŋ̃ gamin kuuk cigile ku Seetanner-aŋku. Nu diyaakonno pey maan oom kaako,
25 illa kuu obiŋ̃ bombo maan kaak ku gastu-aŋ nam̃ naa yeepe.

* **2:14** Wer ka gase kaawor ɗo Nombir 25.1-2, 31.16. † **2:17** 'maan' : Ŋa tee kaak Buŋ beriico ɗo gee ku Israyeel wiktin taat ŋu amiltu min darre Meser ho ŋu goyiy ɗo goosiner (Ekzood 16.13-16). 'maan kaak cigile' : Ŋaar ko tee kaak marbinto kaak Buŋ beriite iŋ Iisa Masi (Yaaya 6.48-51). ‡ **2:20** 'Zezabeel' : Ta geem taat abdiya margina (1 Ruwa 16.31, 19.1-2, 2 Ruwa 9.22-30). § **2:23** Wer ka gase kaawor ɗo Soom 7.10, Zeremi 17.10, Soom 62.13.

26-28 « Ɗo kuuk nosire ho kuuk gina
riyor nam ɗo gaasinti, naaco bere
hokumnaw ɗo pisiŋco ar nun gasit
min ɗo Tanni. Ŋuu tooriŋco gee ku
duniiner iŋ kuŋgin ka hadinner. Ŋuu
ɗimiŋco ar kaak ku ɗimiy parkak* ku
golŋi. Kar naaco bere oki Belbel, kaal
ka ɗatik kawtira.
29 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane, kuu cokiye kaaw taat
Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

3

Maktumne ɗo Egliz ka Sardees

1 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka
Buŋdi ka *Egliz ka Sardees aman :
« Nun meendu kat kaawaako. Nun
kaak gin ruwwinnay ku Buŋdi kuuk
peesira iŋ kaalin kuuk peesira. Nu
ibingit riyko taat ku gintu. Nu iban
kadar gee taliiko a ku goy mento,
sando gelbinko mate ɗo uŋji ka Buŋdi.
2 Niinoŋ ho zeeɗoŋ ɗo imaanko, pa
kuu mate tak-tak. Riy taat ku giniy-an
ajbiygigɗo Buŋ.
3 Moyoŋ ja ɗo kaaw taat ku gastu
awalle. Pakiroŋ maman ku dori-
ita. Obon kaaw-an bombo ho jiptoŋ
goyiŋko. Ya ku bal niine, naako ase ar
kokino iŋ wiktin taat ku ibingitɗo.
4 Yampa, minninko ɗo geeger ka
Sardees goy kuuk bal okiyin kesu-
unco. Ŋuu ise kesuun portiko ho ŋuu
jaawe iŋ nunu, ginno pey maan kaak
yaaco toɗe.
5 « Ampaa ko, ŋuur kuuk nosire yaa
ise kesuun portiko. Ɗo maktumne
taat ŋu siirtu siŋ ku gee kuuk gas goye
ka gaasɗo, nu sooyaagɗo siŋco tak-
tak. Ho naa ɗiye ɗo uŋji ka Tanni ho
ɗo uŋco ka ɗubilji a ŋuur-aŋ gee kunto.
6 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane, kuu cokiye kaaw taat
Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

Maktumne ɗo Egliz ka Piladelpi

7 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka
Buŋdi ka Egliz ka Piladelpi aman :
« Nun meendu kat kaawaako. Nun
kaak Sellen ho kaak Taɓ. Nun kaak
obig kerle ka sultan Dawuud. Ya
nun kat pilit botol, waan gediraaɗo
ɗibirinti ho ya nun kat ɗibirta oki,
waan gediraaɗo pilinti.
8 Nu ibingit riyko taat ku gintu. Nu
iban kadar ya gudurriko sooɗ oki,
ku obit kaawor bombo ho ku balnu
poocindu. Paa ko, nu piliiko botol
taat waan gediraaɗo ɗibirinti.
9 Taloŋ gee ku *Seetanner kuuk
gina ziŋkico a ŋu *Yuudinna, kar
sando ŋu Yuudinnaɗo. Gee ŋuur-ak,
ŋu raada maalan di. Naa asiriŋco ŋuu
derse ɗo uŋko, ŋu asiy ibine kadar nu
elgiiko.
10 Ar kaak kuŋ obit kaawor bombo,
nun oki naako gooyiŋko min ɗo
taaɓin taat asa ɗo duniin okintiti a taa
gece gee ku adiy ka kiɗar.
11 Nun gaay ko yeepe. Obon bombo
kaaw taat ku gastu. Paa kat, waan
gediraaɗo ŋaako nosire ŋaa iciŋ kadu-
muulko.
12 « Kuuk nosire, ŋuu goye ar du-
laayne ɗo *ger ka Buŋdi kar ŋuu
paaye caari. Naa siire siŋ subba ɗo
uŋninco : siŋ ku tanni Buŋ, siŋdu kuuk
marbinto, iŋ siŋ ku hellin ta Buŋdu
taat ŋa paaytu min kuwa ho taat ŋu
koliy Zeruzaleem taat marbinto.*
13 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane, kuu cokiye kaaw taat
Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

Maktumne ɗo Egliz ka Lawodiise

14 « Siir maktumne ɗo *ɗubil ka
Buŋdi ka Egliz ka Lawodiise aman :
« Nun meendu kat kaawaako. Nun
kaak ŋu koliy *Aamin. Nun ko saadin
kaak taɓ kaak kaawa seene. Iŋ nun
ko, Buŋ kilgiyig gamin okiŋco.
15-16 Nu ibingit riy taat ku gintu.
Riyko-an gaara kadar ku toŋgoɗo ho
ku oollo oki. Wala ku toŋgo wala ku
oola ! Nu rakaaɗo kuu goye zoom
ampa. Ya ku goy ampa-ak, naako
piciŋko kara !
17 Ku ɗiya aman : " Ni ɗeŋir ko, ni
ɗeet ko gay gamnar, ni rakaaɗo pey
maanna. " Kar ka seener gay, ku
aminda ho taaɓin sa rasgikonno. Ku
ar noolna, pokirna ho tukinkin di.

* **2:26-28** 'parkak' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'parki'.
* **3:12** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 62.2.

18 Ŋaar-ak asoŋ, naako taayiŋko kuu
gidiye min lotu daabne kaak nee ɗo
aki. Paa kat, kuu gine gay gamnar
kuuk taɓ. Kuu gidiye pey kesuun por-
tiko kuu ise. Paa kat, waan talaatɗo
sokiŋko. Kar kuu gidiye oki dawne
kuu etile ɗo odinko. Paa kat, kuu tale
karaŋ.
19 Gee okiŋco kuuk nu elgiyo, nu
leesaaco ho nu taayaagu.† Ŋaar-ak gay,
zeeɗoŋ pey ho jiptoŋ goyiŋko.
20 Talonnu ! Nu peya wer geero ho
nu ooyaako. Ya ku dorig gaayar ho
ku pilit botilko, naa uŋje gerko, gii tee
sawa.
21 « Ɗo kaak nosire, naaji bere botol
ŋaa asiy goye iŋ nunu ɗo wer kaak
nu hokumiyo. Ar nun oki, min nu
nosirtu, nu daktu goy iŋ Tanni ɗo wer
kaak ŋa hokumiyo.
22 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko
samaane, kuu cokiye kaaw taat
Ruwwin kaawiico ɗo Egliznar. »

4

Ŋu ozilaag Buŋ ɗo wer kaak ŋa hokumiyo

1 Min ŋaar-ak, nu tala pey botol pil
waakilak ka samaaner. Nu dortu
pey gaay toŋgo ar perne taat kaawdu
awalle. Ta kolintu aman : « As cok
anne, naaŋ gariŋ maan kaak yaa ase
neginda. »
2 Koɗok di, Ruwwin ta Buŋdi miin-
intu. Ek di nu taltu pey ka samaaner-
aka, ɗo wer-ak gin sees ka sultan.
Sees-ak gay waan goyji kuwa.
3 Waanna-ak irŋa cuu* ar dambay
kuuk gasɗo badam. Ho ɗo wer ka
seesdi-ak, *darjin ta Buŋdi irŋa cuu
balaŋ† ar dambay kuuk samaan-aku.
4 Nu taltu pey seesin ku sultan orok
seer iŋ pooɗ leeyiig sees kaak waan
goyji-aka. Seesin-ak gay, aginay orok
seer iŋ pooɗ goyco kuwa. Aginay-ak
is kesuun portiko ho iŋ kadumuulna
ku daabner.
5 Min ɗo sees-ak, irŋe cippit-cippit,
awŋe dindirim-dindirim ho hawin
cayyi oki. Ɗo uŋji ka sees kaak ɗatko,
gin akinay peesira. Akinay-ak gay,
ŋuur ko ruwwinnay ku Buŋdi kuuk
peesira.
6 Ho ɗo uŋji ka sees-ak gay goy pey
wer ar barre kaak yaraaŋ ar gazzaza.
Gin pey gamin kuuk siikimaw pooɗ
leeyiig sees kaak waan goyji-aka.
Uŋda aaro, ziŋkico okiŋco gin odina.
7 Min gamin kuuk pooɗ siikimaw-
ak : ka awalle ar boori, ka seeriŋkar
ar ijiliŋce, ka subbiŋkar wijeeney ar
ta gemor, ho ka pooɗiŋkar gay ar ser-
sir‡ kaak zewaw.
8 Gamin kuuk pooɗ-ak, okiŋco gin
gezgir bijigiy bijigiy. Gezgirco-ak
anuwco odin di, min kara yoo atta
oki. Aando, yiriyo, ŋu riya di. Riyinco
gay aman :
« Selleŋ, selleŋ, selleŋ,
Kiŋ *Rabbin Buŋ kaak gudurre okin-
titi ɗo pisiŋji.
Ki goy min awalle, ki goy diŋka ho ki
asa goye. »
9 Gamin kuuk pooɗ siikimaw-ak, ŋu
riyiyo ho ŋu oziliy Buŋ kaak goy ka
seesji elgin iŋ elgina. Ŋu karmiyaaga
ho ŋu deliiji barkine. Ho ay wiktin
taat ŋu tees riye-aka,
10 aginay kuuk orok seer iŋ pooɗ-
ak gay, dersiy ɗo uŋji ka waan kaak
goy ka seesji. Ŋu abdiyaag ŋaar kaak
goy elgin iŋ elgina. Kar ŋu ceepiig
kadumuulinco ho ŋu leeyig ɗo uŋji ho
ŋu ɗiy aman :
11 « Rabbinni ho Buŋni,
lociŋ di *darjine, oziliika, iŋ
gudurre.
Kiŋken di kilgiyig gamin okiŋco.
Kiŋ kat kilgiyig iŋ saawin ta meeŋjiŋ.
»

5

Roŋ Tamgi nec pilin maktumne

1 Kar waan kaak goy ɗo sees ka
sultan-ak, nu taliig ŋa gin maktumne

† **3:19** Wer ka gase kaawor ɗo Proberb 3.12. * **4:3** 'irŋa cuu ar dambay kuuk gasɗo badam' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋa irŋe ka dambay kuuk ŋu koliy 'jaspe' ho 'sarduwaan'. † **4:3** 'irŋa cuu balaŋ ar dambay kuuk samaan-aku' : Iŋ kaaw ta Grek, ŋa irŋe ka dambay kuuk ŋu koliy 'emerood'. ‡ **4:7** 'sersiro' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'sarsiro'.

maliye ɗo pisiŋji kaak meeda. Ta siir ɗo atti ho ɗo aarti. Maktumne-at, ŋu ŋ̃aarit werin peesira.
2 Kar nu taltu pey *ɗubil ka Buŋdi kaak gin gudurre. Ŋa indigiy iŋ gaay toŋgo aman : « Waa nec pirgin maktumne-anta ho ŋaa pilinti ? »
3 Kar gay, ginno bat waan kaak yaa gedire pilinti ho ŋaa taliŋ̃ atti : wala kaak asa min kuwa, wala kaak min keɗer, wala kaak min ba oole.
4 Ɗo wer-ak, zuliŋdu miŋ̃tu dakina asaan ginno waan ŋ̃kaak nec yaa pirgin maktumne-anta ho ŋaa taliŋ̃ atti.
5 Hiyya, min aginay kuuk goy ɗo wer-ak, rakki kaawiidu aman : « Bugam laa ziŋ̃, dak alenno. Talig ŋaar-aŋ ko kaak begire. Ŋa boori* kaak asa min caar kaŋ̃ Zuuda ho min caar kaŋ̃ Dawuud. Maktumne taat ŋ̃aar werin peesir-at, ŋaa gedire pirgiŋ̃co ho ŋaa pilinti. »
6 Kar nu taltu pey waan pey ɗatko ɗo wer kaak Sultan goyiyo. Aginay iŋ gamin kuuk siikimaw leyig ɗatko. Ŋaar gay, *Roŋ Tamgi. Ziy tala ar ŋu deega. Kaay amil geepay peesira ho odinay sa peesira. Odinay-ak, ŋuur ruwwinnay ku Buŋdi kuuk ŋa ŋ̃aamiy ay wero ɗo adiy ka kiɗar.
7 Hiyya, Roŋ Tamgi-ak siŋ̃jitu ɗo wer kaak Sultan goyiy-aka a ŋaa icin maktumne-at min ɗo pisiŋji ka meeda.
8 Min ŋa iciita, aginay iŋ gamin kuuk siikimaw-ak dersitu ɗo uŋji. Ŋu gin maan ar kuŋgine ɗo pisiŋ̃co iŋ bajaŋgina ku daabner. Bajaŋgina-ak, aditco miin iŋ *dokkanne. Ɗee ŋaar-ak, ta salaan taat gee ku Buŋdi giniyo.
9 Ɗo wer-ak, ŋu riytu riy taat marbinto aman :

« Kiŋ nec kii icin maktumne-anta,
ki pirgiŋ̃ werin kuuk ŋ̃aare.
Asaan ŋu deeŋ̃ciŋ ho iŋ *satkin taŋ̃jiŋ kat
ki iyiig gee ɗo Buŋdi,
min ay tamba, min ay caaro,
min ay kaawo, ho min ay darre.
10 Ki gingu ar gay satkiner kuuk sultinco rakki
a ŋuu gine riy ta Buŋte.
Ŋuu hokumiye ɗo duniin okintiti. »
11 Kar nu taltu pey ho nu dortu *ɗubal ku Buŋdi dakina nam gem gedarro osiŋ̃co. Ŋu leyig sees ka sultan, aginay iŋ gamin kuuk siikimaw-ak ɗatko.
12 Ŋu riya raɗa aman :

« Roŋ Tamgi kaak ŋu deetu,
ŋa nec gase gudurre, ibine, iŋ izinne,
oziliika, *darjine, iŋ karaamine. »
13 Kar nu dortu pey gamin okiŋ̃co kuuk Buŋ kilgiytu kuuk goy ka samaaner, kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar, kuuk goy ba oole, ho kuuk goy ɗo amiydi. Okiŋ̃co, ŋu riy aman :

« Ozilinteŋ ŋaar kaak goy ka sees ka sultan
iŋ ŋaar Roŋ Tamgi.
Oziliika, karaamine, darjine, gudurre
okiŋ̃co loci, elgin iŋ elgina. »
14 Hiyya, gamin kuuk siikimaw-ak ɗiytu aman : « *Aamin ! » Kar aginay-ak gay ontu ɗo ŋaar kaak goy ka sees ka sultan ho ŋu abdiyiiga.

6

Roŋ Tamgi pirgit maktumne

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *Roŋ Tamgi pirgiig wer rakki ka maktumne kaak ŋu ŋ̃aartu min kuuk peesir-aku. Min ŋa pirgiiga-ak, nu dortu rakki min gamin kuuk siikimaw-ak kooltu iŋ gaay taat ar buŋ kaak awŋ̃aw aman : « Asu ! »
2 Wiktin taat nu elliyiyo, nu taltu pis portiko. Dalŋiy kaak ŋ̃epga gin ɗempo* ho ŋu berji pey kadumuul. Ŋa ɗeettu iŋ nosirraw ho ŋa birtu pey nosire uŋda.
3 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka seeriŋkar kaak ŋu ŋ̃aartu. Min ŋa pirgiiga, nu dortu miŋ̃ ɗo gamin kuuk siikimaw-ak, ka seeriŋkar kooltu aman : « Asu ! »

* **5:5** 'boori' : Werin daariŋ̃, ŋu kolaag a 'buuri'.
* **6:2** 'ɗempo' : Werin daariŋ̃, ŋu kolaat a 'ɗeepo'.

4 Min pa-ak, nu taltu pis ka pey astu amal. Pis-ak gay dindiko. Kar dalŋiy kaak ŋepig gay, ŋu berji *seepin tatko. Pey, ŋu berji izinne a ŋaa atkin aapiy min ɗo duniiner, ŋaa guniŋ gee ŋuu taasiŋe ho ŋuu dee ziŋkico.

5 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka subbiŋkar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, nu dortu min ɗo gamin kuuk siikimaw-ak, ka subbiŋkar kooltu aman : « Asu ! » Min pa-ak, nu taltu pis pondiko. Kar dalŋiy kaak ŋepig gay gin kilo ka geemindi ɗo pisiŋji.

6 Min ɗo gamin kuuk siikimaw-ak, nu dor gaay ar ta gemor amila minninco. Ta kaawtu aman : « Gurus kaak ku gasiy ɗo eel ta riyor, nec ko gidiye *kordin ta juujur. Kar ta meriyar gay, kordindi ar subba. Sewe iŋ maam ku *biŋdi gay, tamannico yaa goye ɗo werti. »

7 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka poodiŋkar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, nu dortu min ɗo gamin kuuk siikimaw-ak, ka poodiŋkar kooltu aman : « Asu ! »

8 Min pa-ak, nu taltu pis biidi. Kar dalŋiyiy gay, siŋji Muutu ho ba oole gay aaɗaaga. Ŋu ɗeeɗig kiɗ werin poodi ho ŋu berco izinne taat ŋu dee gee ɗo wer ka rakki. Daariŋ, ŋu deeŋco iŋ seepine, daariŋ iŋ meya, daariŋ iŋ raɗuwnay, ho daariŋ gay, kumiŋ ku yeer kat asa deeŋco.†

9 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka beeyiŋkar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, ɗo baay ta wer kaak ŋu giniy *satkin ɗo Buŋɗi, nu taltu kellam ku gee kuuk ŋu deetu asaan ŋu ooyiit kaawoy ho ŋu gaariit bal kolaw ɗo geemir.

10 Ɗo wer-ak, kellam-ak kooltu raɗa aman : « *Rabbine, kiŋke kaak Selleŋ ho kaak Taɓ, kimin kiico ɗukume seriin ɗo ŋuur kuuk ic kayni ɗo duniiner ? Kimin kiico peyin kaaco ? »

11 Ɗo wer-ak, ŋu isiico kesuun portik kar ho ŋu kaawiico a ŋuu ice subiraw sooɗ asaan wiktinti bal ase misa. Ŋuu ere nam ŋuur kuuk ŋuu dee yaa nece karaat.

12 Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka bijigiyiŋkar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, kiɗ azirtu liŋic ho pat sa mattu pondiko ar batik ta morkindi. Kar koy gay newsitu dindik buŋ ar baar.

13 Kar kaalin sa sollitu min kuwa ar roŋ ku etor kuuk bal nee misa solliyo ya us abira raɗa.

14 Samaan sa, maliy ɗal-ɗal-ɗal ar maliye ka argar. Dambinay okiŋco ɗeet min ɗo werinco iŋ kiɗ kaak ɗatik amiydi oki.

15 Kar gee okiŋco kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar cigil ɗo biddindi ho ka dambiniidi. Sultinnay, agindaw ku darrer, agindaw ku askirnar, gay gamnar, gee kuuk bombo, gee kuuk maala iŋ ɓerrina, okiŋco gaɗ cigile.

16 Ɗo werco-ak, ŋu kolaag kat dambinay ho iŋ kotat aman : « Sollonni ɗo kayni ho gootonni. Paa kat, Sultan kaak goy ka sees-aŋ talaaninno ho *Roŋ tamgi-ak sa ɗukumaaninno seriin iŋ dapiŋkoy.‡

17 Asaan wiktin nec ko taat ŋaa ɗukume seriin ɗo geemir ho yiriy taar-at, waa yaa gedire imile kaay ? »§

7

Ɗubil ka Buŋɗi diyaaco tompo ɗo gee ku Buŋɗi

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *ɗubal ku Buŋɗi pooɗ. Ŋu pey ɗo werin pooɗ, ɗo ay wer kaak us asiyo. Ŋu peyiig usu, a paa kat, ŋa abiriyɗo tak-tak, wala ɗo kiɗar, wala ɗo barrer, wala ɗo atiydi.

2 Kar nu taltu pey ɗubil ka Buŋɗi kaak pey asa min coke ka pati. Ɗo pisiŋji, ŋa ob tompo ka Buŋ kaak goy mento. Ŋa koliig raɗa ɗubal ku Buŋɗi kuuk pooɗ-aku. Ɗubal-ak, Buŋ berco botol taat ŋu niginŋ kiɗa ho iŋ barre.

3 Ŋa ɗiyiico aman : « Yaman, dakoŋ nigenno maanna wala ɗo kiɗar, wala ɗo barrer, wala ɗo atiydi, illa ya ni

† **6:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezekiyeel 14.21. ‡ **6:16** Wer ka gase kaawor ɗo Ooze 10.8. § **6:17** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 2.11. * **7:3** Wer ka gase kaawor ɗo Ezekiyeel 9.4-6.

diyco ja tompo ka Buŋdi ɗo uŋninco ku gee kuuk gina riy ɗo Buŋte. »*
4 Waan waawduug gee kuuk ŋu diyco ko tompo-aka. Ŋuur gay, nec miya iŋ orok pooɗ iŋ pooɗ alip gemo (144 000). Tambaaco gay asa min caar okiŋji ka Israyeel.
5 Min caar ka Zuuda, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Ruben, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Gaad, orok iŋ seer alip.
6 Min caar ka Azeer, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Neptali, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Manaase, orok iŋ seer alip.
7 Min caar ka Simeyon, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Lebi, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Isakaar, orok iŋ seer alip.
8 Min caar ka Zabiloon, orok iŋ seer alip.
Min caar ka Yuusup, orok iŋ seer alip.
Kar min caar ka Benjamin, orok iŋ seer alip.

Gee dakina asa min ay wero

9 Min ŋaar-ak, nu taltu pey gee dakin aale, nam waan gedarro osiŋco. Gee-ak gay, asa min ay darre, ay caaro, ay tamba, ho ay kaawo. Okiŋco, ŋu is kesuun portik kar ho ŋu ob cargo† ɗo pisiŋco. Ŋu pey ɗo uŋji ka sees ka Sultan ho ɗo uŋji ka *Roŋ Tamgi.
10 Ŋu kaawiy raɗa aman : « Jile asa min ɗo Buŋte kaak goy ka sees ka Sultan ho iŋ *Roŋ Tamgi ! »
11 Ɗo wer kaak Sultan, aginay, iŋ gamin kuuk siikimaw goyiy-ak, *ɗubal ku Buŋdi okiŋco leyig ɗatko. Ŋu dersitu ɗo uŋji ka Sultan nam ŋu noodig uŋninco keɗer, kar ŋu abdiyig aman :
12 « Ka seener, taa kuuniye ansi.
Berontenji ɗo Buŋte oziliika,
darjine iŋ ibine,
barkine iŋ karaamine,
gudurre iŋ bombiŋkaw,
elgin iŋ elgina. *Aamin. »
13 Min ŋaar-ak, rakki min aginay-ak, indintu aman : « Gee kuuk kesuunco portik kar-aŋ, ki ibingig ŋuur kuŋ waa ? Kar ŋu asa min momo ? »
14 Nun gay telkiiji aman : « Gem kol tacco, kiŋ kat iban. » Kar ŋa telkiidu aman : « Ŋuur-aŋ gee kuuk aawit diigin taat yaarko ho ŋu obit botol ta Buŋdi bombo. Kesuunco, ŋu coopiit ɗo baar ku Roŋ Tamgi, kat ki taliy ŋu newsitu portik kar-aŋku.
15 Ɗo bi ŋaar-ak ko, ŋu peygiy ɗo uŋji ka Buŋ kaak goy kuwa ka seesji. Yiriyo aando, ŋu abdiya ŋaar di ɗo geriy. Kar ŋaar kaak goy ɗo seesji-ak gay yaa tale kaaco.
16 Mey sa diyaagɗo ho ibin sa diyaagɗo. Pato iŋ cirti sa, yaaco gine ool di ho toŋgaw sa eraagɗo tak-tak.
17 Asaan Roŋ Tamgi kaak goy moota iŋ sees ka Sultan-ak, yaaco raɓile gay gooyiŋco. Ŋa iyiŋco ɗo wer kaak gin odin ku amiydi kuuk bera goye ho Buŋ gay yaaco suɗiŋ zuliŋco. »

8

Roŋ Tamgi pirgit maktumne ta ba aaro

1 Kar *Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka peesiriŋkar ka maktumner. Min ŋa pirgiiga, wer astu bugam dil ka samaaner nam serip ta pati*.
2 Ɗo wer-ak, nu taltu *ɗubal ku Buŋdi peesira pey ɗo uŋji. Ŋu berco perinna oki peesira.
3 Kar gin ɗubil ka Buŋdi kaak pey astu ho ŋa peytu moota ɗo wer kaak ŋu giniy *satkin ɗo Buŋdi. *Wer ka satkiner-ak, ŋu siyiig iŋ daabne. Ɗo pisiŋji, ɗubil-ak ob bajaŋ ka daabner. Ŋu berji *dokkanne dakina a ŋaa onne. Paa kat, mooyiy ho iŋ salaan ta gee ku Buŋdi yaaji coone min wer ka satkiner kaak goy ɗo uŋji ka Buŋ kaak goy kuwa ka seesji.
4 Paa kat, mooy ku dokkanner iŋ salaane ta geeŋji okiŋco yaaji coone min ɗo pise ka ɗubil-aka.
5 Min pa-ak, ɗubil-ak iciig bajaŋga-aka, kar ŋa leeyiiji ubal min wer ka satkiner ho ŋa dawiig keɗer. Min

† **7:9** 'ŋu ob cargo ɗo pisiŋco' : Gee ŋuur-ak, ya aditco portiko, ŋu soka cargo ho ŋu caktiyiyo. * **8:1** 'nam serip ta pati' : Iŋ nassariŋca, ŋu kaawa a 'demi-heure' wala a '30 minutes'.

ŋa dawiig di, buŋ iriɲtu cippit ho ŋa awiɲtu dindirim. Ñu dortu hawin cayyi ho kiɗ sa azirtu liŋic.

Paane ka perinnar kuuk bijigiy

6 Kar ɗubal ku Buŋdi ku peesira kuuk gin perinna ɗo pisiɲco-ak siy ziŋkico a ŋuu paane.

7 Ɗubil kaak awalle paantu. Min ŋa paantu di, kirdo ho ako amse iŋ baar ɲoktu. Ek di ak teestu ere gamin dakiña. Kiɗa, wernay subba, weriy ka rakki ere. Atay, werinco subba, werco ka rakki oki ere. Ho gamin ku balaɲ okiɲco er tak-tak.

8 *Ɗubil ka Buŋdi ka seeriŋkar paantu. Min ŋa paantu, ŋu ictu maan tatik ar damba taat ob ako ho ŋu acciig ɗo barrer. Ek di barre, wernay subba, weriy ka rakki raɓiltu baar.

9 Ho min gamin okiɲco kuuk goy ɗo barrer-ak, werinco subba, werco ka rakki gamnay mattu. Ho min mark-abna okiɲco, werinco subba, werco ka rakki oki nigtu.

10 Ɗubil ka Buŋdi ka subbiŋkar paantu. Min ŋa paantu, kaal tatko ob ako galtu min kuwa ka samaaner. Min balal okiɲco iŋ odin ku amiydi okiɲco, werinco subba, werco ka rakki, kaal-ak galco.

11 (Kaal kaak gal min kuwa-ak, ŋu kolaag Abisint, pa-ak a « yuutu ».) Amay ɗeeɗtu werin subba, werco ka rakki newsitu yuutu nam gee dakina kuuk see amay-ak mattu.

12 Ɗubil ka Buŋdi ka poodiŋkar paantu. Min ŋa paantu, pato, werinti subba, werti ka rakki gintu gondiko. Ho koye iŋ kaalin sa, werinco subba, werco ka rakki gintu gondiko. Min ŋaar-ak, ŋu iraɲɗo ko samaane. Yiriyo ho aando, werinco subba, werco ka rakki goy gondik di.

13 Min ŋaar-ak, nu taltu pey ser-sir kaak zewaw kuwa. Nu dortu ŋa kooliy raɗa aman : « Taaɓine, taaɓine ! Taaɓin ɗo gee ku duniiner. Ɗak ɗubal ku Buŋdi subba, ya ŋu paan ja, kar kat taaɓin yaa aseŋ kate ! »

9

1 Ɗubil ka Buŋdi ka beeyiŋkar paantu. Min ŋa paantu, nu taltu kaal kaak gal min kuwa ka samaaner. Ŋu berji kerle kaak ŋaa piliɲ bee kaak sugulgul, wer kaak seetinnay goyiyo.

2 Kaal-ak piliig bee-aka. Min ŋa piliiga, mooy astu amal min atta ar mooy ku baalel. Mooy-ak nam gootit pato. Ek di wer astu gondik dulum.

3 Min ɗo mooy-ak astu amal bagi. Bag-ak teriɲtu ɗo adiy ka kiɗar okiɲji. Ŋu berco gudurre ar ta erindilel.

4 Ŋu kaawco a ŋu teenno maan kaak balaɲ, wala gaɲo, wala atay, illa ŋu atke gee kuuk Buŋ balco diye tompo ɗo uŋninco di.

5 Kar gay, ŋu toɗco a ŋuu deenno gemo, illa ŋu kaawco a ŋuu taaɓiyiɲ gee nam koyin beey. Taaɓinco-at gay, ar raɗe ka erindilel.

6 Ɗo wiktin taar-at, gee aliit muut sa, ŋu gasgitɗo. Ŋu rakaat muutu ho taar gay gaɗa serek minninco.

7 Bagi-ak ar pisay kuuk ɓaa garta. Ɗo kayco ŋu gin gamin ar kadu-muulna ku daabner ho wijeenco gay ar ta geemir.

8 Duruwco bolok ar ta daatir ho saaŋco gay ar ku boorir.

9 Kar ɗo goŋguminco, ŋu is saapinna ku hadinner. Kar gezgirco gay, ala ridi-di-di ar pisay kuuk ɗaaŋa puusna ho ŋu rees ɓaa garta.

10 Bagi-ak aayiyco gin kope ar ta erindilel. Iŋ aayiyco-ak gay, ŋuu taaɓiyiɲ gee koyin beey.

11 Meeɲco gay, ɗubil rakki kaak goy tatkaw ka ŋuur kuuk goy ɗo bee kaak sugulgul-aka. Ɗubil-ak, ŋu kolaag « Abadoon » iŋ kaaw ta *Yuudinnar, ho iŋ kaaw ta Grek gay « Apoliyoon ». Siŋ-ak ɗiya aman : « Ka nige wernar. »

12 Taaɓin taat awalle bire. Min taar-an diigin seer asa pey aarti.

13 Min ŋaar-ak, ɗubil ka Buŋdi ka bijigiyiŋkar paantu. Min ŋa paantu, nu dortu gaay amila min ɗo geepay kuuk pooɗ kuuk goy *wer ka satkiner ɗo uŋji ka Buŋdi.

14 Gaay-at kaawtu ɗo ɗubil ka Buŋdi
ka bijigiyiŋkar aman : « Pikgu ɗubal
ku Buŋdi kuuk pooɗ kuuk ŋu ɗuuntu
ɗo barre kaak ŋu koliy Epraat. »
15 Hiyya, ŋu pikiigu. Ɗubal kuuk
pooɗ-ak, min daayum ŋu era ya elgo-
at, koy-at, yiriy-at ho pat-at yaa ase.
Ŋu era a ŋu ɓaa dee gee ku duniiner
: gee-ak werinco subba, ŋu gas izinne
a ŋuu deeŋ̃ wer ka rakki.
16 Kar nu taltu dalŋay askirna astu.
Ŋu kaawiidu a ŋu miy seer maliyuun
(200 000 000).
17 Dalŋay-ak, nu tal ŋu is saapinnay
ku gartar. Saapinnay-ak dindik ar
ako, balaŋ̃ ciɗit ar samaane ho mir-
giti. Kar kay ku pisiyco gay ar ku
boornar ho min ɗo biŋkico amila ako
iŋ mooy iŋ maan ar ak ta baruukiner.
18 Gamin kuuk amila min ɗo
biŋkinco-ak dee gee dakina : gee
okiŋ̃co werinco subba, wer ka rakki
ŋu ɗeeyigu.
19 Pisay-ak, gudurrico amila min
ɗo biŋkico ho min ɗo aayiyco oki.
Aayiyco gay ar ku aalnal. Ŋu gin kay
ho ŋu umiy gee.
20 Iŋ taaɓin taat asco-at oki, gee
daariŋ̃ goy di kuuk bal mate. Iŋ
taar-aŋ̃ oki, ŋu bal jipte goyiŋ̃co kaak
samaanno. Ŋu bal pikin ɓotol ta
aariɗdi. Ŋu abdiya misa margin kuuk
maaniico di siytu iŋ daabne, pod-
dine, hadinne kaak mirgiti, dambay,
wal iŋ atay. Margin-ak tallo, dorro ho
jaawɗo. Kar gay, ŋu bal rase botilco.
21 Gee-ak rasɗo goyiŋ̃co : dee
ka geemir, olguwco, ɓaayiŋ̃co kaak
muŋ̃jam, wala kokunuwco.

10

Ɗubil ka Buŋdi iŋ maktumne ta kapaki

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *ɗubil
ka Buŋdi kaak pey paaya min ka
samaaner. Ŋa gin gudurre ho ŋa goy
ɗo ɗatik ucer. Kar arumbaŋ* gay
leyig kaay. Wijeeney irŋ̃a wic-wic ar
pato ho asiŋ̃ji gay ar lesas ku aki.
2 Ŋa ob maktumne kapak taat ŋu
pilit ko ɗo pisiŋ̃ji. Asiŋ̃ji ka meeda,
ŋa diyig ɗo barrer ho kaak ŋ̃ugila gay
kara.
3 Kar ŋa astu kool raɗa ar boori.
Min ŋa kooltu pa-ak, nu dortu awŋ̃e
ka buŋdi dindirim-dindirim dees
peesira.
4 Min nu doriig buŋ awiŋ̃tu-ak, zer
nu ɓaa siiriŋ̃ maan kaak ŋu kaawtu.
Min pa-ak, nu dortu gaay ta pey
min ka samaaner. Gaay-at kaawiidu
aman : « Dak siiriŋ̃jiɗo maan kaak
awŋ̃e ka buŋdi kaawtu ho dak im-
iliŋ̃jiɗo kara oki. »
5 Min ŋaar-ak ɗubil ka Buŋdi kaak
nu taltu paayig asiŋ̃ji ɗo barrer ho
kara-ak jaaliig pisiŋ̃ji kaak meeda
kuwa.
6 Ɗo wer-ak, ŋa togiltu iŋ siŋ ku
Buŋ kaak goy elgin iŋ elgina, ŋaar
kaak kilgiyig samaane, iŋ kiɗa, amay,
ho iŋ gamin okiŋ̃co kuuk goya. Ŋa
astu togal aman : « Maanna-aŋ yaa
kuuniye diŋ di. »
7 Kar ŋa kaawtu pey aman : « Min
awalle, Buŋ kaawco ɗo nabiinnay
kuuk ginaaji riyo a ŋa gin maan kaak
cigile ŋa asiy gine. Wiktin taat ya
ɗubil ka Buŋdi ka peesiriŋkar paan ja
kat maanna-ak yaa kuuniye. »
8 Gaay taat nu dortu min kuwa-at
kaawdu pey aman : « Ɓaa icit mak-
tumne taat ŋu pilit ko min ɗo pisiŋ̃ji
ka ɗubil ka Buŋdi kaak asiŋ̃ji ɗo bar-
rer ho kara-aka. »
9 Min nu ɓaawtu, nu kaawiiji ɗo
ɗubile-ak aman : « Berorduut mak-
tumne ta kapak-anta. » Kar ŋaar gay
telkiidu aman : « Icta kar eeymta.
Taaŋ̃ aawe ar yiime ɗo biŋ̃. Kar ya ki
siɗit gay, taaŋ̃ raɗiŋ̃ adiŋ̃. »
10 Hiyya, ɗubil-ak beriiduut
maktumne-ata, nu eeymiita. Ɗo bir,
nu aawiit ta ar yiime. Kar min nu siɗit
gay, ta raɗaag adir.
11 Kar ŋu kaawiidu pey aman : «
Ki ɓaa pey gariŋ̃ maan kaak Buŋ
kaawtu a ŋaa gine ɗo gee dakina min
ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay
sultan. »

* **10:1** ‘arumbaŋ’ : Werin daariŋ̃, ŋu kolaag a ‘sadik kaalo’.

11

Saadinna kuuk seera

1 Ɗo wer-ak, ŋu beriidu et ka geemindi ho ŋu kaawiidu aman : « Uc ɓaa geemig *ger ka Buŋdi ho iŋ *wer ka satkiner. Kar osig gee kuuk salkiya atta-aku.

2 Kar hoosin* ta ger ka Buŋdi gay, dak geemintiɗo. Rasig wer-ak paa di, asaan Buŋ berig ɗo ŋuur kuuk abdiygigɗo. Gee ŋuur-ak yaa jaawe ɗo geeger ka Buŋdi koyin orok pooɗ iŋ seera.

3 Nu ŋ̃aamiig saadinnar kuuk seera. Ŋu is kesuun ta morkindi kar ŋuu gaarin kaawor ɗo geemir mena alip iŋ miy seer iŋ orok bijigiy (1260). »

4 Saadinna kuuk seer-ak, ŋuur atay seer kuuk ŋu koliy olibiye iŋ lampin seer kuuk goy ɗo uŋji ka *Rabbin Buŋ kaak goy ɗo kaay ka kiɗar.

5 Ya waan kat rakaaco nige-ak, ak kon di amila min ɗo biŋkico ho diyig adinco. Ka seener, ya gem kat rakaaco nige-ak di, ŋa matiyo.

6 Wiktin taat ŋu teesit riyco yoo ɗo gasinti, ŋu gin gudurre taat ŋuu peyiŋ̃ amay kuuk ŋ̃okaw. Ŋu gin pey gudurre taat ŋuu ŋ̃ewsiŋ̃ amay baar, ho ŋuu taaɓiyiŋ̃ gee ku duniiner iŋ ay taaɓine ay wiktin taat ŋu rakiy di.

7 Kar gay, min ŋu gaastu gaare kaaw ɗo bi ka Buŋdi, kum ka yeer rakki yaa amile min ɗo bee kaak sugulgul-aka a ŋaa taasiŋ̃iŋ̃co. Ŋaaco begire ho ŋaa deeŋ̃co.

8 Kar momtinco gay, ŋu rasiig ɗo geeger ka tatik ɗo wer kaak gee ŋ̃umgiyo. Geeger-ak, ŋu diyiiji siŋ a Ŝodom wala Meser ho ɗo geeger-ak di oki, ŋu ɗoodig Rabbinco kuwa ka etor.

9 Gee dakina astu taliŋ̃ momtin-aku nam mena subba iŋ serpe ho ŋu toɗco a ŋuu tiisiŋ̃coɗo. Gee ŋuur-ak asa min ay tamba, ay caaro, ay kaawo, ho ay darre.

10 Gee ku adiy ka kiɗar alco gala asaan ŋu deeyig gee kuuk seer-aku. Nabiinna kuuk seer-aŋ taaɓiyig gee ku duniiner dakina. Ɗo wer-ak, ŋu iidiytu ho ŋu ɗeeɗtu gamin benannico.

11 Min mena kuuk subba iŋ serpeak birtu, Buŋ biyiriico us ɗo etiniyco, ek di ŋu nooytu ho ŋu uctu kay asiŋ̃co. Min ŋu taliig gee-ak kolaw obiigu ta̰ktak.

12 Saadinna-ak dortu gaay raɗa min kuwa ka samaaner kaawaaco aman : « Coonoŋ kuwa anne ! » Ek di min ɗo uŋco ka adinco, ŋu coontu ka samaaner ɗatik ucar.

13 Wiktin taar-at di, kiɗ astu azar liŋic. Geeger-ak, wernay orok, wer ka rakki eez dizic ho gee alip peesira mattu. Kar kuuk pak gay, kolaw obiigu ho ŋu ɗiytu aman : « Kiŋ ko Buŋ kaak goy kuwa ka samaaner, ki gaarit gudurreŋ̃ ! »

14 Taaɓin ta seeriŋkar taar bir ko ho ta subbiŋkar gay asaako-ata.

Paane ka ɗubil ka Buŋdi ka peesiriŋkar

15 Min ŋaar-ak, *ɗubil ka Buŋdi ka peesiriŋkar paantu perney. Min ŋa paantu, nu dortu gaayay kaawa raɗa min ka samaaner aman :

« Diŋ duniin okintit goy ɗo pisiŋ̃ji ka
Rabbin Buŋte
iŋ *Masi kaak ŋa doɓtu.
Ŋaar kaak hokumiya elgin iŋ elgina. »

16 Min ŋu gaasit kaawco, aginay kuuk orok seer iŋ pooɗ kuuk leyig sees ka Sultan-ak ontu ɗo uŋji ka Buŋdi nam ŋu noodiig uŋninco keɗer, kar ŋu abdiyiiga.

17 Ŋu kaawtu aman :

« *Rabbin Buŋ, kiŋ kaak gudurre okintiti ɗo pisiŋ̃ji.
Kiŋ Buŋ kaak goye ho diŋ sa ki goya.
Ni delaajiŋ barkine
asaan iŋ gudurre taŋ̃jiŋ kat,
ki teet *Meennuwiŋ̃.

18 Gee kuuk kuŋ̃jiɗo dapiŋ̃ ɗak ko iŋ kiŋke,
kar diŋ gay, kiŋ yaa dapiŋ̃eŋ kat loco.
Wiktinti as kate
taat kii ɗukume seriin ɗo gee ku mate,
kii ooliŋ̃ aditco ku nabiinna kuuk gay riyoŋ̃,

* **11:2** 'hoosine' : Werin daariŋ̃, ŋu kolaat a 'boor taŋkiyar'.

kii oole oki aditco ku geeŋjiŋ okiŋco
ho kuuk karmiyaaciŋ,
kuuk aginda wala kuuk ŋaaɗa.
Kii idiŋ kat gee kuuk niga kiɗa ! »

19 Min ŋa gaasiit kaawoy-ak di, *ger
ka Buŋdi kaak kuwa ka samaaner
astu pila. *Sandumne taat gaara ja-
maw taat Buŋ ɗuuntu iŋ geeŋji bay-
intu waraŋ atta ɗo ger-aka. Ɗo wik-
tin taar-at, buŋ iriŋtu cippit ho ŋa
awiŋtu dindirim. Ŋu dortu hawin
cayyi ho kiɗ sa azirtu liŋic, ho kirdo
oki sollitu dakina.

12

Daatko iŋ maan ar joŋa

1 Min ŋaar-ak, nu taltu maan kaak
patiy kaa bayintu ka samaaner. Taar
geema. Pat gay leyit ar kesuunti ho
koy goy ba asinti. Kaalin orok iŋ seer
gay goy ɗo keskees kaak ta istu ɗo
kaati.

2 Daatko-at gin adi. Ta raka wee,
kar atti taaɓiyaata nam ta koolaw.

3 Pey, maan kaak ajbay bayintu
pey ka samaaner. Nu taltu maan ar
joŋa* kaak tatik aale. Ŋa gizig ar ako.
Kayiy peesira, kadumuulinnay ar ku
sultinniidi oki peesira, kar geepiyji
gay orok.

4 Ŋa ɗaaŋiig kaalin iŋ aayey ho ŋa
oriig keɗer : werinco subba, ŋa oriig
wer ka rakki. Kar joŋ-ak pey ɗo uŋti
ka daatik ta wiyaw-ata. Ŋa yoka ya ta
wee di, kar ŋa teeŋ roŋti.

5 Daatko-at weetu mitko. Ŋaa hoku-
miye darrinay okiŋco kuuk ɗo duni-
iner, ŋaa taaɓiyiŋco iŋ kuŋginey ka
hadinner. Min ta weeyig mic-ak di,
ŋu iciiga, kar ŋu iyiig ɗo uŋji ka Buŋdi
ɗo wer kaak ŋa goyiyo.

6 Min ŋaar-ak, daatko-at gaɗtu ɗo
goosiner ɗo wer kaak Buŋ siyiitit loti
a taa goye ho ŋaa tale kaati. Taa goye
eɗe menaw alip iŋ miy seer iŋ orok
bijigiy (1260).

7 Kar ka samaaner astu bayan
garta. *Ɗubil ka Buŋdi kaak ŋu koliy
Miseel gay taasiŋaw iŋ joŋa kaak
gizig ar ak-aka. Ay waan di gin ɗubilji
ɗo aaroy.

8 Kar Miseel iŋ geeŋji gay begirco
ɗo kuŋ joŋa. Werco kaak ŋu goyiy
kuwa ka samaaner sa, ŋu toɗcoga.

9 Ŋu atkiig joŋ-ak keɗer iŋ ɗubilji
okiŋco. Ŋaar di aal kaak min awalle
galiig gee ku duniiner okiŋco, ŋaar ko
ŋu koliy « *Seetanne », wal « Diyaabul
».

10 Kar nu astu dor gaay toŋgo
min ka samaaner. Ta ɗiytu aman
: « Hiyya, wiktin taat Buŋ yaa jiliŋ
gee as kate. Ŋa gaarit gudurrey
iŋ Meennuwiy. Diŋ izinne goy ɗo
pise ka *Masi kaak ŋa doɓtu. Waan
kaak sakkiyiig siŋtite-aŋ, ŋu atkig
min kuwa. Awalle, yiriyo aando, ŋa
sakkiyaag geente ɗo uŋji ka Buŋte.

11 Kar siŋtite gedirji iŋ baar ku *Roŋ
Tamgi ho iŋ kaaw ta Buŋdi taat ŋu
gaartu ɗo geemir. Ŋu bal ele ziŋkico
nam ŋu ooyit muutu oki.

12 Joŋ-ak, ŋu atkiig keɗer. Ɗo bi
ŋaar-ak ko, kuŋ kuuk goy kuwa ka
samaaner-ak, aaciyoŋ†. Kar kuŋ
kuuk goy keɗer iŋ barre gay, taloŋ
taaɓin-anta ! Seetanne goy-ak ɗo
ɗatikko. Ŋa dapiŋ aale ho ŋa iban
wiktiney ɗak ko sooɗ di. »

13 Wiktin taat joŋ-ak taltu ŋu atkiga
ho ŋa goyiy ko keɗer-ak, ŋa teestu
atkin daatik ta wee-ata.

14 Kar daatko-at gay, ŋu beriitit
gezgir ar ku sersiri ho taa ɗeete ɗo
goosiner ɗo werti kaak Buŋ yaa tale
kaati. Ɗo wer ŋaar-ak, ta goytu serek
min ɗo joŋi elgin subba iŋ koyin bi-
jigiy.

15 Min ŋaar-ak, joŋ-ak astu pic amay
dakina ar baala a paa kat, amay yaa
ŋaalinti.

16 Kar kiɗ gay, jorkiit daatko-ata.
Ŋa astu ɗoos caŋkuur ho amay kuuk
amila min ɗo biy ka joŋ-ak coltu atta.

17 Min joŋ-ak taliig maanna-ak, ŋa
dapiŋtu. Iŋ dapiŋkoy taat iŋ daatko-
at, ŋa yeeptu taasiŋe iŋ koogin ku
kooginti. Koogin-ak gay, ŋuur kuuk
karmiyaag *gaanuun ka Buŋdi ho

* **12:3** 'joŋa' : Werin daariŋ, ŋu kolaag a 'maara'. † **12:12** 'aaciyoŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'dagino'.

kuuk ooyit seen taat Iisa Masi gaarico.
18 Hiyya, joŋ-ak daktu pey ɗo bi ka barrer.

13

Gamin seer kuuk badam

1 Min ŋaar-ak, nu taltu maan biida* amila min ɗo amiydi. Maanna-ak kayiy peesira ho geepiyji gay orok. Ay geep di gin kadumuul ka sultan ho ɗo kay kuuk peesir-ak gay, ŋu siirco kaawin ku ware Buŋdi.
2 Maan biida-ak ar kerɗew. Kar biy iŋ asiɲji gay ar ku boorir. Joŋ-ak berjit gudurrey, seesji, iŋ izinne dakina.
3 Min kay ku peesir-ak, rakki awirtu. Mut-ak ar yaa deeɲji deeɲji, kar ŋa astu coola. Min gee taliig ŋa coole, okiɲco, ŋu ajbiytu ho ŋu teestu aaɗiɲ maan biida-aka.
4 Ɗo wer-ak, gee okiɲco teestu abdiyiɲ joŋ-aka asaan ŋa berji gudurrey ɗo maan biida-aka. Ho ŋu abdiya pey maan biida-ak aman : « Waa ar maan biida-aŋka ? Waa yaa taasiniɲji ? »
5 Ɗo wer-ak, ŋu beriiji botol taat ŋaa pisiriye ho ŋaa nige biy iŋ Buŋ. Ŋa gastu gudurre taat ŋaa gine paa di nam koyin orok pooɗ iŋ seer.
6 Ek di ŋa teestu nige biy iŋ Buŋ ho ŋa warig siŋji. Ŋa warig pey wer kaak Buŋ goyiyo, iŋ ŋuur kuuk goy kuwa ka samaaner.
7 Ŋu berji izinne taat ŋa taasiɲe iŋ gee ku Buŋdi nam ŋaaco nosire. Paa kat, ŋaa goye kaaco ka gee okiɲco : gee kuuk min ay caaro, ay tamba, ay kaawo ho ay darre.
8 Gee kuuk goy ɗo adiy ka kiɗar okiɲco yaa abdiyiɲji. Ŋuur okiɲco kuuk siŋco ginno ɗo maktumne ta gee kuuk yaa gase goye ka gaasɗo. Min kilgiye ka duniiner, ŋu bal siiriɲ siŋco ɗo maktumne ta *Roŋ Tamgi kaak ŋu deetu.
9 « Ya ku gin ɗeŋgina, laaŋ ɗeŋginko samaane !
10 Ya Buŋ kat kaawe kadar ŋuu obe gem daŋaayne, ka seener ŋuu obiɲji. Kar ya Buŋ kaaw kadar ŋuu dee gem iŋ *seepine, ka seener ŋuu deeɲ iŋ seepine. Ɗo bi ŋaar-ak ko, gee ku Buŋdi yaa gaare subirruwco iŋ imaanco. »
11 Min ŋaar-ak, nu taltu pey maan biida ka pey amila min keɗer. Maanna-ak gin geepay seer ar ku Roŋ Tamgi. Kar ŋa kaawa ar maan kaak ar joŋ-aka.
12 Ŋa gin gudurre ar ta maan biida kaak amil awalle min ɗo amiydi-aka ho ŋa goyiy ɗo uŋji. Ŋa kaawiico ɗo gee ku duniiner aman : « Illa kuu abdiye maan biida ka awalle kaak mutuy ar yaa deeɲji deeɲji ho cool-aka. »
13 Maan biida ka seeriŋkar gin gamin kuuk ajbay aale, nam ŋa paay ak min ka samaaner ɗo uŋco ka geemir.
14 Iŋ gamin kuuk ajbay kuuk ŋa gintu ɗo uŋji ka maan biida-aka, ŋa galiig gee ku duniiner. Ŋa kaawiico a ŋuu waye maan ar maan biida kaak awalle, ŋaar kaak ŋu asiɗtu iŋ seepine kar natke-aka.
15 Ŋu berji gudurre ɗo maan biida ka seeriŋkar a maan kaak ŋu waytu-ak yaa teese siikime. Hiyya, ŋa teestu kaawe ho ŋaa dee ay gem kaak pooc abdiyiɲji.
16 Kar maan biida ka seeriŋkar-ak kaawiico ɗo gee okiɲco a ŋuu diye tompo ɗo pisiɲco ku meeda ho ɗo uŋninco, wala gee ku aginda wala ku ɲaaɗa, wala gay gamnar wala pokirna, wala ɓerrina wala horrina.
17 Ŋuur kuuk bal gine tompo-ak, ginno botol taat ŋuu gidiye maanna ho ya ŋu imil gamin ku gidiyir oki, ginno waan kaak yaaco gidiyiɲco. Tompo ŋaar-ak, ŋa gin siŋ ku maan biida kaak awalle, siŋ-ak, ose kaak kuuniy iŋ siŋji.
18 Goyoŋ neenduway. Ya goy gem kaak neenduwo, ŋaa ibine baaco ta siŋ ku maan biida-aka. Ose kaak ŋu osgiy-ak gaara pey siŋ ku gemor. Ose ŋaar-ak ko miy bijigiy iŋ orok bijigiy iŋ bijigiy (666).

* **13:1** ‘maan biida’ : Werin daariɲ, ŋu kolaag a ‘maan biidira’.

14

Gee ku Buŋdi riya riyin ku marbinto

1 Min nu jaaliig pey kaar, nu tala
*Roŋ Tamgi kuwa ka damba taat
ŋu koliy *Siyon. Ŋuur kuuk goy iŋ
ŋaar gay, gee miya iŋ orok pooɗ iŋ
pooɗ alip (144.000). Okiɲco, ŋu diyco
tompo ɗo uŋninco kaak gĩn siŋji iŋ siŋ
ku Tacco.
2 Kar nu dortu pey gaay min kuwa
ka samaaner. Gaay-at toŋgo ar amay
kuuk asa gidi-gidi-gidi ho ar buŋ kaak
awɲaw. Ta dora gala ar ale ka goŋki.
3 Kar gee kuuk ŋu diyco tompo ka
Roŋ Tamgi ɗo uŋninco-ak, okiɲco, ŋu
riya riy ta marbinto ɗo unji ka sees
ka sultan, ɗo aginiydi, ho ɗo gamin
kuuk pooɗ siikimaw-aku. Riy taat ŋu
riy-at, waan gedarro riyinti, illa gee
kuuk gin tompo ka Roŋ Tamgi-ak di
gedar riyinti, ŋuur kuuk Buŋ jilig min
ɗo duniiner.
4 Gee ŋuur-ak, ziŋkico *cawar. Yiriy
rakki, ŋu bal kaɲje iŋ daaɗi. Ŋu aaɗig
Roŋ Tamgi ɗo ay wer kaak ŋa ɓaayiyo.
Gee ŋuur-ak, Roŋ Tamgi iŋ tacco Buŋ
jilig awalle min ɗo adiy ka kiɗar a ŋuu
goye kuɲjiŋ.
5 Ŋu kaawɗo raadine ho kaaw sa ŋu
diygicoɗo.

Ɗubal ku Buŋdi subba

6 Min ŋaar-ak, nu taltu pey *ɗubil
ka Buŋdi kaak zewa kuwa. Ŋa gin
Kabarre ta Gala taat yaa goye tak-tak.
Taar-at, ŋaa gaarin ɗo werin okiɲco,
ɗo ay darre, ay caaro, ay kaawo ho ay
tamba.
7 Ɗubil ka Buŋdi-ak kaawtu raɗa
aman : « Karmiyoŋ Buŋ ho beroɲji
darjine. Kar wiktin taar nece taat ŋaa
ɗukume seriin ɗo geemir. Abdiyoŋ
ŋaar kaak kilgiyig samaane iŋ kiɗa,
barre iŋ odin ku amiydi ! »
8 Kar nu taltu pey ɗubil ka Buŋdi
ka seeriŋkar. Ŋa ɗiytu aman : « Ŋu
idta, ŋu idta. Babiloon, hellin taat
yaarko-an, ŋu idta. Gee kuuk min
darrinay okiɲco see aaye iŋ ɓaaye
kaak muɲjam-aŋka. »*
9 Kar nu taltu pey ɗubil ka Buŋdi ka
subbiŋkar. Ŋa ɗiytu aman : « Taloŋ
ja ay gem kaak abdiya maan biida-
aka iŋ maan kaak ŋu waytu ar ŋaar-
aka ! Taloŋ ay gem kaak gas tompoy
ka maan biida ɗo unji wal ɗo pisiɲji.
10 Gem ŋaar-ak yaa seen taaɓin taat
asa min ɗo Buŋdi. Taaɓin taar-at ar
dapiɲko ta Buŋdi taat ŋa leeyit bal
amse ɗo *kordindir. Kar gem-ak, ŋu
acciɲ ɗo aki. Ŋaa taaɓiye ɗo wer ka
aki iŋ mooy ku baruukiner ɗo uŋco ka
*ɗubal ku Buŋdi kuuk *cawar ho ɗo
unji ka *Roŋ Tamgi.
11 Mooy ku taaɓinco-ak goy coona
di elgin iŋ elgina. Ŋuur kuuk abdiy
maan biida iŋ maan kaak ŋu waytu,
ho iŋ ŋuur kuuk gas tompo oki, ŋu
gasaaɗo pey kayco taat ŋuu jammiye.
Yiriyo aando, ŋu taaɓiya kon di. »
12 Ɗo bi ŋaar-aŋ ko, gee ku Buŋdi
kuuk karmiya kaawoy ho kuuk goy
bombo ɗo botol ta Iisa Masi yaa gaare
subirruwco.
13 Ɗo wer-ak, nu dortu pey gaay
min ka samaaner. Ta kaawiidu aman
: « Siir aman : " Galal min diŋka ɗo
ŋuur kuuk mat ɗo bi ka riy ta Buŋdi
! " Kar Ruwwin ta Buŋdi gay gaay
aman : " Hii, ka seener, galal loco. Ra-
soŋgu, ŋuu jammiye. Ɗo jammiyiɲco-
aŋ, riyco taat samaan ŋu gintu-an
ucaaɗo maala. " »

Wiktin ta seɗindi

14 Kar nu taltu maan ka pey.
Maanna-ak gay, ta uce portiko
taat gin waan ar roŋ gemor kuwa.
Waanna-ak maliy kadumuul ka
daabner ka sultan, kar ɗo pisiɲji, ŋa
ob gool paaɗ ɲata-ta-ta.
15 *Ɗubil ka Buŋdi ka pey amiltu
min ɗo *ger ka Buŋdi, kar ŋa kaawiiji
raɗa ɗo ŋaar kaak goy kuwa ka ucer-
at aman : « Icit goolaɲ, ɓaa seɗu.
Wiktin ta seɗindi nec ko ho gamin
kuuk keɗer oki nee ko. »†
16 Hiyya, waan kaak goy kuwa ka
ucer-at iciit gool-ata, ŋa ɗukumiig
gamin kuuk keɗer nam ŋa gaasig kiɗ
okiɲji iŋ seɗe.

* **14:8** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 21.9. † **14:15** Wer ka gase kaawor ɗo Zowel 4.13.

17 Kar nu taltu pey ɗubil ka Buŋdi
ka pey. Ŋaar oki amil min ɗo ger ka
Buŋdi ho ŋa gin gool ɗo pisiŋ̃ji kaak
paaɗ ŋ̃ata-ta-ta.
18 Kar ɗubil ka Buŋdi ka pey kaak
gin izinne ɗo aki amil min ɗo wer ka
ŋu giniy *satkin ɗo Buŋdi. Wer-ak,
ŋa koliig giji kaak ob gool ɗo pisiŋ̃ji-
aka ho ŋa ɗiyiiji aman : « Obit goolaŋ̃-
anta ho ɓaa seɗu maan ar roŋ ku
karumder-aku. Ŋuur nee ko. »
19 Hiyya, ɗubil ka Buŋdi-ak iciit
goolay, kar ŋa birtu seɗe. Min ŋa
gaas iŋ seɗe, ŋa ɓaawtu ɗo wer kaak
ŋu miyiigu ka dukitkar. Dukitka-at
gaara dapiŋ̃ko ta Buŋdi.
20 Wer kaak ŋu miyiy roŋ-ak kara
min ɗo helliner. Wiktin taat ŋu
miyiigu-ak, baar kon di amilaw ho ŋu
ŋ̃aaliy ar amay ku baali. Baal-ak,
bolikuwiy yaa nece miy subba kilo-
meetir‡ ho ya pis aala baal ka baarir-
ak, baar-ak nam isaaji layumne.

15

Ɗubal ku Buŋdi iyit taaɓin ta ba aaro

1 Min ŋaar-ak, nu taltu pey maan
tatko ho kaak ajbay ka samaaner.
*Ɗubal ku Buŋdi peesira iyaat taaɓin
taat peesira taat asa ba aaro. Ya ta as
ja kat Buŋ adiy yaa oole.
2 Kar nu taltu pey maan ar barre
kaak irŋa ɓarliŋ̃ ho min ɗo barre-ak
amila aŋ̃ko. Ɗo wer-ak, nu taltu oki
gee kuuk nosirco ɗo maan biida-ak
iŋ maan kaak ŋu waytu-aka, ho kuuk
pooc a ŋuuco diye tompo kaak gaara
siŋji. Ŋuur gay pey ɗo bi ka barrer.
Kar ɗo pisiŋ̃co gay, Buŋ berco maan
ar goŋko.
3 Ŋu riyiy riy ta Muusa, gay riyor ka
Buŋdi, iŋ ta *Roŋ Tamgi aman :
« *Rabbin Buŋ gudurre okintiti ɗo
pisiŋ̃ji.
Riy taat ki giniy-an taar dakina ho ta
ajbay.
Kiŋke ko Sultan ka darriniydi,
gamin kuuk ki giniy-aŋ
okiŋ̃co ŋuur ɗo botilco ho ŋuur ka
seener.
4 Maa gemir kaak gingijiɗo kolaw loci
?
Maa gemir kaak poocaajiŋ bere dar-
jine ?
Kiŋ keejiŋ di sellen̄.
Gee okiŋ̃co ku darriniydi asa derse ɗo
uñjiŋ.
Ŋuu tale waraŋ riy taat ki giniy-an
taar ɗo botilti. »
5 Min ŋaar-ak, ger ka Buŋ ka kuwa
astu pil pey, iŋ *kuraarin ta Buŋdi
taat ŋu koliy « tabernaakile ».
6 Kar nu taltu pey ɗubal ku Buŋdi
kuuk peesira kuuk iyiit taaɓin taat
peesir-ata. Ŋu amiltu min ɗo *Ger ka
Buŋdi. Ŋu is kesuun samaane portik
kar ho ɗo goŋguminco gay, ŋu ɗuun
karrab ka daabner.
7 Min gamin kuuk pooɗ siikimaw-
ak, rakki ber *kordindi ta daabner ɗo
ay ɗubil ka Buŋdi. Kordindi-at miin iŋ
dapiŋ̃ko ta Buŋdi, ŋaar kaak goy elgin
iŋ elgina.
8 Ɗo wer-ak, mooy miiniig ger ka
Buŋdi. Mooy-ak gaara darjine iŋ
gudurre ta Buŋdi. Waan uŋ̃jaaɗo ɗo
ger ŋaar-aka, illa taaɓin taat peesira
taat ɗubal ku Buŋdi iytu-an yaa
gaaseŋ̃ ja.

16

Kordindin ku peesira

1 Min ŋaar-ak, nu dortu gaay toŋgo
amila min ɗo *ger ka Buŋdi. Gaay-
at kaawiico ɗo *ɗubal ku Buŋdi kuuk
peesir-ak aman : « Ɓaaŋ, weeroŋ
keɗer *kordindin kuuk miin iŋ
dapiŋ̃ko ta Buŋdi-ata. »
2 Ɗo wer-ak, ɗubil ka Buŋdi ka
awalle weeriit taŋ̃ji keɗer. Ek di mu-
tay guɓiraŋ̃ ho raɗa amiltu min ɗo
ziŋkico ku gee kuuk gin tompo ka
maan biida-aka ho ku abdiya maan
kaak ŋu waytu-aka.
3 Kar ɗubil ka Buŋdi ka seeriŋkar
weeriit taŋ̃ji ɗo barrer. Ek di amay-
ak raɓiltu ar baar ku gem kaak mate.
Hiyya, gamin okiŋ̃co kuuk goy ɗo
amiydi-ak sa mattu.

‡ **14:20** 'miy subba kilomeetir' : Awalle, ŋu geema iŋ maan kaak ŋu koliig 'estaad'. Estaad alip iŋ miy bijigiy yaa nece ar kilomeetir miy subba.

4 Kar ŋaar ka subbiŋkar weeriit taɲji ɗo baalildi ho ɗo odin ku amiydi. Ẽk di amay-ak raɓiltu oki baar.
5 Min ŋaar-ak, nu dortu ɗubil ka Buŋdi kaak gin izinne ɗo amiydi kaawtu aman : « Kiŋ di Buŋ ka sellẽŋ, kiŋ kaak goy min awalle ho kaak̃ goy diŋka, kiŋ kaak ɗukumit seriin iŋ botilti.
6 Do gee kuuk miŋ̃ baar ku geeŋ̃ji ho ku nabiinnar-ak, pey ki berco baar ŋu seetu-aŋku. Hadi diŋ ŋu gasit kat taɲ̃co ! »
7 Kar nu dortu pey gaay taat kaawa min wer kaak ŋu giniy *satkin-ak aman : « Ka seener, gem kol *Rabbin Buŋ, kiŋ kaak gudurre okintiti ɗo pisiŋ̃ji. Kiŋ kaak ɗukuma seriin iŋ botilti ho iŋ seene. »
8 Kar ɗubil ka Buŋdi ka poodĩŋkar pakiit taɲ̃ji ɗo pati. Ampaa ko, pat toŋguwti gaaytu nam ta eriig gee ar ako.
9 Toŋgaw-at ŋ̃oɗkiig gee ŋ̃aɗak-ŋ̃aɗak ho ŋu teestu nige biŋkico iŋ Buŋ̃ kaak iycot taaɓin-anta. Iŋ taar-at sa, ŋu poocji bere darjine ho ŋu pooc jipte goyiɲ̃co oki.
10 Kar ka beeyiŋkar pakiit kordindiy ɗo wer kaak maan biida-ak goyiy ka seesji. Ek di wer ka meennuwiy* gintu gondiko. Hiyya, gee kuuk eɗe-ak teestu umiɲ̃ biŋkico asaan taaɓinco gin dakina.
11 Min taaɓinco ginco dakina ho mutiyco oki raɗaagu, pey ŋu niga biŋkico iŋ Buŋ ka kuwa. Iŋ taar-at di oki, ŋu jiptigigɗo goyiɲ̃co.
12 Kar ka bijigiyiŋkar weeriit kordindiy ɗo barre kaak tatko ŋu koliy Epraat. Ek di barre-ak amiyji ictu. Paa kat, sultinnay kuuk asa min coke ka pati asiy bire meleŋ̃ ya ŋu ɓaa garta.
13 Min ŋaar-ak, nu taltu pey seetinnay subba. Ŋuur gay, ar kaltam. Rakki amiltu min ɗo biy ka maan kaak ar joŋ-aka. Ka rakki amiltu min ɗo biy ka maan biida-aka. Kar ka pey gay amiltu min ɗo biy ka nabiiɲ̃cer kaak raada-aka.
14 Ŋuur ruwwinnay ku aariɗnar kuuk gingiy gamin kuuk ajbay. Ŋu ɓaawiico ɗo sultinnay ku duniiner okiɲ̃co a ŋuu ŋ̃umiɲ̃co ŋu ɓaa garta. Garta taar-at yaa kuuniye yiriy taat yaarko. Yiriy taar-at ta meeŋ̃ji Buŋ kaak gudurre okintiti ɗo pisiŋ̃ji.
15 Kar *Rabbin Iisa gay ɗiytu aman : « Yaman, nun naa ase ar kokino ! Galal ɗo ŋaar kaak goy mento ho ɗo ŋaar kaak sorro kesuuney. Paa kat, wiktin taat naa ase, nu gasaagɗo tukinka ho sokaŋ̃ sa diyaagɗo. »
16 *Seetinnay-ak ŋ̃umiig sultinnay okiɲ̃co ɗo wer kaak ŋu koliy « Harmagedon » iŋ kaaw ta *Yuudinnar.
17 Do wer-ak, ɗubil ka Buŋdi ka peesiriŋkar pakiit kordindiy kuwa. Min ŋa pakiit di, nu dortu gaay toŋgo amila min ɗo sees ka sultan kaak goy ɗo ger ka Buŋdi aman : « Hiyya, diŋ ta nec kate ! »
18 Min ŋaar-ak buŋ iriɲ̃tu cippit ho ŋa astu awaŋ̃ dindirim. Nu dortu hawin cayyi ho kiɗ sa azirtu liŋic. Min Buŋ kilgiyig gee yoo diŋka, yiriy rakki, ŋa bal azire ampa.
19 Min ŋaar-ak, kiɗ cirtu caŋkuur. Hellin taat yaarko ɗeeɗtu werin subba ho hellinnan kuuk ɗo darrinay okiɲ̃co ɗim kamac-kamac. Buŋ bal rawtin hellin taat ŋu koliy Babiloon taat yaarko-ata. Ŋa bertit see min kordindiy taat miin iŋ dapiŋ̃koy ho ŋa ɗiytit aman : « Illa ka seenti. »
20 Kiɗ okiɲ̃ji kaak goy ɗatik amiydi sawiltu baata ho dambinay sa sawiltu kiliw.
21 Kirdo aginda sollitu ɗo kayco ku geemir. Rakki, oomiŋkuwti yaa nece ar serip ta suwaal ta koor. Gee-ak niga pey biŋkico iŋ Buŋ ɗo bi ka taaɓin taat raɗ aale-ata.

17

Azbiɲ̃ca ta yaarko

1 Min ŋaar-ak, rakki min *ɗubal ku Buŋdi kuuk peesir-ak, astu kaaw aman : « As naaŋ̃ gaare maman Buŋ

* **16:10** ‘meennuwiy’ : Werin daariŋ̃, ŋu kaawa a ‘minay’.

yaa taaɓiyin azbiɲca taat yaarko-anta, taar taat goy ɗo wer kaak amiyji dakina.
2 Sultinnay kuuk ɗo duniiner weytu iŋ taara ho gee ku duniiner aay ɓaayinti ar ŋu see aaye. »*
3 Min ŋaar-ak, Ruwwin ta Buŋdi mi-inintu ho ɗubil-ak iyiin ɗo goosiner. Ɗo goosiner-ak, nu tal daatik rakki taat ɲep maan biida. Maan biida-ak dindiɲ buŋ. Kayiy peesira ho geepiyji orok. Ɗo ziy okiɲji, ŋu siir siŋ ku ware Buŋdi.
4 Daatko-at gay is gamin kuuk kaalin aale. Ta is kesuune dindik buŋ, gamin dakina ku daabner, ɗuurti iŋ kaato. Ɗo pisinti, ta ob *kordindi ta daabner. Kordindi-at miin iŋ gamin kuuk samaanno kuuk ta giniy iŋ azbinnuwti.
5 Kar siŋti gay, ŋu siirig ɗo uŋti aman : « Babiloon taat yaarko, yaaco ta azbinnar ho iŋ gamin kuuk jookumo ku duniiner. » Siŋ-ak gay gee ibanno baaco.
6 Daatko-at, nu taltu kadar ta see aaye iŋ baar ku gee ku Buŋdi. Ta see baar ku gee kuuk ŋu deeyig asaan ŋu kaaw bal kolaw ɗo bi ka Iisa Masi.
Min nu taliit pa-ak, nu ajbiytu.
7 Kar *ɗubil ka Buŋdi-ak indintu aman : « Maa ginaaciŋ ki ajbiyiy ampa-aŋka ? Ɔokay, naaɲ imile baat ta daatko-anta ho iŋ maan biida kaak ta ɲeptu. Maan biida-ak kayiy peesira ho geepiyji orok.
8 Maan biida kaak ki taltu-aŋ, awalle ŋa goy iŋ odinay, kar diŋ gay ŋa mate. Yiriy rakki ŋa asa di amile min bee kaak sugulgul-aka ho gee kuuk siŋco ginno ɗo maktumne taat bera goye ka gaasɗo asiy ajbiye. Kar ya ŋa amile oki, ŋaa ɓaayiy di mate. Ɗo maktumne-at, Buŋ siir min kilgiye ka duniiner siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasɗo. »
9 Kar ŋa ɗiytu pey aman : « Ra-soŋ gee iŋ ibiniɲco ŋuu ibiniɲ gamin-aŋku. Maan biida-ak gin kay peesira. Kay ku peesir-ak, ŋu dambinay kuuk peesira iŋ sultinnay kuuk peesira. Dambinay kuuk peesir-ak, daatko-at goyco kuwa.
10 Kar min sultinnay kuuk peesir-ak gay, beey paay ko, rakki tiya meennuwiy diŋka, ho ka rakki gay yaa ase misa. Kar ya kaak ba aar as coka oki, ŋaa taayaaɗo.
11 Kar maan biida kaak goy awalle ho diŋ mat-ak, ŋa min sultinnay ku peesira ho ŋaar di sultan ka porpoɗiŋkar. Gaasuway, illa iden di.
12 « Kar geepay ku maan biida-ak, ŋu sultinnay kuuk orok kuuk bal coke misa. Ŋuu teen meennuwco sawa iŋ maan biida-aka, kar ŋu taayaaɗo.
13 Sultinnay kuuk orok, okiɲco, kaawco rakki di. Iŋ gudurrico ho iŋ izinnico, ŋuu gaayiɲ maan biida-ak ɗo ay maan kaak ŋa rakiy gine.
14 Sultinnay-ak yaa taasiɲiɲ *Roŋ Tamgi, kar ŋaar gay yaaco ɲosire, asaan ŋaar di *Rabbin ka rabbinniidi ho Sultan ka sultinniidi. Ŋaaco nosire iŋ ŋuur kuuk ŋa koltu ho ŋa doɓtu ho bal rase botiliy. »
15 Min ŋaar-ak, ɗubil ka Buŋdi-ak kaawiidu pey aman : « Amay kuuk ki taltu-aŋ, wer-ak ko azbiɲca-at goytu ɗo bico, ŋu gee kuuk min ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay wer kaak gee ɲumiy dakina.
16 Kar geepay kuuk orok-aku iŋ maan biida-ak gay, ba aaro, ŋuu yilin azbiɲca-ata. Ŋuu sokiɲ gaminti okiɲco nam taa ɗake tukinka. Kar ŋuu obin ŋuu teenti. Kar gamin kuuk ɗak gay, ŋuuco ɲaame ako.
17 Buŋ kat diyiit ɗo gelbinco a ŋuu giniɲ maanna-aŋ ar kaak ŋa rakiyo. Paa kat, sultinnay-ak deet kaawco a ŋuu gaayiɲ maan biida-ak ɗo ay maanna nam gamin okiɲco kuuk Buŋ kaawtu yaa kuuniye.
18 « Ya ɗo daatik taat ki taltu, taar ko hellin taat yaarko taat goy ɗo kaaco ka sultinnay ku duniiner okiɲco. »

18

Buŋ idit hellin ta Babiloon

* **17:2** Wer ka gase kaawor ɗo Zeremi 51.7.

1 Min ŋaar-ak, nu taltu pey *ɗubil ka
Buŋdi ka pey asa min ka samaaner.
Gudurrey dakina ho darjiney gay
ceeriig kiɗ okiɲji cuu.
2 Ŋa kooltu raɗa aman : « Ŋu idta, ŋu
idta. Babiloon hellin ta yaarko-an, ŋu
idta. Diŋ gay, ta gin ger ka aariɗnar.
Aariɗna kuuk gallo okiɲco goy eɗe.
Ɗiiɗ kuuk gee taggigɗo iŋ kumin kuuk
gee yilaagu sa, okiɲco goy eɗen di.
3 Ɗo adiy ka kiɗar, gee okiɲco see
min ɓaayinti ho sultinnay sa ɓaayit
ko ɓaaye. Kar taajirna ku duniiner
sa gin gay gamnar iŋ gaminti kuuk
samaan paka. »

4 Min ŋaar-ak, nu dortu gaay ta
pey min ka samaaner aman : « Kuŋ
geendu-aŋku, amiloŋ kara min ɗo
hellin-anta, yampa, kuŋ sa yaa gine
ar kaak ŋu giniy-aŋka. Taaɓin taat asa
gale kaaco-an, yaako gale loko oki.
5 Amiloŋ asaan zunuubinnico ŋuur
gaaye nam ŋu ot ka samaaner ho Buŋ
rawtaagɗo gamin kuuk ŋu giniy iŋ
botilcoɗo-aŋku.
6 Taaɓin taat ta taaɓiyiig gee, yaati
yeepe ɗo kaati. Gaare kaak ta gaariit
ɗo geemir-ak, loti gay ŋuuti gaarin
paka. See kaak yuutu ta bertu ɗo
geemir-ak, loti gay beronti see kaak
yuut paka. Ya ta ber rakki, kuŋ gay
ɗeelonti seer.
7 Awalle, ta gas gamin dakina kuuk
samaan paka, ho diŋ gay taaɓin kat
yaa gasinti. Awalle, siŋti ale, ho diŋ
gay siŋti yaa cille maala. Ta kaawiy
ɗo atti aman : " Nun gay ar sul-
taɲca. Nun murgillo ho morkeŋ sa,
nu aawaagɗo tak-tak. "
8 Ɗo bi ŋaar-ak ko, iŋ yiriy rakki
di, taaɓin okintit yaati ase ɗo kaati.
Taaɓin-at ta raɗuw taat diya gee,
morke, meya ho ak kat yaa idinti.
*Rabbin Buŋ kaak yaati ɗukume
seriin-at, ŋaar gin gudurre ! »

9 Ɗo adiy ka kiɗar, sultinnay okiɲco
kuuk ɓaay muɲjam iŋ taara ho kuuk
aawiig gaminti kuuk samaan paka-
ak yaa tale mooy ku helliner taat
eraw. Ɗo bi kanti ko, zuliɲco yaa
miɲe ho ŋuu morke.
10 Sultinnay-ak, min ŋu tal taaɓin
taat ta taaɓiyiyo, kolaw yaaco uɲje ho
ŋuu peye serek minninti. Ɗo wer-ak,
ŋuu koole aman : « Way duniine, way
duniin-anta ! Taloŋ kat hellin ta Ba-
biloon taat siŋti alaw ho gin gudurre-
an kobir ako. Iŋ pat rakki di, Buŋ
ɗukumiitit seriine ! »
11 Taajirna kuuk ɗo duniiner
okiɲco yaa miɲe zuliɲco ho ŋuu
morke ɗo bi kanti, asaan waan sa
ginno pey tak-tak kaak yaa gidiyiɲ
gaminco :
12 daabniico, poddinco, kaatinco,
iŋ ɗuurco. Waan gidayɗo pey
tooɓinco kuuk waskinco ɲelel-ɲelel,
tooɓinco kuuk dindik muzgiram
wala dindik buŋ, ho tooɓinco kuuk
gin lawa ɲomook. Ho ŋu gidayɗo pey
atiyco kuuk gasɗo badam ho kuuk
kaalne, gaminco kuuk ŋu siytu iŋ
saaŋ ku garyir, ŋu garpitu iŋ hadinne
ka mirgiti, wal ŋuur kuuk ŋu siytu iŋ
atay wala iŋ dambay.
13 Waan gidayɗo pey gaminco ar
itirna, tapar kuuk ɗiya gala, maam
ku *biɲdi, sewe, koo, kurgal, barkay,
tamgi, pisay, wal puus ka pisiydi.
Ŋuur kuuk gidiy ɓerrina wala gee
kuuk ŋu obtu maala gasaaɗo pey
waan ka gidiyco.
14 Hiyya, taajirna-ak kaawiitit
aman : « Gaminke okiɲco kuuk
samaan paka-aku, ŋu eriig ɗo aki.
Mallike okiɲji kaak ka gintu-ak baay
bire ho ka gasaagɗo pey tak-tak. »
15 Ɗo wer-ak, min taajirna kuuk
gas malle iŋ suuginco min eɗe-ak
talit taaɓin taat ta taaɓiyiyo, kolaw
yaaco uɲje ho ŋuu peye serek min-
ninti. Ɗo wer-ak, ŋuu miɲe zuliɲco ho
ŋuu morke.
16 Ŋuu koole aman : « Way duniine,
way duniin anta ! Taloŋ hellin
taat yaarko-an id dakumac. Ta
ɗuun zimilla waskinco ɲelel-ɲelel, iŋ
tooɓin muzgiram wal dindik buŋ ho
pey ta is daabne, kaato iŋ ɗuura.
17 Iŋ pat rakki di, gaminti okiɲco
idtu ! »

Gee okiɲco kuuk gina riy ɗo amiydi
oki yaa peye serek minninti, yoo

ŋuur kuuk gina riy iŋ markabin kuuk aginda iŋ aginduwco iŋ gee kuuk ɓaa marti iŋ ŋuura oki.

18 Gee ŋuur-ak, min ŋu taliit hellin-at er gaase, ŋu kooltu aman : « Wayyayo, min ɗo duniiner pey ginno hellin yaarik ar taar-anta. »

19 Kar ŋu altu ko ale ho ŋu morkitu nam ŋu lee kiɗ ɗo kayco. Do aliŋco ŋu ɗiya aman : « Way duniine, way duniin-anta. Taloŋ kat hellin taat yaarko-an ide. Ŋuur okiŋco kuuk gina riy iŋ markabna gasiig mallico minninti di ho diŋ sa ta ide iŋ pat rakki di. »

20 Kuŋ kuuk goy ka samaaner,
aaciyoŋ !
Kuŋ gee ku Buŋdi, aaciyoŋ !
Kuŋ *paliinna iŋ nabiinna, aaciyoŋ !
Buŋ ɗukumtit seriin ɗo gamin
kuuk samaanno ta giniiko.

21 Min ŋaar-ak, ɗubil ka Buŋdi rakki kaak gin gudurre daktu ic dambi oom pakgig dukitka. Min ŋa iciiga, ŋa acciig durum ɗo barrer, kar ŋa ɗiytu aman : « Ŋu accin oki hellin taat yaarko ta Babiloon durum ampa. Hiyya, ŋu talaatɗo pey tak-tak.

22 Yaman, Babiloon, min loke, waan doraaɗo pey tak-tak palindina, goŋkinay, suraarnay, wala perinna, ho hawin ta eygir oki, waan doraatɗo. Waan talaaɗo pey gay panor,

23 ho portikaw ta lampinar oki, waan talaatɗo. Koriya wala yillika ta obindi oki waan doraaɗo. Taa gine pa, asaan min ɗo duniiner okintiti, taajirinke siŋco ale min ŋuur okiŋco ho ka tarig gee okiŋco ku darriniydi iŋ olguwke. »

24 Do hellin ta Babiloon-at ko, baar ku nabiinnar iŋ ku gee ku Buŋdi ŋaaltu, ŋuur ko baar ku gee okiŋco kuuk ŋu deetu ɗo adiy ka kiɗar.

19

Riy ta nosiraw ka samaaner

1 Min ŋaar-ak, nu dortu hawin cayyi min ka samaaner ar ta gee dakina, ta kaawa aman : « *Alleluuya ! Oziliŋteŋ Buŋte ! Ŋaar kaak gin jile, darjine, iŋ gudurre ɗo pisiŋji.

2 Seriinay kuŋjiŋ, ŋuur ka seener ho ɗo botilco. Buŋ ɗukumtit seriin ɗo azbiŋca taat yaarko taat nigig kiɗa iŋ azbinnuwti. Ho ŋaati peyin ɗo kaati ɗo dee kaak ta deeyig gay riyor ku Buŋdi. »

3 Kar hawin-at kaawa pey aman : « Alleluuya ! Oziliŋteŋ Buŋte ! Mooy ku hellin taat yaarko-an coona di elgin iŋ elgina. »

4 Kar aginay kuuk orok seer iŋ pooɗ-aku, iŋ gamin kuuk pooɗ siikimaw-ak dersitu ɗo uŋji ka Buŋ kaak goy ka seesji ho ŋu ɗiyiiji aman : « *Aamin. Alleluuya ! Oziliŋteŋ Buŋte ! »

Tee ka iidin ta obe ka Roŋ Tamgi

5 Nu dortu pey gaay amila min ɗo sees ka Sultan aman : « Oziliŋteŋ Buŋte, kuŋ okiŋko gay riyor ku Buŋdi kuuk karmiyaaga, kuŋ gee kuuk aginda iŋ kuuk ŋaaɗa. »

6 Nu dortu pey hawin cayyi ar ta gee dakina, ta gidi-gidi-gidi ar balal kuuk miine ho ta dindirim-dindirim ar awŋe ka buŋdi. Ta ɗiya aman : « *Alleluuya ! Oziliŋteŋ Buŋte ! Oziliŋteŋ *Rabbinte kaak gudurre okintiti ɗo pisiŋji. Ŋaar kaak icit Meennuwiy ɗo pisiŋji.

7 Aaciyinte ho goyinte ɗo galal. Berinteŋji *darjine. Yiriy ta obe ka *Roŋ Tamgi as ko ho gemsoy sa siy ko ziti.

8 Ŋu istit kesuun taat giteenti irŋaw, samaane, ho *cawar. » (Giteen-ak gaara gamin kuuk samaane gee ku Buŋdi giniyo.)

9 Kar *ɗubil ka Buŋdi-ak kaawiidu aman : « Siir aman : " Galal ɗo ŋuur kuuk ŋu koltu ɗo iidin ta obe ka Roŋ Tamgi. " » Kar ŋa kaawtu pey aman : « Ŋuur-aŋ kaawin kuuk taɓ ku meeŋji Buŋ. »

10 Min ŋaar-ak, nu dersitu ɗo uŋji a naa abdiyiŋji. Kar ŋaar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak ginenno pa. Nun oki gay riyor ar kiŋke iŋ siŋtaŋ kuuk obit bombo seen taat Iisa Masi gaartu. Illa Buŋ keeji di kii abdiye ! »

Kaaw taat Iisa Masi gaartu-an, taar ko baat ta kaaw taat nabiinna kaawtu.

Dalŋiy kaak pisoy portiko

11 Min ŋaar-ak, nu taltu samaane pile ho pis portiko bayintu. Dalŋiyey gay siŋji Selleɳ̃ ho Taɓ. Ŋa ɗukuma seriin iŋ botilti ho ŋa taasiɳ̃a oki pa.
12 Odinay gizig ar ako ho ŋa maliy kadumuulna dakina ku sultinniidi. Ŋu siirji siŋ ɗo ziy kuuk meeɳ̃ji di iban baaco.
13 Batkoy okiy iŋ baar. Ŋaar ko kaak ŋu koliy « Kaaw ta Buŋdi ».
14 Askirna kuuk ka samaaner aaɗaaga iŋ pisay portikinay. Okiɳ̃co, ŋu is kesuun taat giteenti samaane, portiko ho *cawar.
15 Min ɗo biy amila *seepin kaak paaɗ ɳ̃ata-ta-ta. Iŋ seepin-ak, ŋaa deeɳ̃ gee ku darriniydi. Ŋaa tooriɳ̃co iŋ koŋgin ka hadinner. Ar ŋu miɳ̃iy karumde ka dukitkar, ŋaa oryiɳ̃ gee iŋ dapiɳ̃ko ta Buŋdi, ŋaar kaak̃ gudurre okiɳ̃titi ɗo pisiɳ̃ji.
16 Ŋu siirig siŋji ku pey ɗo batkoy ho ɗo tumkey aman : « Sultan ka sultinniidi ho Rabbin ka rabbinniidi. »
17 Kar nu taltu pey *ɗubil ka Buŋdi pey ɗatik pati. Ŋa koliig raɗa okiɳ̃co ɗiiɗ kuuk zewaw kuwa, ŋa ɗiɳ̃tu aman : « Asoŋ kuu tee tee kaak asa min ɗo Buŋdi.
18 Taaŋ kum ka sultinniidi, ka agindaw ku askirnar iŋ ka askirinco, ka pisiydi iŋ ka dalŋiyco. Taaŋ kum ka gee okiɳ̃co : kuuk ɓerrina iŋ kuuk horrina, kuuk aginda iŋ kuuk ɳ̃aaɗa. »
19 Kar nu taliig maan biida-ak ɳ̃umtu iŋ sultinnay ku duniiner iŋ askirinco. Ŋuu ɓaay taasiɳ̃iɳ̃ dalŋiy kaak gin askirin ɗo aaroy.
20 Dalŋiy-ak iŋ askirnay obiig maan biida iŋ nabiiɳ̃ce kaak raada-aka. Nabiiɳ̃ce-ak, ŋa ŋaar ko kaak gin gamiɳ̃ kuuk ajbay ɗo uŋji ka maan biida-aka. Paa kat, ŋa jagiig gee kuuk ŋu diyco tompo ka maan biida-aka ho kuuk abdiyiy maan kaak ŋu waytu-aka. Min ŋu obiig seerco, ŋu oriig mento di ɗo ak ta baruukiner.
21 Dalŋiy-ak iŋ seepin kaak amila min ɗo biy, ŋa deeyig okiɳ̃co askirnay ku maan biida-aka. Hiyya, ɗiiɗ okiɳ̃co paaytu, ŋu teetu ko tee kumco nam ŋu jubaw.

20

Elgin alip ku meennaw

1 Min ŋaar-ak, nu taltu *ɗubil ka Buŋdi rakki paaya min ka samaaner. Do pisiɳ̃ji, ŋa ob kerle kaak ŋuu piliɳ̃ bee kaak sugulgul iŋ jinzirrina kukumac-kukumac.
2 Ŋa obig maan kaak ar joŋ-ak bombo. Ŋaar ko aal ka daayum kaak ŋu koliy « *Seetanne », wal « Diyaabul ». Min ŋa obga, ŋa ɗuuniig iŋ jinzirre a ŋaa goye elgin alip.
3 Hiyya, ŋa acciig ɗo bee-aka ho ŋa ɗibiriig dec iŋ kerle ho ŋa ɳ̃aariig min kuwa. Paa kat, ɗo elgin kuuk alip-ak, ŋa gediriyɗo pey ŋaa jagiɳ̃ gee ku duniiner. Kar gay, ya elgin-ak bir di, ŋu pikiɳ̃ ŋaa jaawe ɗak sooɗa.
4 Ba aaro, nu taltu seesin ku sultan. Gee kuuk goyaaco gay, Buŋ berco izinne taat ŋuu ɗukume seriine. Kar nu taltu pey kellam ku gee kuuk ŋu deetu, asaan ŋu obit bombo kaaw ta Buŋdi iŋ seen taat Iisa Masi gaariico. Ŋu bal abdiye maan biida-ak iŋ maan kaak ŋu waytu ar ŋaara ho ŋu bal ooye a ŋuuco diye tompo ka maan biida, wala ɗo uŋninco, wala ɗo pisiɳ̃co. Gee ŋuur-ak yaa nooye ho ŋuu teen meennaw iŋ Iisa Masi nam elgin alip.
5 Nooye ŋaar-ak ko, nooye ka awalle. Gee kuuk bal nooye-ak, ŋuur yaa yoke ya elgin kuuk alip-ak bir ja.
6 Galal ɗo kuuk hadir ɗo nooye kaak awalle-aka ! Ŋuur geeɳ̃ji ku Buŋdi ko ho muut ta seeriŋkar ginno pey gudurre kaaco. Ŋuu gine gay *satkiner ku Buŋdi iŋ ku Iisa Masi, ho ŋuu teen meennaw sawa iŋ Iisa Masi ɗo elgin alip.

Buŋ nosirji ɗo Seetanner

7 Ya elgin kuuk alip-ak bir di, ŋuu imiliɳ̃ Seetanne min ɗo daŋaayner
8 ho ŋa ɓaay galiɳ̃ pey gee min darrinay kuuk ɗo adiy ka kiɗar okiɳ̃ji,

ŋuur kuuk ŋu koliy Goog ho Magoog. Ŋaa ŋumiŋco a ŋuu taasiŋe. Dakinuwco yaa nece ar yir ka ɗo baali.

9 Min ŋu ŋumtu, ŋu teriŋtu pey ɗo adiy ka kiɗar okiŋji. Ŋu ɓaayiy leyiŋ wer kaak gee ku Buŋdi goyiyo, taar-at ko hellin taat Buŋ elgiyo. Ya ŋu leyig di, ak yaa paaye min kuwa, taa idiŋ okiŋco.

10 Ŋaar Seetanne kaak jagiig gee-ak, ŋuu acciŋ ɗo ak ta baruukiner. Ɗo wer ŋaar-ak ko, ŋu oriig maan biida iŋ nabiiŋce kaak raada-aka. Ɗo wer-ak, ŋuu taaɓiye yiriyo aando, elgin iŋ elgina.

Seriin ta ba aaro

11 Kar nu taltu sees tatik ka sultan. Sees-ak portiko ho waan goyji kuwa. Kiɗa iŋ samaane sawil kiliw min ɗo uŋji ho waan sa talgigɗo pey tak-tak.

12 Kar nu taltu pey gee kuuk mate, ku aginda iŋ ku ŋaaɗa, okiŋco, ŋu pey ɗo uŋji ka sees ka sultan. Ɗo wer-ak, ŋu piliig makaatamna. Kar ŋu pil maktumne ta pey, taar ko maktumne taat ŋu siirtu siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasɗo. Buŋ ɗukumco seriin ɗo gee kuuk mate ɗo ay maan kaak ŋu gintu ho kaak ŋu siirtu ɗo maktumner.

13 Gee kuuk amay teeyig sa, amay pakgu kara. Muut sa rasiig geenti ho ba ool sa imiliig kunti kara. Buŋ ɗukumco seriin ɗo ay maan kaak ŋu gintu.

14 Muutu iŋ ba oole gay, ŋu oriig ɗo koriy taat berel ta aki. Taar-an ko muut ta seeriŋkar.

15 Ya gem kaak ŋu bal siiriŋ siŋji ɗo maktumne ta goye ka gaasɗo, ŋuu acciŋ ɗo koriy-ata.

21

Samaane iŋ kiɗa ku marbinto

1 Kar nu taltu samaane iŋ kiɗa kuuk marbinto. Samaane iŋ kiɗa kuuk awalle-ak, ŋuur sawle, yoo barre oki.

2 Kar nu taltu hellin ta Buŋdi, taar-at ko Zeruzaleem ta marbinto taat Buŋ paaytu min kuwa. Ta ar gemso taat siy ziti ya ta ɓaa ŋaame iŋ ɗubilti.

3 Nu dortu gaay raɗa taat asa min sees ka Sultan aman : « Diŋka-aŋ, Buŋ siy ko weriy ɗatik geemir ho ŋaa goye iŋ ŋuura. Ŋuu gine gee ku meeŋji ho Buŋ meeŋji sa, yaa goye iŋ ŋuura.

4 Ŋaa suuɗiŋ zuliŋco okiŋco. Muut sa goyaaɗo pey, wala ale, wala morke, wala taaɓine, asaan duniin taat awalle, taar bir ko. »

5 Hiyya, ŋaar kaak goy ka seesji-ak ictu kaawo aman : « Cokiyoŋ, diŋ gamin okiŋco nu ginaag marbinto. » Kar ŋa ɗiytu pey aman : « Si-irig kaawnar-aŋku, ŋuur ka seener ho ginno raadin atta. »

6 Kar ŋa ɗiytu pey aman : « Diŋka-aŋ ta nece, nun ko Alpa ho Omega, ka teesindi ho ka gaasuwa. Ya kaak ibin diyaaga, naaji bere amay maalan di kuuk bera goye ka gaasɗo.

7 Ɗo gem kaak nosire, naaji bere haginey, naa gine Buŋji ho ŋaar gay yaa gine roŋdu.

8 Kar gay, ɗo ŋuur kuuk bal nosire, ŋuu oriŋco ɗo koriy ta ak ta baruukiner. Gee ŋuur-ak ko kuuk rasit imaanco, kuuk jookumo, kuuk imaanco oole, kuuk dee gee, kuuk ɓaay muŋjam, gay olgil, gay marginar ho gay raadindi. Taar-at ko muut ta seeriŋkar. »

Zeruzaleem ta marbinto

9 Min *ɗubal ku Buŋdi kuuk peesira kuuk obiig *kordindin kuuk peesira kuuk miin iŋ taaɓin ta Buŋdi-ak, rakki asiidu kaaw aman : « As ki talin daaciy ta *Roŋ Tamgi taat daaɓinti obe. »

10 Ruwwin ta Buŋdi miinintu, ho ɗubil ka Buŋdi-ak iyintu ka damba taat yaarko ho bolok. Kar ŋa gaari-iduut hellin taat *cawar, taar Zeruza-leem taat Buŋ paaytu min kuwa.

11 Darjin ta Buŋdi caapaata yoo hellin okintiti irŋa cuu nam diya odina ar dambi kaak kaalne ŋu koliy « jaspe ».

* **21:12** 'Ɗigira' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'bakar'.

12 Hellin taar-at, ŋu pinig durdurriti bolok ho ɓigira*. Botiliyti orok iŋ seera ho ɗubal ku Buŋdi orok iŋ seera sa pey ɗo botilay-aku. Ɗo ay botol, ŋu siir siŋ ku caar ka gee ku Israyeel kuuk orok iŋ seera.
13 Ɗo coke ka pati gin botilay subba. Iŋ gale ka pati gin botilay subba. Munsakne gin botilay subba ho watiine oki gin botilay subba.
14 Durdurre ka hellin taar-at gin dulaayinna orok iŋ seer. Ɗo dulaayinna-ak, ŋu siir siŋ ku paliinnay ku Roŋ Tamgi kuuk orok iŋ seeraku.
15 Ɗubil ka Buŋdi kaak kaawdu-ak gin maan ka geemindi ka daabner ɗo pisiŋji. Ŋa geemiit hellin-ata iŋ botiliiti ho iŋ durdurriti.
16 Hellin-at, uŋti, aarti, meeda iŋ ŋugila okiŋco sawa-sawa, ho bolukuwti, daatkuwti iŋ tulliti oki sawa-sawa di. Ɗubil ka Buŋdi-ak geemiig werin okiŋco ho ay wer, ŋa geem orok iŋ seer alip (12000) estaad†.
17 Ɗubil ka Buŋdi-ak geemiig durdurre-aka. Durdurre-ak nec kociŋgil miya iŋ orok pooɗ iŋ pooɗ (144).
18 Ŋu pinig iŋ dambay kuuk kaalne ŋu koliy « jaspe ». Ho hellin-at, ŋu pinit iŋ daabne kaak horre kaak irŋa cuu ar sawwapa.
19 Dulaayinna ku durdurre ka hellin-at, ŋu siirig iŋ ay biyaw ta dambay kuuk kaalne. Dulaayin taat awalle, ŋu siirit iŋ dambay kuuk ŋu koliy « jaspe », ta seeriŋkar iŋ « sapiir », ta subbiŋkar iŋ « kalseduwaan », ta pooɗiŋkar iŋ « emerood »,
20 ta beeyiŋkar iŋ « sardoniks », ta bijigiyiŋkar iŋ « sarduwaan », ta peesiriŋkar iŋ « krizoliit », ta porpoɗiŋkar iŋ « beril », ta parrikiŋkar iŋ « topaaz », ta orokiŋkar iŋ « krizopraaz », ta orok iŋ rakki iŋ « hiyaasent », ho ta orok iŋ seeriŋkar gay iŋ « ametist ».
21 Botilay kuuk orok iŋ seer-ak, ŋuur ɗuur kuuk orok iŋ seera. Ay botol di gin ɗuure ɗuure. Botol taat berel ta ɗatik helliner, taar iŋ daabne kaak horre kaak irŋa cuu ar sawwapa.
22 Ɗo hellin-at, nu bal tale *ger ka Buŋdi asaan meeŋji Buŋ kaak gudurre okintiti ɗo pisiŋji goy ɗo weraka iŋ *Roŋ Tamgi.
23 Hellin-at wala raka caape ka pati wala ka koyer, asaan darjin ta Buŋdi caapaat ko. Kar gay, Roŋ Tamgi-ak ko ar lampiti.
24 Gee ku darrinay okiŋco yaa jaawe ɗo portikuwiy ho sultinnay kuuk ɗo adiy ka kiɗar yaa iyiiŋ mallico ɗo hellin-ata.
25 Botilay ku hellin-at ɗibiraaɗo iŋ yiriyo. Ho min aando ginno-ak gay, ŋu ɗibiraagɗo tak-tak.
26 Ŋuuti iyiŋ mallico iŋ gamin okiŋco kuuk ŋu gintu ɗo duniiner.
27 Maan kaak gallo uŋjaaɗo tak-tak ɗo hellin-ata, wala gem kaak gina gamin kuuk jookumo, wala gay raadindi. Illa ŋuur kuuk siŋco siir ɗo maktumne ta goye ka gaasɗo. Taar ko ta Roŋ Tamgi.

22

1 Hiyya, *ɗubil ka Buŋdi-ak gaariiduug barre kaak ŋaala min ɗo baay ta sees ka Buŋdi iŋ ka Roŋ Tamgi. Barre-ak, amiyji irŋaw ɓarliŋ ho bera goye ka gaasɗo.
2 Ŋu aaɗiy min botol taat berel taat ɗatik helliner, kar barre-ak ɗeeɗ werin seera. Et kaak bera goye ka gaasɗo goy ɗatikco. Et-ak ɗo elgol, ŋa wiya dees orok iŋ seera. Ay koy di, ŋa wiyo. Kar tapirji gay coola gee ku darriniydi.
3 Suruupin sa goyaaɗo pey tak-tak.

Sees ka Buŋdi iŋ Roŋ Tamgi di yaa goye ɗo hellin-ata ho gay riyor ku Buŋdi gay yaa abdiyiŋji.
4 Ŋuu talin kat wijeeney ho ŋuu siiriŋ siŋ ku Buŋdi ɗo uŋninco.
5 Ɗo wer-ak, aando sa goyaaɗo ho waan sa rakaaɗo pey portikaw ta

† **21:16** 'orok iŋ seer alip estaad (12000)' : Ya nece ar alip seer iŋ miy pooɗ (2400) kilomeetir.

lampinar wala ta pati, asaan *Rabbin Buŋ yaa caapin portikuwiy loco. Hiyya, ŋuu teen meennaw elgin iŋ elgina.

Iisa gaay ko yeepe

6 Kar *ɗubil ka Buŋdi-ak kaawiidu aman : « Kaawin-aŋ, ŋuur ka seener, ginno raadine. *Rabbin Buŋ, ŋaar ko berco Ruwwin ɗo nabiinna, ŋa ŋ̃aamiig ɗubiley a ŋaaco gariŋ̃ ɗo gay riyor maan kaak yaa ase neginda. »

7 Iisa Masi ɗiya aman : « Cokiyoŋ ! Nu gaay ko yeepe. Galal ɗo kuuk obig bombo ɗo aditco kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi kuuk siir ɗo maktumne-anta. »

8 Nun Yaaya ko talig gamin-aŋ iŋ odinar ho nu dorig iŋ ɗeŋginar. Min nu doriigu ho nu taliigu, nu dersitu ɗo uŋji ka ɗubil ka Buŋdi-ak a naa abdiyiŋ̃ji.

9 Kar ŋaar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak ginenno pa. Nun sa gay riyor ar kiŋke iŋ siŋtaŋ̃ kuuk nabiinna ho kuuk obig bombo ka̰awin kuuk ɗo maktumne-anta. Illa Buŋ keeji di, kii abdiye ! »

10 Kar ŋa ɗiytu pey aman : « Imilig kara kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi kuuk siir ɗo maktumne-anta. Dak cigiliŋ̃coɗo, asaan wiktin taar gaay ko nece.

11 Ya gem gina gamin kuuk iŋ botilcoɗo, rasig ŋaa gine iŋ uŋji. Ya gem gina gamin kuuk cawarro, rasig ŋaa ginen di. Ya gem gina selleŋ̃, rasig ŋaa gine ɗo selliŋkuwiy. Ho ya gem goy *cawar ɗo uŋji ka Buŋdi, rasig ŋaa ɓaa iŋ taar-at di. »

12 Iisa ɗiytu pey aman : « Cokiyoŋ ! Nu gaay ko yeepe. Naa kappiye ɗo ay gemo ɗo riyoy taat ŋa gintu.

13 Nun Alpa ho Omega, kaak awalle ho kaak ba aaro, ka teesindi ho ka gaasuwa. »

14 Galal ɗo gee kuuk acit kesuunco. Ŋuuco bere botol ŋu ɓaay tee roŋ ku et kaak bera goye ka gaasɗo ho ŋuuco rase pey botol ŋu ɓaay uŋ̃je ɗo helliner.

15 Kar ŋuur kaŋ̃ kuuk maala, iŋ gay olgil, gee kuuk jookumo, gay dee geemir, gay marginar, gee kuuk el raade ho gay raadiner, okiŋ̃co, ŋu uŋ̃jaaɗo tak-tak !

16 « Ŋaar nun Iisa Masi kat ŋ̃aamig ɗubilel a ŋaako gariŋ̃ gamin-aŋ ɗo kuŋ kuuk goy ɗo *Egliznar. Nun ko caar kaak amila min Dawuud. Ŋa nun ko Belbel ka ɗatik kawtira. »

17 Ruwwin ta Buŋdi iŋ daaciy ta *Roŋ Tamgi kolaag aman : « Asu ! » Ŋaar kaak dorig kaawin-aŋ oki kolaag aman : « Asu ! »

Ŋaar kaak ibin diyaag sa, ŋaa ase. Ŋaar kaak raka see amay kuuk bera goye ka gaasɗo sa, ŋaa ase ŋaa see maalan di.

Gaasuw ta kaawor

18 Nun Yaaya ko kaawaako ɗo kuŋ okiŋko kuuk dorig kaawin kuuk asa min ɗo Buŋdi kuuk siir ɗo maktumne-anta. Ya waan kaak gaayaati ɗo kaaw-anta, Buŋ yaaji gaayin taaɓin taat ŋu siirtu ɗo maktumner.

19 Ya gem kat imil maan min ɗo kaaw-anta, Buŋ yaa imilin haginey min ɗo et kaak bera goye ka gaasɗo ho ŋa uŋ̃jaaɗo ɗo hellin ta Buŋdi ar taat ŋu siiŋ̃rtu ɗo maktumner.

20 Iisa Masi kaak gaarit seen-an ɗiya aman : « Ka seener, nu gaay yeepe. »

Nun Yaaya gay ooy aman : « *Aamin, *Rabbin Iisa asu. »

21 Rabbin Iisa yaako barkiyiŋko okiŋko.